KERTOMUS

HELSINGIN KAUPUNGIN KUNNALLISHALLINNOSTA.

38.

1925.

HELSINGIN KAUPUNGIN TILASTOKONTTORIN

JULKAISEMA.

HELSINKI.
1927.

SISÄLLYSLUETTELO.

Siv.

Alkulause ... III

I. Kaupunginvaltuusto.

A. Kaupungin kiinteää omaisuutta koskevat asiat ... 3
1. Kaupunginasemakaavaa koskevat kysymykset ... 3
2. Kiinteän omaisuuden hankintaa ja kaupungille kuuluvan tuollaisen omaisuuden luovutusta koskevat kysymykset 11
3. Kaupungin kiinteän omaisuuden vuokra- ja muuta nautintaoikeutta koskevat kysymykset ... 16
4. Kaupungille kuuluvain talojen ja rakennusten käyttämistä määrättyihin tarkoituksiin sekä sellaisten rakennusten teettämistä ja kunnossapitoa koskevat asiat ... 29
5. Muut kaupungin kiinteää omaisuutta koskevat asiat ... 41

B. Kaupungin irtainta omaisuutta ja rahatointa koskevat asiat 59

C. Muut asiat ... 117

II. Rahatoimikamari.

A. Kaupungin kiinteää omaisuutta koskevat asiat ... 152
1. Kysymykset kiinteän omaisuuden hankinnasta ja kaupungille kuuluvan tuollaisen omaisuuden luovutuksesta 152
2. Kaupungin kiinteän omaisuuden vuokra- ja muuta nautintaoikeutta sekä tilapäistä käyttöoikeutta koskevat asiat 156
3. Muut kaupungin kiinteää omaisuutta koskevat asiat ... 192

B. Kaupungin irtainta omaisuutta ja rahatointa koskevat asiat 210

C. Muut asiat ... 247

III. Tilastokonttori ... 1*

IV. Satamahallitus ... 5*

V. Palotoimikunta ... 11*

VI. Köyhäinhoitolautakunta ... 15*

VII. Lastensuojelulautakunta ... 38*

VIII. Kaupunginkirjasto ... 60*

IX. Rakennustarkastuskonttori ... 68*

X. Julkisivupiirustusten tarkastustoimikunta ... 71*

XI. Majoituslautakunta ... 73*

XII. Holhouslautakunta ... 74*

XIII. Oikeusaputoimisto ... 76*

XIV. Sosialilautakunta ... 80*

XV. Ammattioppilaslautakunta ... 91*

XVI. Työnvälitystoimisto ... 92*

XVII. Naisten työtuvat ... 100*

XVIII. Verotusvalmistelukunta ... 104*

XIX. Kaupunginmuseo ... 106*

XX. Musiikkilautakunta ... 108*

XXI. Raittiuslautakunta ... 111*

XXII. Urheilulautakunta ... 114*

XXIII. Maatalouslautakunta ... 116*

XXIV. Kansanpuistot ... 122*

XXV. Kaupungin yleisten töiden hallitus ... 125*

XXVI. Puhtaanapitolaitos ... 138*

Asialuettelo ... 142*

Helsinki 1927. Mercator'in Kirjapaino Osakeyhtiö

ALKULAUSE.

Esilläoleva, kolmaskymmeneskahdeksas vuosikerta „Kertomusta Helsingin kaupungin kunnallishallinnosta" on toimitettu pääasiallisesti saman suunnitelman mukaisesti kuin aikaisemmat saman julkaisusarjan vuosikerrat. Osastojen luku on kuitenkin vähentynyt yhdellä, nimittäin vuokrantarkkailulautakunnan vuosikertomuksella, koska lautakunta toukokuun 1924 lopulla lopetti toimintansa. Osastosta II on, painatuskustannusten huojistamiseksi, rahatoimikamarin luvalla jätetty pois varasto-y. m. s. alueiden vuokrasopimuksia koskevat luettelot.

Osastot I (kaupunginvaltuusto) ja II (rahatoimikamari) on laadittu tilastokonttorissa. Muita asianomaisten johto- ja lautakuntain kaupunginvaltuustolle lähettämiä vuosikertomuksia on tilastokonttorissa muodollisesti paranneltu, jolloin eräitä kertomuksia on lyhennetty jättämällä pois vähemmän tärkeitä yksityisseikkoja. Kaikki päivämäärät ja numerot on, mikäli mahdollista, tarkistettu.

Osastot III—XXVI, jotka olivat painovalmiit ennen osastoja I ja II, on painettu erityisin sivunumeroin niin pian kuin tämä kävi mahdolliseksi.

Asialuettelo on laadittu saman suunnitelman mukaan kuin aikaisemmin.

Helsingissä, joulukuun 16 p:nä 1927.

Otto Bruun.

OIKAISTAVIA.

Siv.	69,	riv.	4	ylh.,	on:	*oikeuspormestari;* lue: *kunnallispormestari.*
„	71,	„	9	alh.,	„	*oikeuspormestarin-;* lue: *kunnallispormestarin-.*
„	71,	„	11	„	„	*oikeuspormes-;* lue: *kunnallispormes-.*
„	71,	„	15	„	„	*oikeuspor-;* lue: *kunnallispor-.*
„	71,	„	16	„	„	*oikeuspormestari;* lue: *kunnallispormestari.*
„	71,	„	17	„	„	*oikeuspormestarinviran;* lue: *kunnallispormestarinviran.*
„	78,	„	24	„	„	liitettävä seuraava otsake: *Poliisilaitoksen määräraha.*
„	195,	„	7	„	„	*Tähtitorninkadulta;* lue: *Tähtitorninmäeltä.*
„	195,	„	8	„	„	*Tähtitorninkadun;* lue: *Tähtitorninmäen.*
„	196,	„	5	ylh.,	„	*Vuorimiehen-;* lue: *Kapteenin-.*
„	2*,	„	1	alh.	„	*viranomaselle;* lue: *viranomaiselle.*

I. Kaupunginvaltuusto.

Kaupunginvaltuutettuina olivat:

Joulukuun 4 ja 5 p:nä 1922 valittuina vuosiksi 1923—25.

Agronoomi F. Behm.
Rouva F. Borgman.
Pankinjohtaja L. Ehrnrooth.
Professorinrouva H. Gebhard.
Kirjaltaja K. F. Hellgren.
Kamreeri V. Hougberg.
Kivityöntekijä V. Huuskonen.
Toimitusjohtaja G. Idström.
Kirvesmies T. Karvonen.
Muurari A. E. Leino.
Asioitsija A. K. Louhi [1]).
Pankinjohtaja J. Lundson.
Kansakoulunopettaja A. Noponen.
Sähkömonttööri O. V. Oksanen.
Johtaja E. Paulig.
Kirjelajittelija P. F. Rahikainen.
Leipuri V. Salomaa.
Insinööri M. Sergelius.
Professori A. Tulenheimo.
Johtaja W. K. Åström [1]).

Joulukuun 4 ja 5 p:nä 1923 valittuina vuosiksi 1924—26 [2]).

Toimittaja A. Aalto.
Ylijunailija K. T. Boström.
Arkkitehti S. Frosterus.
Vanh. oikeusneuvosmies F. Gylling.
Johtaja Y. Harvia.
Professori A. L. Hjelmman.
Tehtailija P. J. Komulainen [1]).
Yliarkkitehti H. Lindberg.
Johtaja I. Lindfors.
Vanh. lehtori E. Meinander.
Kirjaltaja V. Mikkola.
Kirvesmies H. Moisio [1]).
Asioitsija A. Patokoski.
Silittäjä F. Pietikäinen.
Lääketieteenlisensiaatti H. Ryömä.
Filosofiantohtori G. Schauman.
Tarkastajatar M. Sillanpää.
Lääketieteenlisensiaatti H. Sundelius.
Ylijunailija K. V. Waltamo.
Professori B. Wuolle.

Joulukuun 4 ja 5 p:nä 1924 valittuina vuosiksi 1925—27 [2]).

Ulkotyöntekijä J. E. Aalto.
Professori K. A. Ahlfors.
Insinööri E. von Frenckell.
Taloudenhoitaja A. Halme.
Filosofiantohtori T. Hultin.
Kirkkoherra K. V. Hurmerinta.
Toimittaja R. Itkonen.
Filosofiantohtori S. Ivalo.
Kansakoulunjohtaja A. Jansson.
Pankinjohtaja J. A. Levonius.
Metallityöntekijä A. Lindroos.
Sementtityöntekijä P. Nevalainen.
Lakitieteenkandidaatti G. Norrmén.
Työnjohtaja J. E. Nuru.
Toimittaja M. Paasivuori.
Filosofiantohtori K. A. Paloheimo.
Filosofiantohtori H. Ramsay.
Kirjanpitäjä B. Tabelle.
Lääkintöneuvos A. Tollet.
Rakennusmestari I. W. Udd.

[1]) Ks. vuod. 1924 kert. siv. 2. — [2]) Alla lueteltujen kaupunginvaltuutettujen toimikausi päättyi myöhemmän lainsäädännön nojalla vuoden 1925 päättyessä.

Valtuutettujen varajäseninä olivat:

Valittuina vuosiksi 1923—25.

Insinööri G. G. Elmgren.
Opettajatar P. af Heurlin.
Varatuomari K. V. Holma.
Insinööri J. Markelin-Svensson.
Talonmies O. J. Rantanen.
Rouva O. Tainio.

Valittuina vuosiksi 1924—26.

Filosofiantohtori J. af Forselles.
Veturinkuljettaja F. B. Gröndahl.
Opettajatar P. af Heurlin.
Kirvesmies J. Järvinen.
Varatuomari G. Leopold.
Filosofianmaisteri L. Pohjala.
Sähköteknikko V. V. Salovaara.
Lähetysneuvos, vapaah. E. F. Wrede.
Viilaaja F. A. Åkerman.

Valittuina vuosiksi 1925—27.

Maalarimestari A. Haanoja.
Rouva A. Huotari.
Kansakoulunopettaja J. E. Janatuinen.
Metallityöntekijä Y. Lehtinen.
Filosofiantohtori J. V. Lehtonen.
Esittelijäneuvos Y. Loimaranta.
Varatuomari H. Munck.
Kirvesmies A. Mäkinen.
Pankinjohtaja W. Paersch.
Rouva K. Ritavuori.
Sähköteknikko V. V. Salovaara.
Prokuristi W. Stenbacka.

Vttn Boströmin, Ivalon, Karvosen ja Patokosken ilmoitettua olevansa estyneet ottamasta osaa kaupunginvaltuuston työhön vapautettiin [1]) heidät valtuuston jäsenyydestä, ja heidän sijalleen tulivat varamiehet Leopold, Ritavuori, Rantanen ja Järvinen.

Kaupunginvaltuuston puheenjohtajana [2]) toimi vuoden varrella vt Ehrnrooth ja varapuheenjohtajana [3]) vt Hjelmman.

Kaupunginvaltuuston valmisteluvaliokuntaan kuuluivat [4]) paitsi valtuuston puheenjohtajaa ja varapuheenjohtajaa vuoden sekä alku- että jälkipuoliskolla vtt Huuskonen, Ivalo, Leino, Levonius, Mikkola, Norrmén, Ramsay, Schauman ja Tollet. Vtn Ivalon vapauduttua valtuuston jäsenyydestä päättyi myöskin hänen toimikautensa valmisteluvaliokunnassa, jonka jäseneksi hänen sijaansa valittiin [5]) vt Harvia.

Kaupunginvaltuuston ensimmäisen sihteerin virkaa hoiti lakitieteenkandidaatti E. Cavonius, toisen sihteerin virkaa filosofianmaisteri K. Rein ja valiokunta-asiain sihteerin virkaa filosofianmaisteri H. Dalström. Kielenkääntäjänä oli toimittaja K. V. Puuska.

Kaupunginvaltuusto kokoontui vuoden varrella 20 kertaa.

Vuoden varrella saapui 581 asiaa. Näistä ja vuoden alussa edelliseltä vuodelta jäljellä olleista 138 asiasta ratkaistiin 539 ja poistettiin 40, joten vuoteen 1926 siirtyi 140 asiaa.

Kaupunginvaltuuston pöytäkirjain pykäläluku oli kertomusvuonna 520 ja valtuuston puolesta lähetettyjen kirjeiden luku 613.

Kaupunginvaltuuston vuonna 1925 käsittelemistä asioista mainitaan seuraavat:

[1]) Valt. pöytäk. 16 p. syysk. 22 §, 7 p. lokak. 3 §, 9 p. jouluk. 4 § ja 13 p. toukok.1 §. — [2]) S:n 7 p. tammik. 2 §. — [3]) S:n 7 p. tammik. 3 §. — [4]) S:n 7 p. tammik. 4 § ja 3 p. kesäk. 7 §. — [5]) S:n 28 p. lokak. 6 §.

A. Kaupungin kiinteää omaisuutta koskevat asiat.

1. *Kaupunginasemakaavaa koskevat kysymykset.*

XV kaupunginosan asemakaava. Jo vuonna 1912 kaupunginvaltuusto oli periaatteessa hyväksynyt[1]) kaupunginasemakaava-arkkitehdin laatiman XV kaupunginosan asemakaavaehdotuksen, jonka käsittämä alue ulottui Stenbäckkadusta kaakossa Pikkuhuopalahteen ja jota koillisessa rajoitti Länt. viertotie ja lounaassa Toivolan huvila-alueen sivuitse Humallahdesta Pikkuhuopalahteen ulottuva notkelma. Samalla valtuusto oli antanut kaupungin yleisten töiden hallitukselle tehtäväksi laatia lopullisen ehdotuksen mainituksi kaupunginasemakaavaksi ottaen huomioon eräät rahatoimikamarin esittämät näkökohdat. Vuonna 1913 kaupunginvaltuusto käsitteli[2]) hallituksen lähettämää uutta ehdotusta palauttaen sen kuitenkin rahatoimikamariin, jonka tuli antaa lausunto siitä, voitiinko ja missä määrin noudattaa vuokrajärjestelmää tämän kaupunginosan tontteja luovutettaessa. Ennenkuin kamari otti kysymyksen uudelleen käsiteltäväksi, katsottiin kuitenkin tarpeelliseksi tehdä asemakaavaan erinäisiä muutoksia kalliin katupinnan säästämiseksi ja asuntokorttelien käytön tehostamiseksi, jonka tähden kaupunginasemakaavaosasto vuonna 1920 laati uuden suunnitelman, jossa myöskin tärkeimmät liikenneväylät oli järjestetty uudestaan ja johon oli varattu erikoisia alueita korvaukseksi valtion ja kaupungin välistä tilusvaihtoa varten. Olojen muututtua oli kuitenkin tätäkin kaupunginasemakaavaa muutettava, jotta saataisiin lisätilaa vuokratalotontteja varten, minkä jälkeen ja kaupunginasemakaava-arkkitehdin vielä kerran tarkistettua edellä mainitussa suhteessa uudistetun ehdotuksen valtuustolle lähetettiin XV kaupunginosan lopullinen kaupunginasemakaavaehdotus. Asemakaava käsitti yhteensä 758,480 m², mistä 208,150 m² oli aiottu asuin- ja liiketaloja, 98,500 m² yliopiston sairaaloita ja 51,750 m² muita julkisia rakennuksia varten, 117,000 m² oli varattu eri tarkoituksiin, 55,000 m² istutuksiksi ja leikkikentiksi sekä 153,620 m² katuja ja avonaisia paikkoja varten, kun taas jakamattomat alueet käsittivät 59,180 m² ja valtion omistama Bjälbon alue 15,280 m². Yliopiston alue oli karttaan merkitty kortteliksi n:o 526. Viimemainitun korttelin ja Munkkiniemenkadun välillä sijaitseva kortteli n:o 645 samoinkuin korttelit n:ot 529 ja 603 oli varattu korvausalueiksi valtion ja kaupungin välistä mahdollista tilusvaihtoa varten. Bjälbon alue oli myöskin järjestelty mainittua tilusvaihtoa silmälläpitäen. Ehdotuksesta antamassaan lausunnossa[3]) rahatoimikamari lausui, että se kamarin mielestä onnellisesti ratkaisi kauan päiväjärjestyksessä olleen kysymyksen. Kaikki asian käsittelyn aikaisemmissa vaiheissa esitetyt näkökohdat oli otettu huomioon, minkä lisäksi kysymyksen perinpohjainen tutkiminen oli aiheuttanut yhä uusia parannuksia.

Edellisessä lyhyesti selostetun XV kaupunginosan asemakaavan, joka oli ollut asetusten mukaisesti näytteille pantuna ilman että sitä vastaan oli tehty mitään muistutusta, kaupunginvaltuusto hyväksyi[4]) päättäen samalla alistaa sen valtioneuvoston tutkittavaksi ja vahvistettavaksi.

Maistraatin ilmoituksen[5]) mukaan sisäasiainministeriö lokakuun 21 p:nä vahvisti kaupunginvaltuuston edellä mainitun päätöksen.

[1]) Ks. vuod. 1912 kert. siv. 3. — [2]) Ks. vuod. 1913 kert. siv. 7. — [3]) Valt. pain. asiakirj. n:o 12. — [4]) Valt. pöytäk. 17 p. kesäk. 18 §. — [5]) S:n 11 p. marrask. 3 §.

Salmisaaren sekä Lapinniemen eteläosan kaupunginasemakaava. Kaupunginvaltuuston päätettyä [1]), että kaupungin ja kauppaneuvos J. Tallbergin kesken vuonna 1918 tehdyssä kauppasopimuksessa mainittu Lapinniemen ja Salmisaaren välinen liikenneväylä rakennettaisiin rakennuskonttorissa laadittua suunnitelmaa noudattaen, oli konttorin kaupunginasemakaavaosasto sen mukaisesti laatinut kaupunginasemakaavaehdotuksen, joka käsitti Salmisaaren, pienehkön osan kaupungin omistamaa Pikku Pässi nimistä saarta sekä jo mainitun Salmisaareen johtavan liikenneväylän, jolle ehdotuksessa oli pantu nimeksi Itämerenkatu. Ehdotus käsitti kuusi tehdaskorttelia, joista n:oilla 781 ja 782 merkityt olivat aiotut täysin omistusoikeuksin luovutettaviksi yhtiölle Julius Tallberg aktiebolag muiden neljän, n:ojen 783, 784, 785 ja 786, jäädessä kaupungin vapaasti käytettäviksi. Rahatoimikamari lähetti ehdotuksen kaupunginvaltuuston tutkittavaksi ja hyväksyttäväksi, minkä ohella kamari huomautti, että Salmisaaren länsiosa tosin edelleenkin sijaitsi kaupunkiin yhdistetyn alueen ulkopuolella, mutta että anomus sen yhdistämisestä kaupunkiin oli jätetty [2]) valtioneuvostolle, ja koska kamari piti toiminimen Julius Tallberg aktiebolag toivomusta mahdollisimman pian saada välinsä kaupungin kanssa lopullisesti ratkaistuiksi oikeutettuna, anoi kamari, että valtuusto tekisi asiasta päätöksen jo sen silloisessa vaiheessa. Tähän myöntyen kaupunginvaltuusto päätti [3]) hyväksyä laaditun kaupunginasemakaavaehdotuksen sekä valtuuttaa rahatoimikamarin heti Salmisaaren länsiosan tultua yhdistetyksi Helsingin kaupunkiin hankkimaan sille asianmukaisen vahvistuksen.

Helsingin ratapihaan rajoittuvien kaupunginalueiden järjestely. Kaupunginvaltuuston päätettyä [4]) asettaa palkintolautakunnan arvostelemaan määräajan kuluessa [5]) jätettyjä ehdotuksia Helsingin rautatienasemaan rajoittuvien kaupunginalueiden järjestelemiseksi ja valittua lautakuntaan yliarkkitehti H. Lindbergin, filosofiantohtori K. A. Paloheimon ja johtaja T. Salmion sekä ulkomaalaisiksi asiantuntijoiksi Ruotsin kuninkaallisen rakennushallituksen pääjohtajan professori I. Tengbomin ja Göteporin ensimmäisen kaupunginarkkitehdin A. Lilienbergin oli rautatiehallitus valinnut edustajikseen lautakuntaan pääjohtaja J. Castrénin ja ratainsinööri A. Grunérin, kun taas Suomen kaupunginrakentajain liitto oli valinnut jäseneksi arkkitehti B. Jungin ja Suomen arkkitehtiliitto arkkitehti L. Sonckin. Sittemmin antamassaan yksityiskohtaisessa selonteossa kilpailun tuloksesta palkintolautakunta ilmoitti [6]) yksimielisesti päättäneensä antaa ensimmäisen palkinnon, 80,000 markkaa, arkkitehti O. Kalliolle, II palkinnon, 50,000 markkaa, arkkitehdeille B. Brunilalle ja S. Frosterukselle, III palkinnon, 45,000 markkaa, professori C. Lindbergille ja IV palkinnon, 25,000 markkaa, arkkitehti O. I. Meurmanille, sekä ehdotti, että lisäksi lunastettaisiin kaksi ehdotelmaa, joista toisen oli laatinut arkkitehti E. Kaalamo insinööri F. Seidererin avustamana ja toisen arkkitehti H. Ekelund. Lausuen mielipiteenään, että kilpailu oli tuonut esiin erittäin arvokkaita aloitteita tämän kaupungille varsin tärkeän kysymyksen ratkaisemiseksi palkintolautakunta esitti toivomuksen, että viipymättä ryhdyttäisiin toimenpiteisiin lopullisen asemakaavan laatimiseksi sekä että onnellisesti aloitettu valtion ja kaupungin yhteistoiminta tällöin jatkuisi.

Palkintolautakunnan jäsen B. Jung oli rahatoimikamarille jättämässään promemoriassa huomauttanut, että uuden kaupunginasemakaavan tarkoi-

[1]) Ks. vuod. 1924 kert. siv. 58. — [2]) Ks. vuod. 1921 kert. siv. 3. — [3]) Valt. pöytäk. 17 p. kesäk. 19 §. — [4]) Ks. vuod. 1924 kert. siv. 5. — [5]) S:n siv. 215. — [6]) Valt. pain. asiakirj. n:o 3.

tuksena oli laajentaa kaupungin vanhaa liikekeskustaa ja luoda uusi henkinen keskusta; tässä tarkoituksessa osoittaa paikka lukuisille uusille julkisille rakennuksille; järjestää toiselta puolen tämän keskustan ja toiselta puolen Länsisataman, Meilahden, Pasilan, Siltasaaren, Kallion y. m. kaupunginosain välinen katuliikenne; lopullisesti muodostella ja rajoittaa kaupungin alueella sijaitseva valtionrautateiden keskusratapihan osa; samoinkuin järjestää tähän ratapihaan johtavat tai sen kanssa risteilevät liikenneväylät. Toimitettu kilpailu oli tuonut esiin useita oivallisia aloitteita, ja sitä oli sen vuoksi pidettävä hyvin onnistuneena. Se oli myöskin osoittanut, että edellä mainitut kaupunginasemakaavatehtävät voitiin ratkaista useilla eri tavoilla ja että itsekukin kilpailija oli omistanut päähuomionsa johonkin tai joihinkin mahdollisista päänäkökohdista. Täysin hyväksyttävää kaupunginasemakaavakysymyksen ratkaisua, jossa kaikki näkökohdat olisi otettu oikealla tavalla huomioon ja punnittu vastakkain siten, että ne kaikki olisivat päässeet oikeuksiinsa, ei kukaan kilpailijoista ollut esittänyt. Katsoen tähän sekä koska palkintolautakunta oli esittänyt jossain määrin painavia muistutuksia kaikkia ehdotelmia vastaan, niihinkin kohtiin nähden, joissa niiden suurin voima ilmeni, oli mahdollisimman hyvän tuloksen saavuttamiseksi välttämätöntä osin vieläkin edelleen kehittää ja parantaa niitä luonnosten yksityiskohtia, jotka ansaitsi ottaa varteen, osin sovittaa lopulliseen luonnokseen ja punnita vastakkain kilpailuehdotelmissa ilmeneviä parhaita pääaloitteita. Yhtäkään palkittua luonnosta ei tällöin sellaisenaan voinut panna lopullisen asemakaavan pohjaksi, vaan tuli tämän olla osin niiden arvokkaiden aloitteiden yhdistelmä ja parannelma, jotka oli esitetty palkituissa tai lunastetuissa luonnoksissa, osin täysin itsenäinen teos, joka nojautuisi niihin vaatimuksiin, jotka kaupunki ja valtionrautatiet täsmällisemmässä muodossa kuin kilpailuohjelmassa oli voitu esittää, asettaisivat, sittenkuin asia olisi kaikin puolin perinpohjaisesti valmisteltu.

Rahatoimikamari, joka pääasiallisesti yhtyi edellä mainitussa promemoriassa esitettyihin lausuntoihin, ehdotti kaupunginvaltuustolle lähetetyssä kirjelmässä [1]), että asetettaisiin komitea, jonka tulisi hankkia selvitys niistä vaatimuksista, joita kaupungin ja valtion taholta voitiin asettaa järjesteltävänä olevan alueen suunnittelulle, ja katsoa, että nämä vaatimukset kaupunginasemakaavaa laadittaessa mahdollisimman suuressa määrin otettiin huomioon. Suunnittelutyön tarkempi valvonta ja johto uskottaisiin ammattimiehistä kokoonpannulle työvaliokunnalle, jota vastoin kamari poiketen kaupungin yleisten töiden hallituksen ja kaupungininsinöörin omaksumasta kannasta oli katsonut, että suunnittelun teknillinen suoritus oli keskitettävä kaupungin omaan ammattilaitokseen, rakennuskonttorin kaupunginasemakaavaosastoon, joka tunsi kaupungin tarpeet ja toivomukset. Sekin seikka, että vastedes asteettain tapahtuva kaupunginasemakaavan järjestelyn toimeenpano oli rakentuva kaupunginasemakaavaosaston laatimille yksityiskohtaisille ehdotuksille, puolusti kamarin mielestä sitä, että osasto mahdollisimman läheisesti ja tehokkaasti ottaisi osaa nyt heti suoritettavaan kokonaissuunnitelman laadintaan. Kamarin kirjelmä päättyi anomukseen, että kaupunginvaltuusto päättäisi

asettaa rautatienasemaan rajoittuvan, kaupunginasemakaavakilpailun käsittämän alueen kaupunginasemakaavan laadintatyön johtoa varten viisi-

[1]) Valt. pain. asiakirj. n:o 13.

jäsenisen komitean, johon valtuusto valitsisi neljä jäsentä sekä rautatiehallitus yhden jäsenen;

oikeuttaa komitean asettamaan työtä lähemmin valvomaan ja johtamaan työvaliokunnan palkatuin puheenjohtajin;

pääasiallisesti keskittää suunnittelutyön teknillisen suorituksen rakennuskonttorin kaupunginasemakaavaosastoon ja oikeuttaa osaston tätä tarkoitusta varten käyttämään ylimääräisiä apulaisia; sekä

osoittaa tarkoitukseen 150,000 markkaa suoritettavaksi etuantina kaupunginkassasta ja merkittäväksi vuoden 1926 talousarvioon.

Edellisessä selostettua esitystä esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti [1]) asettaa rahatoimikamarin ehdottaman komitean [2]), joka sai tehtäväkseen antaa lausunnon esityksen muista kohdista.

Tämän tehtävän mukaisesti komitea sittemmin lähetti yksityiskohtaisen mietinnön kilpailun käsittämän kaupunginalueen asemakaavan laatimisesta yhtyen tällöin pääasiassa rahatoimikamarin kantaan ja erityisesti puoltaen kamarin ehdotusta suunnittelutyön teknillisen suorituksen keskittämisestä rakennuskonttorin kaupunginasemakaavaosastoon. Myöskin palkintolautakunnan jäsen professori L. Sonck oli lausunut mielipiteensä tästä kysymyksestä ja korostanut sen seikan suotavuutta, että ensimmäisen palkinnon saaja arkkitehti O. Kallio saisi säilyttää suunnitelmansa taiteellisen omistusoikeuden ja että hänelle varattaisiin tilaisuus itsenäisesti kehittää sitä edelleen. Myöskin Suomen arkkitehtiliitto oli kaupunginvaltuustolle osoitetussa kirjelmässä huomauttanut m. m., että kaikissa maissa, joissa rakennustaiteellisten kilpailujen toimeenpano oli järjestyneellä kannalla, oli vallitsevana tapana, että sille kilpailijalle, jonka ehdotelma asetettiin lopullisen ehdotuksen laadinnan pohjaksi, myöskin uskottiin tehtäväksi piirustusten laatiminen. Sellainen menettely ei ainoastaan vastannut oikeutta ja kohtuutta, vaan oli myöskin lopullisen tuloksen kannalta edullisin.

Kaupunginvaltuusto palautti [3]) arkkitehtiliiton kirjelmän kaupunginasemakaavakomiteaansa, joka siitä antamassaan lausunnossa ilmoitti komitean tosin kannattavan liiton esittämiä näkökohtia, mutta arkkitehti Kallion häneltä asiaa tiedusteltaessa ilmoittaneen, ettei hän voinut suostua ehdotetun laajuiseen yhteistoimintaan rakennuskonttorin kaupunginasemakaavaosaston kanssa. Uudistetuissa neuvotteluissa oli kuitenkin käynyt ilmi, että tässä kohden oli vallinnut väärinkäsitys ja että arkkitehti Kallio puolestaan hyväksyi seuraavan työohjelman:

Kaupunginasemakaavakilpailun käsittämäin alueiden keskeisten osain — tarkemmin määritellen sen alueen, jota etelässä rajoittivat Kaivo-, Simon- ja Ruoholahdenkatu, lännessä Kirkkomaan- ja Pohj. Rautatiekatu sekä Länt. viertotie, pohjoisessa Helsinginkadun jatke sekä idässä valtionrautateiden alue — rakennustaiteellinen asemakaavatyö uskottaisiin arkkitehti Kalliolle, jonka samalla yhteistoiminnassa rakennuskonttorin kaupunginasemakaavaosaston kanssa tuli asemakaavateknillisesti edullisella tavalla sovittaa puheenaoleva alue niin, että se kävi yhteen olemassa olevien ja suunniteltujen kaupunginosain ja liikenneväyläin kanssa, sekä ottaa huomioon ne näkökohdat ja ehdotukset, joita asemakaavatyötä valvomaan asetettava työvaliokunta voi esittää.

Tällöin oli arkkitehti Kallio, jonka tuli sitoutua työaikana olemaan otta-

[1]) Valt. pöytäk. 29 p. huhtik. 15 §. — [2]) Ks. tätä kert. siv. 147. — [3]) Valt. pöytäk. 12 p. elok. 25 §.

matta suorittaakseen asemakaavatyötä estäviä tehtäviä, velvollinen laatimaan: asemapiirroksen mittakaavassa 1: 2,000; erikoispiirustukset vähintään mittakaavassa 1: 1,000 valtakaduista ja aukioista sekä rakennushahmottelut ja julkisivukaaviot sopivassa mittakaavassa; mallit, jotka käsittäisivät alueen rakennustaiteellisesti tärkeimmät osat; sekä ehdotuksen mahdollisesti tarpeellisiksi kaupunginasemakaavamääräyksiksi.

Muiden kilpailun käsittämäin alueiden suunnittelu sekä koko työn teknillisen puolen ylivalvonta uskottaisiin rakennuskonttorin kaupunginasemakaavaosastolle, jonka huomioonottaen työvaliokunnan ehdotukset tuli käyttää ja yhteen sulattaa arvokkaat aloitteet eri kilpailuluonnoksista ja näiden pohjalla laatia lopullinen, vahvistettavaksi tarkoitettu kaupunginasemakaavaehdotus.

Työvaliokunta johtaisi lähinnä sekä arkkitehti Kallion että kaupunginasemakaavaosaston työtä olematta kuitenkaan oikeutettu puhtaasti rakennustaiteellisissa kysymyksissä sitomaan arkkitehti Kalliota, ja olisi sekä tälle että kaupunginasemakaava-arkkitehdille varattava oikeus ottaa osaa valiokunnan kokouksiin. Valiokunnan puheenjohtaja olisi velvollinen jatkuvasti seuraamaan työtä sekä siinä antamaan neuvoja ja ehdotuksia, hoitamaan tarpeelliset neuvottelut y. m.

Asemakaavatyö suoritettaisiin osittain arkkitehti Kallion toimistossa käyttämällä hänen työaineitaan ja tarvikkeitaan, ollen kuitenkin kaupunginasemakaavaosaston hänen käytettäväkseen asetettava tarpeelliset piirustaja- ja insinööriapulaiset sekä kustannettava mallityö. Erityistä piirustussalia ei tarvitsisi vuokrata, koska arkkitehti Kallion toimisto sijaitsi lähellä rakennuskonttorin huoneistoa, minkä johdosta arkkitehti Kallion ja kaupunginasemakaavaosaston välinen yhteistyö oli järjestettävissä mainittavitta vaikeuksitta.

Työn suorittamisen komitea laski kestävän 16 kuukautta ja arvioi tältä pohjalta lähtien kustannukset 358,000 markaksi, siitä 48,000 markkaa palkkioksi työvaliokunnan puheenjohtajalle, 20,000 markkaa saman valiokunnan kahdelle jäsenelle, 160,000 markkaa arkkitehti Kalliolle, 48,000 markkaa piirustajalle 12 kuukaudelta ja 40,000 markkaa piirustajalle 16 kuukaudelta, 12,000 markkaa insinööriapulaiselle 3 kuukaudelta ja 30,000 markkaa malleja varten ja tarverahoiksi.

Asiaa lopullisesti käsiteltäessä kaupunginvaltuusto hyväksyen komitean ehdotuksen päätti [1])

uskoa edellisessä tarkemmin mainittujen kaupunginasemakaavakilpailun käsittämän alueen keskiosain rakennustaiteellisen suunnittelun kilpailun ensimmäiselle palkinnonsaajalle, arkkitehti O. Kalliolle;

antaa rakennuskonttorin kaupunginasemakaavaosastolle toimeksi muiden kilpailun käsittämäin alueiden suunnittelun, koko asemakaavatyön teknillisen puolen ylivalvonnan ja lopullisen kaupunginasemakaavaehdotuksen teknillisen suorituksen;

oikeuttaa komitean kaupunginasemakaavatyön lähintä johtoa varten asettamaan työvaliokunnan, jonka puheenjohtajan tulisi saada kuukausipalkkio;

hyväksyen komitean kustannuslaskelman myöntää puheenaolevaa työtä varten 358,000 markan määrärahan merkittäväksi vuoden 1926 talousarvioon ja tarpeellisilta osin maksettavaksi etuantina kuluvana vuonna; sekä

[1]) Valt. pöytäk. 16 p. syysk. 14 §.

valtuuttaa komitean ryhtymään näiden päätösten vaatimiin täytäntöönpanotoimiin.

Lisämääräraha kaupunginasemakaavakilpailua varten. Kaupunginvaltuuston päättämän [1]) Helsingin ratapihaan rajoittuvien kaupunginalueiden järjestelyä koskevan kilpailun päätyttyä ja palkintolautakunnan annettua lausuntonsa jätetyistä kilpailuehdotelmista rahatoimikamari lähetti kaupunginvaltuustolle mainitun lausunnon [2]) ynnä tilityksen kilpailun aiheuttamista kustannuksista, jotka nousivat yhteensä 413,320: 45 markkaan. Tästä määrästä oli 200,000 markkaa maksettu kilpailupalkintoina, 20,000 markkaa käytetty kahden kilpailuehdotelman lunastamiseen, 103,500 markkaa suoritettu palkkioina palkintolautakuntaan valituille ulkomaisille asiantuntijoille, 60,500 markkaa palkkioina palkintolautakunnan muille jäsenille, 8,000 markkaa sihteerille sekä 21,320: 45 markkaa käytetty tarverahoina. Koska rautatiehallitus oli sitoutunut suorittamaan 150,000 markkaa kilpailun aiheuttamista kustannuksista, jäi siis 63,320: 45 markan vajaus, jonka kaupunginvaltuusto päätti [3]) peittää käyttövaroistaan Yleisten töiden pääluokan kohdalta.

Vallilan kivitalotonttien jaoituskaava. Kaupungin yleisten töiden hallitus oli rahatoimikamarin kehoituksesta laadituttanut ehdotuksen niiden Vallilan tonttien jaoituskaavaksi, joille oli tarkoitus rakentaa kivitaloja. Ehdotus oli laadittu pääasiassa kaupunginvaltuuston vuonna 1916 hyväksymän [4]) Vallilan jaoituskaavan mukaisesti ja huomioon ottaen erinäiset valtuuston myöhemmin päättämät muutokset. Asiaa käsiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti [5]) vahvistaa mainitun jaoituskaavan noudatettavaksi.

Kumtähden ja Käpylän uusien asutusalueiden jaoituskaavat. Esiteltäessä vuonna 1924 Kumtähden ja Käpylän uusien asutusalueiden jaoituskaavaehdotusta [6]) kaupunginvaltuusto pani asian pöydälle, kunnes rahatoimikamarin asettama komitea antaisi selvityksen yrityksen kannattavaisuudesta siinä tapauksessa, että Kumtähden alue käytettäisiin voimaperäisemmin. Komitean sittemmin antamassa mietinnössä ilmoitettiin, että kaupunginarkkitehti yksissä neuvoin sosialilautakunnan sihteerin kanssa oli laatinut uuden ehdotuksen Kumtähden alueen tonttijaoitukseksi varaten suuremman määrän tontteja isommille kaksikerroksisille taloille. Alueen perustamiskustannukset komitea arvioi 1,770,000 markaksi, siitä 770,000 markkaa teiden tasoitukseen. Laskelmaa laadittaessa oli otettu huomioon, että Limingantie nyt ehdotetun taajemman asutuksen johdosta olisi tasoitettava 6 metrin levyiseksi aikaisemman 4 metrin leveyden sijaan. Vesijohdon laskemiskustannuksia ei oltu luettu perustamiskuluihin, koska vedenkulutusmaksut tulisivat korvaamaan ne. Vuotuiset kustannukset arvioitiin 145,000 markaksi, lukuunottamatta teiden puhtaanapitokustannuksia, joista vuokraajat komitean mielestä voitiin velvoittaa huolehtimaan. Asutusalueen kuntoonpanemista Käpylän Taivaskalliolle koskevaan ehdotukseen komitea ei katsonut olevan syytä tehdä mitään muutoksia. Tämän alueen perustamiskustannukset arvioitiin 1,461,400 markaksi ja vuotuiset kunnossapitokustannukset 116,640 markaksi. Koska oli tärkeätä, että puheenaolevien alueiden jaoituskaavain lopullinen muodostelu jäi riippuvaiseksi sikäläisten tonttien kysynnästä, lausui komitea toivomuksen, että kaupunginvaltuusto ainoastaan periaatteellisesti hyväksyisi jaoituskaavat ja antaisi rahatoimikamarin toimeksi lopullisesti vahvistaa korttelien ja tonttien rajat.

[1]) Ks. vuod. 1924 kert. siv. 5. — [2]) Ks. tätä kert. siv. 4. — [3]) Valt. pöytäk. 18 p. helmik. 8 §. — [4]) Ks. vuod. 1916 kert. siv. 18. — [5]) Valt. pöytäk. 17 p. kesäk. 29 §. — [6]) Ks. vuod. 1924 kert. siv. 8.

Rahatoimikamari lähetti mietinnön, josta sosialilautakunnalla oli ollut tilaisuus lausua mielipiteensä, oman lausuntonsa ohella kaupunginvaltuustolle, joka asiaa lopullisesti esiteltäessä pääasiassa kamarin ehdotuksen mukaisesti päätti [1]) hyväksyä litt. B:ksi merkityn Kumtähden omakotialueen jaoituskaavaehdotuksen; oikeuttaa rahatoimikamarin kaupungin yleisten töiden hallitusta ja sosialilautakuntaa kuultuaan vahvistamaan alueen korttelien rajat ja jaon sekä edellä mainittuja viranomaisia ja terveydenhoitolautakuntaa kuultuaan hyväksymään niiden rakennuttamiseksi laaditut mallipiirustukset; hyväksyä litt. B:ksi merkityn ehdotuksen huvila-alueen järjestämiseksi Käpylän puutarhaesikaupungin Taivaskalliolle; valtuuttaa rahatoimikamarin kaupungin yleisten töiden hallitusta ja sosialilautakuntaa kuultuaan vahvistamaan puheena olevan alueen korttelien n:o 891—899 tontti- ja rakennusrajat; osoittaa edellä mainittujen kahden asutusalueen kuntoon panettamiseksi 700,000 markkaa käyttövaroistaan Yleisten töiden pääluokan kohdalta; sekä antaa rahatoimikamarin tehtäväksi ryhtyä kaikkiin näistä päätöksistä aiheutuviin toimenpiteisiin.

Vallilan jaoituskaavan muuttaminen. Koska It. viertotiellä olevan Sörnäsin sivuradan poikki kulkevan sillan leventämistä koskevan suunnitelman [2]) toteuttaminen edellytti Vallilan jaoituskaavan vähäistä muuttamista, päätti [3]) kaupunginvaltuusto vahvistaa kaupunginarkkitehdin laatiman ehdotuksen lähinnä mainittua siltaa sijaitsevien Pakaankatua ympäröivien korttelien asemakaavan muutokseksi.

XIV kaupunginosan korttelin n:o 479 kaupunginasemakaavanmuutos. Kaupunginvaltuuston kehoituksesta [4]) oli kaupungin yleisten töiden hallitus lähettänyt ehdotuksen XIV kaupunginosan korttelin n:o 479 kaupunginasemakaavanmuutokseksi, jonka mukaan mainittu kortteli jaettaisiin kahdeksi korttelikSi, joista n:o 479 a käsittäisi Tallbackan sairaalalle vuokratun alueen ja 479 b 8 tonttia, joista yksi oli aiottu luovutettavaksi Suomen punaiselle ristille, yksi varattu paloasemaa varten ja yksi sähkölaitoksen käytettäväksi. Kaupunginvaltuusto hyväksyi [5]) puolestaan ehdotuksen ja päätti [5]) alistaa sen valtioneuvoston harkittavaksi ja vahvistettavaksi.

Vuorimiehenkadun tontin n:o 1 kaupunginasemakaavanmuutos. Kaupunginvaltuuston anottua [6]) valtioneuvostolta saada tarpeellisen kadunjärjestelyn toimeenpanemiseksi lunastaa eräs VII kaupunginosan korttelissa n:o 100 a sijaitsevan valtion omistaman Vuorimiehenkadun tontin n:o 1 alue ja kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriön antamassaan vastauksessa ilmoitettua, että valtio oli suostuvainen luopumaan pyydetystä tontinalueesta, mutta että asian lopullinen ratkaisu lykkäytyisi, kunnes kaupunki oli hankkinut asianmukaisen vahvistuksen kadun suunnitellun laajentamisen edellyttämälle kaupunginasemakaavanmuutokselle, päätti [7]) kaupunginvaltuusto puolestaan hyväksyä kaupungin yleisten töiden hallituksen toimesta laaditun ehdotuksen puheena olevaksi kaupunginasemakaavanmuutokseksi sekä alistaa sen valtioneuvoston harkittavaksi ja vahvistettavaksi.

Sittenkuin oli saapunut ilmoitus, että valtioneuvosto heinäkuun 3 p:nä oli vahvistanut kaupunginvaltuuston yllämainitun päätöksen, kehoitti [8]) valtuusto rahatoimikamaria ryhtymään toimenpiteisiin kyseellisen kaupunginasemakaavanmuutoksen toteuttamiseksi.

---

[1]) Valt. pöytäk. 4 p. helmik. 10 § ks. myös tätä kert. siv. 23 ja 119. — [2]) Ks. tätä kert. siv 51. — [3]) Valt. pöytäk. 3 p. kesäk. 10 §. — [4]) Ks. vuod. 1924 kert. siv. 17. — [5]) Valt. pöytäk. 29 p. huhtik. 13 §. — [6]) Ks. vuod. 1924 kert. siv. 11. — [7]) Valt. pöytäk. 29 p. huhtik. 14 §. — [8]) S:n 12 p. elok. 9 §.

Tonttien yhdistäminen. Kaupunginvaltuusto päätti seuraavissa tapauksissa ehdottaa valtioneuvostolle alempana mainittujen tonttien yhdistämistä tarkoittavaa kaupunginasemakaavan muuttamista:

VII kaupunginosan korttelissa n:o 130 sijaitsevat Merikadun tontti n:o 5 ja Laivanvarustajankadun tontti n:o 9; uusi tontti merkittäisiin Merikadun tontiksi n:o 5 a [1]);

XII kaupunginosan korttelissa n:o 446 olevat Töölönkadun tontit n:ot 11 ja 13—15; uusi tontti merkittäisiin Länt. viertotien n:oksi 12 [2]);

III kaupunginosan korttelin n:o 52 tontit n:ot 8, 10 ja 11; uusi tontti merkittäisiin Kasarminkadun tontiksi n:o 30 [3]); sekä

IV kaupunginosan korttelissa n:o 68 sijaitsevat Annankadun tontit n:ot 1 ja 2; uusi tontti merkittäisiin Simonkadun n:oksi 12 [4]).

Sitäpaitsi kaupunginvaltuusto myöntyi [5]) Raitiotie- ja omnibusosakeyhtiön tekemään anomukseen, että Vallilan korttelissa n:o 581 sijaitsevat tontit n:ot 5, 7, 81, 83 ja 85 yhdistettäisiin yhdeksi tontiksi, joka merkittäisiin Keiteleentien n:oksi 14. Koska puheena oleva kortteli sijaitsi vahvistetun kaupunginasemakaavan ulkopuolella ja kaupunginvaltuusto oli vahvistanut sen jaoituksen, ei mikään estänyt välittömästi toimeenpanemasta valtuuston yllämainittua päätöstä.

Tonttien jakaminen. Kaupunginvaltuusto myöntyi [6]) Aktiebolaget Tempelgatan n:o 9 nimisen yhtiön anomukseen saada oikeus XIII kaupunginosan korttelissa n:o 425 sijaitsevan Temppelikadun tontin n:o 9 jakamiseen kahteen yhtä suureen osaan. Uudet tontit merkittäisiin Tunturilaaksonkadun n:oksi 8 ja Temppelikadun n:oksi 9; päätökselle oli hankittava valtioneuvoston vahvistus.

Kaupunginvaltuusto myöntyi [7]) Asunto-osakeyhtiö Runeberginkatu n:o 33:n anomukseen, että yhtiön omistama XIII kaupunginosan korttelissa n:o 431 sijaitseva tontti n:o 33 jaettaisiin hakemusasiakirjoihin liitetyn kartan osoittamalla tavalla, minkä ohessa valtuusto päätti merkitä jaosta syntyvät tontit Runebergkadun 33 a:ksi ja 33 b:ksi. Päätös oli alistettava sisäasiainministeriön tutkittavaksi ja vahvistettavaksi.

XII kaupunginosan korttelissa n:o 355 olevan Länt. Brahekadun tontin n:o 4 omistajat olivat anoneet oikeutta jakaa mainittu tontti kahteen yhtä suureen osaan, ja kaupungin yleisten töiden hallitus oli puoltanut anomusta sen nojalla, että hakijat jo olivat rakennuttaneet tontin toisen puoliskon ja sitoutuneet rakennuttamaan toisen esitettyjen, asianomaisten viranomaisten hyväksymäin piirustusten mukaisesti samoinkuin rakentamaan ajoportit molemmille tonteille sekä koska molempien tonttien pihamaat tulisivat olemaan kyllin tilavat. Kaupunginvaltuusto päätti [8]) puolestaan hyväksyä puheena olevan kaupunginasemakaavan muutosehdotuksen, jonka mukaan Länt. Brahekadun tontti n:o 4 jaettaisiin kahdeksi, 4 a:ksi ja 4 b:ksi merkityksi tontiksi, sekä alistaa tämän päätöksen valtioneuvoston tutkittavaksi ja vahvistettavaksi.

Tehdaskorttelien n:o 693, 695 ja 697 uusi tonttijaoitus. Vuonna 1920 vahvistettu [9]) Pakaan tehdaskorttelien n:o 693, 695 ja 697 jaoituskaava oli osoittautunut sopimattomaksi sikäli, että tontit olivat liian suuret ja niiden vuokramaksut sen johdosta niin kalliit, että niitä oli vaikeata saada vuokratuiksi, minkä johdosta kaupunginasemakaava-arkkitehti oli laatinut puheena ole-

[1]) Valt. pöytäk. 21 p. tammik. 5 §. — [2]) S:n 13 p. toukok. 2 §. — [3]) S:n 17 p. kesäk. 1 §. — [4]) S:n 17 p. kesäk. 3 §. — [5]) S:n 13 p. toukok. 11 §. — [6]) S:n 18 p. maalisk. 2 §. — [7]) S:n 11 p. p. marrask. 2 §. — [8]) S:n 29 p. huhtik. 2 §. — [9]) Ks. vuod. 1920 kert. siv. 3.

vain korttelien uuden jaoitusehdotuksen, jossa tonttien lukumäärä oli 20 aikaisemman jaoituskaavan 14 tontin sijasta. Asiaa käsitellessään kaupunginvaltuusto päätti [1]) peruuttaen vuonna 1920 tekemänsä päätöksen vahvistaa ehdotetun Pakaan korttelien n:o 693, 695 ja 697 uuden jaoituskaavan.

2. *Kiinteän omaisuuden hankintaa ja kaupungille kuuluvan tuollaisen omaisuuden luovutusta koskevat kysymykset.*

Kaupungin ja valtion välinen m. m. erästä Lapinniemen osaa koskeva tilusvaihto. Siinä ehdotuksessa valtion ja kaupungin väliseksi tilusvaihdoksi, jota kaupunginvaltuusto vuonna 1923 käsitteli [2]) jättäen sen kuitenkin valtioneuvoston Vikin sotilasvirkatalon käyttöä koskevan päätöksen varaan, sisältyi kaupungin asettamiin tilusvaihdon täydellisen toimeenpanemisen ehtoihin m. m., että valtion käyttöoikeus Lapinniemen eteläosaan palautuisi kaupungille. Kysymys oli edelleen ratkaisematta, mutta mainitun Lapinniemen osan tarve oli käynyt kaupungille polttavaksi, toiminimen Julius Tallberg kanssa tehdyssä sopimuksessa luvattu liikenneväylä kun oli rakennettava tämän alueen läpi. Koska myöskin valtionrautatiet välittömästi tarvitsivat eräitä pääradan kummallakin puolella, Pasilan järjestelyratapihan pohjoispuolella sijaitsevia alueita, oli rahatoimikamari neuvotellut rautatiehallituksen kanssa asiasta ja hallituksen asiamiesosasto näiden neuvottelujen pohjalla laatinut ehdotuksen toivottua tilusvaihtoa koskevaksi sopimukseksi. Kamari lähetti ehdotuksen kaupunginvaltuustolle samalla omasta puolestaan huomauttaen, että lopulliseen sopimukseen olisi otettava määräyksiä siitä, että ehdotuksessa mainittu ylimenosilta oli rakennettava niin leveäksi, että sitä voitiin käyttää autobussi- ja raitiotieliikenteeseen sekä että se myöskin tyydyttäisi muut kohtuulliset vaatimukset, jotka liikennenäkökannalta voitiin esittää. Edelleen kamari huomauttaen, että valtionrautateille luovutettavalla, pääradan länsipuolella sijaitsevalla alueella oli eräitä viljelyspalstoja, joiden vuokrakausi päättyi osin vuonna 1928 ja osin vuonna 1929, yhden palstan vasta vuonna 1933, piti välttämättömänä, että rautatiehallituksen kanssa tehtäisiin sopimus kaupungin turvaamiseksi niiltä tappioilta, joita sille saattoi koitua, jos mainitut vuokrasopimukset sanottiin irti ennen aikojaan ja vuokraajat vaativat siitä korvausta.

Vakaasti luottaen siihen, että vireillä oleva valtion ja Helsingin kaupungin välinen Vikin virkataloa ja erinäisiä muita molemminpuolisia vaihtoesineitä koskeva tilusvaihtokysymys kokonaisuudessaan ratkeaisi myönteiseen suuntaan kaupunginvaltuusto päätti [3]) periaatteessa hyväksyä edellä mainitun kaupungin ja valtion välisen tilusvaihtoehdotuksen sekä antaa kamarin tehtäväksi toteuttaa tämän päätöksen ja tällöin mikäli mahdollista sopimuksessa ottaa huomioon kamarin ehdottamat, yllä esitetyt lisäykset ja muutokset.

Kaupunginvaltuuston edellä mainitun päätöksen nojalla tehtiin sittemmin seuraava puheena olevaa tilusvaihtoa koskeva sopimus, jonka rahatoimikamarin ja rautatiehallituksen edustajat allekirjoittivat lokakuun 2 p:nä:

[1]) Valt. pöytäk. 9 p. jouluk. 11 §. — [2]) Ks. vuod. 1923 kert. siv. 6—11. — [3]) Valt. pöytäk. 12 p. elok. 21 §.

»1) valtio luovuttaa kaupungille hallintaoikeutensa kaupungin rakennuskonttorin puolesta insinööri Sigurd Randelinin maaliskuun 28 päivänä 1925 painetulle karttalehdelle litt. B. piirtämään vaaleanpunaisella värillä merkittyyn noin 92,760 m²:n suuruiseen alueeseen, joka on Lapinniemen eteläosassa, XX kaupungin osassa Helsingin kaupunkia;

2) kaupunki luovuttaa omistus- ja hallintaoikeuden Suomen valtiolle valtionrautateitten tarpeisiin niinikään kaupungin rakennuskonttorin puolesta insinööri Sigurd Randelinin samana päivänä painetulle karttalehdelle litt. A piirtämällä punaisella viivoituksella ja numeroilla 31, 32, 32 b, 33, 36 ja 38 merkittyyn noin 34,700, 45,400, 49,500, 35,000, 108,640 ja 48,000 eli yhteensä noin 321,240 m²:n suuruiseen maa-alueeseen, joka kuuluu n. k. Kumtähden alueeseen Helsingin kaupunkia;

3) edellisessä 1) kohdassa mainitun hallintaoikeuden arvoksi on laskettu 20 markkaa m²:ltä eli 1,855,200 markkaa sekä 2) kohdassa mainittujen alueiden omistus- ja hallintaoikeuden arvoksi

kuviolta	31	5	markkaa	m²:ltä	eli	173,500: —	markkaa
»	32	5	»	»	»	227,000: —	»
»	32 b	5	»	»	»	247,500: —	»
»	33	8	»	»	»	280,000: —	»
»	36	5	»	»	»	543,200: —	»
»	38	8	»	»	»	384,000: —	»

eli siis yhteensä 1,855,200 markkaa. Jos vaihdettavien alueiden suuruudet kuitenkin maanmittaustoimituksessa havaitaan erilaisiksi kuin edellä on edellytetty, muutetaan kuvion n:o 36 suuruutta vastaavasti siten, että vaihdettavien alueiden arvot rahassa laskettuna tulevat yhtäsuuriksi tässä kohdassa mainittujen yksikköhintojen mukaisesti;

4) tiluskuvioilla 36 ja 38 olevaa tietä saa yleistä liikennettä varten käyttää ainoastaan siksi, kunnes tältä tieltä rautatien itäpuolelle johtava ylikäytävä Pasilassa tulee valtionrautateitten toimesta rakennetuksi;

5) alue, joka mainitaan 2) kohdassa, luovutetaan vapaana kaikista kiinnityksistä ja muista rasituksista, lukuunottamatta alempana kohdassa 10) mainittuja vuokrasuhteita, joten rautatiehallitus ei ole velvollinen suorittamaan kaupungille tai muille mitään korvausta, olipa sitten maasta, vahingosta, haitasta tai muusta, vaan vastaa kaupunki niistä samoinkuin tällaisten vaatimusten johdosta rautatiehallitukselle mahdollisesti johtuvista kustannuksista;

6) rautatiehallitus on oikeutettu kaupunkia kuulematta erotuttamaan ja pakkolunastusteitse valtionrautatiealueeseen yhdistämään 2) kohdassa mainitun alueen, mitä varten kaupunki antaa jäljennökset niistä asiakirjoista, joihin kaupungin omistusoikeus luovutettuun alueeseen perustuu;

7) kustannukset kyseessäolevien alueiden erottamisesta jaetaan tasan molempien sopimuskumppanien kesken;

8) 1) kohdassa mainitulla alueella sijaitsevan metsähallituksen halkovarastoalueen siirrosta toiseen paikkaan tekevät metsähallitus ja kaupunki eri sopimuksen; ja

9) kysymys tässä välikirjassa kosketeltujen alueiden vaihdosta on käsiteltävä erikseen valtion ja kaupungin kesken vireillä olevasta suuresta tilusvaihtokysymyksestä, joka koskee m. m. n. k. Vikin latokartanoa.

10) Tämä sopimus astuu voimaan niin pian kun valtioneuvosto ja Helsingin kaupunki sen hyväksyvät, jolloin myös kysymyksessä olevien alueiden vastaanotto tapahtuu; tällöin on kuitenkin huomioonotettava, että valtion-

rautatiet saavat hallinta-oikeuden oheelliselle kartalle merkittyihin vuokra-alueisiin vasta sitten kun niistä tehdyt seuraavat vuokrasopimukset päättyvät:

Litt.	Vuokraaja.	Vuokra- aika päättyy
Träsk I	D. Lahtinen	joulukuun 31 p:nä 1929
s.	M. J. Enqvist	» » » »
u. 1.	Ida ja A. V. Laine	» » » »
u. 3.	P. Immonen	» » » »
u. 4.	Anna Lahtinen	» » » »
u. 5.	P. Immonen	» » » »
u. 6.	Anna Lahtinen	» » » »
v. ja v. 2	» »	» » » 1928»

Valtioneuvosto hyväksyi edelläolevan sopimuksen lokakuun 12 p:nä.

Sörnäsin keskusvankilan aluetta koskeva tilusvaihto. Rahatoimikamari oli lähettänyt kaupunginvaltuustolle esityksen [1]) sellaisen tilusvaihdon toimeenpanemisesta kaupungin ja valtion kesken, joka tekisi Sörnäsin keskusvankilan alueen välttämättömän järjestelyn mahdolliseksi. Ehdotusta esiteltäessä kaupunginvaltuusto kuitenkin havaitsi, että sen toteuttaminen saattaisi niiden alueiden vuokraajat, joista kaupungin olisi luovuttava, epäedulliseen asemaan, minkä johdosta asia palautettiin [2]) rahatoimikamariin, jota kehoitettiin jatkamaan neuvotteluja valtion kanssa vuokraajain oikeuksia turvaavien takeiden saamiseksi.

Ruskeasuon ja Uudenpellon yhdistäminen kaupunkiin. Sisäasiainministeriön kehoitettua Uudenmaan läänin maaherraa hankkimaan m. m. Helsingin kaupunginvaltuuston lausunnon Huopalahden kunnanvaltuuston valtioneuvostolle tekemästä esityksestä toimenpiteisiin ryhtymisestä Huopalahden kunnan Pikkuhuopalahden kylässä sijaitsevien Korpaksen verotilaan n:o 1 kuuluvien Ruskeasuo ja Uusipelto nimisten maa-alueiden yhdistämiseksi Helsingin kaupunkiin, sekä tiedon siitä, oliko ja milloin puheena olevien alueiden pakkolunastus kaupungille julistettu päättyneeksi, päätti kaupunginvaltuusto hankittuaan asiasta rahatoimikamarin lausunnon, antamassaan vastauksessa ilmoittaa pääasiassa seuraavaa:

Jo vuonna 1911 Helsingin pitäjän kunnanvaltuutetut anoivat [3]), että puheena olevat alueet yhdistettäisiin Helsingin kaupunkiin, mutta kysymys sai silloin raueta, koska sekä kaupunki että puheena olevien alueiden omistajat vastustivat tällaista toimenpidettä.

Koska vallitseva oikeuskäytäntö oli ollut, että kaupunkikunta tavallisesti oli hankkinut itselleen läheisen alueen omistusoikeuden, ennenkuin tämä oli yhdistetty kaupunkiin, päätti [4]) kaupunginvaltuusto sittemmin anoa hallitukselta, että kaupunki saisi pakkolunastaa Ruskeasuon ja Uudenpellon alueet. Anomukseen myöntyi ja pakkolunastuksen vahvisti [5]) läänin maaherra samoin kuin myöskin kummankin puolen ilmoitettua tyytymättömyytensä alueiden vahvistettuun hintaan asianomainen kihlakunnanoikeus ja Turun hovioikeus. Molemmat asianomaiset olivat sittemmin alistaneet hovioikeuden tuomion korkeimman oikeuden tutkittavaksi, mutta se ei vielä ollut ratkaissut asiaa.

Huopalahden kunnanvaltuutettujen edellä mainittuun esitykseen nähden kaupunginvaltuusto huomautti [6]), että koska puheena olevia alueita kokonaan

[1]) Valt. pain. asiakirj. n:o 6. — [2]) Valt. pöytäk. 13 p. toukok. 12 §. — [3]) Vert. vuod. 1912 kert. siv. 14 ja vuod. 1913 kert. siv. 14. — [4]) Ks. vuod. 1917 kert. siv. 19—21, ja vuod. 1918 kert. siv. 11. — [5]) Ks. vuod. 1921 kert. siv. 9 ja 263. — [6]) Valt. pöytäk. 18 p. helmik. 1 §.

ympäröivät kaupunkiin yhdistetyt tilukset ja niiden rakennustoiminta oli kokonaan järjestämätön, mikä vastedes vaikeuttaisi sikäläisten asutus- ja terveydellisten olojen järjestämistä, valtuusto luopuen aikaisemmasta kielteisestä kannastaan[1]) puolsi myöntymistä kunnanvaltuutettujen tekemään anomukseen Ruskeasuon ja Uudenpellon yhdistämisestä kaupunkiin, jota vastoin kaupunki ehdotti hylättäväksi kunnanvaltuutettujen tekemän ehdotuksen, että kysymyksen valmistelun jatkaminen uskottaisiin jollekin asiantuntijalle, esim. filosofianmaisteri S. Steniukselle, koska asianomaiset kaupungin viranomaiset voivat laatia jo olemassa olevaan selvitykseen mahdollisesti tarvittavan täydennyksen.

Rahatoimikamarin tehtäväksi määrättiin [2]) anoa maaherralta, että Ruskeasuon ja Uudenpellon pakkolunastus julistettaisiin päättyneeksi pakkolunastuksesta annetun lain 53 §:n mukaisesti, sekä ryhtyä valtuuston edellä mainituista päätöksistä mahdollisesti aiheutuviin toimenpiteisiin.

Melkön talon yhdistäminen Helsinkiin. Huopalahden kunnanvaltuusto oli anonut valtioneuvostolta, että Melkön saari ympäröivine vesialueineen siirrettäisiin Huopalahden kunnasta Helsingin kaupunkiin, ja anomuksesta oli pyydetty kaupunginvaltuuston lausuntoa. Antamassaan vastauksessa valtuusto lausui [3]) esitetystä selvityksestä käyvän ilmi, että Melkön taloon alkuaan kuuluivat samanniminen saari sekä Rysskär, Hundör, Hundörsbådan, Ormholmen, osa Tallholmen nimistä saarta, Ormholmskobbarna nimiset luodot, Rönnbusken, Drumsöhatten nimisen luodon eteläosa, Grönviksgrund ja Notgrund sekä ympäröivät vesialueet. Talon maavero oli aikaisemmin tullut kaupungille, mutta kun Melkön saari vuosina 1889 ja 1890 pakkolunastettiin Venäjän valtiolle, määrättiin saman vuoden elokuun 13 p:nä annetulla käskykirjeellä, että mainitun maaveron vastikkeeksi talon kalavesi ynnä edellä mainitut luodot ja kalliot, lukuunottamatta Drumsöhatten nimisen luodon osaa, Grönviksgrundia ja Notgrundia luovutettaisiin kaupungin omaksi. Maarekisteristä kävi selville, että Melkön talo äsken mainitun käskykirjeen johdosta oli poistettu maarekisteristä, johon oli merkitty, että talo oli yhdistetty kaupunkiin. Kuitenkaan ei Melkön saarta eikä muita puheena olevia saaria ja luotoja ollut kaupungin henki- eikä muissa luetteloissa. Myöskään lainkäytöllisessä, hallinnollisessa tai kirkollisessa suhteessa siirtoa ei ollut toimitettu. Kun ei voitu löytää edellä mainittua käskykirjettä tai sen jäljennöstä eikä myöskään hankkia muita siirtoa koskevia asiakirjoja, katsoi kaupunginvaltuusto vuonna 1890 tapahtuneen siirron rauenneeksi ja anoi [3]) puolestaan, että koko Melkön talo hallinnollisessa, lainkäytöllisessä ja kirkollisessa suhteessa yhdistettäisiin Helsingin kaupunkiin.

Pakinkylän palstain osto. Tehdäkseen mahdolliseksi tien rakentamisen Pakinkylän läpi kaupungin Tuomarinkylässä oleville tiluksille kaupunki oli ostanut eräitä ensinmainitun kylän alueita. Kaupungin yleisten töiden hallitus oli sittemmin laadituttanut ehdotuksia tien suunnasta, mutta niiden toteuttaminen oli tuottanut vaikeuksia sen johdosta, että tie osittain tulisi kulkemaan yksityisten omistaman maan yli. Rahatoimikamari oli sen johdosta neuvotellut asiasta asianomaisten alueiden omistajain kanssa, minkä jälkeen kaksi palstanomistajaa, talonmies A. Forsström ja kauppias A. Kuusik, olivat ilmoittaneet suostuvansa myymään palstansa, edellinen 27,500 ja jälkimmäinen 30,000 markasta, kun taas sementtityöntekijä Jokinen oli sitoutunut luovuttamaan tarvittavan maa-alueen ehdoin, että kaupunki korvaukseksi antoi yhtä suuren

[1]) Ks. vuod. 1921 kert. siv. 222. — [2]) Valt. pöytäk. 18 p. helmik. 1 §. — [3]) S:n 18 p. maalisk. 4 §.

alueen omistamastaan maasta hänen palstansa pohjois- tai länsipuolelta. Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti [1]) osoittaa käyttövaroistaan Sekalaisten menojen pääluokan kohdalta enintään 60,000 markkaa edellä mainittujen palstain ostamiseksi sekä valtuuttaa rahatoimikamarin toimituttamaan kysymyksessä olevaa tienrakennusta varten tarpeelliset tilusvaihdot.

Mölandstobben nimisen saaren myyntitarjouksen hylkääminen. Sittenkuin herra E. Borgström oli tarjonnut Sipoon pitäjän Granön yksinäisverotilaan kuuluvan Mölandstobben nimisen saaren siihen kuuluvine kalavesineen kaupungin lunastettavaksi 50,000 markan hinnasta, oli kaupungin kansanpuistojen valvoja mielipiteenään tarjouksesta lausunut, että saari oli pinta-alaltaan liian pieni ja liian kaukana Helsingistä soveltuakseen kaupungin väestön virkistyspaikaksi ja myyntihinta liian kallis. Kaupunginvaltuusto epäsi [2]) tarjouksen.

Kivilouhimon osto. Koska kaupungin omistamilta mailta ei enää ollut saatavissa katujen kiveämiseen tarpeellista kiveä, oli kaupungin yleisten töiden hallitus esittänyt, että kaupunki ostaisi erään Inkoossa olevan kivilouhimon. Ehdotettu alue käsitti 2.7 ha, ja kivi oli hienorakeista punaista graniittia, joka erittäin hyvin soveltui pienten katukivien konevalmistukseen. Asema merenrannan läheisyydessä oli myöskin edullinen, koska aineet mukavasti voitaisiin kuljettaa purjelaivoilla tai määräin ollessa suuret hinaajalaivoilla ja proomuilla. Hyväksyen esityksen kaupunginvaltuusto päätti [3]) valtuuttaa hallituksen 50,000 markan hinnasta ostamaan edellä mainitun Inkoossa olevan kivilouhimon sekä käyttämään tarkoitukseen menosäännön Yleisten töiden pääluokan asianomaisia työmäärärahoja.

Taidepalatsin rakentaminen. Taiteilijaseura ilmoitti, ettei sille ollut mahdollista vahvistetun [4]) ajan kuluessa rakennuttaa sitä taidehallia, jota varten kaupunginvaltuusto oli luovuttanut [4]) XIII kaupunginosan korttelin n:o 401 ja jolle laaditut piirustukset rahatoimikamari oli hyväksynyt, minkä johdosta seura palautti korttelin kaupungin vapaasti käytettäväksi samalla lausuen toivomuksen, että kaupunginvaltuusto, jos yritys vastedes voitaisiin toteuttaa, suhtautuisi siihen suopeasti. Kirjelmä päätettiin [5]) saattaa rahatoimikamarin ja kaupungin yleisten töiden hallituksen tietoon.

Tontin luovuttaminen Helsingin sokeainyhdistykselle. Vuonna 1924 kaupunginvaltuusto epäsi [6]) Helsingin sokeainyhdistyksen tekemän anomuksen tontin luovuttamisesta suunnitellun, sokeain tarpeita tyydyttävän rakennuksen teettämiseksi. Koska valtuuston epäävä kanta perustui siihen käsitykseen, ettei suunnitellun yrityksen rahoittaminen ollut taattu, mutta yhdistys sittemmin oli ryhtynyt toimenpiteisiin tarpeellisen pääoman hankkimiseksi, päätti [7]) kaupunginvaltuusto yhdistyksen uudistettua anomuksensa valtuuttaa rahatoimikamarin myymään sille XI kaupunginosan korttelissa n:o 331 Pengerkadun varrella sijaitsevan talon ja tontin n:o 11 kamarin arvioinnin mukaan vahvistamasta hinnasta, joka saisi olla maksamatta niin kauan kuin tontille teetettyä rakennusta pääasiallisesti käytettiin Helsingin sokeain tarpeisiin; että kauppahinta erääntyisi maksettavaksi siinä tapauksessa, ettei tonttia 5 vuoden kuluessa luovutuksesta oltu säädetyllä tavalla rakennettu; sekä että kamarin edellä mainittu valtuus astuisi voimaan vasta yhdistyksen esitettyä kamarille tontin rakennuttamisen rahoittamissuunnitelman, jonka kamari saattoi hyväksyä.

[1]) Valt. pöytäk. 18 p. maalisk. 6 §. — [2]) S:n 9 p. jouluk. 38 §. — [3]) S:n 18 p. maalisk. 5 §. — [4]) Ks. vuod. 1917 kert. siv. 31—32. — [5]) Valt. pöytäk. 4 p. helmik. 22 §. — [6]) Ks. vuod. 1924 kert. siv. 14. — [7]) Valt. pöytäk. 8 p. huhtik. 19 §.

3. Kaupungin kiinteän omaisuuden vuokra- ja muuta nautintaoikeutta koskevat kysymykset.

Topeliuksen muistopatsaan paikka. Kaupunginvaltuusto päätti[1]) luovuttaa pystytettäväksi aiotulle runoilija Z. Topeliuksen muistopatsaalle paikan Kaivopuiston Ison lehtokujan itäpuolella olevalta leikkikentältä sekä antaa rahatoimikamarille tehtäväksi aikanaan merkitä tarpeellisen määrärahan kentälle pystytetyn, Karhun kalanpyynti nimisen juomavesikaivon siirtämiseksi toiseen, karttaan tarkemmin merkittyyn, Ison lehtokujan itäpuolella olevaan paikkaan.

Tonttipaikan varaaminen lastenkotia varten. Rahatoimikamari ilmoitti, että lastensuojelulautakunta oli kiinnittänyt kamarin huomion niihin vaikeuksiin, joita lastenkodeissa vallitseva tilanpuute aiheutti lautakunnalle sen huolehtiessa kaupungin toimena olevasta pientenlastenhoidosta, sekä että kamari oli hankkinut Hyvösen aviopuolisoiden lahjoitusvarain käyttöä koskevaa kysymystä valmistelemaan asetetulta komitealta [2]), johon oli lisäjäseniksi valittu kaupunginarkkitehti ja lastensuojelulautakunnan lääkäri, selvityksen mahdollisuuksista rakentaa kaupungin alueelle rakennus, johon voitaisiin sijoittaa n. 100 sijaa käsittävä pientenlasten hoitolaitos. Rahatoimikamari oli kaikilta osilta yhtynyt komitean sittemmin laatimaan ehdotukseen. Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuustokin hyväksyi ehdotuksen ja päätti [3]) täysin sen mukaisesti, että 31,600 m²:n laajuinen Pakaankadun varrella sijaitseva Sofianlehdon alue, joka oli vuokrattu asuntotonttina vuoden 1929 syyskuun 1 p:än, varattaisiin aikanaan teetettävän pientenlasten hoitolaitoksen rakentamista varten.

Työväenopiston tonttipaikka. Kaupunginvaltuuston antaman tehtävän [4]) täyttäen rahatoimikamari oli kehoittanut kaupungin yleisten töiden hallitusta laadituttamaan XI kaupunginosan kortteliin n:o 333 rakennettavaksi aiotun työväenopistorakennuksen luonnospiirustukset, mutta hallitus oli sittemmin ilmoittanut mainittua työtä suoritettaessa käyneen selville, että korttelissa n:o 333 käytettävänä oleva tila oli riittämätön aiottuun tarkoitukseen ja että kaupunginarkkitehti puolestaan oli ehdottanut, että työväenopistorakennus teetettäisiin kortteliin n:o 325. Teollisuusseutujen evankelioimisseura oli tosin vastustanut tätä ehdotusta, koska sen mielestä oli sopimatonta sijoittaa työväenopisto seuran korttelissa n:o 365 sijaitsevan huoneiston välittömään läheisyyteen, mutta koska laitosten toimialat olivat erilaiset ja ne olivat aiotut olennaisesti eri yleisöille, seura kun ensi sijassa kohdisti toimintansa nuorisoon, jota vastoin työväenopisto pääasiallisesti kääntyi aikuisen työväestön puoleen, ei kamari katsonut muistutuksen ansaitsevan huomiota, varsinkaan, koska sekä kaupunginasemakaava-arkkitehti ja kaupungin yleisten töiden hallitus että työväenopiston yhteinen johtokunta olivat kannattaneet esitystä. Rahatoimikamarin asiasta antamaa esitystä esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti [5]) hyväksyä sen ja työväenopiston rakennuksen teetettäväksi XI kaupunginosan kortteliin n:o 325 Helsinginkadun varrelle sekä tähän tarkoitukseen aikaisemmin luovutetut korttelien n:o 333 ja 345 käytettävänä olevat osat edelleenkin varattaviksi kaupungin omiin tarpeisiin.

Varastopaikkain kuntoonpanettaminen. Uusien varastopaikkain tarve oli

[1]) Valt. pöytäk. 18 p. maalisk. 15 §. — [2]) Ks. vuod. 1924 kert. siv. 285. — [3]) Valt. pöytäk. 8 p. huhtik. 12 §. — [4]) Ks. vuod. 1923 kert. siv. 43. — [5]) Valt. pöytäk. 3 p. kesäk. 11 §.

alkanut käydä yhä tuntuvammaksi, minkä vuoksi rahatoimikamari oli kehoittanut kaupungin yleisten töiden hallitusta ottamaan harkittavaksi mahdollisuuden järjestää varastopaikkoja, jotka sijaitsisivat satama- ja rautatieraiteen varrella ja jotka voisi antaa vuokralle pitkähköksi ajaksi, sekä laadituttamaan ehdotuksen sellaisten alueiden järjestelemiseksi, jotka soveltuisivat rakennustarpeiden varastopaikoiksi ja olisivat niin järjestetyt, että varastopaikat mahdollisesti voitaisiin luovuttaa huutokaupalla. Tehdastonttien puute oli kamarin mielestä poistettava siten, että kaupunginvaltuuston hyväksymä [1]) suunnitelma suurehkon teollisuusalueen sijoittamisesta Vanhankaupunginlahden rannalle toteutettaisiin. Vähitellen täyttämällä ranta-aluetta olisi sieltä saatavissa laajoja varastoalueita.

Kaupungin yleisten töiden hallitus oli jättänyt kysymyksen valmisteltavaksi komitealle, johon kuuluivat kaupunginasemakaava-arkkitehti B. Brunila, insinööri G. Idström, kaupungingeodeetti W. O. Lille, kaupungininsinööri G. Lindqvist, johtaja M. Muoniovaara sekä työpäälliköt S. Randelin ja K. J. Willandt. Komitea lausui mietinnössään [2]) seuraavaa:

Koska kysymys kaupungin satamarakennusten lopullisesta muodostelusta vielä oli ratkaisematta, ei myöskään oltu voitu järjestää erityisiä rakennustarvikkeiden purkaus- ja varastoimispaikkoja, vaan niiden tarve oli tyydytetty tilapäisesti rakentamalla purkaussiltoja ja luovuttamalla varastopaikkoja niin läheltä rakennuspaikkoja kuin mahdollista. Länsisataman suurta liikennettä varten oli Helsingin makasiiniosakeyhtiöllä käytettävänään yhteensä 55,000 m^2:n laajuinen alue varastopaikkoja, joista osa oli luovutettu rakennusliikkeille. Vuonna 1926 kaupunginvaltuuston kuitenkin oli päätettävä [1]), sijoitettaisiinko syväsatama Taivallahteen vai ei, ja jos tämä päätös oli kielteinen, mitä komitea piti luultavana, voitaisiinko Hietaniemen alue järjestää varastoalueeksi.

Komitean mielestä oli asuntotuotannon helpottamiseksi välttämätöntä varata varastopaikoiksi tontteja niistä kaupunginosista, joissa uutisrakennustoimintaa esiintyi, kuitenkin ainoastaan niin pitkäksi aikaa kuin mainittu toiminta jatkui. Sanottavitta kustannuksitta voitiin myös panettaa kuntoon Teollisuuskadun varrella sijaitsevat 3 tehdastonttia ja 1 varastotontti; rautatieraiteen rakentamista varten tälle kadulle oli jo vuonna 1921 myönnetty määräraha. Varastopaikoista, jotka voitiin ottaa käytäntöön heti kun tarpeelliset rautatieraiteet ja kadut oli rakennettu, komitea mainitsi Sörnäsin tehdaskorttelit n:ot 272 ja 280, jotka soveltuivat puutavarain varastopaikoiksi. Toinen niiden kannalta välttämätön rautatieraide soveltui samalla yhdyslinjaksi teurastamotontille, joka toistaiseksi sopivasti voitiin luovuttaa varastoalueeksi, koska sitä luultavasti pitkään aikaan ei tarvittaisi teurastamotarkoituksiin. Näiden korttelien käytön tehostamiseksi olisi edelleen johdettava sivuraide alueiden länsirajaa myöten, mikä kuitenkin edellytti, että olemassa olevaa Vanhankaupunginlahden rantaa pitkin kulkevaa raidetta jatkettaisiin ja sinne järjestettäisiin varastopaikkoja.

Jo mainittua Hietaniemen aluetta kamari piti erittäin sopivana öljyvarastopaikaksi, koska maastosuhteet tekivät mahdolliseksi säiliöiden rakentamisen kovalle maalle jotenkin korkealle maan keskitasosta, mikä paineen aikaansaamiseksi säiliövaunuihin oli tärkeätä. Alue oli lähellä kaupunkia, mutta puuistutuksilla varustetut hautausmaat eristivät sen silti hyvin asuntokaupunginosista. Öljyvarastopaikkojen välittömään tarpeeseen voitiin luovuttaa yksi

[1]) Ks. vuod. 1921 kert. siv. 62—63. — [2]) Valt. pain. asiakirj. n:o 1.

kolmesta käytettävänä olevasta tontista ja tällöin rakentaa tilapäinen lastaussilta, koska täydellinen laiturilaite olisi rakennettava vasta kaikkien varastopaikkain jouduttua käytäntöön. Rautatieyhteyttäkään ei aluksi tarvinnut järjestää, vaan kuljetus voi tapahtua osin meritse, osin autoilla. Hietaniemen varastoalueen kokonaispinta-ala oli 211,800 m², ja raiteiden ja katujen aiheuttamat kustannukset komitea arvioi n. 4,000,000 markaksi.

Vanhankaupunginlahden rannalla sijaitsevat varastoalueet voitiin ottaa käytäntöön vasta pitkähkön ajan kuluttua, koska niiden kuntoonpanettaminen vaati melkoisia täyttämistöitä.

Varastopaikkain järjestämisessä noudatettavan ohjelmansa komitea yhdisti seuraaviin ponsiin:

1) Teollisuuskadulle oli rakennettava rautatieraiteet ja kolme karttaan kirjaimilla I, K ja L merkittyä mainitun kadun varrella sijaitsevaa tonttia annettava vuokralle varastopaikoiksi pitkähköksi ajaksi tai tehdastonteiksi 6 markan yksikköhinnasta m²:ltä vuodessa.

2) Brändönkatua pitkin oli niin pian kuin mahdollista ja viimeistään vuoden 1925 kuluessa rakennettava rautatieraide ynnä pistoraide rannalla olevalta nykyiseltä rantaraiteelta, jotta Sörnäsin varastopaikat n:ot 272 ja 280 samoin kuin teurastamoalueen pohjoisosa voitaisiin luovuttaa varastopaikoiksi. Näiden paikkain vuokran komitea ehdotti 4 markaksi m²:ltä kaikista kortteleista.

3) Periaatteellinen päätös Hietaniemen käyttämisestä oli tehtävä vuonna 1926[1]). Mikään ei kuitenkaan estänyt siinäkin tapauksessa, että syväsatama sijoitettiin Taivallahteen, järjestämästä tänne petroolisatamaa, jonka asema itäisen satamalaiturin uloimmassa päässä olisi satamateknilliseltä kannalta täysin oikeutettu. Siten voitaisiin satama-aluetta supistamatta varata tilaa 5 liikkeelle. Periaatteellinen päätös Hietaniemen alueen käyttämisestä voitiin niinmuodoin tehdä ennen kaupungin lopullisen satamarakennussuunitelman vahvistamista, heti rakennuskonttorin annettua paraikaa tekeillä olevan selvityksen syväsataman lopullista sijoittamista koskevasta kysymyksestä.

4) Rautatieraiteiden rakentamiseen Vanhankaupunginlahden rannalle olisi ryhdyttävä vuoden 1925 alussa, jotta tänne järjestettävien varastopaikkain liikenneyhteyden tarve vähitellen tulisi tyydytetyksi.

Mietinnön, jonka kaupungin yleisten töiden hallitus oli hyväksynyt ja lähettänyt rahatoimikamariin, kamari lähetti kaupunginvaltuustolle ilmoittaen oheenliittämässään lausunnossa kaikin puolin kannattavansa komitean ehdotuksia. Viime aikoina yhä lisääntyneen autojen ja muiden öljyllä käyvien moottorien käytön johdosta oli kunnollisesti järjestetyn, sekä meri- että rautatieyhteyden omaavan öljysataman tarve käynyt epäämättömäksi. Tähän tarkoitukseen sopivien alueiden puutteessa oli ollut pakko osin sijoittaa suuria öljyvarastoja maan muille paikkakunnille, minkä johdosta kaupunki oli menettänyt m. m. näiden varastojen satama- ja liikennemaksujen tuottaman tulon, osin osoittaa öljyvarastopaikoiksi tähän tarkoitukseen sangen huonosti sopivia paikkoja, joita joka tapauksessa oli pidettävä tilapäisinä. Sellaisia olivat esim. ainoa puutavarain vientiä varten tarkoitettu, muutenkin liian ahdas ja nykyaikaisia liikenneoloja silmällä pitäen sopimattomasti järjestetty Sörnäsin niemekkeen alue sekä Pohjoissatamassa verraten lähellä Sörnäsin rantatietä sijaitseva Hanaholma. Mutta nämä paikat, joille jo teetettyjen lisäksi ei saisi sijoittaa ainoatakaan säiliötä, eivät läheskään tyydyttäneet tarvetta.

[1]) Ks. vuod. 1921 kert. siv. 63.

Palopäällikkö oli puoltanut myöntymistä komitean ehdotukseen, kun taas satamahallitus, jolle myöskin oli annettu tilaisuus lausua mielipiteensä asiasta, piti suotavana, että teurastuslaitokselle osoitettaisiin jokin muu paikka, jos komitean ehdottama Sörnäsin keskusvankilan, Vallilan ja Hermannin pohjoispuolella sijaitseva alue luovutettaisiin varastopaikoiksi, minkä ohessa hallitus esitti eräitä näkökohtia rautatieraiteiden sijoittamiseen nähden Hietaniemen alueelle.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto rahatoimikamarin ehdotukseen yhtyen päätti [1])

periaatteessa hyväksyä komitean ehdotuksen Hietaniemen-, Mechelin- ja Etel. Hesperiankatujen sekä evankelis-luterilaisten seurakuntain uuden hautausmaan rajoittaman alueen sekä erinäisten Sörnäsin keskusvankilan, Vallilan ja Hermannin pohjoispuolella sijaitsevien alueiden käyttämiseksi; sekä

antaa rahatoimikamarin tehtäväksi laadituttaa edellä mainittujen töiden seikkaperäiset piirustukset ja kustannusarviot ja hankittuaan niistä satamahallituksen lausunnon alistaa ne kaupunginvaltuuston tutkittaviksi ja hyväksyttäviksi.

Lapinniemellä sijaitsevan metsähallituksen halkotarhan siirtäminen. Kaupungin tehdessä valtion kanssa sopimuksen [2]) tilusvaihdosta, joka koski toisaalta eräitä Pasilan—Oulunkylän rataosan varrella sijaitsevia alueita ja toisaalta Lapinniemen eteläosaa, oli sopimuksen ehtona m. m. ollut, että kaupungin tuli sopia metsähallituksen kanssa luovutettavalla Lapinniemen alueella sijaitsevan mainitun hallituksen halkotarhan siirtämisestä muuanne. Rahatoimikamarin oli metsähallituksen kanssa käytyjen neuvottelujen jälkeen onnistunut saada aikaan ehdollinen sopimus, jonka valtioneuvosto puolestaan oli hyväksynyt. Sopimusehdotus alistettiin sen jälkeen kaupunginvaltuuston harkittavaksi, minkä ohessa kamari ilmoitti, että ehdotuksen hyväksyminen aiheuttaisi kaupungille 475,000 markan kustannukset, mistä määrästä kuitenkin 105,000 markkaa oli merkitty vuoden menosääntöön.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti [3]) hyväksyä ehdotuksen metsähallituksen kanssa tehtäväksi sopimukseksi erään Lapinniemen alueen luovuttamisesta mainitun hallituksen maksutta käytettäväksi, kunnes siitä kaupungin ja valtion välisen odotettavana olevan tilusvaihdon yhteydessä toisin sovittaisiin, sekä merkitä alueen kuntoon panettamiseksi vuoden 1926 menosääntöön 370,000 markkaa. Sopimuskirja oli seuraava:

Helsingin kaupunki panee alempana tarkemmin mainittavalla tavalla kuntoon oheelliseen karttaan punaisin rajaviivoin merkityn 12,000 m²:n suuruisen alueen ja oikeuttaa metsähallituksen sitä vapaasti ja ilman maksua varastopaikkana käyttämään, kunnes siitä valtion ja kaupungin välillä toisin sovitaan. Metsähallitus puolestaan luopuu oikeudestaan käyttää niitä osia nykyistä varastoaluettaan, jotka sijaitsevat punaisten rajaviivojen ulkopuolella. Muutoin on sovittu seuraavista ehdoista:

1) että uusi alue Helsingin kaupungin toimesta kauttaaltaan korotetaan oheelliseen karttaan merkittyyn korkeuteen merenpinnasta, jolloin notkopaikat ovat pohjattavat ja täytettävät kivillä ja tasoitettavat käyttökelpoiseen kuntoon;

2) että metsähallituksen rakennuttama ja omistama ½ km:n pituinen pistoraide, joka johtaa Länsisatamasta nykyiselle varastoalueelle, kaupungin toimesta ja kustannuksella siirretään niin, että se tulee kulkemaan mahdollisimman keskeltä uutta varastoaluetta ja rakennetaan täällä kaksiraiteiseksi,

[1]) Valt. pöytäk. 18 p. helmik. 6 §. — [2]) Ks. tätä kert. siv. 11. — [3]) Valt. pöytäk. 12 p. elok. 22 §.

kuten karttaan on merkitty, jääden tämä pistoraide, mikäli se on uuden alueen sisällä, sekä yksi vaihde edelleen metsähallituksen omistukseen ja hoidettavaksi, jota vastoin muu osa pistoraidetta siirtyy kaupungin omistukseen ja hoitoon. Kaupunki vastaa siitä, että tämä tai muu valtion varastoalueelta valtionrautateille johtava raide vastaisuudessakin ilman korvausta on valtion käytettävissä;

3) että metsähallituksen nykyisellä varastoalueella olevat rakennukset a, b ja c kaupungin toimesta ja kustannuksella siirretään karttaan samoin merkityille paikoille uudella varastoalueella siten, että rakennuksessa a tulee olemaan tilaa 8 hevoselle ja 1 huoneen ja keittiön asunto vartijalle sekä 8 m:n pituinen liiteri. Viimeksimainitun rakennuksen siirtämisajaksi on niinikään kaupungin kustannuksella hankittava väliaikainen talli 4 hevoselle sekä vartijalle huoneen ja keittiön asunto, ja on kaupungin maksettava hänelle 1,000 markkaa muuttokustannusten korvaukseksi;

4) että kaupunki omalla kustannuksellaan toimittaa puhelinjohdon ja valaistusjohtojen siirron uudelle varastoalueelle metsähallituksen määräysten mukaan siinä laajuudessa kuin niitä nykyisessä halkotarhassakin on, rakentaa nykyistä varasto-aluetta ympäröivän aidan uuden alueen ympärille siinä järjestyksessä kuin metsähallitus määrää ja tasoitus- y. m. työt sen sallivat, sekä muuttaa kaupungin rakennustöitten esteenä mahdollisesti olevat metsähallituksen halkopinot ja muun tavaran uudelle alueelle, metsähallituksen esittämille paikoille;

5) että hyvä ja esteetön ajotie ja vapaa kulku varastoalueelta kaupunkiin kaupungin toimesta ylläpidetään kahdesta kohden, kuten karttaan on merkitty, mikä velvoitus koskee rakennusaikaakin;

6) että kaupunki sitoutuu vastedes kuten tähänkin asti puhtaanapitolaitoksen tai jostakin muusta lähellä olevasta vesijohdosta käyvästä hinnasta antamaan metsähallituksen halkotarhaan tarvittavan veden;

7) että rakennukset on siirrettävä kahden kuukauden ja uuden varastoalueen tasoitus- y. m. töitten oltava loppuun suoritetut puolen vuoden kuluessa siitä kuin tämä sopimusehdotus on asianomaisesti vahvistettu, ja saadaan työt aloittaa heti kun valtioneuvosto ja Helsingin kaupunki ovat hyväksyneet tämän sopimuksen;

8) että halot, jotka jäävät uuden varastoalueen ulkopuolelle, saavat, siinä tapauksessa, ettei kaupunki tahdo niitä uudelle alueelle siirtää, olla nykyisellä paikallaan vuoden loppuun.

Korttelissa n:o 178 olevan veistämöalueen käyttäminen. Päättäessään [1]) vuonna 1924 lunastaa Osakeyhtiö Hietalahden laivatelakalta ja konepajalta erään korttelissa n:o 178 olevan alueen vuokraoikeuden kaupunginvaltuusto samalla antoi rahatoimikamarin toimeksi [1]) tehdä ehdotuksen alueen käyttämisestä. Hankittuaan asiasta kaupungin yleisten töiden hallituksen ja satamahallituksen lausunnot kamari lähetti valtuustolle pyydetyn mietinnön lausuen siinä pääasiassa seuraavaa:

Korttelissa n:o 178 olevan veistämöalueen käyttäminen oli kokonaan kaupungin satamaolojen lopullisen järjestämisen varassa ja liittyi lähinnä kysymykseen Munkkisaaren vastaisesta käytöstä. Kamarin mielestä oli todennäköisintä, että Länsisatamaan rakennettaisiin Munkkisaaren ja Hernesaaren poikki kulkeva laiturinsiipi, missä tapauksessa edellä mainittu veistämöalue tarvittaisiin uusiin satamalaitoksiin johtavien katujen ja rautatieraiteiden

[1]) Ks. vuod. 1924 kert. siv. 10.

rakentamista varten. Mahdollisuus voida näin käyttää aluetta olisi säilytettävä eikä sen vuoksi olisi vuokrattava mitään korttelin osaa pitemmäksi ajaksi kuin 10 vuodeksi, minkä ajan päätyttyä satamatyöt kenties vaatisivat sen vapautumista. Kun lyhyeen vuokra-aikaan katsoen tuskin oli luultavaa, että kukaan vuokraaja olisi halukas ottamaan koko aluetta haltuunsa, oli rakennuskonttori laatinut ehdotuksen sen jakamiseksi pienempiin palstoihin.

Rahatoimikamarin ehdotuksen hyväksyen kaupunginvaltuusto päätti [1]) valtuuttaa kamarin pääasiassa edellä mainitun jaoituskaavan mukaisesti antamaan vuokralle korttelissa n:o 178 sijaitsevan veistämöalueen. Kaikki palstat vuokrattaisiin 10 vuodeksi lukuun ottamatta n:olla 7 merkittyä, joka annettaisiin vuokralle 3 kuukauden irtisanomisajoin, koska oli mahdollista, että kävisi välttämättömäksi teettää sen poikki raideyhteys Munkkisaareen. Vuosivuokra oli vahvistettava 130 markaksi m²:ltä rakennuksista n:o 1 ja 2, 100 markaksi n:oista 3 ja 4, 72 markaksi n:osta 5, 36 markaksi n:osta 6, 30 markaksi n:oista 7 ja 8, 50 markaksi n:osta 9 sekä 10 markaksi 8,576 m²:stä ja 6 markaksi 4,256 m²:stä varastoalueita. Kaikki vuokraajat oikeutettaisiin vapaasti käyttämään kaikkia yhteisellä alueella olevia rautatieraiteita, kääntöpöytiä ja nostureilla varustettuja siltoja. Asuinrakennusten n:o 1 ja 2 sekä korttelia ympäröivien aitojen kunnossapito olisi kaupungin huolena, jota vastoin muiden rakennusten vuokraajat velvoitettaisiin itse pitämään kunnossa vuokraamansa rakennukset.

Satamatyöntekijäin asuntolaivat. Kaupunginvaltuusto päätti [2]) evätä johtaja J. V. Wåhrdströmin tekemän anomuksen, että perustettavalle Aktiebolaget Thalatta nimiselle yhtiölle myönnettäisiin oikeus sijoittaa hakemuksessa mainittuihin paikkoihin kaupungin satamiin vähintään viiden vuoden ajaksi neljä satama- ja varastotyöntekijöille asunnoiksi vuokrattavaa alusta. Satamahallitus oli siltä anomuksen johdosta pyydetyssä lausunnossa huomauttanut, ettei majoitusalusten käytäntöön ottaminen hyvän järjestyksen eikä terveydenhoidon vaatimusten kannalta tyydyttävästi ratkaisisi satamatyöntekijäin asuntokysymystä.

Hautausmaan perustaminen. Vt Leino oli esittänyt, että kaupungin toimesta perustettaisiin hautausmaa evankelis-luterilaisesta kirkosta eronneita henkilöitä varten. Anomuksesta antamassaan lausunnossa rahatoimikamari huomautti, ettei kunta ollut velvollinen perustamaan ja pitämään kunnossa hautausmaata puheena oleville henkilöille sekä että heille oli saatavissa hautauspaikkoja evankelis-luterilaisten seurakuntain hautausmailta, vaikkakin jonkin verran korkeampaan hintaan kuin seurakuntain omille jäsenille. Ainoa sopiva paikka, jonka kaupunki voisi luovuttaa tarkoitukseen, oli se Hertonäsin alue, joka vuonna 1922 oli tarjottu [3]) kaupungin evankelis-luterilaisten seurakuntain hallintolautakunnalle, mutta jota tämä ei ollut tarvinnut. Kustannukset alueen kuntoon panettamisesta mainittuun tarkoitukseen rakennuskonttorin kaupunginasemakaavaosasto oli arvioinut 1,267,000 markaksi, mihin tulisi lisäksi eräiden muiden välttämättömien töiden vaatimat kustannukset, 250,000 markkaa, kun taas kunnossapitokustannusten laskettiin nousevan 75,000 markkaan vuodessa. Kamarin seurakunnille esittämään tiedusteluun, suostuivatko nämä luovuttamaan jonkin osan hautausmaistaan hautapaikkain järjestämiseksi evankelis-luterilaisesta kirkosta eronneille henkilöille, oli saatu kieltävä vastaus. Viitaten hankittuun selvitykseen, josta

[1]) Valt. pöytäk. 4 p. maalisk. 22 §. — [2]) S:n 17 p. kesäk. 25 §. — [3]) Ks. vuod. 1922 kert. siv. 6.

kävi ilmi toisaalta, ettei kaupungilla esillä olevassa tapauksessa ollut mitään velvollisuuksia, toisaalta, että tehtyyn anomuksen myöntyminen aiheuttaisi kaupungille kohtuuttoman suuria kustannuksia, esitti rahatoimikamari, että vtn Leinon tekemä esitys hylättäisiin, mikä asiaa esiteltäessä tulikin kaupunginvaltuuston päätökseksi [1]).

Maa-alueen luovuttaminen tien rakentamista varten. Pakinkylän tielautakunta oli anonut, että kaupunki luovuttaisi tarpeellisen maa-alueen, n. 2,500 m², valtion avustuksella mainitun kylän Puistotieltä Elontielle rakennettavaa tietä varten. Sekä maatalouslautakunnan että kaupungin yleisten töiden hallituksen ja rahatoimikamarin eräin ehdoin puollettua mainittua anomusta sen nojalla, että suunniteltu tie voisi tyydyttää kaupungin omistaman Tuomarinkylän tilan tarpeita, kaupunginvaltuusto päätti [2]), että pyydetty alue luovutettaisiin maksuttomasti paikallistien rakentamista varten Pakinkylän Puistotieltä Elontielle ehdoin, että mainitun kylän tielautakunta hankki kaupungille käyttöoikeuden alueeseen, joka tarvittiin tämän tien jatkamiseksi Tuomarinkylän rajalle asti.

Kaupungin alueita vuokralle annettaessa noudatettavat säännöt. Rahatoimikamarin huomautettua, että eräissä tapauksissa oli suotavaa, että kaupunginvaltuuston vahvistamiin vuokrasopimuskaavakkeisiin pantaisiin lisämääräyksiä, päätti [3]) kaupunginvaltuusto hyväksyen kamarin esittämät näkökohdat valtuuttaa rahatoimikamarin vuokrattaessa kaupungille kuuluvia alueita, joille kaupunginvaltuusto oli vahvistanut vuokraehdot ja erityiset sopimuskaavakkeet, tekemään niihin sellaisia muutoksia ja lisäyksiä, joita olot kussakin erikoistapauksessa saattoivat aiheuttaa, mutta jotka eivät saaneet olla ristiriidassa alueitten vuokralleantoa varten vahvistettujen yleisten vuokraehtojen tai periaatteiden kanssa.

XV kaupunginosan tonttien luovutusehdot. Hyväksyessään [4]) XV kaupunginosan asemakaavaehdotuksen [5]) kaupunginvaltuusto samalla otti käsiteltäväkseen kysymyksen mainitun kaupunginosan tonttien luovutusehdoista. Rahatoimikamari oli lähettänyt asiasta mietinnön ja siinä yhtynyt sosialilautakunnan lausuntoon, joka liitteenä seurasi kamarin kirjelmää. Lautakunta huomautti, että vuokratonteilla oleviin rakennuksiin yleensä ei saatu kiinnityslainoja yhtä suuriin määriin kuin omistusoikeuksin hallituilla tonteilla oleviin rakennuksiin, minkä johdosta kaupunki oli katsonut velvollisuudekseen laajassa mitassa avustaa vuokra-alueilla tapahtuvaa rakennustoimintaa myöntämällä lainoja myöhempää kiinnitystä vastaan ja siten helpoittamalla oman asunnon hankkimista henkilöille, joilla itsellään ei ollut sanottavia varoja. XV kaupunginosa oli kuitenkin aiottu luovutettavaksi asuntoalueeksi kaupungin vakavaraiselle väestölle, joka voi rakennuttaa alueen ilman kaupungin apua, mutta ainoastaan edellyttäen, että tontit myytiin. Lautakunnan mielestä oli kaupungin varoja ensi sijassa käytettävä tarkoituksiin, jotka kohdistuivat varattoman väestön erittäin huonojen asunto-olojen parantamiseen. Vuokralleanto tuntui epäedulliselta siltäkin kannalta, että aivan alueen rajoilla oli tuntuvia pinta-aloja yksityistä maata, jonka sen omistaja, Osakeyhtiö M. G. Stenius, aikoi luovuttaa omistusoikeuksin halukkaille rakentajille ja tonttikeinottelijoille. Oli selvää, että nämä mieluummin ostaisivat rakennustonttinsa yhtiöltä kuin vuokraisivat ne kaupungilta. Epätasainen kilpailu antaisi puheena olevalle yhtiölle mahdollisuuden tonttihintojen korottamiseen,

[1]) Valt. pöytäk. 18 p. helmik. 14 §. — [2]) S:n 18 p. maalisk. 7 §. — [3]) S:n 25 p. marrask. 11 §. — [4]) Ks. tätä kert. siv. 3. — [5]) Valt. pain. asiakirj. n:o 12.

ja siis aiheettoman voiton hankkimiseen. Edelleen oli huomattava, että puheena olevan alueen asemakaava oli laadittu alueen lopullista käyttämistä silmällä pitäen ja pääasiallisesti edellyttäen kivitalorakennustapaa. Koska oli tuskin luultavaa, että vastaisuudessa voitaisiin tai tahdottaisiin rakentaa alue tehokkaammin kuin nyt valtuustolle jätetyt asemakaava- ja rakennusjärjestysehdotukset [1]) edellyttivät, ei myöskään ollut riittävää aihetta pidättää tuleville sukupolville mahdollisuutta alueen uudestaan järjestämiseen vuokrakauden päättyessä.

Lautakunnan esittämän käsityksen, ettei tontteja kuitenkaan olisi luovutettava, ennenkuin oli ratkaistu kysymys yliopiston sijoittamisesta kokonaan tai osaksi Meilahteen ja vapaasataman tai muun satamalaitoksen rakentamisesta Taivallahteen, rahatoimikamari ei katsonut ansaitsevan sanottavaa huomiota ollen sitä mieltä, että nämä seikat tuskin vaikuttaisivat XV kaupunginosan maan arvon nousuun.

Hyväksyen esitetyt näkökohdat kaupunginvaltuusto päätti [2]) vahvistaa myynnin XV kaupunginosan tonttien luovutusmuodoksi.

Omakotitonttien luovutusehdot. Tehdessään päätöksen [3]) uusien asutusalueiden kuntoonpanettamisesta Kumtähteen sekä Käpylän Taivaskalliolle kaupunginvaltuusto määräsi [4]), että eräitä Käpylän tontteja luovutettaessa noudatettaviksi vahvistettuja yleisiä sääntöjä [5]) oli noudatettava myöskin puheena olevien alueiden tontteja luovutettaessa, siten täydennettyinä, että Kumtähden tonttien vuokrakausi päättyisi kesäkuun 1 p:nä 1980 ja Taivaskallion tonttien vuokrakausi samana päivänä vuonna 1985, minkä ohessa n. s. kultamarkkapykälä [6]) oli liitettävä vuokrasopimuksiin.

Sittemmin kaupunginvaltuusto osittain muuttaen edellä mainittua päätöstään korotti [7]) puheena olevien Käpylän Taivaskallion ja Kumtähden omakotialueiden asuntotonttien vuokrasopimuksissa säädettyjen sopimusrikoksesta maksettavien sovinnaissakkojen maksimimäärän 500:sta 5,000:en ja minimimäärän 10:stä 100 markkaan, sekä päätti, että kultamarkkapykälä oli jätettävä pois vuokrasopimuksista.

Kone- ja siltarakennusosakeyhtiön käytettävänä olevan Vallilan korttelin n:o 555 luovutusehdot. Rahatoimikamari teki uuden esityksen kaupunginvaltuuston vuonna 1924 pöydälle panemasta [8]) Koné- ja siltarakennusosakeyhtiölle vuokratun Vallilan korttelin n:o 555 luovutusehtoja koskevasta asiasta lausuen siinä, että valtuusto tosin jo oli vahvistanut kivitaloille varattujen Vallilan tonttien yleiset luovutusehdot [9]) sekä oikeuttanut kamarin niiden rajoissa kussakin yksityistapauksessa määräämään vuokramaksun ja vuokra-ajan, mutta koska kaupunginvaltuusto oli käsitellyt asiaa sen aikaisemmassa vaiheessa, kamari halusi lykätä sen valtuuston tutkittavaksi ja ratkaistavaksi. Asiaa lopullisesti esiteltäessä kaupunginvaltuusto rahatoimikamarin ehdotuksen mukaisesti päätti [10])

valtuuttaa kamarin vuokraamaan Kone- ja siltarakennusosakeyhtiölle Vallilan korttelin n:o 555, joka käsitti n. 3,743 m²:n laajuisen, vuokra-asiakirjoihin liitettyyn karttaan litt. A:ksi merkityn rakennetun ja n. 3,300 m²:n laajuisen rakentamattoman osan, litt. B, ehdoin, että vuokrakausi luettiin kesäkuun 1 p:stä 1924 joulukuun 31 p:än 1999, että alueen litt. A vuotuinen vuokra-

[1]) Ks. tätä kert. siv. 3 ja 119. — [2]) Valt. pöytäk. 17 p. kesäk. 18 §. — [3]) Ks. tätä kert. siv. 8. — [4]) Valt. pöytäk. 4 p. helmik. 10 §. — [5]) Ks. vuod. 1920 kert. siv. 12 ja 141 sekä vuod. 1922 kert. siv. 11. — [6]) Ks. Kunnall. asetuskok. siv. 35 ja 37. — [7]) Valt. pöytäk. 25 p. marrask. 11 §. — [8]) Ks. vuod. 1924 kert. siv. 32—33. — [9]) S:n siv. 21—23. — [10])Valt. pöytäk. 18 p. helmik. 7 §.

maksu vahvistettiin 18,000 markaksi tammikuun 1 p:än asti 1933, 20,000 markaksi tammikuun 1 p:än 1943, 25,000 markaksi tammikuun 1 p:än 1953, 30,000 markaksi tammikuun 1 p:än 1963, 35,000 markaksi tammikuun 1 p:än 1973, 40,000 markaksi tammikuun 1 p:än 1983 ja 45,000 markaksi tammikuun 1 p:än 2000 sekä alueen litt. B. vuokramaksu mainituilta kausilta 14,000 markaksi, 16,000 markaksi, 20,000 markaksi, 25,000 markaksi, 30,000 markaksi, 35,000 markaksi ja 40,000 markaksi; että, jos Suomen valuutan arvossa, laskettuna siten, että 1 paperimarkka, jossa rahalajissa vuokramaksut oli ajateltu suoritettaviksi, vastasi 1/8 kultamarkkaa, tapahtui muutoksia, jotka lisäsivät tai vähensivät paperimarkan arvoa kultamarkkaan verrattuna vähintään 20 %, sekä kaupungilla että vuokraajalla oli oikeus vaatia vuokramaksujen ja lunastusmääräin tarkistamista, jolloin, ellei sopimusta valuutan arvosta voitu aikaansaada riitapuolten kesken, Suomen pankin tuli määrätä se; että ellei osaa B 5 vuoden kuluessa kesäkuun 1 p:stä 1924 lukien oltu rakennettu kaupungin hyväksymien piirustusten mukaisesti, yhtiö menettäisi tämän alueen osan sekä vuokra- että eräin edellytyksin yhtiölle kuuluvan lunastusoikeuden; että asianomaisiin vuokra-alueisiin kuuluvain katuosain sekä pitkin niiden ulkorajoja erotetun maa-alueen kunnossapito oli yhtiön velvollisuutena, kunnes kaupunki vastedes vahvistettavasta maksusta mahdollisesti halusi ottaa sen huolekseen; sekä että yhtiö kesäkuun 1 p:stä 1922 kesäkuun 1 p:än 1924 suoritti vuokramaksua 5 markkaa m²:ltä vuodessa; samoin kuin

oikeuttaa yhtiön edellyttäen korttelin n:o 555 tulevan otettavaksi asianmukaisesti vahvistettuun kaupunginasemakaavaan ja jos valtuusto möi tässä kaupunginosassa kivitalojen paikoiksi varatut tontit, huutokaupatta myyntiaikaan käytännössä olevalla tavalla tapahtuneen arvioinnin mukaan lunastamaan ne alueet, litt. A tai litt. A ja B, jotka ennen kesäkuun 1 p:ä 1929 oli rakennettu mainitulla tavalla.

Lisäalueen vuokraaminen Osakeyhtiö Pallokentälle. Osakeyhtiö Pallokenttä, jolla kahden vuosina 1916 ja 1921 tehdyn vuokrasopimuksen nojalla oli vuokratta hallussaan eräs Eläintarhan alue, oli kaupunginvaltuustolta anonut saada käytettäväkseen erään pienehkön rajakkaisen lisäalueen, joka tekisi yhtiölle mahdolliseksi tehokkaammin käyttää pallokenttää tarkoitukseensa. Kaupunginvaltuusto päätti [1]) kaupungin ja yhtiön välillä vuonna 1921 tehdyn sopimuksen [2]) ehtojen mukaisesti luovuttaa yhtiön käytettäväksi karttaan tarkemmin merkityn, n. 4,800 m²:n laajuisen lisäalueen.

Erään Oulunkylän palstan vuokraaminen. Kansakoulunopettaja J. N. Mikkola, jolla oli vuokralla hallussaan kaksi Oulunkylän asuntopalstaa, n:ot 21 a ja 21 b, joiden vuokrakausi päättyi edellisen joulukuun 31 p:nä 1925 ja jälkimmäisen heinäkuun 1 p:nä 1940, oli anonut edellisen tontin vuokrakauden pitennystä viimemainittuun päivään, ja kaupunginvaltuusto päätti [3]), että puheena olevat tontit yhdistettäisiin yhdeksi, n:olla 21 merkityksi palstaksi, joka 1,400 markan vuosivuokrasta vuokrattaisiin hakija Mikkolalle heinäkuun 1 p:än 1940.

Vuokraoikeuden pitentäminen. Kaupunginvaltuusto valtuutti rahatoimikamarin seuraavissa tapauksissa myöntämään vuokraoikeuden pitennyksen:

kauppias J. A. Nymanille Toukolan korttelissa n:o 1 olevaan asuntotonttiin n:o 5 tammikuun 1 p:stä 1922 vuoden 1940 loppuun ehdoin, että vuosivuokra vahvistettiin 2,500 markaksi 50 %:n korotuksin 10 ensimmäisen vuokravuoden kuluttua [4]):

[1]) Valt. pöytäk. 12 p. elok 34 §. — [2]) Ks. vuod. 1921 kert. siv. 27. — [3]) Valt. pöytäk. 11 p. marrask. 8 §. — [4]) S:n 4 p. helmik. 4 §.

raittiusyhdistys Koitolle Vikin sotilasvirkataloon kuuluvaan Lammassaareen rahatoimikamarin vahvistettavin vuokramaksuin sekä niin pitkäksi ajaksi kuin valtion kanssa mainitusta virkatalosta tehty sopimus oli voimassa[1]);

Konsuli L. Wasenius oli anonut Annebergin tilan n:o 3 vuokraoikeuden pitentämistä määrätyin, anomuksessa ilmoitetuin ehdoin ja samalla sitoutunut, jos hänen anomuksensa hyväksyttiin, vuokrakauden päätyttyä täysin omistusoikeuksin luovuttamaan kaupungille kaikki tiluksella tuohon aikaan olevat rakennukset ynnä vesi-, sähkö- ja puhelinjohdot, ja kaupunginvaltuusto päätti [2]) tämän johdosta

valtuuttaa rahatoimikamarin tekemään konsuli Waseniuksen kanssa sopimuksen vuokraoikeuden pitentämisestä seuraavin ehdoin: vuokrakausi vahvistetaan 15 vuodeksi tammikuun 1 p:stä 1926 lukien; vuotuinen vuokramaksu vahvistetaan 7,500 markaksi ja kaupunki pidättää itselleen oikeuden vuokramaksun alenematta vuokrakauden kuluessa ottaa takaisin ne tilaan kuuluvat maa-alueet, jotka voivat käydä tarpeellisiksi kaupungin kulkulaitos- ja liikenne- ynnä muiden niihin verrattavien tarpeiden tyydyttämiseksi tarpeellisten järjestelyjen johdosta, kuitenkin siten, että sellaisten alueiden irtisanominen on tehtävä 1 vuotta ennen kuin kaupunki ottaa ne haltuunsa sekä että vuokraajalle varataan vuokra-alueen tarpeisiin kaikki alueelta saatava ruokamulta ja kaadetut puut;

kiitollisena vastaanottaa konsuli Waseniuksen lupauksen vuokrakauden päätyttyä täysin omistusoikeuksin kaupungille luovuttaa kaikki tuohon aikaan tilalla olevat asuin- ja talousrakennukset sekä vesi-, sähkö- ja puhelinjohdot ynnä muut laitokset; samoinkuin

antaa rahatoimikamarille tehtäväksi samalla kuin kamari teki konsuli Waseniuksen kanssa edellä mainitun sopimuksen myös sopia hänen kanssaan luvatun lahjakirjan sisällyksestä.

Erään Reimarsin tilan vuokrapalstan järjestely. Kauppias A. Selénin anottua rahatoimikamarilta kaupungin omistamalla Reimarsin tilalla sijaitsevan vuokra-alueensa uudestaanjärjestelyä ja kamarin tämän johdosta toimitutettua katselmuksen alueella sekä hankittua kaupungin yleisten töiden hallituksen lausunnon herra Selénin anomuksesta kamari oli alistanut kysymyksen kaupunginvaltuuston harkittavaksi, ja valtuusto päätti [3]) kamarin asiasta tekemän ehdotuksen mukaisesti vahvistaa karttaan tarkemmin merkityn Reimarsin tilan korttelin n:o 19 uuden jaoituksen, niinikään karttaan merkityt mainitun korttelin tonttien n:o 1, 2, 3, 6, 7 ja 8 ulkoiset rakennusrajat, sekä sellaisen lisäyksen puheena olevain tonttien vuokraehtoihin, että tontin- ja ulkoisten rakennusrajain välinen maa oli luovutettava kaupungille 6 kuukauden kuluttua irtisanomisesta sekä suhteellisesti alentamalla vuokramaksua, jos se teiden leventämisen vuoksi kävisi tarpeelliseksi; sekä valtuuttaa rahatoimikamarin vuokraamaan kauppias A. Selénille asuntotarkoituksiin Reimarsin tilan korttelin n:o 19 tontit n:o 1 ja 8.

Uuden raitiotielinjan piirustusten hyväksyminen. Raitiotie- ja omnibusosakeyhtiö oli kaupunginvaltuustolle lähettämässään kirjelmässä huomauttanut, että se vuonna 1913 tehdyllä sopimuksella [4]) oli sitoutunut m. m. vuonna 1914 rakentamaan raitiotielinjan Hämeenkadulta diakonissalaitokselle, mikä sopimus väliin tulleiden seikkain takia oli siihen asti jäänyt täyttämättä, sekä että yhtiöllä nyt oli tilaisuus suorittaa mainittu työ. Kirjelmään liitetystä piirustuksesta kävi ilmi, että suunniteltu linja oli aiottu johdettavaksi

[1]) Valt. pöytäk. 4 p. maalisk. 20 §. — [2]) S:n 17 p. kesäk. 31 §. — [3]) S:n 7 p. lokak. 7 §. — [4]) Ks. vuod. 1913 kert. siv. 28.

Hämeenkadulta Toista linjaa pitkin Alppikadulle ja diakonissalaitoksen kohdalla kiertämään korttelit n:o 302 ja 303 yksiraiteisena silmukkana. Yhtiö oli anonut, että kaupunginvaltuusto hyväksyisi piirustukset ja samalla ilmoittanut, että yhtiöllä ei ollut aikomuksena lukea puheena olevaa linjaa sisältyväksi niihin 2 kilometriin kaksoisraiteita, joilla raitiotieverkkoa yhtiön toimilupasopimuksen mukaisesti oli vuosittain laajennettava.

Sittenkuin oli selvitetty mahdollisuuksia sijoittaa linja kulkemaan tiheämmin asuttujen korttelien läpi kuin yhtiön ehdottamat olivat, jolloin m. m. kaupunginvaltuuston liikenteenjärjestelykomitea oli lausunut mielipiteensä asiasta, ja Raitiotie- ja omnibusosakeyhtiö oli tuonut esiin näiden mahdollisuuksien toteuttamisesta tässä tapauksessa liikennöitävien katujen epäsuotuisain maasto-olojen takia aiheutuvat vaikeudet, päätti [1]) kaupunginvaltuusto myöntyen yhtiön esitykseen vahvistaa edellä mainitun uuden raitiotielinjan suunnan yhtiön jättämien piirustusten mukaisesti.

Käpylän raitiotielinja. Kaupunginvaltuustolle osoittamassaan kirjelmässä [2]) oli Raitiotie- ja omnibusosakeyhtiön johtokunta ilmoittanut, ettei raitiotieverkon laajentaminen pohjoiseen enää kohdannut voittamattomia vaikeuksia, minkä johdosta johtokunta oli katsonut, että vastaisten raitiotielinjain suunta oli ratkaistava, jotta kaupunginviranomaiset ryhtyessään niiden asiana oleviin toimenpiteisiin samalla voisivat ottaa huomioon raitioteiden edelleen johtamisen mahdollisuuden. Johtokunta katsoi puolestaan kahden linjan tulevan kysymykseen, nimittäin It. viertotien raitiotien jatkamisen Vanhaankaupunkiin ja raitiotien rakentamisen Pakaankatua pitkin Käpylän puutarhaesikaupunkiin, jolloin haarautuminen olemassa olevasta verkosta sijoitettaisiin joko Sturekadulle Kallioon tai siihen kohtaan, missä Päijänteentie yhtyi It. viertotiehen. Mainittujen linjain rakentamisen vuorojärjestykseen vaikutti ratkaisevasti pohjoisen katuverkon järjestely, mutta ottaen hyötynäkökohdatkin huomioon johtokunta ehdottomasti tahtoi antaa Vanhankaupungin linjalle etusijan. Tämä 2,100 metrin pituinen linja tulisi hyödyttämään n. 2,400 henkeä käsittävää väestöä, jonka käytettävänä oli yksinomaan yksityisiä linja-autoja, jota vastoin Käpylän raitiotiellä, jonka pituus tulisi olemaan 3,000 metriä, lisäksi olisi kilpailijanaan valtionrautateiden paikallisjunaliikenne. Viimeksi mainitun linjan kannattavaisuus tulisi olemaan suhteellisesti huonompi kuin ensinmainitun senkin johdosta, että se suurimmaksi osaksi tulisi kulkemaan rakentamattomien alueiden halki ja niinmuodoin voi odottaa saavansa matkustajia ainoastaan pääteasemilta. Edelleen johtokunta piti vaikeana löytää sopivaa kohtaa, missä Käpylän linja liittyisi olemassa olevaan raitiotieverkkoon. Sopivin olisi jo mainittu Sturekadun kohta, jota kuitenkin voitiin ajatella ainoastaan edellyttäen, että Sörnäsin haararadan poikki rakennettiin silta Sturekadun suuntaan. Johtokunta tahtoikin panna mainitun sillan rakentamisen ehdoksi Käpylän radan teettämiselle. Lausunto päättyi seuraavaan esitykseen:

että Käpylän linjan suunnasta päätettäessä kiinnitettäisiin huomiota johtokunnan edellä mainitussa kirjelmässä esitettyihin näkökohtiin;

että tariffiraja vahvistettaisiin ulkovyöhykkeelle, jonka piirissä saataisiin kantaa voimassa olevien alennuslippujen hintaa vastaava lisämaksu; sekä

että niin pian kuin lopullinen päätös asiassa on tehty, Raitiotie- ja omnibusosakeyhtiölle myönnettäisiin tavanmukaisin ehdoin toimilupa edellä mainituille linjoille.

---

[1]) Valt. pöytäk. 4 p. maalisk. 17 §. — [2]) Valt. pain. asiakirj. n:o 18.

Rahatoimikamari oli Raitiotie- ja omnibusosakeyhtiön kirjelmän johdosta hankkinut tietoja It. viertotiellä ja Pakaankadulla tekeillä olevista kaduntasoitustöistä ja tällöin saanut tietää, että viimemainittu katu valmistuisi aikaisemmin. Muitakin näkökohtia silmälläpitäen kamari piti erittäin suotavana, että Käpylä niin pian kuin mahdollista saisi raitiotieyhteyden.

Siinä tapauksessa että paikallisjunain matkustajaluvun väheneminen saisi rautatiehallituksen lakkauttamaan osan näitä junia ja rautatieverkon varrella sijaitsevien esikaupunkien väestöllä sen johdosta olisi käytettävänään ainoastaan linja-autoliikenne, voisivat nämä esikaupunkilaiset helposti joutua sangen tukalaan asemaan. Mainitun liikenteen, joka toistaiseksi oli kokeen asteella, kokemus oli osoittanut kaikkea muuta kuin käyttövarmaksi, ja oli syytä pelätä, että luminen talvi oli asettava voittamattomia esteitä sen säännöllisen voimassapidon tielle.

Kysymyksestä, joka koski lisämaksun kantamista määrätyn tariffirajan sivuuttamisen jälkeen, kamari oli hankkinut lisäselvityksen Raitiotie- ja omnibusosakeyhtiöltä ja huomannutkin yhtiön tämän johdosta esittämät laskelmat vakuuttaviksi. Sisältyipä jo yhtiön toimilupasopimukseen [1]) määräys, että yhtiöllä oli oikeus matkasta linjoilla, jotka mahdollisesti rakennettaisiin It. viertotiellä olevasta kaupunginportista Länt. viertotien ja Snellmankadun risteyskohtaan vedetyn rajaviivan pohjoispuolelle, kantaa enintään 15 pennin lisämaksu, mikä vastasi silloista yksinkertaisesta matkasta suoritettua maksua. Vyöhykeraja oli kamarin mielestä vedettävä silloisen asutun Vallilan alueen viimeisen pysäkin kohdalta ja rajan lopullinen asema jätettävä riippuvaiseksi toimilupakirjaan myöhemmin liitettävästä lisämääräyksestä. Matkasta Käpylän linjalla suoritettavan tarpeellisen lisämaksun suuruuden yhtiö oli laskenut 62 ½ penniksi, mitä määrää kamarikin puolsi, toistaiseksi kuitenkin vain 5 vuoden ajaksi, koska kamari katsoi mahdolliseksi, että linja esikaupungin nopeasti kasvaessa vastaisuudessa voisi käydä kannattavaksi pienemminkin lisämaksuin.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto ei pitänyt kamarin ehdottamaa aikarajoitusta soveltuvana Raitiotie- ja omnibusosakeyhtiön toimilupasopimuksen määräyksiin, mutta hyväksyi muilta kohdin kamarin mietinnössä esitetyt näkökohdat ja päätti [2]) ottaen ne huomioon

myöntää Raitiotie- ja omnibusosakeyhtiölle toimiluvan kaksiraiteiselle Käpylän raitiotielinjalle, joka lähtee siitä kohdasta It. viertotietä, mihin Sturekatu päättyy, kulkee Sture- ja Pakaankatua pitkin viimeksimainitun kadun ja Pohjolankadun risteyskohtaan sekä edelleen pitkin Pohjolankatua koilliseen rahatoimikamarin tällä kadulla määräämään päätekohtaan, edellyttäen että linjalle tarpeelliset piirustukset saavuttavat asianmukaisen vahvistuksen, sekä seuraavin ehdoin:

1) linja, jonka toistaiseksi saa teettää yksiraiteisena, rakennetaan valmiiksi kuluvana vuonna;

2) yhtiö oikeutetaan rahatoimikamarin osoituksen mukaan laittamaan sivuutusraiteet tai silmukat uuden linjan liittämiseksi It. viertotiellä olevaan raitiotiehen sekä linjan Pohjolankadulla olevaan päätekohtaan; sekä

3) linjaan sovelletaan yhtiön laitteisiin nähden voimassa olevan toimilupasopimuksen määräyksiä siten lisättyinä, että yhtiö matkasta sillä osalla linjaa, joka on pohjoisimman nykyään asutussa Vallilan alueen osassa sijaitsevan pysäkin pohjoispuolella, oikeutetaan kantamaan lisämaksu, joka nousee samaan määrään kuin kaupunginvaltuuston vahvistama maksu matkasta kau-

[1]) Ks. vuod. 1913 kert. siv. 28. — [2]) Valt. pöytäk. 17 p. kesäk. 30 §.

pungissa, sekä että vyöhykeraja mainitun lisämaksun soveltamiselle lopullisesti määrätään yhtiön toimilupaan liitetyllä lisäsäännöksellä niin pian kuin pysäkkien asema on vahvistettu.

Saatuaan tiedon kaupunginvaltuuston yllämainitusta päätöksestä oli Raitiotie- ja omnibusosakeyhtiö laadituttanut ja lähettänyt valtuustolle uuden laitteen asemapiirustuksen, josta kävi ilmi, että linja liittyisi raitiotieverkkoon korttelia n:o 582 ympäröivänä silmukkana sekä että raiteet jatkuisivat sieltä Eurantietä ja Kangasalantietä sekä edelleen Sture-, Pakaan- ja Pohjolankatuja pitkin viimemainitun kadun ja Arabiankadun risteykseen, mihin sijoitettaisiin pääteasema ja rakennettaisiin kiertosilmukka. Rahatoimikamari oli luonnospiirustuksesta antamassaan lausunnossa ehdottanut, että yhtiö velvoitettaisiin ryhtymään erinäisiin toimenpiteisiin niiden haittojen ehkäisemiseksi, joita raitiotieliikenne kenties voisi aiheuttaa Pohjolankadun varrelle huonolle perustukselle tehdyille rakennuksille sekä että yhtiö oikeutettaisiin jossain määrin poikkeamaan piirustuksesta laskettaessa raiteita siihen kohtaan Pakaankatua, missä suoritettiin kallionlouhintaa, koska mainittu työ kenties ei ehtisi täysin valmistua, ennenkuin raide oli sinne laskettava. Kamarin ehdotukseen yhtyen kaupunginvaltuusto päätti [1]) hyväksyä edellämainitun Käpylän raitiotielinjan asemapiirroksen siten muutettuna, että se Pohjolankadulle sijoitettaisiin niin, että vastaisen kaksoisraiteen keskiviiva osuisi yhteen kadun keskiviivan kanssa, sekä oikeuttaa Raitiotie- ja omnibusosakeyhtiön tarpeen vaatiessa rakennuskonttorin osoituksen mukaan väliaikaisesti poikkeamaan piirustuksesta Pakaankadulla olevan sivuutusraiteen läheisyydessä olevan kallionleikkauksen kohdalla.

Toimiluvan myöntäminen Vanhankaupungin raitiotielinjaa varten. It. viertotien leventämisen edistyttyä niin pitkälle, että kaksiraiteinen raitiotielinja jo kesällä 1926 voitiin rakentaa Arabiaan asti, mistä se lähinnä seuraavina vuosina jatkettaisiin Vanhaankaupunkiin, päätti [2]) kaupunginvaltuusto rahatoimikamarin esityksestä [3]) myöntää Raitiotie- ja omnibusosakeyhtiölle toimiluvan Vanhaankaupunkiin rakennettavaa kaksiraiteista raitiotielinjaa varten, joka jatkuisi raitiotieverkon It. viertotiellä olevasta päätekohdasta tätä liikenneväylää myöten kohtaan, joka vahvistettaisiin linjaa varten tarpeellisia piirustuksia hyväksyttäessä, sekä ehdoin, että linja vuonna 1926 rakennettiin Arabian tehtaan läheisyydessä olevaan, rahatoimikamarin määrättävään paikkaan ja jatkettiin Vanhaankaupunkiin asti heti kun Arabian ja Vanhankaupungin välisen viertotien osan leventäminen oli tarpeellisessa laajuudessa suoritettu, sekä että linjaan sovellettiin yhtiön laitteita, Käpylän linjaa lukuunottamatta, koskevassa toimilupasopimuksessa olevia määräyksiä [4]) siten lisättyinä, että yhtiö oikeutettiin matkasta kysymyksessä olevalla linjalla, It. viertotiellä olevasta silloisesta raitiotien päätekohdasta laskettuna, kantamaan lisämaksu, joka oli yhtä suuri kuin kaupunginvaltuuston vahvistama maksu matkasta kaupungissa.

Salmisaaren raitiotielinja. Vuonna 1917 kaupungin ja kauppias J. Tallbergin välillä tehdyssä [5]), vuonna 1918 vahvistetussa [6]) sopimuksessa erään Salmisaaren osan luovuttamisesta kaupungin omaisuudeksi määrättiin m. m., että ellei päätöstä raitiotieverkon laajentamisesta pitkin Salmisaareen vievää, mainitun saaren länsirantaan ulottuvaa pääliikenneväylää oltu tehty ennen vuoden 1925 loppua, herra Tallbergilla oli oikeus saada toimilupa mainittuun

[1]) Valt. pöytäk. 16 p. syysk. 9 §. — [2]) S:n 9 p. jouluk. 5 §. — [3]) Valt. pain. asiakirj. n:o 32. — [4]) Ks. vuod. 1913 kert. siv. 28. — [5]) Ks. vuod. 1917 kert. siv. 26. — [6]) Ks. vuod. 1918 kert. siv. 10.

päätekohtaan ulottuvan ja jossakin kohdassa Lapinlahdenkatua tai Hietalahdenrantaa entiseen raitiotiehen yhtyvän raitiotielinjan rakentamiseen ja liikennöimiseen. Edellä mainittuun sopimukseen viitaten olivat kauppias Tallberg-vainajan perilliset tiedustelleet, aikoiko kaupunki laajentaa raitiotieverkkoa mainitussa kohden vai myönnettäisiinkö laitoksen toimilupa yhtiölle Julius Tallberg aktiebolag. Rahatoimikamari oli tämän johdosta hankkinut kysymyksestä lausunnon Raitiotie- ja omnibusosakeyhtiöltä, joka ilmoitti [1]) olevansa erittäin vastahakoinen rakennuttamaan puheena olevaa raitiotietä. Yhtiö huomautti lausunnossaan, että sitä etusijassa tulisi käyttämään kaupungin omistaman ja kaupunkiin yhdistetyn alueen ulkopuolella, Helsingin pitäjän Lauttasaaressa asuva väestö, minkä johdosta laitos kiinnosti kaupunkia ainoastaan taloudellisessa suhteessa.

Yhtiö oli laatinut kannattavaisuuslaskelman, jonka mukaan tulot peittäisivät menot, jos linjalla suoritettavasta matkasta kannettaisiin 62½ pennin lisämaksu. Linjan yhdistäminen muuhun verkkoon ja sen liikennöiminen ilman lisämaksua oli yhtiön mielestä mahdollinen ainoastaan edellyttäen, että oikeus vapaaseen siirtymiseen muille linjoille ei olisi tällä linjalla voimassa. Edelleen oli huomattava, että Itämerenkadulle rakennettavain rautatieraiteiden liikenne tulisi suuresti häiritsemään raitiotieliikennettä. Rahatoimikamari lähetti asian aiheuttamat asiakirjat [1]) kaupunginvaltuustolle ilmoittaen samalla täydellisesti yhtyvänsä Raitiotie- ja omnibusosakeyhtiön esittämiin näkökohtiin.

Kysymystä lopullisesti esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti [2]), että kaupunki luopuisi lähiaikoina rakentamasta raitiotielinjaa Salmisaareen, ja myönsi tämän johdosta Julius Tallberg aktiebolagille toimiluvan tällaista linjaa varten kaupungin ja toiminimen välillä tehdyn sopimuksen mukaisesti sekä muuten vastedes vahvistettavin ehdoin.

4. Kaupungille kuuluvain rakennusten käyttämistä määrättyihin tarkoituksiin sekä sellaisten rakennusten teettämistä ja kunnossapitoa koskevat asiat.

Sairaanhoitajatarkoulun huoneisto. Vuonna 1920 kaupunginvaltuusto oli käsitellyt [3]) kaupungin sairaalaylihallituksen tekemää esitystä, että kaupunkia varten perustettaisiin sairaanhoitajatarkoulu oppilaskoteineen, johon kouluun vuosittain voitaisiin ottaa jopa 50 oppilasta. Valtuusto jätti [3]) kuitenkin asian lepäämään, kunnes koululle voitiin osoittaa sopiva huoneisto. Sittemmin oli sairaanhoitajattarien luvun lisäämisen tarve käynyt yhä tuntuvammaksi, minkä vuoksi ylihallitus oli ottanut käsiteltäväksi kysymyksen tarvittavan huoneiston hankkimisesta. Tässä tarkoituksessa olivat sekä ylihallitus että rahatoimikamari käsitelleet suunnitelluissa uutisrakennuksissa sijaitsevien osakehuoneistojen myyntitarjouksia sekä harkinneet mahdollisuuksia saada koululle vuokratuksi tarpeellisen määrän huoneita löytämättä kuitenkaan kysymykselle tyydyttävää ratkaisua. Katsoen niihin etuihin, jotka koulun sijoittaminen johonkin kaupungin omistamaan taloon tuottaisi, ylihallitus sen johdosta ehdotti, että se sijoitettaisiin tulevan tuberkuloosisairaalan hallintorakennukseen, johon tätä tarkoitusta varten n. 600,000 markaksi arvioiduin kustannuksin rakennettaisiin viides kerros. Tästä järjestelystä olisi yli-

[1]) Valt. pain. asiakirj. n:o 34. — [2]) Valt. pöytäk. 9 p. jouluk. 6 §. — [3]) Ks. vuod. 1920 kert. siv. 183.

hallituksen mielestä monta etua: kaupunki voisi vapaasti käyttää huoneistoa, joka voitaisiin sisustaa tarkoitukseensa sopivimmalla tavalla, laajentamismahdollisuuksia oli olemassa, ja koulun asema lähellä tulevaa keskussairaalaa ja kulkutautisairaalaa, mistä kouluun voitiin toimittaa ruokaa, oli edullinen. Jos taas tuberkuloosisairaalaa vastedes olisi pakko laajentaa, voitaisiin koulu siirtää silloin todennäköisesti jo osittain valmiiseen keskussairaalaan, johon se lopullisesti olisi sijoitettava. Ehdotusta vastaan voitiin huomauttaa, että koulun sijoittaminen tuberkuloosisairaalan yhteyteen voisi herättää tulevissa sairaanhoitajataroppilaissa ja heidän holhoojissaan vastenmielisyyttä koulua kohtaan. Ylihallitus oli kuitenkin sitä mieltä, että tartunnan vaaraa ei voinut katsoa olevan. Keskussairaalakomitea lausui ehdotuksesta antamassaan lausunnossa, että se voitiin toteuttaa teknillisittä vaikeuksitta. Myöskään ei koulun sijoittamiseen puheena olevaan rakennukseen tarvinnut liittyä terveydellisiä vaaroja, mutta komiteassa oli kuitenkin julkilausuttu tämän seikan johdosta arveluita katsoen siihen, että vanhemmat, jotka muuten mielellään panisivat nuoret tyttärensä sairaanhoitajatarkouluun, kenties luopuisivat suunnitelmistaan peläten tuberkuloosisairaalan läheisyyden heidän mielestään aiheuttamaa tartunnanvaaraa.

Asiaa lopullisesti esiteltäessä kaupunginvaltuusto rahatoimikamarin esityksestä päätti [1]) sijoittaa kaupungin sairaanhoitajatarkoulun tulevan tuberkuloosisairaalan hallintorakennukseen sekä antaa keskussairaalakomitealle toimeksi rakennuttaa mainitun sairaalan viisikerroksiseksi, joista kerroksista yksi suurimmaksi osaksi varattaisiin puheena olevalle koululle.

Helsingin käsityökoulun ja käsityöseminaarin huoneisto. Kaupunginvaltuusto oikeutti [2]) Helsingin käsityökoulun ja Helsingin käsityöseminaarin kesäkuun 1 p:stä 1926 lukien jatkuvasti vuokratta käyttämään niitä kaupungin omistamassa Puutarhakadun talossa n:o 4 sijaitsevia huoneistoja, joihin mainitut oppilaitokset olivat sijoitetut, sekä maksutta saamaan niihin valon ja lämmön, kuitenkin pidättäen kaupungille oikeuden viimeistään kunkin vuoden joulukuussa sanoa irti sopimuksen seuraavan kesäkuun 1 p:än.

Edellä mainittujen oppilaitosten johtokuntien tiedustelun, voitaisiinko valmistavan tyttöjen ammattikoulun vastaiseen taloon mahdollisesti varata huoneistot näille laitoksille, rahatoimikamari oli lähettänyt kaupungin yleisten töiden hallituksen harkittavaksi.

Kahden suomenkielisen kansakoululuokan huoneisto. Käpylän puutarhaesikaupungissa asuvat henkilöt olivat suomenkielisten kansakoulujen johtokunnalta anoneet, että puheena olevalle paikkakunnalle perustettaisiin aluksi ainakin kaksi luokkaa käsittävä ylempi kansakoulu, ja johtokunta oli myöntynyt anomukseen kuitenkin edellyttäen, että tarvittava huoneisto voitiin hankkia. Mainittujen koulujen tarkastaja ja taloudenhoitaja olivat sittemmin saaneet selville, että Sampsantien talosta n:o 24 oli 900 markan kuukausivuokrasta saatavissa tarkoitukseen sopiva huoneisto, ja kaupunginvaltuusto päätti [3]) myöntyen rahatoimikamarin asiasta antamaan esitykseen myöntää käyttövaroistaan Opetus- ja sivistyslaitokset nimisen pääluokan kohdalta 4,500 markkaa puheena olevan huoneiston vuokran suorittamiseen kuluvan vuoden loppuun. Kysymys vastaperustettuja kansakoululuokkia varten tarvittavan käymälän rakentamisesta jätettiin ratkaisematta, kunnes rahatoimikamari oli hankkinut valtuustolle sen kustannusarvion.

Kansakoulujen voimistelusalien luovuttaminen urheiluseurain käytettäväksi.

---

[1]) Valt. pöytäk. 4 p. maalisk. 14 §. — [2]) S:n 9 p. jouluk. 13 §. — [3]) S:n 12 p. elok. 19 §. —

Kaupunginvaltuusto epäsi [1]) voimistelu- ja urheiluseura Kullervon tekemän anomuksen kansakoulujen voimistelusalien luovuttamisesta kaupungissa toimivien voimistelu- ja urheiluseurain käytettäväksi, sittenkuin kaupungin kansakoulujen johtokunnat olivat antaneet anomuksesta epäävän lausunnon huomauttaen osin, että päätösvalta kansakouluhuoneistoihin nähden kuului asianomaisille johtokunnille, osin, että sekä opettajat että oppilaat koulutyön päätyttyäkin ahkerasti käyttivät hyväkseen koulujen voimistelusaleja tarkoituksiin, jotka läheisesti liittyivät koulujen toimintaan.

Korttelissa n:o 468 sijaitsevain asuntojen käyttöoikeus. Puhtaanapitohallitus oli kaupunginvaltuustolle lähettämässään kirjelmässä anonut, että korttelissa n:o 468, Tykistöpihan alueella, sijaitsevat huoneistot ensi sijassa vuokrattaisiin puhtaanapitolaitoksen palveluksessa oleville viranpitäjille tai työntekijöille sekä että hallitus oikeutettaisiin vuokraamaan puheena olevat huoneistot, mutta koska kaupungin asuntojen hallinto ensi sijassa oli rahatoimikamarin asiana, kaupunginvaltuusto päätti [2]) jättää esityksen huomioon ottamatta.

Kunnallinen asuntotuotanto. Vuonna 1924 kaupunginvaltuusto oli päättänyt [3]) Vallilan kortteliin n:o 584 Pakaankadun varrelle rakennettavaksi työväenasuintalon kivestä, ja rahatoimikamari oli jo samana vuonna ennen rakennuksen pääpiirustusten laatimista panettanut mainitun työn alulle siten jossain määrin lieventääkseen vallitsevaa työttömyyttä. Kun kaupungin yleisten töiden hallitus sittemmin lähetti piirustukset rahatoimikamariin, havaittiin niiden olennaisesti poikkeavan kaupunginvaltuuston aikaisemmin hyväksymistä luonnospiirustuksista, minkä johdosta ja kun kamarilla muutenkin oli muistuttamista ehdotettua julkisivua vastaan, kamari katsoi asiakseen hankkia julkisivupiirustusten tarkastustoimikunnan lausunnon puheena olevista piirustuksista. Toimikunta puolsi eräiden muutosten tekemistä piirustuksiin, jotta rakennuksen julkisivu tulisi koristeellisemmaksi. Piirustukset palautettiin sen jälkeen kaupungin yleisten töiden hallitukseen, ja tämä sai tehtäväkseen antaa uuden ehdotuksen, jossa toimikunnan lausumat toivomukset oli otettu huomioon. Hallitus lausui mielipiteenään, että ensiksi laaditut piirustukset olivat erinomaisen ansiokkaat, mutta laati siitä huolimatta kamarin kehoituksesta uudet piirustukset, jotka rahatoimikamari kuitenkin uudestaan hylkäsi, koska niihin tehtyjä muutoksia ei katsottu kyllin perusteellisiksi. Tämän jälkeen hallitus lähetti ehdotuksen n:o III, jota julkisivujen tarkastustoimikunta oli ilmoittanut voivansa puoltaa, lausuen kuitenkin toivomuksen, että julkisivupiirustuksissa toisen ja kolmannen kerroksen sivuikkunain väliin sijoitetut koristeet muutettaisiin rakennuksen keskelle ensimmäisen ja toisen kerroksen väliin. Rahatoimikamari lähetti kaupunginvaltuustolle piirustukset ynnä selonteon asian kehityksestä ilmoittaen samalla, että puheenaolevat Pakaankadun rakennustyöt maistraatin toimesta maaliskuun 7 p:nä oli keskeytetty vahvistettujen pääpiirustusten puutteessa.

Kamarin kirjelmää esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti [4]) hyväksyä n:o III:ksi merkityt Vallilan kortteliin n:o 584 rakennettavan työväenasuinrakennuksen piirustukset.

Terveydenhoitolautakunnalle lähettämässään kirjelmässä oli asuntotarkastaja huomauttaen, että lukuisain kaupungissa kotipaikkaoikeutta nauttivien perheiden oli asunnon puutteessa ollut pakko majoittua vajoihin, kahvi-

---

[1]) Valt pöytäk. 3 p. kesäk. 39 §. — [2]) S:n 13 p. toukok. 14 §. — [3]) Ks. vuod. 1924 kert. siv. 37. — [4]) Valt. pöytäk. 8 p. huhtik. 10 §.

kojuihin ja muihin terveydellisesti ala-arvoisiin rakennuksiin, anonut ryhtymistä sen suuntaisiin toimiin, että näille asunnottomille kaupungin toimesta rakennettaisiin tarpeellinen määrä vuokrahuoneistoja. Asiaa oli sittemmin valmisteltu rahatoimikamarissa, joka oli hankkinut siitä sosialilautakunnan ja kaupungin yleisten töiden hallituksen lausunnot sekä kaupunginvaltuuston suostumuksella [1]) kehoittanut mainittua hallitusta laadituttamaan ja lähettämään kamarille kortteliin n:o 584 Pakaankadun varrelle suunnitellun kunnan asuinrakennuksen sekä keskiosan että pohjoisen kylkirakennuksen täydelliset piirustukset ja yksityiskohtaisen kustannusarvion samoin kuin laadituttamaan saman kadun varrelle kortteliin n:o 585 vuonna 1926 teetettäväksi ehdotetun asuinrakennuksen luonnospiirustukset ja likimääräisen kustannusarvion. Tämän johdosta kaupungin rakennuskonttorissa oli laadittu kahden ensinmainitun rakennuksen luonnospiirustukset, joiden mukaan siipirakennus käsitti 30 1 huoneen ja keittiön huoneistoa, 2 myymälähuoneistoa, joihin kumpaiseenkin kuului 1 myymälä- ja 1 asuinhuone, ynnä 2 pesutupaa, sekä keskirakennus 27 1 huoneen ja keittiön huoneistoa ynnä 2 pesutupaa. Rakennusyrityksen kustannukset kaupungin yleisten töiden hallitus oli arvioinut yhteensä 4,664,000 markaksi. Nämä piirustukset rahatoimikamari lähetti kaupunginvaltuustolle oheenliittäen oman lausuntonsa, jossa kamari esitti pääasiassa seuraavaa: Olot asuntomarkkinoilla olivat tosin tuntuvasti suotuisammat kuin lähinnä edellisinä vuosina, mutta pienasuntojen tarvetta oli edelleenkin olemassa, minkä vuoksi ja koska n. s. hätäasunnot mitä pikemmin, sitä parempi olisi saatava poistetuiksi käytännöstä, kamari tahtoi puoltaa kunnallisen asuntotuotannon jatkamista. Rakennustyön suoritustapaan nähden kamari ei voinut yhtyä sosialilautakunnan ehdotukseen, että kustannusten supistamiseksi noudatettaisiin urakkajärjestelmää. Kamari oli näet sitä mieltä, että sen tuottama taloudellinen etu olisi varsin vähäinen, että töiden tehokas valvonta olisi vaikea järjestää sekä että kokemus oli osoittanut urakalla teetettyjen rakennusten usein myöhemmin aiheuttaneen tuntuvia ylimääräisiä kustannuksia. Edelleen vallitsi kaupungissa työttömyyttä ja sen johdosta oli järjestettävä hätäaputöitä, mikä seikka myöskin osaltaan puhui sen ratkaisun puolesta, että rakennustyö uskottaisiin kaupungin rakennuskonttorille. Koska rakennukset oli aikomus teettää kivestä ja ne siten edustaisivat pitkäaikaista, pysyvää arvoa, oli kamari sitä mieltä, että ne samoin kuin aikaisemmin eteläinen siipirakennus teetettäisiin käyttämällä yksinomaan lainavaroja.

Asiaa lopullisesti esiteltäessä kaupunginvaltuusto rahatoimikamarin asiasta tekemän ehdotuksen mukaisesti päätti [2]), että kortteliin n:o 584 suunnitellun kunnallisen työväenasuinrakennuksen pohjoispuolinen kylkirakennus teetettäisiin pääasiallisesti kaupungin yleisten töiden hallituksen toimesta laadittujen luonnospiirustusten mukaisesti; että vuoden 1926 menoarvioon merkittäisiin mainittuja rakennustöitä varten 4,664,000 markkaa ja puheena olevan korttelin tasoitustöitä varten 150,000 markkaa; että edellinen määrä pantaisiin maksettavaksi lainavaroista ja jälkimmäinen verotusvaroista sekä antaa kaupungin yleisten töiden hallituksen toimeksi yksissä neuvoin sosialilautakunnan kanssa laadituttaa ja lähettää valtuustolle puheena olevan rakennuksen pääpiirustukset ja kustannusarvion.

Tässä yhteydessä valtuusto myöskin päätti [2]), että kunnan työväenasuntojen vuokria määrättäessä oli otettava huomioon, ettei kaupungille näistä asunnoista aiheutunut tappiota.

[1]) Valt. pöytäk. 17 p. kesäk. 17 §. — [2]) S:n 25 p. marrask. 8 §.

Tuberkulootisten henkilöiden asuinrakennus. Sosialilautakunnan anottua terveydenhoitolautakunnalta toimenpiteihin ryhtymistä erityisen rakennuksen teettämiseksi niille lukuisille asuntoa tarvitseville perheille, joiden jäsenten keskuudessa esiintyi tuberkuloosia, ja kaupungin yleisten töiden hallituksen ehdotettua tämän rakennuksen sopivaksi tonttipaikaksi osaa XII kaupunginosan korttelista n:o 382, oli rahatoimikamari puoltavan lausuntonsa ohella lähettänyt esityksen kaupunginvaltuustolle ja samalla ilmoittanut hallituksen arvioineen rakennus- ynnä tasoituskustannukset 1,078,800 markaksi sekä että kaupunki todennäköisesti voisi saada yritystä varten 200,000 markan lainan yleisistä varoista. Kamarin ehdotukseen myöntyen valtuusto päätti [1]), että XII kaupunginosan kortteliin n:o 382 rakennettaisiin yksi asuinrakennus lisää perheille, joiden jäsenten keskuudessa esiintyi tuberkuloosia, pääasiallisesti edellä mainittujen, kaupungin yleisten töiden hallituksen toimesta laadittujen luonnospiirustusten mukaisesti; valtuuttaa rahatoimikamarin anomaan valtiolta rakennusyritystä varten asetuksenmukaista kuoletuslainaa; merkitä vuoden 1926 menosääntöön tarkoitukseen 878,800 markan määrärahan suoritettavaksi lainavaroista; antaa kaupungin yleisten töiden hallitukselle toimeksi yksissä neuvoin terveydenhoitolautakunnan kanssa laatia rakennusyrityksen pääpiirustukset eriteltyine kustannusarvioineen; sekä että rakennusyritystä ei saanut aloittaa, ennenkuin valtio oli myöntänyt edellä mainitun lainan.

Tuberkuloosisairaalan rakentaminen. Vuonna 1924 käsiteltäessä kysymystä tuberkuloosisairaalan rakentamisesta kaupunginvaltuusto päätti [2]) palauttaa asian keskussairaala-alueen yleistä käyttöohjelmaa valmistelemaan asetettuun komiteaan, jonka ennen puheena olevain rakennusten lopullisten pääpiirustusten laatimista tuli antaa valtuustolle näiden rakennusten tarkistetut luonnospiirustukset, jotka oli laadittava huomioon ottaen, että rakennusten teettämisessä voitiin noudattaa suurinta säästäväisyyttä. Tämän johdosta oli keskussairaalakomitea uudestaan tarkastanut mainitut luonnospiirustukset edellä mainitussa tarkoituksessa sekä lähettänyt valtuustolle tarkistetun, A:lla merkityn ehdotuksen [3]), jossa oli otettu huomioon myöskin kaupunginvaltuuston päätös [4]) kaupungin sairaanhoitajatarkoulun sijoittamisesta tuberkuloosisairaalan hallintorakennukseen. Sairassijain lukumäärä olisi ehdotuksen A mukaan 150 kummassakin paviljongissa eli yhteensä 300. Potilasta kohti tulevan tilavuuden komitea aluksi epäröityään oli supistanut suuremmissa huoneissa aikaisemmin ehdotetusta 25 m³:stä 23 m³:in siinä toivossa, että se voimaperäinen tuuletus, joka oli tarpeellinen keuhkotautisten hoitolaitoksissa, toimeenpantaisiin kaupunginkin tuberkuloosisairaalassa. Pienemmissä, heikommille potilaille aiotuissa huoneissa oli säilytetty suurempi ilmakuutio, koska nämä potilaat eivät siedä niin voimakasta tuuletusta. Suuri pinta-alan säästö oli saavutettu tuntuvassa määrässä vähentämällä välikäytävätilaa. Mainittujen sekä eräiden muiden muutosten johdosta oli jokaisen kerroksen pinta-alaa voitu vähentää noin 230 m² ja kumpaisenkin paviljongin kuutiotilaa n. 3,800 m³, mikä komitean ensimmäisessä laskelmassa käytetyn yksikköhinnan eli 320 markan kuutiometrihinnan mukaan laskettuna vastasi 2,432,000 markan rakennuskustannuksia. Viimemainittu laskelma oli kuitenkin, kuten komitea sitä kaupunginvaltuustolle esitettäessä nimenomaan oli huomauttanut, aivan likimääräinen ja ainoastaan tarkoitettu kuluvan vuoden menosääntöön

[3]) Valt pöytäk. 25 p. marrask. 12 §. — [2]) Ks. vuod. 1924 kert. siv. 41. — [3]) Valt. pain. asiakirj. n:o 10. — [4]) Ks. tätä kert. siv. 29.

sairaalarakennusten aloittamista varten merkittävän määrärahan arvioinnin pohjaksi. Myöhemmin vähemmän summittaisten periaatteiden mukaan toimitetun tämän laskelman tarkistuksen jälkeen komitea oli havainnut, että sairaspaviljonkien kuutiosisällys oli laskettava vähän suuremmaksi eli 49,600 m³:ksi aikaisemmin ilmoitetun 47,112 m³:n sijasta ensimmäisen ehdotuksen mukaan sekä 42,000 m³:ksi sairaalatilaa ja 4,800 m³:ksi makuuhalleja tarkistettujen A:lla merkittyjen luonnospiirustusten mukaan, joten säästö — arvioitaessa makuuhallien maksavan 150 markkaa m³:ltä — aikaisempaan kustannusarvioon verrattuna oli ainoastaan 915,840 markkaa.

Sitäpaitsi oli komitea lähettänyt kahden jäsenensä aloitteesta laaditut B:llä merkityt vaihtopuoliset piirustukset, joissa molempia sairaalapaviljonkeja oli laajennettu niin että niissä voitaisiin varata sijoja 82 potilaalle lisää eli siis yhteensä 382 potilaalle, ja tämän ehdotuksensa perusteluksi etusijassa esittänyt, että tuberkuloosipotilaiden sairassijain tarve jo nykyjään nousi lähes 350:een, minkä johdosta 300 potilaalle aiottu sairaala piankin osoittautuisi riittämättömäksi. Kun ehdotettu laajennus, joka rakennusteknilliseltä kannalta ei tuottaisi mitään vaikeuksia, lisäisi rakennuskustannuksia ainoastaan n. 2,474,000 markalla, olisi kaupungille sitäpaitsi taloudellisesti edullista hankkia itselleen puheena olevat 82 sijaa. Komitea oli havainnut paviljonkien laajentamisen puolesta esitettyjen syiden ansaitsevan huomiota ja sen vuoksi liittänyt ehdotuksensa oheen edellä mainitut vaihtopuoliset, B:llä merkityt piirustukset, mutta ei kuitenkaan ollut katsonut oikeudekseen luopua alkuperäisestä ehdotuksestaan, että rakennettaisiin 300 potilaalle aiottu sairaala, koska kaupunginvaltuusto oli päätöksellään hyväksynyt tämän ehdotuksen ja komitean siksi oli katsottu olevan pitäminen sitä ohjeenaan.

Sitäpaitsi komitea oli mietinnössään kosketellut mahdollisuutta muodostella ehdotusta A siten, että osa aikaisemmin päivähuoneiksi aiotuista huoneista sisustettaisiin sairashuoneiksi, jolloin voitaisiin varata sijoja lisäksi 36:lle eli yhteensä 336 potilaalle.

Suunnitelmasta A arvioitiin olevan kustannuksia 14,160,000 markkaa eli 47,200 markkaa sairassijaa kohden tai, jos päivähuoneita käytettäisiin edellä esitetyllä tavalla, 42,141 markkaa sairassijaa kohden ja suunnitelmasta B 16,634,000 markkaa eli 43,550 markkaa sairassijaa kohden.

Asuin- ja poliklinikkarakennuksen luonnospiirustuksiin oli tietenkin tärkeimmän muutoksen aiheuttanut kaupunginvaltuuston päätös sairaanhoitajatarkoulun huoneiston sijoittamisesta sinne. Muitakin muutoksia oli kuitenkin tehty, osin säästäväisyyssyistä, osin alkuperäisissä piirustuksissa riittämättömästi huomioon otettujen tarpeiden tyydyttämiseksi, osin tarkoituksenmukaisemman järjestelyn aikaansaamiseksi. Myöhemmin laadittujen luonnospiirustusten mukaan rakennettaessa ja varattaessa tilaa sairaanhoitajatarkoululle oli puheena olevan rakennuksen kustannukset arvioitu n. 6,888,000 markaksi aikaisemmin ehdotetun, pienemmän rakennuksen n. 5,193,900 markaksi arvioitujen kustannusten sijasta.

Edellä esitetyissä samoin kuin aikaisemmissakin kustannuslaskelmissaan komitea oli jättänyt huomioon ottamatta kaikki muut menot paitsi niitä, jotka johtuivat itse rakennusten teettämisestä, jolloin rakennusten vesi- ja lämpöjohtojen kustannukset oli otettu lukuun. Tähän tuli kuitenkin lisäksi joitakin muita osittain huomattaviakin kustannuksia, jotka liittyivät sairaalan rakennustyöhön. Niinpä komitea oli ajatellut, että kumpaisenkin sairaalapaviljongin eteläpuolelle rakennettaisiin pengermät, joita sopivalla säällä voitaisiin käyttää ensimmäisen kerroksen huonoimpien sairaiden makuupaik-

koina. Pääsuunnitelman mukaan olisi näitä pengermäpaikkoja 26 ja kustannuksia niistä 152,000 markkaa sekä suunnitelman B mukaan paikkoja 28 ja kustannuksia 161,000 markkaa. Edelleen komitea oli katsonut, että sairaalapaviljongeista asuin- ja poliklinikkarakennukseen olisi rakennettava yhdyskäytäviä, joiden oli arvioitu maksavan 390,000 markkaa. Lämpökeskuksen järjestämiseksi oli olemassa 5 vaihtoehtoista kustannusarviota, jotka vaihtelivat 1,000,000:sta 3,900,000 markkaan; osaksi sairaalarakennuksen aiheuttamasta kaupungin yleisen johtoverkon laajentamisesta sekä johtoverkkojen ulottamisesta läntiseen paviljonkiin oli laskettu olevan kustannuksia 972,600 markkaa sekä teistä, tasoituksesta, istutuksista y. m. 749,000 markkaa, minkä lisäksi komitea oli katsonut 1,000,000 markkaa olevan varattava sekalaisiin arvaamattomiin töihin.

Edellä mainitusta ehdotuksesta oli rahatoimikamari lausunut [1]) mielipiteensä hankittuaan asiasta kaupungin sairaalaylihallituksen, terveydenhoitolautakunnan ja kaupungin yleisten töiden hallituksen lausunnot. Kamari lausui, että rakennukset olivat hyvin sijoitetut alueelle ja että sairaalapaviljonkeja, varsinkin sellaisina kuin ne esiintyivät ehdotuksessa A, ehdottomasti oli pidettävä hyvin ansiokkaina.

Asiaa lopullisesti esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti [2]) hyväksyä keskussairaalakomitean laatimat asuin- ja poliklinikkarakennuksen luonnospiirustukset sekä B:llä merkityt kahden sairaalapaviljongin piirustukset, kuitenkin oikeuttaen komitean, mikäli tarkoituksenmukaiseksi havaittiin, vähentämään useammille potilaille aiottujen ja vastaavassa määrässä lisäämään harvemmille potilaille aiottujen sairashuoneiden lukua. Samalla annettiin komitealle tehtäväksi laatia ja kaupunginvaltuustolle tutkittavaksi ja hyväksyttäväksi esittää edellä mainittujen luonnospiirustusten mukaisesti laaditut puheena olevain rakennusten pääpiirustukset. Rahatoimikamari valtuutettiin ratkaisemaan, mikä komitean hankkimista tuberkuloosisairaalan lämpökeskussuunnitelmista oli pantava mainitun sairaalan pääpiirustusten pohjaksi, kuitenkin ehdoin, etteivät rakennuskustannukset ylittäneet 2,850,000 markkaa.

Osoittaessaan [3]) määrärahan työttömyyden lieventämiseksi kaupunginvaltuusto samalla päätti [4]) antaa rahatoimikamarin tehtäväksi kaupungin yleisten töiden hallituksen toimesta panettaa käyntiin vastaisen tuberkuloosisairaalan louhinta- ja tasoitustyöt jo ennen rakennuspiirustusten vahvistamista, koska puheena oleviin töihin voitaisiin ottaa suuri määrä työttömiä ja niitä varten oli käytettävänä määräraha.

Uuden keittiörakennuksen teettäminen Kivelän sairaalaan. Kaupunginvaltuustolle osoittamassaan kirjelmässä rahatoimikamari lausui, että tarkoituksenmukaisen keittiörakennuksen tarve vuosi vuodelta oli käynyt Kivelän sairaalalle yhä polttavammaksi. Kysymys uutisrakennuksen teettämisestä oli kauan ollut päiväjärjestyksessä [5]), mutta oli taloudellisen pulakauden vallitessa siihen asti saanut väistyä vielä välttämättömämpien tarpeiden tieltä. Terveydenhoitolautakunta oli kuitenkin ilmoittanut, että ellei pikaisiin toimenpiteisiin ryhdytty Kivelän sairaalan keittiössä vallitsevain epäkohtain poistamiseksi, lautakunta oli virallista tietä tekevä tästä muistutuksen, minkä johdosta kamari, jolla useasti oli ollut tilaisuus todeta, että olot puheena olevassa

[1]) Valt. pain. asiakirj. n:o 22. — [2]) Valt. pöytäk. 17 p. kesäk. 8 §. — [3]) Ks. tätä kert. siv. 54. — [4]) Valt. pöytäk. 28 p. lokak. 17 §. — [5]) Ks. vuod. 1913 kert. siv. 49 ja vuod. 1922 kert. siv. 8—9.

keittiössä olivat miltei sietämättömät, anoi, että Kivelän sairaalan alueelle 3,398,000 markaksi arvioiduin kustannuksin rakennettaisiin uusi keittiörakennus pääasiallisesti kaupungin yleisten töiden hallituksen toimesta laadittujen, litt. B:llä merkittyjen luonnospiirustusten mukaisesti; että kaupungin yleisten töiden hallitukselle annettaisiin tehtäväksi yksissä neuvoin sairaalan johtajan, sairaalatarkastajan ja ensimmäisen kaupunginlääkärin kanssa laatia puheena olevan rakennuksen pääpiirustukset ja kustannusarvio; sekä että rahatoimikamaria kehoitettaisiin merkitsemään vuoden 1926 menosääntöehdotukseen 2,400,000 markkaa työn aloittamiseksi. Koska kustannuksia Kivelän sairaalan jossain määrin väliaikaiseen luonteeseen katsoen pidettiin melko suurina, päätti [1]) kaupunginvaltuusto kuitenkin asian ensimmäisessä käsittelyssä palauttaa sen rahatoimikamariin, jonka tuli laadituttaa ja lähettää valtuustolle uusi, yksinkertaistutetun ohjelman mukaan laadittu ja halvempi ehdotus mainitun sairaalan keittiörakennukseksi.

Tämän johdosta kaupunginarkkitehti sittemmin oli laatinut uudet, litt. K:lla merkityt luonnospiirustukset, joiden mukaan Kivelän sairaalan keittiörakennus voitaisiin teettää 2,250,000 markan tai, jos suunnitelmaa vielä yksinkertaistutettaisiin jättämällä pois seinäin kaakelipäällystys, 2,000,000 markan kustannuksin. Uusi ehdotus ei kuitenkaan saavuttanut rahatoimikamarin eikä kaupungin sairaalain ylihallituksen kannatusta. Siitä oli jätetty pois aikaisemmin suunnitellut hoitajatarten ja henkilökunnan ruokasalit, hoitajatarten asuinhuoneet, jäähdytyslaitos, leipomo ja eräitä varastohuoneita, minkä lisäksi keittiön konevarustusta oli vähennetty ja yksinkertaistutettu, mikä kaikki oli omiaan tekemään koko järjestelyn sairaalalle epämukavammaksi. Molemmat edellämainitut viranomaiset katsoivat, ettei ollut kaupungin edun mukaista rakennuttaa keittiörakennusta, joka lähitulevaisuudessa osoittautuisi riittämättömäksi sairaalan tarpeisiin eikä vastannut niitä vaatimuksia, jotka sille oli asetettava, minkä johdosta rahatoimikamari uudisti aikaisemmin tekemänsä esityksen. Tämän eväten kaupunginvaltuusto kysymystä lopullisesti käsiteltäessä päätti [2]) merkitä vuoden 1926 menosääntöön ainoastaan 2,000,000 markkaa uuden keittiörakennuksen teettämiseksi Kivelän sairaalaan, mistä määrästä 400,000 markkaa osoitettaisiin verotusvaroista ja 1,600,000 markkaa vastedes otettavasta obligatiolainasta, sekä asettaa komitean [3]) edelleen valmistelemaan yllä mainittua kysymystä sekä kysymystä asuntojen hankkimisesta puheena olevan sairaalan hoitohenkilökunnalle.

Ryttylän kasvatuslaitoksen koulurakennus. Rakennusmestari V. Venho, joka vuonna 1922 urakkasopimuksen nojalla otti rakentaakseen Ryttylän kasvatuslaitoksen koulurakennuksen [4]), ei työpalkkain ja tarveainehintain sittemmin kohottua voinut suorittaa työtä loppuun, jolloin ne henkilöt, jotka olivat menneet takaukseen sopimuksen täyttämisestä, ottivat sen huolekseen. Tästä koitui kuitenkin takausmiehille 62,000 markan tappio, ja he anoivat, että kaupunki korvaisi sen heille joko suorittamalla heille mainitun määrän tai sen määrän, millä herra Venhon tarjous alitti kaupungille lähinnä edullisimman tarjouksen. Kaupunginvaltuusto epäsi [5]) anomuksen.

Hyväksyttyjä rakennuspiirustuksia. Kaupunginvaltuusto hyväksyi [6]) kaupungin yleisten töiden hallituksen toimesta laaditut Käpylän poliisiaseman pääpiirustukset.

---

[1]) Valt. pöytäk. 11 p. marrask. 6 §. — [2]) S:n 16 p. jouluk. 10 §. — [3]) Ks. tätä kert. siv. 147. — [4]) Vrt. vuod. 1922 kert. siv. 20. — [5]) Valt. pöytäk. 4 p. helmik. 23 §. — [6]) S:n 4 p. maalisk. 8 §.

Samaten kaupunginvaltuusto hyväksyi [1]) kaupungin yleisten töiden hallituksen toimesta laaditut VII kaupunginosan kortteliin n:o 135 Neitsytpolun tontille n:o 5 rakennettavaksi aiotun valmistavan poikain ammattikoulun uuden työpajarakennuksen luonnospiirustukset.

Rahatoimikamari oli lähettänyt kaupungin teknillisten laitosten hallituksen toimesta laaditut III kaupunginosan korttelissa n:o 52 sijaitsevalle Pikku Robertinkadun tontille n:o 8 teetettävän sähkölaitoksen työpaja- ja varastorakennuksen sekä XIV kaupunginosan korttelissa n:o 479, Runebergkadun tontilla n:o 52 olevan sähkölaitoksen konehallin laajentamista koskevat pääpiirustukset sekä ilmoittanut, ettei kamarilla ollut syytä muistutuksiin niitä vastaan, ja kaupunginvaltuusto päätti [2]) asiaa esiteltäessä hyväksyä puheena olevat piirustukset.

Samaten kaupunginvaltuusto hyväksyi [3]) kaupungin yleisten töiden hallituksen toimesta laaditut Ryttylän kasvatuslaitoksen koulu- ja asuinrakennuksen pääpiirustukset, mutta määräsi samalla, ettei rakennustöitä saanut panna alulle, ennenkuin rakennusta varten odotettavissa oleva, 50 % rakennuskustannuksista vastaava valtionapu oli myönnetty.

Odotuspaviljongin rakentaminen Suomenlinnaan matkustaville henkilöille [4]). Rahatoimikamari ilmoitti niiden järjestelyjen yhteydessä, jotka oli suoritettu Ruotsin kuninkaan vastaanottamiseksi, sekä hankittuaan kaupungin komendantin luvan antaneensa poistaa vuonna 1894 Venäjän sotilasviranomaisten vaatimuksesta Linnanrantaan rakennetun odotuspaviljongin sekä laadituttaneensa uuden, Katajanokan kanavan yli rakennetun satamaradan kääntösillan itäpuolelle rakennettavaksi aiotun odotuspaviljongin piirustukset, minkä uutisrakennuksen kustannukset oli arvioitu 55,000 markaksi. Kamarin kirjelmää käsiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti [5]) hyväksyä nämä toimenpiteet, mutta koska ehdotus uuden paviljongin sijoittamisesta Katajanokan kanavan itäpuolelle näytti epätarkoituksenmukaiselta ja Suomenlinnan liikenteen parempi järjestely näytti samalla olevan otettava harkittavaksi, palauttaa asian tältä osaltaan kamariin, jonka tuli satamahallituksen mieltä kuultuaan tehdä uusi ehdotus.

Varastorakennuksen ostaminen. Kauppa- ja teollisuusministeriö oli tarjonnut kaupungin lunastettavaksi erään sodan aikana Merisatamaan rakennetun varastorakennuksen, minkä johdosta rakennuskonttori oli tarkastanut puheena olevan rakennuksen ja arvioinut sen 140,000 markaksi sekä ilmoittanut, että samanlaisen uutisrakennuksen teettäminen maksaisi 330,000 markkaa. Ministeriö oli sittemmin rahatoimikamarin kanssa käytyjen neuvottelujen jälkeen ilmoittanut valtion suostuvan luovuttamaan mainitun rakennuksen kaupungille sen alkuperäisiä perustamiskustannuksia vastaavasta hinnasta, 47,200 markasta, ja kamari esitti, että kaupunginvaltuusto hyväksyisi tarjouksen katsoen siihen, että rakennusta voitiin edullisesti käyttää kaupungin tarpeisiin tai vuokrata se yksityisille sekä koska se voitiin vielä useita vuosia säilyttää paikallaan. Esitykseen myöntyen kaupunginvaltuusto osoitti [6]) rakennuksen lunastamiseen tarvittavan määrän suoritettavaksi ennakolta kaupunginkassasta ja merkittäväksi aikanaan vuoden 1926 menosääntöön.

Raatihuoneen korjaukset. Rahatoimikamarin ilmoitettua, että menosäännön määrärahaa Raatihuone, jolla m. m. oli ollut aikomus sisustaa raatihuoneen Katariinankadun puoleinen siipirakennus raastuvanoikeuden tar-

[1]) Valt. pöytäk. 8 p. huhtik. 11 §. — [2]) S:n 17 p. kesäk. 13 §. — [3]) S:n 17 p. kesäk. 16 §. — [4]) Ks. myös. tätä kert. siv. 182. — [5]) Valt. pöytäk. 7 p. lokak. 8 §. — [6]) S:n 12 p. elok. 20 §.

peisiin, ei voitu käyttää tähän tarkoitukseen, koska kamarille oli ollut mahdotonta hankkia huoneistoja mainittuun siipirakennukseen sijoitetuille virastoille, sekä että koko määräraha tarvittiin päärakennuksen huoneistojen perinpohjaisiin korjauksiin, päätti [1]) kaupunginvaltuusto oikeuttaa kamarin, mikäli tarve vaati, käyttämään puheena olevaa, 184,500 markan suuruista määrärahaa raatihuoneen korjauksiin.

Tullilaitoksen Makasiininrannalla olevan huoneiston laajentaminen. Helsingin tullikamari oli lukuisia kertoja valittanut Makasiininrannan tavarasuojaan sijoitetussa tullihaaraosastossa vallitsevaa ahtautta, mutta olosuhteet olivat toistaiseksi estäneet ryhtymästä muutos- ja laajennustöihin. Sittenkuin Länsisatamaan oli perustettu uusi tullihaarakonttori, oli kuitenkin eräs mainitun tavarasuojan osasto vapautunut käytettäväksi, ja kysymys tullihaaraosaston laajentamisesta käyttämällä sen tarjoamaa lisätilaa otettiin käsiteltäväksi. Sekä tullihallitus että rahatoimikamari pitivät kysymystä sen laatuisena, että työ mahdollisimman pian olisi pantava käyntiin ja huoneistoissa tapahtuvaan liikkeeseen katsoen ehdottomasti suoritettava tammi—huhtikuun kuluessa. Kamarin ehdotuksen mukaisesti kaupunginvaltuusto päätti [2]), että Makasiininrannalla olevassa tavarasuojassa sijaitseva tullihaaraosaston huoneisto laajennettaisiin pääasiallisesti kaupungin yleisten töiden hallituksen toimesta laadittujen piirustusten tarkemmin osoittamalla tavalla sekä että tätä työtä varten merkittäisiin vuoden 1926 menosääntöön n. 497,500 markkaa.

Palolaitoksen laajentaminen. Vuoden 1925 menosääntöä vahvistettaessa kaupunginvaltuusto antoi rahatoimikamarille tehtäväksi [3]) esittää selvityksen pääpaloaseman laajentamisen tarpeellisuudesta ja paloaseman rakentamisesta Töölöön sekä ehdottaa valtuustolle tarpeellisiksi havaittuja toimenpiteitä. Tämän johdosta kamari asetti komitean, jolle edellä mainitun lisäksi annettiin tehtäväksi esittää selvitys kysymyksestä, olisiko palolaitoksen pääasema siirrettävä toiseen, mahdollisesti sopivammaksi katsottuun paikkaan.

Sittemmin antamassaan mietinnössä [4]) komitea huomautti, että kysymys pääaseman laajentamisesta ja uuden paloaseman rakentamisesta Töölöön niin läheisesti liittyi muihin palolaitokselle tärkeihin kysymyksiin, että yhden kysymyksen ratkaiseminen suuntaan tai toiseen ehdottomasti vaikutti muiden laajennuskysymysten ratkaisuun. Komitea oli senvuoksi lähinnä koettanut selvitellä niitä laajennusvaatimuksia, jotka palolaitoksen taholta oli esitettävä, jotta se menestyksellisesti ja kaupungin kehitystä vastaavalla tavalla voisi täyttää yhteiskunnalliset tehtävänsä. Palolaitoksella oli kolme asemaa, nimittäin Korkeavuorenkadun pääasema, Kallion asema ja Konstantininkadun varrella sijaitseva pohjoinen asema, jota viimemainittua kuitenkin lähinnä käytettiin terveysasemana. Näistä oli komitean mielestä Korkeavuorenkadun asema edelleenkin pysytettävä keskusasemana, ei kuitenkaan siinä mielessä, että palomiehistön luvun ja kaluston määrän siellä tarvitsisi olla suurin ja paras, vaan enemmänkin sikäli, että se hallinnollisesti olisi ensi sijalla. Tänne tulisi ylimmän palopäällystön olla sijoitettuna ja palolaitoksen talouden keskitettynä, täällä toimitettaisiin palomiehistön kouluutus ja täällä olisivat laitoksen keskeiset työpajat. Kun Korkeavuorenkadun paloasema rakennettiin, oli tarkoituksena luoda siitä keskusasema; rakennus sisustettiin sellaisen ohjelman mukaan ja sai tätä tarkoitusta vastaavan rakennustaiteellisen muodoste-

[1]) Valt. pöytäk. 18 p. maalisk. 12 §. — [2]) S:n 16 p. jouluk. 7 §. — [3]) Ks. vuod. 1924 kert. siv. 124. — [4]) Valt. pain. asiakirj. n:o 23.

lun. Olisi senvuoksi sekä palolaitoksen sisäisen järjestelyn että tällaisen muutoksen aiheuttamien runsaiden lisäkustannusten kannalta mieletöntä siirtää palolaitoksen keskuselin toiseen paikkaan. Jotta asema voisi täyttää ne vaatimukset, jotka sille oli oikeus asettaa, oli kuitenkin suoritettava tuntuvia lisä- ja muutosrakennustöitä. Kaupungin rakennuskonttori oli tässä tarkoituksessa laatinut piirustukset ja kustannusarvion. Näiden mukaan laajennettaisiin aseman molempia kylkirakennuksia, rakennettaisiin kivirakennus Korkeavuorenkadun talon n:o 39 pihalle sekä revittäisiin tämän talon valmistuttua kadun varrella oleva puurakennus ja rakennettaisiin sen tilalle toinen kolmikerroksinen kivirakennus pohjakerrokseen sijoitettuine autotalleineen. Töölön paloasemaan nähden komitea ehdotti, että XIV kaupunginosan kortteli n:o 500 osoitettaisiin sen tonttipaikaksi. Korkeavuorenkadun, Kallion ja Töölön paloasemat tulisivat tällöin jokainen sijaitsemaan ympyrän keskuksessa, jonka säteen pituus olisi 1,200 m. ja nämä ympyrät peittäisivät suurin piirtein katsoen koko kaupungin alueen. Viitaten palolaitoksen laajennustarpeesta tehtävänsä mukaisesti hankkimaansa selvitykseen komitea ehdotti,

että keskuspaloasema ynnä sen Korkeavuorenkadun varrella oleva lisätalo vuosina 1926 ja 1927 rakennettaisiin komitean ehdotuksen mukaisesti sekä että tähän tarkoitukseen merkittäisiin mainittujen vuosien menosääntöihin yhteensä 4,700,000 markkaa;

että Sörnäsin satama-alueelle vuonna 1926 rakennettaisiin pumppuasema ja mainitun vuoden menosääntöön merkittäisiin tähän tarkoitukseen 350,000 markkaa, mistä 60,000 markkaa oli kustannuksia liikenneväylän teettämisestä mainitun pumppuaseman paikalle ja 100,000 markkaa konevarusteiden hankkimisesta;

että vuonna 1927 rakennettaisiin palovarikko Käpylän kortteliin n:o 886 450,000 markaksi arvioiduin kustannuksin;

että Kallion paloasemaa vuosina 1927 ja 1928 laajennettaisiin yhteensä 2,500,000 markan kustannuksin ja korttelissa n:o 327 oleva Kaarlenkadun tontti n:o 8 varattaisiin palolaitoksen tarpeisiin;

että vuonna 1928 rakennettaisiin paloasema XIV kaupunginosan korttelissa n:o 500 sijaitseville Topeliuskadun tonteille n:o 21—25 ja Töölönkadun tonteille n:o 54—58 vastedes laadittavien piirustusten mukaisesti ja että tähän tarkoitukseen osoitettaisiin 2,000,000 markkaa; samoinkuin

että vuonna 1929 350,000 markaksi arvioiduin kustannuksin hankittaisiin ruiskuvene palolaitoksen tarpeisiin.

Rahatoimikamari lähetti mietinnön kaupunginvaltuustolle ilmoittaen samalla pääasiassa yhtyneensä siinä esitettyihin näkökohtiin, mutta kuitenkin olleensa sitä mieltä, että laajennustyöt olisi sovitettava niin, etteivät ne liiaksi rasittaisi yhden vuoden talousarviota. Kamari esitti, että kaupunginvaltuusto päättäisi

periaatteellisesti hyväksyä laaditun ehdotuksen palolaitoksen laajentamiseksi ja merkitä vuoden 1926 menosääntöön 1,244,000 markkaa kolmikerroksisen kivitalon teettämiseksi Korkeavuorenkadun talon n:o 39 pihalle sekä 500,000 markkaa keskuspaloaseman uudestaan rakentamisen aloittamiseksi kaupunginarkkitehdin laatimain piirustusten mukaan;

jättää Töölön vastaisen paloaseman paikkakysymyksen eri esityksen varaan; sekä

antaa rahatoimikamarille toimeksi yksissä neuvoin palotoimikunnan kanssa vastedes tehdä ehdotuksen muiden ohjelmassa mainittujen töiden toteuttamisesta.

Asiaa ensimmäistä kertaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto palautti [1]) sen rahatoimikamariin, jonka tuli antaa selvitys siitä, missä vuorojärjestyksessä kamarin suoritettaviksi vuonna 1926 ehdotetut työt olisi aloitettava, minkä johdosta kamari antamassaan vastauksessa ilmoitti, että edellä kosketellut työt, jotka tarkoittivat pääpaloaseman saattamista olosuhteiden vaatimaan, ajanmukaiseen kuntoon, olivat niin läheisessä yhteydessä keskenään, että toista ei olisi jätettävä sillensä, jos toinen teetettiin. Palotoimikunta, jolle myöskin oli annettu tilaisuus lausua mielipiteensä, yhtyi palopäällikön esittämään kantaan, että palolaitoksen Korkeavuorenkadun tontilla suoritettavat rakennustyöt ehdottomasti oli asetettava ensi sijalle, sekä anoi, että keskuspaloaseman uudestaan- ja lisärakennustöihin myönnettäisiin 1,700,000 markan määräraha, mihin anomukseen rahatoimikamari ehdotti myönnyttäväksi.

Kun asia otettiin lopullisesti ratkaistavaksi, päätti [2]) kaupunginvaltuusto, periaatteessa hyväksyen palolaitoksen laajentamista tarkoittavan ehdotuksen, merkitä vuoden 1926 menosääntöön 1,700,000 markan määrärahan keskuspaloaseman uudestaan rakentamisen aloittamiseksi kaupunginarkkitehdin laatimain piirustusten mukaan; jättää kysymyksen Töölön vastaisen paloaseman paikan osoittamisesta eri esityksen varaan; sekä antaa rahatoimikamarin toimeksi yksissä neuvoin palotoimikunnan kanssa vastedes tehdä ehdotuksen muiden rakennusohjelmassa lueteltujen töiden suorittamisesta, kuitenkin siten, ettei ajankohtia, jolloin ohjelma olisi toteutettava, ollut katsottava vahvistetuiksi.

Marian sairaalan lääkärinasunnot. Koska apulaislääkäreille aiotut asuinhuoneistot Marian sairaalassa olivat epätyydyttävät, päätti [3]) kaupunginvaltuusto myöntyä sairaalan apulaislääkärien W. Kerppolan, J. Wahlbergin ja K. V. Tiisalan anomukseen, että heidät vapautettaisiin velvollisuudesta asua sairaalassa.

Puheena olevien huoneistojen sisustamiseksi sairaalan muihin tarpeisiin valtuusto osoitti [3]) vuoden säästöstä 13,100 markkaa.

Marian sairaalan muutos- y. m. työt. Kaupungin sairaalain ylihallitus oli ilmoittanut, että vuoden 1924 menosääntöön uusien leivinuunien hankkimiseksi Marian sairaalaan merkitty määräraha, 100,000 markkaa, sekä vuonna 1923 varastohuoneen laittamiseksi myönnetty 10,000 markan suuruinen määräraha olivat edelleen käyttämättä sekä että oli havaittu sairaalan keittiöosaston olevan perusteellisempien korjausten ja täydennysten tarpeessa kuin alkuaan oli aiottu, joten edellä mainitut, käytettävänä olevat varat eivät tulisi riittämään. Tämän johdosta kaupunginvaltuusto päätti [4]) myöntää 77,800 markkaa eräihin Marian sairaalan talousrakennuksen muutos- ja täydennystöihin sekä kaasupaistinuunien hankkimiseksi samaan rakennukseen. Määrä merkittiin sittemmin vuoden 1926 menosääntöön.

Kaupungin sairaalain ylihallituksen ilmoitettua, että Marian sairaalan n. s. punaisen tiilirakennuksen vesijohtoputket olivat siinä määrin ruostuneet, että ne olivat käyneet käyttökelvottomiksi ja vesijohtolaitoksen toimittamassaan johtojen katselmuksessa todettua, ettei niitä enää voitu korjata, kaupunginvaltuusto päätti [5]) merkitä vuoden 1926 menosääntöön 35,000 markan suuruisen määrärahan uusien vesijohtoputkien panettamiseksi mainittuun rakennukseen.

Nikkilän mielisairaalan vedenottopaikka oli laajennettu 128,110 markan

---

[1]) Valt. pöytäk. 11 p. marrask. 5 §. — [2]) S:n 25 p. marrask. 1 §. — [3]) S:n 9 p. jouluk. 37 §. — [4]) S:n 13 p. toukok. 16 §. — [5]) S:n 3 p. kesäk. 15 § ja 16 p. jouluk. 11 §.

kustannuksin, jota vastoin menosäännössä oli tätä tarkoitusta varten vain 90,000 markan määräraha[1]). Tämän johdosta kaupunginvaltuusto päätti[2]) vajauksen peittämiseksi osoittaa vuoden tilierotuksesta 38,110 markan määrärahan.

Eräiden kunnallisten työväenasuinrakennusten ulkopuolinen maalauttaminen. Kaupungin yleisten töiden hallituksen ilmoitettua, että vuonna 1916 korttelin n:o 558 rakennetut työväenasuinrakennukset olivat ulkopuolisen maalauksen tarpeessa, sekä anottua, että tarkoitukseen saisi käyttää 45,000 markkaa työväenasuntojen rakentamista varten korttelin n:o 553 myönnetyn määrärahan säästöstä, oli rahatoimikamari kaupunginvaltuustolle lähettämässään kirjelmässä pitänyt mainitun työn suorittamista syksyllä sopimattomana sekä puolestaan anonut, että puheena olevasta säästöstä 45,000 markkaa saataisiin siirtää vuoteen 1926 käytettäväksi korttelissa n:o 558 sijaitsevain työväenasuinrakennusten ulkopuolisen maalauttamisen aiheuttamien kustannusten suorittamiseen. Kaupunginvaltuusto päätti[3]) kuitenkin evätä esityksen, mutta samalla kehoittaa kamaria vuoden 1926 menosääntöehdotusta laatiessaan ottamaan harkittavaksi, olisiko menosääntöön merkittävä määräraha tähän tarkoitukseen.

Menosäännön määräraha kunnan työväenasuntojen korjauksia ja kunnossapitoa varten arvioitiin[4]) sittemmin ottaen huomioon, että korttelissa n:o 558 sijaitsevat työväenasuinrakennukset maalattaisiin ulkopuolelta vuonna 1926.

Autotallin sisustaminen. Autotallin sisustamiseksi korttelissa n:o 468 Länt. viertotien varrella olevaan rakennukseen n:o XII kaupunginvaltuusto osoitti[5]) 60,000 markkaa käyttövaroistaan Puhtaanapito nimisen pääluokan kohdalta.

Rakennuksen poistaminen. Neitsytpolun tontilla n:o 5 olevan vanhan puurakennuksen poistamiseksi ja pystyttämiseksi muuhun paikkaan kaupunginvaltuusto osoitti[6]) käyttövaroistaan Yleisten töiden pääluokan kohdalta 50,000 markkaa; samalla valtuusto määräsi[7]), että mainittu työ suoritettaisiin hätäaputyönä.

Kaupungin kasvihuoneen lämmityskattilain korjaus. Koska kaupungin Eläintarhassa olevan kasvihuoneen lämmityskattiloihin tuntemattomasta syystä oli syntynyt reikiä ja kaksi kattilaelementtiä sen johdosta oli ehdottomasti heti uusittava, päätti[8]) kaupunginvaltuusto, että tästä aiheutuvien kustannusten peittämiseksi suoritettaisiin etukäteen kaupunginkassasta 8,435 markkaa. Mainittu määrä merkittiin[9]) sittemmin vuoden 1926 menosääntöön.

Munkkisaaren rakennusten korjaaminen. Käyttövaroistaan Kaupungin kiinteä omaisuus nimisen pääluokan kohdalta kaupunginvaltuusto myönsi[10]) 34,000 markkaa eräiden Munkkisaarella sijaitsevien kaupungin ostamien rakennusten korjaamiseen.

5. *Muut kaupungin kiinteää omaisuutta koskevat asiat.*

Helsingin—Satakunnan rautatiesuunnitelma. Kaupunginvaltuustolle lähettämässään mietinnössä[11]) ilmoitti vuonna 1920 asetettu[12]) kulkulaitoskomitea

[1]) Ks. vuod. 1924 kert. siv. 123. — [2]) Valt. pöytäk. 25 p. marrask. 10 §. — [3]) S:n 7 p. lokak. 14 §. — [4]) S:n 16 p. jouluk. 12 §. — [5]) S:n 29 p. huhtik. 24 §. — [6]) S:n 21 p. tammik. 31 §. — [7]) Ks. tätä kert siv. 84. — [8]) Valt pöytäk. 3 p. kesäk. 19 §. — [9]) S:n 16 p. jouluk. 12 §. — [10]) S:n 11 p. marrask. 10 §. — [11]) Valt. pain. asiakirj. n:o 17. — [12]) Ks. vuod. 1920 kert. siv. 207.

tehtävänsä mukaisesti seuranneensa Helsingin kaupungin etuja koskevien, päiväjärjestyksessä olevien rautatienrakennuskysymysten kehitystä ja tällöin tulleensa siihen käsitykseen, että kaupungin oli aika käyttää vaikutusvaltaansa Helsingin—Satakunnan ratakysymyksen saattamiseksi suotuisaan ratkaisuun. Pääkaupunki tarvitsi uusia kuljetusreittejä elintarpeiden tuontia varten. Kaupungin satamat, joihin oli uhrattu tuntuvia pääomia, voisivat välittää melkoista suuremman viennin ja tuonnin, jos vain liikenneyhteyttä sisämaan kanssa parannettaisiin. Suoraan Helsinkiin suunnattu, sellaisten seutujen läpi kulkeva rautatielinja, joissa olisi hyviä edellytyksiä teollisuuslaitosten syntymiselle, koituisi varmaan kaupungille hyödyksi mainitussa suhteessa. Kaupalle taas olisi tärkeätä saada aikaan nopeita liikenneyhteyksiä muiden paikkakuntain kanssa.

Puheena olevaa rautatiekysymystä valmistellakseen kaupunginviranomaiset jo olivat ryhtyneet eräihin toimenpiteisiin, joista komitea ensiksi mainitsi kaupungin toimesta suoritetun [1]) Pitäjänmäen—Otalammen rautatielinjan tutkimuksen, jonka kustannuksista kaupunki oli suorittanut 50 % ja joka antoi arvokkaan perustan puheena olevan Satakunnan radan lähinnä Helsinkiä olevan osan kustannusten arvioimiselle. Vuonna 1920 kaupungininsinööri edusti [2]) kaupunkia kokouksessa, joka pidettiin Huittisissa kysymyksen pohtimiseksi. Samalta vuodelta oli myöskin peräisin valtioneuvostolle osoitettu komiteanmietintö [3]), jossa Helsingin—Loimaan rataosan rakennuskaudeksi ehdotettiin vuosia 1929—34, kun taas jatko, Loimaan—Peipohjan, mahdollisesti Risteen, rataosa rakennettaisiin vasta vuosina 1946—47. Lähinnä seuraavina vuosina kaupunki ei ottanut osaa puheena olevan rautatienrakennusyrityksen edistämistä tarkoittaviin töihin. Vasta vuonna 1924 alkoi aktiivinen yhteistyö kaupungin ja yrityksen koskettelemien maalaiskuntain kesken, jotka olivat asettaneet komitean kysymystä valmistelemaan. Tämä komitea oli osin hankkinut teknillisen selvityksen suunnitellun radan sopivimmasta suunnasta, osin toimeenpannut tutkimuksen radan taloudellisista edellytyksistä, ja selostukset näistä oli liitetty kaupunginvaltuustolle lähetettyyn mietintöön.

Ajatellulle radalle voi usea eri suunta tulla kysymykseen. Sen eteläisin eli Helsingin—Someron rataosa voitiin rakentaa kahden toisistaan suuresti eroavan vaihtoehdon mukaan, joita lyhyesti nimitettiin Lohjan ja Vihdin linjoiksi ja joista valtuuston kulkulaitoskomitea puolsi jälkimmäistä. Komitean mielestä oli näet Helsingin kaupungille tärkeätä saada aikaan niin suora yhteys kuin mahdollista elintarpeita ja muita kaupungin tarvitsemia tuotteita tuottavien seutujen kanssa, samoinkuin se, että eteläinen päätekohta sijoitettiin mahdollisimman lähelle Helsinkiä. Lohjan linja teki tuntuvan mutkan länteen päin ja liittyi rantarataan Kauklahden asemalla, kun taas Vihdin linja oli suurin piirtein katsoen suora ja yhtyi rantarataan kohdassa, jota ei vielä voitu täsmälleen määritellä, mutta joka missään tapauksessa ei tullut olemaan Pitäjänmäen länsipuolella. Juuri tämä liittymiskohta oli Lohjan linjan suurin heikkous, koska liikennettä Helsinkiin tultaisiin suhteellisen pitkän matkaa välittämään jo nyt suuresti rasitettua rantarataa myöten, joka nousu- ja mutkittelusuhteittensa puolesta sekä maanpohjan varmuuteen nähden painumisia ja repeämisiä vastaan oli sangen epäedullisesti rakennettu. Liikennenopeus tällä rataosalla oli näiden seikkojen vuoksi pidettävä vähäi-

[1]) Ks. vuod. 1918 kert. siv. 34.— [2]) Ks. vuod. 1920 kert. siv. 195. — [3]) Valtioneuvoston komiteanmietintö n:o 4 vuodelta 1921.

senä, joten se aika, joka tätä rataa myöten kuluisi Turun tai Porin matkaan, huomattavasti pitenisi. Komitea edellytti, että rata rakennettaisiin nopealiikenteiseksi pääradaksi, joten olisi lyhytnäköistä antaa sen 24 kilometrin etäisyydellä Helsingistä päättyä hidasliikenteiseen rataan.

Mitä tuli radan suuntaan etäämmällä Helsingistä, ei komitea ollut katsonut olevan aihetta lausua siitä mielipidettään, koska eri vaihtoehtojen valinnalla ei näyttänyt olevan kaupungille sanottavaa merkitystä. Suunnan valinnassa olisi kuitenkin pidettävä silmällä liikenneyhteyttä Turkuun.

Komitean mielestä oli Helsingin kaupungille hyvin tärkeätä, että kysymyksessä oleva rautatie tulisi lähimmässä tulevaisuudessa rakennetuksi ja että kaupungin edut tällöin otettaisiin huomioon, jopa niin tärkeätä, että komitea epäröimättä ehdotti, että kaupunginvaltuusto lupaamalla tuntuvan avustuksen koettaisi aikaansaada ratkaisun toivottuun suuntaan. Viitaten mietinnössään esittämiinsä seikkoihin komitea niin ollen anoi, että kaupunginvaltuusto päättäisi

tehdä valtioneuvostolle esityksen normaaliraiteisen, Vihdin kautta kulkevan yhdysradan rakentamisesta Helsingin ja Porin radan välille; sekä

sitoutua suorittamaan mainittua rautatierakennusta varten yhteensä kymmenen miljoonan markan suuruisen avustuksen ehdoin, että rakennustyöt aloitettiin viimeistään vuonna 1927, ollen avustus suoritettava siten, että viisi miljoonaa suoritetaan Helsingin ja Vihdin välistä ratajaksoa varten kolme miljoonaa Vihdin ja Turun—Toijalan-radan välistä jaksoa varten sekä kaksi miljoonaa sanotun radan ja Porin radan välistä jaksoa varten, maksettavaksi rautatieviranomaisten kanssa tehtävän sopimuksen mukaan sittenkuin työt kullakin jaksolla on pantu käyntiin.

Sittenkuin asia ensimmäisen käsittelyn jälkeen kaupunginvaltuustossa oli pantu pöydälle [1]), päätti [2]) valtuusto palauttaa sen kulkulaitoskomiteaan, jonka tuli laatia tarkempi selvitys ajatellun radan merkityksestä Helsingin kaupungille ja niistä seikoista, jotka saattoivat antaa kaupungille aiheen rahallisesti kannattaa rakennusyritystä.

Rautatieraiteen lunastaminen. Osakeyhtiö Hietalahden laivatelakka ja konepaja oli tiedustellut, oliko kaupunki halukas lunastamaan sen rautatieraiteen, jonka yhtiö oli rakennuttanut Merikadun satamaraiteelta VI kaupunginosan korttelissa n:o 178 olevalle tehdasalueelleen. Vuonna 1923 käsiteltäessä mainittua myyntitarjousta kaupunginvaltuusto oli pannut asian pöydälle [3]), kunnes kysymys satamaradan ottamisesta kaupungin haltuun oli esitetty valtuustolle. Kaupunki oli kuitenkin sittemmin lunastanut korttelissa n:o 178 olevan veistämöalueen vuokraoikeuden, minkä johdosta katsottiin, että kysymys edellä mainitun raiteen lunastamisesta oli otettava uudestaan harkittavaksi. Rahatoimikamari oli neuvotellut asiasta raiteen omistajan kanssa, joka oli ilmoittanut suostuvansa myymään mainitun raiteen kaupungille 100,000 markan myyntihinnasta. Kamari oli sitä mieltä, että raiteesta olisi suurta hyötyä korttelissa n:o 178 olevan vasta hankitun alueen taloudelliselle käyttämiselle, minkä johdosta kamari puolsi mainitun myyntitarjouksen hyväksymistä.

Asiaa lopullisesti esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti [4]) valtuuttaa rahatoimikamarin 100,000 markan hinnasta lunastamaan Osakeyhtiö Hietalahden laivatelakalta ja konepajalta yhtiön omistaman, Merikadulla olevalta

---

[1]) Valt. pöytäk. 12 p. elok. 24 §. — [2]) S:n 16 p. syysk. 4 §. — [3]) Ks. vuod. 1923 kert. siv. 100. — [4]) Valt. pöytäk. 4 p. maalisk. 7 §.

satamaradalta kortteliin n:o 178 johdetun rautatieraiteen sekä että ostohinta suoritettaisiin vuoden tilierotuksesta.

Rautatieraiteen liikennöiminen. Kaupungin ostettua [1]) edellä mainitun, Merisatamasta kortteliin n:o 178 rakennetun rautatieraiteen olivat rautatieviranomaiset kieltäytyneet liikennöimästä sitä, mutta tiedusteltaessa ilmoittaneet suostuvansa heti ryhtymään liikennöimään raidetta korttelissa n:o 178 olevan, kaupungin ostaman alueen rajalle asti, jos kaupunki puolestaan sitoutui vaihtamaan kiskot 30 kilon painoisiin sekä teettämään piirustukseen tarkemmin merkityn pistoraiteen ja vastedes, niin pian kuin tarve vaati, järjestämään suoranaisen yhteyden nyt puheena olevain raiteiden ja Merisataman raiteiden välille sekä laskemaan sinne uuden kuormausraiteen. V. t. kaupungininsinööri, jolta oli pyydetty lausuntoa tästä ilmoituksesta, oli huomauttanut, että rautatieviranomaisten vaatima kiskovaihto oli välttämätön, jotta raiteita voitaisiin liikennöidä raskailla vetureilla, ja puoltanut myöntymistä mainittuihin vaatimuksiin. Kaupunginvaltuusto päättikin [2]) valtuuttaa rahatoimikamarin antamaan rautatiehallitukselle vaaditun sitoumuksen sekä merkitä vuoden 1926 talousarvioon 119,000 markkaa mainitun raideparannuksen kustantamiseksi.

Kiinteän majakan rakentaminen Äransgrundin karille. Kauppa- ja teollisuusministeriö ilmoitti [3]), että kaupunginvaltuuston anomus [4]) kiinteän majakan rakentamisesta Äransgrundin karille sekä Dnjeprkarin räjäyttämisestä oli kesäkuun 5 p:nä esitelty valtioneuvostolle, joka kuitenkaan rahataloudellisista syistä ei ollut katsonut voivansa suostua anomukseen.

Sörnäsin satama-alueen aitaaminen. Kaupunginvaltuustolle lähettämässään kirjelmässä eräät puutavaranvälitysliikkeet huomauttivat, että Sörnäsin sataman työolot olivat siinä määrin rappeutuneet, että kaupungin viranomaisten taholta olisi ryhdyttävä toimenpiteihin epäkohtain korjaamiseksi. Satama-alueella vallitsevan juopottelun, kurittomuuden ja varastelun estämiseksi olisi se aidattava ja veräjille asetettava vartijat, niin että tavaranomistajat, jotka lähettivät puutavaraa Sörnäsin satamaan maasta vietäväksi, voisivat luottaa siihen, ettei tuntuva osa siitä joutunut varkaiden käsiin. Rahatoimikamari, jonka lausuntoa asiasta oli pyydetty, anoi hankittuaan satamahallituksen, rakennuskonttorin satamaosaston päällikön ja rautatiehallituksen lausunnot, että vuoden 1926 menosääntöön merkittäisiin 230,000 markkaa Sörnäsin satama-alueen aitaamiseksi pääasiassa kamarin kirjelmään liitettyjen piirustusten mukaisesti, siitä 150,000 markkaa perustamis- ja 80,000 markkaa vuosikuluihin; sekä ettei töitä saanut panna käyntiin, ennenkuin rahatoimikamari oli hankkinut selvityksen mahdollisuudesta saada varastoalueiden vuokramaksuja korottamalla tuntuva osa näistä kustannuksista korvatuksi.

Asiaa lopullisesti käsiteltäessä kaupunginvaltuustossa useat vtt samoin kuin eräät valmistelevista viranomaisistakin pitivät ehdotetun aitauksen tuottamaa hyötyä epäilyttävänä sen kaupungille aiheuttamiin runsaihin kustannuksiin verrattuna. Valtuusto päättikin [5]) evätä esityksen.

Sörnäsin sataman n. s. kaasulaitoksen laiturin korjaus. Sörnäsin sataman n. s. kaasulaitoksen laituria korjattaessa oli sillankansi havaittu niin lahonneeksi, että sen uudestaan rakentaminen oli ehdottomasti tarpeen vaatima. Kun menosäännössä ei ollut tätä työtä varten määrärahaa, mutta se sillan

[1]) Ks. tätä kert. siv. 43. — [2]) Valt. pöytäk. 28 p. lokak. 15 §. — [3]) S:n 12 p. elok. 8 §. — [4]) Ks. vuod. 1924 kert. siv. 51. — [5]) Valt. pöytäk. 9 p. jouluk. 40 §.

vahvistamistyön yhteydessä suoritettuna tulisi suhteellisesti paljon huokeammaksi, esitti kaupungin yleisten töiden hallitus, että tarkoitukseen myönnettäisiin tarvittava 125,000 markan suuruinen määräraha. Tähän myöntyen kaupunginvaltuusto päätti[1]) oikeuttaa hallituksen käyttämään puheena olevan sillan korjaamiseen 125,000 markkaa eräistä menosääntöön yleisiä töitä varten merkityistä määrärahoista, joita todennäköisesti ei tarvittaisi alkuperäisiin tarkoituksiinsa.

Makkarain myynti kaupungin kaduilla. Rahatoimikamari ilmoitti maistraatin pyytäneen kamarin lausuntoa tehdystä anomuksesta saada klo 8 ip. —1 yöllä myydä makkaroita kaupungin kaduilla sekä kamarin antamassaan vastauksessa ehdottaneen anomuksen evättäväksi sen johdosta, että kamari katsoi ulkosalla harjoitettavan elintarvekaupan ajan määräämisen kaupunginvaltuuston asiaksi, kun taas kamarin olisi myönnettävä oikeus mainitun kaupan harjoittamiseen. Koska oli tärkeätä saada kysymys periaatteellisesti selvitetyksi, anoi rahatoimikamari, että kaupunginvaltuusto tekisi päätöksen siitä, miten vastedes oli suhtauduttava anomuksiin saada oikeus edellä mainitun makkarain myynnin harjoittamiseen. Tämän johdosta valtuusto päätti[2]), että tällainen myynti olisi sallittu kaupungin kaduilla klo 8 ip.—1 yöllä, minkä ohessa kamari valtuutettiin[2]) määräämään myyntipaikat sekä vahvistamaan vuokra- y. m. ehdot.

Kioskikauppa. Kaupunginvaltuuston vuonna 1923 päätettyä[3]), että elintarpeiden, virvoitusjuomain, tupakan ja sanomalehtien myynti kioskeista sekä niihin verrattavista kiinteistä myyntipaikoista olisi sallittava arkipäivisin klo 8 ap.—klo 6 ip., lauantaisin ja juhla-aattoina kuitenkin ainoastaan klo 5:en ip., sekä että kaupungin maalle rakennetuissa vesikioskeissa sai huhtikuun 15 p:n ja lokakuun 15 p:n välisenä aikana myydä virvoitusjuomia, makeisia, hedelmiä, leivoksia, tupakkaa ja sanomalehtiä klo 7 ap.—10 ip. rahatoimikamarin luvalla sekä arki- että pyhäpäivinä, olivat eräät kioskikauppiaat anoneet, että kaupungin rakennuskonttorin hyväksymäin piirustusten mukaisesti rakennettujen kioskien haltijoille, olivatpa kioskit sitten pystytetyt kaupungin maalle tai yksityishenkilöiden omistamille tonteille, myönnettäisiin samat oikeudet kuin kaupungin maalle rakennettujen vesikioskien haltijoille sekä että tämä oikeus ulotettaisiin käsittämään koko vuosi tai, ellei tähän voitu suostua, lokakuun 15 p:n ja huhtikuun 15 p:n välinen aika. Asiaa ensi kertaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti[4]) palauttaa sen rahatoimikamariin kehoittaen kamaria antamaan lausuntonsa siitä, eikö kioskikauppaoikeutta voisi laajentaa siihen suuntaan, että kamari valtuutettaisiin myöntämään yksityisellä maalla sijaitsevien kioskien haltijoille oikeus harjoittaa kauppaa klo 10:en ip. ehdoin, ettei myynnissä käytetty palkattuja apulaisia sekä että kioskeissa myytiin ainoastaan virvoitusjuomia, makeisia, hedelmiä, leivoksia ja tupakkaa.

Rahatoimikamari antoi tämän johdosta sihteerinsä A. Blombergin tehtäväksi laatia ehdotuksen[5]) kioskikaupan järjestelystä ottaen huomioon kaupunginvaltuuston antamat ohjeet. Ehdotuksesta hankittiin terveydenhoitolautakunnan ja rakennustarkastajan lausunnot. Kamari yhtyi pääasiassa ehdotukseen eräin terveydenhoitolautakunnan ehdottamin lisäyksin, minkä jälkeen kamari alisti kaupunginvaltuuston päätettäväksi,

1) että alempana lähemmin määriteltävissä kioskeissa, jotka sijaitsivat kaupungin tai yksityisten omistamalla maalla, rahatoimikamarin kutakin

[1]) Valt. pöytäk. 18 p. maalisk. 10 §. —[2]) S:n 18 p. maalisk. 13 §. —[3]) Ks. vuod. 1923 kert. siv. 60. —[4]) Valt. pöytäk. 18 p. maalisk. 18 §. —[5]) Valt. pain. asiakirj. n:o 20.

kioskia varten erikseen antamalla luvalla saisi myydä virvoitusjuomia, makeisia, hedelmiä, leivoksia, tupakkaa ja sanomalehtiä klo 7:stä aamulla klo 10:en illalla sekä pyhä- että arkipäivinä seuraavin ehdoin:

a) kioskin, jolla ymmärretään sellaista myyntipaikkaa, missä myydyn tavaran ja sen korvauksen vaihtaminen ostajan ja myyjän välillä tapahtuu seinässä, ovessa tai ikkunassa olevan aukon kautta ostajan ollessa kioskin ulkopuolella ja vapaassa ulkoilmassa, tulee olla rakennettu sellaisista aineista ja sillä tavalla kuin kaupungin rakennusjärjestyksessä lähemmin määrätään, kuitenkin niin, että kioskin lattiapinta-ala saa olla 4 m²ja sen korkeus 2.2 m., mutta ei vähempää ja että vapaan lattiapinnan muodostaa neliö, jonka sivu on vähintään yksi metri; b) kioskissa saa myyjänä toimia ainoastaan sen omistaja tai vuokraaja ja hänen elatuksessaan oleva oman perheen jäsen, joka on täyttänyt 18 vuotta, ei kuitenkaan palvelija, ja on rahatoimikamarille jätettyihin kioskikaupan harjoittamisoikeuden anomuksiin liitettävä ilmoitus niistä henkilöistä, jotka tulevat toimimaan myyjinä; c) kioskikaupan omistajan ja hänen perheensä myyjänä toimivan jäsenen tulee alistua niihin määräyksiin, joita rahatoimikamari, terveydenhoitolautakunta tai tori- ja kauppahallivalvoja, joille kioskikaupan lähin valvonta kuuluu, saattavat antaa tällaisen kaupan valvontaan ja hyvään järjestykseen nähden, ollen sanotut viranomaiset oikeutetut epäjärjestysten tai väärinkäytösten sattuessa määräämään sellaisen kioskin heti suljettavaksi, jossa epäkohta on ilmaantunut tai jossa annettuja määräyksiä ei ole noudatettu; kioskia ja varastohuonetta, jossa myytäväksi aiottuja tavaroita säilytetään, älköön tarkoitukseensa käytettäkö, ennenkuin terveydenhoitolautakunta on huoneen tai huoneiston hyväksynyt; d) myyjän tulee noudattaa puhtautta sekä olla puettuna puhtaaseen, vaaleaan ja pestävään, hihalliseen esiliinaan; e) kioskissa täytyy olla puhdasta pesuvettä ja saippuaa sekä siisti, kuiva pyyheliina myyjää varten; f) kaupungin maalle sijoitetuista kioskeista on rahatoimikamarilla oikeus määrätä suoritettavaksi kaupungille vuokramaksu sekä sellaisista yksityisten tonteilla olevista kioskeista, jotka on rakennettu lähemmäksi kuin 1 metrin etäisyyteen kadunpuoleisesta tontinrajasta, 100 markan maksu jokaista kioskin julkisivun alkavaa juoksumetriä kohden kuukaudessa;

2) että n. s. vesikioskeista, jotka sijaitsevat kaupungin maalla ja joita pidetään auki ainoastaan lämpimään vuodenaikaan, myyntiaikaan, niiden kokoon ja rakennustapaan, niissä myytäviin tarvikkeisiin sekä myyjiin nähden olisivat voimassa ne määräykset, jotka sisältyivät kaupunginvaltuuston toukokuun 30 p:nä 1923 tekemään päätökseen sekä joita rahatoimikamari oli antanut tai tuli antamaan.

3) että 1 kohdassa kioskeista annettuja määräyksiä soveltuvilta kohdin oli noudatettava myöskin n. s. kiinteihin vaunupaikkoihin nähden;

määrätä rahatoimikamarille ohjeeksi, että kamarin myöntäessään oikeuksia kioskikaupan harjoittamiseen on tarkoin valvottava, ettei kioskeja synny liian useita ja että kustakin anomuksesta, jota tulee seurata piirustukset, on ennen luvan myöntämistä kuultava terveydenhoitolautakuntaa, julkisivupiirustusten tarkastustoimikuntaa sekä tori- ja kauppahallivalvojaa;

antaa kaupungin yleisten töiden hallitukselle ja terveydenhoitolautakunnalle tehtäväksi laatia ehdotukset niiksi muutoksiksi rakennusjärjestykseen ja terveydenhoitojärjestykseen, jotka tämän päätöksen kautta käyvät tarpeellisiksi, sekä anoa Uudenmaan läänin maaherralta vahvistusta seuraaville väliaikaisille lisäyksille rakennusjärjestyksen 113 §:än: »Kioskin lattiapinnan tulee olla vähintään neljä neliömetriä (4 m²) ja sen korkeuden vähin-

tään kaksi ja kaksi kymmenesosa metriä (2.2 m). Tämä määräys on voimassa kesäkuun 1 päivään 1926.»;

pyytää maistraattia kiinnittämään järjestys- ja rakennustarkastusviranomaisten huomion niihin myyntipaikkoihin, joita edellä esitetyn määritelmän mukaan ei voida pitää kioskeina ja jotka ovat sijoitetut sellaisiin paikkoihin rakennusten sisällä, ettei niissä harjoitettua kauppaa voida pitää osana sen huvittelu- tai muun paikan tarjoilusta, jonka läheisyydessä ne sijaitsevat, sekä kehoittamaan mainittuja viranomaisia ehkäisemään niissä mahdollisesti esiintyvät väärinkäytökset;

pyytää kaupungin poliisimestaria antamaan poliisille määräyksen tori- ja kauppahallivalvojan pyytäessä, antaa tälle tarpeellista virka-apua niiden määräysten täytäntöönpanemisessa, joita hän kioskikaupan valvojana ehkä tulee antamaan;

että edellä olevat määräykset on otettava huomioon laadittaessa ehdotusta kaupantekoa toreilla, kaduilla ja teillä sekä satamissa ja muilla yleisillä paikoilla koskeviksi järjestyssäännöiksi; sekä

että tämä järjestely astuu voimaan heinäkuun 1 päivänä 1925.

Asiaa lopullisesti esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti [1]) evätä sekä kioskikauppiaiden anomuksen että rahatoimikamarin sen johdosta tekemän esityksen, koska yksityisten maalla harjoitettavan kioskikaupan ehdotetun järjestelyn ei katsottu olevan sopusoinnussa elinkeinolain säännösten kanssa, varsinkaan mikäli se koski tällaisten kauppaoikeuksien hakemusten harkintaa kussakin erikoistapauksessa, eikä katsottu esitetyn kyllin painavia syitä valtuuston vuonna 1923 samasta asiasta tekemän päätöksen muuttamiseen.

Tämän kaupunginvaltuuston päätöksen johdosta edellä mainitut kioskikauppiaat olivat Uudenmaan läänin maaherralle osoitetussa valituskirjelmässä huomauttaneet, että se oli laiton sen johdosta, ettei se ollut sen valtuuston aikaisemmin tekemän päätöksen mukainen, jossa rahatoimikamaria kehoitettiin antamaan ehdotus määräyksiksi harkinnan mukaan kussakin erikoistapauksessa myönnettävästä kioskien aukioloajan pitentämisestä, minkä viimemainitun päätöksen valittajat katsoivat saavuttaneen lainvoiman; että kaupungin maalla olevat vesikioskit sulkemisaikaan nähden oli asetettu erikoisasemaan sikäli, että niitä huhtikuun 15 p:n ja lokakuun 15 p:n välisenä aikana sai pitää avoinna klo 10:en ip.; että eläväin kuvain teattereihin, kahviloihin, kansankeittiöihin y. m. järjestettyjä kioskeja kaupunginvaltuuston luvalla pidettiin avoinna vahvistettua sulkemisaikaa myöhempään; sekä ettei valituksen aiheuttanut päätös ollut syntynyt laillisessa järjestyksessä, koska sitä tehtäessä saapuvilla olleista 40 valtuutetusta useat olivat Osuusliike Elannon hallituksen jäseniä, joka osuusliike kahvila- ja ruokalaliikkeensä yhteydessä harjoitti kioskikauppaa kiellettynä aikana. Kirjelmä päättyi anomukseen, että valituksen aiheuttanut päätös kumottaisiin ja asia palautettaisiin kaupunginvaltuuston uudelleen käsiteltäväksi tai että maaherra ainakin toistaiseksi ja vähintään kahdeksi vuodeksi eteenpäin myöntäisi valittajille oikeuden 8 tunnin työaikalakia noudattaen harjoittaa kioskikauppaa klo 2:sta päivällä klo 10:en illalla sekä arki- että pyhäpäivinä.

Kaupunginvaltuusto, jolta pyydettiin lausuntoa tästä valituksesta, esitti [2]) maaherralle lähettämässään vastauskirjelmässä, että maaliskuun 18 p:nä tehty päätös, jolla asia palautettiin rahatoimikamariin mainitunlaatuisen

[1]) Valt. pöytäk. 12 p. elok. 35 §. — [2]) S:n 28 p. lokak. 1 §.

ehdotuksen laatimiseksi, oli ainoastaan väliaikainen toimenpide, joten päätös siitäkään syystä ei voinut saada lainvoimaa eikä estää valtuustoa lopullisesti ratkaistessaan asian asettumasta toiselle kannalle; että kysymys, oliko kaupunki ollut laillisesti oikeutettu kioskien sulkemisaikaa koskevia määräyksiä säätäessään asettamaan kaupungin maalla olevat vesikioskit poikkeusasemaan, jo oli ratkaistu korkeimman hallinto-oikeuden antamalla päätöksellä niiden valitusten johdosta, joita samalla perusteella tehtiin valtuuston edellä mainitusta, toukokuun 30 p:nä 1923 tehdystä, kioskien aukioloaikaa koskevasta päätöksestä; ettei kaupunginvaltuusto nyt valituksen alaisen päätöksen yhteydessä eikä aikaisemminkaan ole antanut sitä sisällystä olevia määräyksiä, että kahviloissa, eläväin kuvain teattereissa y. m. olevat kioskit saataisiin pitää avoinna klo 6:n jälkeen ip., mutta että valittajat, jos katsoivat, ettei kauppaa näissä kioskeissa suhteessa tai toisessa harjoitettu voimassa olevain säännösten määräämällä tavalla, tietenkin olivat esteettömät vaatimaan asianomaisten järjestysviranomaisten toimenpidettä tarpeellisen oikaisun aikaansaamiseksi; sekä että valituksen alaisen päätöksen tekoon otti osaa kaksi Osuusliike Elannon r. l. hallintoneuvoston jäsentä, nimittäin vtt Ryömä ja Paasivuori, mutta ettei kaupunginvaltuuston mielestä asian ratkaisusta suuntaan tai toiseen voinut katsoa heille olleen sellaista hyötyä tai vahinkoa, että heidän olisi tällä perusteella pitänyt olla ottamatta osaa päätöksen tekoon.

Määräraha Eteläsatamassa suoritettavia töitä varten. Koska valtionrautateiden puhelin- ja lennätinjohtoja varten Eteläsatamaan pystytetyt pylväät olivat haitaksi satamaliikenteelle ja rautatiehallitus oli ilmoittanut olevansa halukas sijoittamaan johdot maanpinnan alle ja poistamaan pylväät edellyttäen, että kaupunki suoritti puolet tästä aiheutuvista kustannuksista, päätti [1]) kaupunginvaltuusto hyväksyä tarjouksen ja myöntää tarkoitukseen käyttövaroistaan Sekalaisten menojen pääluokan kohdalta 45,000 markkaa.

Pakaankadun poikki johdettujen vesijohtoputkien laskeminen syvemmälle. Vesijohtolaitoksen ilmoitettua, että Pakaankadulla oli n. 5 metrin korkuinen mäki, joka oli poistettava, jotta mainittua katua myöten voitaisiin rakentaa raitiotielinja, sekä että ne vesijohtoputket, jotka tällä kohdalla leikkasivat Pakaankadun, tämän johdosta oli laskettava syvemmälle 60 metrin pituudelta, oli rahatoimikamari, joka suunnitellun Käpylän raitiotien rakentamisen tähden piti asiaa kiireellisenä, panettanut kyseellisen työn alulle. Kaupunginvaltuusto hyväksyi [2]) kamarin toimenpiteen ja osoitti työn suorittamiseen kaupunginkassasta etukäteen 130,000 markkaa, mikä määrä sittemmin merkittiin vuoden 1926 menosääntöön Kadut ja yleiset paikat nimiseen lukuun.

Määrärahoja vesi- ja viemärijohtoja varten. V. t. kaupungininsinöörin ehdotettua, että vuoden varrella laskettaisiin viemärijohdot Salmisaarelle vievään uuteen liikenneväylään ja vesijohdot Itämerenkatuun ja rahatoimikamarin puollettua ehdotusta m. m. koska työn suorittamiskustannukset alenisivat tuntuvasti, jos se suoritettaisiin kadunrakennustöiden yhteydessä, päätti [3]) kaupunginvaltuusto, että vuoden 1926 menosääntöön merkittäisiin 310,000 markan määräraha viemärijohdon laskemiseksi Salmisaaren liikenneväylään sekä 420,000 markkaa Itämerenkatuun laskettavaa vesijohtoa varten sekä että mainitut määrärahat jo kuluvana vuonna maksettaisiin ennakolta kaupunginkassasta ja käytettäisiin aiottuihin tarkoituksiin.

Kaupungin teknillisten laitosten hallituksen esityksestä kaupunginvaltuusto myönsi [4]) vesijohdon teettämiseksi eräihin Kumtähden ja Käpylän

[1]) Valt. pöytäk. 16 p. syysk. 6 §. — [2]) S:n 12 p. elok. 14 §. — [3]) S:n 7 p. lokak. 13 §. — [4]) S:n 13 p. toukok. 15 §.

omakotialueiden katuihin 861,000 markkaa, mikä määrä sittemmin rahatoimikamarin ehdotuksesta merkittiin [1]) vuoden 1926 menosääntöön.

Vapaan vesipostin asettaminen Käpylään. Koska eräillä Käpylän omakotialueen asukkailla toistaiseksi ei ollut tilaisuutta saada vesijohtoja asuntoihinsa, päätti [2]) kaupunginvaltuusto myöntää käyttövaroistaan Vesijohtolaitos nimisen pääluokan kohdalta 12,000 markkaa n. s. vapaan vesipostin asettamiseksi Ilmattaren- ja Marjatanteiden risteykseen.

Alppilan kohdalla olevan rautatiepenkereen alainen tunneli. Vuoden menosääntöön oli vesijohtotunnelin rakentamiseksi Alppilan kohdalla olevan rautatiepenkereen alle merkitty [3]) 200,000 markan määräraha, joka kuitenkin oli osoittautunut aivan riittämättömäksi tarkoitukseensa, minkä johdosta kaupunginvaltuusto myönsi [4]) käyttövaroistaan Vesijohtolaitos nimisen pääluokan kohdalta 41,100 markkaa vuoden määrärahan ylityksen peittämiseksi sekä päätti merkitä vuoden 1926 menosääntöön lisäksi 200,000 markkaa puheena olevan työn loppuun suorittamiseksi.

Kaasulaitoksen uunien uudestaan rakentaminen. Viitaten kaasulaitoksen toimitusjohtajan asiasta antamaan promemoriaan, jossa hän teki selkoa kaasunkulutuksen odottamattoman suuresta lisääntymisestä, oli kaupungin teknillisten laitosten hallitus anonut, että vuoden 1926 menosääntöön merkittäisiin 1,600,000 markan määräraha neljän 10 retortin uunin muuttamiseksi 5 kammion uuneiksi sekä että kaasulaitos oikeutettaisiin kuluvana vuonna etukäteen nostamaan tästä summasta 1,180,000 markkaa. Sittenkuin rahatoimikamarikin oli lausunut mielipiteensä asiasta ja puoltanut myöntymistä tehtyyn anomukseen siihen nojautuen, että ehdotettujen uunien tarve oli ilmeinen, vaikkakaan sitä ei oltu voitu edellyttää talousarviota laadittaessa, koska kaasulaitos liikeyrityksenä oli suuressa määrin riippuvainen vallitsevista liikekonjunktuureista, päätti [5]) kaupunginvaltuusto merkitä mainittua tarkoitusta varten vuoden 1926 menosääntöön 1,600,000 markan määrärahan sekä oikeuttaa kaasulaitoksen kuluvana vuonna ennakolta käyttämään siitä 800,000 markkaa.

Määrärahoja sähkölaitoksen uutistöitä varten. Sähkölaitoksen toimitusjohtajan huomautettua, että Jätkäsaarelle rakennettu muuntaja-asema ei tulisi riittämään tarkoitukseensa sen jälkeen kun Helsingin makasiiniosakeyhtiö oli asettanut Länsisatamaan sähköllä käypiä hiiltenpurkaus- ja -kuljetuslaitteita, päätti [6]) kaupunginvaltuusto myöntää käyttövaroistaan Sähkölaitos nimisen pääluokan kohdalta 106,000 markan suuruisen määrärahan, siitä 40,000 markkaa tiilistä tehtävän muuntajahuoneen rakentamiseen, 37,400 markkaa muuntajain hankkimiseen, 22,000 markkaa korkea- ja matalajännitysalusteita sekä 6,600 markkaa monteerausta y. m. varten.

Kaupunginvaltuusto myönsi [7]) 470,000 markan määrärahan n. 1,500 metrin pituisen syöttökaapelin hankkimiseen, joka kävisi tarpeelliseksi niin pian kuin sähkölaitos ryhtyi jakelemaan virtaa uutta Käpylän raitiotietä varten. Mainittu määrä oli maksettava ennakolta kaupunginkassasta ja sittemmin merkittävä vuoden 1926 menosääntöön.

Edelleen kaupunginvaltuusto päätti [8]), että vuoden 1926 menosääntöön merkittäisiin 200,000 markkaa väliaikaisen muuntaja-aseman rakentamiseksi sähkövirran toimittamista varten Vanhankaupungin raitiotielinjalle ja että tämä meno suoritettaisiin verotusvaroilla.

[1]) Ks. tätä kert. siv. 107. — [2]) Valt. pöytäk. 3 p. kesäk. 16 §. — [3]) Ks. vuod. 1924 kert. siv. 54. — [4]) Valt. pöytäk. 25 p. marrask. 14 §. — [5]) S:n 13 p. toukok. 13 §. — [6]) S:n 3 p. kesäk. 28 §. — [7]) S:n 7 p. lokak. 9 §. — [8]) S:n 9 p. jouluk. 5 §; ks. myös valt. pain. asiakirj. n:o 32.

Viemärijohdon laskeminen Länt. Heikinkadun alle. Hufvudstadsbladets förlags- och tryckeriaktiebolag niminen yhtiö oli anonut, että kaupunki varustaisi Länt. Heikinkadun viemärijohdolla ja perustellut anomustaan siten, että yhtiö aikoi teettää omistamalleen mainitun kadun tontille n:o 5 suurehkon rakennuksen ja että puheena olevalta tontilta It. Heikinkadulle johdettu viemärijohto oli riittämättömän pieni yhtiön uutisrakennuksen tarpeisiin, samoin kuin että viereisille tonteille, joilla enimmäkseen oli pieniä puutaloja, lähitulevaisuudessa rakennettaisiin suuria kivitaloja, joiden viemärikysymys niinikään olisi järjestettävä. Kuultuaan kaupungin yleisten töiden hallituksen mielipiteen anomuksesta kaupunginvaltuusto päätti [1]), että vuoden 1926 menosääntöön merkittäisiin 104,000 markan määräraha viemärijohdon rakentamiseksi Länt. Heikinkadun alle tonttien 3 b, 4, 5 ja 6 kohdalle sekä että rakennuskonttorin siinä tapauksessa, että mainitun kadun tontilla n:o 5 paraikaa tekeillä olevat rakennustyöt sitä vaativat, oli suoritettava työ kuluvana vuonna ja saatava tarkoitukseen etukäteen kaupunginkassasta enintään edellämainittu määrä.

Eläintarhan septiktankkilaitos. Täytettäessä kaupungin ja Pasilan ratapihain välistä korkeata rautatiepengermää ja varsinkin sitä sen osaa, joka sijaitsi Alppilan poistetun rautatienylikäytävän ja Nordenskiöldinkadulla olevan alimenokohdan välillä, oli maanpohjan laadun johdosta ilmennyt tavattoman suuria painumisia, jotka olivat aiheuttaneet pahoja vaurioita kaupungin sikäläiselle septiktankkilaitokselle. Toimitetussa tutkimuksessa oli tosin todettu, että sekä itse tankin että suodatuslaitteen perustukset olivat samassa asennossa kuin ennen rautatiepengermän rakentamista sekä etteivät ne luultavasti olleet vahingoittuneet, mutta kaupunginsinööri oli asiasta antamassaan lausunnossa mielipiteenään huomauttanut, että mainittu perustus oli pengermän tukena, minkä johdosta oli tarjona vaara, että liikenteen alkaessa pengermällä ilmaantuisi uusia painumisia, jotka voisivat murtaa perustusten nykyisin tekemän vastuksen. Koska sitäpaitsi septiktankin tulevaisuudessa välttämättömäksi käyvä laajentaminen tuottaisi tällä paikalla suuria vaikeuksia, ehdotti kaupunginsinööri, että koko laitos muutettaisiin toiseen paikkaan ja rakennettaisiin uudelleen saman kokoiseksi kuin turmeltunut laitos. Tämän johdosta rahatoimikamari oli rautatiehallitukselle lähettämässään kirjelmässä vaatinut, että valtionrautatiet suorittamalla mainitusta muutosta arvioituja kustannuksia vastaavan määrän, 1,087,000 markkaa, korvaisivat kaupungille ne vauriot, jotka usein mainittua pengermää täytettäessä olivat aiheutuneet sen septiktankille. Rautatiehallitus oli kuitenkin ilmoittanut, ettei se hyväksynyt kamarin vaatimuksia, koska laitoksen muuttaminen hallituksen mielestä ei ollut välttämätön. Sen sijaan hallitus oli ollut sitä mieltä, että valtionrautatiet olivat velvolliset korvaamaan laitoksen kuntoonpanosta aiheutuvat kustannukset, jotka se oli arvioinut 680,000 markaksi, sekä suorittamaan ne 5,000 markkaa, jotka kaupungin rakennuskonttori oli käyttänyt väliaikaisesti korjatakseen laitokseen kuuluvan pengermän painumisen johdosta täysin turmeltuneen johtoverkon. Rahatoimikamari lähetti tämän jälkeen kaupunginvaltuustolle selonteon käydyistä neuvotteluista ja anoi, koska kamari piti erittäin vaikeana osoittaa, ettei laitosta voinut pysyväisesti korjata, valtuutta tehdä rautatiehallituksen kanssa sellainen sopimus, että valtionrautatiet korvaukseksi niistä vaurioista, jotka rautatiepengermän painumisten johdosta

[1]) Valt. pöytäk. 12 p. elok. 13 §.

olivat aiheutuneet Eläintarhan septiktankkilaitokselle, suorittaisivat kaupungille kerta kaikkiaan 685,000 markkaa.

Myöhemmin oli kuitenkin ilmennyt, että valtionrautateiden Helsingin — Pasilan rataosalla suorittamat työt olivat vahingoittaneet muitakin kaupungin laitoksia kuin mainittua septiktankkia, minkä johdosta kaupunginvaltuusto asiaa käsitellessään päätti [1]) panna sen pöydälle, kunnes oli saatu täydellinen selvitys mainituista vahingoista. Samalla valtuusto päätti [1]) kehoittaa terveydenhoitolautakuntaa ryhtymään mahdollisesti tarpeellisiksi havaittuihin toimenpiteisiin niiden terveydellisten epäkohtain ehkäisemiseksi, joita saattoi olla seurauksena siitä, että epäpuhdasta vettä tunkeutui Töölönlahteen.

Liikenteenjärjestely. Huomauttaen, että Länt. Heikinkadun pohjoispään ja keskusosuusliike Hankkijan talon edustalla olevan aukion liikenneoloissa ilmeni suuria epäkohtia, jotka etu-Töölön uuden raitiotielinjan tultua käytäntöön olivat entisestäänkin kärjistyneet, kaupunginvaltuuston liikenteenjärjestelykomitea oli ehdottanut, että sinne teetettäisiin Arkadiankadun eteläisen jalkakäytävän suuntainen isonlainen koroke, että Arkadiankadun pohjoinen jalkakäytävä pitennettäisiin Länt. viertotielle asti sekä että Länt. viertotien ja Länt. Heikinkadun väliseen ylimenokohtaan sekä Salomoninkadulle rakennettaisiin neljä pientä koroketta, joista yksi varustettaisiin katulyhdyllä. Edelleen komitea oli ehdottanut, että It. ja Länt. Heikinkadun välinen Kaivokadun osa levennettäisiin ja sinne rakennettaisiin kaksi koroketta. Myöskin kaupungin yleisten töiden hallitus ja rahatoimikamari olivat pitäneet puheena olevan paikan järjestelyä välttämättömänä, jolloin kamari kuitenkin oli ollut sitä mieltä, että komitean ehdottamia keskusosuusliike Hankkijan talon edustalla teetettäviä töitä voitaisiin yksinkertaistuttaa, minkä johdosta niiden kokonaiskustannukset alenisivat komitean arvioimasta määrästä, 55,500 markasta, 44,000 markkaan. Katsoen edellä mainituilla paikoilla vallitseviin liikennehankaluuksiin, jotka jo olivat aiheuttaneet lukuisia pienehköjä tapaturmia ja tapaturmanuhkia, rahatoimikamari odottamatta kaupunginvaltuuston päätöstä oli antanut rakennuskonttorille tehtäväksi suorittaa järjestelytyöt kamarin hyväksymässä laajuudessa sekä kustannusten peittämiseksi osoittanut 29,000 markkaa menosääntöön tähän tarkoitukseen merkitystä määrärahasta. Kaupunginvaltuusto hyväksyi [2]) tämän toimenpiteen, mutta päätti samalla, että myöskin liikenteenjärjestelykomitean Salomoninkadulle teetettäväksi ehdottama, mutta kamarin poistama koroke oli rakennettava. Tarvittava lisämääräraha, 17,500 markkaa, oli otettava huomioon vuoden 1926 menosääntöä laadittaessa.

Salmisaaren liikenneväylä. Kaupunginvaltuuston osoitettua [3]) 3,690,000 markkaa Salmisaarelle vievän uuden liikenneväylän rakentamiseen, mistä 3,320,000 markkaa oli osoitettava vuoden 1924 obligatiolainasta, oli sisäasiainministeriö helmikuun 28 p:nä vahvistanut [4]) valtuuston päätöksen, mikäli se koski lainavarojen käyttöä.

Sörnäsin sivuradan poikki kulkevan sillan leventäminen. Jo vuonna 1913 rahatoimikamari oli kaupunginvaltuustolle osoitetussa kirjelmässä esittänyt, että siltaa, joka johti It. viertotien Sörnäsin sivuradan poikki, valtionrautateiden kustannuksella levennettäisiin, koska se silloisessa kunnossaan ei voinut tyydyttävästi palvella yhä kasvavaa liikennettä. Sittenkuin rautatiehallitus kuitenkin oli kieltäytynyt [5]) noudattamasta kamarin kehoitusta ja kamari

[1]) Valt. pöytäk. 17 p. kesäk. 14 §. — [2]) S:n 7 p. lokak. 16 §. — [3]) Ks. vuod. 1924 kert. siv. 58, 124, 128. — [4]) Valt. pöytäk. 29 p. huhtik. 6 §. — [5]) Ks. vuod. 1915 kert. siv. 208.

sen johdosta vuonna 1918 oli uudistanut esityksensä, oli hallitus puolestaan luvannut hankkia selvityksen vaaditun laajennustyön tarpeellisuudesta ja, jos todellista tarvetta havaittaisiin esiintyvän, anoa valtioneuvostolta määrärahaa työn suorittamiseen. Sittenkuin kamari vuonna 1923 lähettämässään kirjelmässä uudestaan oli rautatiehallitukselle huomauttanut, että mainitun sillan liikenneolot olivat käyneet yhä vaikeammiksi ja vieläkin vaikeutuisivat, kun Käpylästä Vallilan halki kulkeva Pakaankatu ulotettaisiin It. viertotiellä olevaan päätekohtaansa asti, joka sijaitsi usein mainitun sillan välittömässä läheisyydessä, oli rautatiehallitus viimein ilmoittanut puolestaan hyväksyneensä rautatieviranomaisten yksissä neuvoin kaupungininsinöörin ja kaupunginasemakaava-arkkitehdin kanssa laatiman ehdotuksen viertotien sillan laajentamista koskevan kysymyksen ratkaisemiseksi, jonka ehdotuksen mukaan silta rakennettaisiin uudestaan 20 metrin levyiseksi käsittäen 14 metrin levyisen ajotien ja 3 metrin levyiset jalkakäytävät. Suunnitelma edellytti, että lähinnä siltaa sijaitsevien, Pakaankatua ympäröivien Vallilan korttelien jaoituskaavaa hiukan muutettaisiin. Samalla rautatiehallitus ilmoitti eräin ehdoin suostuvansa teettämään työn, niin pian kuin varoja oli myönnetty tarkoitukseen. Rahatoimikamari lähetti kaupunginvaltuustolle asiassa syntyneet asiakirjat ynnä oman lausuntonsa ja ilmoitti myöhemmin tekevänsä esityksen sillan rakentamisesta rautatien poikki Sturenkadun suuntaan, mitä kysymystä osittain oli käsitelty viertotiensiltaa koskevan kysymyksen yhteydessä. Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti [1]) ilmoittaa rautatiehallitukselle, että valtuusto hyväksyi hallituksen tarjouksen puheena olevan Sörnäsin sivuradan poikki kulkevan sillan laajentamisesta seuraavin ehdoin:

että silta rakennettaisiin 20 metrin levyiseksi niin, että sitä vastedes tarpeen vaatiessa voitaisiin leventää;

että rautatiehallitus teettäisi itse sillan ja sen maakiinnikkeet, jota vastoin kaupunki toimittaisi täyttämisen holvien kohdalla ja maakiinnikkeiden takana sekä suorittaisi ajotien ja jalkakäytäväin pintalujituksen;

että itse sillan kunnossapito olisi rautatiehallituksen ja katulujituksen kunnossapito kaupungin velvollisuutena;

että kaupunki huolehtisi sillan puhtaanapidosta;

ettei kaupunki suorittaisi mitään korvausta niistä alueista, mitkä tarvittiin puheenaolevan viertotiensillan rakentamiseen Sörnäsin radan alueen poikki;

että kaupungille varattaisiin oikeus, kun se lisääntyvän liikenteen johdosta kävisi tarpeelliseksi, vaatia edellä mainittua siltaa edelleen levennettäväksi.

Sillan rakentaminen Vantaanjoen yli. Sittenkuin kaupunginvaltuusto oli merkinnyt kuluvan vuoden menosääntöön yhteensä 1,100,000 markan määrärahat sillan rakentamiseksi Vantaanjoen yli ja tällöin edellyttänyt, että silta rakennettaisiin rautabetonista, oli kaupungin yleisten töiden hallitus anonut rahatoimikamarilta, että mainittu silta saataisiin rakentaa kivestä, mikä rakennusaine olisi varmempaa ja kestävämpää, ja samalla ilmoittanut, että kustannukset ensinmainitussa tapauksessa nousisivat 800,000 markkaan, viimemainitussa taas 1,050,000 markkaan. Koska kysymys oli ratkaistava kiireellisesti, oli kamari antanut hallitukselle pyydetyn valtuuden ja anonut toimenpiteelle kaupunginvaltuuston hyväksymistä, mikä myönnettiinkin [2]).

Florantien tasoittaminen. Asunto-osakeyhtiön Bostadsaktiebolaget V. Chausséen n:o 31 anottua sen suuntaisia toimenpiteitä, että Florantie tasoitettaisiin

[1]) Valt. pöytäk. 3 p. kesäk. 10 §. — [2]) S:n 12 p. elok. 15 §.

mainitun tien varrella olevaan yhtiön omistamaan tonttiin n:o 18 asti, jonka yhtiö aikoi rakennuttaa, päätti [1]) kaupunginvaltuusto saatuaan kaupungin yleisten töiden hallituksen ja rahatoimikamarin puoltavat lausunnot asiasta, että XIV kaupunginosan korttelissa n:o 523 Florantien varrella olevien tonttien n:o 16, 18, 20 ja 22 vierelle teetettäisiin 6 metrin levyinen tie; että työn 167,000 markaksi arvioidut kustannukset aluksi suoritettaisiin ennakolta kaupunginkassasta; sekä antaa rahatoimikamarille toimeksi vuoden 1926 talousarvioehdotuksen käsittelyaikaan antaa ehdotuksen siitä, miten tämä etuanti oli korvattava.

Savilankadun tasoittaminen. Koska XIV kaupunginosan korttelissa n:o 523 Länt. viertotien varrella sijaitseva tontti, jonka osoitemerkintä oli Savilankadun n:o 4, lähitulevaisuudessa rakennettaisiin, päätti [2]) kaupunginvaltuusto merkitä vuoden 1926 menosääntöön 37,000 markan määrärahan Savilankadun tasoittamiseksi puoleen leveyteensä.

Vuorikadun kuntoonpanettaminen tontin n:o 10 kohdalta. Ostaessaan [3]) vuonna 1924 erään tonttialueen Kaisaniemenkadun järjestelyä varten kaupunki sitoutui mainitun tontin omistajan sitä vaatiessa panettamaan kuntoon tontin edustalla olevan katuosuuden. Mainitun sitoumuksen johdosta rahatoimikamari tontinomistajain anomuksesta oli valtuuttanut rakennuskonttorin suorittamaan puheena olevan työn sekä etukäteen kaupunginkassasta käyttämään työkustannusten peittämiseen 20,000 markkaa. Kaupunginvaltuusto hyväksyi [4]) toimenpiteen samalla päättäen, että mainittu määrä merkittäisiin kaupungin vuoden 1926 menosääntöön.

It. viertotien laajentaminen. Rahatoimikamaria kehoitettiin [5]) antamaan lausunto siitä, missä laajuudessa It. viertotien laajentamistyöt voitiin panna alulle hätäaputöinä ja missä määrin ne olivat omiaan tarjoamaan työttömille henkilöille työnansiota.

Tämän tehtävän mukaisesti kamari sittemmin oman lausuntonsa ohella lähetti valtuustolle v. t. kaupungininsinöörin laatiman promemorian ja kaupungin yleisten töiden hallituksen antaman lausunnon. V. t. kaupungininsinööri piti ajankohtaa sopivana It. viertotiellä suoritettaviksi ehdotettujen töiden alkuun panettamiseen, joihin töihin aluksi voitaisiin ottaa n. 75 miestä, mutta huomautti samalla, että rakennuskonttori olisi oikeutettava suorittamaan työ loppuun tavallisena talousarviotyönä siinä tapauksessa, että työhön otetut hätäaputyöläiset pääsisivät yksityisten työnantajain töihin. Tämä oli suotavaa siltäkin kannalta, että menosääntöön merkityt katutyöt jo olivat suurimmaksi osaksi loppuun suoritetut, minkä johdosta kesällä mahdollisesti kävisi vaikeaksi hankkia työtä katuosaston vakinaisille työntekijöille. Kaupungin yleisten töiden hallitus piti viertotien laajentamista hätäaputyöksi sopimattomana, koska se suureksi osaksi oli suoritettava kesän aikana, sekä huomautti lisäksi, että mainittu työ olisi suoritettava samalla kuin viertotielle rakennettiin raitiotielinja. Hallitus ei kuitenkaan tahtonut vastustaa v. t. kaupunginsinöörin ehdotusta, jos hätäaputyöt olivat ehdottoman tarpeen vaatimat. Rahatoimikamari puolsi ehdotusta samalla ilmoittaen, että suunnitellun laajennustyön koskettelemat vuokrapalstat todennäköisesti voitiin saada käytettäviksi sekä että Raitiotie- ja omnibusosakeyhtiö tuli rakennuttamaan raitiotielinjoja sekä It. viertotielle että Käpylään niin pian kuin kadut, joille raiteet sijoitettaisiin, oli pantu kuntoon.

---

[1]) Valt. pöytäk. 8 p. huhtik. 7 §. — [2]) S:n 25 p. marrask. 5 §. — [3]) Ks. vuod. 1924 kert. siv. 10. — [4]) Valt. pöytäk. 3 p. kesäk. 17 §. — [5]) S:n 18 p. maalisk. 20 §.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti [1]), että It. viertotie laajennettaisiin v. t. kaupungininsinöörin tekemän ehdotuksen mukaisesti sekä että tähän tarkoitukseen maksettaisiin etuantina kaupunginkassasta 700,000 markkaa ja merkittäisiin sittemmin vuoden 1926 talousarvioon.

Jotta It. viertotien laajentamistyö voitaisiin suorittaa loppuun syksyn kuluessa, kaupunginvaltuusto myönsi [2]) yhteensä 300,000 markan suuruisen lisämäärärahan maksettavaksi ennakolta kaupunginkassasta ja sittemmin merkittäväksi vuoden 1926 menosääntöön. Samassa tilaisuudessa kaupunginvaltuusto lausui toivomuksenaan, että viertotie laajennettaisiin siten, että sille, mikäli se muuten kävisi päinsä, vastedes voitaisiin istuttaa puita.

Katujen, yleisten paikkain y. m. korjaukset ja kunnossapito. Kaupungin yleisten töiden hallitus oli anonut yhteensä 275,000 markan lisäystä menosääntöön katujen ja yleisten paikkain, viertoteiden ja teiden korjauksiin sekä kaupungin katuosain viereisten kaiteiden uudistamiseen ja korjaamiseen merkittyihin määrärahoihin ja lisämäärärahan välttämättömyyden syyksi maininnut osin talvella vallinneen leudon sään, joka oli vahingoittanut katuja, teitä ja viertoteitä, osin taas kasvavan moottoriajoneuvoliikenteen, joka turmeli kevyempää liikennettä varten rakennetut kadut ja tiet. Esityksestä antamassaan lausunnossa rahatoimikamari huomautti, että ylityksestä 90,000 markkaa johtui elinkustannusindeksin kohoamisen aiheuttamasta työpalkkain korotuksesta, jota varten menosäännössä oli erityinen määräraha, minkä johdosta tarvittava lisämääräraha oli ainoastaan 185,000 markkaa. Kaupunginvaltuusto osoitti [3]) viimemainitun määrän vuoden tilierotuksesta käytettäväksi puheenaolevaan tarkoitukseen.

Hätäaputöitä. Kaupunginvaltuusto päätti [4]), että Pakaankatu levennettäisiin 15 metrin levyiseksi ja osoitti tätä työtä varten käyttövaroistaan Yleisten töiden pääluokan kohdalta 400,000 markkaa. Samalla määrättiin [5]), että puheena oleva työ suoritettaisiin hätäaputyönä.

Koska kuitenkin työttömyys kaupungissa yhä lisääntyi, lausui rahatoimikamari kaupunginvaltuustolle lähettämässään kirjelmässä, että sen vastustamiseksi ehdottomasti tarvittiin uusia toimenpiteitä. Tämän johdosta kaupunginvaltuusto päätti [6]) myöntää vuoden tilierotuksesta 200,000 markkaa Länsisatamassa, Mittarikadun varrella olevien korttelien louhimiseen, 200,000 markkaa Munkkiniemen- ja Paciuskatujen kallionlouhintaan sekä 200,000 markkaa Pasilan uudelle asemalla vievän kadun leventämiseen. Samalla kaupunginvaltuusto päätti [6]) kehoittaa rahatoimikamaria ensi tilassa panettamaan käyntiin työt Kumtähden ja Käpylän uusien asutusalueiden kuntoon panemiseksi [7]). Myöhemmin kaupunginvaltuusto vielä osoitti [8]) verhomuurin rakentamiseksi Kallion paloaseman ja Kaarlenkadun väliselle tontinrajalle 140,000 markkaa suoritettavaksi valtuuston käyttövaroista Sekalaisten menojen pääluokan kohdalta.

Sittenkuin nämä määrärahat oli käytetty loppuun maaliskuussa, päätti [9]) kaupunginvaltuusto, koska työttömyyttä yhä esiintyi kaupungissa, että vuoden tilierotuksesta sai käyttää enintään 450,000 markkaa käynnissä olevain hätäaputöiden jatkamiseen huhtikuulla.

Sittemmin kaupungin yleisten töiden hallitus oli lausunut mielipiteensä mahdollisuuksista järjestää hätäaputöitä työttömille miehille ja lähettänyt luettelon vuoden 1926 menosääntöön merkityistä töistä, jotka mahdollisesti

[1]) Valt. pöytäk. 8 p. huhtik. 14 §. — [2]) S:n 16 p. syysk. 13 §. — [3]) S:n 11 p. marrask. 9 §. — [4]) S:n 21 p. tammik. 31 §. — [5]) Ks. tätä kert siv. 84. — [6]) Valt. pöytäk. 4 p. helmik. 26 §. — [7]) Ks. tätä kert siv. 8. — [8]) Valt. pöytäk. 18 p. helmik. 27§. — [9]) S:n 8 p. huhtik. 13 §.

voitiin aloittaa jo syksyllä 1925. Rahatoimikamari esitti, että 700,000 markan lisämääräraha myönnettäisiin eräiden puheena olevien töiden alkuun panemiseksi. Tähän myöntyen kaupunginvaltuusto myönsi [1]) pyydetyn määrärahan kamarin osoituksen mukaisesti käytettäväksi marraskuussa käyntiin pantavien hätäaputöiden järjestämiseksi miehille. Viimemainittu määrä maksettaisiin ennakolta kaupunginkassasta ja otettaisiin sittemmin huomioon vuoden 1926 menosääntöä laadittaessa.

Koska työttömyys kaupungissa oli yhä kärjistynyt m. m. sen johdosta, ettei valtio suorittanut paikkakunnalla mitään mainittavia töitä, että teollisuus toimi vähennetyin työvoimin ja yksityinen liiketoiminta yleensä asettui varovalle ja odottavalle kannalle, oli rahatoimikamari hankkinut kaupungin yleisten töiden hallitukselta selvityksen niistä töistä, jotka hallituksen toimesta voitiin panettaa käyntiin ansion hankkimiseksi työttömille henkilöille. Antamassaan vastauksessa oli hallitus ilmoittanut, että seuraavat talonrakennustyöt sopivasti voitiin panna alulle niin pian kuin mahdollista: tuberkuloosisairaala, Pakaankadun työväenasunnot, Ryttylän kasvatuslaitoksen koulu- ja asuinrakennus, tuberkulootisten asuinrakennus, keskuspaloasema, työväenopiston ehdotettu rakennus ja Kivelän sairaalan keittiörakennus. Kahdesta viimemainitusta rakennusyrityksestä ei kuitenkaan toistaiseksi ollut lopullista päätöstä, vaan ne oli jätetty tarkemman selvityksen varaan. Edelleen hallitus ehdotti, että heti pantaisiin alulle seuraavat työt, joita varten määräraha oli merkitty vuoden 1926 menoarvioehdotukseen: Pakaankadun työväenasuntojen perustustyöt, Runebergin- ja Mechelininkatujen välisen Museokadun osan louhinta, kanavan louhinta Museokadun alle, Arkadian- ja Sampokatujen välisen Ilmarisenkadun osan louhinta, kanavan louhinta Ilmarisenkadun alle, Länsisataman louhintatyöt sekä kanavan louhinta Saukon- ja Mittarikatuihin. Sopivasti voitiin lisäksi panna alulle alla luetellut työt, joita varten vuoden 1926 menosäännössä ei ollut määrärahaa: Museo- ja Ilmarisenkadun louhinta sekä kanavan louhinta näihin katuihin, Saukon- ja Mittarikatujen louhinta sekä kanavan kaivaminen niihin sekä XII kaupunginosan korttelin n:o 537 louhinta. Rahatoimikamari lähetti selvityksen työttömyyden laajuudesta sekä edellä mainitut kaupungin yleisten töiden hallituksen laatimat ehdotukset hätäaputöiden järjestämisestä kaupunginvaltuustolle, joka päätti [2]) valtuuttaa kamarin, mikäli olosuhteet vaativat, aloituttamaan edellä mainitut, vuoden 1926 menosääntöehdotukseen merkityt rakennuskonttorin talonrakennus-, katu- ja satamaosastojen työt, jotka katsottaisiin vakinaisiksi töiksi, sekä käyttämään tähän tarkoitukseen enintään 900,000 markkaa; tämän lisäksi valtuuttaa kamarin harkintansa jälkeen hätäaputöinä panettamaan alulle edellä lueteltuja tai muita töitä, joita varten menosääntöehdotukseen ei oltu merkitty määrärahaa; merkitä vuoden 1926 talousarviota järjesteltäessä viimemainittuun tarkoitukseen 500,000 markkaa; sekä sen lisäksi valtuuttaa kamarin ennakolta kaupunginkassasta maksettavaksi osoittamaan töiden käyntiin panettamiseen tarvittavat varat.

Kuopan täyttäminen. Kaupunginvaltuusto päätti [3]) myöntää käyttövaroistaan Sekalaisten menojen pääluokan kohdalta 15,380 markkaa erään Harjutorin tontin n:o 8 viereisen kuopan täyttämiseen, jolle alueelle vastaisuudessa järjestettäisiin istutuksia. Kaupunki oli myynyt mainitun tontin, ja kuoppa oli esteenä sikäläisille rakennustöille.

Kivelän sairaalan puutarha-alueen järjestäminen. Kaupungin sairaalain

[1]) Valt. pöytäk. 28 p. lokak. 17 §. — [2]) S:n 9 p. jouluk. 15 §. — [3]) S:n 18 p. helmik. 12 §.

ylihallituksen aloitteesta oli kaupunginasemakaava-arkkitehti laatinut luonnospiirustuksen puutarhalaitteiden järjestämiseksi niille Kivelän alueen osille, jotka vahvistetun kaupunginasemakaavan mukaan sijaitsivat sairaalatontin lopullisten rajain sisäpuolella. Katsoen siihen, ettei kysymys sairaalan vastaisesta käytöstä vielä ollut lopullisesti ratkaistu ja että sairaalan työkykyiset potilaat vähitellen voisivat suorittaa ehdotetut työt, oli alueen järjestely suunniteltu varsin vaatimattomasti ja pääasiassa keskitetty melisairaspaviljongin eteläpuolella olevaan alueeseen, jota vastoin olemassa olevat käytävät ja istutukset oli jätetty entiselleen. Ehdotus käsitti kukkatarhan, marja- ja keittiöpuutarhan sekä tarpeelliset kävelytiet, ja sen toteuttaminen tulisi kaupunginpuutarhurin arvioinnin mukaan aiheuttamaan 240,000 markan perustamiskustannuksen ja 28,400 markan vuotuiset kustannukset, siitä 20,400 markkaa puutarhaesimiehen palkkaamiseen. Koska puheena oleva työ voitaisiin suorittaa usean vuoden kuluessa ja joku rakennuskonttorin puutarhaosaston esimiehistä voisi toimia puutarhatöiden johtajana, päätti [1]) kaupunginvaltuusto ainoastaan merkitä vuoden 1926 menosääntöön 30,000 markan määrärahan puutarhatöiden suorittamiseksi mainittuna vuonna Kivelän sairaalassa.

Kaisaniemen puiston järjestely. Kaupunginvaltuustolle osoittamassaan kirjelmässä [2]) oli rahatoimikamari anonut, että valtuusto ottaisi uudestaan käsiteltäväksi kysymyksen Kaisaniemen puiston järjestelystä. Jo vuonna 1912 valtuusto oli hyväksynyt [3]) silloisen kaupunginasemakaava-arkkitehdin B. Jungin laatiman ehdotuksen, ja puiston itäosa oli vuosina 1912—15 muodostettu uudestaan sen mukaisesti, vaikka nämä työt sittemmin jäivät kesken maailmansodan aiheuttamien rahataloudellisten vaikeuksien pakosta. Sittemmin, olojen palattua säännölliselle kannalle kamari piti sopivana ja välttämättömänä, että kysymys lopullisesti ratkaistaisiin. Kaisaniemen puisto, joka aikaisemmin oli ollut kaupungin ulkolaidassa sijaitseva luonnonpuisto, oli kaupungin kasvaessa vähitellen joutunut yhä lähemmäksi sen keskustaa. Jo tämä asianlaita teki kysymyksen puiston vastaisesta muodostelusta polttavaksi.

Tähän tuli lisäksi, että kaupungin kehitys oli pakottanut kaupunginviranomaiset uhraamaan erinäisiä puiston osia, m. m. alinomaa lisääntyvän liikenteen epäämättömien vaatimusten tyydyttämiseksi. Puisto oli jo 1900-luvun alussa varsin huonossa kunnossa. Tähän olivat etusijassa syynä vuoden 1890 elokuussa käynyt suuri myrsky, joka yhtenä ainoana päivänä kaatoi noin 200 puiston silloin täydessä kasvuvoimassa ollutta puuta, sekä se seikka, että puistossa oli monet ajat ollut lupa harjoittaa kaikenlaatuista palloilua, etusijassa jalkapalloilua, jolloin sekä pelaajat että katsojat olivat häikäilemättä tallanneet jalkoihinsa suuret osat puistoa, ja että yleisö oli, sikäli kuin puisto oli tullut tallatuksi, yhä enemmän alkanut liikkua missä tahansa käytävistä ja liikenneväylistä huolimatta.

Että jo ennestään suuresti vähentynyt puukasvullisuus näissä oloissa piankin kokonaan surkastuisi, oli helposti ymmärrettävissä, ja että puisto, semmoisena kuin sen länsipuolinen, vielä järjestelemätön osa nykyjään esiintyi, oli perinpohjaisen uudestijärjestelyn pakottavassa tarpeessa, oli itsestään selvää. Asiaa käsiteltäessä rahatoimikamarilla oli ollut tutkittavana seitsemän eri ehdotusta, nimittäin kaupunginvaltuuston alkujaan hyväksymä, arkkitehti B. Jungin laatima ehdotus sekä sama ehdotus uudestaan piirrettynä huomioon ottaen myöhemmin toimitetut rajajärjestelyt, kaksi kaupunginpuutarhuri

[1]) Valt. pöytäk. 9 p. jouluk. 14 §. — [2]) Valt. pain. asiakirj. n:o 21. — [3]) Ks. vuod. 1912 kert. siv. 76.

S. Olssonin jättämää ehdotusta samoinkuin kaupunginasemakaava-arkkitehti B. Brunilan laatima ehdotus, jonka tämä sittemmin rahatoimikamarin kehoituksesta oli tarkistanut ottaen huomioon erinäisiä kamarin esittämiä huomautuksia ja palauttanut kahtena vaihtoehtona, VI a ja VI b. Kun eri ehdotusten viat ja edut punnittiin vastakkain, oli kamarin mielestä ehdottomasti annettava etusija suunnitelmalle VI b. Sen mukaisesti puiston halki kulkevat liikenneväylät tulisivat hyvin järjestetyiksi; itäpuolinen, suurimmaksi osaksi jo järjestelty puistonosa jäisi likimmittäin koskematta ja lammikko pääasiallisesti entiselle paikalleen; kaikki vielä täydessä kasvuvoimassa olevat puut oli säilytetty; urheilukentät kokonaan poistettu ja niiden sijaan laitettu tavallisia leikkikenttiä; yhteys Kaisaniemen- ja Eläintarhanlahtien pohjoispuolelle vastedes mahdollisesti järjestettävän puistoalueen kanssa oli tehty mahdolliseksi ja rautatienaluetta kohti viettävä puiston osa yksinkertaisesti ja verraten vähäisin kustannuksin kuntoonpantu pysyttämällä pääasiassa sen nykyinen luonne.

Viimeksi mainitulla seikalla oli kamarin mielestä suuri merkitys. Täytyi nimittäin pitää sangen epävarmana, kuinka suuren osan puistoa rautatieviranomaiset vastedes vaatisivat itselleen. Säännöllisemmän esplanaadijärjestelmän soveltaminen puiston tähän osaan kävisi näissä oloissa varmaan kalliiksi ja olisi sillä hetkellä tuskin oikeinkaan. Sillä vasta kun kaupunki voi olla vakuutettu siitä, etteivät valtionrautatiet vaatisi lisäalueita puistosta, olisi aika, jos niin haluttiin, muuttaa puiston läntisimmänkin osan luonnetta.

Ehdotuksista antamassaan lausunnossa kaupungin yleisten töiden hallitus oli huomauttanut, että puheena ollutta esikaupunkirataa ei olisi johdettava Kaisaniemen puiston halki, mutta kamari ei ollut tarkemmin puuttunut tähän kysymykseen, koska se aikanaan joutuisi perinpohjin harkittavaksi eikä kamarin mielestä missään tapauksessa saanut vaikuttaa puiston muodosteluun.

Asiaa lopullisesti esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti[1]) hyväksyä ja vahvistaa noudatettavaksi edellä mainitun, kaupunginasemakaava-arkkitehti B. Brunilan laatiman, huhtikuun 16 p:nä 1925 päivätyn, VI b:ksi merkityn ehdotuksen Kaisaniemen puiston lopulliseksi järjestämiseksi sekä antaa rahatoimikamarin tehtäväksi hyvissä ajoin ennen vuoden 1926 menosääntöehdotuksen käsittelyä lähettää valtuustolle seikkaperäisen laskelman ehdotuksen toteuttamisesta aiheutuvista menoista.

Täyttääkseen tämän tehtävän rahatoimikamari oli hankkinut kaupungin yleisten töiden hallitukselta 5,000,000 markkaan päättyvän kustannusarvion, jossa ei ollut otettu huomioon pitkin Kaisaniemenlahden rantaa kulkevan ajotien kustannuksia, ei myöskään eräitä puiston itäosassa suoritettavia korjaustöitä. Kaupunginvaltuusto ei kuitenkaan vielä katsonut ajan tulleen toteuttaa edellä selostettua päätöstään Kaisaniemen puiston järjestelemisestä ja katsoi myös, että mainittu kustannusarvio oli laadittava uudestaan ja tällöin työohjelmaa yksinkertaistuttamalla tuntuvasti huojistettava kustannuksia, minkä johdosta valtuusto ainoastaan päätti[2]) kehoittaa rahatoimikamaria merkitsemään vuoden 1926 talousarvioehdotukseen puiston kunnossapitoa ja vuoden varrella välttämättömiä korjaustöitä varten tarvittavat määrärahat.

Kumtähden siirtolapuutarha. Koska menosääntöön siirtolapuutarhan perustamista varten Kumtähteen merkitty määräraha oli miltei kokonaan kulunut alueen salaojitukseen, piiriojien kaivuuseen, alueen kyntämiseen ja

[1]) Valt. pöytäk. 12 p. elok. 16 §. — [2]) S:n 28 p. lokak. 9 §.

sen läpi rakennettavan valtatien osittaiseen täyttämiseen, oli kaupungin yleisten töiden hallitus anonut määrärahaa, joka tekisi mahdolliseksi syksyn kuluessa jatkaa tien rakentamista, koska oli kaupungin edun mukaista suorittaa tämä työ niin kauan kuin alueella oli kapearaiteinen rata, jota pitkin tien rakentamiseen tarvittavaa täytemaata voitiin kuljettaa. Kaupunginvaltuusto päätti [1]) myöntyä edellä mainittuun anomukseen ja oikeuttaa hallituksen ennakolta käyttämään mainittuun tarkoitukseen 100,000 markkaa vuoden 1926 menosääntöön siirtolapuutarhan perustamiseksi merkittävästä määrärahasta.

Veistokuvateoksen paikka. Kaupunginvaltuusto päätti [2]), että kaupungille lahjoitettu [3]) veistokuvateos »Kahlaava nainen» sijoitettaisiin Tähtitorninmäen etelärinteellä olevaan lammikkoon ja asetettaisiin harmaasta graniitista tehdylle jalustalle. Kustannukset, 2,500 markkaa, voitiin rahatoimikamarin ilmoituksen mukaan suorittaa kamarin käyttövaroista.

Yleisten töiden määrärahain ylityksiä. Kaupungin yleisten töiden hallitus oikeutettiin [4]) ylittämään vuoden 1924 menosääntöön rantasiltain kunnossapitoa ja korjauksia varten merkitty määräraha 25,000 markalla sekä pesuhuoneiden ja virutuslaiturien hoitoa ja korjauksia varten merkitty määräraha 6,000 markalla.

Katuvalaistus. Rahatoimikamarille osoittamassaan kirjelmässä oli kaupungin teknillisten laitosten hallitus ilmoittanut, että sähkölaitoksen johtaja oli Raitiotie- ja omnibusosakeyhtiöltä hankkinut kaupungille oikeuden käyttää Pakaankadun valaistusta järjestettäessä hyväkseen niitä pylväitä, jotka yhtiö tuli pystyttämään mainitulle kadulle suunniteltua raitiotielinjaa varten, mutta koska 6 metrin pituiset pylväät riittivät yhtiön tarkoituksiin, mutta katuvalaistus vaati pitempiä pylväitä, olisi kaupungin suoritettava tästä aiheutuva lisäkustannus. Sähkölaitoksen laskelmain mukaan katuvalaistuksen järjestäminen Sturen- ja Pohjolankatujen väliselle Pakaankadun osalle tulisi maksamaan 80,000 markkaa, mistä 50,000 markkaa voitiin peittää tarkoitukseen käytettävänä olevalla menosäännön määrärahalla. Tässä yhteydessä hallitus edelleen oli huomauttanut, että käyttämällä Raitiotie- ja omnibusosakeyhtiön Sturenkadulla ja Eurantiellä olevia pylväitä voitiin parantaa näiden katuosain valaistusta suhteellisen pienin eli 22,000 markan kustannuksin. Rahatoimikamari lähetti esityksen puoltolauseineen kaupunginvaltuustolle, joka hyväksyi [5]) ehdotuksen ja osoitti perustamiskustannusten peittämiseen 44,000 markkaa käyttövaroistaan Sähkölaitos nimisen luvun kohdalta, jota vastoin loput, 8,000 markkaa, merkittiin vuoden 1926 menosääntöön.

Rahatoimikamarin kehoituksesta oli kaupungin teknillisten laitosten hallitus antanut asettaa 13 lamppua Helsinginkadulle Kristiinankadun ja rautatien välille, 4 lamppua uudelle Alppilaan vievälle tielle, 5 lamppua Helsinginkadun rautatietunneliin sekä 1 lampun Alppilaan vievän vanhan tien poikki kulkevaan rautatietunneliin, minkä ohessa kamari mainittujen töiden suorittamiseen sekä lamppujen sytyttämiseen ja sammuttamiseen oli asettanut sähkölaitoksen käytettäväksi 21,200 markkaa, jotka maksettaisiin ennakolta kaupunginkassasta. Kaupunginvaltuusto hyväksyi [6]) nämä toimenpiteet ja merkitsi [7]) edellä mainitun määrän vuoden 1926 menosääntöön.

Rahatoimikamari ilmoitti Pasilan rautatieaseman asemapäällikön kehoituksesta antaneensa kaupungin teknillisten laitosten hallitukselle tehtäväksi

[1]) Valt. pöytäk. 11 p. marrask. 7 §. — [2]) S:n 4 p. maalisk. 9 §. — [3]) Ks. vuod. 1924 kert. siv. 111. — [4]) Valt. pöytäk. 21 p. tammik. 12 §. — [5]) S:n 7 p. lokak. 12 §. — [6]) S:n 7 p. lokak. 10 §. — [7]) S:n 16 p. jouluk. 12 §.

asettaa 9 lamppua Fredriksberginkadulta mainitulle rautatienasemalle rakennetulle uudelle kadulle sekä myöntäneensä hallituksen käytettäväksi tähän tarkoitukseen 7,200 markkaa, mikä määrä oli suoritettu etukäteen kaupunginkassasta. Kaupunginvaltuusto hyväksyi [1]) toimenpiteen ja merkitsi rahamäärän vuoden 1926 menosääntöön.

Kaupunkikiinteistöjen määrärahain ylityksiä. Vuoden 1924 menosääntöön talonisännöitsijän hoitamia taloja varten merkityt määrärahat olivat osoittautuneet riittämättömiksi, m. m. koska vuoden varrella oli tullut lisää kaksi uutta kiinteistöä, nim. Mariankadun talo n:o 22 ja Loviisankadun talo n:o 6—8, minkä johdosta rahatoimikamari oli oikeuttanut talonisännöitsijän ylittämään vedenkulutusmäärärahan 20,000 markalla sekä käyttämään 8,000 markkaa uusien kiinteistöjen sekalaisten menojen peittämiseksi. Kaupunginvaltuusto hyväksyi [2]) tämän toimenpiteen.

Kaupungin maatilain määrärahain ylittäminen. Rahatoimikamari ilmoitti oikeuttaneensa maatalouslautakunnan yhteensä 52,409: 28 markalla ylittämään eräitä vuoden 1924 menosääntöön lautakunnan hallinnon alaisten maatilain tarpeisiin merkittyjä määrärahoja, jotka eri syistä olivat osoittautuneet riittämättömiksi. Kaupunginvaltuusto hyväksyi [3]) kamarin toimenpiteen.

Kaupungin maatilain hallinto. Kaupunginvaltuuston antaman tehtävän [4]) mukaisesti rahatoimikamari kuultuaan maatalouslautakunnan ja kaupungin yleisten töiden hallituksen mielipiteet asiasta antoi lausuntonsa kaupungin maatilain hallinnosta. Kamari huomautti siinä ensiksi, että kysymystä äskettäin oli perinpohjaisesti käsitelty ja että kaupungin omassa viljelyksessä olevien maatilain hoitosuunnitelman vahvistamisesta [5]) kulunut aika oli liian lyhyt, jotta sen kuluessa saavutettuja kokemuksia olisi voitu panna järjestelmän muutoksen pohjaksi. Sitäpaitsi kaupungilla oli huomattavia pääomia sidottuina rakennuksiin, joita eri tarkoituksiin oli rakennettu maatiloille ilman että kuitenkaan yksikään niistä oli kyllin täydellisesti varustettu tarpeellisilla maatalousrakennuksilla soveltuakseen vuokralle annettavaksi. Vuokralleantojärjestelmä ei myöskään ollut toiminut tyydyttävästi, sillä monet vuokraajat eivät olleet kyenneet säännöllisesti maksamaan vuokriaan, jotka kuitenkaan eivät suinkaan olleet kohtuuttomat. Sitä vastoin oli kaupungin omassa viljelyksessä olevain maatilain hoito vuodesta toiseen antanut yhä paremmän taloudellisen tuloksen; vuonna 1924 tilinpäätös osoitti voittoa 202,561: 34 markkaa. Annetussa selvityksessä esiin tulleista syistä kaupunginvaltuusto päätti [6]), että kaupungin maatilain voimassa oleva hoitosuunnitelma toistaiseksi jätettäisiin entiselleen.

B. Kaupungin irtainta omaisuutta ja rahatointa koskevat asiat.

Kertomus kaupungin vuoden 1924 tileistä ja tilinpäätöksestä. Kaupungin vuoden 1924 tilinpäätöksen yhteenveto osoitti seuraavat tulot ja menot:

[1]) Valt. pöytäk. 7 p. lokak. 15 § ja 16 p. jouluk. 12 §. — [2]) S:n 21 p. tammik. 18 §. — [3]) S:n 29 p. huhtik. 8 §. — [4]) Ks. vuod. 1924 kert. siv. 62. — [5]) Ks. vuod. 1922 kert. siv. 30—32. — [6]) Valt. pöytäk. 3 p. kesäk. 13 §.

Tulot.

Säästö vuodelta 1923	Smk	66,511,319: 27
Tuloja talousarvion mukaan	»	284,183,515: 09
Laskettujen tulojen ylijäämä	»	11,677,513: 82
Määrärahoja säästynyt	»	12,820,879: 41
Talousarvioon merkitsemättömät tulot	»	6,070,548: 71
Yhteensä	Smk	381,263,776: 30

Menot.

Määrärahoja talousarvion mukaan	Smk	325,183,515: 09
Määrärahain ylitys	»	428,846: 94
Vajausta lasketuissa tuloissa	»	1,460,866: 56
Talousarvioon merkitsemättömät menot	»	3,553,487: 89
Yhteensä	Smk	330,626,716: 48
Tilierotus vuoteen 1925, säästöä	»	50,637,059: 82
Yhteensä	Smk	381,263,776: 30

Kaupunginvaltuusto oli kutsuttu kesäkuun 3 p:nä kaupunkien kunnallishallinnosta annetun asetuksen määräysten mukaisesti tekemään päätöksensä edellämainitun tilinpäätöksen hyväksymisestä, mutta kun sitä ei vielä oltu esitetty kaupungin tilintarkastajille, lykättiin [1]) kokous, mikäli koski vuoden 1924 tilinpäätöksen hyväksymistä ja vastuunvapauden myöntämistä, ajankohtaan, joka valmisteluvaliokunnan tuli määrätä tarkastuskertomuksen saavuttua.

Kertomus kaupungin lahjoitusrahastoista vuonna 1924. Rahatoimikamarin lähettämä, rahatoimikonttorin laatima kertomus kaupungin lahjoitusrahastojen vuoden 1924 tileistä ja tilinpäätöksestä esitettiin [2]) kaupunginvaltuuston tiedoksi.

Vastuunvapauden myöntäminen Sedmigradskyn pientenlastenkoulun ja Marian turvakodin johtokunnalle. Sedmigradskyn pientenlastenkoulun ja Marian turvakodin johtokunnan lähetettyä kaupunginvaltuustolle mainittujen laitosten tilintarkastajain vuodelta 1924 antaman tilintarkastuskertomuksen valtuusto myönsi [3]) johtokunnalle vastuunvapauden sen hallinnosta mainittuna vuonna.

Kaupunginkassan tilaa valaiseva taulukko. Kaupungin kassa- ja tililaitoksen johtosäännön 35 §:n mukaisesti rahatoimikamari lähetti kaupunginvaltuustolle vuosineljännestilitaseet, joista ilmenivät kaupungin kaikki tulot ja menot maaliskuun 31, kesäkuun 30 ja syyskuun 30 p:nä. Tilitaseet lähetettiin [4]) talousarviovaliokuntaan.

Lainavarojen käyttöä koskevan päätöksen vahvistaminen. Kaupunginvaltuuston merkittyä [5]) vuoden 1925 menosääntöön 1,872,000 markan suuruisen määrärahan Helsingin makasiiniosakeyhtiön osakkeiden merkitsemistä varten, siitä 72,000 markkaa leimaveroihin, ja päätettyä [6]), että tästä määrästä 1,800,000 markkaa osoitettaisiin vuoden 1924 obligatiolainasta, oli sisäasiainministeriö helmikuun 28 p:nä vahvistanut valtuuston päätöksen [7]), mikäli se koski lainavarojen käyttämistä.

[1]) Valt. pöytäk. 3 p. kesäk. 1 §. — [2]) S:n 18 p. maalisk. 14 §. — [3]) S:n 29 p. huhtik. 17 §. — [4]) S:n 3 p. kesäk. 14 §, 12 p. elok. 23 § ja 9 p. jouluk. 12 §. — [5]) Ks. vuod. 1924 kert. siv. 66 ja 127. — [6]) S:n siv. 129. — [7]) Valt. pöytäk. 29 p. huhtik. 6 §.

Lainan ottaminen kahta vuotta pitemmin takaisinmaksuajoin. Koska yleishyödyllisen rakennustoiminnan avustamiseksi otettujen lainain määrä nousi 27,570,600 markkaan, mutta valtioneuvostolta oli hankittu [1]) lupa vain enintään 25,000,000 markan lainamäärän ottamiseen, päätti [2]) kaupunginvaltuusto sisäasiainministeriöltä anoa lupaa ottaa edellä mainittuihin tarkoituksiin lisälainoja enintään 15,000,000 markkaa, siihen luettuna se määrä, jolla valtioneuvoston aikaisemmin vahvistama lainamäärä jo oli ylitetty.

Tilapäislainan ottaminen. Rahatoimikamarin ilmoitettua, että vuoden 1920 obligatiolaina erääntyi maksettavaksi elokuun 1 p:nä sekä ettei sen maksamiseen tarvittavia varoja ollut käytettävänä ja että varoja myös olisi hankittava erään valtiolta saadun lyhytaikaisen lainan jäljellä olevan määrän maksamiseksi, kaupunginvaltuusto päätti [3]) valtuuttaa rahatoimikamarin käyttämään tilapäistä luottoa 60,000,000 markkaa.

Evätty anomus valtionlainan myöntämisestä. Rahatoimikamarin ilmoitettua, että sosialiministeriö oli lopullisesti evännyt kaupungin anomuksen [4]) 1,200,000 markan kuoletuslainan myöntämisestä työväenasuntojen rakentamiseksi Vallilan kortteleihin 584 ja 585, mikä määrä oli arvioituna tulona merkitty vuoden 1924 talousarvioon, kaupunginvaltuusto päätti [5]) kehoittaa kamaria ehdottamaan, millä varoilla täten syntynyt vajaus oli peitettävä.

Kaupungintalon rakentaminen. Kaupunginvaltuuston ensimmäisen kokouksen 50-vuotispäivän kunniaksi pitämässään juhlakokouksessa valtuusto päätti [6]) varata vuoden 1924 obligatiolainasta 2,000,000 markkaa kaupungintalon rakentamiseen.

Sisäasiainministeriö vahvisti [7]) tämän päätöksen helmikuun 28 p:nä.

Lainan myöntäminen Suomen ruumiinpolttoyhdistykselle. Suomen ruumiinpolttoyhdistys lausui kaupunginvaltuustolle osoittamassaan kirjelmässä, että yhdistys aikoi rakennuttaa ruumiinpolttolaitoksen Hietaniemenkadun varrella sijaitsevalle vuokra-alueelleen [8]). Yhdistyksellä oli kuitenkin omia varoja ainoastaan n. 200,000 markkaa, jota vastoin suunnitellun rakennuksen kustannusarvio päättyi 1,600,000 markkaan. Viitaten niihin suuriin etuihin, joita ruumiinpolttolaitos tuottaisi sekä kaupungille että sen yksityisille asukkaille, yhdistys anoi, että kaupunki joko suoranaisena rakennusavustuksena tai korottomana lainana myöntäisi yhdistykselle enintään 1,300,000 markkaa nostettavaksi varain käytön tilitystä vastaan ruumiinpolttolaitoksen rakentamiseksi jo mainitulle Hietaniemenkadun viereiselle alueelle pääasiassa hakemukseen liitettyjen luonnospiirustusten mukaan sekä muuten ehdoin, jotka kaupunginviranomaiset katsoisivat hyväksi määrätä.

Esityksestä antamassaan lausunnossa rahatoimikamari korosti ruumiinpolton sekä taloudellista että terveydellistä merkitystä. Kamari katsoi yhdistyksen hankkeen ansaitsevan kannatusta ja ehdotti puolestaan, että se annettaisiin siinä muodossa, että yhdistys muodostettaisiin osakeyhtiöksi, jossa kaupungilla olisi osake-enemmistö. Sen lisäksi yhtiölle myönnettäisiin kuoletuslaina.

Sittenkuin valmisteluvaliokunta oli saanut toimeksi [9]) antaa asiallisen ehdotuksen, mutta valiokunta pääasiassa ainoastaan oli kannattanut yhdistyksen esitystä, päätti [10]) kaupunginvaltuusto asiaa lopullisesti esiteltäessä

---

[1]) Ks. vuod. 1921 kert. siv. 67, vuod. 1922 kert. siv. 38 ja vuod. 1924 kert. siv. 66. — [2]) Valt. pöytäk. 28 p. lokak. 14 §. — [3]) S:n 17 p. kesäk. 12 §. — [4]) Ks. vuod. 1923 kert. siv. 46. — [5]) Valt. pöytäk. 13 p. toukok. 5 §. — [6]) S:n 12 p. tammik. 1 §. — [7]) S:n 8 p. huhtik. 3 §. — [8]) Ks. vuod. 1915 kert. siv. 12. — [9]) Valt. pöytäk. 18 p. helmik. 13 §. — [10]) S:n 4 p. maalisk. 21 §.

valtuuttaa rahatoimikamarin ehdoin, jotka kamarin tuli määrätä, myöntämään Suomen ruumiinpolttoyhdistykselle kaupungin vuoden 1924 obligatiolainasta ruumiinpolttolaitoksen perustamiseksi 1,000,000 markan kuoletuslainan, joka maksettaisiin takaisin siten, että yhdistys suorittaisi 60,000 markan vuosimaksun, josta osa olisi 5 %:n mukaan laskettua korkoa ja loput kuoletusta ja joka laina yhdistyksen rahatoimikamarin osoituksen mukaan tuli saada erissä sikäli kuin rakennustyö edistyi.

Päätökselle oli hankittava valtioneuvoston vahvistus[1]).

Maaherralle jättämässään valituskirjelmässä lausuivat sittemmin jumaluusopintohtori B. H. Päivänsalo, professori A. V. Streng ja rovasti T. Valtari, että tämä tarkoitus, johon kaupunginvaltuusto oli myöntänyt lainan alemmalla korolla kuin kaupunki itse maksoi omista lainoistaan, ei ollut sitä laatua, että siihen voitaisiin käyttää kunnan varoja. Edelleen valituksentekijät väittivät, että päätös oli tehty hankkimatta tarpeellista selvitystä siitä, että Suomen ruumiinpolttoyhdistys pystyi taloudellisesti ylläpitämään suunniteltua laitosta. Ruumiinpolttolaitos ei myöskään edustanut sellaista yleistä tarvetta, jonka avustaminen olisi kunnan asia. Kirkosta eronneet henkilöt voivat saada hautauspaikkoja seurakuntain hautausmailta. Edellä esittämistään syistä valituksentekijät, joiden mielestä ruumiinpoltto sitäpaitsi soti lukuisain kristittyjen vakaumusta vastaan, mistä huolimatta näiden, jos kaupunginvaltuuston päätös vahvistettaisiin, kunnan verovelvollisina jäseninä olisi pakko varoillaan myötävaikuttaa mainitun laitoksen aikaansaamiseen, anoivat, että maaherra kumoaisi puheena olevan päätöksen.

Maaherra hylkäsi[2]) valituksen toukokuun 11 p:nä antamallaan päätöksellä kaupunginvaltuuston antamassaan selityksessä lausuttua[3]), että ruumiinpolttolaitoksen aikaansaamista koskeva ehdotus oli sellainen kunnan yhteinen asia, jonka toteuttamiseksi kunnan varoja voitiin käyttää. Tämä valtuuston käsitys perustui siihen seikkaan, että ruumiinpolttolaitoksen aikaansaaminen epäilemättä huojistaisi kunnan jäsenten hautauskustannuksia ja mahdollisesti voisi lykätä toistaiseksi toimenpiteet kirkosta eronneiden henkilöiden hautausmaan perustamiseksi. Edelleen huomautettiin, että valituksen aiheena oleva päätös oli tehty laillisessa järjestyksessä ja säädetyin määräenemmistöin.

Korkein hallinto-oikeus, jonka harkittavaksi herrat Päivänsalo y. m. olivat alistaneet asian, vahvisti[4]) syyskuun 16 p:nä tämän maaherran päätöksen. Kaupunginvaltuusto oli siltä pyydetyssä selityksessä ainoastaan toistanut[5]), mitä se maaherralle lähettämässään kirjelmässä aikaisemmin oli lausunut.

Marraskuun 9 p:nä sisäasiainministeriö vahvisti[4]) kaupunginvaltuuston päätöksen 1,000,000 markan kuoletuslainan myöntämisestä eräin ehdoin Suomen ruumiinpolttoyhdistykselle.

Kaupungille tulevien maksujen kannanta Länsisatamassa. Koska se sopimus[6]), jonka kaupunki oli tehnyt Helsingin makasiiniosakeyhtiön kanssa kaupungille tulevien maksujen kannannasta Länsisatamassa, käytäntöön sovellettuna oli osoittanut, että yhtiölle tulevan korvauksen laskemistapa ei ollut täysin tyydyttävä, koska yhtiö vuosina, jolloin liikenne oli vilkas, tuli saamaan kohtuuttoman runsaan korvauksen, jota vastoin toiminta liikenneolojen ollessa epäsuotuisammat saattoi tuottaa suoranaista tappiota, päätti[7])

---

[1]) Valt. pöytäk. 4 p. maalisk. 21 §. — [2]) S:n 3 p. kesäk. 2 §. — [3]) S:n 29 p. huhtik. 4 §. — [4]) S:n 9 p. jouluk. 1 §. — [5]) S:n 12 p. elok. 7 §. — [6]) Ks. vuod. 1924 kert. siv. 71. — [7]) Valt. pöytäk. 28 p. lokak. 11 §.

kaupunginvaltuusto antaa rahatoimikamarille toimeksi tehdä satamahallituksen laatiman ehdotuksen mukaisesti Helsingin makasiiniosakeyhtiön kanssa uuden sopimuksen, joka erosi aikaisemmasta sikäli, että suuren osan korvauksesta muodostaisi kiinteä määrä, 420,000 markkaa, mistä 300,000 markkaa oli korvausta vapaista makuupäivistä ja 120,000 markkaa tullija pakkahuoneistojen vuokraa. Korvaukseksi satamakannannan toimeenpanemisen aiheuttamista kustannuksista yhtiö tämän lisäksi saisi 8 % mainitusta kannannasta.

Rahatoimikamarin ja Helsingin makasiiniosakeyhtiön edustajain sittemmin allekirjoittama sopimus, jota laadittiin kaksi samoin kuuluvaa kappaletta, yksi kumpaisellekin asianosaiselle, sisälsi seuraavaa:

Länsisatamassa toimitettavan tavarain tullauksen ja niistä kaupungille suoritettavain maksujen kannannan helpoittamiseksi on Helsingin kaupungin ja Helsingin makasiiniosakeyhtiön välillä kaupunginvaltuuston 28 päivänä lokakuuta 1925 tekemän päätöksen mukaisesti tehty seuraava sopimus:

1) Yhtiö on velvollinen omalla kustannuksellaan ja vastuullaan Länsisatamassa olevassa uudessa betonimakasiinissaan ylläpitämään kaupungin satamakannantakonttorin haaraosastoa nimeltä satamakannantakonttorin haaraosasto IV, jossa voimassa olevain taksojen ja asetusten mukaisesti toimitetaan kaupungille Länsisataman tavaraliikenteestä tulevain maksujen veloitus ja kannanta.

2) Kirjanpidon ja tilityksen tulee tapahtua satamakannantakonttorin muille haaraosastoille annettujen säännösten mukaisesti, ja yhtiön on alistuttava niihin säännöksiin ja määräyksiin, joita satamakannantakonttori katsoo tässä suhteessa tarpeelliseksi antaa. Veloituskuittien laatimisessa on noudatettava samaa kaavaa kuin satamakannantakonttorissakin. Veloituksen toimittaa haaraosastossa IV palveleva kaupungin virkailija, jonka palkan yhtiö kuukausittain korvaa kaupungille. Myöskin muiden tarvittavain virkailijain, vahtimestarien y. m. palkkauksen suorittaa yhtiö.

3) Kaupungin viranomaiset ovat oikeutetut tarkastamaan veloitusta, kirjanpitoa, kannantaa ja muita haaraosastossa IV suoritettuja töitä.

4) Kannetut kaupunginvarat on joka viikko lähetettävä kaupungin rahatoimikonttoriin, joka tässä suhteessa antaa tarkempia ohjeita, mutta jos kannanta nousee 20,000 markkaan tai sen yli, on varat samana tai viimeistään seuraavana päivänä perille toimitettava.

5) Yhtiö ei vastaa mahdollisesti sattuvista virheellisistä veloituksista, mutta on velvollinen vastaamaan mahdollisesta kassavajauksesta sekä suorittamattomista maksuista.

6) Edellisen vuoden kannannasta y. m. on yhtiön ennen seuraavan vuoden tammikuun 15 p:ä annettava tilitys satamakannantakonttorille ja rahatoimikonttorille.

7) Yhtiö asettaa sadankahdenkymmenentuhannen (120,000) Suomen markan suuruista vuotuista korvausta vastaan kaupungin käytettäväksi tullilaitoksen tarpeisiin riittävän tilavan huoneiston valoineen, lämpöineen ja siivouksineen uudessa Laivalaiturilla olevassa betonimakasiinissa. Tämä korvaus maksetaan kaupunginkassasta 10,000 markan erissä kunkin kuukauden 15 p:nä.

8) Yhtiö sitoutuu kaikissa Länsisatamassa olevissa rantasuojuksissaan noudattamaan samoja taksoja ja määräyksiä vapaista makuupäivistä, jotka ovat voimassa kaupungin rantasuojissa, ja kaupunki maksaa yhtiölle tästä korvauksena kolmesataatuhatta (300,000) markkaa vuodelta, mikä korvaus maksetaan kaupunginkassasta 25,000 markan erissä kunkin kuukauden 15 p:nä.

9) Hyvitykseksi yllämainituista tehtävistä yhtiöllä on oikeus vähentää hyväkseen kahdeksan (8) % kaikista sen toimesta kertyneistä, kaupungille tulevista maksuista, mikä vähennys on huomattava varoja tilitettäessä.

10) Tämä sopimus astuu voimaan tammikuun 1 päivänä 1926 ja pysyy voimassa tammikuun 1 päivään 1927.

11) Irtisanomisen tulee tapahtua jommankumman sopimuksentekijän puolelta kolme (3) kuukautta ennen sopimusajan päättymistä. Ellei sellaista irtisanomista tapahdu, katsotaan sopimus kaikkine siinä mainittuine ehtoineen pitennetyksi yhden (1) vuoden ajaksi ja edelleen vuosi vuodelta, kunnes irtisanominen on tapahtunut.

12) Jos sopimuksentekijäin kesken syntyisi erimielisyyttä tämän sopimuksen sisällyksestä, on asianosaisten alistettava riita Helsingin välityslautakunnan tutkittavaksi ja ratkaistavaksi.

Korotettujen satamamaksujen kantaminen talvikuukausina. Vahvistaessaan uudet liikenne- ja satamamaksutariffit kaupunginvaltuusto antoi satamahallitukselle tehtäväksi [1]) aikanaan ehdottaa, miten satamatariffiin sisältyvää määräystä lisämaksun kantamisesta joulukuun 1 p:n ja huhtikuun 30 p:n välisenä aikana vastedes olisi sovellettava. Satamahallitus oli tämän johdosta laatinut ehdotuksensa, ja valtuusto päätti [2]) sen täydellisesti hyväksyen, että satamamaksuja ensi talvipurjehduskauden alusta lukien mainittuina kuukausina kannettaisiin korotettuina 50 pennillä jokaiselta asianomaisen aluksen kantavuuden nettorekisteritonnilta.

Satamamaksujen palauttaminen. Rahatoimikamari valtuutettiin [3]) palauttamaan Lovisa ångfartygsaktiebolag nimiselle yhtiölle 2,891: 40 markkaa eli 40 % yhtiön purjehduskautena 1924 höyrylaivoistaan Lovisa ja Södern suorittamista satamamaksuista sen voimassa olevan satamatariffin määräyksen nojalla, että satamahallitus kalenterivuoden päätyttyä hakemuksesta myöntää yli 19 tonnin suuruisesta matkustajalaivasta, joka kuulutetun kulkuvuoroaikataulun mukaan vähintään 3 kuukauden aikana ylläpitää säännöllistä liikennettä kaupungin ja tullikamaripiirin ulkopuolella olevien paikkakuntain välillä, 40 %:n palautuksen suoritetuista satamamaksuista. Satamahallitus ei ollut katsonut voivansa ratkaista asiaa, koska mainittu yhtiö tuntematta uuden satamatariffin määräyksiä oli jättänyt anomuksensa vasta helmikuun 1 p:nä 1925.

Makkien puhtaanapidosta suoritettavien maksujen perusteet. Puhtaanapitohallitus oli rahatoimikamarille jättämässään kirjelmässä huomauttanut, että makkien puhtaanapidosta saadut tulot eivät peittäneet kaupungille tästä työstä aiheutuvia kustannuksia, joten se kuluvalta vuodelta tuottaisi kaupungille 600,000 markkaa tappiota. Samalla hallitus ehdotti, että niitä maksuja, jotka yksityisten kiinteimistönomistajain oli suoritettava makkien puhtaanapidosta, korotettaisiin ja veloitusperusteet tehtäisiin käytännöllisemmiksi. Kamari, joka puolestaan yhtyi hallituksen esittämiin näkökohtiin, ehdotti kaupunginvaltuuston päätettäväksi, että asuintalojen puhtaanapidon veloitus toimitettaisiin talon asukasluvun mukaan, mutta 10—15 %:lla korotettua taksaa noudattaen, sekä että liiketalojen puhtaanapidosta ja seisotuskaivojen tyhjentämisestä suoritettaisiin korvaus laskun mukaan kuormalta, sekä edelleen oikeuttaa puhtaanapitohallituksen veloittaessaan sellaisten talojen puhtaanapidosta, joita osittain oli pidettävä liiketaloina, ylittämään asukasluvun

[1]) Ks. vuod. 1924 kert. siv. 89. — [2]) Valt. pöytäk. 25 p. marrask. 15 §. — [3]) S:n 17 p. kesäk. 27 §.

mukaan suoritettavat määrät ja veloittamaan lisäksi kuormaluvun mukaan. Kaupunginvaltuusto hyväksyi [1]) esityksen ja vahvisti makkien puhtaanapidosta suoritettavien maksujen veloituksen perusteet olemaan voimassa tammikuun 1 p:stä 1926 [2]).

Verovelvollisen henkilön tuloista verotuksessa tehtävä vähennys. Kaupunginvaltuusto päätti [3]) vahvistaa ne määrät, jotka, joulukuun 8 p:nä 1873 annetun asetuksen 55 §:n 3 ja 4 kohdan mukaan sellaisina kuin nämä esiintyvät mainitun asetuksen muuttamisesta tammikuun 20 p:nä 1922 annetussa laissa, on vähennettävä verovelvollisen henkilön tuloista, vuoden 1925 kunnallisverotuksessa 4,000 markaksi henkilöltä, jonka tulot eivät ylittäneet 9,000 markkaa, sekä 1,200 markaksi kunkin lapsen osalta, jota verovelvollinen elatusvelvollisuutensa johdosta oli elättänyt ja joka verotusvuoden päättyessä ei ollut täyttänyt 15 vuotta.

Kunnallisverojen kannanta-ajat. Rahatoimikamarin päätettyä, että vuoden 1924 kunnallisvero kannettaisiin neljässä erässä, nimittäin elo-, syys-, loka- ja marraskuussa, sekä lähetettyä päätöksestä tiedon kaupunginvaltuustolle valtuusto päätti [4]) ainoastaan hyväksyä kamarin päätöksen.

Vapautus kunnallisverojen suorittamisesta. Kaupunginvaltuusto jätti [5]) huomioon ottamatta rouva H. M. Westmanin anomuksen, että hänet vapautettaisiin velvollisuudesta maksaa kunnallisveroa vuonna 1920 nauttimistaan tuloista, jotka hänen mielestään olivat liian pienet verotettaviksi, koska hakija ei ollut riittävästi perustellut anomustaan.

Vahvistettujen palkka-asteikkojen soveltaminen. Rahatoimikamari ilmoitti [6]), että maaliskuun 15 p:nä ja huhtikuun 1 p:nä maksettaviksi lankeavat kunnan palkat ja eläkkeet suoritettaisiin VIII asteikon mukaisesti, koska tilastollisen päätoimiston laskema Helsingin kaupungin helmikuun elinkustannusindeksi oli 1,138,2.

Kaupungin viranpitäjäin palkkain laskemisperusteet. Rahatoimikamari ilmoitti, että tilastollisen päätoimiston sosialitilastollinen osasto oli ryhtynyt virallisen vuokraindeksiluvun laskemisessa noudattamaan muutettuja periaatteita. Vuokrasäännöstelyn voimassaoloaikana mainittu indeksiluku oli yleensä perustunut vahvistettuun maksimivuokraan ja vuosi vuodelta kohonnut samassa suhteessa kuin tämä. Samaa menettelyä oli noudatettu säännöstelyn lakattuakin siten, että kesäkuun aikana 1924 toimitetussa vuokratiedustelussa tapahtuneeksi todettu vuokrankorotus otettiin huomioon aikaisemmin virallisesti vahvistettujen korotusten sijasta. Edellä mainittu arvioitu vuokra oli kuitenkin ilmeisesti ollut liian korkea, ja kun seuraavan vuoden kesäkuun 1 p:nä toimitetun uuden vuokratiedustelun tiedot edellisenä vuonna kerättyihin verrattuina osoittautuivat verraten uskottaviksi, oli osasto päättänyt vuokraindeksin laskemisessa palata ennen vuokrasäännöstelyn voimaan astumista sovellettuun menettelyyn eli vertaamaan mainittuja vuoden 1925 lukuja suoranaisesti vuoden 1914 vastaaviin vuokramääriin, mitä menettelyä muuten aina oli sovellettu kaikkiin muihin menoryhmiin nähden ja joka antoi tulokseksi jonkin verran alemman luvun kuin jos aikaisempaa menettelytapaa olisi noudatettu. Kuitenkin oli kaupungin viranpitäjäin ja työntekijäin palkat järjestelty [7]) vuonna 1924 ja palkka-asteikot vahvistettu edellyttäen, että virallinen elinkustannusindeksiluku, josta eri asteikkojen soveltaminen oli riippuvainen, laskettaisiin muuttumattomien perusteiden mukaisesti;

[1]) Valt. pöytäk. 28 p. lokak. 10 §. — [2]) Ks. Kunnall. asetuskok. siv. 112. — [3]) Valt. pöytäk. 25 p. marrask. 3 §. — [4]) S:n 17 p. kesäk. 12 §. — [5]) S:n 18 p. maalisk. 19§. — [6]) S:n 18 p. maalisk. 11 §. — [7]) Ks. vuod. 1924 kert. siv. 74—78.

nyt tehty muutos aiheuttaisi kaikille liukuvan järjestelmän mukaan palkatuille palkannauttijoille aiheettoman palkkaetujen huononemisen. Tämän johdosta rahatoimikamari esitti kaupunginvaltuustolle, että se indeksiluku, jonka perusteella kulloinkin noudatettava kaupungin palkkajärjestelmän asteikko määrättiin, edelleenkin laskettaisiin samalla tavalla kuin aikaisemmin sekä että, koska tilastollisen päätoimiston sosialitilastollinen osasto ei ollut suostunut ottamaan laskeakseen pyydettyjä erikoisindeksilukuja, kaupungin tilastokonttorin tehtäväksi annettaisiin osaston keräämien, Helsinkiä koskevien hintatietojen pohjalla kuukausittain laskea elinkustannusindeksiluku aikaisemmin noudatettujen perusteiden mukaisesti.

Sitäpaitsi oli Helsingin kaupungin virkamiesyhdistys kaupunginvaltuustolle osoittamassaan kirjelmässä huomauttanut, että elokuun elinkustannusindeksiluvun ollessa 1,189.7 syyskuun palkat olisi ollut maksettava asteikon IX mukaan, joka vastasi indeksilukuja 1,190—1,249, jota vastoin ne todellisuudessa oli laskettu indeksilukuja 1,130—1,189 vastaavan VIII asteikon mukaan, siis huomioon ottamatta desimaalilukua. Yhdistys valitti sitäkin, että vuokraindeksiluku oli laskettu uuden periaatteen mukaisesti, ja esitti, että palkat heinäkuusta lukien maksettaisiin IX asteikon mukaan, jota todennäköisesti olisi sovellutettu, jos edellä mainittu indeksiluku olisi laskettu samalla tavalla kuin aikaisemmin.

Asiaa lopullisesti esiteltäessä kaupunginvaltuusto eväten Helsingin kaupungin virkamiesyhdistyksen anomuksen päätti [1]), että maksettaessa palkkoja kaupungin viranpitäjille ja työntekijöille sekä eläkkeitä kaupungin eläkkeennauttijoille kesäkuun 1 p:stä 1925 edelleen oli noudatettava samaa indeksin laskuperustetta kuin aikaisemmin, riippumatta tilastollisen päätoimiston sosialitilastollisen osaston käytäntöön ottamasta uudesta järjestelmästä; antaa tilastokonttorille tehtäväksi mainitulta osastolta saatavien hintatietojen pohjalla kuukausittain laskea tarvittavan indeksin; sekä että siirryttäessä palkka-asteikosta seuraavaan oli otettava huomioon ainoastaan kokonaisluvut ilman mahdollisia desimaaleja.

Maistraatin ja raastuvanoikeuden jäsenten sekä lainoppineiden virkamiesten palvelusehdot. Suomen maistraattien ja raastuvanoikeuksien yhdistys oli pitämässään kokouksessa tehnyt päätöksen toimenpiteihin ryhtymisestä mainittujen virastojen jäsenten ja lainoppineiden virkamiesten palkkaetujen parantamiseksi sekä 6 viikon kesäloman järjestämiseksi täysin palkkaeduin maistraatin ja raastuvanoikeuden jäsenille, mihin tarkoitukseen kaupunkien menosääntöön olisi merkittävä tarpeellinen määräraha. Mainittu päätöslauselma oli lähetetty kaupunginvaltuustolle, joka päätti [2]), että siinä ehdotetut palkankorotukset otettaisiin käsiteltäviksi odotettavissa olevan kaupungin viranpitäjäin yleisen palkkajärjestelyn yhteydessä.

Kansakoulunopettajiston palkkaus. Vuonna 1924 kaupunginvaltuusto käsitteli kaupungin kansakoulujen opettajain tekemää anomusta heidän virkainsa siirtämisestä ylempään palkkaluokkaan sekä samojen koulujen opettajattarien palkanparannusanomusta. Asia pantiin kuitenkin pöydälle [3]), ja valmisteluvaliokunta sai tehtäväkseen antaa lausunnon keskustelussa tehdystä ehdotuksesta, että kansakoulunopettajistolle myönnettäisiin neljäs ikäkorotus 15 vuoden palveluksesta. Kun valiokunta sen jälkeen oli pyytänyt m. m. rahatoimikamarilta lausuntoa asiasta ja kamari oli jättänyt sen

[1]) Valt. pöytäk. 7 p. lokak. 19 §; ks. myös Kunnall. asetuskok. siv. 112. — [2]) Valt. pöytäk. 9 p. jouluk. 25 §. — [3]) Ks. vuod. 1924 kert. siv. 80.

komitean valmisteltavaksi, lähetti kamari lausuntonsa kaupunginvaltuustolle huomauttaen siinä, ettei ollut sopivaa antaa yhdelle, tosin varsin suurelle, kaupungin viranpitäjäin ryhmälle etua, johon kaikilla kaupungin viranpitäjillä yhtä hyvällä syyllä voitiin katsoa olevan oikeus. Sen suuntaista palkkausohjesäännön muutosta, että neljäs ikäkorotus taattaisiin kaikille viranpitäjille, ei myöskään olisi toimeenpantava, koska koko palkkajärjestelmän uudistaminen tulisi päiväjärjestykseen liukuvan asteikon järjestelmän lakatessa olemasta voimassa vuoden 1926 päättyessä.

Asiaa lopullisesti esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti [1]) evätä sekä opettajiston palkankorotusanomukset että valtuustossa tehdyn ehdotuksen neljännen ikäkorotuksen myöntämisestä mainituille viranpitäjille.

Viranpitäjäin luokitus. Rahatoimikamarin esityksestä kaupunginvaltuusto päätti [2]), että köyhäinhoitolautakunnan notaarinvirka sijoitettaisiin sivuvirkain 7 palkkaluokkaan tammikuun 1 p:stä lukien sekä että tästä mahdollisesti aiheutuvat kustannukset suoritettaisiin uusia virkoja varten olevasta määrärahasta.

Kaupunginvaltuusto päätti [3]) edelleen, että seuraavat uudet virat luettaisiin alla mainittuihin vakinaisiin palkkaluokkiin: 4 kunnalliskodin osastonhoitajattarentointa 3 luokkaan; 17 kunnalliskodin alihoitajattarentointa 2 luokkaan.

Kansakoulujen jatkoluokkain n. s. lukuaineiden opettajat ja opettajattaret luettiin 9 luokkaan [4]).

Sittenkuin kaupunginagronoomi viitaten virkaansa liittyvään työtaakkaan sekä siihen tosiasiaan, että tilain hoidon taloudellinen tulos oli parantunut, oli kaupunginvaltuustolta anonut palkankorotusta ja rahatoimikamari anomuksesta antamassaan lausunnossa oli katsonut, että kaupunginagronoomin virkaa siihen liittyvän vastuun ja työtaakan vuoksi ei olisi rinnastettava kunnallisen työpäällikön toimen kanssa, päätti [5]) kaupunginvaltuusto sijoittaa ensinmainitun toimen 16 vakinaiseen palkkaluokkaan toukokuun 1 p:stä lukien sekä osoittaa päätöksestä aiheutuvat lisäkustannukset menosäännön tililtä Uusien virkain palkat.

Puhtaanapitolaitoksen vahtimestarintoimi. Puhtaanapitohallitus oli esittänyt, että laitoksen siihen asti luokittelematon vahtimestarintoimi luettaisiin 1:een vakinaisten viranpitäjäin palkkaluokkaan tammikuun 1 p:stä lähtien sekä että tästä aiheutuvien kustannusten peittämiseksi myönnettäisiin lisämääräraha, mutta kaupunginvaltuusto päätti [6]) ainoastaan kehoittaa rahatoimikamaria merkitsemään puheena olevan toimen vuoden 1926 menosääntöehdotukseen.

Voimassaolevan palkkausjärjestelmän sivuvirkain palkkausluokkain luvun lisääminen. Koska raastuvanoikeuden rikosasiainnotaarien palkkoja, jotka maksettiin sivuvirkain 10:nnen eli ylimmän palkkausluokan mukaan, katsottiin tarpeelliseksi korottaa, päätti [7]) kaupunginvaltuusto perustaa kaksi uutta luokkaa, 11:nnen ja 12:nnen, joissa peruspalkat olisivat edellisessä 1,700 ja jälkimmäisessä 2,000 markkaa kuukaudessa sekä ikäkorotukset edellisessä 85 ja jälkimmäisessä 100 markkaa VI palkka-asteikon mukaan, joita palkkoja ja ikäkorotuksia toiseen palkka-asteikkoon siirryttäessä oli prosentittain korotettava ja alennettava sivuviroista voimassa olevien perusteiden mukaan.

---

[1]) Valt. pöytäk. 12 p. elok. 31 §. — [2]) S:n 21 p. tammik. 19 §; vrt. vuod. 1924 kert. siv. 244. — [3]) Valt. pöytäk. 4 p. helmik. 14 §. — [4]) S:n 4 p. helmik. 17 §; ks. 1924 vuod. kert. siv. 81. — [5]) Valt. pöytäk. 29 p. huhtik. 29 §. — [6]) S:n 18 p. helmik. 20 §. — [7]) S:n 17 p. kesäk. 5 §.

Hyväksyttyjä kunnan viranpitäjäin palkankorotusanomuksia. Kaupunginvaltuusto päätti korottaa seuraavat vakinaiseen menosääntöön merkityt virat ylempään palkkaluokkaan, nimittäin:

kaupunginvoudinkonttorissa: toisen kaupunginvoudinviran 13:nnesta 15 luokkaan sekä uudestijärjestellyn avustavan toisen kaupunginvoudinviran 12 luokkaan tammikuun 1 p:stä lukien [1]);

satamaliikennekonttorissa: avustavan satamakapteeninviran 11:nnestä 12 luokkaan tammikuun 1 p:stä lukien [2]);

oikeusaputoimistossa: oikeusavustajanviran 10:nnestä 13 luokkaan tammikuun 1 p:stä lukien [3]); tarvittava lisämääräraha osoitettiin menosäännön tililtä Uusien virkain palkat;

lihantarkastusasemalla: kassanhoitajanviran 5:nnestä 6 luokkaan [4]);

Nikkilän mielisairaalassa: yöylihoitajattarenviran 3:nnesta 4 luokkaan, lukien tammikuun 1 p:stä 1926 [5]);

köyhäinhoitolautakunnassa: tarkastajanvirat 3:nnesta 4 luokkaan tammikuun 1 p:stä lukien [2]).

Samaten kaupunginvaltuusto hyväksyi [6]) yhteisen raastuvanoikeuden anomuksen raastuvanoikeuden rikosasiainnotaarien palkkaetujen parantamisesta siirtäen mainitut virat sivuvirkojen 10:nnestä 12 palkkaluokkaan tammikuun 1 p:stä 1926 lukien.

Edelleen kaupunginvaltuusto päätti [7]) siirtää holhouslautakunnan sihteerintoimen sivuvirkojen 5 palkkaluokasta 6:nteen. Samassa yhteydessä päätettiin korottaa lautakunnan menosääntöön vahtimestarintehtäviä varten merkittävä määräraha vuoden 1926 menosäännössä 2,400 markasta 3,600 markkaan.

Evättyjä kunnan viranpitäjäin palkankorotusanomuksia. Kaupunginvaltuusto epäsi siirtoa ylempään palkkaluokkaan koskevat anomukset, jotka seuraavat kunnan viranpitäjät olivat tehneet, nimittäin:

sosialilautakunnassa: kanslisti [8]);

terveydenhoitolautakunnassa: konttorinjohtaja, entinen toimistoapulainen [9]);

lastensuojelulautakunnassa: 3 kanslianhoitajatarta, 2 naistarkastajaa, 5 kodeissa kiertävää lastenhoidonneuvojaa, 4 kanslistia, 1 tarkastusapulainen; 1 opastajatar, nuorisonhuolto-osaston tarkastusapulainen sekä siveyspoliisin palveluksessa oleva kodeissakävijä, joka lautakunnan puolesta oli toimittanut tutkimuksia kodeissa, joissa juoppouden ja epäsiveellisen elämän oli väitetty vallitsevan [10]); sekä

kaupunginkirjastossa: kirjastonhoitaja, avustavat kirjastonhoitajat, Kallion haaraosaston johtaja, Töölön ja Hermannin haaraosastojen johtajat, Perämiehenkadun lukusalin johtaja sekä amanuenssit [11]).

Henkilökohtaisia palkanlisäyksiä. Sairaalatarkastaja G. Palanderille myönnettiin [12]) 1,500 markan henkilökohtainen palkanlisäys kuukaudessa kesäkuun 1 p:stä lukien.

Kaupunginasemakaavainsinööri T. Öllerille myönnettiin [13]) 4,800 markan henkilökohtainen palkanlisäys vuodessa toukokuun 1 p:stä lukien; päätöksestä

---

[1]) Valt. pöytäk. 4 p. helmik. 1 §. — [2]) S:n 4 p. helmik. 24 §. — [3]) S:n 18 p. helmik. 21 §. — [4]) S:n 16 p. syysk. 24 §. — [5]) S:n 9 p. jouluk. 8 §. — [6]) S:n 17 p. kesäk. 5 §. — [7]) S:n 16 p. syysk. 17 §. — [8]) S:n 4 p. helmik. 24 §. — [9]) S:n 25 p. marrask. 16 §. — [10]) S:n 9 p. jouluk. 23 §. — [11]) S:n 4 p. maalisk. 16 §. — [12]) S:n 4 p. maalisk. 13 §; ks. myös tätä kert. siv. 141. — [13]) Valt. pöytäk. 29 p. huhtik. 11 §.

aiheutuvat kustannukset kuluvalta vuodelta oli suoritettava menosäännön määrärahasta Uusien virkain palkat.

Kuolinpesän oikeus nostaa palkka. Sittenkuin oikeuspormestari C. E. J. von Haartman oli heinäkuun 20 p:nä kuollut nostettuaan kuitenkin koko heinäkuun palkan, vapautti [1]) kaupunginvaltuusto hänen kuolinpesänsä suorittamasta takaisin sitä osaa hänen palkastansa, joka kohdistui hänen kuolinpäivänsä jälkeiseen kuukauden osaan.

Sittenkuin varatuomari A. Tuominen, joka oli hoitanut terveydenhoitolautakunnan ja palotoimikunnan sihteerintehtäviä sekä toiminut maistraatin sihteerinä, oli kuollut huhtikuun 2 p:nä, päätti [2]) kaupunginvaltuusto katsoen siihen, että hänen jälkeensä jättämänsä pesä oli varaton, oikeuttaa kuolinpesän nostamaan koko hänen huhtikuun palkkansa.

Määräraha v. t. ylimääräisen neuvosmiehen palkkaamiseksi. Rahatoimikamari ilmoitti, että raastuvanoikeuden kahdeksannen osaston puheenjohtajan, vanhemman oikeusneuvosmiehen J. A. Sjöblomin tultua nimitetyksi toiseen virkaan eversti N. Segercrantz oli määrätty v. t. ylimääräiseksi neuvosmieheksi ja että hän oli ottanut osaa kuuteen kokoukseen, mistä työstä hän oli pyytänyt palkkiota 600 markkaa eli 100 markkaa kokoukselta. Kamari oli määrännyt tämän palkkion maksettavaksi. Kaupunginvaltuusto hyväksyi [3]) kamarin toimenpiteen päättäen [3]) mainitun määrän suoritettavaksi menosääntöön merkitystä raastuvanoikeuden palkkausten määrärahasta.

Virkaatekevän kaupungineläinlääkärin palkkion korottaminen. Terveydenhoitolautakunnan anottua, että eläinlääkäri W. Ehrström, joka huhtikuun 1 p:stä 1924 lähtien sijaisena hoiti [4]) avointa kaupungineläinlääkärinvirkaa, saisi 10 %:n palkkionkorotuksen s. v. lokakuun 1 p:stä lukien, josta ajankohdasta kaupungin viranpitäjille oli myönnetty vastaava palkankorotus, päätti [5]) kaupunginvaltuusto eväten lautakunnan esityksen korottaa v. t. kaupungineläinlääkärin palkkion 4,500 markasta 4,800 markkaan kuukaudessa maaliskuun 1 p:stä 1925 lukien. Päätöksestä aiheutuvat kustannukset oli suoritettava menosäännön määrärahasta Uusien virkain palkat.

Raittiudenvalvojain palkat. Raittiuslautakunnan anottua, että raittiudenvalvojain palkat korotettaisiin 1,500 markasta 1,700 markkaan kuukaudessa ja rahatoimikamarin anomuksesta antamassaan lausunnossa ilmoitettua, että kamari aikaisemmin saamansa valtuuden nojalla oli päättänyt myöntää niille yhteismäärärahasta palkatuille, vahvistettua palkkaa nauttiville viranpitäjille, jotka alistuivat liukuvaan palkka-asteikkoon, saman palkankorotuksen, mikä oli myönnetty kaupungin muille viranpitäjille, päätti [6]) kaupunginvaltuusto jättää raittiuslautakunnan anomuksen huomioon ottamatta.

Erään Toivolan turvakodin opettajanviran vakinaistuttaminen. Kaupunginvaltuustolle osoitetussa kirjelmässä lastensuojelulautakunta huomautti, että Toivolan turvakotiin otettujen lasten lukumäärä ei näyttänyt olevan vähenemään päin ja että laitos sen johdosta ei voinut tulla toimeen ilman vuonna 1924 väliaikaisesti otettua [7]) opettajaa. Kaupunginvaltuusto päätti [8]) tämän johdosta muuttaa mainitun opettajanviran elokuun 1 p:stä lukien vakinaiseksi, lukea sen 9 palkkaluokkaan ja osoittaa uuden viranpitäjän palkkaamiseen kuluvana vuonna tarvittavan määrärahan, enintään 13,750 markkaa, menosäännön tililtä Uusien virkain palkat.

---

[1]) Valt. pöytäk. 12 p. elok. 4 §. — [2]) S:n 29 p. huhtik. 10 §. — [3]) S:n 3 p. kesäk. 26 §. — [4]) Ks. vuod. 1924 kert. siv. 154. — [5]) Valt. pöytäk. 18 p. helmik. 16 §. — [6]) S:n 4 p. helmik. 20 §. — [7]) Ks. vuod. 1924 kert. siv. 152. — [8]) Valt. pöytäk. 3 p. kesäk. 27 §.

Kansakoulujen tuntiopettajain palkkionkorotus. Ruotsinkielisten kansakoulujen johtokunta oli kaupunginvaltuustolle osoittamassaan kirjelmässä tuonut esiin, että kansakoulujen tuntiopettajain palkkion määrä aikaisemmin yleensä oli vastannut $^2/_3$ vakinaisen opettajan pohjapalkasta tuntipalkaksi muunnettuna, mutta että sitä ei oltu korotettu silloin, kun vakinaiset viranpitäjät elinkustannusindeksin kohoamisen johdosta saivat palkankorotuksen. Johtokunta esitti, että kaupunginvaltuusto korjaisi tuntiopettajille täten koituneen vääryyden vahvistamalla mainittujen viranpitäjäin palkan $^3/_4$:ksi vakinaisen opettajan edellä mainitulla tavalla lasketusta tuntipalkasta sekä valtuuttaisi tarkastajakokouksen indeksin muuttuessa vahvistamaan tuntipalkan tasaisin markoin, sitä suuremmalla syyllä, koska tuntiopettajain työn hajanaisuus teki heille mahdottomaksi käyttää työkykyään yhtä täydellisesti hyväkseen kuin vakinaiset opettajat. Suomenkielisten kansakoulujen johtokunnan ehdotuksen mukaisesti kaupunginvaltuusto kuitenkin päätti [1]) määrätä tuntiopettajain palkkion suoritettavaksi kiintein määrin, joka tavallisen luokan opettajalle vahvistettiin 18 markaksi ja jatkoluokan opettajalle 24 markaksi tunnilta syyskuun 1 p:stä lukien.

Oikeus nauttia palkkaa virkavapauden ajalta. Seuraavat viranpitäjät oikeutettiin heille sairauden takia myönnetyn kahta kuukautta pitemmän virkavapauden aikana saamaan täydet palkkaetunsa alla mainitulta ajalta:

raastuvanoikeuden nuorempi oikeusneuvosmies K. Furuhjelm heinäkuulta [2]);

revisionikonttorin reviisori B. A. Hellmer 2 kuukaudelta syyskuun 6 p:stä lukien [3]);

Kivelän sairaalan alihoitajatar H. Reiman 3 kuukaudelta huhtikuun 1 p:stä lukien [4]);

Kivelän sairaalan alihoitajatar E. Kesanto 2 kuukaudelta huhtikuun 1 p:stä lukien [4]);

köyhäinhoidon kassa- ja tiliviraston kirjanpitäjä E. Johansson touko- ja kesäkuulta [5]);

köyhäinhoitolautakunnan tarkastaja S. Soldan huhtikuun 18 p:stä toukokuun 18 p:än [6]);

suomenkielisten kansakoulujen opettajatar A. Vuolijoki 8 päivältä syyslukukauden aikana [7]);

suomenkielisten kansakoulujen opettajatar H. Mattila 5 päivän ajalta [8]);

soittotaiteilija C. Lindelöf maaliskuun 15 p:stä huhtikuun 15 p:än [9]);

sähkölaitoksen konemestari T. Condu 2 ½ kuukaudelta toukokuun 13 p:stä lukien [10]);

sähkölaitoksen rahastaja K. V. Lindström maaliskuulta [11]);

rakennuskonttorin tiliviraston konttoriapulainen S. E. Berggren loka- ja marraskuulta [12]); sekä

rakennuskonttorin katuosaston työpäällikkö B. Weckman kahdelta kuukaudelta maaliskuun 26 p:stä lukien [13]).

Edelleen oikeutettiin seuraavat viranpitäjät, jotka jo olivat saaneet täydet palkkaedut 2 virkavapauskuukaudelta, heille sairauden takia myönne-

---

[1]) Valt. pöytäk. 29 p. huhtik. 21 §. — [2]) S:n 17 p. kesäk 10 §. — [3]) S:n 9 p. jouluk. 34 §. — [4]) S:n 3 p. kesäk. 34 §. — [5]) S:n 3 p. kesäk. 22 §. — [6]) S:n 3 p. kesäk. 23 §. — [7]) S:n 4 p. helmik. 16 §. — [8]) S:n 3 p. kesäk. 25 §.— [9]) S:n 8 p. huhtik. 9 §. — [10]) S:n 16 p. syysk. 5 § ja 9 p. jouluk. 33 §. — [11]) S:n 29 p. huhtik. 19 §. — [12]) S:n 9 p. jouluk. 31 §. — [13]) S:n 13 p. toukok. 6 §.

tyn jatketun virkavapauden ajalta saamaan osan heille kuuluvasta palkasta, nimittäin:

rakennuskonttorin avustava työpäällikkö B. Weckman $^2/_3$ virkaansa liittyvistä palkkaeduista 4 kuukauden ajalta, lukien kesäkuun 26 p:stä [1]);

kaupungininsinööri G. Lindqvist $^2/_3$ palkkaeduistaan kesäkuun 18 p:stä elokuun 18 p:än [2]);

terveyspoliisin katsastusmies J. Roos puolet palkkaeduistaan maaliskuun 15 p:stä vuoden loppuun [3]);

Kivelän sairaalan sairaanhoitajatar H. Reiman [4]) syyskuun 1 p:stä vuoden loppuun puolet virkaansa liittyvästä bruttopalkasta.

Kaupungin sairaalain ylihallitus oli anonut rahatoimikamarilta, että kulkutautisairaalan osastonhoitajatar O. E. Andersin, joka oli ollut virkavapaana syyskuun 29 p:stä marraskuuun 1 p:än ja jolle sen jälkeen oli myönnetty pitennetty virkavapaus 4 kuukaudeksi, kaupungin viranpitäjäin palvelusehtosäännön määräysten mukaisesti saisi täydet palkkaedut tammi- ja helmikuulta. Rahatoimikamari ei kuitenkaan ollut katsonut neiti Andersinia oikeutetuksi anottuun etuun, koska hänen virkavapautensa käsitti 2 kuukautta pitemmän yhtäjaksoisen ajan, minkä vuoksi kamari alisti kysymyksen kaupunginvaltuuston ratkaistavaksi ehdottaen puolestaan, että neiti Andersin oikeutettaisiin mainittuina kuukausina saamaan puolet palkkaeduistaan. Katsoen erittäin säälittäviin olosuhteisiin valtuusto päätti [5]) oikeuttaa neiti Andersinin saamaan täydet palkkaetunsa tammi- ja helmikuulta.

Suomenkielisten kansakoulujen opettajatar O. Moberg, joka oli ollut syyslukukauden virkavapaana sairauden takia ja kaupungin viranpitäjäin palvelusehtosäännön määräysten nojalla jo edellisenä kevätlukukautena nauttinut virkavapautta 1½ kuukautta vähentämättömin palkkaeduin, oikeutettiin [6]) sen puolen kuukauden lisäksi, jona hän vielä saisi kantaa koko palkkansa, virkavapauden jäljellä olevana aikana saamaan puolet palkkaeduistaan;

suomenkielisten kansakoulujen opettajatar A. Johansson oikeutettiin [7]) hänelle sairauden takia toukokuuksi myönnetyn virkavapauden aikana nauttimaan puolet kaikista palkkaeduistaan;

ruotsinkielisten kansakoulujen opettajatar O. Wegelius oikeutettiin [8]) marraskuun 1 p:stä joulukuun 20 p:än, jolloin hän nautti virkavapautta sairauden takia, saamaan puolet palkkaeduistaan.

Määräraha avoimen oikeuspormestarinviran hoidattamiseen. Sen johdosta että oikeuspormestari C. E. J. von Haartman oli kuollut ja oikeusneuvosmies E. Gottleben määrätty hoitamaan siten avoimeksi joutunutta oikeuspormestarinvirkaa, päätti [9]) kaupunginvaltuusto: oikeuttaa maistraatin puheena olevan viran hoidattamiseen heinäkuun 20 ja 31 p:n välisenä aikana [10]) käyttämään 2,275 markkaa; siviliviraston leski- ja orpokassalle elokuun 1 p:stä toistaiseksi suoritettavaksi vakanssisäästönä avonaisen oikeuspormestarinviran palkasta 833: 33 markkaa kuukaudessa; oikeuttaa oikeusneuvosmies Gottlebenin niin kauan kuin hän hoiti avoinna olevaa oikeuspormestarinvirkaa mainitun viran pohjapalkan lisäksi saamaan hänelle oikeusneuvosmiehenvirasta tulevat ikäkorotukset; sekä että kaikki edellä mainitusta päätöksestä aiheutuvat menot suoritettaisiin maistraatin palkkaustililtä.

Myönnettyjä viransijaisuuspalkkioita. Viransijaisen palkkaamiseen alem-

[1]) Valt. pöytäk. 28 p. lokak. 13 §. — [2]) S:n 17 p. kesäk. 23 §. — [3]) S:n 29 p. huhtik. 23 § ja 11 p. marrask. 16 §. — [4]) S:n 9 p. jouluk. 32 §. — [5]) S:n 18 p. helmik. 18 §. — [6]) S:n 25 p. marrask. 21 §. — [7]) S:n 29 p. huhtik. 20 §. — [8]) S:n 9 p. jouluk. 35 §. — [9]) S:n 12 p. elok. 3 §. — [10]) Ks. tätä kert. siv. 69.

pana mainittujen viranpitäjäin virkavapauden aikana kaupunginvaltuusto myönsi seuraavat määrät erikseen mainittuja tapauksia lukuun ottamatta suoritettaviksi menosääntöön sairauden aikaisia viransijaisia varten merkitystä määrärahasta:

oikeuspormestari E. Loon sijaisille maaliskuun 20 p:n ja toukokuun 1 p:n väliseltä ajalta 2,000 markkaa [1]);

terveyspoliisin katsastusmiehen J. Roosin sijaiselle maaliskuun 15 p:stä vuoden loppuun puolet hänen palkastaan ynnä tarpeellisen lisämäärän, joka oli maksettava edellä mainitusta menosäännön määrärahasta [2]);

köyhäinhoidon kassa- ja tiliviraston kirjanpitäjän E. Johanssonin sijaiselle 2 kuukaudelta yhteensä 2,640 markkaa [3]);

köyhäinhoitolautakunnan tarkastajan S. Soldanin sijaiselle 1 kuukaudelta 900 markkaa [4]);

reserviupseerina sotapalvelukseen kutsutun lastenhuoltotarkastaja E. A. Aaltion sijaiselle heinäkuun 20 p:n ja elokuun 20 p:n väliseltä ajalta 4,180 markkaa maksettavaksi kaupunginvaltuuston käyttövaroista Lastensuojelutoiminta nimisen pääluokan kohdalta [5]);

kaupungininsinööri G. Lindqvistin sijaiselle kahdelta kuukaudelta 1,100 markkaa kuukaudessa [6]);

rakennuskonttorin tiliviraston konttoriapulaisen S. Berggrenin sijaiselle 2 kuukaudelta yhteensä 2,000 markkaa [7]);

rakennuskonttorin avustavan työpäällikön B. Weckmanin sijaisell; 2 kuukauden ajalta maaliskuun 26 p:stä lukien yhteensä 9,240 markkaa [8])e sekä lisäksi 4 kuukauden ajalta kesäkuun 26 p:stä lukien 4,410 markkaa kuukaudessa [9]).

Viransijaisen oikeuttaminen ikäkorotuksen saamiseen, Raastuvanoikeuden vanhempi oikeusneuvosmies F. Gylling, joka oikeuspormestari E. Loon kuoltua oli määrätty hoitamaan avointa oikeuspormestarintointa, kunnes se vakinaisesti täytettäisiin, oikeutettiin [10]) virkaan liittyvän peruspalkan lisäksi saamaan ne kaksi ikälisäystä, joihin hän vanhempana oikeusneuvosmiehenä oli oikeutettu, koska hän muuten olisi saanut alemman palkan kuin vakinaisesta toimestaan.

Oikeus lukea hyväkseen virkavuosia ikäkorotusta varten. Vanhempi oikeusneuvosmies J. A. Sjöblom, joka vuodesta 1916 vuoteen 1919 oli määräyksen nojalla hoitanut avointa oikeusneuvosmiehenvirkaa sekä vuodesta 1920 lähtien, jolloin raastuvanoikeus järjestettiin uudelleen, ollut mainitun viran vakinainen haltija, anoi oikeutta ikälisäyksen saamiseksi lukea hyväkseen koko edellä mainitun virka-ajan perustellen anomustaan sillä, että vuosien 1916—1919 virantoimitus ei ollut viransijaisuuden hoitoa sanan tavallisessa merkityksessä, vaan että viran täyttämättä jättäminen johtui siitä, ettei ensimmäisen osaston toista jaostoa sodan aiheuttamien poikkeuksellisten olojen takia voitu järjestää vakinaiselle kannalle. Kaupunginvaltuusto myöntyi [11]) anomukseen, jota sekä yhteinen raastuvanoikeus että rahatoimikamari olivat puoltaneet, ja päätti, että vanhempi oikeusneuvosmies J. A. Sjöblom oikeutettaisiin ikäkorotuksen saamiseksi puheenalaisesta virasta lukemaan hyväkseen virkavuosia tammikuun 1 p:stä 1916 ja että hänelle vuoden

---

[1]) Valt. pöytäk. 3 p. kesäk. 26 §. — [2]) S:n 29 p. huhtik. 23 § ja 11 p. marrask. 16 §. — [3]) S:n 3 p. kesäk. 22 §. — [4]) S:n 3 p. kesäk. 23 §. — [5]) S:n 11 p. marrask. 18 §. — [6]) S:n 17 p. kesäk. 23 §. — [7]) S:n 9 p. jouluk. 31 §. — [8]) S:n 13 p. toukok. 6 §. — [9]) S:n 28 p. lokak. 13 §. — [10]) S:n 17 p. kesäk. 9 §. — [11]) S:n 21 p. tammik. 20 §.

1925 tammikuun 1 p:stä lukien suoritettaisiin ikäkorotus 6 vuoden palveluksesta.

Yhteisen raastuvanoikeuden esityksestä kaupunginvaltuusto oikeutti [1]) alla luetellut raastuvanoikeuden oikeusneuvosmiehet ikäkorotuksen saamiseksi lukemaan hyväkseen sen ajan, jonka he ennen nimitystään oikeusneuvosmiehiksi määräyksen mukaan olivat hoitaneet samanlaista virkaa raastuvanoikeudessa, nimittäin vanh. oikeusneuvosmiehen A. Ärtin tammikuun 1 p:stä 1919, vanhemman oikeusneuvosmiehen I. Tavaststjernan syyskuun 1 p:stä 1919, vanhemman oikeusneuvosmiehen G. Lagerbladin lokakuun 1 p:stä 1919, vanhemman oikeusneuvosmiehen E. Forsströmin tammikuun 1 p:stä 1920, nuoremman oikeusneuvosmiehen T. Nilssonin helmikuun 1 p:stä 1918, nuoremman oikeusneuvosmiehen A. Timgrenin tammikuun 1 p:stä 1919 ja nuoremman oikeusneuvosmiehen E. von Bonsdorffin heinäkuun 1 p:stä 1917. Samalla valtuusto myönsi [1]) oikeusneuvosmies Timgrenille oikeuden saada ikäkorotusta kuuden vuoden palveluksesta hänen ollessaan vanhempana oikeusneuvosmiehenä sekä määräsi [1]), että oikeusneuvosmiehille Ärtille, Nilssonille, Timgrenille ja von Bonsdorffille siten taatut ikäkorotukset kuuden vuoden palveluksesta oli maksettava heinäkuun 1 p:stä 1925 lukien. Päätöksestä koituvat lisämenot oli maksettava menosäännön tililtä Uusien virkain palkat.

Nuorempi oikeusneuvosmies G. Liljeblad, joka kesäkuun 21 p:nä 1920 oli nimitetty nuoremmaksi oikeusneuvosmieheksi ja sitä ennen raastuvanoikeuden määräyksen mukaan oli hoitanut samanlaista tointa tammikuun 1 p:stä 1918, oikeutettiin [2]) lukemaan hyväkseen edellä mainittu virka-aikansa siten, että hänelle maaliskuun 1 p:stä 1925 oli maksettava ikäkorotus kuuden vuoden palveluksesta.

Kaupunginkassanhoitaja E. G. Hellström, joka oli hoitanut avointa kaupunginkassanhoitajantointa elokuun 8 p:stä 1919 joulukuun 21 p:än 1921, jolloin hänet nimitettiin sen vakinaiseksi haltijaksi, anoi oikeutta ikäkorotuksen saamiseksi samassa virassa palveltuina virkavuosina lukea hyväkseen syyskuun 1 p:n 1919 jälkeisen ajan. Kaupunginvaltuusto päätti [3]) myöntyä tähän anomukseen siten, että herra Hellströmin virka-aika luettaisiin lokakuun 1 p:stä 1919. Tämän päätöksen johdosta rahatoimikonttorin palkkausmäärärahaan tarvittava lisäys oli otettava menosäännön tililtä Uusien virkain palkat.

Avustava vanhempi kaupunginkirjuri A. Aure, joka oli toiminut nuorempana kaupunginkirjurina kesäkuun 1 p:stä 1919, kunnes kaupunginvaltuusto maaliskuun 19 p:nä 1924 päätti [4]) perustaa avustavan vanhemman kaupunginkirjurin viran ja siirtää hänet siihen, oli anonut oikeutta ikäkorotuksen saamiseksi lukea hyväkseen koko edellä mainitun virka-aikansa, lukien kesäkuun 1 p:stä 1919. Kaupunginvaltuusto päätti [5]) myöntyä hänen anomukseensa, kuitenkin siten, että hänelle tuleva ikäkorotus maksettaisiin vasta tammikuun 1 p:stä 1926 lähtien.

Alla luetellut satamakannantakonttorin viranpitäjät, jotka kaikki nimitettiin vakinaisiksi lokakuun 28 p:nä 1924, oikeutettiin [6]) ikäkorotuksen saamiseksi lukemaan hyväkseen se aika, jonka he määräyksen nojalla olivat hoitaneet vastaavia toimia konttorissa, nimittäin vanhempi kirjuri A. V. Forsander kesäkuun 1 p:stä 1920, satamakirjuri A. Sundman toukokuun 1

[1]) Valt. pöytäk. 17 p. kesäk. 4 §. — [2]) S:n 8 p. huhtik. 8 §. — [3]) S:n 28 p. lokak. 12 §. — [4]) Ks. vuod. 1924 kert. siv. 143 ja 280. — [5]) Valt. pöytäk. 9 p. jouluk. 36 §. — [6]) S:n 17 p. kesäk. 20 §.

p:stä 1918, nuorempi kassanhoitaja V. Strömberg heinäkuun 1 p:stä 1919, nuorempi kassanhoitaja A. M. Sundqvist kesäkuun 1 p:stä 1921, vanhempi konttorikirjuri K. D. Candolin tammikuun 1 p:stä 1921 sekä avustava vaakamestari G. Lindström, vaakamestari S. G. Lindstén ja koneenkäyttäjä A. V. Borgman kesäkuun 1 p:stä 1919. Samalla valtuusto määräsi, että mainitun päätöksen johdosta maksettavat ikälisäykset suoritettaisiin vasta heinäkuun 1 p:stä lukien sekä että mahdollisesti aiheutuvat lisäkustannukset pantaisiin maksettavaksi menosäännön tililtä Uusien virkain palkat.

Terveydenhoitolautakunnan esityksestä kaupunginvaltuusto päätti [1]), että kunnalliset ammattientarkastajat E. Laurén ja E. Heikkinen ikäkorotuksen saamiseksi saisivat lukea hyväkseen sen ajan heinäkuun 1 p:stä 1921 joulukuun 31 p:än 1924, jonka he olivat toimineet ylimääräisinä ammattientarkastajina, että heille viimemainitusta päivästä lukien maksettaisiin ikälisäys kolmen vuoden palveluksesta sekä että päätöksestä aiheutuvat lisämenot suoritettaisiin menosäännön tililtä Uusien virkain palkat. Ammattientarkastaja Laurénin tässä yhteydessä tekemä anomus saada samassa tarkoituksessa lukea hyväkseen osin maitolaboratoorissa, osin korttikeskuksessa palvelemansa aika jätettiin huomioon ottamatta.

Lääketieteenlisensiaatti G. Palander, joka sopimuksen nojalla oli hoitanut sairaalatarkastajanvirkaa kesäkuun 1 p:stä 1919 ja kesäkuun 1 p:stä 1925 lähtien tuli saamaan mainittuun virkaan vahvistetun luokituksen mukaisesti liittyvän palkan, oikeutettiin [2]) ikäkorotuksia varten lukemaan hyväkseen koko edellä mainittu virka-aikansa.

Johtaja T. Reino oikeutettiin [3]) ikäkorotuksen saamiseksi lukemaan hyväkseen se aika, jonka hän oli toiminut opettajana Bengtsårin kasvatuslaitoksessa eli heinäkuun 1 p:stä 1914 elokuun 1 p:än 1921, jona viimemainittuna päivänä hänet nimitettiin Vanjoen laitoksen johtajaksi, huolimatta siitä, että hänen myöhempi virkansa kuului ylempään palkkausluokkaan.

Vahtimestari A. Helander, joka syyskuun 1 p:stä 1918 kesäkuun 1 p:än 1923 oli toiminut Vallilan kansakoulun talonmiehenä sekä viimemainitusta ajankohdasta syyskuun 1 p:än 1924 Kaarlenkadun ja sen jälkeen Kaisaniemen kansakoulun vahtimestarina, oikeutettiin [4]) ikäkorotuksen saamiseksi lukemaan hyväkseen koko se edellä mainittu aika, jonka hän ennen syyskuun 1 p:ä 1924 oli ollut kansakoulujen palveluksessa.

Sähkölaitoksen jakeluosaston johtaja R. F. W. Lindbohm oikeutettiin [5]) ikäkorotuksen saamiseksi lukemaan hyväkseen aika tammikuun 1 p:stä 1919 tammikuun 1 p:än 1920, jolloin hän virkaatekevänä hoiti mainittua virkaa, kuitenkin siten, että insinööri Lindbohmin oikeus saada ikäkorotus astuisi voimaan vasta syyskuun 1 p:stä 1925.

Rakennuskonttorin satamarakennusosaston työpäällikkö S. Randelin anoi oikeutta ikäkorotuksen saamiseksi lukea hyväkseen sen kesäkuun 1 p:n 1916 ja lokakuun 1 p:n 1919 välisen ajan, jonka hän ennen nimittämistään satamaosaston työpäällikköksi oli toiminut rakennuskonttorin apulaistyöpäällikkönä, perustellen anomustaan siten, että hän koko kaupungin toimessa olemansa ajan oli hoitanut kaupungin satamarakennusten suoranaista johtoa ja että hänen virkansa vuonna 1919 ainoastaan järjesteltiin uudestaan. Kaupunginvaltuusto myöntyi [6]) anomukseen.

---

[1]) Valt. pöytäk. 29 p. huhtik. 30 §. — [2]) S:n 4 p. maalisk. 13 §; vrt. tätä kert. siv. 141. — [3]) S:n 11 p. marrask. 19 §. — [4]) S:n 12 p. elok. 32 §. — [5]) S:n 12 p. elok. 18 §. — [6]) S:n 11 p. marrask. 21 §.

Evättyjä anomuksia saada lukea hyväkseen virkavuosia. Kaupunginvaltuusto epäsi [1]) lihantarkastusaseman kassanhoitajan H. G. Ahlbergin tekemän anomuksen, että hän ikäkorotuksen saamiseksi saisi lukea hyväkseen sen kuuden vuoden ajan, jonka hän ennen nimittämistään kassanhoitajaksi oli toiminut lihantarkastusaseman päiväkirjanpitäjänä.

Samoin kaupunginvaltuusto epäsi [2]) kaupungin yleisten töiden hallituksen tekemän esityksen, että työpäällikkö S. Randelin ja apulaistyöpäällikkö V. Hirn edellinen kaupungininsinöörin, jälkimmäinen työpäällikön sijaiseksi määrättynä saisivat pitää heille vakinaisissa toimissaan kuuluvat ikälisäykset.

Kaupunginpalvelija A. A. Nyberg, joka tammikuun 15 p:stä 1883 heinäkuun 1 p:än 1888 oli palvellut Helsingin poliisilaitoksessa, joka silloin oli kunnallinen laitos, ja maaliskuun 15 p:nä 1903 oli nimitetty kaupunginpalvelijaksi raastuvanoikeuteen, oli kaupunginvaltuustolta anonut oikeutta saada eläkkeen saamiseksi lukea virkavuosina hyväkseen poliisilaitoksessa palvelemansa ajan. Kaupunginvaltuusto hylkäsi [3]) kuitenkin hänen anomuksensa rahatoimikamarin ehdotettua sen evättäväksi sen nojalla, ettei hakija ollut yhtäjaksoisesti ollut kaupungin palveluksessa, ettei kaupungin viranpitäjillä siihen aikaan, jolloin hakija erosi toimestaan poliisilaitoksessa, ollut eläkeoikeutta, sekä että myöntymisestä mainittuun anomukseen tulisi ennakkopäätös, jota vastedes tultaisiin käyttämään hyväkseen.

Palkkausmäärärahain ylittäminen. Kaupunginvaltuusto päätti [4]), että vuoden menosääntöön uusien virkain palkkoja ja sairauden aikaisten viransijaisten palkkioita varten merkittyjä määrärahoja sai ylittää tarpeellisilla määrillä.

Hyvitys kaupungin komiteain ja valiokuntain jäsenyydestä. Kaupunginvaltuuston antaman tehtävän [5]) mukaisesti rahatoimikamari lähetti selvityksen kaupungin viranomaisten asettamain lautakuntain, hallitusten, valiokuntain ja komiteain jäsenyydestä maksettavista palkkioista voimassa olevista määräyksistä sekä tapauksissa, joissa tällaisia määräyksiä ei ollut olemassa, niihin nähden noudatetusta käytännöstä. Siitä kävi ilmi, että korvausta ylimalkaan ei ollut suoritettu valiokuntain ja komiteain jäsenille, joiden työ kuitenkin kamarin mielestä oli yhtä rasittava ja aikaa vievä kuin lautakuntain jäsenten. Kamarin ehdotuksesta kaupunginvaltuusto päätti [6]), että kaupungin viranomaisten asettamain komiteain ja valiokuntain jäsenille toistaiseksi suoritettaisiin 50 markan palkkio kokoukselta; että mainittu palkkio suoritettaisiin kaupungin viranpitäjille ainoastaan siinä tapauksessa, ettei puheena oleva komitea ollut sen viranomaisen asettama, jonka alainen viranpitäjä lähinnä oli; sekä että edellä esitettyä päätöstä oli sovellettava kesäkuun 1 p:stä 1925 lukien.

Kaupunginvaltuuston puheenjohtajan ja jäsenten palkkiot. Kaupunginvaltuusto vahvisti [7]) kaupunginvaltuutetun tehtävästä vuonna 1925 maksettavan korvauksen 40 markaksi kokoukselta ja puheenjohtajan palkkion 80 markaksi kokoukselta.

Inventtaajain palkkio. Kaupunginkirjaston kirjavaraston inventtaajille myönnettiin [8]) 1,000 markan palkkio kullekin eli yhteensä 5,000 markkaa, joka määrä oli suoritettava valtuuston käyttövaroista Opetus- ja sivistyslaitokset nimisen pääluokan kohdalta.

---

[1]) Valt. pöytäk. 16 p. syysk. 24 §. — [2]) S:n 11 p. marrask. 13 §. — [3]) S:n 3 p. kesäk. 37 §. — [4]) S:n 9 p. jouluk. 12 §. — [5]) Ks. vuod. 1924 kert. siv. 127. — [6]) Valt. pöytäk. 13 p. toukok. 7 §. — [7]) S:n 21 p. tammik. 7 §. — [8]) S:n 29 p. huhtik. 18 §; ks. tätä kert. siv. 146.

Majoituslautakunnan virkailijain vuoden 1924 palkkiot. Kaupunginvaltuusto päätti [1]) säädetyssä järjestyksessä anoa Uudenmaan läänin maaherralta majoituslautakunnan virkailijain palkkioiden vahvistamista niiksi määriksi, jotka heille oli maksettu vuoden 1924 menosäännön mukaisesti, eli yhteensä 8,290 markaksi.

Tuberkulootisten henkilöiden röntgentutkimukset. Terveydenhoitolautakunnalle lähettämässään kirjelmässä oli kaupungin tuberkuloosilääkäri I. Rosqvist huomauttanut röntgentutkimusten suurta merkitystä keuhkotuberkuloositapausten toteamisessa ja samalla ilmoittanut, että koska keuhkotautisten tiedonantotoimistolla ja poliklinikalla ei ollut käytettävänään omaa röntgenkojetta, Marian sairaalan röntgenosaston lääkäri G. Jansson korvauksetta oli toimittanut poliklinikan potilaiden tarpeelliset tutkimukset sekä tarvittaessa antanut heille röntgenhoitoa. Kun potilaiden lukumäärä kuitenkin vuosi vuodelta lisääntyi eikä voitu pitää kohtuullisena, että virkamiehen suoritettavaksi pantiin ylimääräistä työtä, joka ei ensinkään kuulunut hänelle, oli tuberkuloosilääkäri anonut terveydenhoitolautakunnan toimenpidettä, jotta lääketieteentohtori Jansson saisi korvauksen työstään. Terveydenhoitolautakunta lähetti esityksen oman puoltavan lausuntonsa ohella kaupunginvaltuustolle, joka päätti [2]) myöntää Marian sairaalan röntgenosaston johtajalle G. Janssonille palkkiota 500 markkaa kuukaudessa tammikuun 1 p:stä lukien korvaukseksi keuhkotautisten tiedonantotoimiston ja poliklinikan potilaiden röntgentutkimuksista. Kuluvana vuonna tarvittava määrä, 6,000 markkaa, oli maksettava valtuuston käyttövaroista Terveydenhoito nimisen pääluokan kohdalta.

Paikallisliikenteen rautatietariffit. Eräiden kaupungin ympäristön huvilayhdyskuntain asukkaitten asettama komitea, jonka tarkoituksena oli näiden yhdyskuntain etujen valvominen paikallisliikenteen rautatietariffeja koskevassa kysymyksessä, joita tariffeja vuoden alusta komitean mielestä oli kohtuuttomasti korotettu, anoi kaupunginvaltuustolle lähettämässään kirjelmässä, että valtuusto ryhtyisi toimenpiteisiin, jotta rautatiehallitus saataisiin alentamaan edellä mainittu korotus kohtuuden rajoihin. Komitea perusteli anomustaan sillä, että sekä valtio että kaupunki olivat rahallisesti tukeneet esikaupunkien rakennustoimintaa helpottaakseen siten Helsingissä vallitsevaa asuntopulaa, mutta että mainittu rautatietariffien korotus kohtuuttomasti vaikeutti tämän johdosta kaupungin ympäristöihin asettuneen väestön toimeentuloa.

Mainittua anomusta esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti [3]) evätä komitean esityksen, koska kaupunki oli pyrkinyt ja sen valtuuston mielipiteen mukaan edelleen oli pyrittävä järjestämään omia, liikennöivälle yleisölle halpoja yhdysväyliä ympäristöihinsä.

Munkkiniemen ja Haagan linjojen raitiotiemaksut. Kaupunginvaltuustolle osoitetussa kirjelmässä oli Aktiebolaget M. G. Stenius osakeyhtiö ilmoittanut, että yhtiön omistamien raitioteiden liikennetulos vuosina 1915—1923 oli ollut epätyydyttävä, minkä johdosta yhtiö anoi lupaa saada korottaa kaupunginvaltuuston vuonna 1920 vahvistamia [4]) matkustajamaksuja. Kaupungin teknillisten laitosten hallituksen ja rahatoimikamarin puollettua yhtiön anomusta kaupunginvaltuusto päätti [5]) muuttaen Munkkiniemen—Haagan raitioteiden toimilupakirjan 8 §:n d-kohtaa oikeuttaa Aktiebolaget M. G.

---

[1]) Valt pöytäk. 21 p. tammik. 8 §. — [2]) S:n 8 p. huhtik. 15 §. — [3]) S:n 8 p. huhtik. 23 §. — [4]) Ks. vuod. 1920 kert. siv. 79. — [5]) Valt. pöytäk. 18 p. helmik. 26 §.

Stenius osakeyhtiön toistaiseksi ja kunnes kaupunginvaltuusto toisin päättäisi kantamaan raitiovaunun käyttämisestä Munkkiniemen tai Haagan ja asianomaisen linjan kaupungissa olevan päätekohdan välillä enintään 2: 50 markkaa vakinaiselta vuorolta.

Lisämääräraha raastuvanoikeudelle. Yhteiselle raastuvanoikeudelle myönnettiin [1]) vuoden säästöstä 25,000 markan lisäys sen tarverahoihin.

Ulosottolaitoksen määrärahain ylittäminen ja sille myönnetyt lisämäärärahat. Koska rahatoimikamari vuoden varrella oli siirtänyt ensimmäisen kaupunginvoudinkonttorin ylimääräisen ulosottoapulaisentoimen ylempään palkkaluokkaan, oli virkaa varten merkitty palkkausmääräraha osoittautunut riittämättömäksi, ja kaupunginvaltuusto päätti [2]), että määrärahan saisi ylittää tarpeen mukaan.

Koska 10,000 markan lisäyksen myöntäminen ulosottolaitoksen tarverahoihin oli osoittautunut tarpeelliseksi, päätti [3]) kaupunginvaltuusto osoittaa tämän määrän vuoden säästöstä.

Rahatoimikamarin lähetettyä kaupunginvaltuustolle maistraatin kamarille jättämän, toisen kaupunginvoudin tekemän anomuksen 4,320 markan määrärahan myöntämisestä kolmannen kanslia-apulaisen palkkaamiseksi kaupunginvoudin konttoriin syyskuun 13 p:stä vuoden loppuun kaupunginvaltuusto, koska puheena olevan konttorin työt tarkempaa tarkkailua ja verojen kannannan jouduttamista tarkoittavien toimenpiteiden johdosta olivat suuressa määrin lisääntyneet, päätti [4]) myöntää pyydetyn määrärahan, joka merkittäisiin menosäännön tilille Uusien virkain palkat.

Vapautus velvollisuudesta korvata ryöstetty rahamäärä. Ulosottoapulainen V. Wainio oli anonut vapautusta velvollisuudesta korvata kaupungille se 4,178: 70 markan suuruinen kunnallisveromäärä, jonka hänen apulaisensa oli perinyt ja joka sittemmin oli tältä ryöstetty. Koska herra Wainio esimiestensä tietäen oli käyttänyt yksityistä apulaista verojen kannantaan ja koska apulaisen ei oltu havaittu tehneen itseään syypääksi mihinkään huolimattomuuteen tai varomattomuuteen, kaupunginvaltuusto päätti [5]) myöntyä hakijan anomukseen sekä peittää kaupungille täten aiheutuvan tappion käyttövaroistaan Sekalaisten menojen pääluokan kohdalta.

Lisämäärärahoja satamia varten. Koska vuoden menosääntöön poijuja, tihtaaleja ja merimerkkejä, rautatieraiteita ja ruoppausta varten merkityt määrärahat oli arvioitu liian niukasti, myönsi [6]) kaupunginvaltuusto vuoden säästöstä mainittuihin määrärahoihin lisäyksiä yhteensä 68,500 markkaa.

Länsisataman valaistusolot. Helsingin tullikamarin esitettyä valituksia sen johdosta, että Jätkäsaaren Laivaranta Helsingin makasiiniosakeyhtiön kivimakasiinin kohdalla sekä makasiinin etelä- ja pohjoispuolella sijaitsevat kentät olivat vailla valaistusta ja rahatoimikamarin tämän johdosta paikalla toimituttamassaan katselmuksessa havaittua valitukset oikeutetuiksi oli kamari kehoittanut sähkölaitosta järjestämään mainittuihin paikkoihin puheena olevan kivimakasiinin kohdalle 39 valopistettä, joiden kustannukset laitos oli arvioinut 30,000 markaksi ja vuotuiset ylläpitokustannukset 14,000 markaksi. Kaupunginvaltuusto hyväksyi [7]) toimenpiteen ja merkitsi [8]) vuoden 1926 menosääntöön tarkoitukseen tarvittavan määrärahan.

---

[1]) Valt. pöytäk. 25 p. marrask. 4 §. — [2]) S:n 9 p. jouluk. 12 §. — [3]) S:n 9 p. jouluk. 18 §. — [4]) S:n 11 p. marrask. 12 §. — [5]) S:n 18 p. helmik. 24 §; vrt. vuod. 1924 kert. siv. 240 (oikaistu tieto). — [6]) S:n 25 p. marrask. 6 §. — [7]) S:n 7 p. lokak. 11 §. — [8]) S:n 16 p. jouluk. 12 §.

Koska Länsisataman hiilisatama oli syksyn kuluessa valmistunut ja rautatieviranomaiset olivat panneet sikäläisten rautatieraiteiden liikennöimisen ehdoksi valaistuksen aikaansaamisen alueelle, päätti [1]) kaupunginvaltuusto osoittaa 47,100 markkaa valaistuksen järjestämiseksi eräihin määrättyihin paikkoihin. Mainittu määrä oli suoritettava ennakolta kaupunginkassasta ja sittemmin pantava maksettavaksi vuoden 1926 menosääntöön koko hiilisataman valaistusta varten merkittävästä määrärahasta.

Länsisataman satamakannanta. Helsingin kaupungin ja Helsingin makasiiniosakeyhtiön välillä tehdyn sopimuksen [2]) mukaisesti mainittu yhtiö toimitti liikenne-, tuulaaki- ja satamamaksujen kannannan Länsisatamassa saaden tästä korvausta 25 % toimitetun kannannan määrästä. Tämän johdosta menosääntöön oli merkitty 500,000 markan suuruinen korvausmääräraha, joka kuitenkin sataman liikenteen kasvamisen johdosta osoittautui riittämättömäksi. Kaupunginvaltuusto osoitti [3]) vuoden tilierotuksesta 500,000 markkaa lisäykseksi mainittuun määrärahaan.

Satamakannantakonttorin määrärahain ylityksiä. Satamahallituksen ilmoitettua, että vuoden 1924 menosääntöön satamakannantakonttorin lämpöä ja valoa varten merkitty määräraha oli osoittautunut riittämättömäksi, kaupunginvaltuusto päätti [4]) että mainitun määrärahan sai ylittää 10,000 markalla.

Palolaitoksen määrärahain ylittäminen sekä lisäysten myöntäminen niihin. Rahatoimikamarin oikeutettua palotoimikunnan 4,000 markalla ylittämään palolaitoksen vuoden 1924 vedenkulutusmääräraha kaupunginvaltuusto päätti [5]) hyväksyä tämän toimenpiteen.

Palotoimikunnan ilmoitettua että eräät palolaitoksen menosääntöön merkityt määrärahat eri syistä olivat osoittautuneet riittämättömiksi, kaupunginvaltuusto päätti [6]) vajauksen peittämiseksi osoittaa vuoden säästöstä yhteensä 70,950 markkaa.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi [7]) rahatoimikamarin toimenpiteen oikeuttaa poliisilaitoksen ylittämään eräitä vuoden 1924 menosäännön määrärahoja yhteensä 55,000 markalla; ylityksen oli pääasiassa aiheuttanut eräiden laskujen siirtäminen vuodesta 1923 vuoteen 1924.

Poliisimestari oli anonut maaherralta 36,000 markan määrärahaa kuuden ratsuhevosen ostamiseksi poliisilaitokselle ja asiasta oli pyydetty kaupunginvaltuuston lausuntoa. Valtuusto päätti [8]) antamassaan vastauksessa ilmoittaa, että kaupunki suostui suorittamaan $^2/_7$ edellä mainituista kustannuksista.

Samoin kaupunginvaltuusto päätti [9]) kaupungin puolesta sitoutua säädetyssä suhteessa ottamaan osaa uuden valokuvauskoneen hankkimisesta poliisilaitoksen etsivälle osastolle aiheutuviin, 6,500 markkaan nouseviin kustannuksiin.

Uudenmaanlääänin lääninkonttori oli lähettänyt lopullisen laskelman poliisilaitoksen menoista vuonna 1924. Laskelmasta ilmeni, että kaupungin osuus eli $^2/_7$ näistä kustannuksista oli 4,768,936: 78 markkaa, jota vastoin menosääntöön oli merkitty tarkoitukseen ainoastaan 4,493,000 markkaa. Erotus johtui siitä, että eräät määräykset valtion virkailijain ikälisäyksistä olivat astuneet voimaan vuonna 1924 ja siitä aiheutuneet lisämenot oli otettu valtion saman vuoden lisämenoarvioon, jota kuitenkaan ei ollut vahvistettu kaupungin vuoden 1925 menosääntöä laadittaessa. Kaupunginvaltuusto osoitti [10]) puuttuvan määrän, 275,936: 78 markkaa, vuoden tilierotuksesta.

---

[1]) Valt. pöytäk. 25 p. marrask. 7 §. — [2]) Ks. vuod. 1924 kert. siv. 70. — [3]) Valt. pöytäk. 7 p. lokak. 17 §. — [4]) S:n 21 p. tammik. 13 §. — [5]) S:n 21 p. tammik. 16 §. — [6]) S:n 9 p. jouluk. 10 §. — [7]) S:n 21 p. tammik. 16 §. — [8]) S:n 4 p. maalisk. 2 §. — [9]) S:n 29 p. huhtik. 5 §. — [10]) S:n 29 p. huhtik. 7 §.

Koska erään poliisilaitokselle ostetun auton hinta suoritettiin erissä, osittain vasta vuonna 1926, oikeutettiin [1]) rahatoimikamari uudelleen merkitsemään mainitun vuoden menosääntöön kaupungin osuus auton oston [2]) aiheuttamista kustannuksista.

Lastensuojelutoimintaa varten myönnettyjen määrärahain ylittäminen sekä lisäysten myöntäminen niihin. Rahatoimikamari oli oikeuttanut lastensuojelulautakunnan ylittämään vuoden 1924 menosääntöön yksityistä elätteelleantoa ja jatko-opetusta varten merkityn määrärahan 300,000 markalla, ja kaupunginvaltuusto päätti [3]) hyväksyä tämän toimenpiteen. Ylitys oli aiheutunut elätteelle annettujen lasten luvun lisääntymisestä ja heistä suoritettavien maksujen kohoamisesta.

Sittemmin lastensuojelulautakunta ilmoitti, että elätteelle annettujen lasten valvontaa uuden köyhäinhoitolain määräysten mukaisesti oli ollut tehostettava, mikä oli aiheuttanut ylimääräisiä matkakustannuksia lautakunnan toimihenkilöille, sekä että myöskin lasten kuljetuskustannukset olivat ylittäneet arviomääränsä. Tämän johdosta kaupunginvaltuusto päätti [4]) käyttövaroistaan Lastensuojelutoiminta nimisen pääluokan kohdalta osoittaa 10,000 markkaa lisäykseksi lautakunnan matkakustannusmäärärahaan.

Köyhäinhoidon määrärahain ylittäminen sekä lisäysten myöntäminen niihin. Vuonna 1924 vallinneen työttömyyden ja elintarpeiden hintain kohoamisen johdosta köyhäinhoidon suoranaisten avustusten määräraha oli osoittautunut riittämättömäksi tarkoitukseensa, minkä johdosta rahatoimikamari oli oikeuttanut köyhäinhoitolautakunnan ylittämään puheena olevan määrärahan 150,000 markalla. Kaupunginvaltuusto hyväksyi [3]) tämän toimenpiteen.

Eri syistä ja ensi sijassa talvella ja keväällä vallinneen työttömyyden aiheuttaman hädän johdosta olivat köyhäinhoidon menosääntöön suoranaisia kotiavustuksia sekä päivähoitokustannuksia varten merkityt määrärahat käyneet riittämättömiksi, ja kaupunginvaltuusto päätti [5]) vuoden tilierotuksesta osoittaa edelliseen määrärahaan 800,000 markan ja jälkimmäiseen 100,000 markan lisäyksen.

Lisämäärärahoja terveydenhoitoa varten. Terveydenhoitolautakunnan ilmoitettua, että eräät menosääntöön merkityt määrärahat olivat osoittautuneet riittämättömiksi tarkoituksiinsa, kaupunginvaltuusto myönsi [6]) käyttövaroistaan Terveydenhoito nimisen pääluokan kohdalta yhteensä 79,306: 95 markkaa lisämäärärahoja, jotka jakautuivat seuraaviin eriin: 4,000 markkaa maitonäytteiden ostamiseen, 10,000 markkaa apuhenkilökunnan palkkaamiseen, 10,000 markkaa veneerisiä tauteja sairastavien miesten poliklinikalle, 22,436 markkaa kunnan hammaspoliklinikalle, 1,600 markkaa tuberkuloosikodin Kotkankadun talossa n:o 5 olevan huoneiston vuokraa varten, 10,000 markkaa vuokra-avun ja elintarpeiden jakamiseksi tuberkulootisille henkilöille, 20,000 markkaa parantolahoidon kustantamiseksi tuberkulootisille henkilöille sekä 1,270: 95 markkaa Oulunkylän kesäpäiväparantolalle.

Kunnallisen hammaspoliklinikan perustamiseksi myönnetyn apurahan käyttö. Rahatoimikamari ilmoitti oikeuttaneensa terveydenhoitolautakunnan vuonna 1925 käyttämään sen määrän, n. 100,000 markkaa, joka oli jäljellä vuoden 1924 menosääntöön kunnallisen hammaspoliklinikan perustamiseksi merkitystä määrärahasta; mainittu määrä oli jäänyt käyttämättä sen johdosta, että poliklinikan johtajantointa ei oltu täytetty mainittuna vuonna. Ilmoitus merkittiin [7]) pöytäkirjaan.

---

[1]) Valt. pöytäk. 29 p. huhtik. 7 §. — [2]) Ks. vuod. 1924 kert. siv. 93. — [3]) Valt. pöytäk. 4 p. helmik. 7 §. — [4]) S:n 9 p. jouluk. 22 §. — [5]) S:n 11 p. marrask. 17 §. — [6]) S:n 28 p. lokak. 18 §. — [7]) S:n 21 p. tammik. 11 §.

Lisämäärärahoja sairaanhoitotarkoituksiin. Sittenkuin oli osoittautunut, että menosääntöön sairaanhoitotarkoituksiin merkityt määrärahat olivat olleet liian niukasti arvioidut, päätti [1]) kaupunginvaltuusto osoittaa käyttövaroistaan Sairaanhoito nimisen pääluokan kohdalta mainittuihin määrärahoihin yhteensä 123,210 markan lisäyksen.

Määräraha Marian sairaalalle. Käyttövaroistaan Sairaanhoito nimisen pääluokan kohdalta kaupunginvaltuusto myönsi [2]) 64,000 markkaa jääkaapin ja astiainpesukoneen hankkimiseksi Marian sairaalaan.

Koska potilasluvun lisääntyminen Marian sairaalan kirurgisella osastolla oli tehnyt välttämättömäksi ottaa sairaalaan yhden pesijättären lisää, mutta menosäännössä ei ollut määrärahaa hänen palkkaamisekseen, päätti [3]) kaupunginvaltuusto kaupungin sairaalain ylihallituksen esityksestä myöntää tarkoitukseen käyttövaroistaan Sairaanhoito nimisen pääluokan kohdalta 8,400 markkaa.

Määräraha Nikkilän mielisairaalalle. Vahvistettaessa vuoden menosääntöä kaupunginvaltuuston käyttövarat sairaanhoitoa varten arvioitiin [4]) huomioon ottaen, että niillä oli kustannettava eräitä kaluston y. m. uutishankintoja Nikkilän mielisairaalan vasta perustettua osastoa varten. Sittemmin kaupungin sairaalain ylihallitus oli ilmoittanut, että kaluston ostoon tarvittiin 277,701 markkaa ja tarpeellisen vaatevaraston hankkimiseen osastolle 326,275 markkaa, ja valtuusto päätti [5]), että pyydetyt määrät maksettaisiin sen edellä mainituista käyttövaroista.

Kansakoulujen määrärahain ylittäminen. Rahatoimikamari ilmoitti oikeuttaneensa ruotsinkielisten kansakoulujen johtokunnan ylittämään seuraavat koulujen vuoden 1924 menosäännön määrärahat: koulutarvikkeiden määrärahan 24,000 markalla, lämpö- ja valomäärärahan 10,000 markalla, puhtaanapito-, siivoamis- ja vedenkulutusmäärärahan 4,000 markalla ja tarverahamäärärahan 3,200 markalla. Kaupunginvaltuusto hyväksyi [6]) kamarin toimenpiteen.

Lisämääräraha valmistavalle poikain ammattikoululle. Ammattiopetuslaitosten johtokunta oli anonut, että kaupunginvaltuusto myöntäisi lisäyksen valmistavan poikain ammattikoulun palkkausmäärärahaan, jotta kouluun voitaisiin perustaa uusi suomenkielinen rinnakkaisluokka, ja perustellut anomustaan siten, että suomenkielisille osastoille pyrkijäin luku oli kasvanut siihen määrään, että useina vuosina oli ollut mahdotonta ottaa vastaan läheskään kaikkia pyrkijöitä. Johtokunnan anomukseen myöntyen kaupunginvaltuusto päätti [7]), että valmistavaan poikain ammattikouluun lukuvuoden 1925—26 alusta lukien perustettaisiin uusi suomenkielinen rinnakkaisluokka sekä että päätöksestä aiheutuvat, kuluvaan vuoteen kohdistuvat kustannukset suoritettaisiin kaupunginvaltuuston käyttövaroista Opetus- ja sivistyslaitokset nimisen pääluokan kohdalta.

Lisämäärärahojen myöntäminen kaupunginkirjastolle. Käyttövaroistaan Opetus- ja sivistyslaitokset nimisen pääluokan kohdalta kaupunginvaltuusto osoitti [8]) 9,500 markkaa lisäykseksi kaupunginkirjaston ylimääräisten apulaisten määrärahaan sekä 3,000 markkaa lisäykseksi laitoksen tarverahamäärärahaan. Määrärahat olivat osoittautuneet riittämättömiksi m. m. sen johdosta, että lainausliike oli lisääntynyt ja sanomalehtihuoneisiin oli ollut järjestettävä ylimääräistä valvontaa.

[1]) Valt. pöytäk. 9 p. jouluk. 9 §. — [2]) S:n 25 p. marrask. 18 §. — [3]) S:n 18 p. helmik. 17 §. — [4]) Ks. vuod. 1924 kert. siv. 118. — [5]) Valt. pöytäk. 25 p. marrask. 19 §. — [6]) S:n 21 p. tammik. 14 §, 4 p. helmik. 7 § ja 13 p. toukok. 10 §. — [7]) S:n 12 p. elok. 12 §. — [8]) S:n 9 p. jouluk. 21 §.

Vesivärimaalausten osto. Neljän B. Taljaminin vuonna 1827 maalaaman, Helsingin kaupungista ja sen ympäristöistä saatuja aiheita esittävän vesivärimaalauksen ostamiseksi kaupungin museoon kaupunginvaltuusto myönsi [1]) käyttövaroistaan Opetus- ja sivistyslaitokset nimisen pääluokan kohdalta 13,000 markkaa.

Teknillisten laitosten määrärahain ylittäminen. Vesijohtolaitoksen ilmoitettua rahatoimikamarille, että eräät laitoksen vuoden 1924 menosääntöön merkityt määrärahat olivat osoittautuneet riittämättömiksi, pääasiassa koska työpalkat oli maksettu ylemmän asteikon mukaan kuin menosääntöä laadittaessa oli arvioitu sekä koska Vanhankaupungin saostusaltaiden katto vastoin olettamuksia oli todettu niin lahoksi, että se täytyi rakentaa kokonaan uudestaan, kamari oli oikeuttanut laitoksen yhteensä 268,000 markalla ylittämään kyseelliset määrärahat sekä edelleen myöntänyt kaupungin yleisten töiden hallitukselle oikeuden ylittää vesijohtolaitoksen virkailijain vuoden 1924 palkkausmäärärahan 38,001: 70 markalla, kaasulaitoksen vastaavan määrärahan 51,647: 50 markalla ja sähkölaitoksen saman määrärahan 159,507: 71 markalla kaikkien näiden osoittauduttua riittämättömiksi sen johdosta, että palkat mainitun vuoden kolmantena neljänneksenä oli suoritettu ylemmän asteikon mukaan, kuin talousarviota laadittaessa oli arvioitu. Nämä toimenpiteet sekä sähkölaitoksen oikeuttamisen 139,150 markalla ylittämään eräät laitoksen vuoden 1924 menosääntöön merkityt määrärahat kaupunginvaltuusto hyväksyi [2]).

Sittemmin oli osoittautunut, että vieläkin eräät teknillisten laitosten vuoden 1924 menosäännön määrärahat olivat olleet liian niukat tarkoituksiinsa, minkä johdosta valtuusto oikeutti [3]) vesijohtolaitoksen yhteensä 44,621: 62 markalla, kaasulaitoksen 38,617: 34 markalla ja sähkölaitoksen 84,972: 75 markalla ylittämään kyseelliset määrärahat.

Koska kuluvan vuoden menosääntöön kesäloman järjestämiseksi vesijohtolaitoksen työntekijöille merkitty määräraha elinkustannusindeksiluvun kohoamisen johdosta ei riittänyt tarkoitukseensa, valtuutti [4]) kaupunginvaltuusto laitoksen tarvittavalla määrällä ylittämään mainitun määrärahan.

Sähkölaitoksen oikeuttaminen poistamaan tileistä turbogeneraattorin arvon. Kaupungin teknillisten laitosten hallituksen esityksestä kaupunginvaltuusto päätti [5]) oikeuttaa sähkölaitoksen poistamaan tileistä maaliskuun 8 p:nä 1924 tapaturmaisesti turmeltuneen turbogeneraattorin kirjaanpannun arvon, 84,665: 49 markkaa.

Ilmapuristinlaitteen osto. Rahatoimikamari ilmoitti, että valtio todennäköisesti talvella 1926 aloituttaisi suuria louhintatöitä, joissa lukuisat poraajat saisivat työtä, sekä että kamari välttääkseen niitä vaikeuksia, joita poraajien puute saattoi aiheuttaa kaupungin tasoitustöille, oli valtuuttanut rakennuskonttorin ryhtymään toimenpiteisiin täydellisen ilmapuristinlaitteen hankkimiseksi, jota varten kamari oli merkinnyt vuoden 1926 menosääntöehdotukseen 90,000 markan määrärahan. Kaupunginvaltuusto hyväksyi [6]) tämän toimenpiteen.

Työkalujen osto. Kaupungininsinöörin ilmoitettua, että rakennuskonttorin työkaluvarastot kaupunginvaltuuston päätöksen nojalla käyntiin pantujen hätäaputöiden johdosta olivat käyneet riittämättömiksi, päätti [7]) val-

---

[1]) Valt. pöytäk. 4 p. helmik. 8 §. — [2]) S:n 4 p. helmik. 7 § ja 18 p. helmik. 10 §. — [3]) S:n 4 p. maalisk. 11 §. — [4]) S:n 9 p. jouluk. 12 §. — [5]) S:n 4 p. maalisk. 12 §. — [6]) S:n 9 p. jouluk. 15 §. — [7]) S:n 4 p. maalisk. 10 §.

tuusto osoittaa käyttövaroistaan Sekalaisten menojen pääluokan kohdalta 50,000 markkaa tarpeellisten työkalujen ostoon.

Kaupungin yleisten töiden hallitus oli ilmoittanut rahatoimikamarille, että Salmisaareen vievän uuden liikenneväylän töiden loppuun suorittaminen vahvistetun ajan kuluessa tuotti vaikeuksia, koska rakennuskonttorilla oli pengerrysmaan kuljetukseen käytettävänään ainoastaan yksi veturi, joka ei ollut aivan toimintavarma, sekä koska kaupungin sähkönosturit, joiden lukumäärä oli aivan riittämätön, vasta keskikesällä vapautuisivat käytettäviksi mainittuun tienrakennustyöhön. Tämän johdosta rahatoimikamari oli valtuuttanut rakennuskonttorin 74,000 markalla ostamaan varaveturin sekä yhteensä 51,000 markalla kaksi sähkönosturia. Kaupunginvaltuusto hyväksyi [1]) tämän toimenpiteen ja päätti [1]), että varat maksettaisiin ennakolta kaupunginkassasta ja sittemmin merkittäisiin vuoden 1926 menosääntöön.

Lisämääräraha rakennuskonttorille. Kaupunginvaltuusto myönsi [2]) käyttövaroistaan Yleisten töiden pääluokan kohdalta 42,000 markan suuruisen määrärahan rakennuskonttorin työpajan toisen konemestarin palkkaamiseen vuonna 1925.

Lisämäärärahojen myöntäminen puhtaanapitolaitokselle. Koska eräät vuoden menosääntöön puhtaanapitoa varten merkityt määrärahat eri syistä ylitettäisiin yhteensä 389,500 markalla, mistä kuitenkin 47,500 markkaa aiheutui työpalkkain kohoamisesta, jota varten menosäännössä oli erityinen määräraha, päätti [3]) kaupunginvaltuusto osoittaa käyttövaroistaan Puhtaanapito nimisen pääluokan kohdalta 90,000 markkaa sekä vuoden tilierotuksesta 252,000 markkaa käytettäväksi edellä mainitun vajauksen peittämiseen.

Keskuskeittolan määrärahain ylittäminen. Rahatoimikamari ilmoitti, että vuonna 1924 toimeenpantu höyryn hinnan korotus sekä mainitun vuoden harvinaisen pilvinen ilma olivat lisänneet keskuskeittolan kustannuksia, minkä johdosta kamari oli oikeuttanut mainitun laitoksen johtokunnan ylittämään keittolan mainitun vuoden lämpömäärärahan 40,000 markalla ja valomäärärahan 10,000 markalla. Kaupunginvaltuusto hyväksyi [4]) tämän toimenpiteen.

Määrärahain siirto. Rahatoimikamari ilmoitti katsoneensa suotavaksi, että eräät määrät, joita vuonna 1924 ei oltu voitu käyttää tarkoituksiinsa, saisi siirtää vuoteen 1925, ja sen johdosta oikeuttaneensa kaupungin yleisten töiden hallituksen siirtämään mainittuun vuoteen uusien leivinuunien hankkimiseksi Marian sairaalaan myönnetyn 100,000 markan määrärahan sekä Suvilahden kasarmin sisustustöitä varten myönnetyn määrärahan jäännöksen, 138,202: 90 markkaa.

Edelleen siirrettiin kamarin päätöksen nojalla seuraavat määrärahat kokonaan tai osaksi vuoteen 1925 puhelinkeskuspöydän hankkimiseksi kunnalliskotiin ja puhelinjohdon panettamiseksi sinne myönnetty 21,700 markan määräraha, erinäisiä omakotialueiden vesijohtotöitä varten merkitty 100,000 markan määräraha; omakotialueiden uusia teitä varten merkitty 200,000 markan määräraha sekä omakotialueiden viemärijohtoja varten merkitty 300,000 markan määräraha. Kaupunginvaltuusto hyväksyi [5]) kamarin edellämainitut toimenpiteet.

Ruotsin kuninkaan vierailu. Ruotsin kuninkaan elokuussa odotetun vierailun johdosta valmisteluvaliokunta oli ehdottanut, että hänelle, mikäli

---

[1]) Valt. pöytäk. 13 p. toukok. 21 §. — [2]) S:n 21 p. tammik. 21 §. — [3]) S:n 11 p. marrask. 11 §. — [4]) S:n 21 p. tammik. 15 §. — [5]) S:n 4 p. helmik. 6 § ja 18 p. helmik. 9 §.

kaupunkia koski, valmistettaisiin arvokas vastaanotto ja että siinä tarkoituksessa hankittaisiin lippuja ja lipputankoja, siistittäisiin satama-alue, korjattaisiin eräitä julkisia rakennuksia ja yleisiä paikkoja, toimeenpantaisiin ilotulitus y. m., ja kaupunginvaltuusto päätti[1]) tähän myöntyen osoittaa käyttövaroistaan Sekalaisten menojen pääluokan kohdalta 200,000 markkaa tähän tarkoitukseen sekä antaa rahatoimikamarin tehtäväksi yksissä neuvoin valmisteluvaliokunnan kanssa ryhtyä tarpeellisiin täytäntöönpanotoimiin.

Tätä päätöstä vastaan esittivät vtt J. E. Aalto ja J. E. Nuru yhteisesti kirjallisen vastalauseen, jossa huomautettiin, että mainittu päätös, joka koski ylimääräisen määrärahan myöntämistä, olisi ollut tehtävä $^2/_3$:n äänten-enemmistöllä, että yksi päätöksen tekoon osaa ottanut vt sen jälkeen kuin äänestysesitykseen oli vastattu, nimenomaan pyysi äänestystä toimitettavaksi nimenhuudoin, mutta että puheenjohtaja epäsi tämän pyynnön, ja edelleen, että puheena olevan määrärahan tarkoituksena ei ollut kunnan yhteinen hyöty, vaan ainoastaan erään ryhmän luokkaetujen ja kunnianhimon tyydyttäminen, sekä lopuksi, että tällainen kunnan varain käyttö oli omiaan lisäämään sitä suurta tyytymättömyyttä, joka jo epäoikeudenmukaisen verotusjärjestelmän johdosta vallitsi kaupungin työväestössä.

Sittenkuin valituksentekijät tämän lisäksi olivat valittaneet Uudenmaan läänin maaherralle kaupunginvaltuuston edellä mainitusta päätöksestä ja tällöin pääasiassa toistaneet vastalauseessa esitetyt perustelut, päätti[2]) valtuusto, jolta maaherra oli pyytänyt asiasta selitystä, anoa, että valitus evättäisiin, siihen viitaten, että vahvistettuun menosääntöön merkittyjen kaupunginvaltuuston käyttövarojen myöntämiseen korkeimman hallinto-oikeuden tuollaisista tapauksista antaman päätöksen mukaan ei tarvittu määräenemmistöä. Vastauskirjelmään päätettiin liittää asianomainen pöytäkirjanote, josta ilmeni, ettei asiaa käsiteltäessä ennen nuijan iskua pyydetty nimenhuudoin toimitettavaa äänestystä.

Työttömyyden lieventämistä tarkoittavat toimenpiteet[3]). Helsingin ammatillinen keskusneuvosto r. y. sekä eräs työttömien asettama komitea olivat anoneet toimenpiteihin ryhtymistä kaupungin työttömän väestön keskuudessa vallitsevan hädän lieventämiseksi, etusijassa järjestämällä töitä eritoten naisille ja mikäli tämä ei voinut tapahtua riittävässä laajuudessa, myöntämällä suoranaisia avustuksia. Rahatoimikamari, jolta oli pyydetty lausuntoa tästä asiasta, oli huomauttanut, että kaupungin töissä kesällä oli ollut tavattoman suuri määrä työntekijöitä ja että osa näistä syksyllä töiden päätyttyä oli ollut erotettava. Kamari oli sen vuoksi asettanut erityisen valiokunnan, jonka tuli ehdottaa mahdollisen työttömyyden sattuessa käyntiin pantaviksi soveltuvia töitä. Tämä valiokunta oli puolestaan ehdottanut, että naisten työtuvat saisivat käytettäväkseen 100,000 markkaa ja kaupunkilähetys 50,000 markkaa työttömille naisille soveltuvien töiden järjestämiseen. Suuri osa mainituista naisista oli tosin aikaisemmin työskennellyt erilaisissa ulkotöissä ja soveltui sangen huonosti suorittamaan ehdotettuja ompelu- y. m. töitä, mutta kamari puolsi kuitenkin myöntymistä valiokunnan anomukseen, koska kaupungille täten aiheutuva kustannus ei olisi suurempi kuin jos todella työttömät naiset otettaisiin köyhäinhoidon huostaan, ja koska se ammattiopetus, jonka he tulisivat saamaan, lisäisi heidän mahdollisuuksiaan elättää itsensä.

Rahatoimikamarin ehdotusta esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti[4]) myöntää 150,000 markkaa töiden järjestämiseksi naisille marras- ja joulukuun aikana.

---

[1]) Valt. pöytäk. 17 p. kesäk. 34 § ja 12 p. elok. 1 §. — [2]) S:n 28 p. lokak. 4 §. — [3]) Ks. myös tätä kert. siv. 41, 54 ja 200. — [4]) Valt. pöytäk. 28 p. lokak. 17 §.

Ompelukurssien järjestäminen työttömille naisille. Rahatoimikamari teki selkoa naisten työtupain johtokunnan lähettämästä ja kamarin hyväksymästä ehdotuksesta, että työttömille naisille järjestettäisiin ompelukursseja. Koska työtupain käytettävänä olevat menosäännön määrärahat kuitenkaan ilmeisesti eivät riittäisi ehdotuksen toteuttamiseen, anoi kamari, että kaupunginvaltuusto hyväksyisi toimenpiteen. Anomukseen myönnyttiin [1]) ja kamaria kehoitettiin [1]) aikanaan tekemään esitys tarvittavain lisämäärärahain myöntämisestä.

Hätäaputyöläisten palkat. Samalla kuin kaupunginvaltuusto lieventääkseen vallitsevaa ankaraa työttömyyttä päätti [2]) antaa hätäaputyönä leventää Pakaankatua sekä repiä erään Neitsytpolun tontilla n:o 5 sijaitsevan vanhan puurakennuksen, määräsi [3]) valtuusto, että mainittuihin töihin otettaville työläisille maksettaisiin palkka, joka oli 15 % alempi menoarvion mukaisissa kaupungin töissä oleville työläisille maksettua, sekä että ensin mainituilla työläisillä ei olisi oikeutta kaupungin vakinaisille työläisille tuleviin erikoisetuihin, kuten kesälomaan, eläkkeeseen y. m.

Toimenpiteitä kaupungin töistä aiheutuvien kustannusten vähentämiseksi. Selvitelläkseen kaupungin teknillisten laitosten, yleisten töiden ja puhtaanapitolaitoksen työoloja ja työmenetelmiä sekä mahdollisuuksia vähentää niitä tuntuvia rahamääriä, joilla mainittujen laitosten uutistyö- sekä korjaus- ja kunnossapitokustannukset rasittivat kaupungin menosääntöä, olivat kaupungininsinööri, rakennuskonttorin työpäälliköt, teknillisten laitosten johtajat sekä puhtaanapitolaitoksen johtaja kaupunginjohtajan kutsusta kokoontuneet yhteiseen neuvotteluun ja sen tuloksena antaneet pääasiassa seuraavansisältöisen mietinnön [4]):

Siihen asti kaupungin yleisissä töissä noudatettu työjärjestelmä oli toiminut tyydyttävästi ja olisi siksi säilytettävä siten, että satama- ja katutyöt suoritettiin osin sopimus-, osin tuntipalkkatöinä, kuitenkin mahdollisimman suuressa määrin noudattamalla sopimusjärjestelmää, jota vastoin urakkajärjestelmää olisi sovellettava ainoastaan yksityisiin erikoisrakennustöihin. Rakennuskonttorin huonerakennusosaston olisi samoin kuin aikaisemmin annettava eräät määrätyt työt urakalle ja käytettävä kokonaisurakkajärjestelmää ainoastaan töissä, joita osaston tavallinen teknillinen työvoima ei ehtinyt suorittaa. Urakkajärjestelmään nähden yleensä kokouksen osanottajat olivat olleet sitä mieltä, että sille oli annettava etusija silloin, kun urakoitsijalla kaupungin laitoksiin verrattuna oli suurempi asiantuntemus ja kokemus sekä käytettävänään konelaitteita ja erikoisesti koulutetut työntekijät, kuitenkin aina edellyttäen, että urakalle annettu työ voitiin edeltäpäin tarkkaan määrätä suoritukseen ja kustannuksiin nähden. Kaupunginvaltuuston vuonna 1921 tekemän päätöksen [5]) mukaisesti oli kaupungin teknillisten laitosten velvollisuus suorittaa kaikki vesi-, kaasu- ja sähköjohtotyöt kaupungin rakennuksissa. Koska käytännössä usein oli osoittautunut vaikeaksi noudattaa tätä määräystä, oli mietintöön otettu ponsi, jossa ehdotettiin, että kaupungin virastot antaessaan töitä urakalle velvoitettaisiin hankkimaan tarjoukset myöskin siltä kaupungin laitokselta, joka suoritti puheena olevan laatuisia töitä, mutta että asianomainen hallitus saisi vapaasti valita edullisimman tarjouksen, mahdollisesti huomioon ottaen myöskin, missä määrin laitoksella, jolle työ uskottaisiin, oli töitä suoritettavanaan. Työtehon parantaminen olisi

[1]) Valt. pöytäk. 18 p. helmik. 11 §. — [2]) Ks. tätä kert. siv. 41 ja 54. — [3]) Valt. pöytäk. 21 p. tammik. 31 §. — [4]) Valt. pain. asiakirj. n:o 16, liite I. — [5]) Ks. vuod. 1921 kert. siv. 209.

työkustannusten vähentämiseksi välttämätön ja mahdollinenkin, jos asetettaisiin riittävä määrä henkilökohtaisten ominaisuuksiensa mukaisesti palkattuja työnjohtajia ja varustettaisiin nämä nopeilla kulkuneuvoilla, jotka tekisivät heille mahdolliseksi valvoa useiden työmaiden työtä. Samassa tarkoituksessa olisi myöskin otettava käytäntöön riittävän suuri liikkumatila jokaisen ammatin ylimmän ja alimman palkan välillä, jolloin olisi mahdollista vapaammin kuin ennen järjestellä työntekijän palkka hänen työnsuorituksensa mukaisesti. Työntekijäin kesälomista, sairas- ja hautausavustuksista, tapaturmavakuutuksesta y. m. johtuvia runsaita kustannuksia voitiin vähentää ainoastaan mahdollisuuden mukaan supistamalla työntekijäin lukua, ja kokouksen osanottajat ehdottivat tässä mielessä osin, että kesälomat, jotka siihen asti kaupunginvaltuuston vuonna 1917 antamien määräysten [1]) mukaisesti oli myönnetty kesäkuukausina, t. s. vuoden kiireimpänä aikana, sijoitettaisiin siihen vuodenaikaan, jolloin asianomaisten poissaolo huomioon ottaen työn laadun tuottaisi vähimmin haittaa, osin, että kaupunginviranomaiset tekisivät asianomaiseen paikkaan esityksen, että työpäivää kaupungin töissä saisi kesäkuukausina pitentää ja talvikuukausina vastaavasti lyhentää.

Kaupungin teknillisten laitosten hallituksen, kaupungin yleisten töiden hallituksen ja puhtaanapitohallituksen annettua lausuntonsa yllämainitusta mietinnöstä oli rahatoimikamari käsitellyt kysymystä ja lähettänyt valtuustolle kaikki asiassa syntyneet asiakirjat ynnä oman lausuntonsa [2]). Kamari, joka kaikkeen olennaiseen nähden yhtyi mietinnössä esitettyihin näkökohtiin, huomautti, että esitetyn selvityksen tarkoituksena oli ollut ainoastaan valaista mahdollisuuksia vähentää jo päätettyjen töiden kustannuksia, koska kysymys säästäväisyyden noudattamisesta määrärahoja myönnettäessä oli riippuvainen siitä harkinnasta, jonka alaiseksi määrärahan tarve kussakin erikoistapauksessa joutui asianomaisessa virastossa. Sittenkuin kamari edelleen oli huomauttanut, että osa komitean lausumista toivomuksista voitiin toteuttaa ilman valtuuston päätöstä ja omasta puolestaan ehdottanut evättäväksi ehdotuksen virkaloman siirtämisestä määräämättömään vuodenaikaan, mahdollisesti talvikuukausiin, koska loman tarkoitus kamarin mielestä sen johdosta jäisi saavuttamatta, kamari esitti, että kaupunginvaltuusto päättäisi

vapauttaa kaupungin virastot ja laitokset valtuuston vuonna 1921 niille määräämästä velvollisuudesta teettää määrätyt johtotyöt kaupungin teknillisten laitosten toimesta, mutta velvoittaa ne sellaisia töitä varten hankkimaan tarjoukset teknillisiltä laitoksilta ja antamaan näille etusijan työtä suoritettaessa, ellei tällöin mahdollisesti syntyvä lisäkustannus ollut huomattava;

jättää komitean ehdotuksen työntekijäin virkalomaa koskevain määräysten muuttamisesta huomioon ottamatta;

oikeuttaa kaupungin hallitukset uusia työntekijöitä kaupungin palvelukseen ottaessaan soveltamaan palkkaustariffia, joka pysyttämällä voimassa olevat suurimmat palkat salli 30 %:in näistä palkoista nousevan eron ylimmän ja alimman palkan välillä jokaisessa ammatissa sekä poikkeustapauksissa oikeutti maksamaan palkan, joka 10 %:lla ylitti vahvistetun suurimman palkan;

tehdä valtioneuvostolle esityksen marraskuun 27 p:nä 1917 8 tunnin työpäivästä annetun lain muuttamisesta siten, että työaika kaupungin ulkotöissä toukokuun 1 ja marraskuun 1 p:n välisenä aikana sai olla 9, mutta marraskuun 1 ja toukokuun 1 p:n välisenä aikana ainoastaan 7 tuntia; sekä

[1]) Ks. vuod. 1917 kert. siv. 147. — [2]) Valt. pain. asiakirj. n:o 16.

antaa rahatoimikamarille toimeksi antaa täsmällinen ehdotus täksi lainmuutokseksi.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto, joka kylläkin piti periaatetta työpalkan soveltamisesta henkilökohtaisen työnsuorituksen mukaan oikeana ja huomiota ansaitsevana, päätti [1]), ettei ehdotus suuremman erotuksen aikaansaamisesta samassa ammatissa maksetun suurimman ja pienimmän palkan välille toistaiseksi aiheuttaisi toimenpidettä, koska kysymys koko palkkausjärjestelmän muuttamisesta piakkoin joutuisi käsiteltäväksi. Muilta kohdin valtuusto lopullisesti hylkäsi [1]) kaikki sekä rahatoimikamarin että sen komitean tekemät ehdotukset, mikäli niiden ratkaiseminen oli valtuuston asia.

Puhtaanapitolaitoksen palveluksessa olevien ajomiesten palkat. Kuljetustyöläisten liiton osaston n:o 4 tekemän anomuksen, että niiden puhtaanapitolaitoksessa työskentelevien ajomiesten tuntipalkkoja, jotka suorittivat työtä omilla hevosilla, korotettaisiin 10 % lokakuun 1 p:stä 1924 lukien, koska kaupungin muillekin viranpitäjille ja työntekijöille oli myönnetty [2]) palkankorotus, kaupunginvaltuusto epäsi [3]), koska puheena olevien ajomiesten palkat maksettiin sopimuksen mukaan, minkä johdosta kaupunginvaltuuston päätös [2]) kaupungin viranpitäjäin ja työntekijäin palkkausjärjestelmän muuttamisesta ei ollut sovellutettavissa heihin.

Teknillisten laitosten työntekijäin oikeus ikäkorotuksen saamiseen. Helsingin kaupungin teknillisten laitosten työpaikkajärjestö oli anonut, että mainittujen laitosten tuntipalkkaiset työntekijät saisivat ikäkorotusta määrätyn palvelusajan jälkeen samalla tavalla kuin kuukausipalkkainen henkilökunta, sekä ehdotti, että asetettaisiin komitea tässä mielessä uudistamaan kunnan työntekijäin ikäkorotuksista ja eläkkeistä voimassa olevia määräyksiä. Esityksestä antamassaan lausunnossa oli kaupungin teknillisten laitosten hallitus viitaten laitosten johtajain antamaan lausuntoon huomauttanut, että luokiteltujen, kuukausipalkkaisten toimien ja tuntipalkkaisten toimien välillä vallitsi määrätty ero. Ensinmainittuun ryhmään kuuluivat paitsi konttorihenkilökuntaa ainoastaan mestarit, esimiehet, koneenkäyttäjät, vastuunalaiset lämmittäjät y. m., ja heiltä vaadittiin erikoispätevyyttä. Muut tilapäisemmät työntekijät saivat tuntipalkan, joka saattoi määrätyissä rajoissa vaihdella yksityisten työntekijäin ammattitaidon y. m. seikkain mukaan. Yritys jossain määrin vakiinnuttaa työntekijäin palkat sovelluttamalla niihin elinkustannusindeksin mukaan liukuvaa palkkajärjestelmää oli epäonnistunut, koska tuntipalkkoja indeksistä riippumatta oli ollut pakko korottaa sen mukaisesti, mitä yleisillä työmarkkinoilla vastaavissa ammateissa maksettiin.

Tutustuttuaan edellä mainittujen kirjelmäin sisällykseen kaupunginvaltuusto päätti [4]) evätä järjestön anomuksen.

Kaupungin työntekijöille suoritettava sairas- ja hautausapu. Kaupungin yleisten töiden hallituksen, puhtaanapitohallituksen ja kaupungin teknillisten laitosten johtajain annettua rahatoimikamarille lausuntonsa kamarin asettaman komitean laatimasta ehdotuksesta säännöksiksi sairas- ja hautausavun sekä vapaan lääkärinhoidon järjestämisestä Helsingin kaupungin työntekijöille [5]) oli kamari käsitellyt kysymystä sekä sen jälkeen lähettänyt kaupunginvaltuustolle kaikki asian aiheuttamat asiakirjat sekä oman ehdotuksensa puheena olevain avustusten maksamisen perusteiksi [6]). Kamari oli toi-

[1]) Valt. pöytäk. 16 p. syysk. 26 §. — [2]) Ks. vuod. 1924 kert. siv. 77. — [3]) Valt. pöytäk. 8 p. huhtik. 25 §. — [4]) S:n 8 p. huhtik. 20 §. — [5]) Ks. vuod. 1922 kert. siv. 261. — [6]) Valt. pain. asiakirj. n:o 15.

sin kuin komitea sitä mieltä, että sairausaikaa, jona työntekijä saisi nauttia täydet palkkaedut, ei olisi tehtävä suorastaan eikä yksinomaan riippuvaksi siitä ajasta, jonka hän oli ollut kaupungin palveluksessa, vaan että kaupungin viranomaisille tässä kohden olisi jätettävä suuremmat harkintamahdollisuudet. Mitä taas hautausavustukseen tuli, katsoi kamari oikeudenmukaisemmaksi, että jokaisessa kuolemantapauksessa maksettaisiin sama avustus, osin koska hautauskustannukset olivat kaikille jotenkin samanlaiset, osin koska työntekijäin kuukausipalkat olivat hyvin erisuuruiset ja sitäpaitsi samallakin henkilöllä vaihtelivat eri kuukausina. Muuten kamari yhtyi komitean ehdotukseen ja esitti kaupunginvaltuuston päätettäväksi,

että asianomainen hallitus, lautakunta tai johtokunta oikeutettaisiin enintään kuudelta viikolta yli lain määräämän ajan harkintansa mukaan maksamaan Helsingin kaupungin palveluksessa olevalle työntekijälle palkka sairauden ajalta, jolloin työntekijän olisi esitettävä asianomaisen viranomaisen hyväksymän lääkärin antama sairaustodistus;

että työntekijä, jolle oli myönnetty täysi palkka kolmea viikkoa lyhyemmältä sairausajalta, oikeutettaisiin esittämänsä lääkärintodistuksen nojalla saamaan korvaus lääkärinhoidosta;

että työntekijä, joka yhtämittaa vähintään kuusi kuukautta oli ollut ja edelleen oli kaupungin palveluksessa, oikeutettaisiin saamaan kaupungilta korvaus siitä maksusta, jonka hän voimassa olevan sairaalataksan mukaan oli suorittanut hänelle jonkin kaupungin sairaalan kirurgisella osastolla suoritetusta leikkauksesta;

että, jos työntekijä vähintään kuusi kuukautta oli ollut ja kuollessaan edelleen oli kaupungin palveluksessa, hänen oikeudenomistajansa oikeutettaisiin saamaan hautausavustusta 1,500 markkaa kerta kaikkiaan; sekä

että yllämainitut määräykset astuisivat voimaan vuoden 1926 alusta.

Kaupunginvaltuuston valmisteluvaliokunta, joka sen jälkeen oli valmistellut asiaa, oli rahatoimikamarin komitean kanssa yhtä mieltä siitä, että sairasavun tuli olla riippuvainen siitä ajasta, jonka työntekijä oli ollut kaupungin palveluksessa. Valiokunta oli tällöin pitänyt määräävänä sitä näkökohtaa, että kysymys työväen sairasavusta ja sen saamisen ehdoista kuului työsopimukseen ja että kaupunginvaltuuston tekemä päätös sairasavustuksen myöntämisestä kaupungin työntekijöille tuottaisi näille suuremman turvallisuuden, jos avustuksen myöntämistä käytännössä ei jätettäisi kokonaan riippuvaiseksi asianomaisen hallituksen harkinnasta. Jos sairasavustukset suoritettaisiin harkinnan mukaan, voisi sitäpaitsi olla seurauksena, että avustukset maksettaisiin eri perusteiden mukaan siitä riippuen, miten eri hallitukset käyttäisivät harkintavaltaansa. Valiokunta oli myöskin laatinut ehdotuksen määräyksiksi kaupungin työntekijöille tulevasta sairas- ja hautausavusta ja siinä edellä esitetyistä syistä pääasiassa noudattanut komitean ehdotusta. Kuitenkin oli tehty se muutos, että 3 vuotta palvelleelle työntekijälle ehdotettiin taattavaksi sairasapu 6 viikon sairausajalta. Koska osa kaupungin työntekijöistä työsopimuslain nojalla oli oikeutettu saamaan 2 viikon sairasavun palvelusajan pituuteen katsomatta, oli valiokunta sitä paitsi poistanut komitean ehdottaman määräyksen, että oikeus sairasapuun astuisi voimaan kuuden kuukauden palvelusajan jälkeen. Edelleen oli ehdotukseen lisätty määräys, että työntekijälle siten vakuutettua sairasapua ei myönnetty, jos tauti oli sattunut oloissa, jotka työsopimuslain mukaan estivät saamasta laissa säädettyä sairasapua. Rahatoimikamarin ehdotuksen maksuttoman lääkärinhoidon antamisesta työntekijälle, jolle sairauden vuoksi oli myönnetty täysi

palkka lyhyemmältä ajalta kuin kolmelta viikolta, valiokunta ehdotti evättäväksi ollen sitä mieltä, että työntekijä, joka sairauden takia oli estynyt suorittamasta työtään, ei kohtuudella voinut vaatia muuta etua kuin että kaupunki myönsi hänelle määrätyltä ajalta täyden palkan ja siten taloudellisesti turvasi hänelle saman aseman kuin jos hän olisi täysissä työvoimissaan. Tähän tuli lisäksi, että ehdotuksen soveltaminen niissä tapauksissa, jolloin sairauden kestämisaika vain niukasti ylitti tai alitti säädetyn 3 viikon rajaajan, aiheuttaisi vääryyttä, koska 3 viikkoa tai hiukan kauemmin sairastanut työntekijä siihen katsomatta, että hänellä olisi yhtä monta tai kenties useampiakin virkavuosia kuin toisella 3 viikoksi tai lyhyemmäksi ajaksi sairastuneella ja siis vähemmän apua tarvitsevalla työntekijällä, siitä huolimatta joutuisi epäedullisempaan asemaan kuin viimemainittu sen johdosta, että hän tosin saisi palkan jonkin verran pitemmältä sairausajalta, mutta sen sijaan jäisi kokonaan vaille maksuttoman sairaanhoidon etua. Myöskään ehdotettu suoritetun leikkausmaksun korvaus ei valiokunnan mielestä ollut sitä laatua, että se olisi kaupunginvaltuuston yleisellä päätöksellä taattava kaupungin työntekijöille. Kuitenkin valiokunta katsoi olevan ajateltavissa tapauksia, jolloin leikkauskulujen korvaamista tarkoittavan anomuksen epäämistä voisi pitää kohtuuttomana, minkä johdosta valiokunta esitti, että asianomaiset hallitukset sellaisissa säälittävissä tapauksissa saisivat käytettävinään olevista määrärahoista myöntää korvauksen ilman erityistä valtuuston myöntämää valtuutusta. Hautausapua työntekijän kuoltua valiokunta katsoi olevan maksettava kuolinpesälle sekä siinä tapauksessa, että hän vähintään kuusi viikkoa oli ollut ja kuollessaan edelleen oli kaupungin toimessa, että myös jos työntekijä nautti eläkettä, ja avustuksen suuruus voitiin sopivasti vahvistaa 1 kuukauden palkkaa tai eläkettä vastaavaksi, ei kuitenkaan 1,500 markkaa vähemmäksi. Valiokunta oli vielä ottanut ehdotukseensa määräyksiä, jotka takasivat työntekijälle, joka työssä sattuneen tapaturman johdosta nautti avustusta, sairas- ja hautausapuun nähden samat edut, jotka kuuluivat muille työntekijöille.

Asiaa lopullisesti esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti [1]) hyväksyä ja vahvistaa noudatettavaksi valmisteluvaliokunnan laatiman ehdotuksen määräyksiksi Helsingin kaupungin työntekijöille tulevasta sairas- ja hautausavusta [2]).

Kaupungin työntekijäin tapaturmavakuutus. Vuonna 1920 kaupunkiliiton hallitus anoi, että kaupunginvaltuusto puolestaan hyväksyisi laaditun ehdotuksen kaupunkien tapaturmavakuutusyhdistyksen säännöiksi ja periaatteellisesti päättäisi vakuuttaa kaupungin palveluksessa olevat vakuutusvelvolliset työntekijät suunnitellussa yhdistyksessä. Asiaa ei silloin ratkaistu [3]), vaan sitä valmistelemaan asetettiin valiokunta, joka kuitenkin jätti kysymyksen lepäämään, koska valtioneuvosto paraikaa valmisteli lakia työntekijäin tapaturmavakuutuksesta. Sittenkuin mainittu laki heinäkuun 17 p:nä 1925 oli julkaistu, oli kaupunkiliiton hallitus uudestaan käsitellyt kysymystä kaupunkien vakuutusvelvollisuuden järjestämisestä ja tällöin neuvoteltuaan Tapaturmavakuutusosakeyhtiö Kullervon kanssa laatinut ehdotuksen osin kuntain omien työntekijäin tapaturmavakuutuksen, osin yksityisten työnantajain ryhmävakuutuksen hoitamisen ehdoiksi sekä ehdottanut, että kaupunginvaltuusto päättäisi:

---

[1]) Valt. pöytäk. 16 p. syysk. 10 §. — [2]) Ks. Kunnall. asetuskok. siv. 109. — [3]) Ks. vuod. 1921 kert. siv. 115.

vakuuttaa kaupungin omat työntekijät hallituksen mainitsemin ehdoin Tapaturmavakuutusosakeyhtiö Kullervossa ja valtuuttaa rahatoimikamarin tekemään mainitun yhtiön kanssa sopimuksen, joksi yhtiö myöhemmin esittäisi ehdotuksen;

ottaa työväen tapaturmavakuutuksesta heinäkuun 17 p:nä 1925 annetun lain 25 §:ssä säädetyn yksityisten työnantajain ryhmävakuutuksen Tapaturmavakuutusosakeyhtiö Kullervossa hallituksen mainitsemin ehdoin ja valtuuttaa kamarin kaupungin puolesta allekirjoittamaan yhtiön kanssa tehtävän sopimuksen; sekä

antaa hallituksen vuonna 1920 tekemän esityksen kaupunkien tapaturmavakuutusyhdistyksen perustamisesta tällä kertaa raueta.

Sittemmin Tapaturmavakuutusosakeyhtiö Kullervo sekä Tapaturmavakuutusosakeyhtiö Patria, Keskinäinen vakuutuslaitos Sampo, Tapaturmavakuutusosakeyhtiö Ilmarinen, Tapaturmavakuutusyhtiö Työnvaara, Tapaturmavakuutusosakeyhtiö Louhi ja Vakuutusosakeyhtiö Kansa olivat tarjoutuneet kukin erikseen, mutta yhteisvastuulla vakuuttamaan kaupunkien ja kauppalain työntekijät sekä hoitamaan yksityisten työnantajain ryhmävakuutukset. Ensinmainittu vakuutus voitiin järjestää joko määrätyin vuosimaksuin tai voitto- ja tappio-osuuksin. Viimemainittu muoto, jota kaupunki siihen asti oli käyttänyt, antoi kaupungille mahdollisuuden järjestää vakuutuksen yksityiskohdat sekä joko olla yhteisvastuussa muiden tarjouksen hyväksyneiden kaupunkien kanssa tai myös rajoittaa vastuun ainoastaan samassa kaupungissa sattuneita tapaturmia koskevaksi. Viimemainitussa tapauksessa laadittaisiin Helsingin kaupungille erityinen konttokurantti. Ryhmävakuutukset olivat aiotut järjestettäviksi siten, että vakuutusyhdistyksen asiamies kaupungin valtuuttamana asianomaisen verotusviranomaisen luona laatisi luettelon niistä työnantajista, jotka laiminlyötyään vakuutusvelvollisuutensa automaattisesti liittyivät kaupungin yhteiseen ryhmävakuutukseen; että yhtiön laadittua kutakin työnantajaa varten kantokuitin vakuutusmaksut perittäisiin kunnallisverojenkannannan yhteydessä niiltä työnantajilta, jotka olivat liittyneet kaupungin yhteiseen ryhmävakuutukseen; että yhtiö suorittaisi kaupungille 5 % perityistä vakuutusmaksuista korvaukseksi kannannan suorittamisesta; että yhtiö luovuttaisi kaupungille puolet niistä vakuutusmaksuista, jotka kannettaisiin kaksinkertaisina niiltä työnantajilta, jotka olivat laiminlyöneet ilmoitusvelvollisuutensa tai antaneet vääriä tietoja; sekä että 1 kohdassa mainittu asiamies välittäisi vakuutusasiakirjat, suorittaisi vahingoittuneille heille tulevat korvaukset sekä hoitaisi muut vakuutuksesta aiheutuvat tehtävät, jotta ei kaupungille tässä suhteessa koituisi mitään kustannuksia.

Asiasta antamissaan lausunnoissa rahatoimikamari oli m. m. huomauttanut, että edellä mainitun, heinäkuun 17 p:nä 1925 annetun lain määräykset, vaikkakin vakuutusvelvollisuutta oli joissakin tapauksissa laajennettu, ei aiheuttanut periaatteellisia muutoksia kaupungin omain työntekijäin vakuutukseen, ja kaupunginvaltuusto päätti[1]) kehoittaa kamaria edelleenkin huolehtimaan tästä vakuutuksesta edellä mainitun työväen tapaturmavakuutuslain edellyttämässä laajuudessa. Edelleen valtuusto päätti evätä ehdotuksen, että kaupunki näitä vakuutuksia ottaessaan sitoutuisi yhteisvastuuseen maan muiden kaupunkien kanssa; antaa rahatoimikamarin tehtäväksi yllä selostetun, Tapaturmavakuutusosakeyhtiö Kullervon, Tapaturmavakuutus-

[1]) Valt. pöytäk. 16 p. jouluk. 11 §; vrt. Kunnall. asetuskok. siv. 149.

osakeyhtiö Patrian, Keskinäisen vakuutuslaitos Sammon, Tapaturmavakuutusosakeyhtiö Ilmarisen, Tapaturmavakuutusyhtiö Työnvaaran, Tapaturmavakuutusosakeyhtiö Louhen ja Vakuutusosakeyhtiö Kansan tekemän tarjouksen pohjalla, jotka yhtiöt olivat sitoutuneet yhteisesti vastaamaan vakuutuksista, tehdä yhden tai useamman kanssa näistä yhtiöistä lopullisen sopimuksen siitä yksityisten työnantajain työntekijäin ryhmävakuutuksesta, joka yllämainitun lain 25 §:n säännöksen mukaan on kaupungin otettava; sekä antaa Kaupunkiliiton hallituksen vuonna 1920 tekemän esityksen kaupunkien tapaturmavakuutusyhdistyksen perustamisesta raueta.

Yleishyödyllisten yritysten ja laitosten avustaminen. Kaupunginvaltuuston menosääntöön merkittyjen yleishyödyllisten yritysten ja laitosten sekä hyväntekeväisyysseurojen avustusmäärärahain jakamista varten asettama valiokunta ilmoitti [1]), että anottujen avustusten kokonaismäärä erästä anomusta lukuun ottamatta, jossa haluttua avustusta ei oltu määritelty, nousi aina 1,290,650 markkaan, jota vastoin käytettävissä olevia määrärahoja oli kaikkiaan ainoastaan 720,000 markkaa. Valiokunnan oli sentähden täytynyt asettua epäävälle tai tinkivälle kannalle sellaisiinkin anomuksiin nähden, joiden tarkoitus olisi sen mielestä ansainnut kannatusta. Tässä oli valiokunta katsonut olevan noudattaminen puheenaolevain avustusten jaossa aikaisemmin sovellettua periaatetta, nimittäin, että määrärahoja oli etusijassa myönnettävä niille yrityksille ja laitoksille, jotka jo olivat toiminnassa ja joiden toiminnan jatkuminen edellytetyn apurahan saamatta jäämisen johdosta voi joutua uhanalaiseksi, ja näiden joukosta etusijassa niille, joita kunta oli aikaisemmin avustanut, jota vastoin uusia yrityksiä ja laitoksia vasta toisessa sijassa oli voitu ottaa huomioon. Toimeenpannessaan anottujen määrärahain välttämätöntä supistamista oli valiokunta niinikään koettanut mahdollisimman vähän tinkiä lastenhoitotarkoituksiin pyydetyistä avustuksista. Myönnettyjen varain asianmukaisen käytön valvonta oli valiokunnan mielestä suoritettava samoin kuin edellisinä vuosina ja asianomaiset hallitukset, lautakunnat ja johtokunnat velvoitettava vuoden 1926 helmikuun kuluessa jättämään kaupunginvaltuustolle selontekonsa niille uskotun valvonnan suorittamisesta.

Valiokunnan kaikki ehdotukset hyväksyen kaupunginvaltuusto myönsi [2]) seuraavat avustukset:

Helsingfors svenska folkhögskola nimisen opiston toimikunnalle koulun voimassapitoon	Smk	4,000: —
Helsingin kuuromykkäyhdistykselle kuuromykkäin keskuudessa suoritettavaa kansanvalistustyötä varten	»	1,000: —
Nuoriso- ja raittiusseura Fylgialle iltakurssien järjestämiseksi sekä sen siirtolapuutarhaa varten	»	6,000: —
Brage-yhdistykselle sen leikkeleteosta varten	»	5,000: —
Finlands svenska skolungdomsförbund nimiselle liitolle sen Bromarvissa olevaa kesäsiirtolaa varten	»	5,000: —
Helsingin nuorten naisten kristilliselle yhdistykselle tyttöjen työtuvan voimassapitoon	»	10,000: —
Yhdistykselle Kristliga föreningen av unga män i Helsingfors	»	12,000: —
Helsingin nuorten miesten kristilliselle yhdistykselle alaikäisten katumyyjäin puutarhatöitä, urheilua ja kerho-		

[1]) Valt. pain. asiakirj. n:o 4. — [2]) Valt. pöytäk. 13 p. toukok. 9 §.

toimintaa sekä joutilaiden poikain työnvälitystoimistoa varten	Smk	25,000: —
Helsingin opettajaliiton puutarhatoimikunnalle lasten koulupuutarhain ylläpitämiseksi	»	15,000: —
Finlands allmänna svenska folkskollärar- och -lärarinneförening nimisen yhdistyksen Helsingin piirille lasten kesätyöskentelyä varten	»	12,000: —
Valkonauha-yhdistykselle:		
sen tyttökodin voimassapitoon	»	20,000: —
» Espoossa olevan vastaanottokodin voimassapitoon	»	8,000: —
Helsingin poikakotisäätiölle sen poikakodin ylläpitämiseksi	»	12,000: —
Lasten työkotiyhdistykselle	»	100,000: —
Helsingin rouvasväenyhdistykselle sen lastenkodin voimassapitoon	»	8,000: —
Neiti T. Soldanille Grankullan lasten hoito-opiston voimassapitoon	»	12,000: —
Yhdistykselle Koteja kodittomille lapsille lasten vastaanottokodin ylläpitämiseksi	»	15,000: —
Caritas-kesäsiirtolan johtokunnalle siirtolan voimassapitoon	»	6,000: —
Suomen lastenhoitoyhdistykselle	»	50,000: —
Kenraali Mannerheimin lastensuojeluliiton Helsingin osastolle Suvilahden kasarmissa asuvien lasten kerhotoimintaa varten	»	6,000: —
Kenraali Mannerheimin lastensuojeluliitolle:		
kerhotoimintaa varten	»	6,000: —
huoltola- ja huoltosisartoimintaa sekä varattomien äitien vaatetusavustuksia varten	»	12,000: —
Fredriksperin lastenseimen toimikunnalle lastenseimen voimassapitoon	»	15,000: —
Helsingin kaupunkilähetykselle:		
Helsingin lasten ja nuorison keskuudessa suoritettavaa työtä varten	»	20,000: —
sen muuta toimintaa varten	»	30,000: —
Helsingin sosialidemokraattiselle nuorisoyhdistykselle kesävirkistyksen hankkimiseksi työläisnuorisolle	»	6,000: —
Maitopisara-yhdistykselle:		
maidon ostoon lapsille ja äideille	»	60,000: —
uuden aseman voimassapitoon Käpylässä	»	20,000: —
Konvalescenthem—Toipumakoti-yhdistykselle sen Pukinmäellä olevan toipumakodin voimassapitoon	»	10,000: —
Lastentarhain kesäsiirtolayhdistykselle kahden lasten kesäsiirtolan voimassapitoon sekä matkakulujen suorittamista varten	»	35,000: —
Helsingin taloustyöntekijäin yhdistykselle:		
sen palvelijatarkodin voimassapitoon	»	10,000: —
vapaapaikan voimassapitoon Lepopirtissä	»	5,000: —
Suomen vankeusyhdistykselle	»	3,000: —
Helsingin työväenyhdistykselle sen lainakirjaston täydentämiseksi	»	6,000: —

Suomen merimieslähetysseuralle sen toimintaa varten merimiesten hyväksi	Smk	10,000: —
Helsingin kasvatusopilliselle talouskoululle talousopetuskurssien järjestämistä varten	»	25,000: —
Helsingin Mariayhdistykselle iäkkäiden palvelijatarten kodin voimassapitoon	»	15,000: —
Pelastusarmeijalle sen yhteiskunnallista toimintaa varten	»	50,000: —
Helsingin sokeainyhdistykselle sen työnvälitystoimintaa varten	»	12,000: —
Yhdistykselle Kirjoja sokeille	»	10,000: —
Helsingin kansankonservatoriolle	»	12,000: —
Helsingin raittiusseuralle	»	6,000: —
Alkoholistiparantola Turvalle Helsingistä kotoisin olevien varattomien alkoholistien hoitoa varten	»	10,000: —
Yhteensä	Smk	720,000: —

Edelleen kaupunginvaltuusto päätti:

että ne yhdistykset, seurat ja yksityiset henkilöt, joille apurahoja myönnettiin, varain asianmukaiseen käyttöön nähden oli alistettava sellaisen valvonnan alaisiksi, mikä säädettiin kaupunginvaltuuston marraskuun 25 p:nä 1913 vahvistamissa kaupungille tulevain juovutusjuomavoittovarain käytöstä noudatettavaa menettelyä koskevissa säännöissä, siten, että

Helsingin kuuromykkäyhdistys, Helsingfors svenska folkhögskola opiston toimikunta, nuoriso- ja raittiusliitto Fylgia, Brage-yhdistys ja Finlands svenska skolungdomsförbund ovat ruotsinkielisten kansakoulujen johtokunnan alaiset;

Helsingin nuorten miesten kristillinen yhdistys, Helsingin nuorten naisten kristillinen yhdistys, Kristliga föreningen av unga män i Helsingfors, Helsingin opettajaliiton puutarhatoimikunta, Finlands allmänna svenska folkskollärar- och -lärarinneförening yhdistyksen Helsingin piiri, Valkonauha-yhdistys tyttökotiin nähden, Helsingin poikakotisäätiö, Lasten työkotiyhdistys, Helsingin rouvasväenyhdistys, neiti T. Soldan Grankullan lastenhoito-opistoonsa nähden, yhdistys Koteja kodittomille lapsille, Caritas-kesäsiirtolan hallitus, Suomen lastenhoitoyhdistys, Kenraali Mannerheimin lastensuojeluliitto kerhotoimintaansa nähden sekä saman liiton Helsingin kaupungin osasto, Fredriksperin lastenseimen toimikunta, Helsingin kaupunkilähetys lasten ja nuorison hyväksi suoritettavaan työhön nähden sekä Helsingin sosialidemokraattinen nuorisoyhdistys ovat lastensuojelulautakunnan alaiset;

Maitopisara-yhdistys, Konvalescenthem—Toipumakoti-yhdistys, Kenraali Mannerheimin lastensuojeluliitto huoltola- ja huoltosisartoimintaan sekä vaatetusavun jakoon nähden ovat terveydenhoitolautakunnan alaiset;

Lastentarhain kesäsiirtolayhdistys on kansanlastentarhain johtokunnan alainen;

Valkonauha-yhdistys vastaanottokotiinsa nähden, Helsingin kasvatusopillinen talouskoulu, Helsingin taloustyöntekijäin yhdistys, Suomen vankeusyhdistys, Suomen merimieslähetysseura sekä Helsingin työväenyhdistys ovat sosialilautakunnan alaiset;

Helsingin Mariayhdistys, Helsingin sokeainyhdistys, Pelastusarmeija ja Helsingin kaupunkilähetys yleiseen toimintaansa nähden ovat köyhäinhoitolautakunnan alaiset;

Yhdistys Kirjoja sokeille on kaupunginkirjaston johtokunnan alainen;

Helsingin kansankonservatorio on musiikkilautakunnan alainen; sekä
Helsingin raittiusseura ja Alkoholistiparantola Turva ovat raittiuslautakunnan alaiset;
että lisäehtoina seuraavain avustusten nauttimiseen nähden säädetään asianomaisten avustuksensaajain noudatettavaksi:
Finlands svenska skolungdomsförbund yhdistyksen: että liitto tulevana kesänä varasi 10 köyhälle, Helsingistä kotoisin olevalle alkeiskoulun oppilaalle tilaisuuden kuukauden kesäoleskeluun Bromarvissa olevassa kesäsiirtolassaan;
Maitopisara-yhdistyksen: että yhdistys vuoden kuluessa perusti maidonjakeluaseman Käpylään;
Helsingin työväenyhdistyksen: että sen kirjaston täydentämiseksi myönnetty määräraha käytettiin ammattikirjallisuuden ostoon; sekä
kaikkien hakijain, jotka vastaavaa korvausta saamatta myönsivät tarvitseville henkilöille apua, että niiden samalla kuin sopivissa tapauksissa oli tehtävä ero kaupungissa kotipaikkaoikeutta nauttivien ja muiden täällä oleskelevien henkilöjen välillä, tuli jokaisessa eri tapauksessa köyhäinhoitohallituksen rekisteritoimistosta hankkia tarkka tieto avunanojan oloista ja sitä mukaa kuin avustusta muodossa tai toisessa annettiin, ilmoittaa se toimistoon rekisteröitäväksi samoin kuin avustusten myöntämiseen ja niiden käytön valvontaan nähden alistua niihin määräyksiin, joita köyhäinhoitohallitus tai asianomainen lautakunta voi katsoa tarpeelliseksi antaa; sekä että asianomaisille johto- ja lautakunnille annettaisiin kaupunginvaltuuston edellä kerrotusta päätöksestä tieto niiden asiana oleviin toimenpiteisiin ryhtymistä varten.

Käpylän vapaaehtoisen palokunnan avustaminen. Kaupunginvaltuusto myönsi [1]) Käpylän vapaaehtoiselle palokunnalle anomuksesta 15,000 markan avustuksen sen letkuvaraston täydentämiseksi käyttövaroistaan Sekalaisten menojen pääluokan kohdalta.

Konvalescenthem—Toipumakoti-yhdistyksen avustaminen. Konvalescenthem—Toipumakoti-yhdistyksen anottua, että kaupungin menosääntöön merkittäisiin 25,000 markan vakinainen vuotuinen määräraha yhdistyksen Pukinmäellä olevan toipumakodin toiminnan turvaamiseksi, päätti [2]) kaupunginvaltuusto sitomatta kaupunkia vastaisuudessa suorittamaan pyydettyä avustusta merkitä vuoden 1926 menosääntöön 25,000 markkaa edellä esitettyyn tarkoitukseen.

Evätty anomus kesäsiirtolan kannattamisesta. Tammisaaren lähelle perustetun Knipnäsin kesäsiirtolan johtokunta oli anonut kannatusapua kaupunginvaltuuston käyttövaroista ja samalla ilmoittanut, että siirtolassa, joka oli aiottu yhteensä 100 lapselle, voitiin varata tilaa 50 Helsingistä kotoisin olevalle lapselle. Ruotsinkielisten kansakoulujen johtokunnan huomautettua asiasta antamassaan lausunnossa, että siihen asti kaupungin lasten hyväksi harjoitettua kesäsiirtolatoimintaa voitiin laajentaa, jos tarkoitukseen saatiin lisävaroja, minkä vuoksi ei ollut syytä kääntyä uuden yrityksen puoleen, jonka johdosta, järjestelystä ja valvonnasta ei ollut esitetty mitään selvitystä, kaupunginvaltuusto päätti [3]) evätä edellä mainitun avustusanomuksen.

Äitiyseläkkeet. Talousarviota käsiteltäessä vt Sillanpää ehdotti, että rahatoimikamaria kehoitettaisiin antamaan ehdotus määräyksiksi sellaisesta kunnan äitiyseläkkeestä, että äidit, jotka olivat vailla elättäjää ja itse hoiti-

[1]) Valt. pöytäk. 8 p. huhtik. 16 §. — [2]) S:n 9 p. jouluk. 41 §. — [3]) S:n 13 p. toukok. 19 §.

vat lapsiaan sekä joiden vuositulot eivät ylittäneet 6,000 markkaa, saisivat kaupungilta avustuksen, jonka määrä olisi riippuvainen elätettävien luvusta ja jota maksettaisiin, kunnes lapset olivat täyttäneet 16 vuotta. Edelleen esitti vt Sillanpää, että valtuusto kehoittaisi rahatoimikamaria antamaan ehdotuksen kansakoululasten ruokinnan järjestämiseksi siten, että kaikille oppilaille varattaisiin tilaisuus päivittäin väliaikana saada koulusta lämmin ruoka-ateria. Tämän johdosta valtuusto päätti [1]) antaa valmisteluvaliokunnan tehtäväksi ehdottaa, miten vtn Sillanpään edellä mainittua ehdotusta oli valmisteltava.

Maitopisarayhdistykselle myönnetyn apurahan käyttäminen. Jaettaessa yleishyödyllisten yritysten ja laitosten avustamismäärärahaa oli [2]) Maitopisarayhdistykselle myönnetty 80,000 markan suuruinen määräraha, josta 20,000 markkaa oli tarkoitettu jakelusasemaa varten, jonka yhdistys aikoi perustaa Käpylän puutarhaesikaupunkiin. Sittenkuin yhdistys kuitenkin oli ilmoittanut, etteivät sen varat riittäneet aiotun aseman perustamiseen, päätti [3]) kaupunginvaltuusto, että yhdistys sai käyttää puheena olevan määrän, 20,000 markkaa, yleisen toimintansa hyväksi ilman muita ehtoja kuin ne, jotka oli vahvistettu määrärahan muun osan, 60,000 markan, käyttämiselle.

Työttömien avustaminen. Lieventääkseen vallitsevan työttömyyden aiheuttamaa hätää valtuusto päätti [4]) osin panettaa alulle eräitä hätäaputöitä [5]), osin osoittaa käyttövaroistaan Köyhäinhoito nimisen pääluokan kohdalta 175,000 markkaa jaettavaksi köyhäinhoitolautakunnan toimesta vuokra-avustuksina niitä tarvitseville henkilöille. Tästä määrästä oli 125,000 markkaa suoritettava valtuuston käyttövaroista Köyhäinhoito nimisen pääluokan kohdalta ja 50,000 markkaa samoista varoista Sekalaisten menojen pääluokan kohdalta. Sitäpaitsi valtuusto myönsi [4]) käyttövaroistaan Köyhäinhoito nimisen pääluokan kohdalta 75,000 markkaa köyhäinhoitolautakunnan käytettäväksi ruoka-avustusten jakamiseksi työttömyyden johdosta hätää kärsiville henkilöille.

Evätty anomus tehdaslaitoksen avustamisesta. Kaupunginvaltuusto epäsi [6]) kirjanpitäjä J. A. Lindströmin tekemän anomuksen, että hänelle osoitettaisiin sopiva tontti tehtaan perustamiseksi lastenvaunujen, leikkikalujen y. m. valmistamista varten sekä myönnettäisiin avustusta suunnittelemaansa liikeyritystä varten, esim. lainana kunnan varoista 75,000 markkaa.

Ruotsalaisen pikkukouluseminaarin avustaminen. Svenska småskolseminariet nimisen oppilaitoksen johtokunnan anomuksesta kaupunginvaltuusto päätti [7]) merkitä vuoden 1926 menosääntöön 12,500 markkaa mainitun johtokunnan käytettäväksi seminaariin yhdistetyn harjoituskoulun ylläpitämiseen kevätlukukautena 1926.

Evätty anomus avustuksen myöntämisestä Kansalaiskorkeakoululle. Kansalaiskorkeakoulun kannatusyhdistys oli viitaten siihen, että mainitun oppilaitoksen tarkoituksena m. m. oli valmistaa kunnallisia toimihenkilöitä, anonut, että koulun toiminnan kannattamiseksi kaupungin vuoden 1926 menosääntöön merkittäisiin 50,000 markan suuruinen avustus. Rahatoimikamari oli kuitenkin talousarvioehdotusta laatiessaan jättänyt tämän anomuksen huomioon ottamatta, koska oppilaitos vasta äskettäin oli aloittanut toimintansa ja sen työtä siten oli vaikea arvostella sekä koska yhtiö ei ollut esittänyt

[1]) Valt. pöytäk. 16 p. jouluk. 12 §. — [2]) Ks. tätä kert. siv. 91. — [3]) Valt. pöytäk. 12 p. elok. 33 §. — [4]) S:n 21 p. tammik. 31 § 18 p. helmik. 27 § ja 18 p. maalisk. 20 §. — [5]) Ks. tätä kert. siv. 41 ja 54. — [6]) Valt. pöytäk. 3 p. kesäk. 33 §. — [7]) S:n 9 p. jouluk. 26 §.

minkäänlaista selvitystä oppilaitoksen taloudellisesta tilasta. Kaupunginvaltuusto päätti [1]) rahatoimikamarin toimenpiteen hyväksyen evätä esityksen.

Voimistelusalin rakennuttamisen avustaminen. Helsingin naisvoimistelijat niminen yhdistys oli anonut avustusta kunnan varoista voimistelusalin rakentamista varten, mutta kaupunginvaltuusto päätti [2]) evätä anomuksen, koska yhdistys ei ollut esittänyt selvitystä rakennussuunnitelmistaan eikä yrityksen rahoittamisesta ja kannattavaisuudesta sekä koska kysymys kunnallisten voimistelusalien rakennuttamisesta oli paraillaan vireillä.

Teatterien avustaminen. Sörnäisten työväen näyttämön kannatusyhdistyksen anomuksesta kaupunginvaltuusto myönsi [3]) mainitulle yhdistykselle käyttövaroistaan Sekalaiset menot nimisen pääluokan kohdalta 20,000 markan apurahan teatterin teknillisten apuneuvojen parantamiseksi ehdoin, että rahatoimikamarille aikanaan annettaisiin tilitys varain käytöstä.

Kongressien y. m. avustaminen. Kahdettatoista pohjoismaista koulukongressia järjestämään asetetun toimikunnan anottua, että kaupunki myöntäisi 50,000 markkaa mainitun, Helsinkiin kesän aikana kokoontuvan kongressin aiheuttamien menojen peittämiseksi, kaupunginvaltuusto päätti [4]) myöntää tarkoitukseen 20,000 markkaa suoritettavaksi valtuuston käyttövaroista Opetus- ja sivistyslaitokset nimisen pääluokan kohdalta.

Suomen kaupunkiliitto ilmoitti, että Kansainvälinen kaupunkiliitto aikoi pitää Pariisissa syyskuun 28 p:stä lokakuun 4 p:än kansainväliset kaupunkipäivät. Kaupunkipäivillä oli yksityisten kaupunkien edustajilla oikeus ottaa osaa keskusteluihin, mutta ei päätösten tekoon. Ilmoituksen johdosta kaupunginvaltuusto valitsi [5]) kaupungille yhden edustajan kongressiin ja päätti, että hänen osanottomaksunsa, 10 kultafrangia, ynnä hänen matkakustannuksensa laskun mukaan suoritettaisiin kaupunginvaltuuston käyttövaroista Sekalaisten menojen pääluokan kohdalta.

Suomen sairaanhoitajataryhdistys ilmoitti, että Helsingissä heinäkuun 20—25 p:nä pidettäisiin Kansainvälisen sairaanhoitajatarliiton kongressi, ja anoi, että kaupunginvaltuusto kannattaisi kongressia järjestämällä sen osanottajille ulkoilmajuhlan, kutsumalla, jos mahdollista, sairaanhoitajatarmaailman huomattavimmat johtajat, noin 150—200 henkilöä, juhlatilaisuuteen, jossa kaupunki olisi isäntänä, sekä valitsemalla muutamia valtuuston edustajia olemaan saapuvilla kongressin juhlallisissa avajaisissa. Anomuksen johdosta valtuusto ainoastaan päätti [6]) myöntää käyttövaroistaan Sekalaisten menojen pääluokan kohdalta 25,000 markan määrärahan mainitun kongressin kustannusten peittämiseksi.

Suomen merimieslähetysseura oli anonut kunnan varoista 10,000 markan avustusta Helsingissä lokakuussa toimeenpantavan merimieslähetyskongressin aiheuttamien menojen peittämiseen, mutta rahatoimikamarin ilmoitettua, että kamari oli käyttövaroistaan myöntänyt tarkoitukseen 5,000 markkaa, kaupunginvaltuusto päätti [7]) ainoastaan hyväksyä kamarin toimenpiteen.

Käyttövaroistaan Sekalaisten menojen pääluokan kohdalta kaupunginvaltuusto myönsi [8]) 10,000 markkaa avustukseksi Helsingissä heinäkuussa pidettävän Pohjoismaiden parlamenttiliiton edustajakokouksen kustannusten peittämiseen.

---

[1]) Valt. pöytäk. 25 p. marrask. 22 §. — [2]) S:n 7 p. lokak. 22 §. — [3]) S:n 4 p. helmik. 21 §. — [4]) S:n 8 p. huhtik. 21 §. — [5]) S:n 12 p. elok. 26 §; ks. myös tätä kert. siv. 151. — [6]) Valt. pöytäk. 21 p. tammik. 30 §. — [7]) S:n 29 p. huhtik. 31 §. — [8]) S:n 3 p. kesäk. 32 §.

Sen sijaan kaupunginvaltuusto epäsi [1]) Helsingin ampujainpiirin tekemän anomuksen 50,000 markan suuruisen kunnan avustuksen myöntämisestä niistä kilpailuista aiheutuvien kustannusten peittämiseksi, jotka Pohjoismainen ampumauniooni aikoi elokuussa panna toimeen Helsingissä.

Yleishyödyllisen rakennustoiminnan avustaminen. Asunto-osakeyhtiö Hauhon anottua kunnalta avustusta Vallilan korttelin n:o 545 tontille n:o 8 Hauhontien varrelle suunnittelemaansa rakennusyritystä varten kaupunginvaltuusto valtioneuvoston tammikuun 17 p:nä 1924 ja helmikuun 13 p:nä 1925 sekä valtuuston toukokuun 7 p:nä 1924 tekemissä päätöksissä [2]) edellytetyssä järjestyksessä päätti [3]) myöntää yhtiölle kunnan varoista 657,000 markan kuoletuslainan, joka osoitettaisiin menosäännön määrärahasta Kuoletuslainoja yleishyödyllisille rakennusyhtymille, sekä anoa sosialiministeriöltä yhtiölle 1,095,000 markan suuruista kuoletuslainaa. Rahatoimikamari sai tehtäväkseen ryhtyä päätöksestä aiheutuviin toimenpiteisiin.

Samaten oli Asunto-osakeyhtiö Virkamiesasuntola Apollonkatu 18 anonut kunnan avustusta sitä asuinrakennusta varten, jonka yhtiö aikoi rakennuttaa XIII kaupunginosan korttelissa n:o 442 sijaitsevalle Apollonkadun tontille n:o 18, ja kaupunginvaltuusto päätti [4]) edellä mainituissa valtioneuvoston ja valtuuston päätöksissä vahvistetuin ehdoin myöntää yhtiölle 360,000 markan suuruisen kuoletuslainan suoritettavaksi menosäännön tililtä Kuoletuslainoja yleishyödyllisille rakennusyhtymille sekä anoa sosialiministeriöltä 600,000 markan suuruisen kuoletuslainan myöntämistä yhtiölle valtion varoista, kaikki edellyttäen, että yhtiön säännöt muutettiin siten, että johtokunnan jäsenluku vahvistettiin viideksi, jolloin jäsenistä kaksi edustaisi yhtiötä, kaksi kaupunkia ja yksi sosialiministeriötä, että kaupunki oikeutettiin valitsemaan yksi ja sosialiministeriö yksi johtokunnan varajäsenistä sekä että osakas antaessaan huoneensa vuokralle vuokraa vahvistettaessa sai lukea hyväkseen myöskin osakepääoman koron.

Edelleen kaupunginvaltuusto samoista syistä päätti [5]) myöntää kunnan varoista 1,186,000 markan suuruisen kuoletuslainan Helsingin kaupungin rakennusosakeyhtiö n:o 2 — Helsingfors stads byggnadsaktiebolag n:o 2 nimiselle yhtiölle sekä anoa sosialiministeriöltä mainitulle yhtiölle 950,000 markan kuoletuslainaa valtion varoista.

Asunto-osakeyhtiö Savilalle myönnettiin [6]) yleishyödyllisille rakennusyhtymille myönnettyihin lainoihin nähden voimassa olevin ehdoin 750,000 markan kuoletuslaina menosääntöön yleishyödyllisille rakennusyrityksille myönnettäviä kuoletuslainoja varten merkitystä määrärahasta. Annuiteetti oli oleva 8 ½ % alkuperäisestä lainamäärästä, siitä korkoa 7 ½ % kunakin vuonna jäljellä olevalle lainamäärälle, ja lisäehdoiksi määrättiin, että yhtiön tuli valita hallitukseensa yksi rahatoimikamarin ehdottama jäsen sekä että henkilöt, jotka jo omistivat osakehuoneiston, eivät saaneet merkitä yhtiön osakkeita.

Helsingin kaupungin rakennusosakeyhtiö n:o 2:n osakkeiden merkitseminen. Sosialilautakunta oli anonut, että kaupunki jatkaisi sitä puolikunnallista rakennustoimintaa, joka aloitettiin [7]) vuonna 1924, jolloin Helsingin kaupungin rakennusosakeyhtiö n:o 1 perustettiin, avustamalla samalla tavalla kahden yhteensä 180 huonetta käsittävän, osin 4-, osin 3-kerroksisen

---

[1]) Valt. pöytäk. 12 p. elok. 36 §. — [2]) Ks. vuod. 1924 kert siv. 101. — [3]) Valt. pöytäk. 8 p. huhtik. 24 §. — [4]) S:n 13 p. toukok. 20 §. — [5]) S:n 17 p. kesäk. 24 §. — [6]) S:n 9 p. jouluk. 39 §. — [7]) Ks. vuod. 1924 kert. siv. 104.

kivitalon rakentamista Vallilan korttelin n:o 546 tontille n:o 23 ja korttelin n:o 547 tontille n:o 25. Yritys rahoitettaisiin seuraavasti: lainoja yksityisiltä rahalaitoksilta 2,400,000 markkaa, lainaa valtiolta 950,000 markkaa, lainaa kunnalta 1,186,000 markkaa, osakepääoma 1,408,000 markkaa sekä 352,000 markkaa, mikä määrä koottaisiin siten, että tulevat vuokralaiset rakennusaikana suorittaisivat 2,000 markan käteismaksun jokaista huoneistonsa huonetta kohden. Sosialilautakunnan esitykseen myöntyen kaupunginvaltuusto päätti [1]) oikeuttaa yhtiön, joka tuli teettämään mainitut rakennukset, ottamaan nimekseen Helsingin kaupungin rakennusosakeyhtiö n:o 2 — Helsingfors stads byggnadsaktiebolag n:o 2 siksi ajaksi, jolloin yhtiön osake-enemmistö oli kaupungin hallussa, sekä merkitä yhtiössä 174 8,000 markan määräistä osaketta, vastaten yhteensä 1,392,000 markkaa, mikä määrä oli suoritettava menosäännön tililtä Osakkeiden merkitsemistä varten pienasuntoosakeyhtiöissä.

Myönnettyjä elinkautiseläkkeitä. Kaupunginvaltuusto myönsi tehtyjen anomusten johdosta seuraaville henkilöille ylimääräiset elinkautiseläkkeet maksettaviksi liukuvan asteikon mukaan seuraavin vuotuisin määrin VI palkka-asteikkoa noudatettaessa:

pormestarinleski E. von Haartmanille 9,600 markkaa elokuun 1 p:stä lukien [2]);

satamakannantakonttorin siivoojattarelle A. Färmille 4,200 markkaa lokakuun 1 p:stä lukien [3]);

kulkutautisairaalan ent. osastonhoitajattarelle O. E. Andersinille 5,400 markkaa maaliskuun 1 p:stä lukien [4]);

suomenkielisten kansakoulujen ent. vahtimestarille J. S. Hurmerinnalle 2,400 markkaa lukien kesäkuun 1 p:stä 1924 [5]);

suomenkielisten kansakoulujen siivoojattarelle A. Ganzowille 3,600 markkaa elokuun 1 p:stä lukien [6]);

Ebeneserkodin johtajattarelle E. Alanderille 17,208 markkaa elokuun 1 p:stä lukien [7]);

alemman käsityöläiskoulun ent. johtajalle E. A. Törnwallille 5,400 markkaa syyskuun 1 p:stä 1924 lukien [8]);

kaupunginkirjaston vanhemman vahtimestarin G. W. Siljanderin leskelle E. Siljanderille 4,800 markkaa heinäkuun 1 p:stä lukien [9]);

työnjohtajanleski A. Wirtaselle 3,600 markkaa elokuun 1 p:stä lukien [10]);

ent. lämmittäjälle E. Nyynöselle 3,876 markkaa lukien marraskuun 1 p:stä 1924 [11]);

työntekijänleski E. K. Koivuselle 2,400 markkaa; eläke maksettiin maaliskuun 1 p:stä lähtien [12]);

työntekijänleski A. M. Pirttiluomalle 3,000 markkaa lukien huhtikuun 1 p:stä 1924 [13]);

työntekijänleski J. Sompille 2,100 markkaa kesäkuun 1 p:stä lukien [14]); sekä

ulkotyöntekijä I. Toukalle 7,680 markkaa siitä ajankohdasta lähtien, jolloin hän erosi toimestaan [15]).

---

[1]) Valt. pöytäk. 17 p. kesäk. 24 §. — [2]) S:n 9 p. jouluk. 27 §. — [3]) S:n 9 p. jouluk. 28 §. — [4]) S:n 29 p. huhtik. 12 §. — [5]) S:n 21 p. tammik. 28 §. — [6]) S:n 25 p. marrask. 20 §. — [7]) S:n 12 p. elok. 37 §. — [8]) S:n 18 p. maalisk. 8 §. — [9]) S:n 9 p. jouluk. 29 §. — [10]) S:n 9 p. jouluk. 30 §. — [11]) S:n 12 p. elok. 11 §. — [12]) S:n 4 p. maalisk. 19 §. — [13]) S:n 21 p. tammik. 27 §. — [14]) S:n 11 p. marrask. 20 §. — [15]) S:n 13 p. toukok. 8 §.

Evättyjä eläkeanomuksia. Kaupunginvaltuusto epäsi [1]) ent. kansakoulunopettajan toimittaja F. J. Valbäckin lesken anomuksen, että hänelle myönnettäisiin kunnan varoista vuotuinen apuraha maksettavaksi, kunnes hänen kolme lastaan olivat saavuttaneet laillisen iän.

Kansakoulunopettajatar A. Molanderin anomus saada eläke tai lahjapalkkio evättiin [2]), koska hakija ei ollut ollut 15 vuotta kaupungin palveluksessa ja koska hän erotessaan toimestaan oli täysissä työvoimissaan.

Siivoojatar S. V. Laukkasen eläkeanomus evättiin [3]), koska hän oli ollut ainoastaan 6 vuotta kaupungin vakinaisessa palveluksessa eikä hänellä ollut perhettä elätettävänään.

Rouva V. Sirén, tapaturmaisesti kuolleen rakennuskonttorin työntekijän J. F. Sirénin leski, oli anonut kunnan varoista elinkautista eläkettä, mutta kaupunginvaltuusto päätti [4]) evätä anomuksen, koska leski Sirén ei ollut esittänyt selvitystä varattomuudesta eikä työkyvyttömyydestä ja sitäpaitsi nautti kaupungilta tapaturma-avustusta.

Työmies K. A. Bergströmin anomus ylimääräisen eläkkeen myöntämisestä palautettiin [5]) valmisteluvaliokuntaan tarkemmin selvitettäväksi.

G. Pauligin lahjoitusrahasto. Rahatoimikamarin ehdotuksesta ja Helsingin kauppavaltuuston antaman lausunnon mukaisesti kaupunginvaltuusto myönsi [6]) liikemies M. Vaskiolle 10,000 markan matka-apurahan Gustaf Pauligin lahjoitusrahaston korkovaroista.

Koska edellä mainitun rahaston vuoden 1925 käytettävänä olevat korkovarat ynnä vuodelta 1924 samoista varoista jäänyt säästö yhteensä tekivät vain 6,680 markkaa, mikä määrä kaupunginvaltuuston mielestä oli liian pieni käytettäväksi lahjoittajan tarkoituksen mukaisesti eli matka-apurahaksi 1 vuoden oleskelua varten ulkomailla, päätti [7]) valtuusto, että mainittuja varoja toistaiseksi ei annettaisi apurahana, vaan että ne lisättäisiin vuoden 1926 korkovaroihin ja aikanaan otettaisiin harkittavaksi, voitiinko rahastosta silloin julistaa haettavaksi kyllin suuri apuraha.

Aviopuolisoiden Isak Mattsson-Kivilän avustusrahaston korkovarojen käyttö. Talonomistajanleski S. Mattsson-Kivilän testamentissaan määrättyä koko jäämistönsä kaupungille hoidettavaksi erityisenä rahastona, jonka korot 100 markan suuruisina erinä jaettaisiin joululahjoiksi Helsingin kaupungista kotoisin oleville vähävaraisille ja kivulloisille henkilöille tai perheille ja kaupunginvaltuuston kaupungin puolesta päätettyä [8]) ottaa vastaan lahjoituksen, oli rahatoimikamari valtuuston toimenannosta selvityttänyt pesän ja valvonut testamentin sekä sen jälkeen antanut kaupunginvaltuustolle selonteon pesän varoista, joihin suoritetun selvityksen jälkeen osoittautui kuuluvan Oulunkylässä sijaitseva Dammenin huvila, 20,000 markkaa, 2 Palovakuutusosakeyhtiö Pohjolan osaketta, 600 markkaa, sekä käteistä rahaa 103,500 markkaa tai jos kiinteistöt ja osakkeet arvioitiin käypään arvoonsa, 75,000 markkaan ja 850 markkaan, yhteensä n. 180,000 markkaa. Kamarin asiasta antamaa esitystä esiteltäessä valtuusto hyväksyen siinä tehdyt ehdotukset päätti [9]) antaa köyhäinhoitolautakunnan tehtäväksi jakaa aviopuolisoiden Mattsson-Kivilän rahaston korkovarat lahjoittajan määräämällä tavalla.

Kaupungille lahjoitettujen varain käyttö. Pöytäkirjaan merkittiin [10]), että Pro Helsingfors nimisen rahaston pääoma oli kasvanut 1,000,000 mark-

[1]) Valt. pöytäk. 16 p. syysk. 23 §. — [2]) S:n 21 p. tammik. 26 §. — [3]) S:n 29 p. huhtik. 33 §. — [4]) S:n 29 p. huhtik. 32 § ja 17 p. kesäk. 28 §. — [5]) S:n 3 p. kesäk. 38 §. — [6]) S:n 21 p. tammik. 17 §. — [7]) S:n 9 p. jouluk. 7 §. — [8]) Ks. vuod. 1915 kert. siv. 94. — [9]) Valt. pöytäk. 3 p. kesäk. 18 §. — [10]) S:n 16 p. syysk. 11 §.

kaan sen jälkeen kuin säätiön Pro Helsingfors johtokunta oli jättänyt rahatoimikamarille 300,000 markkaa rahaston käyttämättömiä korkovaroja hallittaviksi lahjoituskirjan määräysten mukaisesti.

Lahjoitus palolaitokselle. Sen johdosta, että 50 vuotta oli kulunut kaupunginvaltuuston ensimmäisestä kokouksesta, jätti Kaupunkien yleinen paloapuyhdistys kaupungin palokunnalle yhdistetyn moottoriruisku- ja henkilöauton, joka oli tarkoitettu käytettäväksi apuna tulipaloissa ja samalla palokunnan tarkastusautona. Kaupunginvaltuusto päätti [1]) kiitollisena ottaa lahjoituksen vastaan.

Vuoden 1926 tulo- ja menosääntö. Sittenkuin rahatoimikamari oli laatinut ehdotuksen [2]) vuoden 1926 tulo- ja menosäännöksi ja talousarviovaliokunta oli siitä antanut lausuntonsa [3]), otti kaupunginvaltuusto ehdotukset käsiteltäväkseen sekä vahvisti [4]) kaupungin vuoden 1926 tulo- ja menosäännön [5]), joka osoitti seuraavat loppusummat:

Menot.

1.	Velat	Smk	41,764,489: 23
2.	Virastot	»	5,886,461: 68
3.	Kunnallishallinto	»	13,368,481: 50
4.	Palolaitos	»	4,560,919: —
5.	Poliisilaitos	»	6,730,521: —
6.	Yleiset rasitukset	»	11,000: —
7.	Terveydenhoito	»	5,226,371: 50
8.	Sairaanhoito	»	26,442,114: —
9.	Köyhäinhoito	»	20,100,660: —
10.	Lastensuojelutoiminta	»	11,627,826: 65
11.	Opetus- ja sivistyslaitokset	»	33,910,171: 65
12.	Teknilliset laitokset	»	76,707,528: —
13.	Yleiset työt	»	53,387,433: —
14.	Katu- ja laiturivalaistus	»	3,184,000: —
15.	Puhtaanapito	»	12,240,667: —
16.	Kauppahallit, kauppatorit ja keskuskeittola	»	8,476,054: —
17.	Kiinteä omaisuus	»	7,171,071: 50
18.	Eläkkeet ja apurahat	»	1,985,233: —
19.	Sekalaiset menot	»	52,537,260: —
		Yhteensä Smk	385,318,262: 71

Tulot.

	Säästöä vuodelta 1925	Smk	18,000,000: —
1.	Lainat ja korot	»	47,489,000: —
2.	Tuloa tuottavat oikeudet	»	21,926,894: —
3.	Terveyden- ja sairaanhoito	»	13,519,970: —
4.	Köyhäinhoito ja lastensuojelutoiminta	»	9,380,298: 45
5.	Opetus- ja sivistyslaitokset	»	9,767,722: 30
6.	Teknilliset laitokset	»	85,269,652: —
7.	Yleiset työt	»	980,082: —

[1]) Valt. pöytäk. 12 p. tammik. 2 §. — [2]) Valt. pain. asiakirj. n:o 25. — [3]) S:n n:o 31. — [4]) Valt. pöytäk. 16 p. jouluk. 12 §. — [5]) Valt. pain. asiakirj. n:o 35.

8.	Puhtaanapitolaitos	Smk	5,425,000: —
9.	Kauppahallit, kauppatorit ja keskuskeittola	»	10,358,000: —
10.	Kiinteä omaisuus	»	18,007,836: —
11.	Sekalaiset tulot	»	1,483,496: —
12.	Verotus	»	143,710,311: 96
		Yhteensä Smk	385,318,262: 71

Talousarvion laadinnassa huomioon otettuja näkökohtia. Talousarvioehdotusta laatiessaan oli rahatoimikamari muotoon nähden pääasiassa noudattanut edellisten vuosien käytäntöä, koska kysymystä meno- ja tuloarvion perusteiden ja sen asetelman perinpohjaisesta uudistamisesta, jota kamari kaupunginvaltuuston päätöksen [1]) perusteella valmisteli, ei vielä oltu lopullisesti ratkaistu. M. m. palkkausmomentteja oli kuitenkin selvennetty ja parannettu jakamalla yhteismäärärahat osin luokiteltuja, osin luokittelemattomia virkoja varten tarkoitettuihin määrärahoihin joko eri momentteihin tai esittämällä jako erittelyssä momentin alla. Edelleen oli merkitty, mitkä toimet oli perustettu ainoastaan määrätyksi ajaksi. Koska teknillisten laitosten vahvistettuun kuoletussuunnitelmaan oli otettu myös konttorikalusto, oli arvokkaamman kaluston hankintaa varten myönnetyt määrärahat siirretty uutistöiden ryhmään.

Menosääntöehdotuksessaan rahatoimikamari huomautti, että yleisiä, vahvistettuja perusteita ei ollut olemassa siitä, mitkä määrärahat oli katsottava vakinaisiksi, mitkä taas ylimääräisiksi tai tilapäisiksi, sekä että tällaisten perusteiden aikaansaaminen oli välttämättömän tarpeen vaatima, jotta täysin yhtenäinen ja asianmukainen määrärahain ryhmitteleminen eri pääluokissa olisi mahdollinen.

Asiallisessa suhteessa rahatoimikamari meno- ja tuloarvioehdotusta laatiessaan m. m. oli pyrkinyt ehkäisemään hallintokustannusten y. m. kulunkien nousua sekä noudattamaan mahdollisimman suurta pidättyväisyyttä varojen sijoittamisessa uusiin investoimisiin. Viimeksi mainittua pyrkimystä kohtasivat kuitenkin erittäin monet ja suuret vaikeudet, koska edellisinä vuosina sodan ja inflation johdosta lukuisat oikeutetut tarpeet olivat jääneet tyydyttämättä ja kaupungin kehitys lakkaamatta toi esiin uusia tarpeita, joiden hyödyllisyyttä ja välttämättömyyttä ei käynyt kieltäminen. Joka tapauksessa kamari oli koettanut rajoittaa pääomansijoitusta ja pitää silmällä eri sijoitusten kannattavaisuutta, välttämättömyyttä ja kiireellisyyttä sekä tämän mukaisesti antanut toisille niistä etusijan toisten edellä. Poikkeuksena tästä säännöstä olivat ainoastaan ne uutistyömäärärahat, jotka eivät olleet välttämättömän tarpeelliset, mutta jotka kamari oli ottanut ehdotukseensa mahdollisen talvityöttömyyden varalta. Työvälineiden hankintaan kamari ehdotti myönnettäväksi riittävät määrärahat katsoen kehityksen mukaisten työapuneuvojen käytön säästävän tarpeettomia menoja. Poisto- ja peruutusmäärärahan kamari oli merkinnyt 35,000,000 markaksi. Verojäämät, joita varten poistomäärärahoja ei vielä oltu osoitettu, nousivat lukuun ottaen myöskin vuoden 1926 kannannan arvioidut jäämät n. 56,700,000 markkaan, ja tätä määrää olisi mainittuna vuonna lyhennettävä, jotta talousarvio antaisi oikean kuvan kaupungin rahallisesta asemasta. Kun ei kuitenkaan ollut mahdollista veroäyriä korottamatta yhtenä vuonna saavuttaa tätä tulosta, oli esillä olevaan talousarvioehdotukseen tuloiksi merkitty poistamattomia verojäämiä, joita kaupunki kuitenkaan ei voinut toivoa saavansa. Verojäämien vuotuinen lisäys oli noin 14 % verotetusta määrästä. Tämän arvion mukaan tuli ehdotetusta määrärahasta 20,000,000 markkaa käytettäväksi

[1]) Ks. vuod. 1923 kert. siv. 119.

kuluvan vuoden ja 15,000,000 markkaa edellisten vuosien verojäämien poistamiseen, ja jos lähinnä seuraavien vuosien talousarvioiden poistomäärärahat laskettaisiin samaa periaatetta noudattaen, saataisiin siis aikaisempien vuosien viimeiset verojäämät poistetuiksi vuonna 1928. Tulosääntöä laadittaessa oli samoin kuin edellisinä vuosina poikettu kaupungin kassa- ja tililaitoksen johtosäännön määräyksistä sikäli, että vuoden 1925 arvioitu säästö oli merkitty tuloksi huolimatta siitä, että mainittua säästöä paljon suurempi määrä oli sidottu obligatioihin ja verojäämiin. Rahatoimikamari tahtoi kiinnittää huomion siihen epäkohtaan, ettei lainavarojen osoittamisessa noudatettavia erityisesti vahvistettuja yleisiä perusteita ollut olemassa. Edelleen kamari alisti harkittavaksi, eikö olisi syytä muuttaa siihen asti käytännössä ollutta menettelytapaa niiden päätösten tekoon nähden, jotka koskivat pitkäaikaisten lainojen ottamista sekä määrärahain osoittamista vastedes otettavista lainoista. Käytäntö oli näet ollut sellainen, että kaupunki oli käyttänyt suuriakin määriä lainavaroja, vaikka esitys puheena olevan lainan ottamisesta vasta myöhemmin alistettiin valtioneuvoston tutkittavaksi ja vahvistettavaksi. Jos valtioneuvosto syystä tai toisesta ei myöntyisikään lainan ottamiseen, joutuisi kaupunki käytettyään rahat etukäteen sangen vaikeaan asemaan. Voitaisiin ajatella sellaista muutosta, että joka kerta kun tuloarvioon merkittäisiin varoja vastedes otettavasta lainasta, tätä koskeva päätös alistettaisiin valtioneuvoston tutkittavaksi ja vahvistettavaksi. Myöhemmin otettaisiin käsiteltäväksi kysymykset lainan ottamisen ajasta sekä lainaehdoista, jotka olivat riippuvaiset lainamarkkinain tilasta. Vuoden varrella päätetyt lainavarain osoitukset voitaisiin samalla tavalla joka kerta alistaa valtioneuvoston hyväksyttäviksi.

Seuraavassa tehdään tarkemmin selkoa niistä mainittavista muutoksista, joita kaupunginvaltuuston hyväksymä vuoden 1926 talousarvio osoittaa vuoden 1925 talousarvioon verrattuna.

Menosääntö. Ensimmäisen pääluokan, Kaupungin velat, kohdalle merkittiin menoja yhteensä 41,764,489: 23 markkaa vuoden 1925 menosäännön 38,043,125: 12 markan sijasta. Suurimman lisäyksen, 4,680,000 markkaa, aiheutti Kurssierotukset niminen momentti.

Toiseen pääluokkaan, Virastot, merkittiin Maistraatti nimiseen lukuun 54,540 markan määräraha tarkastajan palkkiota varten [1]). Maistraatin anomus lomasijaismäärärahan korottamisesta evättiin. Raastuvanoikeuden lomasijaismäärärahaa korotettiin 4,000 markalla 16 kaupunginpalvelijan lomasijaisten palkkioiden korottamiseksi 400 markasta 650 markkaan. Koska kaupunki oli velvollinen siltä ajalta, joka kului, ennenkuin eräät toimet vakinaisesti täytettiin, suorittamaan säädetyt maksut sivilivirkakunnan leski- ja orpokassalle, merkittiin tähän lukuun mainittuun tarkoitukseen 6,666: 68 markkaa. Ensimmäisen kaupunginvoudin ylim. ulosottoapulaisen palkkausmääräraha merkittiin 26,400 markaksi rahatoimikamarin tämän viranpitäjän luokituksesta tekemän päätöksen [2]) johdosta. Ulosmittaustodistajain palkkioiksi [3]) merkittiin 15,000 markkaa. Maistraatin käytettäväksi kunnallisverojen perimisen jouduttamiseksi tarkoitettu määräraha jätettiin pois ja sen sijaan merkittiin 554,408 markan suuruinen määräraha ylimääräisiä kansliaja ulosottoapulaisia varten. Tilapäisten ulosottoapulaisten palkkaamiseksi toisen kaupunginvoudin konttoriin myönnettiin 50,000 markkaa. Rikos-

[1]) Vrt. vuod. 1924 kert. siv. 142. — [2]) Ks. tätä kert. siv. 224. — [3]) Ks. vuod. 1923 kert. siv. 72.

tuomioiden toimeenpanokonttorin määrärahat yhdistettiin eri lukuun, johon samoin kuin edellisenä vuonna merkittiin m. m. 34,800 markan suuruinen erä Tilapäiset apulaiset. Raatihuoneen arkiston menosääntöä vahvistettaessa osoitettiin 3,600 markkaa maistraatin ja raastuvanoikeuden irtaimiston hoitoa varten [1]). Toisen pääluokan menojen kokonaismäärä oli 5,886,461: 68 markkaa vastaten 5,090,730 markkaa vuonna 1925.

Kolmannessa pääluokassa, Kunnallishallinto, poistettiin Rahatoimilaitos nimisestä luvusta erhelaskurahojen määräraha; tarpeen vaatiessa oli sen sijaan käytettävä rahatoimikamarin käyttövaroja. Tilapäisiä apulaisia varten merkittiin 150,000 markkaa vuoden 1925 menosäännön 60,000 markan sijasta; tästä määrästä oli 72,000 markkaa käytettävä tilapäisen sihteerin ja 36,000 markkaa tilapäisen notaarinapulaisen palkkaamiseen. Notaarin lomasijaismääräraha poistui. Satamakannantakonttorin menosääntöä vahvistettaessa otettiin huomioon aikaisemmin tehty päätös [2]) eräiden ylimääräisten viranpitäjäin merkitsemisestä vakinaiseen palkkasääntöön. Satamakamreerin virka-apua varten myönnettiin 36,000 markkaa. Puhtaanapito- ja siivousmääräraha korotettiin. Korvaus Helsingin makasiiniosakeyhtiölle [3]) merkittiin 660,000 markaksi, siitä 300,000 markkaa korvausta vapaista makuupäivistä, 120,000 markkaa tulli- ja pakkahuoneistojen vuokraa ja 240,000 markkaa korvausta satamakannannasta. Tilastokonttorin ylimääräinen amanuenssi oli vuoden varrella siirretty [4]) ylempään palkkaluokkaan, minkä johdosta menosääntöön merkittiin tarpeellinen määräraha. Sosialilautakunnan neuvontatoimintaa varten tarkoitettu määräraha jaettiin kahteen eri osaan, joista toinen oli tarkoitettu omakotialueilla harjoitettua, toinen taas siirtolapuutarhatoimintaa varten. Työnvälitystoimiston menosääntöön merkittiin [2]) yhden uuden naisapulaisviran palkka. Kaupunginvaltuuston päätös [2]) ylimääräisen tarkastusapulaisviran perustamisesta revisionikonttoriin otettiin huomioon. Holhouslautakunnan menosääntöön merkittiin määrärahat sihteerille ja vahtimestarille aikaisemmin myönnettyä [5]) palkankorotusta varten. Oikeusaputoimiston palkkausmäärärahaa korotettiin, koska oikeusavustajan virka oli siirretty ylempään palkkaluokkaan. Rahatoimikamari oli luokitellut raittiudenvalvojain virat, joiden palkat erotettiin eri momentiksi. Raittiuslautakunnan moottoriveneen ja -pyörän käyttökuluihin myönnettiin 10,000 markkaa. Rahatoimikamari oli huomauttanut, että sen käyttövarat vuonna 1925 olivat olleet liian niukasti arvioidut sekä että niiden korottaminen tekisi kamarille mahdolliseksi välttää liian lukuisain pienten määräraha-anomusten esittämistä kaupunginvaltuustolle. Kaupunginvaltuusto päättikin korottaa mainittua erää 150,000 markalla eli 750,000 markkaan. Kolmannen pääluokan menojen loppusumma oli 13,368,481: 50 markkaa vastaten 12,238,427: 50 markkaa vuonna 1925.

Neljännen pääluokan, Palolaitos, menojen laskettiin vähenevän 328,671 markalla 4,560,919 markkaan. Tähän pääluokkaan merkittiin yhteensä 380,000 markkaa uutishankintoihin, nimittäin 180,000 markkaa autoruiskun sekä 200,000 markkaa konetikapuuauton alustan ostoon. Uusi oli 30,000 markan suuruinen määräraha bensiinisäiliön ostoa varten.

Poliisilaitoksen menosääntö päättyi 6,730,521 markkaan, mistä 35,000 markkaa oli kaupungin osuus henkilöauton, ratsuhevosten ja valokuvaus-

---

[1]) Ks. vuod. 1924 kert. siv. 281. — [2]) Ks. tätä kert. siv. 137. — [3]) S:n siv. 62. — [4]) S:n siv. 226. — [5]) S:n siv. 68.

koneen oston aiheuttamista kustannuksista, jotka menot kaupunginvaltuusto aikaisemmin oli hyväksynyt[1]).

Kuudennen pääluokan, Yleiset rasitukset, määrärahat nousivat ainoastaan 11,000 markkaan vuoden 1925 391,750 markan sijasta. Tämä tuntuva vähennys aiheutui melkein kokonaan siitä, että avustukset asevelvollisten perheille oli jätetty pois. Pidettiin oikeimpana jättää ne talousarvion ulkopuolella tilitettäviksi, koska valtiolla voimassa olevan asetuksen nojalla oli oikeus määrätä puheenaolevain avustusten suorittamisesta ja se myös korvasi kaupungille kaikki niistä aiheutuvat menot.

Seitsemännen, Terveydenhoito nimisen pääluokan menosääntöä vahvistettaessa kaupunginvaltuusto epäsi terveydenhoitolautakunnan tekemän esityksen lautakunnan puheenjohtajan palkkion korottamisesta, mutta antoi samalla rahatoimikamarin tehtäväksi selvittää kaupungin hallitusten ja lautakuntain puheenjohtajain yleisen palkkionkorotuksen tarpeen sekä tehdä valtuustolle tarpeelliset muutosehdotukset. Lihakaupan tarkastuksen palkkausmäärärahaa määrättäessä otettiin huomioon valtuuston päätös[2]) kaupungineläinlääkärin viran siirtämisestä ylempään palkkaluokkaan sekä eläinlääkintäbakterioloogin toimen perustamisesta. Vuoden 1925 menosääntöön ylimääräistä kaitsijaa varten otettu tilapäinen määräraha säilytettiin 21,120 markan suuruisena; uusi oli kaupungin kaduilla tapahtuvan makkarakaupan valvontaa varten myönnetty määräraha, 4,200 markkaa, laskettuna 40 markan mukaan tarkastuskäynnistä. Kaupunginvaltuuston päätös[3]) lihantarkastusaseman kassanhoitajantoimen siirtämisestä ylempään palkkaluokkaan otettiin huomioon aseman menosääntöä vahvistettaessa. Keuhkotautisten tiedonantotoimistolle ja poliklinikalle myönnettiin uusi 6,000 markan suuruinen määräraha röntgentutkimuksia varten. Kunnan hammaspoliklinikan määrärahat yhdistettiin eri luvuksi ja nousivat yhteensä 233,580 markkaan, siitä 23,940 markkaa klinikalle ostetun huoneiston vuokraa. Seitsemäs pääluokka päättyi 5,226,371: 50 markkaan, mitä vastasi 5,161,731: 25 markkaa vuoden 1925 menosäännössä.

Viitaten siihen, että Terveydenhoito vuonna 1925 oli aiheuttanut arvioituja pienemmät kustannukset, oli terveydenhoitolautakunta anonut, että säästöstä enintään 60,000 markkaa siirrettäisiin vuoteen 1926 käytettäväksi henkilöauton ostoon terveydenhoitolautakunnan tarpeisiin. Kaupunginvaltuusto päätti kuitenkin evätä esityksen, mutta antoi samalla rahatoimikamarille tehtäväksi selvittää kunnallisen autokeskuksen tarvetta ja kannattavaisuutta huomioon ottaen myöskin sen vaihtoehdon, että kunnan virkamiehet oikeutettaisiin virkamatkoillaan käyttämään vuokra-autoja. Rahatoimikamari oikeutettiin, kunnes mainittu selvitys oli esitetty valtuustolle, asianomaisten hallitusten ja lautakuntain esityksestä osoittamaan varoja tilaisuuden hankkimiseksi kunnan virkamiehille ja viranpitäjille virkamatkoillaan käyttää vuokra-autoja huomioon ottaen, että kaupungin yleisten töiden hallituksen, puhtaanapitohallituksen ja maatalouslautakunnan tuli tähän tarkoitukseen käyttää ehdotettujen henkilöautojen käyttökustannuksiin tarkoitettuja, talousarvioon asianomaisten pääluokkain kohdalle merkittyjä määrärahoja, itsekunkin enintään 10,000 markkaa.

Kahdeksannessa pääluokassa, Sairaanhoito, Marian sairaalan ja kulkutautisairaalan määrärahat osoittivat edelliset 91,350 ja jälkimmäiset 186,183

---

[1]) Ks. vuod. 1924 kert. siv. 92 ja 93 sekä tätä kert. siv. 78. — [2]) Ks. tätä kert. siv. 129. — [3]) S:n siv. 68.

markan menojen vähennystä, jota vastoin Kivelän sairaalan määrärahoja oli korotettava 72,756 markalla ja Nikkilän mielisairaalan määrärahoja uuden sairaalapaviljongin avaamisen johdosta 965,449 markalla. Kaikkien sairaalain yhteenlasketut palkkausmäärärahat kohosivat 1,449,980 markalla, jota vastoin ruokintamäärärahoja voitiin vähentää 297,114 markalla ja lämpömäärärahoja 299,296 markalla. Kaupunginvaltuuston aikaisemmin tekemät päätökset [1]) erinäisten uusien virkain perustamisesta ja ikäkorotusten myöntämisestä otettiin huomioon. Uusi oli Konvalescenthem — Toipumakoti-yhdistyksen avustusmääräraha [2]), 25,000 markkaa. Määräraha arvaamattomiin tarpeisiin kaupunginvaltuuston määräyksen mukaan, joka vuoden 1925 menosäännössä oli 1,000,000 markan suuruinen, siitä kuitenkin 700,000 markkaa määrättyihin, ilmoitettuihin tarkoituksiin, merkittiin 570,000 markaksi. Kahdeksas pääluokka päättyi 26,442,114 markkaan, mitä vuoden 1925 menosäännössä vastasi 26,023,757 markkaa.

Yhdeksännen pääluokan, Köyhäinhoito, kohdalla menojen arvioitiin lisääntyvän 1,004,121 markalla, mikä lisäys pääasiallisesti aiheutui siitä, että vuodeksi 1926 odotetun tuntuvan työttömyyden varalta oli pakko lisätä määrärahaa arvaamattomiin tarpeisiin kaupunginvaltuuston määräyksen mukaan 800,000 markalla. Köyhäinhoitolautakunnan määrärahat kohosivat 188,005 markalla, köyhäinhoidon kassa- ja tiliviraston määrärahat 20,495 markalla sekä määrärahat apurahoja ja kustannuksia varten laitoksesta erillään olevista köyhistä 100,000 markalla, kun taas kunnalliskodin ja sen yhteydessä olevain laitosten menosääntö osoitti 104,379 markan vähennystä sen johdosta, että edellisen vuoden menosääntöön sisältynyt uuden paviljongin aiheuttamien uutishankintojen määräraha poistui. Eräiden köyhäinhoitolautakunnan ja köyhäinhoidon kassa- ja tiliviraston viranpitäjäin palkat vahvistettiin rahatoimikamarin tekemän päätöksen [3]) mukaisesti. Pesukoneen ostamiseksi kunnalliskotiin myönnettiin 60,000 markkaa. Yhdeksännen pääluokan loppusumma oli 20,100,660 markkaa vuoden 1925 talousarvion vastaavan määrän ollessa 19,096,539 markkaa.

Myöskin kymmenennen pääluokan, Lastensuojelutoiminta, kohdalla oli välttämätöntä korottaa määrärahoja, nim. 770,226: 65 markalla. Määrärahatarpeen lisääntymistä lastensuojelulautakunta perusteli siten, että sekä hoitoa kaipaavain lasten luku että heidän hoitokustannuksensa olivat kohonneet. Lastensuojelulautakunta nimiseen lukuun merkittiin uusi 2,000 markan suuruinen määräraha kahden lastenhoidonneuvojan sekä kanslian vahtimestarin lomasijaisten palkkaamiseksi. Lastenkodit ja kasvatuslaitokset nimisen luvun palkkausmäärärahoja arvioitaessa otettiin huomioon kaupunginvaltuuston päätökset [4]) yhden Toivolan turvakodin opettajanviran siirtämisestä vakinaiseen palkkasääntöön sekä ikäkorotuksen myöntämisestä Vanjoen laitoksen johtajalle. Oulunkylän lastenkotiin 1 kuukauden ajaksi tarvittavan hoitajattarien lisäsijaisen palkkaamiseen myönnettiin 400 markkaa, Kullantorpan vedenkantajalle pyhäpäiviltä maksettavaa palkkiota varten 1,134 markkaa sekä Toivolan turvakodin apuompelijan palkankorotusta varten 600 markkaa, mitkä määrät sisällytettiin määrärahaan Palkkiot ja edut. Elatuskustannusten hoidokkia kohden lastenkodeissa ja laitoksissa laskettiin vähenevän, ruokarahat kun laskettiin Tavolan, Toivoniemen, Finnbyn ja Vanjoen laitoksissa 5 markaksi ja Bengtsärin ja Ryttylän laitoksissa, vastaanotto- ja ammattioppilaskodeissa, Toivolan turvakodissa sekä Oulunkylän ja

[1]) Ks. tätä kert. siv. 138. — [2]) S:n siv. 93. — [3]) S:n siv. 227. — [4]) S:n siv. 69 ja 74.

Kullatorpan lastenkodeissa 6 markaksi lasta ja päivää kohden, kun taas virkailijain ja palveluskunnan ruuan laskettiin tulevan maksamaan edellisten 12: 60 ja jälkimmäisten 9: 45 markkaa henkilöä kohden päivässä, mitä vastasi 12 markkaa ja 9 markkaa vuoden 1925 menosäännössä. Vaatteidenpesumäärärahaa oli korotettava 18,800 markalla 105,800 markkaan pääasiassa sen johdosta, että kunnalliskoti, joka siihen asti oli hoitanut Oulunkylän ja Kullantorpan vaatteiden pesun, ei enää voinut ottaa suorittaakseen tätä työtä. Hammashoidon antamiseksi kaikille lastensuojelulautakunnan hoitoonsa ottamille lapsille myönnettiin 12,500 markkaa, mikä määrä merkittiin eri momentiksi. Vuonna 1925 oli ainoastaan elätteelle annetuilla lapsilla tilaisuus saada hammashoitoa, mihin tarkoitukseen 6,000 markkaa oli merkitty momentin Elätteelleanto yksityisille ja jatko-opetus kohdalle. Tilain menosääntö kohosi 62,548: 50 markalla 1,048,648: 50 markkaan, siitä 67,000 markkaa erilaisia rakennustöitä varten, nimittäin 20,000 markkaa Toivoniemen halko ja kalustovajan laajentamiseksi sekä sirkkelisahan suojuksen rakentamiseksi, 22,000 markkaa puuvajan ja 25,000 markkaa uuden heinäladon rakentamiseksi Ryttylään. Lastensuojelutoiminnan aiheuttamat menot nousivat yhteensä 11,627,826: 65 markkaan vastaten 10,857,600 markkaa vuoden 1925 menosäännössä.

Yhdennessätoista pääluokassa, Opetus- ja sivistyslaitokset, osoitti suomenkielisten kansakoulujen menosääntö 615,757 markan lisäystä. Tilapäinen kouluhoitajatarmääräraha poistui, koska mainitut viranpitäjät oli siirretty vakinaiseen palkkasääntöön [1]). Heidän palkkansa, yhteensä 95,040 markkaa, sisällytettiin koulujen palkkausmäärärahaan. Määrärahoista, jotka vahvistettiin vuoden 1925 menosäännön vastaavia määriä pienemmiksi, mainittakoon määrärahat johtajia ja johtajattaria sekä erityisiä palkkioita varten, koska koulujen oppilasmäärä oli alentunut, kanslian ja kouluhuoneistojen vuokramääräraha, koska Kaarlenkadun huoneistoa ei enää tarvittu kansakoulutarkoituksiin, sekä lämpö- ja valomääräraha, koska halkojen ja koksin hinta oli alentunut. Määrärahain lisäys kohdistui ensi sijassa palkkausmäärärahaan ja tuntiopettajain määrärahaan samoin kuin momenttiin Kaupungin omien koulutalojen vuokrat, jotka merkittiin 1,117,200 markaksi eli 8 %:ksi talojen kirjanpitoarvosta. Ruotsinkielisten kansakoulujen menot lisääntyivät yhteensä 383,235 markalla, etusijassa palkkain kohoamisen johdosta. Kaupunginvaltuuston päätös [1]) kouluhoitajattarien siirtämisestä vakinaiseen palkkasääntöön otettiin huomioon. Vähennystä osoitti tuntiopettajain määräraha siitä huolimatta, että kaupunginvaltuuston myöntämä [2]) palkkion korotus otettiin huomioon. Samoin aleni lämpö- ja valomääräraha, ja Helsingfors svenska folkskolseminarium-opiston kahden kansakoululuokan avustus vahvistettiin ainoastaan 12,500 markaksi vuoden 1925 menosäännön 20,000 markan sijaan. Kaikki muut määrärahat olivat joko entisellään tai osoittivat vähäistä lisäystä. Taideteollisuuskeskuskoululle osoitettiin 183,425 markkaa, mistä 111,500 markkaa vastasi opettajapalkkojen puolta määrää ja 71,925 markkaa muita kustannuksia, niistä vähennettynä valtion osuus, 5 % 111,500 markasta. Yleisen ammattilaiskoulun menosääntö kohosi 57,659 markalla 308,597 markkaan, m. m. sen johdosta, että kouluun oli taideteollisuuskeskuskoulusta siirretty neljä luokkaa lisää. Myöskin kirjapainokoulua, entistä kirjaltajain yhdenpäivänkoulua varten tarvittiin jonkin verran suurempi vuosimääräraha, yhteensä 151,770 markkaa, koulun tuntiopettajain

[1]) Ks. tätä kert. siv. 132. — [2]) S:n siv. 70.

palkkain järjestelyn johdosta. Valmistavalle poikain ammattikoululle oli valmistunut uusi työpajarakennus, joka taas oli tehnyt mahdolliseksi uuden rinnakkaisluokan perustamisen ja siten aiheuttanut lisäkustannuksia[1]). Johtajanvirka, joka vuoden 1922 palkkajärjestelyssä oli luettu sivuvirkoihin, oli koulun ohjesäännön voimaan astuttua siirretty vakinaiseen palkkasääntöön, 9 palkkausluokkaan, ja sen haltija samalla oikeutettu saamaan 3 ikäkorotusta. Tästä aiheutunut menojen lisäys otettiin huomioon koulun palkkausmäärärahaa vahvistettaessa. Edelleen mainittakoon, että oppilaiden tapaturmavakuutusmäärärahaa täytyi uuden vakuutuslain määräysten johdosta korottaa 3,009: 10 markalla sekä että koulun huoneistojen arvioitu vuokra korotettiin 95,000 markalla 198,070 markkaan. Koulun kokonaismenot olivat 735,568 markkaa. Valmistavan tyttöjen ammattikoulun menosääntö päättyi 815,505: 65 markkaan ollen 133,325: 65 markkaa suurempi kuin vuoden 1925 menosäännössä. Paitsi palkkausmäärärahoja osoittivat vuokrat suurehkoa eli 56,250 markan lisäystä; ruokakustannukset lisääntyivät 10,000 markalla ja kalustoja korjausmenot 15,773: 65 markalla. Työväenopiston menosäännössä olivat kaikki määrärahat entisellään lukuun ottamatta palkkausmäärärahoja ja johtokunnan puheenjohtajan ja jäsenten palkkiomäärärahaa, jota viimemainittua korotettiin 1,375 markalla sen johdosta, että johtokunta vuonna 1926 tuli kokoontumaan useammin keskustellakseen opiston rakennuskysymyksestä. Kansanlastentarhoille osoitettiin 5,533,332 markkaa, siitä 118,224 markkaa johtokunnan ja kanslian menoihin, 5,334,608 markkaa lastentarhain voimassapitoon ja 80,500 markkaa muihin menoihin. Lisäys edellisestä vuodesta oli 479,337: 13 markkaa ja aiheutui vuokrain ja palkkain kohoamisesta. Luvun Kauppaoppilaitokset ja teknillinen opetus vahvistetut määrärahat, yhteensä 400,000 markkaa, laskettiin 17,000 markan mukaan luokkaa kohden kauppaopistoille ja 15,000 markan mukaan kauppakouluille. Kauppakorkeakoulujen kunnanavustukset vahvistettiin arvion mukaan. Kaupunginkirjasto nimisessä luvussa voitiin lämpö- ja valomäärärahaa vähentää 16,500 markalla, ja johtokunnan puheenjohtajan ja jäsenten palkkiomääräraha, painatus- ja sidontamääräraha sekä kalustomääräraha pysytettiin entisellään, kun taas muita tämän luvun määrärahoja korotettiin yhteensä 192,354 markalla. Haarakirjaston perustamiseksi Käpylään[2]) otettiin menosääntöön uusi 74,000 markan suuruinen määräraha ja tämän haaraosaston voimassapitoon 41,000 markkaa. Museon menosääntö osoitti 854 markan vähennystä polttoainekustannusten alenemisen johdosta, ja mallimääräraha merkittiin ainoastaan 5,000 markaksi vuoden 1925 menosäännön 10,000 markan sijasta. Musiikkilautakunnan määrärahat sensijaan kohosivat 163,525 markalla, mistä 154,129 markkaa tuli kaupunginorkesterin osalle. Orkesterin määrärahaan, joka oli 2,403,129 markkaa, sisältyi 69 miehen palkkio syyskuun 1 p:än 1926, jolloin orkesterin jäsenten palvelussopimus päättyi, ja 52 miehen palkkio s. v. viimeiseltä neljännekseltä. Määrärahaa arvaamattomiin tarpeisiin kaupunginvaltuuston määräyksen mukaan korotettiin kuitenkin samalla 140,000 markkaa, jotta jäsenluku s. v. syyskuun 1 p:n jälkeenkin voitaisiin säilyttää entisellään. Musiikkilautakunnalle annettiin tehtäväksi ryhtyä konserttimaksujen kohtuulliseen korotukseen, ottaa harkittavaksi, millä keinoin kaupungin menoja orkesterin voimassapitämisestä voitaisiin vähentää, sekä antaa kaupunginvaltuustolle esitys asiasta. Valtioneuvostolta päätettiin anoa 500,000 markan valtionavun myöntämistä kaupunginorkesterin voimassapitoon vuonna

[1]) Ks. tätä kert. siv. 80. — [2]) S:n siv. 134.

1927. Ulkoilmakonserttien määrärahaa korotettiin 4,800 markalla, jotta ulkoilmasoitantoa voitaisiin järjestää kaksi kertaa viikossa Vallilassa ja Hermannissa. Avustettujen sivistyslaitosten joukossa esiintyi ensimmäistä kertaa Sörnäisten työväen näyttämö, joka sai 20,000 markkaa; muut tähän merkityt avustukset merkittiin entisen suuruisina, joten luvun loppusumma nousi 355,000 markkaan. Avustusten nauttimisen ehdoksi määrättiin, että Suomen kansallisteatterin ja Ruotsalaisen teatterin kumpaisenkin tuli antaa vähintään 25, Kansan näyttämön 10 ja Suomalaisen oopperan 8 kansannäytäntöä, joihin pääsylippujen hinnat olivat puolet tavallisista tai huokeammat. Yhdestoista pääluokka päättyi 33,910,171: 65 markkaan osoittaen edelliseen vuoteen verrattuna 2,568,715: 88 markan lisäystä.

Kahdennessatoista pääluokassa, Kaupungin teknilliset laitokset, lisääntyi ensimmäisen luvun, Vesijohtolaitos, määrärahojen summa 9,758,854 markalla 19,197,184 markkaan. Hallintoa varten osoitettiin 511,464 markkaa, käyttöä varten 3,221,632 markkaa, johtoverkkoa ja vesisäiliötä varten 388,744 markkaa, jakelua varten 454,000 markkaa, talojohto-osastoa, työpajaa ja varastoa varten 365,744 markkaa, sekalaisiin menoihin 509,600 markkaa, yleisiä vesiposteja ja satamain johtoja varten 165,000 markkaa, uutistöitä varten 13,431,000 markkaa sekä arvaamattomiin tarpeisiin rahatoimikamarin määräyksen mukaan käytettäväksi 150,000 markkaa. Sekalaisten menojen määrärahoista mainittakoon, että Maanvuokrat niminen erä kohosi 80,050 markalla sen johdosta, että kaupungin vuokralle antamat alueet oli arvioitu[1]) uudestaan, jolloin niistä suoritettavia maksuja oli korotettu; eräästä Siltasaaren alueesta oli valtiolle suoritettava 600 markkaa, ja edelleen kaasulaitos tuli velkomaan vesijohtolaitokselta 15,000 markkaa. Myöskin tapaturmavakuutus- y. m. maksujen määrärahaa korotettiin, jotta voitaisiin jakaa suurempia sairaanhoitoavustuksia. Konttorikaluston kunnossapitoa varten merkittiin uusi, 5,000 markan suuruinen määräraha. Uutistöiden määräraha jakautui seuraavasti: työkalujen ja kaluston osto 60,000 markkaa[2]), vesimittarien osto 120,000 markkaa, uusien sähkövarusteiden hankkiminen Vanhaankaupunkiin 420,000 markkaa, suodattimien asettaminen lisääntyneen vedenkulutuksen turvaamiseksi 320,000 markkaa, konehuoneen laajentaminen ja uusien pumppujen asettaminen Vanhankaupungin Siltasaareen 800,000 markkaa, uudet saostusaltaat Vanhaankaupunkiin 7,500,000 markkaa, ratapenkereen alle Alppilan kohdalle teetettävän tunnelin rakennustyön jatkaminen 200,000 markkaa, vesijohdon laskeminen erinäisiin Töölön katuihin 475,000 markkaa, Käpylän ja Kumtähden omakotialueiden katuihin 861,000 markkaa, eräihin Käpylän puutarhaesikaupungin katuihin 1,238,000 markkaa, erinäisiin Toukolan katuihin 669,000 markkaa, It. ja Länt. Papinkatuihin 137,000 markkaa, Salmisaaren Itämerenkatuun Lauttasaaren rantaan asti 420,000 markkaa sekä eräihin XX kaupunginosan (ent. Hieta- ja Jätkäsaarten) katuihin 211,000 markkaa. Kaasulaitoksen menojen arvioitiin vähentyvän 2,380,654 markalla 26,039,180 markkaan. Vähennys kohdistui yksinomaan lukuun Käyttö, jossa edelliseen vuoteen verrattuna voitiin säästää 5,191,000 markkaa vahvistettaessa kaasunvalmistuksen aine- ja työkustannusten määrärahaa. Hallintokustannukset arvioitiin 465,780 markaksi, käyttökustannukset 14,779,412 markaksi, johtoverkon ja jakelukellon kustannukset 222,168 markaksi, jakelun 1,169,480 markaksi, johtotyöosaston, työpajan, varaston ja näyttelyn kustannukset 540,340 markaksi, sekalaiset menot 1,065,000

[1]) Ks. tätä kert. siv. 169. — [2]) S:n siv. 100.

markaksi, katuvalaistuksen aiheuttamat menot 550,000 markaksi ja uutistöiden kustannukset 7,097,000 markaksi. Arvaamattomiin tarpeisiin myönnettiin 150,000 markkaa käytettäväksi rahatoimikamarin määräysten mukaan. Samoin kuin vesijohtolaitoksen menosäännössä ja samasta syystä korotettiin sekalaisiin menoihin sisältyvää tontinvuokramäärärahaa 298,606 markalla sekä tapaturmavakuutuksen ja sairas- ja hautausavun määrärahaa 33,000 markalla. Uutistöiden määrärahasta varattiin 25,000 markkaa kaluston hankintaan, 652,000 markkaa pääputkiverkon laajentamiseen, 150,000 markkaa vahvavaloisten lamppujen hankintaan ja uusien lyhtyjen asettamiseen, 50,000 markkaa yksityisiä jakelujohtoja varten, 700,000 markkaa kaasumittarien ostoon, 2,000,000 markkaa kaasunvalmistuslaitteiden ja -koneiden hankkimiseen, yhteensä 3,200,000 markkaa kahdeksan 10 retortin uunin muuttamiseen kamariuuneiksi, 25,000 markkaa bensolisäiliön rakentamiseen, 25,000 markkaa ammoniakkisäiliön rakentamiseen, 120,000 markkaa vajan rakentamiseen ammoniakkipullojen ja terva-astioitten suojaksi sekä 150,000 markkaa työntekijäin pesuhuonerakennuksen sisustamiseen ja työpajatyöläisten pesukaluston lisäämiseen. Sähkölaitoksen arvioidut menot kohosivat 1,909,232 markalla 31,471,164 markkaan. Hallintoa varten merkittiin määrärahoja yhteensä 1,323,012 markkaa, käyttöä varten 15,006,402 markkaa, siihen luettuna uusi, 42,830 markan suuruinen määräraha toimistoinsinöörin palkkaamiseksi, jakeluosastoa varten 2,816,870 markkaa, katuvalaistusta varten 325,000 markkaa, sekalaisia menoja varten 960,280 markkaa, uutistöitä varten 10,739,600 markkaa sekä arvaamattomiin tarpeisiin kaupunginvaltuuston määräyksen mukaan 300,000 markkaa. Edellä mainituista syistä korotettiin Sekalaiset menot nimisessä luvussa tapaturmavakuutusta y. m. varten olevaa määrärahaa 30,000 markalla ja tontinvuokramäärärahaa 234,883 markalla, minkä ohessa menosääntöön lisättiin uusi 70,000 markan suuruinen erä, Autokuluja. Uutistöiden määräraha jakautui seuraaviin eriin: kaluston hankinta 60,000 markkaa, koneiston laajentaminen y. m. 4,090,000 markkaa, johtoverkon laajentaminen 4,669,600 markkaa, katuvalaistuksen järjestäminen rahatoimikamarin määräyksen mukaan 50,000 markkaa, kaapeli- ja johtotöiden suorittaminen hallituksen määräyksen mukaan 200,000 markkaa, sekä talojohtotyöt 150,000 markkaa, uutisrakennusten sisustaminen 120,000 markkaa, mittarien osto 1,200,000 markkaa ja muuntaja-aseman rakentaminen Vanhankaupungin raitiotielinjaa varten 200,000 markkaa [1]). Kahdennentoista pääluokan määrärahain summa nousi yhteensä 76,707,528 markkaan vastaten 67,420,096 markkaa vuoden 1925 menosäännössä.

Kolmannessatoista pääluokassa, Yleiset työt, otettiin luvussa Kaupungin yleisten töiden hallitus ja rakennuskonttori huomioon kaupunginvaltuuston päätös [2]) ikäkorotuksen myöntämisestä rakennuskonttorin satamarakennusosaston työpäällikölle sekä palkankorotuksen myöntämisestä eräälle konttoriapulaiselle. Insinööri- ja piirustaja-apulaisia varten olevaa määrärahaa korotettiin m. m. sen johdosta, että henkilökuntaa oli lisätty ottamalla 2 insinööriä, 2 arkkitehtiä ja 1 piirustaja-apulainen, ja samoin konttoriapulaisten määrärahaa, koska oli otettu kolme uutta konekirjoittajatarta. Uusi oli 25,000 markan suuruinen määräraha teknillisen kirjallisuuden ja aikakauslehtien hankkimiseksi. Lukuun Rakennukset ja talot merkittiin korjauksiin ja kunnossapitoon 4,283,335 markkaa. Tämän luvun suurehkoista menoeristä

[1]) Ks tätä kert. siv. 49. — [2]) S:n siv. 74.

mainittakoon korjaus- y. m. työt eri sairaaloissa, yhteensä 793,500 markkaa, kansakouluissa, 554,000 markkaa, lastenkodeissa ja kasvatuslaitoksissa, 382,900 markkaa, kunnan työväenasunnoissa, 331,400 markkaa, poliisilaitoksen rakennuksissa, 279,300 markkaa ja uimahuoneissa, 202,100 markkaa samoin kuin lämmitysjohtojen kunnossapito ja vesijohtojen korjaus y. m., 310,000 markkaa. Uutisrakennusmäärärahat nousivat 13,360,700 markkaan alittaen vuoden 1925 vastaavan määrän 13,416,100 markalla, jolloin kuitenkin on otettava huomioon, että yli 15 miljoonaa aikaisemmin myönnettyjä siirtomäärärahoja siirtyi vuoteen 1926, nimittäin tuberkuloosisairaalan, erään Nikkilän sairaalan paviljongin, Ryttylään teetettävän koulu- ja asuntolarakennuksen sekä päätetyn työväenopistotalon rakentamista varten. Vuoden 1925 menosääntöön poliisiaseman rakentamiseksi Käpylään merkittyyn määrärahaan myönnettiin 50,000 markan lisäys, vaakavajan teettämiseksi Jätkäsaarelle osoitettiin 12,500 markkaa, työläisten ruokailu- ja odotussuojain sisustamiseksi Sörnäsin satamaan 28,700 markkaa, katsojaparvekkeen rakentamiseksi Eläintarhan urheilukentälle 65,000 markkaa, uintipaikkain järjestämiseksi 55,000 markkaa, poliisilaitoksen rakennuksen korottamiseksi 260,000 markkaa, työväenasuntojen rakentamiseksi Pakaankadun tonteille 39—43 4,664,000 markkaa, pääpaloaseman lisärakennustyötä varten 1,700,000 markkaa, työväenopistorakennuksen teettämiseksi Helsinginkadun varrelle 3,000,000 markkaa, keittiörakennuksen teettämiseksi Kivelän sairaalaan 2,000,000 markkaa, Pakaankadun varrella sijaitsevan korttelin n:o 584 tasoittamiseksi 150,000 markkaa, tuberkulootisten asuinrakennuksen rakentamiseen 878,000 markkaa sekä tullihaaraosaston Makasiininrannan tavaramakasiinissa olevan huoneiston laajentamiseen 497,500 markkaa. Luvussa Kadut ja yleiset paikat laskettiin korjaus- ja kunnossapitokustannusten kohoavan 628,600 markalla 1,581,000 markkaan, jota vastoin uutistöiden määrärahat vähenivät 1,228,100 markalla 3,780,500 markkaan. Viimemainituista määrärahoista oli 1,117,500 markkaa varattu XIII ja XIV kaupunginosain katujen, 560,000 markkaa Käpylän katujen, 343,000 markkaa Kumtähden ja 75,500 markkaa Toukolan katujen tasoittamiseen. Lautatarhankatu oli tasoitettava 10 metrin leveydeltä 177,000 markan kustannuksin, Alppikadun tasoittamiseen myönnettiin 267,000 markkaa, Kirkkomaankadun tasoittamisen loppuun suorittamiseen 157,000 markkaa ja eräihin muihin kaduntasoitustöihin 247,000 markkaa. Puistokadun kaupungille kuuluvan katuosan kiveämiseen I:a nupukivillä myönnettiin 270,000 markkaa ja muihin katutöihin yhteensä 466,500 markkaa, siitä kaupunginvaltuuston aikaisemmin tekemän päätöksen [1]) johdosta 130,000 markkaa Pakaankatua leikkaavan vesijohdon laskemiseksi syvemmälle, 17,000 markkaa Kaarlenkadun korottamiseen tontin n:o 23 kohdalta korttelissa n:o 350, 20,000 markkaa Vuorikadun tasoittamiseen ja kiveämiseen tontin n:o 10 kohdalta ja 17,500 markkaa Kaivokadun jatkeen järjestelemiseen. Uutisrakennusmäärärahoista mainittakoon vielä 100,000 markkaa täytemaan varastoimista varten. Kanavain ja viemärien menosääntö kohosi 2,587,200 markalla 5,005,500 markkaan, mistä 692,000 markkaa korjauksiin ja kunnossapitoon ja 4,313,500 markkaa uutistöihin. Kaupunginvaltuuston aikaisemmin päättämää [2]) Länt. Heikinkadun alle rakennettavaa viemärijohtoa varten osoitettiin 104,000 markkaa, Eläintarhassa, Helsinginkadun ja Savilan puhdistusaseman välillä olevan likaviemärin uudestaan rakentamiseen 380,000 markkaa, Alppilan septiktankin likaveden puhdistuslaitoksen uudestaan rakentamiseen 1,800,000

[1]) Ks. tätä kert. siv. 48. — [2]) S:n siv. 50.

markkaa, erään Pohjoissatamaan laskevan likaviemärin pitentämiseen 23,000 markkaa, Mechelinkatuun rakennettavan viemärijohdon valmistavia töitä varten 100,000 markkaa, viemärijohtojen rakentamiseksi Caloniuskatuun 66,500 markkaa, osaan Etel. Hesperiankatua 130,000 markkaa, Toukolan katuihin 544,000 markkaa, Kumtähden katuihin 98,000 markkaa ja Käpylän katuihin 1,047,000 markkaa sekä Töölön pallokentän alla olevan viemärijohdon pitentämiseen 21,000 markkaa. Viertoteiden ja teiden korjausten ja kunnossapidon laskettiin tulevan maksamaan 1,290,000 markkaa, ja Uutistöiden ryhmään merkittiin yhteensä 3,271,000 markkaa Länt. ja It. viertoteiden leventämiseen ja kiveämiseen sekä 100,000 markkaa uuden sillan rakentamiseen Sörnäsin sivuradan poikki. Teiden ja viertoteiden aiheuttamat kohtuuttoman suuret kustannukset antoivat kaupunginvaltuustolle aiheen kehoittaa rahatoimikamaria selvittämään, oliko oikeudellisesti mahdollista velvoittaa ammattimaisessa liikenteessä käytettyjen autojen ja autobussien omistajat vahvistetun maksun suorittamalla ottamaan osaa kaupungin viertoteiden ja teiden kunnossapitokustannuksiin, sekä, jos sellaisen maksun kantamisen havaittiin lain mukaan käyvän päinsä, tekemään valtuustolle asiasta ehdotuksen, jossa oli määräyksiä maksun veloituksen perusteista ja kannantatavasta. Lukuun Urheilu- ja leikkikentät merkittiin uutena määrärahana 18,000 markkaa järjestysmiesten palkkaamiseen Brahenkatujen urheilukentälle ja 40,000 markkaa saman kentän kunnossapitoa varten. Mustikkamaan juhlakentän tasoittamiseen osoitettiin 200,000 markkaa ja Käpylän urheilukentän paikan raivaamiseen ja tasoittamiseen 20,000 markkaa. Vuoden 1926 kuluessa Brahenkatujen urheilukentällä suoritettavien sekalaisten töiden arvioitiin maksavan 100,000 markkaa, ja Vallilan leikkikentän tasoitustöiden jatkamiseen myönnettiin niinikään 100,000 markkaa. Satamain määrärahat vähenivät yhteensä 3,663,500 markalla 9,127,500 markkaan, mihin tuli lisäksi 2,186,000 markan suuruinen vuodesta 1925 siirtynyt siirtomääräraha kappaletavarasuojan rakentamista varten Katajanokalle. Tähän lukuun merkittiin nimikkeen Korjaukset ja kunnossapito kohdalle uusi 363,500 markan suuruinen määräraha käytettäväksi ruoppauslaitosten, proomujen y. m. yksinomaan satamissa käytettävien työvälineiden korjauksiin. Mainitunlaatuiset kustannukset oli aikaisemmin suoritettu Varasto nimiseen lukuun merkityistä määrärahoista. Nimikkeen Uutistyöt kohdalle merkittiin 680,000 markkaa uuden liikenneväylän rakentamiseen Salmisaarelle, 3,500,000 markkaa Länsisataman rakennustöiden jatkamiseen, 1,500,000 markkaa hiilivarastopaikkojen järjestämiseen ja hiililaiturin rakentamiseen Katajanokalle, 295,000 markkaa kahden siirtonosturin muuttamiseen Rahapajanrannan pohjoispäähän ynnä nosturiraiteiden ja sähköjohtojen asettamiseen, 40,000 markkaa Rahapajanrannan rautatieraiteen pitentämiseen, 119,000 markkaa eräiden VI kaupunginosan korttelissa n:o 178 olevain raidelaitteiden uudistamiseen, 60,000 markkaa 75 veneen kytkysillan rakentamiseksi Toukolaan, Vanhankaupunginlahden rantaan, 105,000 markkaa samanlaisen 100 veneen sillan rakentamiseksi Kyläsaareen sekä 325,000 markkaa pumppulaitoksen hankkimiseksi. Rahatoimikamari oikeutettiin samalla käyttämään viimemainittu määräraha jonkin muun tarkoitukseen sopivan työkoneen hankkimiseen, jos ajateltu pumppulaitos ennen ostoa tehtävissä kokeiluissa havaittaisiin sopimattomaksi. Istutusten määrärahoja korotettiin 171,400 markalla 2,398,000 markkaan, siitä 1,623,000 korjauksiin ja kunnossapitoon ja 775,000 markkaa uutistöihin. Kaupungin yleisten töiden varastolle

oli hankittava 1 veturi 74,000 markalla[1]), 2 sähkönosturia 51,000 markalla[1]), 1 2 ½ tonnin kuorma-auto 100,000 markalla, 2 1 tonnin kuorma-autoa 60,000 markalla, 1 moottoripyörä sivuvaunuineen 10,000 markalla, 1 16 tonnin höyryjyrä 210,000 markalla, 1 12 tonnin höyryjyrä 185,000 markalla, 2 sähkönosturia 51,000 markalla, 2 rakennusvintturia 16,000 markalla, 1 keskipakoispumppu 8,000 markalla, 4 20 hevosvoiman sähkömoottoria 52,000 markalla, 4 10 hevosvoiman sähkömoottoria 29,000 markalla, 2 sepelinlajittelijaa nostolaitteineen 69,000 markalla ja 1 täydellinen ilmapuristinlaite 90,000 markalla. Työkalujen, kaluston y. m. kunnossapitoon myönnettiin yhteensä 191,000 markkaa. Uusi 2,000 markan suuruinen määräraha merkittiin erään Inkoosta äskettäin ostetun[2]) kivilouhimon aiheuttamien kustannusten, esim. verojen, suorittamiseksi. Uusi oli myöskin 198,900 markan suuruinen määräraha Kampin sekä Ruoholahden ja Sörnäsin varastoalueiden vuokria varten. Konepajojen kustannukset arvioitiin 68,500 markaksi. Luvussa Sekalaista korotettiin metsänhoidon määräraha 14,000 markalla 20,000 markkaan, henkilöautojen käyttökustannusten y. m. määräraha 27,000 markalla 82,000 markkaan. Lukuun Työntekijäin erinäiset edut merkityt määrärahat nousivat yhteensä 875,000 markkaan eli 225,000 markkaa yli vuoden 1925 menosäännön vastaavan määrän. Lisäys aiheutui ensi sijassa siitä, että hautaus- ja sairasavun suorittamisesta kaupungin työläisille oli vahvistettu[3]) uudet perusteet. Arvaamattomiin tarpeisiin varattiin 2,850,000 markkaa. Tästä määrästä osoitettiin 350,000 markkaa rahatoimikamarin käytettäväksi menosääntöön merkittyihin töihin tarvittavien työkalujen hankintaa varten sekä pienehköihin arvaamattomiin, nopeaa ratkaisua vaativiin töihin. Loput määrärahasta jätettiin kuten aikaisemmin kaupunginvaltuuston käytettäväksi ja arvioitiin niin runsaaseen määrään ensi sijassa sen johdosta, että työttömyyden vuonna 1926 arveltiin osoittautuvan niin tuntuvaksi, että sen johdosta olisi järjestettävä ylimääräisiä töitä. Koko kolmannentoista pääluokan menosääntö päättyi 53,387,433 markkaan, mitä vastasi 62,653,665 markkaa vuoden 1925 menosäännössä.

Tässä yhteydessä kaupunginvaltuusto päätti valtuuttaa rahatoimikamarin määräämään, milloin siirtomäärärahoilla kustannettavat yleisten töiden pääluokan kohdalle merkityt uutistyöt oli pantava käyntiin.

Talousarviovaliokunta huomautti kaupungin yleisten töiden menosääntöehdotuksesta antamassaan lausunnossa, että mainittua menosääntöä laadittaessa noudatetusta menettelystä oli aiheutunut eräitä epäkohtia. Valtuusto tutki ja käsitteli yleensä loppuun isonlaisia uutistöitä koskevat kysymykset kauan ennen talousarvion järjestelyä, minkä jälkeen kussakin eri tapauksessa myönnetty määräraha valtuuston päätöksen nojalla merkittiin talousarvioehdotukseen. Tästä oli seurauksena, että valtuuston vuoden lopulla käydessä tätä ehdotusta käsittelemään jotkut näistä aikaisemmin vuoden varrella eri tarkoituksiin osoitetuista, ehdotukseen merkityistä työmäärärahoista voivat estää valtuustoa järjestämästä talousarviota tarkoin punnittuaan vastakkain eri määrärahatarpeita sellaisina kuin ne esiintyivät talousarvion vahvistamisaikaan. Tästä oli usein ollut seurauksena suhteellisen huonosti harkittu työtalousarvion tilapäinen liikakuormitus, jonka johdosta useat talousarvioon merkityt työmäärärahat olivat jääneet käyttämättä ja siirtomäärärahoina siirtyneet seuraavaan vuoteen. Vuoden 1926 alussa kaupungin niinmuodoin oli otettava lukuun tuollaisia aikaisemmin myönnettyjä,

[1]) Ks. tätä kert. siv. 82. — [2]) S:n siv. 15. — [3]) S:n siv. 86.

edelleen käytettävinä olevia työmäärärahoja yhteensä n. 17,000,000 markkaa [1]), jota vastoin vuoden 1926 määrärahoista toisaalta 2,400,000 markkaa oli käytetty edeltäpäin. Edellytysten luomiseksi työmäärärahain suunnitelmanmukaiselle jaolle eri varainhoitovuosien kesken ja mikäli mahdollista saattaakseen kunkin vuoden talousarvion esittämään vain ne työt, joiden todella laskettiin tulevan suoritetuiksi vuoden varrella, ehdotti valiokunta sitä menettelyä, että kaupunginvaltuusto tehdessään päätöksiä isonlaisista uutistöistä, jotka aiottiin teettää jonakin tulevana vuonna, vastedes ei heti osoittaisi varoja päätöksen toteuttamiseksi, vaan jättäisi sen talousarvion järjestelyn yhteyteen. Täten saavutettaisiin se etu, että kaikki tähän kuuluvat määrärahatarpeet tulisivat vuoden koko varainhoitosuunnitelma taustanaan tutkituiksi samassa tilaisuudessa, jolloin niitä olisi helpompi punnita vastakkain. Ne työmäärärahat, jotka kokonaan tai joltakin osalta jäisivät merkitsemättä talousarvioon, voitaisiin ottaa jonkin myöhemmän vuoden menosääntöön.

Neljännentoista pääluokan, Katu- ja laiturivalaistus, määrärahat lisääntyivät 528,160 markalla 3,184,000 markkaan.

Viidennentoista pääluokan, Puhtaanapito, kohdalle merkittiin määrärahoja yhteensä 12,240,667 markkaa, siitä 386,266 markkaa puhtaanapitohallitukselle ja puhtaanapitolaitokselle, 5,578,937 markkaa katujen ja 3,586,860 markkaa makkien puhtaanapitoa varten, 1,025,520 markkaa Malmin kaatopaikan menoihin, 473,084 markkaa hevostalleja ja 367,000 markkaa autotallia, 270,000 markkaa uutishankintoja, 340,000 markkaa työntekijäin erinäisiä etuja ja 113,000 markkaa sekalaisia menoja varten sekä 100,000 markkaa arvaamattomiin tarpeisiin kaupunginvaltuuston määräyksen mukaan. Luvusta Katujen puhtaanapito poistettiin momentti Kaatopaikkojen kunnossapito, ja mainittua kunnossapitoa varten tarkoitettu määräraha sisällytettiin lumitöitä varten myönnettyyn määrärahaan. Uusi oli 50,000 markan suuruinen määräraha kastelukokeilujen suorittamiseksi sulfiittilipeällä. Lukuun Makkien puhtaanapito merkittiin määräraha yhden uuden työnjohtajan palkkaamiseksi, koska yleisten mukavuuslaitosten kunnossapito oli siirretty rakennuskonttorilta puhtaanapitolaitoksen huoleksi. Määräraha lastauspaikkain kunnossapitoa varten merkittiin nimikkeen Yleiset työkustannukset kohdalle. Malmin kaatopaikalla olevien rakennusten kunnossapitoa sekä uuden savutorven ja uusien putkijohtojen asettamista varten merkittiin uusi 16,500 markan suuruinen määräraha sekä makkiastiain y. m. tervauslaitteen uudestirakentamiseen 20,000 markkaa. Autotallin määrärahain lisäys, 211,400 markkaa, aiheutui siitä, että uusien autojen osto lisäisi käyttökustannuksia. Uutena määrärahana merkittiin 12,000 markkaa autotallin lämmittämiseen. Lukuun Uutishankinnat merkitty määräraha oli aiottu 4 pienen 30,000 markan hintaisen kuorma-auton sekä 150,000 markan hintaisen kasteluauton ostoon. Puhtaanapitolaitoksen käytettävänä olevien varastopaikkain vuokrat, joita aikaisemmin ei ollut merkitty talousarvioon, merkittiin 113,000 markan määräisinä Sekalaiset menot nimiseen erityiseen lukuun. Vuoden 1925 menosääntöön verrattuna puhtaanapidon määrärahojen kokonaismäärä osoitti 1,218,530 markan lisäystä.

Kuudennessatoista pääluokassa, Kauppahallit, kauppatorit ja keskuskeittola, osoitti luku Tori- ja hallikaupan valvonta menojen lisääntymistä 3,636 markkaa ja luku Kauppahallit samoin 28,708 markkaa. Pääluokan määrärahojen kokonaismäärä oli 8,476,054 markkaa.

[1]) Ks. tätä kert. siv. 109 ja 110.

Seitsemästoista pääluokka, Kaupungin kiinteä omaisuus, osoitti 5,628,501: 51 markan menojen vähenemistä. Tämä kohdistui miltei yksinomaan lukuun Sekalaiset kustannukset, jossa määrärahat vähenivät 5,648,223 markkaa sen johdosta, että vuoden 1925 menosääntöön sisältyvät suuret määrärahat maa-alueiden ostoa varten voitiin jättää pois. Lukuun Kaupunkitalot tulivat uusina kiinteistöinä entinen Tunturilaaksonkadun kansakoulutalo, Munkkisaari ja Hernesaarenkadun tontti n:o 14. Rahatoimikamarin päätökset [1]) kansliahenkilökunnan palkkauksesta otettiin huomioon. Kunnan työväenasuntojen hallintokustannukset merkittiin 851,503 markaksi eli 116,363: 49 markkaa suuremmiksi kuin vuoden 1925 menosäännössä. Lisäys aiheutui Pakaankadun 37—39:än rakennetun uuden työväenasuintalon valmistumisesta, vedenkulutus- ja puhtaanapitomaksujen korotuksesta sekä siitä, että nimikkeen Sekalaista kohdalle oli otettu ennen merkitsemättömiä määrärahoja, nim. talonmiesten lomasijaisia varten 4,680 markkaa, istutusten hoitoa varten 8,000 markkaa ja emännöitsijän kasvatustoimintaa varten 8,200 markkaa. Maatalouslautakunnan ja sen hoitamain tilain menosääntöä vahvistettaessa otettiin huomioon maatalouskonttorin toimistoapulaistoimen lakkauttaminen, jota vastoin uusi 2,500 markan suuruinen määräraha merkittiin palkkioksi tilapäiselle konttoriapulaiselle ja lomasijaiselle. Edelleen oli toisen metsänvartijan toimi lakkautettu ja vakinaista työvoimaa vähennetty 4 miehellä. Irtaimiston täydentämiseen osoitettiin 77,000 markkaa, siitä sonnin ostoon 5,000 markkaa, kuorma-auton ostoon 42,000 markkaa, suurempien maatalouskoneiden ostoon 20,000 markkaa sekä pienempien koneiden ja työkalujen ostoon 10,000 markkaa. Uutisrakennuksia varten osoitettiin 88,000 markkaa. Kansanpuistojen menojen laskettiin nousevan 1,222,412 markkaan. Niistä järjestelyistä, joita varten tähän lukuun oli merkitty määrärahoja, mainittakoon vapaan uintipaikan järjestäminen Seurasaarelle, 25,000 markkaa, kopeilla varustetun uimahuoneen rakentaminen Korkeasaarelle, 51,000 markkaa, ja aurinkokylpyaitauksen aikaansaaminen viimemainitulle saarelle, 53,100 markkaa. Sekalaisia menoja varten merkittiin 512,200 markkaa, siitä 47,200 markkaa erään Merisataman tavarasuojan ostoon. Pääluokan loppusumma oli 7,171,071: 50 markkaa.

Kahdeksastoista pääluokka, Eläkkeet ja apurahat, käsitti määrärahoja yhteensä 1,985,233 markkaa vuoden 1925 menosäännön 1,714,960 markan sijasta.

Yhdeksännessätoista pääluokassa, Sekalaiset menot, korotettiin kaluston hankintamäärärahaa 200,000 markalla 400,000 markkaan, koska kalustomäärärahat entistä tarkemmin oli poistettu eri pääluokista. Lukuun Erinäiset huoneenvuokrat siirrettiin ent. Kaarlenkadun kansakouluhuoneiston vuokra vuoden 1926 tammikuun 1 p:n ja toukokuun 31 p:n väliseltä ajalta. Katsoen siihen, että vuoden 1926 alusta voimaan astuva, työväen tapaturmavakuutuksesta annettu laki määräsi entistä suurempia vahingonkorvausmaksuja ja siis vaati suurempia vakuutusmaksuja, korotettiin lukuun Työntekijäin tapaturmavakuutus merkittyä määrärahaa 100,000 markalla 300,000 markkaan. Lukuun Lisäyksiä palkkamenoihin merkittiin uusi 100,000 markan suuruinen määräraha rahatoimikamarin käytettäväksi palkankorotuksiin. Tämän määrärahan tarpeellisuutta kamari oli talousarvioehdotuksessa perustellut siten, että kamarilla, jolla palkkalautakuntana oli oikeus ikäkorotusten vahvistamiseen ja yhteismäärärahasta palkattujen viranpitäjäin siirtämiseen ylempään palkkaluokkaan, myöskin tuli olla käytettävänään määräraha pää-

[1]) Ks. tätä kert. siv. 224.

töstensä toteuttamiseksi. Luvussa Sekalaiset määrärahat korotettiin erää Yleiset vesipostit 27,600 markalla, koska vesimaksuja korotettaisiin[1]). Samasta syystä korotettiin vedenkulutusta varten rahatoimikamarin määräyksen mukaan olevaa määrärahaa 200,000 markalla 400,000 markkaan. Erilaisiin urheilutarkoituksiin myönnetyt määrärahat nousivat yhteensä 160,000 markkaan, mihin sisältyi uusi 40,000 markan suuruinen määräraha voimisteluseurain toiminnan edistämiseen. Uutisrakennustoiminnan edistämiseksi myönnettiin sama määrä kuin vuoden 1925 menosäännössä eli 5,500,000 markkaa. Kaupunginvaltuuston aikaisemmin tekemän päätöksen[2]) mukaan otettiin menosääntöön 2,000,000 markan suuruinen määräraha uuden kaupungintalon rakentamiseksi sekä 358,000 markkaa Töölön kaupunginasemakaavan laatimiseksi. Samaten otettiin huomioon kaupunginvaltuuston päätös 1,000,000 markan suuruisen lainan myöntämisestä Suomen ruumiinpolttoyhdistykselle. Naisten työtuvat nimisen luvun määrärahain summa oli 928,000 markkaa, siitä 228,000 markkaa rahatoimikamarin käytettäväksi mahdollisen työttömyyden varalta. Poistoihin ja palautukseen osoitettiin 35,000,000 markkaa eli 15,000,000 markkaa enemmän kuin edellisena vuonna[3]). Yhdeksännentoista pääluokan määrärahain kokonaismäärä oli 52,537,260 markkaa osoittaen vuoden 1925 vastaavaan lukuun verrattuna 13,568,593: 35 markan lisäystä.

Tulosääntö. Tulosääntöön merkittiin säästönä edelliseltä vuodelta 18,000,000 markkaa.

Ensimmäisessä osastossa, Lainat ja korot, osoitettiin Lainat nimisessä luvussa pääpaloaseman laajentamiseen 200,000 markkaa vuoden 1916 velkakirjalainasta, 500,000 markkaa vuoden 1917 obligatiolainasta sekä 400,000 markkaa vuoden 1922 obligatiolainasta. Vuoden 1924 obligatiolainasta osoitettiin yhteensä 17,935,000 markkaa allamainittuihin tarkoituksiin:

Konehuoneen laajentaminen ja uusien pumppujen asettaminen Vanhankaupungin Siltasaareen[4])	Smk	640,000: —
Uusien saostusaltaiden rakentaminen Vanhaankaupunkiin[4])	»	7,500,000: —
Kaasulaitoksen pääputkiverkon laajentaminen[5])	»	585,000: —
Kaasunvalmistuskojeiden ja -koneiden hankkiminen[5])	»	1,350,000: —
Retorttiuunien muuttaminen kamariuuneiksi[5])....	»	2,130,000: —
Sähkölaitoksen koneiston laajentaminen[5])	»	2,730,000: —
Uuden kaupungintalon rakentaminen[3])	»	2,000,000 —
Laina Suomen ruumiinpolttoyhdistykselle[3])	»	1,000,000: —
	Yhteensä Smk	17,935,000: —

Kun edellämainitut määrärahat oli myönnetty, oli vuoden 1924 obligatiolaina käytetty loppuun riittämättä kuitenkaan tyydyttämään lainavarain tarvetta, minkä johdosta kaupunginvaltuusto päätti ottaa uuden, 23,500,000 markan suuruisen pitkäaikaisen lainan, mikä päätös oli alistettava valtioneuvoston tutkittavaksi ja vahvistettavaksi. Rahatoimikamarille annettiin tehtäväksi aikanaan tehdä esitys lainan ehdoista sekä sen ottamisajasta, minkä ohessa kamari valtuutettiin vuonna 1926 käyttämään kaupungin tarpeisiin lyhytaikaista luottoa enintään 100,000,000 markkaa.

Vastedes otettavien, kahta vuotta pitempiaikaisten lainain varoista kaupunginvaltuusto myönsi seuraavat määrärahat:

[1]) Ks. tätä kert. siv. 116. — [2]) S:n siv. 61. — [3]) S:n siv. 100. — [4]) S:n siv. 107. — [5]) S:n siv. 108.

Sähkölaitoksen johtoverkon laajentaminen [1].....	Smk	3,115,000: —
Työväenasuntojen rakentaminen Pakaankadun tonteille n:ot 39—43 [2].....	»	4,664,000: —
Tuberkulootisten henkilöiden asuintalon rakentaminen [3]	»	878,000: —
Työväenopistotalon rakentaminen [4]	»	2,400,000: —
Keittiörakennuksen teettäminen Kivelän sairaalaan [5]	»	1,600,000: —
Kunnan työväenasuntojen rakentaminen Vallilaan [6]..	»	820,000: —
Länsisataman rakennustöiden jatkaminen [7]	»	3,150,000: —
Hiilivarastopaikkain järjestäminen ja hiililaiturin rakentaminen Katajanokalle [7]	»	1,350,000: —
Kuoletuslainoja yleishyödyllisille rakennusyhtymille [8]	»	3,000,000: —
Pienasunto-osakeyhtiöiden osakkeiden merkitseminen [8]	»	1,500,000: —
Yleishyödyllisen rakennustoiminnan edistämislainarahaston lisääminen [8]	»	1,000,000: —
	Yhteensä Smk	23,477,000: —

Korot nimiseen lukuun merkittiin kaupungin arvioidut korko- ja osinkotulot yhteensä 4,977,000 markaksi. Koko osasto osoitti arvioituja tuloja yhteensä 47,489,000 markkaa vastaten 53,672,700 markkaa vuoden 1925 menosäännössä.

Toinen osasto, Tuloa tuottavat oikeudet, osoitti arvioituja tuloja yhteensä 21,926,894 markkaa eli 2,401,804 markkaa enemmän kuin vuoden 1925 menosäännössä. Lisäys kohdistui yksinomaan Satamat nimiseen lukuun, jonka loppusumma nousi 17,869,500 markasta 20,282,472 markkaan. Sekalaista nimisestä luvusta poistettiin momentti Erinäiset sakot, koska sille kertyi tuloja vain satunnaisesti.

Myöskin kolmannen osaston, Terveyden- ja sairaanhoito, tulosääntöä korotettiin, ja se päättyi 13,519,970 markkaan vuoden 1925 tulosäännön 12,701,389 markan sijasta. Terveydenhoidon laskettiin tuottavan tuloja 976,500 markkaa, mistä 210,000 markkaa oli kansakoulujen, kansanlastentarhain ja lastensuojelulautakunnan suorittamaa korvausta kunnan hammaspoliklinikassa niiden hoidossa oleville lapsille annetusta hammashoidosta. Tämän luvun suurimmat tulot, 700,000 markkaa, kohdistuivat lihantarkastusasemaan. Sairaanhoito niminen luku päättyi 12,543,470 markan tulojen summaan, siitä sairaalamaksuja 7,950,000 markkaa, viranpitäjäin luontoisetuja 4,366,570 markkaa ja muita tuloja 226,900 markkaa. Sairaalamaksuista tuli arviolta 6,250,000 markkaa köyhäinhoidon suoritettavaksi.

Neljäs osasto, Köyhäinhoito ja lastensuojelulautakunta, osoitti tulojen vähenemistä 239,411: 55 markkaa sen johdosta, että Ryttylän koulu- ja asuntolarakennusta varten myönnetty tilapäinen valtionapu poistui. Kunnalliskodin ja työlaitoksen tulot arvioitiin 4,789,846 markaksi, verot 100,000 markaksi ja lastenkotien ja kasvatuslaitosten tuottamat tulot 4,490,452: 45 markaksi. Tähän osastoon merkittyjen tulojen kokonaismäärä oli 9,380,298: 45 markkaa.

Viidennen osaston, Opetus- ja sivistyslaitokset, menosääntö kohosi 344,476: 30 markalla 9,767,722: 30 markkaan, mistä valtionapua seuraavat määrät:

---

[1]) Ks. tätä kert. siv. 108. — [2]) S:n siv. 32 ja 109. — [3]) S:n siv. 33 ja 109. — [4]) S:n siv. 16 ja 109. — [5]) S:n siv. 34 ja 109. — [6]) Ks. vuod. 1923 kert. siv. 46 ja tätä kert. siv. 61. — [7]) Ks. tätä kert. siv. 110. — [8]) S:n siv. 114.

Kansakoulut	Smk	4,980,380: —
Oppilaiden kesävirkistys	»	240,000: —
Yleiset ammattilaiskoulut	»	124,268: —
Valmistavat ammattikoulut	»	1,022,359: 30
Työväenopisto	»	223,375: —
Kansanlastentarhat	»	1,816,300: —
Kaupunginorkesteri [1])	»	500,000: —
	Yhteensä Smk	8,906,682: 30

Sivistyslaitokset nimiseen lukuun merkittiin uusi 4,500 markan suuruinen tuloerä kaupungin museon luetteloiden myynnistä, josta kertyneet tulot aikaisemmin oli viety kirjoihin tuloarvion ulkopuolella.

Kuudennen osaston, Kaupungin teknilliset laitokset, tulosääntöehdotuksessa rahatoimikamari lausui, että teknillisten laitosten kannattavaisuuslaskelma, joka perustui laitteitten nykyisten, asianomaisten laitosten johtajien ilmoittamien arvojen vahvistetun suunnitelman mukaiseen kuoletukseen ja samoille arvoille laskettuun tavanmukaiseen 10 %:n korkoon edellyttäen taksojen ja kulutuksen pysyvän muuttumattomina antoi vuosituloksen, joka sähkölaitoksen kohdalla osoitti 11,258,399 markan voittoa, jota vastoin sekä vesijohto- että kaasulaitos tuottaisivat tappiota, edellinen 4,847,994 markkaa ja jälkimmäinen 1,650,256 markkaa. Kaupungin teknillisten laitosten hallitus oli selittänyt, että yksinomaan laitosten kannattavaisuutta silmällä pitäen olisi paikallaan korottaa vedenkulutustariffia, jota vastoin kaasulaitoksen taksoja ei hevillä voitaisi korottaa, koska kaasun hinta muiden polttoaineiden hintaan verrattuna oli lähellä sitä rajaa, jonka kohdalla hinnan korotus voisi vähentää nettotulosta. Kamari esitti puolestaan, että kaasun hinta edellä esitetyistä syistä pysytettäisiin muuttumattomana ja samoin sähkövoiman hinta, koska sen korotusta ei voitu puoltaa sähkölaitoksen kannattavaisuuden vaatimana, vaan ainoastaan finanssisyiden kannalta, sekä että vesijohtoveden hinta vuoden 1926 alusta korotettaisiin 700 %:in vuoden 1914 taksassa vahvistetuista maksuista [2]). Kaupunginvaltuusto hyväksyi [3]) tämän esityksen, ja vesijohtolaitoksen tulot merkittiin tämän mukaisesti 14,378,440 markaksi eli 3,806,100 markkaa suuremmiksi kuin vuoden 1925 talousarviossa. Kaasulaitoksen arvioidut tulot vähenivät 4,728,002 markalla 24,469,688 markkaan, jota vastoin sähkölaitoksen tulot kohosivat 2,849,584 markalla 46,421,524 markkaan. Kuudennen osaston kokonaistulot merkittiin 85,269,652 markaksi.

Tässä yhteydessä kaupunginvaltuusto päätti kehoittaa rahatoimikamaria ryhtymään sellaisiin toimenpiteisiin, että sähkölaitokseen käytetyn pääoman korko ja kuoletus vuoden 1926 alusta lukien voitaisiin laskea niiden uusien arvojen mukaan, jotka kaupunki lähimmässä tulevaisuudessa panisi sähkölaitoksen laitteille.

Seitsemänteen osastoon, Yleiset työt, merkityt tulot olivat yhteensä 980,082 markkaa ja osoittivat edelliseen vuoteen verrattuna 663,934 markan lisäystä. Lisäys aiheutui ensi sijassa siitä, että se korvaus, joka valtion oli suoritettava Eläintarhan vedenpuhdistusaseman rikkoutumisesta, merkittiin tuloarvioon uutena, 685,000 markan suuruisena tuloeränä. Sensijaan alenivat kaupunginpuutarhan arvioidut tulot, koska kauppapuutarhan käytettävänä ollutta aluetta oli supistettu.

[1]) Ks. tätä kert. siv. 106. — [2]) Ks. vuod. 1914 kert. siv. 186. — [3]) Valt. pöytäk. 16 p. jouluk. 12 §.

Kahdeksannen osaston, Puhtaanapitolaitos, tulosääntöä korotettiin 1,345,000 markalla 5,425,000 markkaan, etusijassa koska makkien puhtaanapidosta suoritettavien maksujen perusteita oli muutettu.

Yhdeksännessä osastossa, Kauppahallit, kauppatorit ja keskuskeittola korotettiin kauppahallien myyntikojujen vuokria 220,000 markalla 1,520,000 markkaan sekä myymäläin ja myyntipöytäin vuokria 36,500 markalla 73,000 markkaan, jota vastoin keskuskeittolan tulot vähenivät 200,000 markkaa 8,000,000 markkaan. Osaston loppusumma oli 10,358,000 markkaa vastaten 10,301,500 markkaa vuoden 1925 talousarviossa.

Rahatoimikamari oli kymmenennen osaston, Kaupungin kiinteä omaisuus, tulosääntöehdotukseen merkinnyt erän Tontinlunastukset entiseen määräänsä eli 2,000,000 markaksi. Tämän johdosta talousarviovaliokunta huomautti, että mainittu tuloerä, joka sodan edellisinä vuosina oli ollut varsin huomattava, nyt esillä olevassa tuloarviossa teki ainoastaan 0.8 % kaupungin kokonaistuloista, ja valiokunta katsoi, että tähän — paitsi rakennustonttien kysynnän vähenemistä — oli syynä se tosiasia, ettei tonteille pantuja arviohintoja määrättäessä oltu kylliksi otettu huomioon yleistä maan arvon kohoamista. Hyväksyen valiokunnan esittämät näkökohdat kaupunginvaltuusto päätti huomauttaa rahatoimikamarille, jonka asiana tonttien arviointi oli, sen seikan suotavuutta, että kaupungin vakinaisia tuloja lisättäisiin korottamalla kaupungin myytäviksi tarjoamain rakennustonttien hintaa. Tontinlunastuksesta kertyneet tulot merkittiin talousarvioon 2,300,000 markaksi ja kaupunkikiinteimistöjen tuottamat tulot 7,664,440 markaksi. Entinen nimike Kaupunkiin yhdistetty alue muutettiin nimikkeeksi Erinäiset rakennusten ja maan vuokrat, koska tämä luku käsitti pitkinkin irtisanomisajoin luovutettujen tonttien, tilusten ja rakennusten vuokrat samoin kuin aikaisemmin lukuun Sekalaista sisältyneet tulot. Luvun tulojen summa oli 4,562,000 markkaa. Kaupungin maatilain ja kansanpuistojen tulot arvioitiin 3,481,396 markaksi, jolloin otettiin huomioon, että rahatoimikamari oli vapauttanut[1]) kansanpuistojen valvojan R. Palmgrenin velvollisuudesta asua siihenastisessa Korkeasaarella olevassa virka-asunnossaan, minkä johdosta sen vuokra poistui. Maistraatin tekemä ehdotus kunnan työväenasuntojen vuokrain korotuksesta ei aiheuttanut toimenpidettä, koska kaupunginvaltuusto jo oli tehnyt[2]) asiasta päätöksensä.

Yhdennentoista osaston, Sekalaiset tulot, kohdalle merkittiin tuloja 1,483,496 markkaa eli 382,604 markkaa vähemmän kuin vuoden 1925 talousarviossa. Vähennys aiheutui etupäässä siitä, että erä Valtion suoritettava korvaus asevelvollisten perheille poistui[3]).

Kahdenteentoista osastoon, Verotus, merkittiin kunnan verovelvollisilta jäseniltä verottamalla koottava määrä 143,710,311: 96 markaksi vuoden 1925 talousarvion 122,380,296: 30 markan asemesta osoittaen siis 21,330,015: 66 markan lisäystä.

C. Muut asiat.

Kaupunginvaltuuston 50-vuotisjuhla. Kaupunginvaltuusto päätti[4]) juhlia valtuuston ensimmäisen kokouksen 50-vuotismuistoa pitämällä juhlakokouksen, johon kunniavieraina kutsuttaisiin tasavallan presidentti seurueineen, hallituksen edustajia, Uudenmaan läänin maaherra, vuosiksi 1875—77 vali-

[1]) Vrt. tätä kert. siv. 228. — [2]) S:n siv. 32. — [3]) S:n siv. 103. — [4]) Valt. pöytäk. 7 p. tammik. 7 §; ks. myös tätä kert. siv. 61.

tuista valtuutetuista ainoa elossa oleva, pankinjohtaja F. K. Nybom, valtuuston virkailijat vuodelta 1875 sekä valtuuston aikaisemmat puheenjohtajat ja varapuheenjohtajat, minkä ohessa kaupunginvaltuuston entisille jäsenille, kaupungin ylemmille virkamiehille sekä valtuutettujen naisille varattaisiin tilaisuus olla saapuvilla kokouksessa. Juhlaohjelma vahvistettiin; ainoaksi asiaksi otettiin esityslistaan ehdotus määrärahan osoittamisesta kaupungintalon rakentamiseksi Helsinkiin.

Kunnan kuulutukset ja ilmoitukset. Vtt J. E. Aalto ja Patokoski esittivät, että kaikki kaupunginvaltuuston tiedonannot julkaistaisiin Työväenjärjestöjen tiedonantaja nimisessä sanomalehdessä sekä että valtuusto velvoittaisi kaikki kaupungin laitokset julkaisemaan kuulutuksensa ja ilmoituksensa mainitussa lehdessä, mutta kaupunginvaltuusto päätti [1]) olla ottamatta esitystä käsiteltäväksi, koska kysymyksen ratkaiseminen oli kunnan asianomaisten hallintoelinten asia.

Kaupunginvaltuuston esityslistat. Kaupunginvaltuusto päätti [2]), että jokaisen valtuuston kokouksen painettuihin esityslistoihin otettaisiin taulu, joka osoittaisi menosäännön eri pääluokkain kohdalle merkittyjen valtuuston käyttövarain määrän sekä miten paljon näitä varoja vielä oli käytettävänä.

Kaupunginvaltuuston diariin merkittyjen ratkaisemattomien asiain luettelo. Käsiteltäessä kaupunginvaltuuston diariin merkittyjen, kesäkuun 30 p:nä ratkaisematta olevien asiain luetteloa [3]) valtuusto päätti [4]) poistaa seuraavat asiat: rahatoimikamarin esityksen tonttipaikan osoittamisesta suunnitellulle uudelle keskuspoliisitalolle [5]), koska kaupunginvaltuusto syyskuun 24 p:nä 1924 oli lakkauttanut asiaa valmistelemaan asetetun komitean sekä antanut uudelle komitealle, johon kuuluivat valtuuston puheenjohtaja, kaupunginjohtaja sekä vtt Leino, Lindberg, Moisio ja Paloheimo, tehtäväksi valmistella kysymystä uuden kaupungintalon rakennuttamisesta; kysymyksen konserttitalon aikaansaamisesta, koska tätä kysymystä ei lähiaikoina voitu ratkaista [6]); Suomen karjakeskuskunta r. l. nimisen yhtymän anomuksen erinäisten huojennusten myöntämisestä perustettaessa suunniteltua vientiteurastamoa Pasilaan [7]); yhteisen raastuvanoikeuden esityksen raastuvanoikeuden huoneistojen laajentamisesta ja korjaamisesta, koska valtuusto oli kuluvan vuoden menosääntöön merkinnyt määrärahan tärkeimpiä ehdotettuja töitä varten ja määräraha jäljellä olevia töitä varten merkittäisiin vuoden 1926 menosääntöön [8]); kaupungin sairaalain ylihallituksen ilmoituksen Kivelän sairaalan n. s. lasarettirakennuksen käyttämisestä väliaikaisena mielisairaalana, koska esitys ei aiheuttanut toimenpidettä valtuuston taholta; sekä erinäisten henkilöiden anomuksen erään talonisännöitsijän määräyksen muuttamisesta, jonka johdosta kolme suurehkoa, koleraparakeissa asuvaa perhettä oli siirretty Suvilahden kasarmiin ja siten vapaiksi joutuneet huoneet luovutettu pienemmille, siihen asti Suvilahden kasarmissa asuneille perheille, koska kysymyksen ratkaiseminen ei ollut valtuuston asia.

XV kaupunginosan rakennusjärjestys. Kaupungin yleisten töiden hallitus oli oheenliittäen puoltolauseensa lähettänyt kaupunginasemakaava-arkkitehdin laatiman XV kaupunginosan rakennusjärjestysehdotuksen [9]). Mainitussa ehdotuksessa oli pyritty mahdollisimman suuressa määrin noudattamaan kaupungin yleisen rakennusjärjestyksen määräyksiä ja rajoittamaan

[1]) Valt. pöytäk. 18 p. helmik. 15 §. — [2]) S:n 16 p. jouluk. 12 §. — [3]) Valt. pain. asiakirj. n:o 24. — [4]) Valt. pöytäk. 16 p. syysk. 15 §. — [5]) Ks. vuod. 1914 kert. siv. 34. — [6]) Ks. vuod. 1918 kert. siv. 385. — [7]) Ks. vuod. 1922 kert. siv. 226. — [8]) Ks. vuod. 1924 kert. siv. 285. — [9]) Valt. pain. asiakirj. n:o 12.

puheena olevaan kaupunginosaan kohdistuvien erikoismääräysten antaminen sellaisiin säännöksiin, joita oli pidetty välttämättöminä, jotta kaupunginosa tulisi hyvin järjestetyksi ja sopusuhtaisesti rakennetuksi. Tässä mielessä oli rakennusjärjestykseen m. m. otettu määräys siitä, että eräiden mainittujen korttelien liike- ja vuokra- sekä rivitaloille varattuja tontteja rakennettaessa oli rakennuksen korkeuteen, kerrosten lukuun ja ääriviivoihin nähden noudatettava julkisivupiirustusten tarkastustoimikunnan laatimia ja vahvistamia julkisivukaavioita. Erillisille huvilarakennuksille, jotka sai rakentaa enintään kaksikerroksisiksi kellarikerrosta lukuun ottamatta oli rakennuskorkeudeksi ehdotettu 10 metriä lukien julkisivupinnan yläreunaan. Ehdotukseen sisältyi myöskin kielto käyttää ullakkoa asuinkerroksena. Asemakaavaan merkityt, korttelien sisällä sijaitsevat leikkikentät sekä kujat, joiden tarkoituksena oli varata pääsy tonttien takaosiin, teettäisi kaupunki, mutta niiden kunnossapidosta huolehtisivat rajakkaisten tonttien omistajat, joiden tuli ottaa osaa tästä aiheutuviin kustannuksiin suhteessa, joka vastasi heidän omistamansa pinta-alan suhdetta koko puheenaolevaan kortteliin. Viemärijohdot johdettaisiin läntisen Meilahden läpi Seurasaaren pohjoispuolella olevaan avonaiseen ja syvään veteen.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi [1]) edellä mainitun XV kaupunginosan rakennusjärjestysehdotuksen samalla päättäen alistaa sen valtioneuvoston tutkittavaksi ja vahvistettavaksi [2]).

Kumtähden omakotialueen rakennusjärjestys. Samalla kun kaupunginvaltuusto teki päätöksen [3]) omakotialueen kuntoonpanettamisesta Kumtähteen valtuusto vahvisti [4]) edellä mainitun alueen kortteleita n:ot 924, 926—928, 931, 932, 935—937, 940, 941 ja 944 sekä osia kortteleista n:ot 923, 925, 929, 933, 934, 938, 939, 942 ja 943 rakennettaessa noudatettavan rakennusjärjestyksen [5]).

Eräiden Käpylän tonttien rakennusjärjestys. Samaten kaupunginvaltuusto vahvisti [4]) Käpylän puutarhaesikaupungin Taivaskallion huvila-alueen kortteleissa n:ot 891—899 noudatettavan rakennusjärjestyksen [6]).

Länt. viertotien tonttien n:ot 33 ja 35 rakennuttaminen. Aktiebolaget City niminen yhtiö oli rakennuskonttorille ilmoittanut aikovansa osin itse, osin tontinluovutusta käyttäen täyttää rakennusvelvollisuutensa omistamiinsa XIV kaupunginosan korttelissa n:o 523 sijaitseviin Länt. viertotien tontteihin n:ot 33 ja 35 nähden sekä anonut, että Florantie panetettaisiin kuntoon puheena olevain tonttien kohdalta. Rahatoimikamari ei katsonut olevan syytä ryhtyä toimiin yhtiön rakennusaikeiden lykkäämiseksi tai estämiseksi, mutta koska puheena olevat tontit sijaitsivat sillä alueella, jonka halki ehdotettu [7]) Hietalahdensataman ja Pasilassa olevan valtionrautateiden järjestelyratapihan välinen rautatie mahdollisesti rakennettaisiin, jätti kamari kysymyksen kaupunginvaltuuston ratkaistavaksi. Asiaa käsiteltäessä valtuusto päätti [8]), ettei rahatoimikamarin ilmoitus antaisi sille aihetta toimenpiteeseen, koska esitetystä selvityksestä kävi ilmi, että tonttien rakennuttaminen ei ehdottomasti tekisi puheena olevan rautatien rakentamista mahdottomaksi.

Tontinrajain korkeusmääräykset. Koska oli osoittautunut välttämättömäksi loiventaa Helsinginkadun pohjoispuolella sijaitsevan Kaarlenkadun osan liian jyrkkää nousua, päätti [9]) kaupunginvaltuusto merkitä vuoden 1926

[1]) Valt. pöytäk. 17 p. kesäk. 18 §. — [2]) Ks. Kunnall. asetuskok. siv. 110. — [3]) Ks. tätä kert. siv. 8. — [4]) Valt. pöytäk. 4 p. helmik. 10 §. — [5]) Ks. Kunnall. asetuskok. siv. 33. — [6]) Ks. Kunnall. asetuskok. siv. 35. — [7]) Ks. vuod. 1921 kert. siv. 59. — [8]) Valt. pöytäk. 3 p. kesäk. 9 §. — [9]) S:n 16 p. syysk. 12 §.

menosääntöön tähän tarkoitukseen 17,000 markan suuruisen määrärahan sekä anoa maistraatilta kadun muutetun korkeusaseman edellyttämän korttelissa n:o 350 sijaitsevien tonttien n:ot 19, 20 ja 23 korkeusmääräysten muutoksen vahvistamista.

Kaupungin virastojen ja laitosten työteho. Kaupungin vuoden 1920 hallinnon tarkastuksesta antamassaan kertomuksessa [1]) vuositilintarkastajat olivat huomauttaneet, että työtapojen perusteellinen tuntemus yleensä puuttui eri laitoksissa, ja ehdottanut, että otettaisiin harkittavaksi kysymys kaupungin oman tehoisuus- eli järjestelytoimiston perustamisesta. Talousarviovaliokunnan lausuttua mielipiteensä ehdotuksesta kaupunginvaltuusto päätti [2]) antaa rahatoimikamarille tehtäväksi valmistella kysymystä mainitun elimen perustamisesta yhteistoimin asianomaisten laitosten ja lautakuntain kanssa tutkimaan ja erittelemään niiden suorittamia töitä ja niissä käytettyjä menettelytapoja saadakseen selville, mitä ehkä voitiin yksinkertaistuttaa tai jättää pois ja mitä oli lisättävä mahdollisimman suuren työtehon saavuttamiseksi mahdollisimman pienin kustannuksin. Asiaa valmistelemaan rahatoimikamari sittemmin asetti [3]) komitean, johon valittiin kaupunginkamreeri P. J. Björk, johtajat T. Salmio ja E. Sederholm sekä kamreeri G. Weckman ja joka kutsui sihteeriksen varatuomari A. Blombergin.

Antamassaan mietinnössä [4]) komitea lausui käsittäneensä tehtävänsä siten, että pyydetyn selvityksen oli osoitettava, mitä keinoja oli käytettävissä toivotun tuloksen, työtehon kohoamisen, saavuttamiseksi. Kaupungin keskushallinto oli jo ryhtynyt tässä tarkoituksessa eräihin toimenpiteisiin, joista mainittiin päätös, että viranpitäjäin lomien aikana mikäli mahdollista oli hoidettava toistensa tehtäviä, niin että lomaviransijaisia ei tarvittaisi; yhtenäisen ja yhtäjaksoisen työajan käytäntöön ottaminen eri virastoissa; virastoille annettu kehoitus kehittää työtapojaan ja työtehoaan kaikin keksittävissä olevin keinoin; lämpöteknikon asettaminen; lastensuojelulaitosten keskittäminen; tutkimus siitä, mitä virkoja voitaisiin lakkauttaa ja mitä yhdistää; korttijärjestelmän käytäntöön ottaminen useissa laitoksissa; paperi- ja konttoritarvikkeiden ostokeskuksen perustaminen j. n. e. Näiden toimenpiteiden tulokset olivat kuitenkin yleensä jääneet riippuvaisiksi yksityisten laitosten johdosta ilman että saavutettuja tuloksia jäljestäpäin oli keskenään vertailtu tai arvosteltu, eikä keskusjohto tätä varten tarkoitetun elimen puutteessa ollut voinut syventyä työn yksityiskohtiin. Työtapoja ja -menetelmiä koskevat kysymykset olivat jääneet kokonaan vaille yhtenäistä käsittelyä, mikä olikin ymmärrettävää, kun uudistusten aikaansaaminen tällä alalla edellytti asianomaisten laitosten työn perusteellista tuntemusta. Komitea oli senvuoksi sitä mieltä, että olisi perustettava virka, jonka haltija olisi velvoitettava perinpohjin tutustumaan kaupungin eri virastojen työtehtäviin sekä seuraamaan työtapojen ja työtehon kehitystä. Selostettuaan lyhyesti puheena olevan toiminnanhaaran järjestelyä Pohjoisamerikan Yhdysvalloissa komitea ehdotti, että uusi viranpitäjä, jota komitea nimitti tehoisuusneuvojaksi, alistettaisiin suoraan kaupunginjohtajan alaiseksi, jotta hän olisi välittömässä kosketuksessa kaupungin keskushallinnon kanssa ja sen käytettävissä; että virka alunpitäen järjestettäisiin vakinaiseksi, jotta mahdollisuudet saada virkaan todella sopiva henkilö siten lisääntyisivät; että jos viran tultua julistetuksi avoimeksi hakijoiden joukossa ei olisi ainoatakaan kaikin puolin sopivaa

[1]) Ks. vuod. 1921 kert. siv. 65. — [2]) Ks. vuod. 1922 kert. siv. 35. — [3]) S:n siv. 285. — [4]) Valt. pain. asiakirj. n:o 10 vuodelta 1924.

henkilöä, virka sillä kertaa jätettäisiin täyttämättä ja henkilöiltä, jotka katsottiin sopiviksi, tiedusteltaisiin, olivatko he halukkaita vastaanottamaan sen; sekä että uuden viranpitäjän johtosääntö vahvistettaisiin vasta hänen jonkin aikaa harjoitettuaan toimintaansa.

Rahatoimikamari lähetti mietinnön kaupunginvaltuustolle ja ehdotti puolestaan, että komitean ehdotus hylättäisiin huomauttaen m. m., että Pohjoisamerikan Yhdysvaltain ja Helsingin olot olivat niin suuressa määrin erilaiset, että täkäläisiä toimenpiteitä tuskin voitiin perustaa mainitussa maassa saavutettuihin kokemuksiin. Edelleen kamari korosti sitä seikkaa, että jos kaupungin virastojen ja laitosten työtavassa sekä niiden järjestelyssä todella oli niin paljon toivomisen varaa kuin komitea oli luullut voivansa todeta, niin oli varmaan itse järjestelmässä vika, jota uuden virkamiehen asettaminen tuskin voisi korjata. Kuitenkin oli paraillaan tekeillä kaupunkien keskushallinnon uudistamista koskeva lakiehdotus, joka voimaan tultuaan aiheuttaisi syvälle käypiä muutoksia kaupunkien hallintojärjestelmään ja siten myös loisi kokonaan uuden pohjan esilläolevalle kysymykselle. Samalla kamari huomautti, että sen kielteinen kanta kohdistui yksinomaan uuden viran perustamiseen toistaiseksi, jota vastoin kamari tietenkin oli tukeva kaikkia kaupungin virastojen työtehon lisäämistä tarkoittavia pyrkimyksiä.

Edellä mainittua asiaa lopullisesti esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti [1]) palauttaa sen talousarviovaliokuntaan, jonka tuli antaa lausunto komitean ja kamarin ehdotuksista.

Talousarvioehdotuksen valmistumisaika. Kaupunginvaltuuston annettua [2]) rahatoimikamarille tehtäväksi harkita, oliko mahdollista jättää tulo- ja menosääntöehdotus maistraatille ja valtuustolle viimeistään marraskuun 1 p:nä, kamari ilmoitti, ettei tämä näyttänyt olevan mahdotonta. Kuitenkin kamari oli sitä mieltä, että mainittu ajankohta oli liian aikainen määräajaksi. Eri laitosten ehdotuksia ei näet yleensä voitu laatia eikä lähettää kamarille ennen syyskuun 1 p:ä, joka ajankohta olikin tässä kohden säädetty määräajaksi kassa- ja tililaitoksen johtosäännössä. Kamari voi kenties kiireellisissä tapauksissa valmistaa ehdotuksensa kahdessa kuukaudessa, mutta katsoen arvaamattomiin viivytyksiin ja jotta kamari voisi mahdollisimman tarkasti merkitä talousarvioonsa suurehkot, erityistä käsittelyä vaativat määrärahat, tulisi kamarin saada käyttää työhön kaksi ja puoli kuukautta, mitä aikamääräystä joka tapauksessa olisi noudatettava. Toisaalta kamari ei katsonut olevan syytä vaatia ehdotusta ennen marraskuun 15 p:ä, koska puolentoista kuukauden tarkastusaikaa oli pidettävä täysin riittävänä maistraatille ja talousarviovaliokunnalle, jotka voivat yhtaikaa ryhtyä ehdotusta käsittelemään, kun taas kaupunginvaltuuston jäsenet maistraatin ja talousarviovaliokunnan lausuntoja odotettaessa voivat perusteellisesti tutustua kamarin ehdotukseen ollakseen valmiit päättämään siitä niin pian kuin mainitut lausunnot oli annettu.

Rahatoimikamarin asiasta antaman lausunnon mukaisesti kaupunginvaltuusto päätti [3]), ettei kaupungin kassa- ja tililaitoksen johtosäännön 1 §:n määräykseen meno- ja tuloarvion valmistumisajasta tehtäisi mitään muutosta.

Kaupungin talousarvion laadinnan perusteet ja lainavarain käyttö. Rahatoimikamari ilmoitti, että kamari täyttäen kaupunginvaltuustolta saamansa

[1]) Valt. pöytäk. 21 p. tammik. 10 §. — [2]) Ks. vuod. 1924 kert. siv. 115. — [3]) Valt. pöytäk. 16 p. jouluk. 12 §.

tehtävän[1]) oli laatinut kaupungin tulo- ja menoarvion perusteiden uudistamista tarkoittavan alustavan ehdotuksen, jonka se ottaisi lopullisesti käsiteltäväkseen talousarvion käsittelyn yhteydessä ja vuoden 1926 alussa alistaisi kaupunginvaltuuston harkittavaksi. Samalla kamari aikoi jättää valtuustolle selvityksen sekä ehdotuksen lainavarain käytöstä, koska tämä kysymys läheisesti liittyi talousarviokysymyksiin ja tulisi rahatoimikamarissa käsiteltäväksi niiden yhteydessä. Ilmoitus ei aiheuttanut[2]) toimenpidettä.

Sihteerintoimen siirtäminen kaupunginvaltuustosta rahatoimikamariin. Koska rahatoimikamarin työ viime aikoina oli suuresti lisääntynyt ja sinne sen vuoksi tarvittiin yksi sihteeri lisää, kun taas kaupunginvaltuuston valiokuntasihteerin toimi haitatta voitiin lakkauttaa, päätti[3]) valtuusto rahatoimikamarin puollettua ehdotettua järjestelyä perustaa kamariin vuoden 1926 alusta lukien 16 vakinaiseen palkkaluokkaan luettavan uuden sihteerintoimen; siirtää tähän toimeen kaupunginvaltuuston valiokunta-asiain sihteerin filosofianmaisteri H. Dalströmin, jonka virka valtuustossa samalla lakkautettaisiin; oikeuttaa filosofianmaisteri Dalströmin ikäkorotusten saamiseksi uudessa virassaan lukemaan hyväkseen virantoimituksensa kaupunginvaltuuston sihteerinä eli heinäkuun 1 p:n 1919 jälkeisen ajan; vahvistaa päätöksestä aiheutuvan kaupunginvaltuuston kanslian johtosäännön muutoksen[4]); sekä taata valtuuston ensimmäiselle sihteerille E. Cavoniukselle ja toiselle sihteerille K. Reinille korvaukseksi valiokuntasihteerin tehtäväin hoitamisesta 1,000 markkaa kuukaudessa kumpaisellekin vuoden 1926 alusta lukien.

Rahatoimikamarin ja kaupungin satamahallinnon ohjesääntöjen muuttaminen. Sittenkuin satamahallitus kaupunginvaltuustolle osoittamassaan kirjelmässä oli huomauttanut, että vuonna 1924 vahvistettujen[5]) liikenne- ja satamatariffien mukaan hallituksen tuli ratkaista kaikki mainittujen maksujen palauttamista koskevat kysymykset, jota vastoin rahatoimikamarin asiana edelleen oli käsitellä tuulaakimaksujen palauttamista koskevat kysymykset, sekä että tämä järjestelmä aiheutti paljon turhaa kirjeenvaihtoa ja ajanhukkaa, päätti[6]) kaupunginvaltuusto hyväksyen satamahallituksen esittämät näkökohdat valtuuttaa hallituksen ratkaisemaan kaikki satamaliikenteestä suoritettavien maksujen tileistä poistoa ja palautusta koskevat asiat. Samalla valtuusto vahvisti edellämainitun päätöksen aiheuttamat rahatoimikamarin ja kaupungin satamahallinnon ohjesääntöjen muutokset[7]).

Uusi satamajärjestys. Suomen satamaliiton hallituksen laadittua ehdotuksen Suomen kaupunkien yhtenäiseksi satamajärjestykseksi sekä kehoitettua satamahallitusta ryhtymään toimenpiteisiin tämän satamajärjestyksen ottamiseksi käytäntöön Helsingissä oli viimemainittu hallitus hankittuaan ehdotuksesta eräiden yksityisten laivanvarustusliikkeiden lausunnot lähettänyt sen[8]) kaupunginvaltuustolle anoen sen hyväksymistä. Rahatoimikamari, jolle kaupunginvaltuuston valmisteluvaliokunta antoi tilaisuuden lausua mielipiteensä asiasta, huomautti[8]), että voimassa oleva satamajärjestys oli vanhentunut eikä vastannut nykyajan vaatimuksia. Pääasiassa kamari voikin yhtyä satamahallituksen lähettämään ehdotukseen, joka ilmeisesti oli laadittu osin

[1]) Ks. vuod. 1923 kert. siv. 119. — [2]) Valt. pöytäk. 12 p. elok. 17 §. — [3]) S:n 11 p. marrask. 4 § ja 9 p. jouluk. 3 §. — [4]) Ks. Kunnall. asetuskok. siv. 160. — [5]) Ks. vuod. 1924 kert. siv. 88. — [6]) Valt. pöytäk. 16 p. syysk. 20 §. — [7]) Ks. Kunnall. asetuskok. siv. 99—100. — [8]) Valt. pain. asiakirj. n:o 9.

siihen asti voimassa olleiden kotimaisten kaupunkien satamajärjestysten, osin vastaavien uudempien Skandinavian kaupungeille vahvistettujen satamajärjestysten pohjalle, minkä ohessa ensimmäisiin pykäliin oli otettu erikoisesti Helsingin kaupungin oloihin sovellettuja määräyksiä. Kuitenkin kamari, joka oli hankkinut asiasta kaupungin poliisimestarin, palotoimikunnan, kaupungin yleisten töiden hallituksen, kaupungininsinöörin, satamainsinöörin ja Helsingin kauppakamarin lausunnot, tahtoi tehdä ehdotukseen eräitä muutoksia ja lisäyksiä. M. m. kamari ei pitänyt satama-alueen laajentamista satamahallituksen ehdottamassa määrässä tarpeen vaatimana, minkä lisäksi kamari tahtoi tarkoin määritellä puheena olevan alueen rajat, jotka olisi merkittävä satamajärjestykseen liitettävään karttaan.

Kun valmisteluvaliokunnan tarkoitusta varten asettama jaosto vielä oli etupäässä muodollisesti tarkastanut rahatoimikamarin ehdotuksen [1]) uudeksi satamajärjestykseksi, hyväksyi [2]) kaupunginvaltuusto lopullisen ehdotuksen tehtyään siihen eräitä vähäisiä muutoksia.

Helsingin henkikirjoituksen ja veronkannantalaitoksen uudestaanjärjestely. Vuonna 1921 kaupunginvaltuusto antoi [3]) rahatoimikamarin tehtäväksi laatia ehdotuksen kaupungin veronkannantalaitoksen täydellisestä uudistamisesta tehokkaan veronkannannan aikaansaamiseksi. Kamari asetti asiaa valmistelemaan komitean, joka huhtikuun 6 p:nä 1925 päivätyssä mietinnössä [4]) lausui lyhyesti seuraavaa:

Jäämäluettelojen tarkastus osoitti, että kaikista kunnallisverotetuista henkilöistä, jotka eivät olleet suorittaneet verojaan ilmoitetussa veronkannannassa, runsasta kolmattaosaa ei ollut voitu perittäessä tavata sekä että keskimäärin joka kahdeksannelta kunnallisverotetulta henkilöltä ei ulosotettavan omaisuuden puutteessa ollut voitu pakkokeinoin periä veroa. Tähän lienevät syynä osin itse verotusjärjestelmässä, osin veronkannantalaitoksessa esiintyvät puutteet. Edellisen kysymyksen selvittäminen ei kuitenkaan kuulunut komitean tehtävän puitteisiin, mutta komitea oli sitä mieltä, että ajanmukainen ja hyvin harkittu kannantalaitoksen uudistus nykyisinkin verotusjärjestelmin aikaansaisi jotenkin tehokkaan veronkannannan. Komitea ehdotti senvuoksi kunnallisen veronkannantalaitoksen perustamista. Kaupunkien kunnallishallinnosta voimassa olevan asetuksen mukaan oli rahatoimikamarin asia toimittaa kunnallinen veronkannanta, jota vastoin valtion tuloja omaisuusverosta voimassa oleva laki velvoitti maistraatin toimittamaan viimemainitun veron kannannan, minkä ohessa maistraatin kaupungin ulosotonhaltijana tuli valvoa ulosottotoimin tapahtuvaa verojäämäin perintää. Tähän katsoen ja välttääkseen muussa tapauksessa välttämätöntä lain muutosta, joka viivyttäisi uudistuksen toteuttamista, komitea ehdotti, että veronkannantalaitos henkikirjoitukseen ja veronkannantaan nähden olisi rahatoimikamarin, maksamattomien verojen pakolliseen perintään nähden maistraatin alainen. Laitos käsittäisi henkikirjoitusosaston, veronkannantaosaston ja verovoutiosaston, ja sille siirtyisi rahatoimikonttorilta kaikkien verojen kannanta. Kaupunginkamreerinvirka siirtyisi rahatoimikonttorista veronkannantalaitokseen, ja viranhaltija toimisi koko laitoksen johtajana ja samalla veronkannantaosaston esimiehenä, kun taas toinen kaupunginvouti olisi verovoutiosaston ja henkikirjoittaja henkikirjoitusosaston johtaja. Taksoituslautakunta ja verotusvalmistelukunta järjestettäisiin samassa yhteydessä

[1]) Valt. pain. asiakirj. n:o 9. — [2]) Valt. pöytäk. 28 p. lokak. 3 §. — [3]) Ks. vuod. 1921 kert. siv. 64. — [4]) Valt. pain. asiakirj. n:o 8.

uudestaan erityiseksi verotuslaitokseksi, joka myöskin olisi osin rahatoimikamarin, osin maistraatin alainen ja veronkannantalaitoksen vertainen.

Mitä ensinnä tuli henkikirjoitukseen, lausui komitea, että väestön luetteloiminen ja osoitteenmuutosten tarkkailu oli ollut ja jatkuvasti oli erittäin puutteellisesti järjestetty. Jos tahdottiin aikaansaada nopeasti ja tehokkaasti toimiva kannantalaitos, oli mainittu luetteloiminen järjestettävä täysin ajanja tarkoituksenmukaisella tavalla eli toisin sanoen henkikirjoitus kokonaan uudistettava. Kaupungin tulisi tässä tarkoituksessa muodostaa erityinen henkikirjoitusalue, joka jaettaisiin kuuteen piiriin, jokaisella oma henkikirjoituskonttorinsa ja niiden lisäksi keskuskonttori, jotka olisivat rahatoimikamarin alaiset. Henkikirjoitus tulisi kunnalliseksi tehtäväksi ja perustuisi jatkuvaan, vahvistetun kaavakkeen mukaan toimitettuun kaupungin väestön luetteloimiseen. Tiedot kerättäisiin vuosittain tammikuun 1 p:nä piirittäin, järjestettyinä kaupunginosain, korttelien, kiinteistöjen ja talouksien mukaan, ja niiden tulisi koskea mainitun päivän oloja. Nämä tiedot olisivat henkikirjoitusluettelon perustuksena ja todisteina ja ne säilytettäisiin kaksin kappalein, toinen keskuskonttorissa, toinen piirikonttorissa. Jokainen talouden esimies olisi sitäpaitsi velvollinen 14 päivän kuluessa antamaan asianomaiseen piirikonttoriin tiedot talouteensa kuuluvien tai huoneistossaan asuvien henkilöiden keskuudessa vuoden varrella tapahtuneista muutoksista, mikäli ne koskivat muuttoja, kuolemantapauksia, syntymiä, solmittuja avioliittoja, seurakunnan jäsenyyttä y. m. Koska yleisön tietoisuuteen tuskin vielä lienee syöpynyt, että edellä mainitut tiedot ovat yhteiskunnalle tärkeitä ja että ne ehdottomasti on annettava määräajan kuluessa, oli vastaiseen henkikirjoitusta koskevaan asetukseen pantava verraten ankaria rangaistusmääräyksiä tässä kohden esiintyvistä laiminlyönneistä. Tietojen antamisen helpoittamiseksi olisi hankittava postirahavapaus henkikirjoituskonttoreille ja veronkannantaosastolle osoitettuihin kirjeihin nähden, mikä komitean arvelun mukaan ei tuottaisi vaikeuksia, koska tehokas henkikirjoitus edistäisi paremman tuloksen saavuttamista valtionveronkin perinnässä.

Henkikirjoitus ja jatkuva luetteloiminen aiheuttaisivat tuntuvia kustannuksia, minkä johdosta komitea ehdotti, että kaupunki tämän lain mukaan kaupungille kuulumattoman tehtävän toimekseen ottamisen epäämättömänä ehtona vaatisi valtionapua vähintään 50 % vahvistetusta vuosimenosäännöstä ja konttorien kuntoonpanon aiheuttamista kertakustannuksista.

Se asiaintila, että verojen kannanta oli neljän toisistaan erillisen laitoksen varassa, nimittäin henkikirjoituskonttorin, verotusvalmistelukunnan, rahatoimikonttorin ja ulosottolaitoksen, oli komitean mielestä korjausta vaativa epäkohta. Henkikirjoitus ja veronkannanta kuuluivat kuitenkin niin läheisesti yhteen, että ne mikäli mahdollista oli saatettava keskenään läheiseen elimelliseen yhteyteen. Tähän nähden komitea ehdotti, että rahatoimikonttori jatkuvasti olisi kaupungin keskuskassana ja sellaisena myös kantaisi kaupungille tulevat maksut, maanvuokrat, tontinlunastukset j. n. e., mutta että siltä sitä vastoin vastedes poistettaisiin tehtävä hoitaa kunnallisveron ja muiden ulosottotoimin kunnalle suoritettavain maksujen maksuunpano ja kannanta samoin kuin myös valtion tulo- ja omaisuusveron kannanta. Tämä tehtävä siirrettäisiin edellä mainitulle veronkannantalaitokselle, joka olisi järjestettävä niin läheisesti henkikirjoituksen ja ulosottotoimin tapahtuvan veronperinnän yhteyteen, että näitä kolmea laitosta lähinnä voisi pitää saman viraston osastoina. Tämä vahvan keskityksen periaate oli komitean ehdotuksen kulmakiviä.

Veronkannantaosaston ulkonaiset järjestysmuodot vastaisivat henkikirjoituskonttorille ehdotettua järjestelyä. Kaupunki jaettaisiin veronkannantaankin nähden kuuteen piiriin, jotka olisivat samat kuin henkikirjoituspiirit, ja henkikirjoituskeskuskonttoria vastaisi keskeinen veronkannantalaitos. Verojen maksuunpano kuuluisi osin valtion ja kunnan verotusvalmistelukunnille, osin, mikäli se koski kirkollismaksuja, kirkkohallinnolle. Sitä vastoin sekä kunnan että valtion ja kirkon verojen kannanta ja perintä olisi veronkannanialaitoksen asia. Näiden erilaisten verojen kannanta tapahtuisi samanaikaisesti vuoden varrella neljänä kannantakautena, joiden ajankohta olisi ennakolta vahvistettu, nimittäin yksi erä valtiolle ja kunnalle tulevasta veromäärästä kaikkina neljänä kautena ja koko kirkollisvero kolmantena sekä viimemainitun veron laissa edellytetty jäämäinkannanta neljäntenä kannantakautena.

Kun Helsingin kaupunginvoudinkonttori työskenteli kolmin osastoin, joilla oli määrätyt, rajoitetut työtehtävät, ei osastojen täydellinen erottaminen toisistaan järjestelytarkoituksessa tuottanut mainittavaa vaikeutta. Toisen kaupunginvoudin osasto voitaisiin sen vuoksi lohkaista erilleen kaupunginvoudin konttorista ja tälle osastolle kuuluvat tehtävät siirtää kaupungin veronkannantalaitokselle, johon perustettaisiin erityinen ulosotto-osasto. Tämän osaston asiana olisi hoitaa ja toimittaa maksutilaisuudessa suorittamatta jääneiden kunnan, valtion ja kirkon verojen sekä muiden ulosotettavien varojen pakollinen perintä. Veronkannantalaitoksen ulosotto-osastoa järjesteltäessä noudatettaisiin samoja periaatteita kuin oli ehdotettu sen veronkannantaosastoon nähden. Siinä kohden olisi veronkannantalaitosta ja henkikirjoitusta varten ehdotettu kaupungin piirijako myös ulosotto-osaston noudatettavana. Kuhunkin piirikonttoriin asetettaisiin tutkinnon suorittanut lakimies piirin esimieheksi perintää varten. Näiden ulosottomiesten apulaisiksi asetettaisiin kuhunkin piirikonttoriin tarpeellinen määrä veronkannantamiehiä (ulosottoapulaisia), joiden luvun kussakin piirissä määräisivät jäämäluettelon käsittämäin eräin lukumäärä, työtehtäväin vaikeus ja muut asiaan vaikuttavat seikat kussakin veronkannantapiirissä. Veronkannantamiehet työskentelisivät aina piirissään, ja heidän toimenaan ei olisi ainoastaan perintä, vaan lisäksi myös asianomaisten verolippujen jakaminen. Sen ohessa pitäisi näiden veronkannantamiesten velvollisuutena olla ilmoittaa henkikirjoituspiirikonttoreihin ne osoitteenmuutokset, joiden he verolippuja jakaessaan ja suorittamattomia verojäämiä periessään voivat todeta vuoden varrella tapahtuneen. Tuollainen järjestely olisi osaltaan omiaan edistämään sen seikan tarkkailua, että osoitteenmuutokset todella ilmoitettiin asianomaisiin henkikirjoituskonttoreihin. Kunnan verojen pakollisessa perinnässä siihen asti käytetyt kaksinaiset veroliput korvattaisiin — paitsi virka-apuasioissa — kaupungin tarkkailuleimoin varustetulla kuitilla.

Jos ehdotettu uudestaanjärjestely saataisiin toimeen, olisi komitean mielestä kaupungin revisionikonttorin asia tarkastaa veronkannantalaitos kokonaisuudessaan, mutta sen lisäksi olisi veronkannantalaitoksen ulosotto-osastolle asetettava tarkkailijoita, joiden tulisi aina seurata veronkannantamiesten toimintaa ja valvoa, että kannetut varat täsmällisesti suoritettiin.

Kaupunginvaltuusto lähetti tämän mietinnön rahatoimikamariin, joka pääasiassa yhtyi siinä esitettyihin näkökohtiin ja ehdotuksiin sekä katsoi edellä selostetulla tavalla suoritettavan henkikirjoituksen ja veronkannannan uudestaanjärjestämisen tuottamien etujen taloudellisesti hyvin vastaavan ehdotuksen toteuttamisesta aiheutuvia lisämenoja. Samalla kamari anoi, että kaupunginvaltuusto kysymystä ratkaistessaan ottaisi huomioon kamarin mieli-

piteen, että nim. verotusvalmistelukunta sisällytettäisiin ehdotetun uudestaanjärjestelyn puitteisiin, että veronkannantalaitoksen johtajalle uskottaisiin myöskin henkikirjoittajan toimeen liittyviksi aiotut tehtävät, että kaupunginkamreerinvirka säilytettäisiin muuttumattomana rahatoimikonttorissa sekä että veronkannantalaitoksen ulosotto-osaston ehdotetut tarkkailijat olisivat revisionikonttorin alaiset, joten revisiooni ja tarkkailu tulisi yhtenäisemmäksi.

Komitean mietinnöstä antamissaan lausunnoissa [1]) olivat edelleen maistraatti, ulosottolaitoksen tarkastaja, toinen kaupunginvouti ja henkikirjoittaja pitäneet ehdotettua uudestaanjärjestelyä tarpeen vaatimana, mutta samalla esittäneet ehdotuksen ykityiskohtia vastaan lukuisia muistutuksia.

Asiaa käsiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti [2]) asettaa valiokunnan, jonka tuli tarkastaa komitean ehdotukset Helsingin henkikirjoituksen ja veronkannantalaitoksen uudestaanjärjestämiseksi.

Kaupungin palojärjestyksen määräykset. Eräät kaupungin nuohoojat olivat valtioneuvostolle valittaneet, että kaupungin palojärjestyksen 19 § sisälsi määräyksen, joka niin tulkittuna kuin palotoimikunta ja palopäällikkö sitä sovelsivat, rikkoi yleistä lakia vastaan ja riisti osalta kansalaisia heidän elinkeinonharjoittamisoikeutensa. Mainitun säännöksen nojalla oli näet palopäällikkö katsonut oikeudekseen sallia ainoastaan niiden nuohoojain, jotka hän oli ottanut eri nuohouspiireihin, harjoittaa nuohoojanammattia. Koska palopäällikkö perusti menettelynsä edellä mainittuun palojärjestyksen pykälään, anoivat valittajat, että valtioneuvosto saattaisi sen sopusointuun elinkeinolain kanssa.

Kaupunginvaltuusto, jolta oli pyydetty asiasta lausuntoa, esitti [3]) hankittuaan siitä palotoimikunnan ja palopäällikön lausunnot pääasiallisesti seuraavaa:

Vuoteen 1921 asti sovellettiin vuonna 1882 vahvistettua palojärjestystä, jonka mukaan nuohous oli niin järjestetty, että palotoimikunta palopäällikön ehdotuksesta jakoi kaupungin nuohouspiireihin sekä asetti nuohoojat, joiden tuli kunkin piirissään toimittaa nuohous maistraatin vahvistaman taksan mukaan. Jos talonomistaja halusi käyttää toista ammattitaitoista nuohoojaa, oli hänen ilmoitettava siitä palopäällikölle, jonka oli tehtävä tästä merkintä sekä asianomaisen piirinuohoojan että yksityisen nuohoojan tarkastuskirjaan. Yksityisnuohooja oli velvollinen joka kuukauden alussa näyttämään palopäällikölle tarkastuskirjansa sekä selostamaan nuohouksessa tekemänsä havainnot. Oli kuitenkin osoittautunut, ettei tämä järjestelmä kyllin tehokkaasti poistanut tulenvaaraa; m. m. osoittivat liian usein esiintyvät nokivalkeat, ettei nuohous ollut kaupungissa tyydyttävästi järjestetty. Uuden, vuonna 1921 vahvistetun palojärjestyksen määräykset poistivat mahdollisuuden käyttää yksityisnuohoojia, ja piirinuohoojain toiminta järjestettiin tehokkaan tarkastuksen alaiseksi, kaikki siinä tarkoituksessa, että kaupungin asukkaiden omaisuus mikäli mahdollista turvattaisiin tulenvaaralta. Edellä esitettyyn katsoen kaupunginvaltuusto piti voimassa olevan palojärjestyksen määräyksiä nuohouksesta tarkoituksenmukaisina ja yleisen turvallisuuden kannalta välttämättöminä, minkä johdosta valtuusto anoi [3]), että sisäasiainministeriö siinä tapauksessa, että kaupungin palojärjestyksen katsottaisiin sotivan elinkeinolakia vastaan, tekisi aloitteen mainitun lain muuttamiseksi siten, että oikeus harjoittaa nuohoojanammattia voitaisiin paloturvallisuuden

[1]) Valt. pain. asiakirj. n:o 26. — [2]) Valt. pöytäk. 7 p. lokak. 6 §; ks. myös tätä kert. siv. 147. — [3]) Valt. pöytäk. 18 p. maalisk. 3 §.

vaatimusten mukaisesti säännöstellä kunnan viranomaisten vahvistamilla säännöillä.

Toisen kaupunginvoudin konttorin uudestaan järjestäminen. Kaupunginvaltuuston kehoitettua [1]) rahatoimikamaria edelleen valmistelemaan ehdotusta kahden vanhemman ulosottoapulaistoimen perustamisesta toisen kaupunginvoudin konttoriin sekä toisen kaupunginvoudin palkan korottamisesta ja ehdotetun avustavan toisen kaupunginvoudin palkan vahvistamisesta samoin kuin antamaan valtuustolle lausuntonsa tästä ehdotuksesta kamari ilmoitti olevansa sitä mieltä, että ehdotuksen kahden edellä mainitun ulosottoapulaistoimen perustamisesta tuli saada raueta, koska se erottamattomasti liittyi maistraatin laatimaan ehdotukseen toisen kaupunginvoudin konttorin toiminnan uudestijärjestelystä, jonka ehdotuksen valtuusto oli olennaisilta osilta hylännyt [1]). Valtuuston päätöksen [1]) nojalla konttorin työ tulisi jatkumaan pääasiassa samalla tavalla kuin aikaisemmin, ja ulosottoapulaiset hoitaisivat edelleenkin palkanulosmittaukset kukin piirissään ja entisin oikeuksin virkasivutuloihin, minkä johdosta ei myöskään ollut odotettavissa, että toisen kaupunginvoudin ja avustavan toisen kaupunginvoudin virkasivutulot lisääntyisivät. Kamarin ehdotuksen mukaisesti kaupunginvaltuusto päätti [2]) toistaiseksi evätä ehdotuksen kahden vanhemman ulosottoapulaistoimen perustamisesta toisen kaupunginvoudin konttoriin sekä vahvistaa toisen kaupunginvoudin ja avustavan toisen kaupunginvoudin palkat [3]).

Poliisijärjestys. Sittenkuin kaupunginvaltuusto oli puolestaan hyväksynyt [4]) ehdotuksen Helsingin kaupungin uudeksi poliisijärjestykseksi,oli maaherra kehoittanut valtuustoa ottamaan harkittavakseen, eikö ehdotuksen 79 §:n 2 kohtaan sisältyvää määräystä kahvilain, ravintolain y. m. avoinnapitoajasta voitaisi kokonaan poistaa tai muuttaa, koska ravintolan-, yömajan-, kahvilan-, biljardin- tai keilaradanpidosta tammikuun 28 p:nä 1922 annetun asetuksen mukaan maaherran asiana oli kunnallis- ja järjestysviranomaisia kuultuaan vapaasti harkiten antaa määräyksiä puheena olevaa laatua olevien liikkeiden avoinnapitoajasta sekä samalla määrätä, olivatko ja millaisin ehdoin ja rajoituksin paikalliset järjestysviranomaiset oikeutettuja tilapäisesti myöntämään poikkeuksia mainittujen määräysten noudattamisesta. Hyväksyen maaherran esiintuomat näkökohdat kaupunginvaltuusto päätti [5]) poistaa ehdotuksesta uudeksi poliisijärjestykseksi 79 §:n 2 kohdan.

Helsingin pappien veljespiiri oli maaherralle valittanut, ettei mainitussa poliisijärjestysehdotuksessa kielletty huvitilaisuuksien toimeenpanemista pitkänperjantain ja rukouspäivän edellisinä iltoina, mikä seikka valittajain mielestä soti ikivanhoista ajoista annettuja rukouspäiväjulistuksia vastaan ja teki tyhjäksi hallituksen aikomuksen erityisten kiitos-, katumus- ja rukouspäiväin vahvistamisesta. Kaupunginvaltuusto, jolta pyydettiin lausuntoa valituksen johdosta, päätti [6]) palauttaa asian valmisteluvaliokuntaan, jonka tuli hankkia selvitys mainittujen rukouspäiväjulistusten pätevyydestä kieltää huvitilaisuuksien toimeenpano pitkänperjantain ja rukouspäivien edellisenä iltana. Täyttääkseen tämän tehtävän valiokunta pyysi asian lainopillisesta puolesta lausuntoa vanhemmalta hallintosihteeriltä lakitieteenkandidaatti M. Auralta, joka laajan perustelun jälkeen lausui seuraavaa:

Valtioneuvostolle ei oltu uskottu oikeutta antaa asetusta julkisten huvien toimeenpanemisen ajasta kaupungeissa, eikä sillä niin ollen hallitusmuodon

[1]) Ks. vuod. 1924 kert. siv. 142. — [2]) Valt. pöytäk. 4 p. helmik. 1 §. — [3]) Ks. tätä kert. siv. 68. — [4]) Ks. vuod. 1924 kert. siv. 138. — [5]) Valt. pöytäk. 8 p. huhtik. 1 §. — [6]) S:n 4 p. helmik. 2 §.

28 §:n mukaan ollut määräysoikeutta siihen nähden. Viimeksi annetuissa valtioneuvoston rukouspäiväjulistuksissa oleva määräys, jonka mukaan kaikkien asianomaisten tuli valvoa, ettei julkisia huvitilaisuuksia pantu toimeen eräinä julistuksissa tarkemmin määrättyinä aikoina, perustui edellytykseen, että poliisiviranomaisilla voimassa olevan oikeuden mukaan oli tuosta määräyksestä riippumaton oikeus kieltää julkisten huvien järjestäminen julistuksissa mainittuina aikoina. Lainopilliselta luonteeltaan puheena oleva määräys ei ollut oikeussääntö, vaan alemmille hallintoviranomaisille annettu virantoimitusohje. Tätä ohjetta ei tehnyt pätemättömäksi se seikka, että se oli annettu asian tultua esitellyksi opetusministeriössä eikä sisäasiainministeriössä.

Suomen kaupunkien poliisiviranomaisilla oli yleisen järjestyksen ylläpitäjinä historiallisen kehityksen nojalla katsottava olevan rukouspäiväjulistuksissa edellytetty oikeus huvien kieltämiseen julistuksessa mainittuina aikoina. Uskonnonvapauslaki ei ollut tätä oikeutta rajoittanut.

Sellaisen säännöksen voimaansaattamista paikalliseen poliisijärjestykseen, jonka mukaan huvien toimeenpano pitkänperjantain ja rukouspäivän edellisenä iltana olisi luvallinen, kohtasi tällä hetkellä vaikeuksia m. m. sen tähden, että tämä säännös tulisi olemaan ristiriidassa perinnäistavan ja hallituksen kannan kanssa.

Koska huvien toimeenpanemisen aikaa ei voitu sitovasti säännöstellä valtioneuvoston rukouspäiväjulistuksessa ja epätietoisuutta oli ilmaantunut siitä, mitä voimassa oleva oikeus asiasta sisältää, olisi suotavaa, että kysymys järjestettäisiin tasavallan presidentin hallitusmuodon 28 §:n nojalla annettavalla yleisellä asetuksella. Tuollainen asetus voitaisiin antaa loukkaamatta kuntien oikeutta eräiden järjestyssääntöjen hyväksymiseen. Sellainenkin menettely oli mahdollinen, että kysymys Helsingissä saatettaisiin selvälle kannalle uuteen poliisijärjestykseen otettavalla säännöksellä, jossa kuitenkin ristiriitojen välttämiseksi olisi, niinkuin asiaa valmistellut komitea ja maistraatti olivat ehdottaneet, ainoastaan vahvistettava se, mitä tähän asti oli noudatettu tavanomaisena oikeutena.

Asiaa lopullisesti esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti [1]) jättää Helsingin pappien veljespiirin valituksen huomioon ottamatta ja ilmoittaa maaherralle pysyvänsä aikaisemmin 28 §:n 3 kohtaan ottamassaan ehdotuksessa määräyksiksi huvitilaisuuksien järjestämisestä eräinä määrättyinä päivinä. Samaten kaupunginvaltuusto anoi [2]), etteivät eräiden yksityishenkilöiden kaupunginvaltuuston edellä mainitun päätöksen johdosta esittämät valitukset antaisi maaherralle aihetta toimenpiteeseen.

Elokuun 7 p:nä maaherra hyläten edellä mainitut valitukset vahvisti [3]) kaupunginvaltuuston hyväksymän poliisijärjestysehdotuksen, ja päätös sai lainvoiman seuraavan marraskuun 18 p:nä.

Panttilainakonttorien poliisipäivystys. Uudenmaan läänin maaherralle lähettämässään kirjelmässä oli Osakeyhtiö Helsingin panttilainakonttori lausunut, että yhtiön vahvistetun ohjesäännön 1 §:n mukaan poliisimiehen tuli lainausaikana päivystää yhtiön konttorissa valvoakseen, ettei varastettua tavaraa jätetty pantiksi, sekä että poliisilaitoksesta oli lähetetty etsiviä konstaapeleita tähän tarkoitukseen aina tammikuun 1 p:än asti, jolloin poliisimestari oli komentanut heidät pois, koska poliisilaitoksen etsivä osasto rikollisuuden lisääntymisen takia tarvitsi kaikki työvoimansa eikä yhtiö ollut halukas

[1]) Valt. pöytäk. 8 p. huhtik. 1 §. — [2]) S:n 17 p. kesäk. 7 §. — [3]) S:n 9 p. jouluk. 2 §; ks. Kunnall. asetuskok. siv. 113.

suorittamaan etsiväin konstaapelien palkkaa voimassa olevien palkkausperusteiden mukaisesti, mikä olisi tehnyt mahdolliseksi ottaa poliisilaitoksen palvelukseen vastaavan määrän uusia konstaapeleita. Koska yhtiön asiain näin ollen oli mahdotonta täyttää edellä mainittua, ohjesäännössä säädettyä velvollisuuttaan, anoi yhtiö maaherran toimenpidettä, jotta poliisimestari velvoitettaisiin uudestaan komentamaan etsiviä virantoimitukseen yhtiön konttoriin tai että määräys siellä suoritettavasta poliisipäivystyksestä poistettaisiin ohjesäännöstä.

Kaupunginvaltuusto, jota oli kehoitettu antamaan lausuntonsa edellä mainitusta kysymyksestä, päätti [1]) maaherralle annettavassa kirjelmässä puoltaa ehdotusta Osakeyhtiö Helsingin panttilainakonttorin ohjesäännön 1 §:n muuttamisesta ehdotetulla tavalla.

Ammattien ylitarkastajan viran järjestely. Terveydenhoitolautakunnan huomautettua, että kunnallisella ammattien ylitarkastajalla oli samat palkkaedut kuin ammattientarkastajilla ynnä ainoastaan 50 markan kuukausittainen lisäpalkkio sekä että oli osoittautunut vaikeaksi näillä ehdoilla saada virkaan sopivaa henkilöä, päätti [2]) kaupunginvaltuusto lakkauttaa yhden 7:nteen vakinaiseen palkkaluokkaan kuuluvan kunnallisen ammattientarkastajanviran ja sen sijaan perustaa 8:nteen luokkaan luettavan uuden ylitarkastajanviran lukien tammikuun 1 p:stä 1926, mistä ajankohdasta myöskin edellä mainitun lisäpalkkion maksaminen lakkautettaisiin.

Kaupungineläinlääkärin, lihantarkastamon ja eläinlääkintäbakteriologin johtosäännöt. Sittenkuin kaupunginvaltuusto oli antanut rahatoimikamarille tehtäväksi [3]) terveydenhoitolautakuntaa kuultuaan tehdä ehdotuksen kaupungineläinlääkärin sekä tori- ja kauppahallivalvojan johtosääntöjen selventämiseksi siihen suuntaan, että mainittujen viranpitäjäin asiana oli yhtäjaksoisesti hoitaa elintarvekaupan valvontaa, järjestämistä ja tarkastusta, oli terveydenhoitolautakunta tässä mielessä laatinut ehdotukset kaupungineläinlääkärin ja lihantarkastamon uusiksi johtosäännöiksi ja koska lautakunta oli ehdottanut perustettavaksi eläinlääkintäbakteriologinviran, myöskin mainitun viran haltijan johtosäännöksi. Rahatoimikamari oli kielen suhteen sekä silmällä pitäen eri toimihenkilöiden keskinäistä suhdetta tarkastanut ehdotukset, jotka sen jälkeen lähetettiin kaupunginvaltuuston tutkittaviksi ja hyväksyttäviksi. Kun valmisteluvaliokunta vielä oli tehnyt eräitä muutoksia ja lisäyksiä, vahvisti [4]) kaupunginvaltuusto Helsingin kaupungineläinlääkärin [5]) Helsingin kaupungin lihantarkastamon [6]) sekä Helsingin kaupungin eläinlääkintäbakteriologin johtosäännöt [7]) valiokunnan ehdottamassa muodossa.

Kaupungin eläinlääkärinvirkain uudestijärjestely. Kaupunginvaltuuston antaman tehtävän [8]) mukaisesti terveydenhoitolautakunta oli ottanut valmisteltavakseen kysymyksen lihantarkastamon tarkastuseläinlääkärintoimien uudestijärjestelystä ja tässä yhteydessä samalla harkinnut kysymystä kaikkien kaupungin eläinlääkärinvirkain uudestijärjestelystä sekä sen jälkeen valtuustolta anonut, että seuraavat eläinlääkärit otettaisiin kaupungin palvelukseen: 1 kaupungineläinlääkäri, 1 eläinlääkintäbakteriologi sekä lihantarkastusasemalle 1 johtaja ja 2 tarkastuseläinlääkäriä. Asiaa käsiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti [9]) lakkauttaa vanhemman ja nuoremman tarkastus-

[1]) Valt. pöytäk. 29 p. huhtik. 3 §. — [2]) S:n 25 p. marrask. 16 §. — [3]) Ks. vuod. 1923 kert. siv. 63. — [4]) Valt. pöytäk. 11 p. marrask. 15 §. — [5]) Ks. Kunnall. asetuskok. siv. 145. — [6]) S:n siv. 147. — [7]) S:n siv. 148. — [8]) Ks. vuod. 1923 kert. siv. 81. — [9]) Valt. pöytäk. 11 p. marrask. 15 §.

eläinlääkärinvirat; perustaa yhden eläinlääkintäbakteriologinviran ja kaksi tarkastuseläinlääkärinvirkaa; lukea kaupungineläinlääkärinviran 15:nteen vakinaiseen palkkaluokkaan, lihantarkastusaseman johtajan ja eläinlääkintäbakteriologin virat 14:nteen ja tarkastuseläinlääkärinvirat 12:nteen palkkaluokkaan; sekä antaa rahatoimikamarin tehtäväksi ryhtyä päätöksestä aiheutuviin toimenpiteisiin.

Sairaanhoitajatarkoulun opetuskieli. Tehdessään päätöksen [1]) huoneiston luovuttamisesta kunnan sairaanhoitajatarkoululle kaupunginvaltuusto samalla antoi rahatoimikamarille tehtäväksi ehdottaa, mitä toimenpiteitä olisi tarpeen, jotta syksyllä alkava sairaanhoitajatarkurssi voitaisiin pitää suomenkielisenä. Saamansa tehtävän täyttäen kamari sittemmin lähetti valtuustolle selonteon tähän tarkoitukseen tarpeellisista järjestelyistä, jotka aiheuttaisivat yhteensä 6,974 markan lisäkustannuksen. Kaupunginvaltuusto päätti [2]) myöntää mainitun määrän käyttövaroistaan Sairaanhoito nimisen pääluokan kohdalta.

Kaupungin sairaalain, sairaalain tililaitoksen sekä sairaanhoitajatarkoulun ohjesäännöt. Kaupungin sairaalain ylihallitus oli lähettänyt kaupunginvaltuustolle ehdotukset [3]) Helsingin kaupungin sairaalain, sairaalain tililaitoksen ja sairaanhoitajatarkoulun ohjesäännöiksi. Koska kuitenkin ensinmainittuun ohjesääntöön oli otettu sekä sellaisia määräyksiä, jotka kaupunkien kunnallislain mukaan oli alistettava maaherran tutkittaviksi että sellaisia, jotka kaupunginvaltuuston oli lopullisesti vahvistettava, päätti [4]) valtuusto antaa tätä tarkoitusta varten asetetun komitean [5]) tehtäväksi ylihallituksen ehdotuksen pohjalla ja terveydenhoitolautakunnan lausunnon hankittuaan laatia ja jättää valtuustolle ehdotukset sekä kaupungin sairaalain ohjesäännöksi, joka alistettaisiin maaherran tutkittavaksi, että sairaalain yhteisiksi säännöiksi. Mainitun komitean tarkastettaviksi lähetettiin [4]) myöskin ehdotukset sairaalain tililaitoksen ja sairaanhoitajatarkoulun ohjesäännöiksi.

Tehtävänsä mukaisesti komitea anoi lausuntoa terveydenhoitolautakunnalta, joka vastauksessaan, paitsi muita muistutuksia, yleiseltä terveydenhoitokannalta huomautti kaupungin sairaalain ohjesääntöehdotusta vastaan, että sairaalahallituksen olisi hoidettava ainoastaan kaupungin sairaalain taloudellinen hallinto, jota vastoin sairaanhoidon johto ainakin kulkutautisairaalassa sekä tuberkuloosipotilaille aiotuissa sairaaloissa olisi uskottava terveydenhoitolautakunnalle. Tähän käsitykseen komitea ei voinut yhtyä. Kaupungin sairaalain ylihallitus perustettiin vuonna 1915 pääasiassa terveydenhoitolautakunnan jo silloin liian moninaisten ja rasittavain työtehtäväin helpoittamiseksi. Sen jälkeen sekä sairaalahallinto- että varsinainen terveydenhoitotoiminta oli käynyt entistä enemmän voimia kysyväksi ja työlääksi, ja uusia tehtäviä oli odotettavana näillä molemmilla aloilla. Asiain näin ollen tuntui osittainenkin palaaminen sairaalain hallinnon aikaisempaan järjestysmuotoon komiteasta huonosti harkitulta, erittäinkin kun kaupungin sairaalaylihallitus sen vuosikymmenen kuluessa, minkä sen toiminta oli käsittänyt, ei ylipäätään ollut antanut aihetta oikeutettuihin muistutuksiin. Komitea ei myöskään voinut yhtyä terveydenhoitolautakunnan käsitykseen, että nykyinen järjestysmuoto oli ristiriidassa terveydenhoitosäännön kanssa.

Tehtävänsä mukaisesti komitea oli jakanut kaupungin sairaalain ohjesääntöehdotuksen säännökset kahteen ryhmään, joista toinen muodostaisi läänin

[1]) Ks. tätä kert. siv. 29. — [2]) Valt. pöytäk. 29 p. huhtik. 9 §; ks. myös tätä kert. siv. 131. — [3]) Valt. pain. asiakirj. n:o 2. — [4]) Valt. pöytäkirj. 18 p. maalisk. 16 §. — [5]) Ks. tätä kert. siv. 147.

maaherran vahvistettavan Helsingin kaupungin sairaalahallinnon ohjesäännön, toinen kaupunginvaltuuston vahvistettavat Helsingin kaupungin sairaalain säännöt. Ohjesääntö tulisi pääasiassa Helsingin kaupungin sairaalahallinnosta vuonna 1916 vahvistetun ohjesäännön, säännöt taas vuonna 1909 vahvistettujen Marian sairaalan sääntöjen sijaan, joita viimeksi mainittuja oli noudatettu myös muissa kunnan sairaaloissa. Jakaessaan pykäliä hallinto-ohjesääntöön ja sääntöihin komitea oli menetellyt siten, että säännökset, joiden oli katsottu vaativan maaherran vahvistusta, oli sisällytetty ohjesääntöön, muut sääntöihin.

Komitean muuten toimittama kaikkien puheena olevain ehdotusten tarkastus oli saanut komitean tekemään niihin lukuisia muutosehdotuksia. Muutamat niistä tarkoittivat asiallisia muutoksia ja oikaisuja. Muodolliset muutokset oli katsottu tarpeen vaatimiksi osin siitä syystä, etteivät ehdotukset eräiltä kohdin olleet muiden uudempain kunnallisten ohje- ja johtosääntöjen mukaiset, osin syystä, että suomen- ja ruotsinkieliset tekstit monin paikoin, eritoten rahatoimikamarin ehdotuksessa, eivät olleet yhdenmukaiset, osin vihdoin, koska tekstien kielellistä muotoa ei pidetty täysin tyydyttävänä.

Asiaa lopullisesti käsiteltäessä kaupunginvaltuusto hyväksyi [1]) komitean ehdotuksen Helsingin kaupungin sairaalahallinnon ohjesäännöksi [2]) tehtyään siihen eräitä muutoksia, m. m. poistaen ehdotuksen, että sairaalatarkastaja olisi sairaalahallituksen itseoikeutettu jäsen. Kaupungin sairaalain sääntöehdotus [2]) hyväksyttiin [1]) muutoksitta, samoin kaupungin sairaalain tiliviraston johtosääntöehdotus [2]). Käsiteltäessä ehdotusta Helsingin kaupungin sairaanhoitajatarkoulun ohjesäännöksi [2]) sukeutui keskustelu koulun opetuskielestä, joka komitean ehdotuksen mukaisesti määrättiin olemaan suomi kaksilla peräkkäisillä kursseilla ja ruotsi yksillä niitä seuraavilla, minkä lisäksi kaupunginvaltuusto liitti ohjesääntöön seuraavan lisäyksen: Lähinnä ohjesäännön voimaantulemisen jälkeen järjestettävillä kaksilla kursseilla annetaan opetusta suomeksi. Tehtyään vielä erään pienehkön muodollisen muutoksen valtuusto hyväksyi [1]) viimemainitunkin ohjesäännön.

Helsingin kaupungin sairaalahallinnon ohjesäännön maaherra vahvisti joulukuun 16 p:nä.

Mielenvikaisten perhehoito. Kaupungin sairaalain ylihallitus oli lähettänyt valtuustolle ehdotuksen mielenvikaisten henkilöiden elätteelleannon järjestämiseksi ja oheenliittänyt ehdotuksen mielisairaiden perhehoidon johtosäännöksi, mutta koska asian tärkeys vaati sen tarkkaa harkitsemista, kaupunginvaltuusto päätti [3]) panna sen pöydälle ja ottaa ehdotukset asiallisesti käsiteltäviksi vasta vuoden 1926 alussa. Samalla päätettiin, että menosääntöön Sairaanhoito nimisen pääluokan kohdalle merkittävät kaupunginvaltuuston käyttövarat arvioitaisiin huomioon ottaen, että niistä voitaisiin suorittaa edellä mainitusta mielenvikaisten henkilöiden perhehoidosta aiheutuvat, 170,000 markaksi arvioidut kustannukset.

Kouluhoitajatartoiminta. Kansakoulujen terveydenhoidon uudestaan järjestämistä valmistelemaan asetettu [4]) komitea ehdotti kaupunginvaltuustolle lähettämässään kirjelmässä eräitä toimenpiteitä, jotka tarkoittivat kouluhoitajatarlaitoksen vakiinnuttamista ja kehittämistä ja joihin komitean mielestä voitiin ja tulikin ryhtyä jo ennenkuin puheena oleva järjestely koko laajuudessaan toteutettiin. Kokemus oli selvästi osoittanut, että kouluhoitajattaret täyttivät tärkeän tehtävän sekä toiminnallaan kouluissa että käynneillään

[1]) Valt. pöytäk. 28 p. lokak. 16 §; ks. myös Kunnall. asetuskok. siv. 129, 132, 140 ja 142. — [2]) Valt. pain. asiakirj. n:o 19. — [3]) Valt. pöytäk. 9 p. jouluk. 24 §. — [4]) Ks. vuod. 1924 kert. siv. 147.

kansakouluoppilaiden kodeissa, joiden käyntien seurauksena oli oppilaiden ruumiinhoidon ja siisteyden selvästi havaittava parantuminen. Näytti sen vuoksi olevan kaupungin edun mukaista antaa näille virkailijoille sellainen asema, että virkoihin voitiin kiinnittää parhaat mahdolliset voimat, minkä vuoksi komitea ehdotti, että kansakoulujen kouluhoitajatartoimet syyskuun 1 p:stä lukien otettaisiin vakinaiseen menosääntöön ja sijoitettaisiin 6:nteen palkkaluokkaan. Koska ruotsinkielisten kansakoulujen kouluhoitajattarella oli hoidossaan suurempi määrä lapsia kuin hänen kohtuullisesti voitiin katsoa ehtivän tyydyttävällä tavalla hoitaa, varsinkin kun koulujen pitkät välimatkat vaikeuttivat hänen työtään, ehdotti komitea sen lisäksi, että ruotsinkielisiin kouluihin asetettaisiin yksi kouluhoitajatar lisää samoin ehdoin kuin muut kouluhoitajattaret. Komitean ehdotus hyväksyttiin [1]) siten muutettuna, että päätökset astuisivat voimaan tammikuun 1 p:nä 1926.

Eräiden köyhäinhoitolautakunnan virkain uudestijärjestäminen. Huomauttaen, että köyhäinhoitolautakunnan kirjurinapulaiset vuonna 1922 toimeenpannussa palkanjärjestelyssä olivat joutuneet epäedulliseen asemaan, lautakunta oli anonut, että mainitut viranpitäjät, luvultaan 9, korotettaisiin 2:sesta 3:nteen palkkaluokkaan. Kaupunginvaltuusto hylkäsi kuitenkin anomuksen tässä muodossaan, mutta sittenkuin oli selvitetty, että muutamat lautakunnan kirjurinapulaisista hoitivat vastuunalaisempia ja vaikeampia tehtäviä kuin muut, valtuusto päätti [2]), että kolme kirjurinapulaisentointa muutettaisiin kanslistintoimiksi ja sijoitettaisiin 3:nteen vakinaiseen palkkaluokkaan tammikuun 1 p:stä 1926 lukien. Köyhäinhoitolautakunnan tehtäväksi annettiin määrätä, kutka kirjurinapulaisista siirrettäisiin uusiin kanslistintoimiin.

Opetuksen kuunteleminen kansakouluissa. Kaupunginvaltuusto hyväksyi [3]) valtion järjestämäin Helsingin seminaarikurssien johtajan filosofiantohtori F. A. Hästeskon tekemän anomuksen, että mainittujen kurssien oppilaat myöskin lukuvuonna 1925—26 jatkuvasti [4]) saisivat osin kuunnella, osin itse antaa opetusta enintään kahdellatoista suomenkielisten kansakoulujen johtokunnan osoittamalla kaupungin kansakoulujen luokalla velvollisina opetuksessa tarkasti noudattamaan luokan opettajain antamia ohjeita ja alistumaan heidän valvontaansa sekä ehdoin, että kaupunki sai korvauksen valaistuksen, siivouksen y. m. aiheuttamista suoranaisista kuluista.

Kaupungin ammattiopetuksen ohje- ja johtosääntöjen vahvistaminen. Ammattiopetuslaitosten johtokunnan laadittua ehdotukset kaupungin ammattiopetuksen ohje- ja johtosäännöiksi ja rahatoimikamarin annettua näistä lausuntonsa [5]) oli valmisteluvaliokunta uudelleen tarkastanut ehdotukset ja tällöin tehnyt niihin lukuisia muutoksia, poistoja ja lisäyksiä, osin jotta ne saataisiin yhdenmukaisiksi muiden uudempien kunnallisten ohje- ja johtosääntöjen kanssa, osin oikaistakseen sekä asiallisia että varsinkin muodollisia virheitä ja epätarkkuuksia. Käsiteltyään valiokunnan uudestaan laatimia ehdotuksia ja tehtyään niihin eräitä yksityisseikkoihin kohdistuvia muutoksia kaupunginvaltuusto vahvisti [6]) noudatettavaksi Helsingin kaupungin ammattiopetuslaitosten johtokunnan ohjesäännön [7]), Helsingin kaupungin ammattiopetuslaitosten kunnallisten tarkastajain johtosäännön [8]), Helsingin kaupungin yleisen ammattilaiskoulun ohjesäännön [8]), Helsingin kaupungin valmistavan poikain ammattikoulun ohjesäännön [9]), Helsingin kaupungin valmistavan tyttöjen am-

[1]) Valt. pöytäk. 11 p. marrask. 14 §. — [2]) S:n 3 p. kesäk. 21 §. — [3]) S:n 3 p. kesäk. 35 §. — [4]) Ks. vuod. 1924 kert. siv. 147. — [5]) Valt. pain. asiakirj. n:o 7. — [6]) Valt. pöytäk. 7 p. lokak. 4 §. — [7]) Ks. Kunnall. asetuskok. siv. 81. — [8]) S:n siv. 83. — [9]) S:n siv. 87.

mattikoulun ohjesäännön [1]), sekä Helsingin kaupungin kirjapainokoulun ohjesäännön [2]).

Parturinammattikoulun ottaminen kaupungin haltuun. Suomen kähertäjäliiton Helsingin osaston ylläpitämä, kunnalliskotiin sijoitettu parturinammattikoulu oli anonut, että kaupunki ottaisi koulun haltuunsa. Anomusta puolsivat kunnalliskodin johtaja sekä ammattiopetuslaitosten johtokunta, joka katsoi, että koulu voitaisiin järjestää kaupungin yleisen ammattikoulun osastoksi, mutta rahatoimikamari ehdotti sen evättäväksi huomauttaen, ettei parturinammatin ennen muita ammatteja tarvinnut olla edustettuna mainitussa koulussa. Kaupunginvaltuusto epäsi [3]) esityksen.

Ebeneserkodin johtajattaren ja opettajakunnan nimittämistapa. Ebeneserkodin johtajatar neiti E. Alander jätti kaupunginvaltuustolle kirjelmän, jossa hän huomautti, että Uudenmaan läänin kuvernöörin vuonna 1909 vahvistamat Hanna Rothmanin ja Elisabeth Alanderin laitosten (Ebeneserkodin) johtokunnan säännöt olivat ristiriidassa kaupunginvaltuuston vuonna 1912 vahvistaman Helsingin kansanlastentarhain johtokunnan johtosäännön kanssa sikäli, että ensinmainittujen sääntöjen mukaan oikeus valita johtajatar koko Ebeneserkodille kuului laitoksen johtokunnalle, jota vastoin kaupunginvaltuusto oli uskonut oikeuden laitoksen lastentarhain johtajattaren valitsemiseen kansanlastentarhain johtokunnalle. Lastentarhaosastojen johtajatar johti kuitenkin samalla koko laitosta ja siis myöskin opettajatarseminaaria, jota kaupunki ei avustanut. M. m. tähän katsoen neiti Alander piti sopimattomana, että puheena oleva nimitysoikeus oli uskottu kaupungin kansanlastentarhain johtokunnalle, ja anoi, että kaupunginvaltuusto myöntäisi Hanna Rothmanin ja Elisabeth Alanderin laitosten johtokunnalle oikeuden sääntöjensä mukaisesti hoitaa Ebeneserkodin lastentarhain asioita, myöskin valita näille laitoksille johtajattaren sekä ottaa niihin opettajat. Esityksestä antamassaan lausunnossa kansanlastentarhain johtokunta huomautti, että kaupungin lastentarhoille oli kunnan avustuksen saannin ehdoksi määrätty, että johtokunnan tuli julistaa johtajattaren toimet haettaviksi ja hakemuksen jälkeen täyttää ne, jota vastoin asianomaiset johtajattaret saivat täyttää opettajattaren toimet, kuitenkin alistaen nimitykset johtokunnan vahvistettaviksi. Johtokunta puolestaan puolsi eräin ehdoin myöntymistä tehtyyn esitykseen sen perusteella, että laitosten johtokuntaan aina oli kuulunut ja jatkuvasti kuului henkilöitä, jotka omasivat suuren kokemuksen kasvatusalalla, sekä että yhtenäisyys laitosten johdossa oli ehdottomasti välttämätön niiden työn menestymiselle. Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti [4]) hyväksyen kansanlastentarhain johtokunnan esittämät näkökohdat oikeuttaa Hanna Rothmanin ja Elisabeth Alanderin laitosten johtokunnan sääntöjensä mukaisesti valitsemaan mainittujen laitosten johtajattaren sekä ottamaan laitosten lastentarhain opettajat ehdoin, että kaupungin myöntämä avustusmääräraha tilitettiin kaupunginviranomaisten säätämässä järjestyksessä; että laitos edelleenkin oli lastentarhain johtokunnan tarkastuksen alainen; että lastentarhain johtokunnalle annettiin tilaisuus antaa lausuntonsa uuden ylijohtajattaren asettamisesta; sekä että Ebeneserkodin johtokunnan ottamien opettajien nimet sekä opettajistossa tapahtuneet muutokset ilmoitettiin lastentarhain johtokunnalle tarkastuksen helpoittamiseksi.

Kaupunginkirjaston kirjastonhoitajanviran pätevyysehdot. Suomen kirjastoseuran johtokunnan kehoitettua kaupunginkirjaston johtokuntaa ryhtymään

[1]) Ks. Kunnall. asetuskok. siv. 90. — [2]) S:n siv. 93. [3]) Valt. pöytäk. 25 p. marrask. 9 §. — [4]) S:n 3 p. kesäk. 36 §.

sen suuntaisiin toimenpiteisiin, että laadittuja yhtenäisiä määräyksiä kirjastovirkamiesten pätevyysehdoista ja palkkauksesta ryhdyttäisiin soveltamaan Helsingissä, oli kaupunginkirjaston johtokunta lopullisesti hyväksynyt ehdotetut pätevyysehdot, mikäli ne koskivat johtokunnan täytettäviä virkoja, mutta jättänyt kirjastonhoitajanviran pätevyysehtoja koskevan kysymyksen kaupunginvaltuuston harkittavaksi ja ratkaistavaksi. Ehdotuksesta antamassaan lausunnossa rahatoimikamari huomautti, että kaupunki yleensä ei ollut antanut seikkaperäisiä määräyksiä pätevyysehdoista kunnan virkoihin, eikä kamari katsonut tässä tapauksessa olevan syytä menetellä toisin.

Rahatoimikamarin ehdotuksen mukaisesti kaupunginvaltuusto päätti [1]) evätä kaupunginkirjaston johtokunnan esityksen kaupunginkirjastonhoitajanviran pätevyysehtojen vahvistamisesta.

Haarakirjaston perustaminen Käpylään. Kaupunginkirjaston johtokunnan anottua, että kaupunginvaltuusto myöntäisi varoja haarakirjaston perustamiseksi Käpylään ja rahatoimikamarin asiasta antamassaan lausunnossa tosin pidettyä ehdotusta huomiota ansaitsevana, mutta kuitenkin huomautettua, että käpyläläisten sivistystarve tulisi sopivammin tyydytetyksi siten, että esimerkiksi Vallilaan perustettaisiin suurehko haarakirjasto lukusaleineen sekä Käpylän että Vallilan, Hermannin ja Toukolan asukkaiden tarpeiksi, kaupunginvaltuusto päätti [2]) palauttaa asian johtokuntaan, jonka tuli antaa selvitys siitä, olisiko useille esikaupungeille tarkoitettua suurehkoa haarakirjastoa pidettävä edullisempana kuin useita pieniä, sekä viimemainitussa tapauksessa, missä vuorojärjestyksessä ja minkä ohjelman mukaan nämä kirjastot olisi perustettava.

Tämän johdosta kaupunginkirjaston johtokunta lähetti valtuustolle kysymystä käsittelevän mietinnön ja lausui siinä mielipiteenään, ettei taajanlaisesti asuttujen alueiden asukkailla pitäisi olla liian pitkää matkaa kirjastoonsa. Suuria kirjastoja ei taloudellisista syistä voitu perustaa lähelle toisiaan, minkä johdosta johtokunta piti sopivana, että pienehköjä haarakirjastoja vähitellen sijoitettaisiin kaikkiin tärkeähköihin asutuskeskuksiin. Se varjopuoli, että näihin kirjastoihin tietenkään ei voitaisi hankkia yhtä runsasta kirjavarastoa kuin suuriin kirjastoihin, olisi korjattavissa siten, että niille suotaisiin mahdollisuus välittää lainoja pääkirjaston runsaasta varastosta. Kustannustenkin kannalta johtokunta piti lukuisain pienten haarakirjastojen järjestelmää edullisena. Kaupungin kirjastoliikkeen laajentamisen tulisi johtokunnan ehdotuksen mukaan tapahtua siten, että periaatteessa päätetty [3]) keskuskirjastotalo ensitulevan kymmenvuotisjakson kuluessa rakennettaisiin tähän tarkoitukseen varatulle, Kansallismuseon vieressä sijaitsevalle tontille, minkä jälkeen Rikhardinkadun kirjastoa käytettäisiin suurempana haarakirjastona, kun taas pienempiä haarakirjastoja perustettaisiin Käpylään vuonna 1926 ja Pasilaan seuraavan kolmivuotiskauden kuluessa, minkä jälkeen Perämiehenkadun varrella sijaitseva lukusali kymmenen vuoden kuluessa laajennettaisiin täydelliseksi pienehköksi haarakirjastoksi. Edelleen johtokunta huomautti sen seikan suotavuutta, että kirjastot mikäli mahdollista sijoitettaisiin kaupungin asianomaisiin kaupunginosiin rakennuttamiin taloihin.

Asiaa lopullisesti esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti [4]), että Käpylään perustettaisiin haarakirjasto, että sen perustamiskustannukset, 74,000 markkaa, sekä ylläpitokustannukset kesäkuun 1 p:stä 1926 lukien, 41,000 markkaa, merkittäisiin mainitun vuoden menosääntöön sekä etteivät muut kaupungin-

[1]) Valt. pöytäk. 4 p. maalisk. 16 §. — [2]) S:n 16 p. syysk. 25 §. — [3]) Ks. vuod. 1920 kert. siv. 17. — [4]) Valt. pöytäk. 28 p. lokak. 21 §.

kirjaston johtokunnan esityksessä tehdyt ehdotukset tässä yhteydessä aiheuttaisi nimenomaista päätöstä kaupunginvaltuuston taholta.

Kunnan kirjapainon ynnä kirjansitomon perustaminen. Komitea, joka oli asetettu [1]) valmistelemaan kysymystä kunnan kirjapainon ynnä kirjansitomon perustamisesta, oli tehtävänsä suoritettuaan antanut kaupunginvaltuustolle mietintönsä [2]). Siinä tehtiin selvää asiassa aikaisemmin tehdyistä aloitteista, joiden kaikkien tarkoituksena oli ollut, että kaupungin painatustyöt saataisiin suoritetuiksi osin huokeammin kustannuksin, osin kyllin joutuisasti. Komitea oli sitä mieltä, että samat näkökohdat edelleenkin oli otettava huomioon asiaa ratkaistaessa. Kunnan kirjapaino olisi niin ollen perustettava ainoastaan siinä tapauksessa, että luotettava käyttölaskelma osoittaisi, että puheena olevat työt siellä voitaisiin suorittaa siihen asti maksettuja hintoja huokeammin sekä että kirjapaino tulisi olemaan kyllin tuotantokykyinen voidakseen viivytyksettä suorittaa tarpeelliset työt. Voidakseen arvostella tähän kuuluvia kysymyksiä komitea oli laatinut likimääräiset laskelmat kunnan kirjapainon ynnä kirjansitomon sekä perustamis- että vuotuisista käyttökustannuksista ja hankkinut kaikilta kunnan hallituksilta, lautakunnilta ja laitoksilta tietoja niiden painatustöistä sekä painatus- ja sidontakustannuksista vuonna 1924, jonka vuoden katsottiin osoittavan sellaista töiden jakautumista ja sellaisia kustannuksia, joita nykyisin saattoi pitää säännöllisinä. Viranomaisille viimemainitussa tarkoituksessa jaellussa kyselykaavakkeessa oli myöskin pyydetty tietoja painatustöiden jakautumisesta kuukausittain sekä siitä sivumäärästä, joka asianomaisen laskuun kiireellisissä tapauksissa oli ollut ladottava viikottain. Saapuneista vastauksista kävi selville, että ne työt, jotka kaupunki voi antaa kirjapainolle, eräinä vuoden aikoina asettivat melko suuria vaatimuksia sen tuotantokyvylle, mutta että sillä välin, jos se ottaisi vastaan ainoastaan kaupungin töitä, sekä koneilla että henkilökunnalla olisi liian vähän työtä. Kunnan kirjapainon ynnä kirjansitomon 2,378,400 markaksi arvioitujen vuotuisten käyttökustannusten ja kaupungin vuonna 1924 suorittamien painatus- ja sidontakustannusten, 1,644,622 markan, välinen vertailu osoitti, että menot ylittäisivät tulot 733,778 markalla. Tämä vajaus oli siis peitettävä yksityisistä töistä saaduilla tuloilla, ja jotta laitos kannattaisi, täytyisi näiden tulojen tietysti olla vielä suuremmat. Käytön kannattavaisuus riippui siis lähinnä siitä, missä määrässä kirjapainon ja kirjansitomon onnistuisi hankkia työtä sivullisilta. Mahdollisuudet saada tällaista työtä laajemmassa mitassa näyttivät kuitenkin sangen epäilyttäviltä. Yksityiskirjapainojen keskinäinen kilpailu oli niin ankara, että osa niistä vuonna 1924 oli tuottanut tappiota. Lisäksi tuli, ettei kaupungin kirjapaino voisi ottaa suorittaakseen yksityistöitä niinä vuoden aikoina, jolloin kaupungin työt pitäisivät sen täydessä toiminnassa. Tämä oli huomattava heikkous, varsinkin koska viimemainitut työt osoittivat suurta kasautumista vuoden viime kuukausiin, jolloin myös yksityisiä painatustöitä yleensä oli tavallista runsaammin tarjolla.

Edellä esitettyihin asianhaaroihin nähden komitea piti luultavana, ettei kunnan kirjapaino ainakaan toistaiseksi tulisi olemaan siinä määrin tuottava, että se kannattaisi; päin vastoin oli odotettavissa, että tällaisen laitoksen perustaminen lisäisi kaupungin painatuskuluja. Tässä yhteydessä ei myöskään ollut unohdettava, että tämän kirjapainon tulot tietäisivät kaupungin yksityiskirjapainojen tulojen vastaavaa vähenemistä, minkä johdosta näiden kunnallisvero varsin tuntuvasti alenisi. Liikemäisesti laaditussa kaupungin voitto- ja

[1]) Ks. vuod. 1924 kert. siv. 115 ja tätä kert. siv. 147. — [2]) Valt. pain. asiakirj. n:o 14.

tappiolaskelmassa sellainen kunnallisveron vähennys epäilemättä oli otettava huomioon.

Kunnan kirjansitomon perustaminen erikseen ei komitean mielestä voinut tulla kysymykseen. Kalliiden koneiden hankkiminen edellytti vuosittain nidottavan ja sidottavan melko lailla suurempia painoksia kuin ne, joina kaupungin julkaisut ilmestyivät. Mitä taas kirjastojen, arkistojen y. m. kirjoihin tuli, oli niiden sidonta kaupunginkirjastossa jo tyydyttävästi järjestetty ja kaupungin muissa virastoissa niin vähäinen, etteivät eri toimenpiteet tässä kohden näyttäneet tarpeen vaatimilta.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti [1]) antaa ehdotuksen suuren, kaikki kaupungin painatustyöt suorittavan kirjapainon ynnä kirjansitomon perustamisesta raueta. Samalla annettiin rahatoimikamarille tehtäväksi hankkia ja antaa valtuustolle pienemmän, pääasiallisesti lomakkeiden painatusta varten aiotun kirjapainon kustannusarvio.

Toisen kaupunginvoudin konttorin henkilökunnan lisääminen. Toinen kaupunginvouti oli ilmoittanut, että oli mahdotonta käytettävänä olevin työvoimin saada perityksi toisen kaupunginvoudin konttorin perittäväksi jätettyä erittäin suurta maksamattomain verokuittien määrää, ja kaupunginvaltuusto päätti [2]) tämän johdosta ottaa toisen kaupunginvoudin konttoriin vuodeksi 1926 3 ylimääräistä kanslia-apulaista ja 5 ylimääräistä ulosottoapulaista, joista edelliset palkattaisiin 11 ja jälkimmäiset 14 yhteispalkkaluokan mukaan, merkitä vuoden 1926 menosääntöön 149,920 markan määrärahan heidän palkkaamisekseen; korottaa ulosottolaitoksen henkilökunnan raitiotielippumäärärahaa 3,750 markalla; sekä korottaa maistraatin käytettäväksi verojen perimisen jouduttamiseksi merkittyä määrärahaa 50,000 markalla.

Edelleen toinen kaupunginvouti huomautti, että revisionikonttori oli lähettänyt kaupunginvoudin konttoriin uudelleen perittäväksi n. 14,000 vuoden 1917 ja lähinnä seuraavain vuosien verolippua sekä että rahatoimikamari tämän työn suorittamiseksi oli myöntänyt 57,600 markan määrärahan. Tämä oli kuitenkin käytetty loppuun, kun n. 8,000 verolippua oli käsitelty ja n. 300,000 markkaa peritty. Kaupunginvaltuusto päätti [3]) asiaa käsiteltäessä hyväksyä toisen kaupunginvoudin ehdotuksen, että 5 ylimääräistä ulosottoapulaista otettaisiin kuuden kuukauden ajaksi joulukuun 1 p:stä lukien jäljellä olevien n. 6,000 verolipun perimiseksi. Tarkoitukseen myönnettiin 60,000 markan määräraha, josta 10,000 markkaa osoitettaisiin vuoden säästöstä ja 50,000 markkaa merkittäisiin vuoden 1926 menosääntöön.

Vahtimestarinapulaisen toimen perustaminen rahatoimikamariin. Rahatoimikamarin huomautettua, että kamarin työt olivat tuntuvasti lisääntyneet kaupunginvaltuusto kamarin esityksestä päätti [4]) perustaa mainittuun laitokseen vuoden 1926 alusta uuden 2:en palkkausluokkaan luettavan vakinaisen vahtimestarinapulaisen toimen.

Uusien virkain perustaminen rahatoimikonttoriin. Rahatoimikamari, joka oli kaupunginvaltuustolta saanut toimekseen [5]) tutkia rahatoimikonttorin kamreeriosaston työnjakoa sekä ryhtyä niihin toimiin, jotka mahdollisesti olivat tarpeen, jotta tilinpäätös vastedes voitaisiin laatia säädetyn ajan kuluessa, oli hankkinut asiasta rahatoimikonttorin lausunnon, jossa mainitun epäkohdan syyksi ilmoitettiin, että konttorin työ oli vuosi vuodelta lisääntynyt, jota vastoin vakinaisten virkamiesten lukumäärä oli vuodesta 1919 lähtien pysynyt

[1]) Valt. pöytäk. 3 p. kesäk. 29 §. — [2]) S:n 9 p. jouluk. 16 §. — [3]) S:n 9 p. jouluk. 17 §. — [4]) S:n 7 p. lokak. 18 §. — [5]) Ks. vuod. 1924 kert. siv. 62.

entisellään. Kunnallisverojen kannanta-aikojen lukumäärä oli vuodesta 1921 lisätty kolmesta neljäksi, ja tulo- ja omaisuusvero oli tästälähin kannettava kahdessa erässä eikä kuten aikaisemmin yhdessä, mikä tietenkin lisäsi tilitystyötä. Sen lisäksi oli viimemainitun veron kannannasta määrätty annettavaksi erittäin laaja ja seikkaperäinen tilitys, ja tämän suorittaminen anasti aikaa, joka olisi ollut varattava tilinpäätöksen laadintaan. Edelleen oli konttori saanut uudeksi työtehtäväksi velvollisuuden merkitä vaaliluetteloihin henkilöt, jotka olivat laiminlyöneet kunnallisveron maksamisen. Kamari oli konttorin kanssa täysin yksimielinen siitä, että työtehtäväin lisääntyminen teki vakinaisten työvoimain lisäämisen ehdottomasti välttämättömäksi, ja ehdotti puolestaan, että maaliskuun 1 p:stä perustettaisiin seuraavat uudet virat: kolme 10:nteen vakinaiseen palkkaluokkaan kuuluvaa nuoremman kaupungin kirjurin virkaa, yksi 8:nteen luokkaan kuuluva ekspeditöörinvirka sekä yksi 3:nteen luokkaan kuuluva vahtimestarinvirka; sekä että tästä aiheutuvat kustannukset suoritettaisiin menosäännön tililtä Uusien virkain palkat. Kaupunginvaltuusto hyväksyi [1]) ehdotuksen.

Avustavan kamreerinviran perustaminen satamakannantakonttoriin. Kaupunginvaltuusto epäsi [2]) satamahallituksen tekemän esityksen avustavan kamreerinviran perustamisesta satamakannantakonttoriin, sittenkuin rahatoimikamari esityksestä antamassaan lausunnossa oli huomauttanut, että vuoden 1925 menosääntöön oli otettu määräraha apulaisen palkkaamiseksi satamakamreerille; täten oli mainittuna vuonna tarkoitus saada selville, oliko viran vakinaistuttaminen tarpeen vaatima.

Satamakannantakonttorin virkain siirtäminen vakinaiseen palkkaussääntöön. Satamahallituksen esityksestä kaupunginvaltuusto päätti [3]), että seuraavat satamakannantakonttorin virat vuoden 1926 alusta siirrettäisiin vakinaiseen palkkaussääntöön ja luettaisiin alla mainittuihin palkkaluokkiin, nimittäin vanhemman kirjanpitäjän toimi 7:nteen, kahdeksan vaakamestarintointa 4:nteen, neljä konttorikirjurintointa 4:nteen ja kolme vaakamestarintointa 3:nteen luokkaan. Satamakamreeri oli sen lisäksi ehdottanut, että kaksi koneenkäyttäjän tointa merkittäisiin 2:en palkkaluokkaan, mutta kaupunginvaltuusto päätti, että mainitut virat edelleenkin palkattaisiin yhteismäärärahasta ja että rahatoimikamari niin ollen saisi vahvistaa niiden palkat.

Työnvälitystoimiston apulaisten luvun lisääminen. Koska työnvälitystoimiston johtokunnan ilmoituksen mukaan toimiston ja varsinkin sen naisosastojen työ oli lisääntynyt niin suuresti, että vuosi umpeensa oli ollut pakko käyttää ylimääräistä työvoimaa, päätti [4]) kaupunginvaltuusto myöntyen johtokunnan tekemään esitykseen perustaa toimistoon vuoden 1926 alusta lukien uuden vakinaisen naisapulaistoimen, joka luettaisiin 5:nteen palkkausluokkaan.

Ylimääräisen tarkastusapulaistoimen perustaminen revisionikonttoriin. Sittenkuin oli selvitetty, että revisionikonttorin työ oli tuntuvasti lisääntynyt, päätti [5]) kaupunginvaltuusto vuoden 1926 alusta perustaa konttoriin yhteismäärärahoista palkattujen viranpitäjäin 11:nteen palkkaluokkaan luettavan ylimääräisen tarkastusapulaistoimen.

Määräraha terveyspoliisin ylimääräisen kaitsijan palkkaamiseksi. Terveydenhoitolautakunnan ilmoitettua, että vuodeksi 1926 edelleen oli välttämätöntä palkata ylimääräinen kaitsija lihakaupan tarkastusta varten sekä

[1]) Valt. pöytäk. 4 p. helmik. 5 §. — [2]) S:n 18 p. helmik. 19 §; vrt. vuod. 1924 kert. siv. 154. — [3]) Valt. pöytäk. 16 p. syysk. 8 §. — [4]) S:n 12 p. elok. 28 §. — [5]) S:n 16 p. syysk. 7 §.

ettei lautakunnan mielestä vielä ollut syytä siirtää puheena olevaa tointa vakinaiseen menosääntöön, päätti [1]) kaupunginvaltuusto merkitä vuoden 1926 menosääntöön tarpeellisen määrärahan mainitun viranpitäjän palkkaamiseksi 5:nnen vakinaisen palkkaluokan mukaisesti.

Lihantarkastusaseman henkilökunnan lisääminen. Lihantarkastusaseman johtajan ilmoitettua, että asemalle päivittäin tutkittavaksi tuotujen sikojen lukumäärä ylitti sen määrän, jonka yksi henkilö lain mukaan sai päivässä tarkastaa, päätti [2]) kaupunginvaltuusto perustaa lihantarkastusasemalle kesäkuun 1 p:stä lukien uuden trikiinintarkastajan viran sekä osoittaa tähän tarkoitukseen kuluvaksi vuodeksi tarvittavan lisämäärärahan menosäännön tililtä Uusien virkain palkat.

Uusien virkain perustaminen Nikkilän mielisairaalaan. Sen johdosta että Nikkilän mielisairaalan tekeillä oleva uusi sairaalapaviljonki valmistuisi vuoden 1926 alussa, ja sairaanhoitohenkilökunnan lisääminen niin ollen oli välttämätön, päätti [3]) kaupunginvaltuusto mainitun vuoden alusta perustaa sairaalaan seuraavat, alla mainittuihin palkkaluokkiin luettavat vakinaiset virat: kolme 3:nteen luokkaan kuuluvaa osastonhoitajattarentointa, viisitoista 2:en luokkaan kuuluvaa alihoitajattarentointa ja kaksi 3:nteen luokkaan kuuluvaa hoitajantointa.

Koska Nikkilän mielisairaalaan otettujen potilaiden samoinkuin myös yksityisille elätteelle annettujen mielisairaiden luku oli tuntuvasti kohonnut, päätti [4]) kaupunginvaltuusto perustaa puheena olevaan sairaalaan maaliskuun 1 p:stä 1926 lukien kolmannen 12:nteen vakinaiseen palkkaluokkaan luettavan alilääkärinviran.

Köyhäinhoitolautakunnan virkain vakinaistuttaminen. Sittenkuin köyhäinhoitolautakunta oli ilmoittanut usean vuoden kokemuksen perusteella tulleensa siihen vakaumukseen, ettei vastedes voitaisi tulla toimeen ilman Vallilan väliaikaista köyhäinhoitokansliaa [5]) ja tähän viitaten anonut, että kanslian virat asetettaisiin vakinaiselle kannalle, päätti [6]) kaupunginvaltuusto lautakunnan esitykseen myöntyen, että mainittu kanslia vuoden 1926 alusta asetettaisiin vakinaiselle kannalle ja kanslian ylimääräinen henkilökunta irtisanottaisiin sekä että puheena olevaan kansliaan samasta ajankohdasta lähtien perustettaisiin seuraavat virat: 1 kanslianjohtajan-, 1 apulaiskanslianjohtajan-, 1 tarkastajan-, 1 diakonissan- ja 1 kirjuriapulaisenvirka ja että eri virat mainitussa järjestyksessä luettaisiin 6:nteen, 4:nteen, 4:nteen, 3:nteen ja 2:en vakinaiseen palkkaluokkaan.

Kunnalliskodin lääkärinhoito. Kunnalliskodin ja työlaitoksen uuden paviljongin [7]) rakennustöiden edistyttyä niin pitkälle, että rakennuksen arveltiin valmistuvan toukokuussa, kaupunginvaltuusto otti käsiteltäväkseen kysymyksen mainitun paviljongin lääkärinhoidosta. Sekä kaupungin sairaalain ylihallitus että köyhäinhoitolautakunta olivat antaneet asiasta lausuntonsa, jolloin ensinmainittu oli ollut sitä mieltä, että kaupungin sairaalain ylihallituksen tuli valita kunnalliskodin sairasosastojen lääkäri, jonka sairaanhoitoon nähden tuli olla ylihallituksen alainen, jota vastoin köyhäinhoitohallitus katsoi, että mainitun viranpitäjän sekä koko sairaspaviljongin tuli olla lautakunnan ylivalvonnan alainen. Kaupunginvaltuusto päätti [8]):

---

[1]) Valt. pöytäk. 25 p. marrask. 13 §; vrt. vuod. 1924 kert. siv. 151. — [2]) Valt. pöytäk. 29 p. huhtik. 22 §. — [3]) S:n 16 p. syysk. 19 §. — [4]) S:n 25 p. marrask. 17 §. — [5]) Ks. vuod. 1919 kert. siv. 161 ja vuod. 1921 kert. siv. 212. — [6]) Valt. pöytäk. 3 p. kesäk. 20 §. — [7]) Ks. vuod. 1923 kert. siv. 42 ja vuod. 1924 kert. siv. 43. — [8]) Valt. pöytäk. 8 p. huhtik. 27 §.

asettaa kunnalliskodin uuden paviljongin köyhäinhoitolautakunnan ylivalvonnan alaiseksi;

varata mainitun paviljongin sijoista vähintään 100 sellaisille pitkällistä tautia poteville, joiden sairaanhoitokustannukset köyhäinhoitolautakunta oli sitoutunut suorittamaan ja jotka Marian ja Kivelän sairaalain ylilääkärien ohjeiden mukaan näistä sairaaloista voitiin siirtää paviljonkiin;

perustaa kaupungin kunnalliskotiin ja työlaitokseen 10:nteen palkkanluokkaa kuuluvan vakinaisen lääkärintoimen, joka kaupunginvaltuuston tuli täyttää köyhäinhoitolautakunnan ehdotuksesta ja kaupungin sairaalaylihallitusta kuultuaan ja jonka haltijan tuli olla lähinnä köyhäinhoitolautakunnan alainen;

antaa köyhäinhoitolautakunnan toimeksi kaupungin sairaalaylihallitusta kuultuaan laatia ehdotuksen kunnalliskodin lääkärin johtosäännöksi;

kesäkuun 1 p:stä vapauttaa Hermannin alueläkärin kunnalliskodin lääkärintoimen hoitamisesta ja tämän laitoksen terveydellisten olojen valvomisesta sekä antaa rahatoimikamarin toimeksi, kunnes uusi virka vakinaisesti täytettiin, pitää huolta sen hoidattamisesta;

panna kustannukset uuden viran palkkaamisesta tänä vuonna maksettaviksi menosäännön tililtä Uusien virkain palkat; sekä

kehoittaa köyhäinhoitohallitusta ryhtymään tarpeellisiin toimenpiteisiin uuden lääkärinviran täyttämiseksi vakinaisesti.

Uusien virkain perustaminen kunnalliskotiin. Rahatoimikamarin ilmoitettua, että kunnalliskodin uusi paviljonki valmistuisi kesäkuun 1 p:än mennessä sekä ettei kodin henkilökunnan kannettavaksi voitu panna täten lisääntyvää työtaakkaa, kaupunginvaltuusto kamarin esityksen mukaisesti päätti[1]), että kunnalliskotiin kesäkuun 1 p:stä lähtien otettaisiin seuraavat uudet viranpitäjät: 4 osastonhoitajatarta, 17 alihoitajatarta, 3 keittäjätärtä ja 9 siivoojatarta. Samalla valtuusto vahvisti[2]) kahden ensinmainitun viran palkat, kun taas rahatoimikamarin tuli luokitella molemmat viimemainitut, jotka palkattaisiin yhteismäärärahoista.

Valimomestarin toimen perustaminen valmistavaan poikain ammattikouluun. Ammattiopetuslaitosten yhteisen johtokunnan esityksestä kaupunginvaltuusto päätti[3]) perustaa valmistavaan poikain ammattikouluun valimomestarintoimen syyskuun 1 p:stä lukien sekä sijoittaa sen 5:nteen vakinaiseen palkkaluokkaan; päätöksestä aiheutuvat, kuluvaan vuoteen kohdistuvat kustannukset oli suoritettava menosäännön tililtä Uusien virkain palkat.

Kunnallispormestari J. von Haartmanin kuolema. Maistraatti ilmoitti[4]), että Turun hovioikeus oli määrännyt oikeusneuvosmies E. Gottlebenin toistaiseksi hoitamaan kunnallispormestarinvirkaa, joka oli tullut avoimeksi entisen haltijan J. von Haartmanin kuoleman johdosta.

Samalla valmisteluvaliokunta ilmoitti, että kaupunginvaltuuston puheenjohtaja kunnallispormestari von Haartmanin hautajaisissa oli valtuuston puolesta laskenut seppeleen lausuen samalla muutamia muistosanoja.

Ilmoitukset aiheuttivat ainoastaan merkinnän pöytäkirjaan.

Ammattientarkastuksen johto. Ammattientarkastaja I. Grönberg vapautettiin[5]) anomuksesta ammattientarkastuksen johtamisesta ja terveydenhoitolautakunta valtuutettiin[5]) järjestämään tämän toiminnanhaaran johto.

Töölön alueläkärin virkaero. Töölön alueläkärille A. Wallgrenille myönnettiin[6]) anomuksesta ero virastaan kesäkuun 1 p:stä 1925. Terveydenhoitolautakunta sai toimekseen[6]) ryhtyä toimenpiteisiin viran uudestaan täyttämiseksi.

[1]) Valt. pöytäk. 4 p. helmik. 14 §. — [2]) Ks. tätä kert. siv. 67. — [3]) Valt. pöytäk. 3 p. kesäk. 12 §. — [4]) S:n 12 p. elok. 2 §. — [5]) S:n 18 p. helmik. 25 §. — [6]) S:n 4 p. maalisk. 18 §.

Kivelän sairaalan ylilääkärin virkaero. Kivelän sairaalan ylilääkärille H. Fabritiukselle, joka oli nimitetty Helsingin yliopiston professoriksi, myönnettiin [1]) anomansa ero virastaan kesäkuun 14 p:stä lukien. Kaupungin sairaalain ylihallituksen tehtäväksi annettiin ryhtyä tarpeellisiin toimiin viran täyttämiseksi.

Kaupungininsinöörin virkaero. Kaupungininsinööri L. G. Lindqvistin anomuksesta kaupunginvaltuusto myönsi [2]) hänelle eron kaupungininsinöörinvirasta elokuun 18 p:stä lukien sekä määräsi rakennuskonttorin satamaosaston johtajan S. Randelinin toistaiseksi ja kunnes toisin määrättiin hoitamaan mainittua virkaa nauttien siihen liittyviä palkkaetuja. Samalla kaupunginvaltuusto päätti kehoittaa kaupungin yleisten töiden hallitusta ryhtymään toimenpiteisiin mainitun kaupungininsinöörinviran täyttämiseksi.

Eroamisvelvollisen viranpitäjän oikeus pysyä virassaan. Ruotsinkielisten kansakoulujen lääkäri professori R. Sievers oikeutettiin [3]), vaikka hänen ikänsä 8 vuodella ylitti sen iän, jona kaupungin viranpitäjä eläkesäännön mukaan oli velvollinen eroamaan virastaan, olemaan mainittujen koulujen lääkärinä yksi vuosi, lukien tammikuun 1 p:stä 1926.

Samaten oikeutettiin [4]) aluelääkäri W. Leontjeff, jonka ikä 3 vuodella ylitti sen ikärajan, johon tultuaan kaupungin viranpitäjä oli velvollinen eroamaan, pysymään pohjoisen alueen aluelääkärinä yksi vuosi lukien tammikuun 1 p:stä 1926.

Marian sairaalan sisätautisten osaston ylilääkäri professori J. Hagelstam, joka vuoden varrella oli täyttänyt 65 vuotta, jolloin kaupungin viranpitäjä oli velvollinen eroamaan virastaan, oikeutettiin [5]) pysymään virassaan yksi vuosi lukien tammikuun 1 p:stä 1926.

Rahatoimenjohtajan viran hoidattaminen. Rahatoimikamari oli kaupunginvaltuustolle osoittamassaan kirjelmässä huomauttanut, että rahatoimenjohtaja J. Helo vuonna 1924 oli ollut virkavapaana eri ajanjaksoina yhteensä n. 5 kuukautta sekä että viran hoidattaminen oli aiheuttanut tuntuvaa hankaluutta. Rahatoimenjohtajan kansanedustustehtävä jatkui vielä lähes kaksi vuotta eteenpäin, ja tänä aikana hän siis ajoittain tulisi tarvitsemaan vapautusta virkatehtävistään. Pitäen silmällä kaupungin etuja kamari sen johdosta ehdotti, että valtuusto vapauttaisi herra Helon rahatoimenjohtajan tehtävästä kuluvaksi vuodeksi ja uskoisi toimen mainituksi ajaksi toiselle sopivalle henkilölle sekä määräisi sijaisen palkkion maksettavaksi rahatoimenjohtajan viran voimassapitoa varten olevasta menosäännön määrärahasta sekä mahdollisesti syntyvän ylijäämän annettavaksi herra Helolle.

Asiaa ensi kertaa käsiteltäessä kaupunginvaltuusto palautti [6]) sen rahatoimikamariin, mutta ennenkuin kamari oli ehtinyt antaa asiasta uutta esitystä, oli rahatoimenjohtaja, joka sillä välin oli valittu valtion virkaan, anonut eroa rahatoimenjohtajan virasta toukokuun 1 p:stä lukien. Tämän johdosta kaupunginvaltuusto myöntyen herra Helon erohakemukseen päätti [7]) valita rahatoimenjohtajaksi toukokuun 1 p:stä vuoden 1927 loppuun johtaja V. A. Huplin sekä määrätä kaupunginjohtajan toukokuun 1 p:än asti oman virkansa ohella hoitamaan rahatoimenjohtajan tehtävät.

Raittiudenvalvojan vaali. Raittiudenvalvojaksi H. Laineen sijaan, jolle raittiuslautakunta pyynnöstä oli myöntänyt eron virastaan, kaupungin-

[1]) Valt. pöytäk. 8 p. huhtik. 18 §. — [2]) S:n 12 p. elok. 38 §. — [3]) S:n 25 p. marrask. 23 §. — [4]) S:n 9 p. jouluk. 20 §. — [5]) S:n 16 p. jouluk. 8 §. — [6]) S:n 4 p. maalisk. 6 §. — [7]) S:n 18 p. maalisk. 9 §.

valtuusto valitsi [1]) Helsingin poliisilaitoksen vanhemman poliisikonstaapelin R. R. Nyholmin. Lautakunnan tässä yhteydessä esittämää anomusta, että kaupunginvaltuusto hankkisi valvoja Nyholmille oikeuden kotietsintäin toimeenpanemiseen, ei otettu [2]) käsiteltäväksi.

Alueläkärin vaali. Töölön alueen alueläkäriksi kaupunginvaltuusto valitsi [3]) 4 hakijasta lääketieteenlisensiaatti O. Tudeerin.

Kunnan hammaspoliklinikan johtajan vaali. Kunnan hammaspoliklinikan johtajaksi valittiin [4]) 6 hakijasta hammaslääkäri A. Aspelund.

Ammattientarkastajain vaali. Kolmeen avoimeksi julistettuun ammattientarkastajanvirkaan valittiin [5]) rakennusteknikko E. Heikkinen, tarkastaja E. Laurén ja diploomi-insinööri B. L. Olin.

Sairaalatarkastajan vaali. Koska lääketieteenlisensiaatti G. Palanderin kanssa tehty sopimus [6]) sairaalatarkastajan viran hoidattamisesta päättyi kesäkuun 1 p:nä, päätti [7]) kaupunginvaltuusto nimittää herra Palanderin mainitusta ajankohdasta sairaalatarkastajaksi oikeutettuna saamaan toimeen liittyvän pohjapalkan ikälisäyksineen ynnä henkilökohtaisen palkanlisäyksen.

Kivelän sairaalan ylilääkärin vaali. Kivelän sairaalan yleisen osaston ylilääkäriksi valittiin [8]) 4 hakijasta lääketieteen- ja kirurgiantohtori W. Kerppola.

Kunnalliskodin lääkärin vaali. Kunnalliskodin lääkäriksi kaupunginvaltuusto valitsi [9]) 9 hakijasta lääketieteen- ja kirurgiantohtori V. Lassilan.

Lastenhuoltotarkastajan- ja siihen yhdistetyn lastenvalvojantoimen täyttäminen. Lastenhuoltotarkastajaksi ja samalla lastenvalvojaksi valittiin [10]) 26 hakijasta varatuomari E. A. Aaltio, sittenkuin kaupunginvaltuusto oli hankkinut [11]) selvityksen lastensuojelu- ja holhouslautakuntain ehdolle asettamain henkilöiden molempien kotimaisten kielten taidosta. Raastuvanoikeus vahvisti [12]) vaalin huhtikuun 29 p:nä.

Kaupungininsinöörinvirka. Kaupungininsinöörinviran oltua avoimeksi julistettuna sitä oli hakenut 5 henkilöä, joista kolme oli ilmoittanut ainoastaan määrätyin ehdoin voivansa ottaa vastaan puheena olevan viran. Koska kaupungille oli tärkeätä saada tähän vaativaan virkaan täysin pätevä henkilö, päätti [13]) kaupunginvaltuusto kehoittaa kaupungin yleisten töiden hallitusta tiedusteltuaan sopivia henkilöitä tai julistettuaan viran uudestaan haettavaksi tekemään valtuustolle ehdotuksen kaupungininsinöörinviran täyttämisestä.

Vuoden 1918 kapinaan osaa ottaneen viranpitäjän ottaminen takaisin toimeensa. Palolaitoksen ent. kersantti V. Sandberg, joka huhtikuussa 1918 erotettiin toimestaan sen johdosta, että hän mainittuna vuonna, kun palopäällystön oli pakko jättää toimensa, oli ryhtynyt alipalomestariksi ja siten liittynyt kapinallisiin, oli anonut, että hänet otettaisiin uudestaan toimeensa tai, jos tämä häneltä evättäisiin, hänelle myönnettäisiin asetuksen mukainen eläke; viimemainittua anomustaan kersantti Sandberg perusteli siten, että hän oli ollut palolaitoksen palveluksessa vuodesta 1891 vuoteen 1918 ja vuonna 1923 saavuttanut 50 vuoden iän ja siis ikä- ja virkavuosiin nähden täytti eläkeohjesäännössä kaupungin viranpitäjille määrätyt eläkkeen saamisen ehdot. Palotoimikunta, jolta oli pyydetty lausuntoa anomuksesta, oli huomaut-

[1]) Valt. pöytäk. 17 p. kesäk. 32 §. — [2]) S:n 16 p. syysk. 21 §. — [3]) S:n 3 p. kesäk. 5 §. — [4]) S:n 4 p. helmik. 12 §. — [5]) S:n 21 p. tammik. 22 §; vrt. vuod. 1924 kert. siv. 144. — [6]) Ks. vuod. 1922 kert. siv. 170. — [7]) Valt. pöytäk. 4 p. maalisk. 13 §; ks. myös tätä kert. siv. 68. — [8]) Valt. pöytäk. 7 p. lokak. 20 §. — [9]) S:n 16 p. syysk. 18 §. — [10]) S:n 8 p. huhtik. 17 §. — [11]) S:n 21 p. tammik. 23 §. — [12]) S:n 13 p. toukok. 4 §. — [13]) S:n 9 p. jouluk. 19 §.

tanut, että eläkeoikeus eläkeohjesäännön mukaan edellytti nuhteetonta palvelusta, mutta että kersantti Sandbergin oman rikkomuksensa vuoksi oli ollut pakko erota toimestaan, minkä vuoksi hänellä ei ollut oikeutta saada edes vähennettyä eläkettä. Valmisteluvaliokunta oli ehdottanut, että hakijalle myönnettäisiin 500 markan kuukautinen ylimääräinen eläke, mutta kaupunginvaltuusto päätti [1]) evätä anomuksen kokonaan.

Virkavapauksien myöntäminen ja sijaisten määrääminen. Lääketieteenlisensiaatti G. Björkqvistille, joka määrättynä hoitamaan kunnalliskodin avointa lääkärintointa oli terveydenhoitolautakunnan suostumuksella ollut kaksi kuukautta virkavapaana Hermannin alueläkärintoimesta, myönnettiin [2]) pitennetty virkavapaus elokuun 25 p:stä lukien, kunnes kunnalliskodin lääkärintoimi täytettäisiin, minkä ohessa lääketieteenlisensiaatti C. Thesleff määrättiin samana aikana hoitamaan Hermannin alueläkärinvirkaa siihen liittyvin palkkaeduin.

Sittenkuin kaupungininsinööri G. Lindqvistille oli myönnetty 2 kuukauden virkavapaus, päätti [3]) kaupunginvaltuusto määrätä työpäällikkö S. Randelinin kesäkuun 18 p:stä heinäkuun 15 p:än sekä työpäällikkö K. J. Willandtin heinäkuun 15 p:stä elokuun 18 p:än hoitamaan hänen virkaansa.

Apulaistyöpäällikkö V. Hirn määrättiin [4]) toistaiseksi, vakinaisen työpäällikön S. Randelinin hoitaessa avointa kaupungininsinöörintointa, toimimaan rakennuskonttorin satamaosaston työpäällikkönä nauttien viimemainittuun virkaan liittyvää pohjapalkkaa.

Kaupungin liittyminen Suomen palosuojeluyhdistyksen jäseneksi. Suomen palosuojeluyhdistyksen esitettyä, että kaupunki liittyisi mainitun yhdistyksen jäseneksi ja kannattaisi sen toimintaa suorittaen vuosittain 6,000 markkaa, kaupunginvaltuusto, joka piti yhdistyksen toimintaa ansiokkaana ja hyödyllisenä maalle kokonaisuutena, päätti [5]) myöntyä esitykseen, mikäli se koski yhdistyksen jäsenyyttä, mutta evätä anomuksen kannatusavun myöntämisestä, koska yhdistyksen toiminnasta ei ollut mainittavaa käytännöllistä hyötyä kaupungille. Kuluvan vuoden jäsenmaksu oli suoritettava valtuuston käyttövaroista Sekalaisten menojen pääluokan kohdalta.

Kotimaisen teollisuuden suosiminen. Kotimaisen työn liitto oli kaupunginvaltuustolle osoittamassaan kirjelmässä lausunut, että liitto kunnan rakennusy. m. yrityksiä varten otettujen suurten lainain [6]) johdosta tahtoi kiinnittää valtuuston huomion kysymykseen, missä määrin nämä työt voitiin suorittaa siten, että maan teollisuus mahdollisimman suuressa määrässä tulisi hankinnoista osalliseksi. Yhdistys anoi puolestaan, että valtuusto päättäisi,

että kaikissa kunnallisissa töissä ja hankinnoissa oli annettava etusija kotimaisille tarjouksille, jos ne tarjotun tavaran laadun ja hinnan puolesta täyttivät samat vaatimukset kuin kilpailevat ulkomaiset tarjoukset; milloin painavat sosialipoliittiset tahi verotusnäkökohdat näyttivät niin vaativan, olisi kuitenkin kunnan viranomaisille myönnettävä oikeus hyväksyä kotimainen tarjous, vaikka se olisi ulkomaista kalliimpikin; että niiden yksityisten liikkeiden tahi henkilöiden, jotka saivat suoritettavakseen kunnallisia töitä, oli noudatettava samaa periaatetta; sekä että kunnan avustusta nauttivissa yleishyödyllisissä rakennusyrityksissä samoinkuin muissakin yrityksissä oli noudatettava samaa periaatetta.

---

[1]) Valt. pöytäk. 17 p. kesäk. 26 §. — [2]) S:n 16 p. syysk. 16 §. — [3]) S:n 17 p. kesäk. 23 §. — [4]) S:n 11 p. marrask. 13 §. — [5]) S:n 8 p. huhtik. 22 §. — [6]) Ks. 1924 vuod. kert. siv. 64.

Esityksestä antamassaan lausunnossa olivat useat kaupungin virastot ja laitokset ilmoittaneet jo aikaisemminkin etusijassa tehneensä hankintasopimuksensa kotimaisten liikkeiden kanssa, jos niiden tarjoamat tavarat laatuunsa ja hintaansa nähden olivat vastaavien ulkomaisten tavarain tasalla, sekä vastedeskin noudattavansa samaa menettelyä. Kaupunginvaltuusto, joka ei katsonut erityisen päätöksen tekemistä asiasta tarpeen vaatimaksi, jätti [1]) liiton esityksen huomioon ottamatta.

Sotaväen ravinto- ja rehuannokset. Uudenmaan läänin maaherran pyydettyä kaupunginvaltuuston lausuntoa sotalaitoksen tarpeisiin rauhanaikana annettavista luontoissuorituksista annetun lain määräämien ravinto- ja rehuannoksien hinnoituksesta kaupunginvaltuusto majoituslautakunnan ehdotuksesta ja sen laatiman laskelman mukaisesti sekä rahatoimikamarin lausuttua mielipiteensä asiasta päätti [2]) esittää, että perusravintoannoksen hinnaksi miestä ja päivää kohti vuonna 1925 määrättäisiin 9: 20 markkaa, mistä määrästä laskettaisiin korvaukseksi aamiaisesta 2: 50 markkaa, päivällisestä 4: 50 markkaa ja illallisesta 2: 20 markkaa, sekä rehuannoksen hinnaksi päivässä ratsuhevoselle 15: 32 markkaa, tykistöhevoselle 15: 30 markkaa sekä kuormastohevoselle 14: 90 markkaa, minkä lisäksi huhti- ja lokakuulla tulisi lisää hevosta kohti 1: 25 markkaa, mikä vastasi puolen pellavasiemenkakkukilon hintaa.

Munkkiniemen yhdyskunnan rakennuskaava. Uudenmaan läänin lääninhallituksen pyydettyä kaupunginvaltuuston lausuntoa laaditusta Munkkiniemen yhdyskunnan VII kaupunginosan rakennuskaavaehdotuksesta, jonka Huopalahden kunnallislautakunta oli alistanut läänin maaherran tutkittavaksi ja vahvistettavaksi, valtuusto päätti [3]) ilmoittaa, ettei kaupungin puolelta ollut mitään muistuttamista puheena olevan asemakaavan hyväksymistä vastaan.

Malmin asemarakennus. Malmin ja Tapaninkylän kylien asukkaat, joiden tietoon oli tullut, että rautatiehallitus aikoi ryhtyä Malmin aseman uudelleenrakentamiseen, anoivat valtuutettujen asiamiesten välityksellä, että kaupungin toimesta suoritettaisiin anomukseen liittyvään karttaan tarkemmin merkityn, asemaa ympäröivän alueen geodeettinen kartoitus, m. m. jotta uusi asemarakennus ja ratapiha saataisiin sijoitetuiksi siten kuin seudun pinnanmuodostus ja kulkutiet asemakaavallisesti vaativat. Sekä kaupungin yleisten töiden hallitus että rahatoimikamari ehdottivat kuitenkin anomuksen evättäväksi, koska ehdotettu työ aiheuttaisi kaupungille 80,000 markan kustannukset tuottamatta vastaavaa hyötyä, topografiset kartat kun riittivät kaupungin tarpeisiin. Kamarin ehdotuksen mukaisesti kaupunginvaltuusto päätti [4]) rautatiehallitukselle lähetettävässä kirjelmässä ainoastaan anoa, että koska asema-alue rajoittui kaupungin tiluksiin ja käsitti alueen, joka lähitulevaisuudessa todennäköisesti yhdistettäisiin kaupunkiin, ja kaupungille sen vuoksi oli tärkeätä saada esittää toivomuksensa puheena olevan asemarakennuksen ja ratapihan sijoittamisesta, kaupungille suotaisiin tilaisuus tutustua ehdotukseen Malmin asemarakennuksen uudestaanrakentamiseksi ja antaa siitä lausuntonsa.

Muut esityksessä lausutut toivomukset jätettiin huomioon ottamatta.

Ammattimaisen autobussiliikenteen ohjesääntö. [6]) Maistraatti ilmoitti [5]) kaupunginvaltuuston liikenteenjärjestelykomitean esityksestä ja rahatoimi-

[1]) Valt. pöytäk. 29 p. huhtik. 28 §. — [2]) S:n 18 p. helmik. 5 §. — [3]) S:n 18 p. helmik 4 §. — [4]) S:n 21 p. tammik. 29 §. — [5]) S:n 12 p. elok. 10 §. — [6]) Ks. Kunnall. asetuskok. siv. 103.

kamaria kuultuaan vahvistaneensa ammattimaisessa autobussiliikenteessä noudatettavan väliaikaisen ohjesäännön. Ilmoitus aiheutti ainoastaan pöytäkirjamerkinnän.

Lausunto autotaksan muutoksista. Helsingin autonkuljettajain yhdistys oli maistraatille huomauttanut, että maistraatin vahvistama autotaksa [1]) käsitti ainoastaan ensimmäisen ja toisen luokan autot, mutta että eräät autonomistajat olivat palvelleet yleisöä maksusta, joka alitti viimemainitulle luokalle vahvistetut maksut, mistä oli ollut seurauksena, että ne ammatinharjoittajat, jotka noudattivat voimassa olevaa taksaa, joutuivat kärsimään kilpailusta. Yhdistys oli edelleen esittänyt ,että kaikki autot luettaisiin joko I tai II luokkaan, II luokan autojen perusmaksu alennettaisiin 6 markasta 5 markkaan, lisämaksu ajosta öiseen aikaan ja rautatienasemalta poistettaisiin sekä ammattimaisessa liikenteessä käytettyjen autojen luku rajoitettaisiin. Maistraatti oli tutkinut edellämainittua anomusta sekä Osakeyhtiö Helsingin autoliikenne—Helsingfors autotrafikaktiebolag nimisen yhtiön esittämää toivomusta saada soveltaa yhtenäistä autotaksaa, jossa ei olisi perus- eikä lisämaksuja ja jonka mukaan maksu olisi 1 markka jokaiselta aloitetulta 250 metrin matkalta, ja oli hankittuaan asiasta kaupungin poliisimestarin lausunnon voimatta kokonaan yhtyä hakijain eikä poliisimestarinkaan ehdotukseen tullut siihen päätökseen, että voimassa olevaan autotaksaan olisi tehtävä eräitä muutoksia, sekä palauttanut asian kaupunginvaltuustoon, jonka tuli antaa siitä lausuntonsa.

Sittenkuin kaupunginvaltuusto tämän johdosta oli kehoittanut liikenteenjärjestelykomiteaansa lausumaan mielipiteensä kysymyksestä, oli komitea puoltanut kolmen eri autoluokan käytäntöön ottamista, joilla jokaisella olisi eri ajomaksunsa. Edelleen komitea oli sitä mieltä, että kaikkiin luokkiin kuuluvien autojen pitäisi päästä kaikille vuokra-asemille, koska oli yleisön edun mukaista mikäli mahdollista voida käyttää kulloinkin halutun luokan autoja. Ajomaksua olisi I ja II luokassa alennettava 1 markka ja lisämaksu ajosta öiseen aikaan ja rautatienasemalta poistettava. Tässä yhteydessä komitea oli ottanut harkittavaksi myöskin kysymyksen autoa puhelimitse tilattaessa ajosta autoasemalta suoritettavan maksun poistamisesta tai mahdollisesta alentamisesta. Kun tämä kuitenkin tuntui kohtuuttomalta, koska matka autoasemalta paikkaan, mihin auto oli tilattu, usein voi olla sangen pitkä, ei mainittua maksua katsottu voitavan muuttaa, ennenkuin autojen tilausta varten olisi saatu aikaan yhteinen puhelinkeskus, joka huolehtisi siitä, että ilmoitettuun luokkaan kuuluva auto tilattaessa aina lähetettiin lähimmältä asemalta, jolta niitä oli saatavissa. Jotta epäjärjestyksiä asemilla voitaisiin välttää, oli vahvistettua taksaa ehdottomasti aina noudatettava. Toivomuksena komitea lausui, että asteettainen siirtyminen umpivaunujen käyttöön määrättäisiin pakolliseksi. Myöskin rahatoimikamari oli antanut lausunnon kysymyksestä ja pääasiassa yhtynyt liikenteenjärjestelykomitean ehdotukseen, kuitenkin sikäli siitä poiketen, että kamari katsoi autotaksan määräävän maksimitaksat, mutta ei minimitaksoja, minkä johdosta ainoastaan olisi valvottava, ettei tinkiminen asemilla saanut tulla kysymykseen.

Maistraatille sittemmin antamassaan lausunnossa kaupunginvaltuusto komitean ja kamarin tekemiin ehdotuksiin yhtyen esitti [2]), että maistraatti uutta autotaksaa laadittaessa ottaisi huomioon seuraavat näkökohdat:

1) että vuokra-autot jaetaan kolmeen luokkaan, I, II ja III luokkaan;

---

[1]) Ks. vuod. 1924 kert. siv. 162—165. — [2]) Valt. pöytäk. 17 p. kesäk. 6 §.

2) että autojen oviin ja jäähdyttäjiin pannaan vähintään 15 sm korkea ja 3 sm leveä messinkilaatasta tehty roomalainen numero, joka osoittaa, mihin luokkaan auto on luettu; autoissa saa edelleen olla toiminimen merkit, jotka kuitenkaan eivät saa olla edellä mainittuja numeroja suuremmat; I luokan autojen pitää marraskuun 1 ja toukokuun 1 p:n välisenä aikana, lukien marraskuun 1 p:stä 1926, olla umpivaunuja;

3) pysäkit sijoittaa poliisi sopiviin paikkoihin kaupungissa, ollen asianomaiset oikeutetut, kunnes autopuhelinkeskus on järjestetty, rahatoimikamarin osoitusten mukaan pysäkeille panemaan puhelimia ehdoin, että kaikki puheena olevan ammatin harjoittajat ovat oikeutetut maksutta niitä käyttämään;

4) I ja II luokan autojen taksa pysytetään nykyisellään siten muutettuna, että pohjamaksua kumpaisessakin luokassa alennetaan 1 markalla; III luokan autojen taksa on muuten sama kuin II luokan autojen, paitsi että siinä ei ole pohjamaksua; edelleen poistetaan lisämaksu ajosta öiseen aikaan ja ajosta rautatienasemalta; sekä

5) vaatimus tai viittaus juomarahain saamiseen samoin kuin myös kaikenlaatuinen tinkiminen kielletään.

Harakan ampumarata. Sittenkuin suojeluskuntain yliesikunta oli anonut Uudenmaan läänin maaherralta lupaa yksinomaan asepajan tarkistusammuntaa varten tarkoitetun ampumaradan perustamiseen Harakan saarelle ja asiasta oli pyydetty kaupunginvaltuuston lausuntoa, päätti [1]) valtuusto ilmoittaa, ettei se tahtonut vastustaa myöntymistä anomukseen, kuitenkin edellyttäen, ettei rata tuottanut haittaa eikä vaaraa ympäristölle, sekä että, jos epäkohtia vastedes ilmaantuisi, hakijan oli heti ryhdyttävä toimenpiteisiin niiden poistamiseksi sekä vastattava mahdollisista vahingoista.

Kahvilan, ravintolain y. m. aukioloaika. Maaherra pyysi kaupunginvaltuuston lausuntoa ravintolain, yömajain, kahvilain, biljardien ja keilaratain avoinnapitoajasta Uudenmaan läänissä annetun säännön mahdollisesta muuttamisesta siten, että mainittujen liikkeiden aukioloajan pitennystä saisi myöntää klo 3:en asti yöllä sekä että pitennysanomus olisi jätettävä ennen klo 1 ip. samana päivänä, jona pitennystä haluttiin. Kaupunginvaltuusto päätti [2]) antamassaan vastauksessa ilmoittaa, ettei sillä ollut mitään muistuttamista maaherran ehdotusta vastaan.

Kansalaisoikeudet. 51 tapauksessa valtuusto puolsi ja 4 tapauksessa ehdotti evättäväksi Suomen kansalaisoikeushakemuksia [3]); 5 tapauksessa valtuusto ei katsonut itsellään olevan syytä lausua mielipidettään mainitun laatuisista hakemuksista. Ensinmainituista tapauksista 18 koski Venäjän, 12 Viron, 10 Ruotsin, 5 Saksan, 2 Latvian, 1 Itävallan, 1 Italian, 1 Sveitsin ja 1 Pohjoisamerikan Yhdysvaltain kansalaisia.

Elinkeino-oikeudet. 17 tapauksessa kaupunginvaltuusto antoi [4]) puoltavan lausunnon ulkomaalaisten anomuksista saada harjoittaa kaupungissa elinkeinoa.

2 tapauksessa valtuusto puolsi [5]) anomuksia saada harjoittaa huutokauppaliikettä. Sensijaan valtuusto ehdotti [6]) evättäväksi erään ulkomaalaisen tekemän anomuksen saada oikeus ammattimaisen autoliikenteen harjoittamiseen.

[1]) Valt. pöytäk 21 p. tammik. 6 §. — [2]) S:n 4 p. helmik. 2 § ja 8 p. huhtik. 1 §. — [3]) S:n 4 p. helmik. 11 §, 4 p. maalisk. 4 §, 8 p. huhtik. 6 §, 29 p. huhtik. 27 §, 3 p. kesäk. 40 §, 7 p. lokak. 5 § ja 28 p. lokak. 7 §. — [4]) S:n 21 p. tammik. 1 ja 2 §§, 18 p. helmik. 3 §, 4 p. maalisk. 3 §, 18 p. maalisk. 1 §, 8 p. huhtik. 2 §, 29 p. huhtik. 1 §, 13 p. toukok. 3 §, 3 p. kesäk. 3 ja 4 §§, 17 p. kesäk. 2 §, 12 p. elok. 5 ja 6 §§, 16 p. syysk. 1 §, 7 p. lokak. 2 §, 28 p. lokak. 2 § ja 25 p. marrask. 2 §. — [5]) S:n 21 p. tammik. 3 § ja 18 p. helmik. 2 §. — [6]) S:n 17 p. kesäk. 15 §.

93 tapauksessa valtuusto puolsi ja 2 tapauksessa ehdotti evättäväksi [1]) anomuksia saada avonaisissa myymälöissä myydä alkoholipitoisia aineita.

Oikeus omistaa kiinteistöjä. 7 tapauksessa kaupunginvaltuusto puolsi [2]) ulkomaiden kansalaisten anomuksia saada omistaa maassa kiinteistöjä.

Vuositilintarkastajain vaali. Kunnallisvaalien keskuslautakunnalta saapuneen ilmoituksen mukaan oli joulukuun 4 ja 5 p:nä 1924 toimitetussa vaalissa valittu [3]) vuositilintarkastajiksi johtaja J. Kauppi, kamreeri T. Wilppula, ylimääräinen oikeusneuvosmies O. Ekman ja johtaja E. Sederholm sekä näiden varamiehiksi johtaja J. Bärlund, kassanhoitajatar M. Sinisalo, kauppias N. von Weymarn ja hinnoittaja E. Edelmann.

Kaupunginvaltuutettujen vaali. Kunnallisvaalien keskuslautakunta ilmoitti, että uuden lainsäädännön johdosta ainoastaan kaupunginvaltuusto oli valittava yleisillä vaaleilla mutta ei, kuten aikaisemmin, tilintarkastajia. Samalla lautakunta ehdotti, että uusien valtuutettujen vaali toimitettaisiin paitsi joulukuun 4 p:nä myöskin 5:ntenä, minkä ehdotuksen valtuusto hyväksyi [4]).

Kaupungin vuoden 1925 tilien tarkastus. Vuoden 1917 kunnallislain 8 §:n 1 kohdan säännöksen mukaan oli kaupungin tilintarkastajat valittava yleisillä vaaleilla kaupunginvaltuutettujen vaalin yhteydessä, jota vastoin kaupunkien kunnallislain muutoksista helmikuun 21 p:nä 1925 annetun lain 17 §:n 2 kohdassa säädettiin, että kaupunginvaltuuston tuli tammikuussa pidettävässä kokouksessa valita tilintarkastajat vuodeksi kerrallaan. Koska vuoden 1926 tammikuussa valittavien tilintarkastajain tuli tarkastaa mainitun vuoden tilit, oli ilmaantunut epätietoisuutta siitä, miten vuoden 1925 tilien tarkastus lain mukaisesti oli toimitettava, kun neljä vuosina 1922, 1923 ja 1924 valituista kahdestatoista tilintarkastajasta oli erovuorossa. Kaupunginvaltuusto päätti [5]) poiketen vuonna 1918 tekemästään päätöksestä [6]) vahvistaa kaupungin vuoden 1925 tilintarkastajain luvun kahdeksaksi sekä antaa mainitun tarkastuksen toimittamisen vuosien 1923 ja 1924 lopussa yleisillä vaaleilla valittujen kahdeksan tilintarkastajan tehtäväksi.

Tilintarkastajain vaali. Sedmigradskyn pientenlastenkoulun ja Marian turvakodin vuoden 1925 tilien tarkastajiksi kaupunginvaltuusto valitsi [7]) kamreeri S. Ehrstedtin ja kirjaltaja K. F. Hellgrenin.

Sailors homen vuoden 1925 tilien tarkastajiksi valittiin [8]) kauppias A. E. Sundström ja hänen varamiehekseen pankkiiri O. Lucander.

Majoituslautakunnan jäsenen ja puheenjohtajan vaali. Majoituslautakunnan jäseneksi ja puheenjohtajaksi kuluvan vuoden loppuun manalle menneen eversti M. af Enehjelmin sijaan kaupunginvaltuusto valitsi [9]) everstiluutnantti I. Lydmanin.

Kaupunginkirjaston inventtaajain vaali. Koska kaupunginkirjaston kirjavaraston inventtaus, joka kirjaston ohjesäännön mukaisesti oli toimitettava joka viides vuosi, viimeksi oli toimitettu vuonna 1920, päätti [10]) kaupunginvaltuusto antaa vttn Janssonin, Noposen ja Pietikäisen tehtäväksi yhdessä kirjastonhoitajain A. Coranderin ja R. Sopasen kanssa toimittaa vuoden varrella ohjesäännön mukaisen inventtauksen.

[1]) Valt. pöytäk. 21 p. tammik. 9 §, 4 p. maalisk. 5 §, 8 p. huhtik. 5 §, 3 p. kesäk. 41 ja 42 §§, 17 p. kesäk. 11 §, 16 p. syysk. 3 §, 28 p. lokak. 5 §, 9 p. jouluk. 42 § ja 16 p. jouluk. 9 §. — [2]) S:n 21 p. tammik. 4 §, 4 p. helmik. 3 §, 4 p. maalisk. 1 § ja 11 p. marrask. 1 §. — [3]) S:n 7 p. tammik. 1 §. — [4]) S:n 28 p. lokak. 8 §. — [5]) S:n 16 p. jouluk. 5 §. — [6]) Ks. vuod. 1918 kert. siv. 256. — [7]) Valt. pöytäk. 29 p. huhtik. 17 §. — [8]) S:n 16 p. jouluk. 2 §. — [9]) S:n 8 p. huhtik. 4 §. — [10]) S:n 29 p. huhtik. 18 §.

Vapautus valiokuntain ja komiteain jäsenyydestä. Vt Patokoski, joka aikoi muuttaa pois paikkakunnalta, vapautettiin [1]) uuden sairaalaohjesäännön ehdotusta tarkastamaan asetetun komitean jäsenyydestä, ja hänen sijaansa valittiin [1]) vt Pietikäinen.

Vapautus johto- ja lautakuntain jäsenyydestä. Varatuomari J. Eerikäinen, joka vuosina 1921 ja 1922 oli ollut tutkijalautakunnan jäsenenä ja vuonna 1924 toimitetussa vaalissa uudelleen oli valittu siihen, anoi vapautusta tästä tehtävästä, koska se haittasi hänen asianajotoimintaansa. Kaupunginvaltuusto myöntyi [2]) anomukseen ja valitsi [2]) hallintosihteeri I. Toivasen herra Eerikäisen sijaan tutkijalautakunnan jäseneksi.

Valiokuntain ja komiteain jäsenten vaali. Talousarviovaliokunnan jäseniksi kaupunginvaltuusto valitsi [3]) vtt A. Aallon, von Frenckellin, Halmeen, Harvian, Idströmin, Lindforsin, Moision, Tulenheimon ja Wuolteen sekä vtn Tulenheimon saatua [4]) omasta pyynnöstään vapautuksen tästä tehtävästä hänen sijaansa vtn Paloheimon.

Valiokuntaan, joka asetettiin valmistelemaan kysymystä yleishyödyllisten yritysten ja laitosten kannatusmäärärahan jakamisesta, valittiin [5]) jäseniksi vtt Ahlfors, Hurmerinta, Meinander, Nuru ja Sillanpää, minkä ohessa valtuusto valtuutti valiokunnan vahvistamaan avustusanomusten ja asianomaisilta hallituksilta ja lautakunnilta tarvittavain lausuntojen antamisen määräajat.

Valiokuntaan, joka asetettiin tarkastamaan laadittua ehdotusta Helsingin henkikirjoituksen ja veronkannannan uudestaanjärjestämiseksi, valittiin [6]) vtt Itkonen, Levonius ja Norrmén.

Kaupunginvaltuusto vahvisti [7]) sen komitean [8]) jäsenluvun, jonka tuli valmistella mahdollisuuksia lähitulevaisuudessa perustaa kunnan kirjapaino ja sen yhteyteen kirjansitomo, kolmeksi, ja valitsi edustajikseen komiteaan johtaja V. Nylanderin ja vtn Hellgrenin, minkä ohessa rahatoimikamaria kehoitettiin [7]) valitsemaan komitean kolmas jäsen.

Sen komitean [9]) jäseniksi, jonka tuli laatia ja lähettää valtuustolle ehdotus kaupungin sairaalain ohjesäännöiksi ja yhteisiksi säännöiksi sekä tarkastaa laaditut ehdotukset sairaalain tililaitoksen ja sairaanhoitajatarkoulun ohjesäännöiksi, kaupunginvaltuusto valitsi [10]) lääkintöneuvos G. R. Idmanin sekä vtt Patokosken, Ryömän, Tolletin ja Tulenheimon. Viimemainitun tultua nimitetyksi pääministeriksi ja sen johdosta anottua vapautusta komitean jäsenyydestä valittiin [11]) hänen sijaansa vt Lundson.

Sen komitean jäseniksi, joka asetettiin [12]) edelleen valmistelemaan kysymystä Kivelän sairaalan keittiörakennuksen rakentamisesta sekä asuntojen järjestämisestä mainitun sairaalan henkilökunnalle kaupunginvaltuusto valitsi [13]) johtaja W. A. Lavoniuksen sekä vtt Lindforsin, Moision, Sillanpään ja Tolletin.

Siihen komiteaan, jonka tuli antaa lausunto rahatoimikamarin tekemästä ehdotuksesta rautatienasemaan rajoittuvan kaupunginalueen asemakaavan laatimiseksi, kaupunginvaltuusto valitsi [14]) vtt J. E. Aallon, Leinon, Lindbergin ja Paloheimon, minkä ohessa rautatiehallitusta oli kehoitettava valitsemaan

[1]) Valt. pöytäk. 13 p. toukok. 1 §. — [2]) S:n 21 p. tammik. 25 § ja 4 p. helmik. 25 §. — [3]) S:n 7 p. tammik. 5 §. — [4]) S:n 3 p. kesäk. 8 §. — [5]) S:n 7 p. tammik. 6 §. — [6]) S:n 7 p. lokak. 6 §; ks. myös tätä kert. siv. 123. — [7]) Valt. pöytäk. 4 p. helmik. 9 §. — [8]) Ks. vuod. 1924 kert. siv. 115. — [9]) Ks. tätä kert. siv. 130. — [10]) Valt. pöytäk. 18 p. maalisk. 16 §. — [11]) S:n 8 p. huhtik. 26 §. — [12]) Ks. tätä kert. siv. 36. — [13]) Valt. pöytäk. 16 p. jouluk. 10 §. — [14]) S:n 29 p. huhtik. 15 §; ks. myös tätä kert. siv. 6.

komiteaan yksi jäsen. Kaupunginvaltuuston puheenjohtajan vtn Ehrnroothin tuli toimia komitean puheenjohtajana.

Terveydenhoitolautakunta oli puoltolauseensa ohella lähettänyt valtuustolle professori vapaah. O. von Hellensin tekemän esityksen, että asetettaisiin komitea valmistelemaan kysymystä kotiterveydenhoidon ja kotitaloudenhoidon opetuskurssien järjestämisestä perheenemännille ja nuorille naisille, ja kaupunginvaltuusto päätti [1]) ehdotuksen hyväksyen valita edustajikseen komiteaan vtn Gebhardin ja rouva L. Saarikiven, minkä lisäksi rahatoimikamaria, terveydenhoitolautakuntaa ja sosialilautakuntaa kutakin kehoitettiin valitsemaan yksi jäsen mainittuun komiteaan.

Johto- ja lautakuntien jäsenten vaali. Puheenjohtajain, varapuheenjohtajain, jäsenten ja varajäsenten vaalissa johto- ja lautakuntiin kaupunginvaltuusto valitsi [2]):

kaupunginvaltuuston vaalilautakuntaan: jäseniksi toimittaja A. Aallon, insinööri E. von Frenckellin ja johtaja Y. Harvian sekä varajäseniksi asioitsija A. J. Luostarisen ja johtaja M. Sergeliuksen;

rahatoimikamariin: jäseniksi pankinjohtajat G. Estlanderin ja T. Grotenfeltin, johtaja K. Heinosen, pankinjohtaja J. A. Levoniuksen; filosofianmaisteri K. A. Wideniuksen ja seppä A. Virran;

satamahallitukseen: jäseniksi kirjaltaja K. F. Hellgrenin, satamatyöntekijä R. Kopran, johtaja J. Pelinin, filosofiantohtori H. Ramsayn ja johtaja K. Seidenschnurin sekä näistä varapuheenjohtajaksi filosofiantohtori H. Ramsayn;

sosialilautakuntaan: jäseniksi insinööri E. von Frenckellin, johtaja Y. Harvian, taloudenhoitaja H. Moision, toimittaja M. Paasivuoren, arkkitehdit E. Paalasen ja A. Toivosen sekä kunnallisneuvos V. v. Wrightin;

työnvälitystoimiston johtokuntaan: jäseniksi kivityöntekijä V. Huuskosen, filosofiantohtori S. Ivalon, toimittaja M. Paasivuoren, kirjelajittelija P. Rahikaisen ja filosofiantohtori E. Railon;

kaupungin irtaimen omaisuuden inventtaajiksi: konttoripäällikkö K. E. Grönlundin, seppä J. Hallan, kivityöntekijä V. Huuskosen, merikapteeni H. L. Laurentin, varastonhoitaja K. V. Saxellin, pankinjohtaja Y. A. Uotilan, filosofianmaisteri E. Warosen, tehtailija K. A. Wiggin ja rakennusmestari O. Vilamon;

kaupungin kiinteän omaisuuden katselmusmiehiksi: metsäneuvos E. J. Koskenmaan, metallityöntekijä J. K. Lehtosen, varatuomari H. Munckin, arkkitehti U. Åbergin ja viilaaja F. A. Åkermanin;

kaupunginkassan inventtaajiksi: konttoristi M. Sinisalon ja filosofianmaisteri J. Toiviaisen sekä heidän varamiehikseen kamreeri V. Hougbergin ja ajuri K. M. Pukin;

verotuslautakuntaan: jäseniksi varatuomari E. J. Ahlan, filosofianmaisteri A. Ekströmin, kamarineuvos E. E. Enebergin, kanslianjohtaja Hj. Enwaldin, varatuomari B. von Fieandtin, maalarimestari A. Haanojan, johtaja P. E. Hallblomin, filosofiantohtori J. Helon, majuri Hj. Honkasen, varastotyöntekijä M. Korhosen, kivityöntekijä H. Laukkasen, vanhemman lehtorin E. Malmbergin, johtaja R. Nikanderin, kauppias A. F. Nymanin, talonmies O. J. Rantasen, valaja O. Saaren, kultaseppä A. Tillanderin, työnvälitysneuvoja T. Uskin, talonomistaja E. Wanteen, maalari T. Wirtasen ja verhoilija E. Wäisäsen;

[1]) Valt. pöytäk. 17 p. kesäk. 21 §. — [2]) S:n 16 p. jouluk. 2 ja 3 §.

tutkijalautakuntaan: jäseniksi protokollasihteeri G. W. Boijerin, isännöitsijä C. F. Fagerholmin, kirvesmies J. Järvisen, metallityöntekijä P. Kalervon, maalari J. Konttisen, johtaja A. Kuusen, johtaja E. Sederholmin ja hallintosihteeri I. Toivasen;

julkisivupiirustusten tarkastustoimikuntaan: jäseniksi professori O. Tarjanteen ja työnvälitysneuvoja T. Uskin;

holhouslautakuntaan: jäseneksi hallintoneuvos A. Rikbergin;

oikeusaputoimiston johtokuntaan: jäseniksi professori W. Chydeniuksen, toimittaja R. Itkosen, ammattijärjestön sihteerin E. A. Metsärannan, hallintoneuvos O. Möllerin ja lakitieteenkandidaatti S. J. Pentin;

urheilulautakuntaan: jäseniksi kansakoulunopettaja U. Autosen, asioitsija Y. Ennen, insinööri E. von Frenckellin, verhoilija V. Lähteisen ja hammaslääkäri R. Stenbergin;

raittiuslautakuntaan: jäseniksi pastori K. K. Aron ja muurari O. W. Paanasen sekä varajäseniksi toimittaja A. E. Leinon ja opettajatar O. Oinolan;

ammattioppilaslautakuntaan: puheenjohtajaksi kunnallisneuvos V. von Wrightin ja varapuheenjohtajaksi varatuomari E. von Böehmin sekä jäseniksi maalarimestari A. Haanojan, metallityöntekijä Y. Lehtisen, kultaseppä F. V. Lindroosin ja kirjansitoja E. Merikosken sekä varajäseniksi metallisorvaaja Hj. Blomqvistin, tehtailija V. W. Holmbergin, johtaja L. Lyytikäisen ja työnjohtaja E. Nurun;

palotoimikuntaan: jäseniksi johtaja G. Idströmin, insinööri I. Killisen, mallipuuseppä K. L. Lydmanin ja kamreeri A. J. Suvirannan;

majoituslautakuntaan: jäseniksi uunityöntekijä K. Järvisen, varatuomari G. Leopoldin ja everstiluutnantti I. Lydmanin sekä varajäseniksi asioitsija K. Aaltosen ja everstiluutnantti V. Holopaisen; näistä valittiin puheenjohtajaksi everstiluutnantti Lydman ja varapuheenjohtajaksi varatuomari Leopold;

köyhäinhoitolautakuntaan: jäseniksi filosofianmaisteri H. Alleniuksen, ylijohtaja A. P. Arvelon, ensimmäisen palomestarin W. Bergströmin, eversti O. Ehrströmin, isännöitsijä C. F. Fagerholmin, filosofiantohtori J. af Forselleksen, rouva I. Grönstrandin, taloudenhoitaja A. Halmeen, laulunopettajatar P. af Heurlinin, rouva E. Huttusen, toimittaja A. E. Leinon, aluelääkäri V. Leontjeffin, taloudenhoitaja H. Moision, sementtityöntekijä P. Nevalaisen, kansakoulunjohtaja A. Noposen, kansakoulunopettajatar O. Oinolan, rouva F. Pietikäisen ja pianoteknikko J. Virtasen sekä varajäseniksi ulkotyöläisen J. E. Aallon, lääketieteentohtori E. Alhon, pastori T. af Björkstenin, metallityöntekijä Hj. Blomqvistin, kätilö H. Edelmannin, ammattientarkastaja I. Grönbergin, veturinkuljettaja F. B. Gröndahlin, sairaanhoitajatar L. Haganin, filosofianmaisteri E. Heikelin, rouva H. Kaukosen, varastotyöntekijä M. Korhosen, ompelijatar S. Lehtisen, metallityöntekijä J. K. Lehtosen, rouva F. Lönnqvistin, lääketieteentohtori A. Ruotsalaisen, rouva M. Salmelan, lääketieteenlisensiaatti A. Wartiovaaran ja alueläkäri L. Wetterstrandin. Lautakunnan puheenjohtajaksi valittiin jäsen Bergström ja varapuheenjohtajaksi jäsen Virtanen.

lastensuojelulautakuntaan: jäseniksi nuor. oikeusneuvosmiehen B. C. Carlsonin, kansakoulunjohtaja A. Noposen, lastentarhanjohtajatar I. Poppiuksen, professori M. Ruuthin, tarkastajatar M. Sillanpään, rouva A. Suomisen ja kirjanpitäjä B. Tabellen sekä näistä puheenjohtajaksi professori Ruuthin ja varapuheenjohtajaksi tarkastajatar Sillanpään;

suomenkielisten kansakoulujen johtokuntaan: jäseniksi toimittajat K. Koskimiehen ja P. Lönngrenin;

ruotsinkielisten kansakoulujen johtokuntaan: jäseniksi filosofiantohtori A. Mickwitzin ja rouva F. Pietikäisen;

ammattiopetuslaitosten johtokuntaan: puheenjohtajaksi kunnallisneuvos V. von Wrightin sekä jäseniksi maalarimestari A. Haanojan, rouva E. Ivalon, asioitsija A. J. Luostarisen, johtaja L. Lyytikäisen, rouva M. Paason ja johtaja M. Sergeliuksen;

työväenopiston suomenkielisen osaston johtokuntaan: jäseniksi esittelijäneuvos E. Böökin, filosofiantohtori T. Hultinin, dosentti K. S. Laurilan, filosofianmaisteri R. Liukkosen, kansakoulunjohtaja A. Noposen, talonmies O. J. Rantasen ja toimittaja Y. Räisäsen;

työväenopiston ruotsinkielisen osaston johtokuntaan: jäseniksi filosofiantohtori J. af Forselleksen, filosofianmaisteri Y. Heikelin, filosofiantohtori A. Mickwitzin, rouva F. Pietikäisen, professori J. E. Rosbergin, johtaja M. Sergeliuksen ja kirjakauppa-apulaisen F. Sundquistin;

kansanlastentarhain johtokuntaan: jäseniksi opettajatar N. Bohnhofin, rouvat F. Borgmanin ja M. Oksasen, lääketieteentohtori A. Ruotsalaisen ja kirkkoherra E. Wirénin;

Sedmigradskyn pientenlastenkoulun ja Marian turvakodin johtokuntaan: jäseniksi arkkitehti E. Fabritiuksen ja rouva F. Pietikäisen;

kaupunginkirjaston johtokuntaan: jäseniksi filosofiantohtori A. H. Bergholmin, professori H. Bergrothin, kivityöntekijä V. Huuskosen, filosofiantohtori G. Schaumanin ja ylim. professorin V. Voionmaan;

kaupunginmuseon johtokuntaan: jäseniksi filosofianlisensiaatti J. Ailion, filosofiantohtori A. Hämäläisen ja yliarkkitehti M. Schjerfbeckin;

musiikkilautakuntaan: jäseniksi yliarkkitehti H. Lindbergin, kirjaltaja V. Mikkolan, kauppaneuvos A. Niklanderin, filosofiantohtori H. Ramsayn ja puuseppä E. G. Vuorisen;

kaupungin teknillisten laitosten hallitukseen: jäseniksi professori A. L. Hjelmmanin, metallityöntekijä O. Niemen, insinööri Hj. Pehrmanin, sähköteknikko V. V. Salovaaran ja insinööri E. Schröderin sekä näistä puheenjohtajaksi professori Hjelmmanin ja varapuheenjohtajaksi insinööri Pehrmanin;

kaupungin yleisten töiden hallitukseen: jäseniksi insinöörit E. Moringin ja M. M. Muoniovaaran, kirvesmies A. Mäkisen, sähkötyöntekijä O. V. Oksasen, arkkitehti A. Toivosen, rakennusmestari I. W. Uddin ja arkkitehti V. Vähäkallion sekä näistä puheenjohtajaksi insinööri Muoniovaaran ja varapuheenjohtajaksi insinööri Moringin;

puhtaanapitohallitukseen: jäseniksi toimittaja A. Aallon, professori H. Kyrklundin, rakennusmestari A. Malmin ja johtaja M. Sergeliuksen; sekä

maatalouslautakuntaan: jäseniksi ylim. professorin E. Ehrnroothin, maatalousneuvos K. J. Ellilän, kaupungingeodeetti W. O. Lillen, johtaja V. Tannerin ja luottamusmies V. Wiherkosken.

Komiteavaltuuksien jatkaminen. Kaupunginvaltuusto päätti [1]) jatkaa toistaiseksi vttlle Halmeelle, Lindforsille ja Paloheimolle sekä heidän varamiehilleen vttlle Huuskoselle ja Ramsaylle annettuja [2]) valtuuksia edustaa kaupunkia niissä neuvotteluissa, jotka pidettäisiin Helsingin—Risteen rautatiesuunnitelmaa harrastavain kuntain edustajain kesken.

Vanhempainneuvostojen vaali. Maistraatin kehoituksesta kaupunginvaltuusto valitsi [3]) valtioneuvoston päätöksen nojalla syyskuun 1 p:nä

[1]) Valt. pöytäk. 12 p. elok. 24 §. — [2]) Ks. vuod. 1924 kert. siv. 171. — [3]) Valt. pöytäk. 16 p. syysk. 2 §.

toimintansa aloittaneen uuden suomalaisen poikalyseon vanhempainneuvoston kolmivuotiskaudeksi syyskuun 1 p:stä 1925 syyskuun 1 p:än 1928.

Jäsenten valitseminen yksityisten laitosten johtokuntiin. Ammattien edistämislaitoksen johtokunnan jäseneksi valittiin [1]) työnvälitysneuvoja T. Uski sekä hänen varamiehekseen insinööri E. von Frenckell.

Taideteollisuuskeskuskoulun johtokunnan jäseniksi valittiin [1]) filosofianlisensiaatti J. Ailio ja professori A. Lindgren sekä heidän varamiehikseen kirjaltaja K. F. Hellgren ja arkkitehti V. Jung.

Kauppakorkeakoulun johtokunnan jäseneksi valittiin [1]) pääjohtaja J. Castrén.

Sailors homen johtokunnan jäseneksi valittiin [1]) konsuli A. Holmström ja varajäseneksi kamreeri V. Hougberg.

Ammattien edistämislaitoksen johtokuntaan valittiin varajäseneksi maalarimestari H. A. Bergström insinööri W. K. Åströmin sijaan, jonka toimikausi päättyi joulukuun 31 p:nä 1926 ja joka anomuksesta oli vapautettu tehtävästään [2]).

Jäsenten valitseminen lakimääräisiin lautakuntiin. Uudenmaan läänin maaherran vahvistettua Helsingin tulo- ja omaisuusverotuslautakunnan jäsenluvun kahdeksaksi kaupunginvaltuusto valitsi [3]) mainitun lautakunnan jäseniksi johtaja P. E. Hallblomin, filosofiantohtori J. Helon, majuri H. Honkasen ja lehtori E. Malmbergin sekä varajäseniksi varatuomarit E. Blomqvistin ja B. von Fieandtin, hallitussihteeri O. J. Laurilan ja metallityöntekijä J. K. Lehtosen.

Puheenjohtajan, jäsenten ja varajäsenten vaali kunnallisvaalien keskuslautakuntaan. Kunnallisen vaalilain 3 §:n mukaisesti toimitettiin [4]) puheenjohtajan, varapuheenjohtajan, jäsenten ja varajäsenten vaali kunnallisten vaalien keskuslautakuntaan samoinkuin kaupungin äänestysalueiden vaalilautakuntiin.

Kaupungin edustus eri kongresseissa. Helsingissä pidettävän toisen yleisen asuntokongressin järjestelykomitean kutsuttua kaupunginvaltuuston ottamaan osaa siihen kongressiin, jonka Asuntoreformiyhdistys, Suomen kaupunkiliitto ja Suomen kaupunginrakentajain liitto aikoivat järjestää Helsingissä toukokuun 22 ja 23 p:nä, päätti [5]) kaupunginvaltuusto valita vtt A. Aallon, Gebhardin, Lindforsin, Nurun ja Uddin edustajikseen puheena olevaan tilaisuuteen.

Kaupunginvaltuusto päätti [6]) antaa puheenjohtajalleen A. Tulenheimolle tehtäväksi edustaa kaupunkia Pariisissa syyskuun 28 p:nä—lokakuun 4 p:nä pidettävillä kansainvälisillä kaupunkipäivillä.

---

[1]) Valt. pöytäk. 16 p. jouluk. 2 §. — [2]) S:n 16 p. jouluk. 6 §. — [3]) S:n 16 p. jouluk. 4 §. — [4]) S:n 3 p. kesäk. 6 § ja 28 p. lokak. 19 ja 20 §§. — [5]) S:n 29 p. huhtik. 16 §. — [6]) S:n 12 p. elok. 26 §; vrt. tätä kert. siv. 95.

II. Rahatoimikamari.

Rahatoimikamarin puheenjohtajana toimi vuoden varrella kaupunginjohtaja ent. senaattori A. Castrén sekä hänen ollessaan estyneenä joku avustavista kaupunginjohtajista, insinööri J. W. Andersin ja filosofiantohtori J. Helo nyt mainitussa järjestyksessä. Toukokuun 1 p:nä erosi herra Helo ja johtaja V. A. Hupli tuli hänen sijaansa. Kaupunginvaltuuston valitsemina kamarin jäseninä olivat johtaja A. Björkenheim, pankinjohtaja T. Grotenfelt, johtaja K. Heinonen, lakitieteenkandidaatti K. V. Holma, johtaja K. A. Widenius ja seppä A. Virta. Rahatoimikamarin jaostoon kuuluivat kaupunginjohtaja sekä kaksi kamarin jäsentä, jotka valittiin neljäksi kuukaudeksi kerrallaan.

Kanslianjohtajana toimi avustava kaupunginjohtaja Andersin. Sihteerinvirkoja hoitivat ent. yhteiskoulunopettaja A. Ervasti, ent. kaupunginarkkitehti K. Hård af Segerstad ja varatuomari A. Blomberg. Notaarina oli filosofianmaisteri G. Brotherus, kirjaajana neiti I. Heikel. Asiamiehenä oli varatuomari M. Wilskman ja asiamiesosaston notaarina herra S. Puranen.

Rahatoimikamarilla oli vuoden varrella 93 ja kamarin jaostolla 47 kokousta. Kamarin pöytäkirjain pykäläluku oli 6,453 ja lähetettyjen kirjeiden luku 1909.

Rahatoimikamarin vuoden varrella käsittelemistä asioista mainitaan tässä seuraavat:

A. Kaupungin kiinteää omaisuutta koskevat asiat.

1. *Kysymykset kiinteän omaisuuden hankinnasta ja kaupungille kuuluvan tuollaisen omaisuuden luovutuksesta.*

Huvilain osto. Rahatoimikamari päätti [1]) ostaa kaksi konsuli Chr. Rotermanin omistamaa, Hertonäsissä sijaitsevaa huvilarakennusta yhteensä 15,000 markan hinnasta, mikä määrä osoitettiin kamarin käyttövaroista.

Erään Vallilan vuokratontin lunastaminen. Sittenkuin Osakeyhtiö Keiteleentie n:o 5 oli ilmoittanut lunastaneensa Vallilan korttelissa n:o 541 sijaitsevan Keiteleentien tontin n:o 5 vuokraoikeuden 195,000 markan kauppahinnasta, mutta rakennukset oli arvioitu ainoastaan 150,000 markaksi, päätti [2]) rahatoimikamari kieltäytyä hyväksymästä mainittua luovutusta ja käyttää hyväkseen vuokrasopimuksessa kaupungille pidätettyä lunastusoikeutta. Tällaisen tapauksen varalta säädetyksi arviomieheksi valittiin arkkitehti A. Eriksson.

Sittemmin yhtiö ilmoitti puheena olevan kaupan purkautuneen, ja rahatoimikamari päätti [3]) tämän johdosta antaa lunastuskysymyksen raueta.

---

[1]) Rkmrin pöytäk. 8 p. toukok. 700 §; vrt. vuod. 1924 kert. siv. 173. — [2]) Rkmrin pöytäk. 8 p. toukok. 720 §. — [3]) Rkmrin jstn pöytäk. 3 p. kesäk. 2,025 §.

Vuokra-alueen lunastus. Elokuun 4 p:nä tehdyllä vapaaehtoisella sopimuksella kaupunki möi torppari J. Nordströmille hänellä vuokralla olleen, kaupungin omistamaan, Bromarvin pitäjän Bengtsärin kylässä sijaitsevaan Norrgårdin verotilaan kuuluvan ja n. 16 ha:n laajuisen torpan 12,530: 75 markan kauppahinnasta, jonka asianomainen maanmittausinsinööri toimitetussa järjestelyjaossa oli määrännyt alueelle, minkä ohessa kaksi Nordströmin Kärrholmen nimisellä saarella omistamaa latoa joutuisi kaupungin omaisuudeksi, ja samalla sovittiin, että kasvavat puut, joiden läpimitta rinnan korkeudelta oli pienempi kuin 20 cm, sisältyisivät kauppaan, jota vastoin Nordström saisi lunastaa paksummat rungot 2: 50 markan hinnasta kuutiojalalta, sittenkuin ne oli kaupungin toimesta ja kustannuksella laskettu ja mitattu. Rahatoimikamari antoi maatalouslautakunnan toimeksi [1]) antaa laskea ja mitata sen metsän, joka Nordströmin tuli lunastaa.

Hertonäsissä oleva torppa. Sittenkuin kaupunginvaltuusto vuonna 1921 oli päättänyt [2]) maaliskuun 12 p:än 1926 vuokrata torppari E. Sohlille Hertonäsissä olevan Nybacka nimisen torpan ja Helsingin pitäjän vuokralautakunta sitä ennen oli arvioinut Sohlin suorittamat torpan parannustyöt 20,637: 50 markaksi sekä tämän arvioinnin jälkeen suoritetut parannustyöt 6,200 markaksi, oli torppari Sohl anonut, että hänelle maksettaisiin mainitut määrät, jotka kuitenkin voitaisiin vähentää yhteensä 25,000 markkaan, jos suoritus tapahtuisi heti. Koska oli todennäköistä, että kaupunki joka tapauksessa velvoitettaisiin suorittamaan puheena olevat korvaukset, päätti [3]) rahatoimikamari osoittaa käyttövaroistaan 25,000 markkaa maksettavaksi Sohlille ehdoin, että hän luopui kaikista oikeuksistaan Nybackan torppaan ja Langebergin alueeseen.

Kahden varastosuojan osto. Valtion tarjottua kaupungille lunastettavaksi kaksi Ruoholahdessa sijaitsevaa puista tavarasuojaa päätti [4]) rahatoimikamari ostaa puheena olevat suojat 90,000 markasta.

Eräiden tilusten ostotarjousten epääminen. Osakeyhtiö Pohjoismaiden yhdyspankin haaraosasto Privatbanken sekä puolisot C. ja E. Linder olivat tarjonneet kaupungille lunastettavaksi kaikki 3,250 Brändö gård aktiebolag nimisen yhtiön osaketta 1,250 markan hinnasta osakkeelta eli yhteensä 4,062,500 markasta, ja Aktiebolaget Brändö villastad oli ilmoittanut olevansa suostuvainen myymään Kivinokka nimisen niemen 2,900,000 markan hinnasta, mutta rahatoimikamari päätti [5]) myyjäin tiluksille määräämään korkeaan hintaan katsoen sekä koska kaupunki ei niitä välittömästi tarvinnut, evätä tarjoukset.

Lastensuojelulautakunta esitti uudistetun anomuksen, että kaupungin tarpeisiin ostettaisiin Lönnbacka niminen Pakinkylän palsta, mutta rahatoimikamari päätti [6]) ainoastaan pysyä aikaisemmalla kielteisellä kannallaan kysymykseen nähden.

Osakeyhtiö Degerö aktiebolagin tarjottua kaupungille lunastettavaksi 21 kauppaneuvos H. Borgströmin kansanpuistoon rajoittuvaa Hålvikin—Håkansvikin alueen palstaa Degerössä 2,000,000 markan hinnasta rahatoimikamari päätti [7]) evätä tarjouksen korkean hinnan vuoksi.

Julistettu tonttihuutokauppa. Maistraatin julistettua Vallilassa sijaitsevan Päijänteentien tontin n:o 33 vuokraoikeuden myytäväksi pakkohuutokaupalla päätti [8]) rahatoimikamari, koska kaupungilla sen johdosta, että vuokraaja, veturinkuljettaja A. F. Ahlström oli rakentanut tontille ainoastaan kivijalan eikä siis ollut täyttänyt rakennusvelvollisuuttaan, oli oikeus ottaa tontti takaisin

[1]) Rkmrin jstn pöytäk. 11 p. elok. 2,694 §. — [2]) Ks. vuod. 1921 kert. siv. 32. — [3]) Rkmrin pöytäk. 6 p. marrask. 1,521 §. — [4]) S:n 22 p. syysk. 1,264 §. — [5]) S:n 3 p. helmik. 189 §. — [6]) S:n 30 p. jouluk. 1,858 §; ks. myös vuod. 1923 kert. siv. 167. — [7]) Rkmrin pöytäk. 23 p. lokak. 1,441 §. — [8]) Rkmrin jstn pöytäk. 21 p. tammik. 311 §.

haltuunsa, antaa asiamiehelle tehtäväksi mainitussa huutokauppatilaisuudessa pidättää kaupungille täyden toimintavapauden puheena olevaan tonttiin nähden.

Myytyjä tontteja. Rahatoimikamari möi vuoden varrella alla mainitut tontit:

Korttelin numero.	Katu.	Tontin numero.	Ostaja.	Tontin pinta-ala, m².	Huutokauppahinta, Smk.
442	Apollokatu	18	Osakeyhtiö Virkamiesasuntola Apollokatu n:o 18 [1])	907.089	292,600 —
418	Fredrikinkatu	68	Rakennusmestari A. Miettinen [2])	1,114.849	320,500 —
417	„	81	Asunto-osakeyhtiö Fredrikinkatu 81 [3])	1,363.500	503,000 —
362	Fredriksperink.	38	Arkkitehti J. Kekkonen [4])	1,283.72	155,000 —
340	Helsinginkatu	9	Arkkitehti M. Olin ja varatuomari A. Westberg [5])	985.250	273,000 —
348	„	11	S:n s:n [6])	960.690	283,400 —
338 a	„	12	Rakennusmestari A. Salovaara [7])	855.020	36,500 —
349	„	13	Valtioneuvos V. Kivi ja herra J. Koskinen [8])	1,572.638	213,900 —
349	„	15	S:n s:n [8])	1,806.842	200,600 —
362	It. Brahekatu	13	Arkkitehti J. Kekkonen [4])	1,156.00	128,000 —
339	Kaarlenkatu	13	Uunintekijä K. C. Sinisalo sekä rakennusmestarit U. Valhelm ja A. Karvinen [9])	1,325.350	222,600 —
417	Lutherkatu	4	Rakennusmestari O. E. Lund [10])	1,193.293	273,000 —
417	„	6	Herrat A. Sariola, J. Roine ja Hj. Kaipainen [11])	1,356.607	231,000 —
418	„	12	Rakennusmestarit A. Salovaara ja P. Stenvall [12])	1,274.405	110,000 —
418	„	14	Arkkitehti E. Paalanen ja varatuomari J. Eerikäinen [13])	1,132.119	260,000 —
513	Messeniuskatu	11	Varatuomarit B. Nystén ja L. Mömmö sekä insinööri V. Paloheimo [14])	1,305.310	352,400 —
442	Minervakatu	6	Helsingin ruotsalainen Olaus-Petri-seurakunta [15])	2,174.766	451,880 —
362	Porvoonkatu	11	Arkkitehti J. Kekkonen [4])	1,498.90	235,000 —
375	„	20	Herra D. J. Niemelä [16])	724.500	42,000 —
425	Temppelikatu	15	Asunto-osakeyhtiö Temppelirinne [17])	1,765.734	653,300 —
342	Torkkelinkatu	5	Rakennusmestari J. A. Ylén [18])	622.080	42,300 —
341	„	7	Kauppias K. V. Tamminen [19])	720.510	70,500 —
341	„	9	Kauppias O. Vähätalo [20])	467.040	42,000 —
341	„	11	Rakennusmestari A. F. Koskivirta [21])	462.070	42,000 —
341	„	13	Rakennusmestari P. J. Pärnänen [22])	478.355	51,800 —
341	„	15	Herra J. Ahlstedt [23])	518.848	54,100 —

[1]) Rkmrin pöytäk. 24 p. helmik. 287 §. — [2]) S:n 3 p. maalisk. 335 §. — [3]) S:n 10 p. helmik. 210 §. — [4]) S:n 17 p. maalisk. 388 §. — [5]) S:n 15 p. syysk. 1,228 §. — [6]) S:n 8 p. toukok. 699 §. — [7]) S:n 3 p. marrask. 1,494 §. — [8]) S:n 1 p. syysk. 1,172 §. — [9]) S:n 8 p. toukok. 697 §. — [10]) S:n 10 p. helmik. 209 §. — [11]) S:n 24 p. helmik. 286 §. — [12]) S:n 10 p. maalisk. 360 §. — [13]) S:n 10 p. maalisk. 361 §. — [14]) S:n 6 p. lokak. 1,334 §. — [15]) Rkmrin jstn pöytäk. 7 p. tammik. 92 §. — [16]) Rkmrin pöytäk. 16 p. kesäk. 968 §. — [17]) S:n 10 p. helmik. 211 § ja rkmrin jstn pöytäk. 25 p. marrask. 4,122 §. — [18]) Rkmrin pöytäk. 16 p. kesäk. 967 §. — [19]) S:n 3 p. marrask. 1,495 §. — [20]) S:n 15 p. syysk. 1,226 §. — [21]) S:n 15 p. syysk. 1,227 §. — [22]) S:n 3 p. marrask. 1,496 §. — [23]) S:n 3 p. marrask. 1,497 § ja rkmrin jstn pöytäk. 25 p. marrask. 4,130 §.

Tonttien luovutus. Erinäisten rahatoimikamarin aikaisemmin myymien tonttien siirryttyä oston johdosta uudelle omistajalle, ennenkuin tontin hinta oli kokonaan maksettu, päätti rahatoimikamari myöntyä alla mainittujen henkilöiden ja yhtiöiden anomuksiin, että henkilökohtainen vastuu kaupungille annetuista, seuraavien tonttien maksamatonta lunastushintaa koskevista velkasitoumuksista siirrettäisiin hakijoille: apteekkari T. Jääskeläinen korttelissa n:o 446 olevan Länt. viertotien tonttiin n:o 8 nähden [1]); Asunto-osakeyhtiö Porvoonkatu 26 korttelissa n:o 380 olevaan Loviisankadun tonttiin n:o 3 nähden [2]); Asunto-osakeyhtiö Aura korttelissa n:o 436 olevaan Museokadun tonttiin n:o 13 nähden [3]); osakeyhtiö Bostadsaktiebolaget Runeberggatan 39 korttelissa n:o 437 olevaan Runebergkadun tonttiin n:o 39 nähden [4]); Osakeyhtiö Sampokatu 1 korttelissa n:o 431 olevaan Sampokadun tonttiin n:o 1 nähden [5]); sekä aviopuolisot L. J. ja I. S. Salo korttelissa n:o 386 olevaan Porvoonkadun tonttiin n:o 28 nähden [6]).

Tonttien varaaminen. Aktiebolaget Kammio sjukhem osakeyhtiön anottua, ettei kaupunki toistaiseksi möisi XIV kaupunginosan korttelissa n:o 477 sijaitsevia Ruusulankakadun tontteja n:o 13 ja 15, rahatoimikamari päätti [7]), että tontit varattaisiin kaupungin omiin tarpeisiin.

Rahatoimikamari päätti [8]), että XI kaupunginosan korttelissa n:o 336 sijaitseva Kaarlenkadun tontti n:o 3 varattaisiin viereisellä tontilla olevan sähkölaitoksen aliaseman laajentamiseen.

Tonttiluettelo. Rahatoimikamari vahvisti [9]) niiden tonttien luettelon, jotka vuonna 1925 tarjottaisiin myytäviksi, sekä päätti samalla, että myytäessä XIII kaupunginosassa Lutherinkadun varrella olevia korttelien n:o 417 ja 418 tontteja kauppakirjaan oli sisällytettävä määräys, että niitä rakennettaessa oli noudatettava julkisivupiirustusten tarkastustoimikunnan vahvistamia julkisivukaavioita.

Salmisaaren yhdistäminen kaupunkiin. Valtioneuvoston päätettyä, että Huopalahden kunnan Drumsön yksinäistilaan n:o 1 kuuluva Salmisaari niminen palsta R. N:o 169 siihen kuuluvine vesialueineen kirkollisessa, hallinnollisessa ja oikeudellisessa suhteessa yhdistettäisiin Helsingin kaupunkiin, oli valtiovarainministeriö ilmoittanut, että kameraalinen siirto edellytti palstan erottamista itsenäiseksi tilaksi, ja rahatoimikamari päätti [10]) kehoittaa kaupungingeodeettia ja asiamiestä ryhtymään tämän johdosta tarpeellisiin toimenpiteisiin.

Torpan lohkaiseminen. Korkeimman oikeuden oikeutettua Råbacka nimisen torpan haltijan vuokraaja O. Tengströmin lunastamaan torpan itsenäiseksi tilaksi oli maanmittari L. Erander huhtikuun 11 p:nä suorittanut torpan alueen lohkaisemisen, jonka rahatoimikamari päätti [11]) hyväksyä.

Ruskeasuon ja Uudenpellon pakkolunastus. Kaupunginvaltuuston antaman tehtävän mukaisesti [12]) rahatoimikamari anoi [13]) Uudenmaan läänin maaherralta, että Ruskeasuon ja Uudenpellon pakkolunastus kaupungille julistettaisiin loppuun suoritetuksi.

---

[1]) Rkmrin jstn pöytäk. 26 p. maalisk. 1,025 §; ks. vuod. 1922 kert. siv. 185. — [2]) Rkmrin jstn pöytäk. 10 p. kesäk. 2,031 §; ks. vuod. 1922 kert. siv. 185. — [3]) Rkmrin jstn pöytäk. 30 p. syysk. 3,181 §; ks. vuod. 1916 kert. siv. 178. — [4]) Rkmrin jstn pöytäk. 11 p. marrask. 3,765 §; ks. vuod. 1922 kert. siv. 185. — [5]) Rkmrin jstn pöytäk. 11 p. marrask. 3,800 §; ks. vuod. 1923 kert. siv. 170. — [6]) Rkmrin jstn pöytäk. 25 p. marrask. 4,135 §; ks. vuod. 1909 kert. siv. 149. — [7]) Rkmrin pöytäk. 28 p. elok. 1,155 §. — [8]) S:n 11 p. syysk. 1,218 §. — [9]) S:n 9 p. tammik. 61 §. — [10]) S:n 16 p. tammik. 96 §. — [11]) S:n 2 p. kesäk. 880 §. — [12]) Ks. tätä kert. siv. 14. — [13]) Rkmrin jstn pöytäk. 4 p. maalisk. 900 §.

2. *Kaupungin kiinteän omaisuuden vuokra- ja muuta nautintaoikeutta sekä tilapäistä käyttöoikeutta koskevat asiat.*

Rangaistus vuokramaksun suorittamisen laiminlyönnistä. Rahatoimikamari päätti [1]), että kaikkiin uusiin vuokrasopimuksiin otettaisiin sellainen määräys, että vuokraaja laiminlyötyään vuokramaksunsa suorittamisen oli velvollinen suorittamaan maksettavaksi langenneelle määrälle 15 % koron sekä lisäksi 20 markkaa ylimääräisestä kannosta.

Vuokralle annetut asuntotontit ja -alueet. Rahatoimikamari teki asuntotarkoituksiin käytettävää maata koskevat vuokrasopimukset seuraavissa tapauksissa:

Tiluksen nimi.	Vuokraajan nimi.	Vuokrakausi päättyy.	Vuotuinen vuokramaksu, Smk.
Bölenkatu, tontti n:o 38	Työmies A. Lappi [2])	1935, jouluk. 31	3,500 —
		1945, jouluk. 31	4,200 —
		1955, jouluk. 31	4,900 —
Hertonäs, huvilapalsta n:o 46 a	Herra N. Ekman [3])	1957, elok. 1	25 —
S:n huvilapalsta n:o 46 b	Tullivahtimestari A. G. Hielm [3])	1957, elok. 1	25 —
Käpylä, tontti n:o 9 a kortt. n:o 869	Kirvesmies O. W. Wirta [4])	1927, kesäk. 1	200 —
		1932, kesäk. 1	400 —
		1942, kesäk. 1	900 —
		1952, kesäk. 1	1,125 —
		1962, kesäk. 1	1,350 —
		1980, kesäk. 1	1,575 —
S:n tontti n:o 9 b kortt. n:o 869	Varastomies H. M. Sirén [5])	1980, kesäk. 1	Kuten edell.
S:n tontti n:o 10 a kortt. n:o 869	Muurari E. Linna [6])	1980, kesäk. 1	Kuten edell.
S:n tontti n:o 1 kortt. n:o 870	Kirvesmies V. V. Lindfors [7])	1980, kesäk. 1	Kuten edell.
S:n tontti n:o 4 kortt. n:o 870	Apumies S. Peltokorpi [8])	1980, kesäk. 1	Kuten edell.
S:n tontti n:o 5 a kortt. n:o 870	Työmies A. V. Packalén [9])	1927, kesäk. 1	225 —
		1932, kesäk. 1	450 —
		1942, kesäk. 1	1,000 —
		1952, kesäk. 1	1,250 —
		1962, kesäk. 1	1,500 —
		1980, kesäk. 1	1,750 —
S:n tontti n:o 11 kortt. n:o 870	Veturinkuljettajat K. J. Sjöblom ja V. Tissari [10])	1980, kesäk. 1	Kuten edell.
S:n tontti n:o 7 a kortt. n:o 869	Johtaja E. G. R. Joutseno [11])	1927, kesäk. 1	250 —
		1932, kesäk. 1	500 —
		1942, kesäk. 1	1,200 —
		1952, kesäk. 1	1,500 —
		1962, kesäk. 1	1,800 —
		1980, kesäk. 1	2,100 —

[1]) Rkmrin pöytäk. 2 p. kesäk. 879 §. — [2]) S:n 12 p. kesäk. 953 §. — [3]) Rkmrin jstn pöytäk. 2 p. syysk. 2,868 §. — [4]) S:n 11 p. elok. 2,690 §. — [5]) S:n 25 p. kesäk. 2,332 §. — [6]) S:n 13 p. toukok. 1,770 §. — [7]) S:n 7 p. tammik. 134 §. — [8]) S:n 14 p. lokak. 3,501 §. — [9]) S:n 29 p. huhtik. 1,510 §. — [10]) S:n 4 p. helmik. 514 §. — [11]) S:n 7 p. heinäk. 2,432 §.

Käpylä, tontti n:o 8 b kortt. n:o 869	Puuseppä O. V. Wirtanen [1]	1980, kesäk. 1	Kuten edell.
S:n tontti n:o 6 kortt. n:o 873	Työmies H. Koskela [2]	1980, kesäk. 1	Kuten edell.
S:n tontti n:o 11 kortt. n:o 873	Viilaaja O. Kasurinen [3]	1980, kesäk. 1	Kuten edell.
S:n tontti n:o 12 kortt. n:o 869	Herra U. Hytönen [4]	1927, heinäk. 1	200 —
		1932, heinäk. 1	400 —
		1942, heinäk. 1	900 —
		1952, heinäk. 1	1,125 —
		1962, heinäk. 1	1,350 —
		1980, heinäk. 1	1,575 —
S:n tontti n:o 3 kortt. n:o 870	Peltiseppä E. F. Strömberg [5]	1929, kesäk. 1	225 —
		1934, kesäk. 1	450 —
		1944, kesäk. 1	1,000 —
		1954, kesäk. 1	1,250 —
		1964, kesäk. 1	1,500 —
		1980, kesäk. 1	1,750 —
S:n tontti n:o 22 kortt. n:o 823	Asunto-osakeyhtiö Osmo-Käpylä [6]	1929, heinäk. 1	400 —
		1934, heinäk. 1	800 —
		1944, heinäk. 1	1,600 —
		1954, heinäk. 1	2,000 —
		1964, heinäk. 1	2,400 —
		1974, heinäk. 1	2,800 —
S:n tontti n:o 24 b kortt. n:o 823	Pastori S. A. Sinisalo [7]	1974, heinäk. 1	Kuten edell.
S:n tontti n:o 12 b kortt. n:o 874	Vaihdemies F. I. Haapala [8]	1929, jouluk. 31	225 —
		1934, jouluk. 31	450 —
		1944, jouluk. 31	1,000 —
		1954, jouluk. 31	1,250 —
		1964, jouluk. 31	1,500 —
		1974, jouluk. 31	1,750 —
S:n tontti n:o 33 kortt. n:o 862	Peltiseppä J. Berg [9]; vuokrasopimus sittemmin purkautunut [10]	1930, tammik. 1	200 —
		1935, tammik. 1	400 —
		1945, tammik. 1	900 —
		1955, tammik. 1	1,125 —
		1965, tammik. 1	1,350 —
		1975, tammik. 1	1,575 —
S:n tontti n:o 33 kortt. n:o 862	Työnjohtaja K. Linnavuori [11]	1930, kesäk. 1	200 —
		1935, kesäk. 1	400 —
		1945, kesäk. 1	900 —
		1955, kesäk. 1	1,125 —
		1965, kesäk. 1	1,350 —
		1975, kesäk. 1	1,575 —
S:n tontti n:o 2 kortt. n:o 865	Kirvesmies V. V. ja rouva L. Korvenranta [12]	1930, kesäk. 1	225 —
		1935, kesäk. 1	450 —
		1945, kesäk. 1	1,000 —
		1955, kesäk. 1	1,250 —
		1965, kesäk. 1	1,500 —
		1975, kesäk. 1	1,750 —
S:n tontti n:o 23 kortt. n:o 867	Asemamies J. A. Sundström [13]	1930, heinäk. 1	225 —
		1935, heinäk. 1	450 —
		1945, heinäk. 1	1,000 —
		1955, heinäk. 1	1,250 —
		1965, heinäk. 1	1,500 —
		1975, heinäk. 1	1,750 —

[1]) Rkmrin jstn pöytäk. 8 p. huhtik. 1,302 §. — [2]) S:n 23 p. jouluk. 4,488 §. — [3]) S:n 7 p. heinäk. 2,434 §. — [4]) S:n 26 p. maalisk. 1,122 §. — [5]) S:n 4 p. helmik. 513 §. — [6]) S:n 26 p. maalisk. 1,016 § ja 28 p. heinäk. 2,563 §; vrt. vuod. 1924 kert. siv. 23. — [7]) Rkmrin jstn pöytäk. 26 p. maalisk. 1,016 §; vrt. vuod. 1924 kert. siv. 23. — [8]) Rkmrin jstn pöytäk. 18 p. helmik. 693 §. — [9]) S:n 7 p. tammik. 135 §. — [10]) S:n 11 p. maalisk. 904 §. — [11]) S:n 16 p. syysk. 2,977 §. — [12]) S:n 6 p. toukok. 1,598 §. — [13]) S:n 26 p. maalisk. 1,121 §.

Käpylä, tontti n:o 12 a kortt. n:o 874	Junamies E. J. Oja [1]	1975, heinäk. 1	Kuten edell.
S:n tontti n:o 24 kortt. n:o 876	Työmies V. Pöyhönen [2]	1930, syysk. 1	225 —
		1935, syysk. 1	450 —
		1945, syysk. 1	1,000 —
		1955, syysk. 1	1,250 —
		1965, syysk. 1	1,500 —
		1975, syysk. 1	1,750 —
S:n tontti n:o 28 kortt. n:o 867	Seppä K. M. Haka [3]	1930, jouluk. 31	200 —
		1935, jouluk. 31	400 —
		1945, jouluk. 31	900 —
		1955, jouluk. 31	1,125 —
		1965, jouluk. 31	1,350 —
		1975, jouluk. 31	1,575 —
S:n tontit n:ot 19 ja 21 kortt. n:o 861	Käpylän urheilijain talo osakeyhtiö [4]	1930, marrask. 1	400 —
		1935, marrask. 1	800 —
		1945, marrask. 1	1,800 —
		1955, marrask. 1	2,250 —
		1965, marrask. 1	2,700 —
		1975, marrask. 1	3,150 —
Oulunkylän it. huvilaryhmä, palsta n:o 21 (ennen n:ot 21 a ja 21 b)	Kansakoulunopettaja J. V. Mikkola [5]	1940, heinäk. 1	1,400 —
Pakaankatu, tontti n:o 23 (ennen 29—31)	Helsingin kaupungin rakennusosakeyhtiö n:o 2 [6]	1930, jouluk. 31	6,000 —
		1933, jouluk. 31	12,000 —
		1943, jouluk. 31	15,000 —
		1953, jouluk. 31	20,000 —
		1963, jouluk. 31	25,000 —
		1973, jouluk. 31	30,000 —
		1983, jouluk. 31	35,000 —
		1999, jouluk. 31	40,000 —
S:n tontti n:o 25 (ennen 33—35)	Helsingin kaupungin rakennusosakeyhtiö n:o 2 [6]	1999, jouluk. 31	Kuten edell.
S:n tontti n:o 27 (ennen 37—39)	Asunto-osakeyhtiö Säästö [7]	1934, jouluk. 31	12,000 —
		1944, jouluk. 31	15,000 —
		1954, jouluk. 31	20,000 —
		1964, jouluk. 31	25,000 —
		1974, jouluk. 31	30,000 —
		1984, jouluk. 31	35,000 —
		1999, jouluk. 31	40,000 —
Reimars, tontti n:o 2 kortt. n:o 23	Satamavahtimestari A. Söderholm [8]	1930, jouluk. 31	500 —
		1940, jouluk. 31	600 —
		1950, jouluk. 31	700 —
		1960, jouluk. 31	800 —
		1970, jouluk. 31	900 —
S:n tontti n:o 2 kortt. n:o 27	Työnjohtaja E. Hakulinen [9]	1930, jouluk. 31	550 —
		1940, jouluk. 31	660 —
		1950, jouluk. 31	770 —
		1960, jouluk. 31	880 —
		1970, jouluk. 31	990 —
S:n tontti n:o 6 kortt. n:o 28	Asemamies M. A. Merilä [10]	1970, jouluk. 31	Kuten edell.

[1]) Rkmrin jstn pöytäk. 26 p. maalisk. 1,123 §. — [2]) S:n 16 p. syysk. 2,978 §. — [3]) S:n 1 p. huhtik. 1,199 §. — [4]) Rkmrin pöytäk. 9 p. lokak. 1,363 §. — [5]) Rkmrin jstn pöytäk. 25 p. marrask. 4,119 §. — [6]) Rkmrin pöytäk. 7 p. heinäk. 1,058 § ja rkmrin jstn pöytäk. 21 p. heinäk. 2,498 §. — [7]) Rkmrin pöytäk. 20 p. maalisk. 403 §; ks. vuod. 1924 kert. siv. 28. — [8]) Rkmrin jstn pöytäk. 3 p. kesäk. 1,991 §; vrt. vuod. 1924 kert. siv. 176. — [9]) Rkmrin jstn pöytäk. 21 p. heinäk. 2,513 §; vrt. vuod. 1924 kert. siv. 176. — [10]) Rkmrin jstn pöytäk. 28 p. heinäk. 2,560 §; vrt. vuod. 1924 kert. siv. 176.

Reimars, tontti n:o 6 kortt. n:o 18	Herra A. Redlig [1]	1930, jouluk. 31	600 —
		1940, jouluk. 31	720 —
		1950, jouluk. 31	840 —
		1960, jouluk. 31	960 —
		1970, jouluk. 31	1,080 —
S:n tontti n:o 5 kortt. n:o 26	Herra S. Bäck [2]	1970, jouluk. 31	Kuten edell.
S:n tontit n:ot 1 ja 8 kortt. n:o 19	Kauppias A. Selén [3]	1930, jouluk. 31	500 —
		1940, jouluk. 31	600 —
		1950, jouluk. 31	700 —
		1960, jouluk. 31	800 —
		1970, jouluk. 31	900 —
Toukola, tontti n:o 12 kortt. n:o 916	Kirvesmies A. F. H. Häggblund [4]	1927, kesäk. 1	200 —
		1932, kesäk. 1	400 —
		1942, kesäk. 1	900 —
		1952, kesäk. 1	1,125 —
		1962, kesäk. 1	1,350 —
		1980, kesäk. 1	1,575 —
S:n tontti n:o 9 kortt. n:o 903	Kirvesmies A. Kemppi [5]	1927, kesäk. 1	225 —
		1932, kesäk. 1	450 —
		1942, kesäk. 1	1,000 —
		1952, kesäk. 1	1,250 —
		1962, kesäk. 1	1,500 —
		1980, kesäk. 1	1,750 —
S:n tontti n:o 41 kortt. n:o 915	Ajuri J. E. Eronen [6]	1980, kesäk. 1	Kuten edell.
S:n tontti n:o 13 kortt. n:o 904	Kirvesmies K. V. ja rouva S. K. Laaksonen [7]	1927, kesäk. 1	250 —
		1932, kesäk. 1	500 —
		1942, kesäk. 1	1,200 —
		1952, kesäk. 1	1,500 —
		1962, kesäk. 1	1,800 —
		1980, kesäk. 1	2,100 —
S:n tontti n:o 10 kortt. n:o 915	Poliisikonstaapeli L. S. Westerberg [8]	1980, kesäk. 1	Kuten edell.
S:n tontti n:o 6 kortt. n:o 908	Toimitsija E. W. Laakso [9]	1927, kesäk. 1	300 —
		1932, kesäk. 1	600 —
		1942, kesäk. 1	1,200 —
		1952, kesäk. 1	1,500 —
		1962, kesäk. 1	1,800 —
		1980, kesäk. 1	2,100 —
S:n tontti n:o 6 kortt. n:o 911	Herra F. H. Marsch [10]	1980, kesäk. 1	Kuten edell.
S:n tontti n:o 17 kortt. n:o 914	Vuokraaja L. A. Päiviö [11]	1980, kesäk. 1	Kuten edell.
S:n tontti n:o 5 kortt. n:o 908	Kauppias P. Hile [12]	1927, kesäk. 1	400 —
		1932, kesäk. 1	800 —
		1942, kesäk. 1	1,600 —
		1952, kesäk. 1	2,000 —
		1962, kesäk. 1	2,400 —
		1980, kesäk. 1	2,800 —

[1]) Rkmrin jstn pöytäk. 7 p. tammik. 128 §; vrt. vuod. 1924 kert. siv. 176. — [2]) Rkmrin jstn pöytäk. 28 p. heinäk. 2,559 §; vrt. vuod. 1924 kert. siv. 176. — [3]) Rkmrin pöytäk. 23 p. lokak. 1,449 §; vrt. vuod. 1924 kert. siv. 176. — [4]) Rkmrin jstn pöytäk. 25 p. kesäk. 2,333 §. — [5]) S:n 7 p. heinäk. 2,433 §. — [6]) S:n 4 p. helmik. 511 §. — [7]) S:n 6 p. toukok. 1,599 §. — [8]) S:n 9 p. syysk. 2,943 §. — [9]) S:n 18 p. elok. 2,733 §; ks. vuod. 1924 kert. siv. 193 ja tätä kert. siv. 183. — [10]) Rkmrin jstn pöytäk. 21 p. heinäk. 2,500 §; ks tätä kert. siv. 183. — [11]) Rkmrin pöytäk. 24 p. huhtik. 609 §; ks. tätä kert. siv. 183. — [12]) Rkmrin jstn pöytäk. 6 p. toukok. 1,610 §.

Toukola, tontti n:o 19 kortt. n:o 916	Kirvesmies H. J. Heino [1]	1930, kesäk. 1	200	—
		1935, kesäk. 1	400	—
		1945, kesäk. 1	900	—
		1955, kesäk. 1	1,125	—
		1965, kesäk. 1	1,350	—
		1980, kesäk. 1	1,575	—
Vallila, kortt. n:o 555, litt. B.	Kone- ja siltarakennus-osakeyhtiö [2]	1933, tammik. 1	14,000	—
		1943, tammik. 1	16,000	—
		1953, tammik. 1	20,000	—
		1963, tammik. 1	25,000	—
		1973, tammik. 1	30,000	—
		1983, tammik. 1	35,000	—
		2000, tammik. 1	40,000	—
S:n kortt. n:o 555, litt. A.	Kone- ja siltarakennus-osakeyhtiö [2]	1933, tammik. 1	18,000	—
		1943, tammik. 1	20,000	—
		1953, tammik. 1	25,000	—
		1963, tammik. 1	30,000	—
		1973, tammik. 1	35,000	—
		1983, tammik. 1	40,000	—
		2000, tammik. 1	45,000	—
S:n tontti n:o 8 kortt. n:o 545	Asunto-osakeyhtiö Hauho [3]	1934, jouluk. 31	16,000	—
		1944, jouluk. 31	20,000	—
		1954, jouluk. 31	26,000	—
		1964, jouluk. 31	32,000	—
		1974, jouluk. 31	38,000	—
		1984, jouluk. 31	44,000	—
		1999, jouluk. 31	50,000	—
Vanajantie, tontti n:o 2	Rakennusmestari V. Fyrqvist [4]	1969, jouluk. 31	300	—
S:n „ „ 24	Rakennusmestari V. Fyrqvist [5]	1969, jouluk. 31	300	—
S:n tontit n:ot 21 ja 23	Asunto-osakeyhtiö Lepo [6]	1969, jouluk. 31	240	—
Vellamonkatu, tontti n:o 14	Kauppias P. A. Kohonen ja herra T. Kilpinen [7]	1929, jouluk. 31	1,200	—
		1934, jouluk. 31	1,500	—

Käpylän korttelissa n:o 823 olevaan tonttiin n:o 24 b nähden vahvistettiin [8] lisäehdoksi, että jos Suomen valuutan arvon mahdollisten muutosten johdosta olisi ryhdyttävä sellaisiin toimenpiteisiin [9], että vuokramaksu ylittäisi 2,800 markkaa, vuokraaja olisi velvollinen 2 kuukauden kuluessa tämän jälkeen antamaan takuun lisämäärän suorittamisesta sen uhalla, että kaupunki muussa tapauksessa saattoi välittömästi irtisanoa sopimuksen.

Rahatoimikamari myöntyi [10] Asunto-osakeyhtiö Säästön tekemään anomukseen, että mainitun yhtiön kanssa tehtyyn Pakaankadun tonttia n:o 27 koskevaan vuokrasopimukseen sisältyvä määräys, ettei vuokralainen ilman kamarin suostumusta saanut vuokrata huoneistoaan toiselle henkilölle paitsi läheiselle omaiselle poistettaisiin.

Koska kaupungin It. viertotien laajennustyön takia oli saatava vapaasti käytettäväkseen eräitä vuokralle annettujen alueiden osia, päätti [11] rahatoimikamari antaa asiamiehelle tehtäväksi yksissä neuvoin rakennuskonttorin katuosaston päällikön kanssa järjestellä ne sopimukset, joihin sisältyi määräys, että vuokraajan vaadittaessa tuli luovuttaa maata kadun-

[1]) Rkmrin jstn pöytäk. 10 p. kesäk. 2,117 §. — [2]) S:n 4 p. maalisk. 805 §; vrt. tätä kert. siv. 23. — [3]) Rkmrin pöytäk. 31 p. maalisk. 475 §; vrt. vuod. 1924 kert. siv. 22. — [4]) Rkmrin jstn pöytäk. 13 p. toukok. 1,760 §. — [5]) S:n 14 p. lokak. 3,503 §. — [6]) S:n 30 p. kesäk. 2,396 §. — [7]) S:n 16 p. jouluk. 4,375 §. — [8]) S:n 26 p. maalisk. 1,016 §. — [9]) Ks. vuod. 1924 kert. siv. 23. — [10]) Rkmrin pöytäk. 25 p. kesäk. 995 §. — [11]) S:n 28 p. huhtik. 634 §.

järjestelyä varten, sekä lisäksi neuvotella pitemmäksi ajaksi vuokrattujen alueiden vuokraajain kanssa heidän vuokraoikeutensa uudestaanjärjestämisestä sekä ilmoittaa rahatoimikamarille näiden neuvottelujen tulokset.

Peruutettuja vuokrasopimuksia. Notariaattiluetteloon oli merkittävä [1]), että eräät vuokralle annetut varastoalueet olivat palautuneet kaupungin haltuun.

Koska Toukolan tonttien n:o 9 korttelissa n:o 903, 10 korttelissa n:o 915 ja 12 korttelissa n:o 916 sekä Käpylän korttelin n:o 873 tontin n:o 11 haltijat eivät olleet täyttäneet mainittujen tonttien vuokrasopimusten ehtoja ja tontit sen johdosta olivat palanneet kaupungin haltuun, päätti [2]) rahatoimikamari, että vuokrasopimukset peruutettaisiin.

Hertonäsin vuokra-alueet. Sittenkuin Helsingin pitäjän itäisen piirin vuokralautakunta lokakuun 31 p:nä 1919 tehdyillä päätöksillä oli oikeuttanut eräät Hertonäsin vuokraajat lokakuun 15 p:nä 1918 annetun lain mukaisesti lunastamaan kuusi eri vuokra-aluetta, oli maanjako-oikeus kumonnut puheena olevat päätökset, koska vuokra-alueet sijaitsivat seudulla, joka asutuksen tiheyteen katsoen oli rinnastettava rakennuskaavalla järjestellyn alueen kanssa, ja korkein oikeus vahvisti [3]) lokakuun 6 p:nä 1924 maanjako-oikeuden tuomion.

Rahatoimikamari päätti [4]), että Hertonäsin huvilapalsta n:o 46, Soltorp, jaettaisiin kahdeksi palstaksi, jotka merkittäisiin n:o 46 a:ksi ja 46 b:ksi.

Vallilan korttelin n:o 555 vuokraaminen. Sittenkuin kaupunginvaltuusto rahatoimikamarin ehdotuksesta oli päättänyt [5]) kesäkuun 1 p:stä 1924 lukien vuokrata Kone- ja siltarakennusosakeyhtiölle Vallilan korttelissa n:o 555 sijaitsevat tontit litt. A ja B, joiden pinta-ala oli edellisen 3,743 m² ja jälkimmäisen 3,300 m² ja samalla määrännyt vuotuisen vuokramaksun kesäkuun 1 p:n 1922 ja kesäkuun 1 p:n 1924 väliseltä ajalta, jonka ajan yhtiö ilman vuokrasopimusta oli pitänyt palstoja hallussaan, 5 markaksi m²:ltä, päätti [6]) rahatoimikamari, koska kamarin tekemän ja kaupunginvaltuuston hyväksymän ehdotuksen tarkoituksena oli ollut, että palstan litt. A vuokramaksu edellämainitulta väliajalta olisi 4 markkaa ja palstan litt. B 1 markka m²:ltä, oikaista aikaisemmin mainitun virheellisen sanonnan todellisen päätöksen mukaisesti siten, että puheena olevan väliajan vuokramaksua kannettaisiin palstasta litt. A 4 markkaa ja palstasta litt. B. 1 markka m²:ltä vuodessa.

Varasto- y. m. alueiden vuokraaminen. Sitäpaitsi rahatoimikamari antoi vuokralle lukuisia varasto- y. m. alueita sekä teki sellaisten alueiden vuokraoikeuden pitennystä ja siirtoa koskevia päätöksiä, mutta näitä toimenpiteitä koskevat yksityiskohtaiset tiedot on kamarin tekemän päätöksen mukaisesti jätetty pois tästä kertomuksesta.

Korotettuja vuokramaksuja. Nimismies I. Anderssonin vuokraaman Oulunkylän eteläisen huvilaryhmän huvilapalstan n:o 1 vuokramaksu korotettiin [7]) 1,200 markasta 9,600 markkaan vuodessa maaliskuun 1 p:stä lukien.

Eräiden Toukolan tonttien vuokraoikeus. Kumoten vuonna 1923 tekemänsä päätöksen [8]) Toukolan korttelin n:o III tonttien n:o 6 ja 7 sekä Toukolan rantakorttelin tonttien n:o 2, 3 ja 5 vuokrasopimusten irtisanomisesta rahatoimikamari päätti [9]), että entiset vuokraajat jatkuvasti saisivat pitää hallussaan puheenaolevia tontteja aikaisemmin voimassa ollein vuokramaksuin.

---

[1]) Rkmrin jstn pöytäk. 26 p. maalisk. 1,046 §. — [2]) Rkmrin jstn pöytäk. 6 p. toukok. 1,596 ja 1,597 §§ sekä 10 p. kesäk. 2,116 §; ks. vuod. 1923 kert. siv. 176 sekä vuod. 1924 kert. siv. 181. — [3]) Rkmrin jstn pöytäk. 7 p. tammik. 59 §. — [4]) S:n 2 p. syysk. 2,868 §; ks. myös tätä kert. siv. 156. — [5]) Ks. tätä kert. siv. 23. — [6]) Rkmrin pöytäk. 22 p. jouluk. 1,825 §. — [7]) Rkmrin jstn pöytäk. 18 p. helmik. 709 §. — [8]) Ks. vuod. 1923 kert. siv. 188. — [9]) Rkmrin jstn pöytäk. 28 p. tammik. 405 §.

Muutettuja vuokraehtoja y. m. Hertonäsin alueen n:o 35 vuokraaja herra V. L. Liljelund, sai [1]) käyttöoikeuden koko puheena olevaan alueeseen eli 0.392 ha:n 25 markasta 40 markkaan korotetuin vuokramaksuin vuodessa heinäkuun 1 p:stä lukien, koska toimitetussa kolmivuotiskatselmuksessa [2]) oli ilmennyt, että vuokramaksu oli laskettu ainoastaan 0.25 ha:n laajuiselle alueen osalle.

Ruskeasuon ja Uudenpellon vuokra-alueet. Sen johdosta, että Ruskeasuo ja Uusipelto oli yhdistetty Helsingin kaupunkiin, päätti [3]) rahatoimikamari, että kyseellisiä alueita koskevat vuokravälikirjat oli otettava notariaattiluetteloon; välikirjat koskivat seuraavia tontteja:

Tiluksen nimi.	Vuokraajan nimi.	Vuokra-ajan alku.	Vuokra-ajan loppu.	Vuokra-maksu, Smk.
Ruskeasuo, tontti n:o 1	Leski O. Nyholm	1925, toukokuun 20	1943, syyskuun 1	100 —
S:n tontti n:o 2	Kauppias P. Moschkireff	1925, toukokuun 20	1948, syyskuun 1	100 —
S:n „ „ 3	Huvilaosakeyhtiö Tyynelä	1925, toukokuun 20	1943, syyskuun 1	100 —
S:n „ „ 4	Ajuri V. O. Viljanen	1925, toukokuun 20	1947, elok. 31	100 —
S:n „ „ 5	Ajuri A. H. Palotie	1925, toukokuun 20	1947, elok. 31	100 —
S:n „ „ 6	Herra K. V. Myllylä	1925, toukokuun 20	1958, syyskuun 1	250 —
S:n „ „ 7	Huvilaosakeyhtiö Tyynelä	1925, toukokuun 20	1952, toukokuun 1	101 —
S:n „ „ 8	Herra A. Alm	1925, toukokuun 20	1951, syyskuun 1	207 —
S:n „ „ 9	Ajuri K. Helppi	1925, toukokuun 20	1954, toukokuun 1	150 —
S:n „ „ 10	Rakennusmestari A. G. Viklund	1925, toukokuun 20	1948, syyskuun 1	100 —
S:n „ „ 10 a				34 —
S:n „ „ 11	Ajuri K. V. Kotivirta	1925, toukokuun 20	1948, syyskuun 1	100 —
S:n „ „ 12	Kauppias P. Moschkireff	1925, toukokuun 20	1948, syyskuun 1	40 90
S:n „ „ 13	Herra H. V. Eklund	1925, toukokuun 20	1948, syyskuun 1	100 —
S:n „ „ 17	Rouva H. W. Helle	1925, toukokuun 20	1954, toukokuun 5	165 30
S:n „ „ 18	Kirvesmies A. E. Mallenius	1925, toukokuun 20	1946, joulukuun 15	208 —
S:n „ „ 19	Kauppias S. A. Palmu	1925, toukokuun 20	1946, joulukuun 15	130 —
S:n „ „ 20		1925, toukokuun 20	1957, toukokuun 15	210 —
S:n „ „ 21	Kuorma-ajurin vaimo E. M. Willberg	1925, toukokuun 20	1957, toukokuun 15	210 —
S:n „ „ 22	Ajuri V. E. Wennola	1925, toukokuun 20	1951, maraskuun 1	194 —
S:n „ „ 30	Kirvesmies K. Wickstén	1925, toukokuun 20	1951, syyskuun 1	50 —
S:n „ „ 31	Ajuri J. D. Ikonen	1925, toukokuun 20	1951, maraskuun 1	130 —

[1]) Rkmrin jstn pöytäk. 7 p. heinäk. 2,426 §. — [2]) Vrt. vuod. 1924 kert. siv. 198. — [3]) Rkmrin jstn pöytäk. 23 p. jouluk. 4,552 §; ks. tätä kert. siv. 13.

S:n „ „ 32	Karjanhoidonneuvoja J. H. Savela	1925, toukokuun 20	1957, elok. 31	400	—
S:n „ „ 33 sekä lisäalueita	Kauppias F. O. Viljanen	1925, toukokuun 20	1944, helmikuun 1	156	—
S:n tontti n:o 34	Ajuri E. Wallenius	1925, toukokuun 20	1950, syyskuun 1	171	80
S:n „ „ 35	Puuseppä V. Rantala	1925, toukokuun 20	1950, syyskuun 1	122	72
S:n „ „ 36	Ajuri V. Rantanen	1925, toukokuun 20	1949, syyskuun 1	200	—
S:n „ „ 37	Rouva H. Eriksson	1925, toukokuun 20	1949, syyskuun 1	150	—
S:n „ „ 38	Herrat K. V. Lehtinen ja O. Arenius	1925, toukokuun 20	1951, syyskuun 1	231	—
S:n „ „ 39	Karjanhoidonneuvoja J. H. Savela	1925, toukokuun 20	1957, huhtikuun 1	178	—
S:n „ „ 40	Seppä G. E. Blomqvist	1925, toukokuun 20	1946, syyskuun 1	181	—
S:n „ „ 41	Rouva S. A. ja herra W. J. Kauppinen	1925, toukokuun 20	1934, toukokuun 1	325	—
Uusipelto, tontti n:o 42 sekä oikeus maksuttomaan jäidenottoon alueen vesiltä	Herra A. Osakin	1925, toukokuun 20	1951, marraskuun 1	450	—
S:n tontti n:o 43	Herra H. Suominen	1925, toukokuun 20	1954, marraskuun 1	800	—
S:n „ „ 44	Ajuri G. Jansson	1925, toukokuun 20	1961, marraskuun 1	308	—
S:n „ „ 45	Kuorma-ajuri K. A. Sola	1925, toukokuun 20	1961, marraskuun 1	347	—
S:n „ „ 46	Renki J. E. Borgström	1925, toukokuun 20	Niin kauan kuin haltija elää	3 jalkapäivätyötä	
S:n „ „ 46	Liikemies E. Berggren	Renki Borgströmin kuoltua	1957, syyskuun 1	300	—

Pitennetyn vuokraoikeuden rahatoimikamari myönsi seuraaviin tiluksiin:

Tiluksen nimi.	Vuokraajan nimi.	Vuokrakausi pitennetty		Vuotuinen vuokramaksu, Smk.	
		mistä.	mihin.		
Anneperin tila	Konsuli L. Wasenius [1]	1926, tammikuun 1	1940, joulukuun 31	7,500	—
Eläintarha, huvilaalue n:o 8 b	Lääkintähallitus [2]	1924, tammikuun 1	1928, joulukuun 31	2,000	—
			1929, joulukuun 31	3,500	—
			1934, joulukuun 31	4,375	—
It. viertokuja, tontti n:o 9	Leskirouva V. Santala [3]	1925, tammikuun 1	1939, joulukuun 31	5,250	—
			1940, joulukuun 31	6,125	—

[1]) Rkmrin pöytäk. 18 p. elok. 1,144 §. — [2]) S:n 8 p. toukok. 719 §. — [3]) Rkmrin jstn pöytäk. 4 p. helmik. 441 §.

It. viertokuja, tontti n:o 13	Kaupunginhotelli osakeyhtiö [1]	1925, tammikuun 1	1929, joulukuun 31	5,300	—
			1934, joulukuun 31	6,625	—
			1939, joulukuun 31	7,950	—
			1940, joulukuun 31	9,275	—
S:n tontti n:o 15	Leskirouva A. S. Jakobsson-Rasmus [2]	1925, tammikuun 1	1929, joulukuun 31	2,750	—
			1934, joulukuun 31	3,437	50
It. Viertotie, tontti n:o 67	Tehtailija H. Peltola [3]	1925, tammikuun 1	1929, joulukuun 31	2,000	—
			1934, joulukuun 31	2,500	—
S:n tontti n:o 69	Vuokraaja K. Jussila [4]	1925, tammikuun 1	1929, joulukuun 31	5,350	—
			1934, joulukuun 31	6,687	50
S:n „ „ 83	Herra A. E. Sainio [5]	1925, tammikuun 1	1929, joulukuun 31	10,400	—
			1934, joulukuun 31	13,000	—
S:n „ „ 89	Rakennusmestari J. E. Wahermaa [6]	1925, tammikuun 1	1929, joulukuun 31	3,300	—
			1934, joulukuun 31	4,125	—
Meilahti, huvila-alue n:o 19	Puutarhuri A. Blomfelt [7]	1928, tammikuun 1	1932, joulukuun 31	5,000	—
Orioninkatu, tontti n:o 1	Vuokraaja H. J. Tilander [8]	1925, heinäkuun 1	6 kk. irtis.	2,400	—
S:n tontti n:o 3	Työmies A. Virtanen [9]	1925, tammikuun 1	6 kk. irtis.	4,000	—
S:n „ „ 5	Vuokraaja E. Sohlberg [10]	1925, heinäkuun 1	3 kk. irtis.	600	—
S:n „ „ 7	Vuokraaja K. V. Laakso [10]	1925, heinäkuun 1	3 kk. irtis.	2,000	—
S:n „ „ 17	Huvilanomistaja A. K. Myntẗä [11]	1925, tammikuun 1	1929, joulukuun 31	2,200	—
			1934, joulukuun 31	2,750	—
S:n „ „ 19	Vuokraaja A. G. Nyman [12]	1925, tammikuun 1	1929, joulukuun 31	3,600	—
			1934, joulukuun 31	4,500	—
S:n „ „ 21	Leskirouva E. E. Eriksson [13]	1925, tammikuun 1	1929, joulukuun 31	2,200	—
			1934, joulukuun 31	2,750	—
Saarikatu, tontti n:o 17	Huvilanomistaja K. V. Ståhlberg [14]	1925, tammikuun 1	6 kk. irtis.	3,600	—
Toukola, tontti n:o 5 kortt. n:o 1	Kauppias J. A. Nyman [15]	1922, tammikuun 1	1931, joulukuun 31	2,500	—
			1940, joulukuun 31	3,750	—

[1]) Rkmrin jstn pöytäk. 14 p. tammik. 159 §. — [2]) S:n 14 p. tammik. 173 §. — [3]) S:n 7 p. tammik. 30 §. — [4]) S:n 14 p. tammik. 172 §. — [5]) S:n 7 p. tammik. 10 §. — [6]) S:n 14 p. tammik. 155 §. — [7]) Rkmrin pöytäk. 19 p. toukok. 788 §. — [8]) S:n 20 p. helmik. 276 § ja rkmrin jstn pöytäk. 7 p. tammik. 103 §. — [9]) Rkmrin pöytäk. 20 p. helmik. 276 § ja rkmrin jstn pöytäk. 7 p. tammik. 12 §. — [10]) Rkmrin pöytäk. 20 p. helmik. 276 §. — [11]) Rkmrin jstn pöytäk. 7 p. tammik. 58 §. — [12]) S:n 7 p. tammik. 31 §. — [13]) S:n 11 p. maalisk. 921 §. — [14]) S:n 25 p. kesäk. 2,337 §. — [15]) S:n 18 p. helmik. 637 §.

Vegankatu, tontti n:o 1	Vuokraaja A. L. Tarvos [1]	1925, tammikuun 1	1929, joulukuun 31 1934, joulukuun 31	1,600 — 2,000 —
S:n tontti n:o 3	Talonomistaja K. G. Soisalo [2]	1925, tammikuun 1	1929, joulukuun 31 1934, joulukuun 31	1,200 — 1,500 —
S:n „ „ 11	Vuokraaja J. Glad [3]	1925, tammikuun 1	6 kk. irtis.	1,800 —
S:n „ „ 13	Vuokraaja G. Henriksson [3]	1925, tammikuun 1	6 kk. irtis.	2,000 —
Vellamonkatu, tontti n:o 1	Vuokraaja A. J. Nyholm [4]	1925, tammikuun 1	6 kk. irtis.	2,400 —
S:n tontti n:o 5	Vuokraaja E. Fredriksson [3]	1925, tammikuun 1	6 kk. irtis.	1,600 —
S:n „ „ 6	Leskirouva A. Nyström [3]	1925, heinäkuun 1	3 kk. irtis.	2,400 —
S:n „ „ 10	Isännöitsijä K. A. Aaltonen [5]	1925, tammikuun 1	1929, joulukuun 31 1934, joulukuun 31 1939, joulukuun 31 1940, joulukuun 31	1,400 — 1,750 — 2,100 — 2,450 —
S:n „ „ 18	Kauppias P. A. Kohonen [6]	1925, tammikuun 1	1929, joulukuun 31 1934, joulukuun 31	3,600 — 4,500 —

Vuokraoikeuden siirto: Rahatoimikamari hyväksyi seuraavien tiluksien vuokraoikeuden siirrot:

Tiluksen nimi.	Uuden vuokraajan nimi.
Bölenkatu, tontti n:o 8	Kauppias Fr. Strömberg [7]
Evankatu, „ „ 4	Rouva H. Honkanen [8]
Greijuksen tila, huvilapalsta n:o 3 a	Leskirouva E. V. Ahlbäckin perill. [9]
Hertonäs, palsta n:o 26	Konduktööri K. V. Lindfors [10]
S:n „ „ 62	Herrat V. Raitio ja E. Halme [11]
S:n „ „ 66	Herra O. ja rouva G. Jansson-Knuts [12]
Inarintie, tontti n:o 27	Leskirouva L. V. Tamminen [13]
It. Viertotie, tontti n:o 66	Neiti T. E. Juureva [14]
S:n „ „ 71	Tehtailija H. Peltola [15]
S:n „ „ 81 kortt. n:o 651	Talonomistaja F. Virtanen [16]
S:n tontit n:ot 72—74	Talonomistaja Hj. Boxberg [17]

[1]) Rkmrin jstn pöytäk. 7 p. tammik. 13 §. — [2]) S:n 7 p. tammik. 28 §. — [3]) Rkmrin pöytäk. 20 p. helmik. 276 §. — [4]) Rkmrin jstn pöytäk. 7 p. tammik. 9 § ja rkmrin pöytäk. 20 p. helmik. 276 §. — [5]) Rkmrin jstn pöytäk. 7 p. tammik. 14 §. — [6]) S:n 16 p. jouluk. 4,329 §. — [7]) S:n 27 p. toukok. 1,800 §. — [8]) S:n 4 p. helmik. 447 §. — [9]) S:n 21 p. tammik. 306 §. — [10]) S:n 11 p. marrask. 3,903 §. — [11]) S:n 14 p. heinäk. 2,455 §. — [12]) S:n 28 p. tammik. 322 §. — [13]) S:n 6 p. toukok. 1,609 §. — [14]) S:n 22 p. huhtik. 1,405 §. — [15]) S:n 21 p. tammik. 253 §. — [16]) S:n 25 p. marrask. 4,129 §. — [17]) S:n 15 p. huhtik. 1,340 §.

Keiteleentie, tontti n:o 5	Kirvesmies G. A. Backlund [1])
Keuruuntie, „ „ 19	Kauppias T. R. Ollila [2])
Kinnekulle, palsta n:o 56 a, itäosa	Rouva J. Weckström [3])
Kumtähti, asuntotontit litt. Z ja Å	Kauppias E. Bergman [4])
Käpylä, tontti n:o 13 kortt. n:o 861	Työmies A. K. Brederholm [5])
S:n „ „ 31 „ „ 862	Kirvesmies L. Kuusisto [6])
S:n „ „ 26 „ „ 867	Osuusliike Elanto r. l. [7])
S:n „ „ 27 „ „ 867	Herra K. F. Toivonen [8])
S:n „ „ 24 „ „ 868	Osakeyhtiö Sariolantie 2 [9])
S:n „ „ 5 a „ „ 870	Puuseppä A. V. Viljanen [10])
S:n „ „ 3 b „ „ 873	Työmies A. Tiemaa [11])
S:n „ „ 5 b „ „ 873	Kirvesmies F. N. Takkunen [12])
S:n „ „ 7 b „ „ 873	Kirvesmies J. T. Nieminen [13])
S:n „ „ 15 „ „ 873	Työmies J. L. Nieminen [14])
S:n „ „ 17 „ „ 873	Sokeain jatko-opistoyhdistys [15])
S:n „ „ 4 „ „ 874	Nahkakauppias J. Wuoristo [16])
S:n „ „ 10 „ „ 874	Vaihdemies J. R. Salonen [17])
S:n „ „ 14 „ „ 874	Työmies A. O. Strömberg [18])
S:n „ „ 25 „ „ 874	Herra J. E. Laurikainen [19])
S:n „ „ 21 „ „ 876	Herra B. A. ja rouva E. Lehtimäki [20])
S:n „ „ 23 „ „ 876	Peltiseppä E. K. ja rouva A. Teriö [21])
Lohjantie, tontit n:ot 11—13	Kiinteistöosakeyhtiö Lohjantie 11—13 [22])
Länt. Pihlajasaari, huvilapalsta n:o 5	Kauppias O. Nordberg [23])
Maistraatinkatu, tontti n:o 5	Ajuri V. B. Virtanen [24])
Meilahti, huvilapalsta n:o 2 Toivola	Varastonhoitaja E. Stenbacka y. m. [25])
S:n „ „ 2 „	Johtaja C. Hagström [26])
S:n „ „ 3 Bergvik	Leipuri I. Alexandersson [27])
S:n „ „ 3 „	Konduktööri J. F. Ekholm [28])
S:n „ „ 4 Orkolinna	Varatuomari L. Pohjanheimo [29])
S:n „ „ 18 Sommarro	Insinööri J. Rosberg [30])
Orioninkatu, tontti n:o 15	Herra L. Bäckström [31])
S:n „ „ 19	Johtaja R. Hästbacka [32])
Oulunkylän länt. huvilaryhmä, huvilapalsta n:o 12	Agronoomi T. J. Toikka [33])
S:n it. huvilaryhmä, asuntopalsta n:o 12	Kalastustarkastaja J. A. Sandman [34])
S:n „ „ huvilapalsta n:o 3, Hopstycksbacken	Herra S. Boman [35])
S:n it. huvilaryhmä, „ „ 5, Torparbacken	Rouva O. M. Koistinen [36])
S:n it. huvilaryhmä, „ „ 9, Torparbacken	Rouva A. Aro [37])
S:n it. huvilaryhmä, „ „ 58	Rouva T. M. Österberg [38])
Päijänteentie, tontti n:o 11	Rouva E. Silvonen [39])
S:n „ „ 33	Puolisot Hj. ja I. Nyman [40])
S:n „ „ 33	Työmies Hj. F. Nyman [41])
S:n „ „ 33	Asunto-osakeyhtiö Päijänteentie n:o 33 [42])

[1]) Rkmrin jstn pöytäk. 18 p. marrask. 4,073 §. — [2]) S:n 28 p. lokak. 3,718 §. — [3]) S:n 7 p. tammik. 64 §. — [4]) S:n 25 p. marrask. 4,169 §. — [5]) S:n 11 p. elok. 2,689 §. — [6]) S:n 23 p. jouluk. 4,489 §. — [7]) S:n 11 p. elok. 2,688 §. — [8]) S:n 23 p. syysk. 3,104 §. — [9]) S:n 21 p. heinäk. 2,506 §. — [10]) S:n 9 p. syysk. 2,942 §. — [11]) S:n 28 p. lokak. 3,719 §. — [12]) S:n 6 p. toukok. 1,600 §. — [13]) S:n 4 p. helmik. 517 §. — [14]) S:n 4 p. helmik. 516 §. — [15]) S:n 8 p. huhtik. 1,303 §. — [16]) S:n 7 p. heinäk. 2,435 §. — [17]) S:n 18 p. helmik. 694 §. — [18]) S:n 16 p. jouluk. 4,409 §. — [19]) S:n 13 p. toukok. 1,762 §. — [20]) S:n 11 p. marrask. 3,894 §. — [21]) S:n 4 p. helmik. 518 §. — [22]) Rkmrin pöytäk. 8 p. syysk. 1,213 §. — [23]) Rkmrin jstn pöytäk. 30 p. syysk. 3,161 §. — [24]) S:n 21 p. tammik. 258 §. — [25]) S:n 25 p. kesäk. 2,272 §. — [26]) S:n 21 p. lokak. 3,533 §. — [27]) S:n 25 p. kesäk. 2,273 §. — [28]) S:n 23 jouluk. 4,446 §. — [29]) S:n 2 p. syysk. 2,829 §. — [30]) S:n 14 p. tammik. 182 §. — [31]) S:n 23 p. jouluk. 4,432 §. — [32]) S:n 26 p. maalisk. 993 §. — [33]) S:n 18 p. helmik. 667 §. — [34]) S:n 14 p. tammik. 211 §. — [35]) S:n 9 p. syysk. 2,903 §. — [36]) S:n 16 p. syysk. 2,982 §. — [37]) S:n 16 p. kesäk. 2,231 §. — [38]) S:n 7 p. lokak. 3,281 §. — [39]) S:n 28 p. lokak. 3,720 §. — [40]) S:n 18 p. helmik. 695 §. — [41]) S:n 25 p. kesäk. 2,329 §. — [42]) S:n 14 p. lokak. 3,502 §.

Raakelinkatu, tontti n:o 7	Viilaaja V. Rantanen y. m. [1])
Reimarsin tila, osa siitä	Vapaaherra A. Ramsay [2])
Roineentie, tontti n:o 3	Ent. maanviljelijä J. Ojansuu [3])
S:n „ „ 5	Herra Hj. Ojansuu [4])
S:n „ „ 7	Herra Hj. Ojansuu [5])
Salmisaari, sen lounaisniemekkeellä oleva alue	Neiti K. Lönnberg [6])
Tilkan torppa	Ratavartija O. Lindroos [7])
Toukola, tontti n:o 2 kortt. n:o 9	Työnjohtaja C. Hagström [8])
S:n „ „ 17 „ „ 911	Pienviljelijä J. Salo [9])
S:n „ „ 25 b „ „ 911	Herra J. R. Knuutila [10])
S:n „ „ 1 „ „ 913	Vanginvartija R. Siro [11])
S:n „ „ 9 „ „ 915	Kirvesmies J. Pekkarinen [12])
S:n „ „ 9 „ „ 916	Rouva M. M. Icén [13])
S:n tontit n:ot 8 ja 9 „ „ 3	Pankinjohtaja E. Groundstroem [14])
S:n huvila n:o 6 kortt. n:o 13	Neiti A. S. Norrlin [15])
Vanajantie, tontti n:o 1	Maanviljelijä V. Ståhlberg [16])
S:n „ „ 3, osa siitä	Kuorma-ajuri K. Hamberg [17])
S:n „ „ 17	Asunto-osakeyhtiö Vanajantie n:o 17—19 [18])
S:n „ „ 19	Asunto-osakeyhtiö Vanajantie n:o 17—19 [18])
Vellamonkatu, tontti n:o 3	Johtaja A. E. Bjurström [19])
Virtaintie, tontti n:o 4	Herra J. A Salo [20])
S:n „ „ 10	Osakeyhtiö Virtaintie n:o 10 [21])
Ätsärintie, „ „ 3	Osakeyhtiö Sörnäs stewedoring aktiebolag [22])

Oulunkylän ravirata. Helsinge hästförädlingsaktiebolag nimiselle yhtiölle vuokrattiin [23]) vuoden 1930 loppuun kaupungin omistama, alkuaan Suomen raviurheilun ystäväin rakentama Oulunkylässä oleva ravirata 1,200 markan vuosimaksusta ja ehdoin, että yhtiö teki edellisen vuokraajan kanssa sopimuksen alueen ympäri rakennetun aidan käytöstä ja kunnossapidosta.

Varastopaikkain luovuttaminen satamahallitukselle. Rahatoimikamari myöntyi [24]) satamahallituksen anomukseen, että eräiden Sörnäsin niemekkeellä, n. s. Masutin sillan ja rautatiesillan välisellä rannalla olevien varastopaikkojen vuokrasopimukset irtisanottaisiin ja alueet luovutettaisiin hallituksen käytettäväksi.

Varastopaikkain vuokrat. Rahatoimikamari päätti [25]) heinäkuun 1 p:än 1926 antaa sanoa irti kaikki määrätyin irtisanomisajoin laaditut, varastopaikkoja y. m. koskevat vuokrasopimukset sekä antaa varastopaikkain tarkastajan toimeksi tehdä ehdotuksen näiden alueiden uusiksi vuokramääriksi.

Perunanviljelyspalstat. Teurastamolle varatulta Sörnäsin alueelta oli samoin kuin aikaisemminkin luovutettava [26]) kaasulaitoksen työläisille 50 n. 200 m²:n laajuista palstaa perunanviljelykseen 25 markan maksusta palstalta.

[1]) Rkmrin jstn pöytäk. 9 p. syysk. 2,904 §. — [2]) S:n 28 p. tammik. 404 §. — [3]) S:n 13 p. toukok. 1,761 §. — [4]) S:n 9 p. syysk. 2,939 §. — [5]) S:n 9 p. syysk. 2,940 §. — [6]) S:n 4 p. maalisk. 894 §. — [7]) S:n 18 p. helmik. 635 §. — [8]) S:n 11 p. maalisk. 945 §. — [9]) S:n 11 p. marrask. 3,895 §. — [10]) S:n 27 p. toukok. 1,859 §. — [11]) S:n 30 p. syysk. 3,191 §. — [12]) S:n 4 p. helmik. 512 §. — [13]) S:n 23 p. syysk. 3,103 §. — [14]) S:n 25 p. marrask. 4,168 §. — [15]) S:n 1 p. huhtik. 1,133 §. — [16]) S:n 6 p. toukok. 1,602 §. — [17]) S:n 6 p. toukok. 1,601 §. — [18]) S:n 21 p. tammik. 305 §. — [19]) S:n 2 p. jouluk. 4,218 §. — [20]) S:n 18 p. marrask. 4,074 §. — [21]) S:n 4 p. helmik. 515 §. — [22]) S:n 25 p. kesäk. 2,330 §. — [23]) Rkmrin pöytäk. 5 p. kesäk. 896 §. — [24]) S:n 30 p. tammik. 166 §. — [25]) S:n 22 p. jouluk. 1,807 §. — [26]) Rkmrin jstn pöytäk. 26 p. maalisk. 1,113 §.

Vapaavarasto. Rahatoimikamarin päätettyä vuokrata autoliikkeelle Ford Motor Company osan VI kaupunginosan korttelia n:o 178 oli mainittu toiminimi ilmoittanut sopimuksen edellytyksenä olevan, että kaupunki hankki puheena olevalle alueelle vapaavarastoimisoikeudet, ja kamari päätti [1]) ilmoittaa, että kaupunki periaatteessa myöntyi tähän. Asiaa tarkemmin valmistelemaan asetettiin [2]) komitea, jonka puheenjohtajaksi tuli kaupunginjohtaja A. Castrén sekä jäseniksi johtajat O. E. Jaatinen, I. Lindfors ja T. Salmio, minkä ohessa komitea oikeutettiin ottamaan sihteeri ja käyttämään apunaan asiantuntijoita.

Sittemmin komitea ilmoitti, että se asiaa valmistellessaan oli tullut kielteiseen tulokseen sekä ettei vapaavarastoimisoikeuksien saaminen mainitulle vuokra-alueelle enää kiinnostanut toiminimeä Ford Motor Company, minkä johdosta kamari päätti [3]) poistaa asian diarioista.

Korttelin n:o 178 alueiden vuokraaminen. Aktiebolaget Algol osakeyhtiölle vuokrattiin [4]) korttelin n:o 178 alue n:o 7 a viideksi vuodeksi kesäkuun 1 p:stä lukien 6,000 markan vuosivuokrasta sekä saman korttelin alueet n:o 7 c ja 7 d samoin viideksi vuodeksi heinäkuun 1 p:stä lukien 6,740 markan vuosivuokrasta.

Aktiebolaget Tolfvan osakeyhtiölle vuokrattiin [4]) alue n:o 8 a rakennuksineen syyskuun 15 p:än 1930 65,100 markan vuosimaksusta sekä alue n:o 1 [5]) kesäkuun 1 p:än 1930 19,310 markan vuosimaksusta.

Teollisuuskadun tehdastontin n:o 3 b vuokraaminen. Helsingin jauhomylly osakeyhtiölle vuokrattiin [6]) korttelissa n:o 534 Teollisuuskadun varrella oleva tehdastontti n:o 3 b kesäkuun 1 p:än 1952, ja vuosivuokra määrättiin 7,500 markaksi ensimmäiseltä ja 10,500 markaksi toiselta kymmenvuotiskaudelta sekä 13,500 markaksi vuokrakauden jäljellä olevilta vuosilta, minkä ohessa välikirjaan oli otettava määräyksiä [7]) siitä, miten oli meneteltävä, jos Suomen valuutan arvo muuttui.

Saukon saaren hiilivarastopaikat. Saukon saaren uuden hiilisataman valmistuttua rahatoimikamari oli kehoittanut Helsingin makasiiniosakeyhtiötä joulukuun 1 p:stä lukien ottamaan vuokralle haltuunsa sikäläisen varastoalueen. Tämän johdosta mainittu yhtiö, jolle Saukon satamarakennustöiden tuntuva viivästyminen oli aiheuttanut taloudellisia vahinkoja, anoi tästä korvaukseksi vapautusta joulukuun vuokramaksun suorittamisesta, ja rahatoimikamari päätti [8]) tähän myöntyen, että mainitun alueen vuokrakausi luettaisiin alkavaksi tammikuun 1 p:nä 1926.

Vapautus vuokramaksun suorittamisesta. Herra A. Kervinen vapautettiin [9]) maksamasta vuokraa vuokraamastaan Mustikkamaan asuntopalstasta n:o 7 lukien tammikuun 1 p:stä 1920.

Vuokranmaksun lykkääminen. Boxbackan Gästgifvarsin tilan vuokraaja J. H. Lammi oikeutettiin [10]) suorittamaan erääntyneet vuokramaksunsa y. m. velkansa kaupungille siten, että hän huhtikuun kuluessa suorittaisi 10,000 markkaa, elokuun 15 p:nä samoin 10,000 markkaa sekä jokaisen seuraavan kuukauden 15 p:nä niinikään 10,000 markkaa, niin että koko määrä kertyneine korkoineen olisi suoritettu joulukuun 15 p:nä uhalla, että jos jotain lyhennysmaksua ei suoritettu määräpäivänä, tilan kalusto ja sato takavarikoitaisiin.

---

[1]) Rkmrin pöytäk. 2 p. kesäk. 885 §. — [2]) S:n 5 p. kesäk. 888 §. — [3]) S:n 22 p. syysk. 1,265 §. — [4]) Rkmrin jstn pöytäk. 9 p. syysk. 2,907 §. — [5]) S:n 10 p. kesäk. 2,032 §. — [6]) Rkmrin pöytäk. 17 p. huhtik. 562 §. — [7]) Ks. Kunnall. asetuskok. vuodelta 1924, siv. 74. — [8]) Rkmrin pöytäk. 4 p. jouluk. 1,690 §. — [9]) Rkmrin jstn pöytäk. 25 p. marrask. 4,115 §; vrt. myös vuod. 1923 kert. siv. 183. — [10]) Rkmrin pöytäk. 13 p. maalisk. 374 §.

Liuskasaaren tasoitustyöt. Koska leuto talvi oli estänyt Helsingin purjehdusseuran, joka oli sitoutunut ennen heinäkuun 1 p:ä 1925 suorittamaan eräitä tasoitustöitä Liuskasaarella, kuljettamasta paikalle tarvittavia työaineita, myönnettiin [1]) seuralle lykkäystä töiden suorittamiseen nähden samaan päivään vuonna 1926.

Nybackan torpan vuokramaksu. Rahatoimikamari vahvisti [2]) Hertonäsin tilaan kuuluvan Nybacka nimisen torpan vuokramaksun, joka alkuaan oli suoritettu päivätöinä, 1,800 markkaksi vuodessa.

Kaupungin laitosten hallussa olevan maan vuokramaksut. Koska kaupungin omien laitosten hallussa olevien maa-alueiden vuokramaksut olivat liian alhaiset sen johdosta, että arviointia ei ollut pitkään aikaan toimitettu, päätti [3]) rahatoimikamari käsitellessään vuoden 1926 talousarvioehdotusta antaa kaupungingeodeetille toimeksi kiireellisesti toimittaa edellä mainittujen alueiden katsastuksen ja arvioinnin. Kaupungingeodeetin suoritettua tämän tehtävän kamari korotti [4]) alla lueteltujen laitosten hallussa olevien alueiden vuokramaksut seuraaviin määriin:

Vesijohtolaitos	68,000	markkaa
Kaasulaitos	320,000	»
Sähkölaitos	247,000	»
Puhtaanapitolaitos	113,600	»
Rakennuskonttori varastopaikoista	198,900	»
Kunnalliskoti peltoalasta	15,600	»

Vuokra- y. m. maksujen suorittamisen jouduttaminen. Asiamiestä kehoitettiin [5]) kiirehtimään ehdotuksen tekemistä siitä, miten kaupungille tulevien vuokra- y. m. maksujen suorittamista voitaisiin jouduttaa.

Maksamattomia vuokra- y. m. maksuja. Maatalouslautakunnan ilmoitettua, että Hertonäsin säterin vuokraaja A. Holmberg, joka vuoden 1925 alkaessa oli kaupungille velkaa ostamastaan irtaimistosta yhteensä 124,418: 93 markkaa, oli tästä määrästä suorittanut 67,200 markkaa, mutta samalla jättänyt maksamatta langenneita vuokramaksuja yhteensä 92,261 markkaa, joten hänen velkansa kaupungille siis oli 149,479: 93 markkaa kuluvan vuoden korkoa lukuun ottamatta, rahatoimikamari päätti [6]), että Holmberg saisi edelleen pitää Hertonäsin vuokralla, että hänen omaisuutensa jatkuvasti pidettäisiin takavarikossa, että häneltä vaadittaisiin lisätakaus sekä että velkaa oli lyhennettävä 25,000 markkaa ennen toukokuun 1 p:ä sekä sen jälkeen 12,000 markkaa kuukaudessa.

Asiamies ilmoitti sittemmin, ettei vuokraaja Holmberg vielä ollut maksanut lupaamiaan velkansa lyhennyksiä sekä että hän oli luvannut seuraavalla viikolla suorittaa 11,000 markkaa sekä oikeuttanut kaupungin perimään herra A. Tontilta 14,000 markkaa, minkä määrän Tontti oli Holmbergille velkaa, Holmbergin maksamattoman irtaimistovelan lyhentämiseksi. Tämä alenisi täten 32,218: 93 markkaan, ja koska vuoden 1923 vuokra jo oli maksettu, oli toiveita siitä, että vuoden 1924 vuokra, 92,261 markkaa, saataisiin Holmbergin takausmiehiltä. Rahatoimikamari päätti [7]) aikaisemmin tekemäänsä päätöstä muuttaen vapauttaa Holmbergin Tontille myymän irtaimiston takavarikosta sekä antaa asiamiehelle tehtäväksi periä Holmbergin takaajilta vuoden 1924 vuokramaksun.

[1]) Rkmrin jstn pöytäk. 1 p. huhtik. 1,196 §. — [2]) Rkmrin pöytäk. 2 p. kesäk. 882 §; vrt. vuod. 1921 kert. siv. 32. — [3]) Rkmrin pöytäk. 14 p. syysk. 1,225 §. — [4]) S:n 9 p. lokak. 1,350 §. — [5]) S:n 7 p. huhtik. 517 §. — [6]) S:n 7 p. huhtik. 529 §. — [7]) S:n 2 p. kesäk. 886 §.

Eknäsin tilan tulo- ja lähtökatselmus oli toimitettu maaliskuun 21 p:nä 1924 johtaja A. Björkenheimin ja kaupunginagronoomi A. J. Tammisen sekä eroavan vuokraajan J. E. Lehtovirran ja uuden vuokraajan A. Wathénin läsnäollessa, ja katselmuspöytäkirja jätettiin [1]) rahatoimikamarille.

Eknäsin tilan vuokrakauden pitennys. Rahatoimikamari päätti [2]) vuokrata Eknäsin tilan edelleen maanviljelijä A. Wathénille seuraavin ehdoin:

»1) Vuokra-aika on yksi vuosi, lukien 14 päivästä maaliskuuta 1925, ja päättyy siis 13 p:nä maaliskuuta 1926;

2) Vuokra on neljäkymmentätuhatta (40,000) Suomen markkaa, joka on suoritettava kahdessa erässä kesä- ja joulukuun aikana kuluvan kalenterivuoden kuluessa;

3) Vuokraajan tulee paikkakunnan tavan mukaan hyvin hoitaa talon viljelyksiä huomioonottaen, että vähintään 50 hehtaaria tilan peltomaata on kylvettävä heinänsiemenellä kunnollisesti lannoitettuun maahan ja vähintään 40 kg siementä kylvettävä hehtaaria kohti, minkä ohessa on perustettava kunnollisia nurmia 20 ha sekä ojia uusittava sama ala ja lisäksi perattava vesat viimevuotiselta heinänkylvöalalta;

4) Vuokraajan tulee laatia ja kunnossapitää kaikki lainmukaiset aitaukset, hyvin hoitaa ja haaskaukselta varjella tilan metsää;

5) Tavanmukaiset talvityöt ovat ennen vuokra-ajan kulumista loppuunsaatettavat;

6) Tilalla on koko vuokra-ajan kestäessä pidettävä vähintään sata kotieläinyksikköä;

7) Tilalta ei saa poisviedä puutavaraa, maanparannusaineita tahi muuta sellaista;

8) Vuokraaja on oikeutettu tilan metsästä ottamaan tilalla tarvitsemansa polttopuut, korkeintaan 500 m³, sekä antamaan vuokraajien entisiin torppiin ottamille asujille korkeintaan 12 syltä halkoja Forsbergin torppaa varten ja muille 8 syltä, mutta on hakkaus toimitettava maatalouslautakunnan tai rahatoimikamarin määräämän luottamusmiehen osoituksen mukaan;

9) Tilan rakennusten korjauksiin tarvittavia puuaineita saa niinikään ottaa ainoastaan edellisessä kohdassa mainittujen viranomaisten osoituksen mukaisesti;

10) Vuokraaja suorittaa kaikki tilan verot paitsi siitä menevää tulo- ja omaisuusveroa;

11) Kaupunginagronoomilla on oikeus milloin tahansa toimittaa tarkastuksia tilalla;

12) Vuokra-aikana toimitetusta rakennusten kunnossapidosta, aidaksien, heinäseipäitten y. m. teosta, syyskylvöstä, maanparannusaineitten ajosta tai muista peltotöistä ei vuokraaja ole oikeutettu saamaan korvausta;

13) Jos vuokraaja laiminlyö ylläolevat velvollisuutensa, tulee hänen suorittaa laiminlyönnin aiheuttama, toimitettavassa lähtökatselmuksessa arvioitava tappio;

14) Jollei vuokraaja hyväksy toimitusmiesten lähtökatselmuksessa mahdollisesti esittämiä korvausvaatimuksia, asetetaan sovinto-oikeus, johon Helsingin kaupunki ja vuokraaja kumpikin valitsee kaksi uskottua miestä, jotka valitsevat viidennen henkilön sovinto-oikeuden puheenjohtajaksi. Jollei jompikumpi asiapuolista valitse jäsentä sovintolautakuntaan ja elleivät lauta-

[1]) Rkmrin jstn pöytäk. 4 p. maalisk. 841 § ja 11 p. maalisk. 938 §; vrt. vuod. 1924 kert. siv. 197. — [2]) Rkmrin pöytäk. 3 p. maalisk. 344 § ja 10 p. maalisk. 367 §.

kunnan jäsenet sovi puheenjohtajan vaalista, toimittaa vaalit Helsingin kaupungin maistraatti. Sovinto-oikeuden päätös on lopullinen;

15) Vuokraajan, joka ei ole oikeutettu kontrahtia toiselle siirtämään, tulee asettaa takaus vuokraehtojen täyttämisestä;

16) Tämä vuokrasopimus jatkuu entisillä ehdoilla edelleen yhden vuoden ajan, ellei sitä joko kaupungin tai vuokraajan taholta irtisanota kuluvan kalenterivuoden aikana.»

Vikin sotilasvirkatalon vuokraaminen. Rahatoimikamari päätti [1]), että kaupunki antaisi Vikin sotilasvirkatalon vuokralle samoin ehdoin kuin aikaisemmin.

Vapaampi käyttöoikeus, johon sisältyi vuokraajan oikeuttaminen ilman rahatoimikamarin lupaa luovuttamaan vuokraoikeutensa toiselle henkilölle, myönnettiin seuraaville vuokraajille, jotta heille kävisi mahdolliseksi velan vakuudeksi hankkia kiinnitys asianomaiseen vuokraoikeuteen;

vuokraaja D. Lahtiselle huvilapalstaan Träsk n:o 1 [2]);

Kirvesmies J. Lehdelle Storkärr n:o 15 b nimiseen Oulunkylän alueeseen [3]); sekä

Taiteilija R. Partaselle Kumtähden vuokrapalstaan n:o 39 [4]).

Oikeus rakentaa vuokratontille kivirakennus. Osuusliike Elanto r. l. oikeutettiin [5]) rakentamaan Toukolan korttelin n:o 910 tontille n:o 21 kivinen liikerakennus ehdoin, että sosialilautakunnan antamia ohjeita noudatettiin.

Häätö. Asiamiehelle annettiin [6]) tehtäväksi ryhtyä toimenpiteisiin sen johdosta, ettei kauppias E. Engström ollut maksanut vuokraa vuokraamastaan Reimarsin korttelissa n:o 26 sijaitsevasta asuntopalstasta n:o 11 sekä viljelyspalstasta x—y—z—å—ä—ö. Helsingin pitäjän käräjäkunnan kihlakunnanoikeus velvoitti sittemmin maaliskuun 4 p:nä 1926 tekemällään päätöksellä vuokraajan häädön uhalla muuttamaan puheena olevilta alueilta.

Kolmivuotiskatselmukset. Esiteltäessä kesällä toimitettujen n. s. kolmivuotiskatselmusten pöytäkirjoja rahatoimikamari päätti [7]) kehoittaa asianomaisia ennen kesäkuun 1 p:ä 1926 korjaamaan katselmusmiesten huomauttamat puutteellisuudet.

Sittenkuin leskirouva K. Kovin, joka vuonna 1924 toimitetussa n. s. kolmivuotiskatselmuksessa tehtyjen huomautusten johdosta oli velvoitettu toimittamaan eräitä korjaus- ja maalaustöitä Pikku Siltasaarella sijaitsevalla vuokrapalstallaan n:o 31 oli saanut lykkäystä maalaustöiden suorittamiseen nähden kesäkuun 1 p:än ja kamari tällöin oli määrännyt, että elleivät työt mainittuna päivänä olleet loppuun suoritetut, vuokrasopimus katsottaisiin purkautuneeksi, oli leskirouva Kovin anonut lykkäystä vielä syyskuun 1 p:än, mutta kamari päätti evätä anomuksen ja häädön uhalla velvoittaa hänet suorituttamaan kyseelliset maalaustyöt kymmenen päivän kuluessa hänen saatuaan tiedon kamarin päätöksestä.

Rahatoimikamari päätti [8]) sittemmin tyytyä leskirouva Kovinin puheena olevalla vuokratontilla suorituttamiin korjauksiin, mutta samalla kieltää häntä elokuun 1 p:n jälkeen luovuttamasta tilusta tai sen osaa romukauppaa varten.

Sittenkuin toimitetussa kolmivuotiskatselmuksessa oli esitetty muistutus sen johdosta, että Aktiebolaget Tjänstemannabostäder—Virkamiesasuntoja

[1]) Rkmrin pöytäk. 3 p. maalisk. 344 §. — [2]) Rkmrin jstn pöytäk. 7 p. tammik. 133 §. — [3]) S:n 15 p. huhtik. 1,356 §. — [4]) S:n 4 p. helmik. 530 §. — [5]) Rkmrin pöytäk. 6 p. marrask. 1,519 §. — [6]) S:n 2 p. lokak. 1,332 §. — [7]) S:n 24 p. marrask. 1,607 §. — [8]) Rkmrin jstn pöytäk. 3 p. kesäk. 1,992 §. — [9]) S:n 7 p. heinäk. 2,427 §.

osakeyhtiö oli laiminlyönyt yhtiön Käpylän korttelissa n:o 803 sijaitsevain vuokratonttien n:o 46—48 aitaamisen ja yhtiö oli ilmoittanut istuttaneensa mainittujen tonttien ympärille ruusuaidan ja pensaita, päätti [1]) rahatoimikamari vapauttaa yhtiön mainitusta velvollisuudesta.

Kauppahallit y. m. Rantatorin, Kasarmintorin sekä Vallilan kauppahallien vuokrat korotettiin [2]) tammikuun 1 p:stä 1926. Tori- ja kauppahallivalvojalle annettiin tehtäväksi laatia yksityiskohtainen ehdotus huutokauppamenetelmän mahdollisesta soveltamisesta mainittujen hallien vapaita myyntipaikkoja vuokrattaessa.

Osuuskunnalle Skärgårdsfiskarenas andelslag m. b. t. myönnettiin [3]) Rantatorin kauppahallin kalakauppaosaston vuokraoikeus yhdeksi vuodeksi lukien syyskuun 1 p:stä 1925 25,000 markan maksusta.

Koska eräiden elintarpeiden torikauppa oli sallittu ainoastaan kesäkuun 1 p:än 1926, rahatoimikamari päätti [4]) kehoittaa terveydenhoitolautakuntaa, satamahallitusta ja kaupungin yleisten töiden hallitusta antamaan lausuntonsa mahdollisuuksista pysyttää kala- ja torikauppa nykyisellä paikallaan sekä mahdollisesti tekemään ehdotuksia sen siirtämisestä muuanne.

Lihan tukkukauppa. Rahatoimikamari päätti [5]), että vakinaisia paikkoja lihan tukkukauppaa varten toistaiseksi järjestettäisiin lihantarkastamoon rajoittuvan Annankadun osan länsipuolelle sekä että nämä paikat luovutettaisiin lihakauppiaille vuodeksi kerrallaan 50 markan kuukausimaksusta 3 m:n levyiseltä paikalta. Maaseudulta saapuville ajoneuvoille varattaisiin paikkoja mainitun katuosan itäpuolelta. Järjestyspoliisin tuli antaa ajomiehille numerolaatat, jotta liha voitaisiin tarkastaa siinä järjestyksessä, jossa se oli tuotu paikalle. Edellämainitun myynnin yksityiskohtainen järjestäminen annettiin kaupungineläinlääkärin, tori- ja kauppahallivalvojan sekä poliisimestarin valitseman henkilön toimeksi.

Makkarakauppa kaupungin kaduilla. Esiteltäessä kaupunginvaltuuston päätöstä [6]) kaupungin kaduilla yöaikaan harjoitettavasta makkarakaupasta rahatoimikamari päätti [7]), että mainitut oikeudet annettaisiin huutokaupalla ja myyntipaikkoja osoitettaisiin: Kauppatorilta kala-altaan vierestä, Erottajantorilta sähkölyhtypylvään vierestä, Rautatientorilta vastapäätä Ateneumia, Hakaniementorilta sinne pystytetyn sähkölyhtypylvään vierestä sekä Heikinpuistosta Ylioppilastalontorin kohdalta. Sittemmin toimitetussa huutokaupassa luovutettiin [8]) myyntioikeudet kesäkuun 1 p:stä 1925 joulukuun 31 p:än 1926 yhteensä 77,500 markan maksusta ja muuten seuraavin ehdoin:

makkarakaupan valvonta oli uskottava terveyspoliisin kaitsijoille, joiden tuli saada siitä eri korvaus. Tästä johtuvien kustannusten peittämiseksi rahatoimikamari osoitti käyttövaroistaan 3,000 markkaa terveydenhoitolautakunnan käytettäväksi;

kauppaa saa harjoittaa ainoastaan tarkoitukseen osoitetulla paikalla; myyntivaunua ei saa viedä paikalle ennen klo 8 ip. ja se on sieltä poistettava klo 1 yöllä;

myydä saa ainoastaan lämpimiä n. s. nakkimakkaroita sinapin, etikan ja leivän kera tai ilman niitä;

myyntivaunun tulee ennen kaupan aloittamista olla terveydenhoitolauta-

[1]) Rkmrin pöytäk. 30 p. jouluk. 1,836 §. — [2]) S:n 15 p. jouluk. 1,717 § ja 22 p. jouluk. 1,760 §, sekä rkmrin jstn pöytäk. 23 p. jouluk. 4,430 §. — [3]) Rkmrin jstn pöytäk. 10 p. kesäk. 2,093 §. — [4]) Rkmrin pöytäk. 22 p. syysk. 1,263 §. — [5]) Rkmrin jstn pöytäk. 11 p. helmik. 605 §. — [6]) Ks. tätä kert. siv. 45. — [7]) Rkmrin pöytäk. 8 p. toukok. 716 §. — [8]) S:n 22 p. toukok. 802 §.

kunnan tarkoitukseensa hyväksymän ja rakenteeltaan sellaisen, että kaupan oleva tavara ei voi joutua likaantumiselle alttiiksi;

vaunussa tulee olla näkyvällä paikalla kaupan harjoittajan ja sen makkaratehtaan nimi, jonka tavaraa siitä myydään;

myyjän tulee tarkoin noudattaa terveydenhoitolautakunnan mahdollisesti antamia, liikkeen harjoittamista koskevia ohjeita sekä poliisin ja tori- ja kauppahallivalvojan määräyksiä;

jos kaupan harjoittaja tai hänen apulaisensa tämän kaupan yhteydessä tekee itsensä syypääksi kieltolakirikokseen, voi rahatoimikamari heti peruuttaa hänen oikeutensa makkarakaupan harjoittamiseen ilman että sitä ennen suoritettua vuokramaksua suoritetaan takaisin;

huutokauppa tapahtuu nousevin huudoin vähintään 100 markan korotuksella, ja tarkoittaa huuto vuosivuokraa, joten koko ajan vuokra saadaan lisäämällä huutoon 7/12 siitä;

vuokramaksusta on suoritettava kuluvan vuoden osa ennen ensi kesäkuun 1 päivää, puolet ensi vuoden vuokrasta joulukuun kuluessa 1925 ja loput kesäkuun kuluessa 1926, eikä kauppaa saa aloittaa, ennenkuin ensiksimainittu erä on kaupunginkassaan suoritettu.

Katu- ja kioskikauppa y. m. Joulukuun 30 p:nä 1924 toimitetussa huutokaupassa, jossa tarjottiin myytäväksi eräiden n. s. kiinteiden vaunupaikkain vuokraoikeus vuodeksi 1925, nousivat 7 tällaista paikkaa koskevat korkeimmat tarjoukset yhteensä 34,400 markkaan. Rahatoimikamari hyväksyi [1]) tarjoukset pääasiassa vuonna 1923 vahvistetuin [2]) ehdoin.

Edelleen kamari päätti [3]), että vaunuista tapahtuvaa jäätelönmyyntiä varten tarjottaisiin huutokaupalla myyntipaikat seuraavista paikoista:

Länt. viertotien ja Arkadiankadun kulmauksesta, Viidennen linjan ja Fleminginkadun kulmauksesta, Eerikin- ja Lapinlahdenkatujen kulmauksesta, Nikolain- ja Rauhankatujen kulmauksesta, Unionin- ja Liisankatujen kulmauksesta, Fredrikin- ja Pursimiehenkatujen kulmauksesta, Robertin- ja Yrjönkatujen kulmauksesta, Rautatientorilta Hakasalmenkadun kulmasta, Kauppatorilta kolera-altaan ja Keisarinnankiven luota, Hakaniementorilta raitiotiekioskin ja vesikioskin luota, Heikinpuistosta Ruotsalaisen teatterin ja apteekin edustalla olevien vesikioskien luota, Kapteenin- ja Tehtaankatujen kulmauksesta, Länt. viertotien ja Kammionkadun kulmauksesta, It. viertotien ja Keiteleentien kulmauksesta sekä Bulevardin- ja Yrjönkatujen kulmauksesta.

Kesäksi nämä myyntipaikat vuokrattiin [4]) 4 eri henkilölle ja liikkeelle yhteensä 141,800 markan maksuista.

Rahatoimikamari vahvisti [5]) kaupungin vesikioskien sekä virvoitusjuomain myyntivaunupaikkain vuokrat huhtikuun 15 p:stä lokakuun 15 p:än, marjain myyntiä varten pyhäpäivinä ja pyhäin aattoina kesän aikana luovutettujen paikkain vuokrat, valokuvauspaikkain vuokrat maaliskuun 15 p:stä marraskuun 15 p:än sekä Pohjois- ja Eteläsatamain sanomalehtien ja kirjain myyntipaikkain vuokrat.

Samalla kamari päätti [6]) antaa tori- ja kauppahallivalvojan toimeksi ottaa harkittavaksi, oliko syytä vuoden päätyttyä edelleen myöntää kyseellisiä oikeuksia.

[1]) Rkmrin pöytäk. 2 p. tammik. 12 §. — [2]) Ks. vuod. 1923 kert. siv. 191. — [3]) Rkmrin pöytäk. 17 p. helmik. 244 ja 29 p. toukok. 862 §. — [4]) S:n 17 p. helmik. 244 § ja 5 p. kesäk. 892 § sekä rkmrin jstn pöytäk. 26 p. maalisk. 1,064 §. — [5]) Rkmrin jstn pöytäk. 4 p. maalisk. 881 §. — [6]) Rkmrin pöytäk. 2 p. tammik. 12 §.

Valvojan annettua asiasta lausuntonsa rahatoimikamari päätti[1]) vuokrata vuodeksi 1926 huutokaupalla samat n. s. kiinteät vaunupaikat kuin vuonna 1925, luvultaan 7.

Joulukuun 21 p:nä toimitetussa huutokaupassa rahatoimikamari hyväksyi[2]) Sirkuskadun, Flemingkadun ja Viidennen linjan kulmauksen, Länt. Satamakadun ja Museokadun vaunupaikkoja koskevat korkeimmat tarjoukset, jotka yhteensä nousivat 15,200 markkaan.

Mustikkamaan vesikioski vuokrattiin[3]) kesäkuun 30 p:stä joulukuun 31 p:än 1925 Helsingin työväenyhdistykselle 1,500 markan maksusta, jonka suorittamisesta yhdistys sittemmin vapautettiin[4]).

Oikeus harjoittaa virvokkeiden myyntiä kesän aikana Eläintarhan urheilukentällä myönnettiin[5]) kauppias E. Niroselle 2,300 markan maksusta.

Aero osakeyhtiö oikeutettiin[6]) Katajanokalla olevan lentosatamansa alueella myymään yhtiön virkailijoille ja matkustajille tupakkaa, suklaata ja hedelmiä sekä tarjoilemaan virvoitusjuomia ja kahvia.

Kesäksi vuokrattiin[7]) 3 n. s. marjapaikkaa Kaisaniemestä yhteensä 21,800 markan maksusta ja 8 paikkaa Eläintarhasta kesäkuun 30 p:stä marraskuun 15 p:än yhteensä 15,400 markan maksusta.

Oikeus pystyttää reklaamikilpiä y. m. Pelastusarmeija oikeutettiin[8]) heinäkuun 7:nnestä 13 p:än asettamaan eri osiin kaupunkia ilmoitustauluja, jotka koskivat sen heinäkuun 12 p:nä pidettävää vuosikokousta.

Lever osakeyhtiön kanssa sovittiin[9]) kahden reklaamikilven poistamisesta elokuun 15 p:n ja syyskuun 1 p:n väliseksi ajaksi.

Rahatoimikamari päätti[10]) periaatteessa olla vastedes myöntämättä oikeuksia reklaamikilpien asettamiseen kaupungin kaduille ja puistoihin. Ainoastaan kunnallisten y. m. s. vaalien yhteydessä saisi julistuksia asettaa ja tällöinkin vain tarkoitusta varten rakennetuille telineille.

Oikeus pitää kesän aikana kaksi Toledo henkilövaakaa, toinen Teatteriesplanadissa ja toinen Hakaniementorilla, myönnettiin[11]) Vågaktiebolaget nimiselle yhtiölle 500 markan kuukausimaksusta vaa'alta. Samaten myönnettiin[12]) samalle yhtiölle oikeus kesän ajaksi asettaa Mustikkamaalle samanlainen vaaka 500 markan maksusta kerta kaikkiaan.

Helsingin makasiiniosakeyhtiö oikeutettiin[13]) asettamaan automobiilivaaka Länsisatamaan, tarkemmin osoitetulle paikalle.

Maalari E. Elorannalle myönnettiin[14]) 50 markan korvauksesta oikeus kahden viikon aikana asettaa tori- ja kauppahallivalvojan osoittamaan paikkaan Kauppatorille näytteille eräs kattilankansilaite.

Tienviitta. Rahatoimikamari päätti[15]) puoltaa maistraatille Cygnaeuksen gallerian hoitokunnan tekemää anomusta saada asettaa tienviitta It. Kaivopuiston tontille n:o 2.

Oikeus teettää johtoja ja raiteita y. m. Valtion koskivoimakomitea oikeutettiin[16]) vetämään Hikiästä Helsinkiin suunniteltu sähkövoimajohto osoitetuilta kohdin kaupungin Helsingin pitäjässä olevain maiden läpi jo ennenkuin tähän tarvittava alue oli pakkolunastettu. Komitea oli sitoutunut suo-

[1]) Rkmrin pöytäk. 15 p. jouluk. 1,746 §. — [2]) S:n 22 p. jouluk. 1,761 §. — [3]) S:n 30 p. kesäk. 1,030 §. — [4]) S:n 4 p. jouluk. 1,681 §. — [5]) S:n 29 p. toukok. 839 §. — [6]) Rkmrin jstn pöytäk. 10 p. kesäk. 2,115 §. — [7]) Rkmrin pöytäk. 12 p. toukok. 748 § ja 30 p. kesäk. 1,034 § sekä rkmrin jstn pöytäk. 11 p. elok. 2,683 § ja 21 p. lokak. 3,554 §. — [8]) Rkmrin jstn pöytäk. 29 p. huhtik. 1,500 §. — [9]) S:n 14 p. heinäk. 2,479 §. — [10]) Rkmrin pöytäk. 30 p. lokak. 1,491 §. — [11]) Rkmrin jstn pöytäk. 4 p. helmik. 510 §. — [12]) S:n 27 p. toukok. 1,848 §. — [13]) Rkmrin pöytäk. 20 p. lokak. 1,406 §. — [14]) Rkmrin jstn pöytäk. 18 p. marrask. 4,076 §. — [15]) Rkmrin pöytäk. 6 p. maalisk. 353 §. — [16]) S:n 30 p. jouluk. 1,868 §.

rittamaan korkoa 6 % n. s. pakkolunastusmäärälle siitä päivästä lukien, jolloin tämä lupa myönnettiin.

Herra B. Grönberg, joka aikoi johtaa sähkövalon Reimarsin kortteliin n:o 22, oikeutettiin [1]) asettamaan kaupungin maalle 7 mainittuun tarkoitukseen tarvittavaa puista johtopylvästä. Samaten oikeutettiin [2]) herrat A. Söderholm ja H. Nieminen pystyttämään Reimarsin kortteleihin n:ot 17 ja 23 samanlaisia johtoja varten 4 pylvästä sekä vuokraajat F. E. Grönroos ja K. A. Wikman pystyttämään [3]) ne pylväät, jotka tarvittiin sähkövalojohtojen teettämiseksi Reimarsin kortteleihin n:o 26 ja 27. Ehdoksi määrättiin kaikissa tapauksissa, että pylväät oli kuukauden kuluessa irtisanomisesta muutettava toiseen paikkaan sekä että niitä pystytettäessä oli noudatettava rakennuskonttorin antamia ohjeita.

Valtionrautateiden Helsingin ja Pasilan konepajain työntekijät oikeutettiin [4]) rakentamaan normaaliraide Sturenkadun yli Fredriksperinkadun tontille n:o 38 ehdoin, että rakennuskonttorin antamia ohjeita tarkoin noudatettiin, että hakijat poistaessaan jälleen raiteen tekivät sen omalla kustannuksellaan ja panettivat sekä kaupungille että Fredriksperinkadun tonteille n:o 13 ja 15 kuuluvat katuosuudet entiseen kuntoonsa. Myönnetystä oikeudesta suoritettava maksu vahvistettiin 880 markaksi vuodessa.

Osuusliike Elannolle r. l. myönnettiin [5]) 600 markan vuosimaksusta oikeus asettaa hevospuomi Ruskeasuolle Länt. viertotien ja Haagan raitiotien välille.

Oikeus käyttää kaupungin puistoja y. m. Eräät urheiluseurat ja -yhdistykset oikeutettiin [6]) määrättyinä päivinä käyttämään kilpailuja y. m. varten Kaivopuistoa ja Kaisanientä.

Työväen- y. m. yhdistykset saivat [7]) määräpäivinä käytettäväkseen Mustikkamaan ja Kaisaniemen.

12 pohjoismaisen koulukokouksen juhlatoimikunta sai [8]) elokuun 6 p:nä klo 6—10 ip. käytettäväkseen Kaivopuiston.

Suomen punaiselle ristille luovutettiin [9]) torstaina toukokuun 21:senä ja sunnuntaina toukokuun 24 p:nä Tehtaanpuisto tulipalojen sammutusnäytöksen järjestämiseksi, Hesperian puisto urheilujuhlain järjestämiseksi ja poliisikoiranäyttelyä varten sekä Kaivopuisto klo 12:sta päivällä klo 6:een ip.

Kenraali Mannerheimin lastensuojeluliitto oikeutettiin [10]) kesäkuun 21 p:nä klo ½ 4—½ 6 ip. järjestettävän ulkoilmakonsertin ajaksi eristämään Kaisaniemen pienempi, Unioninkadun puoleinen urheilukenttä.

Lotta Svärd yhdistys oikeutettiin [11]) järjestämään ulkoilmajuhlia Tehtaanpuistossa syyskuun 6—13 p:nä sekä Kaisaniemessä syyskuun 13 p:nä.

Brage-yhdistys oikeutettiin [12]) heinäkuun 26 p:nä klo 4—9 ip. järjestämään ulkoilmajuhla Seurasaaren urheilukentällä sekä eristämään tämä ynnä ympäröivät metsäiset kukkulat.

Suomen meripelastusseura oikeutettiin [13]) elokuun 6 p:nä järjestämään Kaivopuiston rannassa propagandauimanäytös, johon ei kannettaisi pääsymaksua, sekä tätä näytöstä varten rakennuttamaan tilapäinen uimahyppyteline Ullanlinnan kylpylaitoksen kohdalla olevan laiturin päähän.

[1]) Rkmrin jstn pöytäk. 21 p. heinäk. 2,514 §. — [2]) S:n 21 p. heinäk. 2,515 §. — [3]) S:n 9 p. syysk. 2,933 §. — [4]) Rkmrin pöytäk. 8 p. toukok. 712 §. — [5]) Rkmrin jstn pöytäk. 11 p. marrask. 3,901 §. — [6]) Rkmrin pöytäk. 20 p. helmik. 281 §, rkmrin jstn pöytäk. 6 p. toukok. 1,605 §, 10 p. kesäk. 2,090 §, 16 p. kesäk. 2,241 §, 7 p. heinäk. 2,438 §, 16 p. syysk. 2,975 ja 2,981 §§, 23 p. syysk. 3,108 § sekä 7 p. lokak. 3,323 §. — [7]) Rkmrin jstn pöytäk. 29 p. huhtik. 1,498 §, 27 p. toukok. 1,851 § ja 28 p. heinäk. 2,558 §. — [8]) S:n 7 p. heinäk. 2,437 §. — [9]) S:n 29 p. huhtik. 1,504 §. — [10]) S:n 25 p. kesäk. 2,266 §. — [11]) S:n 30 p. kesäk. 2,389 §. — [12]) S:n 27 p. toukok. 1,850 §. — [13]) S:n 4 p. elok. 2,589 §.

Pelastusarmeija oikeutettiin[1]) toukokuun 1 p:n ja lokakuun 30 p:n välisenä aikana järjestämään ulkoilmakokouksia Kaivopuistossa, Kapteeninkadun puistikossa, Tehtaanpuistossa, Kaisaniemessä, Eläintarhassa ja Porthaninrinteen ja Toisen linjan kulmauksessa sekä Hietalahdentorilla, Kampintorilla ja Kaikukujan viereisellä vuorella.

Kaivopuisto luovutettiin[2]) Pelastusarmeijalle ulkoilmamielenosoitusta varten heinäkuun 12 p:nä klo 3—½6 ip.

Helsingin kaupunkilähetykselle myönnettiin[3]) lupa kesän aikana järjestää ulkoilmahartaushetkiä sunnuntaisin klo 5 ip. Suruttoman kalliolla Kalliossa ja klo 7 ip. Johanneksenkirkon viereisellä kentällä.

Samaten oikeutettiin[4]) eräät muut uskonnolliset yhtymät kesän aikana pitämään kokouksia Kaisaniemessä ja Suruttoman kalliolla.

Rahatoimikamari päätti[5]) komendanttiviraston anomuksesta luovuttaa Helsingin garnisonin joukko-osastojen käytettäväksi seuraavat harjoituspaikat: Meritorin sekä Kaivopuiston Läntisen puistotien ja Merisataman välisen alueen lokakuun 1 p:n ja huhtikuun 15 p:n väliseksi ajaksi, Hietaniemen metsäalueen, Hakaniemen ja Hesperian puistojen kentät arkiaamuisin, Munkkiniemenkadun sekä Stenbäckinkadun pohjoispuolella olevat metsäalueet molemmin puolin Länt. viertotietä.

Rahatoimikamari päätti[6]) eräiltä kohdin muuttaen urheilulautakunnan ehdotusta jakaa kaupungin Eläintarhassa olevien urheilukenttäin käyttöoikeuden sitä anoneiden yhdistysten kesken.

Samalla kamari päätti, että urheilukenttäin käyttämisestä kilpailuja varten kannettaisiin maksu, ja vahvisti tämän 150 markaksi kansainvälisistä, 100 markaksi kansallisista ja 50 markaksi paikkakunnallisista kilpailuista. Urheilulautakunnan tuli aikanaan ilmoittaa, mikä määrä jokaiselta yhdistykseltä oli velottava.

Sittemmin rahatoimikamari päätti[7]), että Kallion urheilukenttä tiistaisin ja perjantaisin klo 6:sta lähtien ip. varattaisiin yksinomaan naisille, kuitenkin niin, että tästä voitiin poiketa esim. ellei kentälle mainittuun aikaan saapunut naisurheilijoita.

Pesunkuivauspaikat. Tori- ja kauppahallivalvojalle annettiin[8]) toimeksi yksissä neuvoin rakennuskonttorin kanssa tehdä ehdotus pesunkuivauspaikkain järjestämisestä eri osiin kaupunkia.

Rahatoimikamari päätti[9]) sittemmin, että seuraavia paikkoja toistaiseksi saisi käyttää pesunkuivauspaikkoina, kuitenkin siten, ettei kuivausnuoria saanut kiinnittää puihin: VI kaupunginosassa korttelissa n:o 122 olevaa Hernesaarenkadun tonttia n:o 17, XI kaupunginosassa Toisen linjan ja Castreninkadun kulmauksessa sijaitsevaa aluetta, XII kaupunginosassa korttelissa n:o 361 olevia Fredriksperinkadun tontteja 20—22 ja korttelissa n:o 350 olevia Fleminginkadun tontteja 20—24, XIII kaupunginosan korttelia n:o 411 Hietaniemenkadun varrella sekä korttelia n:o 419 Lapuankadun varrella, Vallilassa korttelissa n:o 557 olevaa Vallilantien tonttia n:o 25 sekä Sturenkadun ja It. viertotien kulmassa olevaa korttelia n:o 582.

Leikkikentän järjestäminen. Rahatoimikamari luovutti[10]) erään Pasilan aseman läheisyydessä sijaitsevan Pakaan alueen kunnan Vallilan työväenasunnoissa asuvien lasten leikkikentäksi.

[1]) Rkmrin jstn pöytäk. 29 p. huhtik. 1,499 §. — [2]) S:n 29 p. huhtik. 1,500 §. — [3]) Rkmrin pöytäk. 21 p. huhtik. 588 §. — [4]) Rkmrin jstn pöytäk. 26 p. maalisk. 1,117 §, 3 p. kesäk. 2,024 § ja 30 p. kesäk. 2,395 §. — [5]) Rkmrin pöytäk. 27 p. maalisk. 457 §. — [6]) S:n 24 p. huhtik. 607 §. — [7]) Rkmrin jstn pöytäk. 29 p. huhtik. 1,506 §. — [8]) S:n 22 p. huhtik. 1,426 §. — [9]) S:n 2 p. syysk. 2,866 §. — [10]) S:n 10 p. kesäk. 2,108 §.

Luistinradat, hiihto- ja kelkkamäet. Katsoen vuoden 1924—25 poikkeuksellisen leutoon talveen rahatoimikamari päätti [1]) oikeuttaa Helsingin luistinklubin talven aikana pitämään luistinrataa Johanneksenkirkon viereisellä urheilukentällä.

Helsingin luistelijat niminen yhdistys oikeutettiin [2]) helmikuun 28 p:nä ja maaliskuun 1 p:nä järjestämään kansainväliset pikaluistelukilpailut Töölönlahdella Hakasalmen puiston kohdalla sekä aitaamaan tätä varten tarvittava alue ehdoin, että poliisi katsoi jään kyllin kestäväksi.

Urheilulautakunnan ehdotuksesta oikeutettiin [3]) alla luetellut yhdistykset ja henkilöt talvella 1925—26 järjestämään luistinratoja seuraaviin paikkoihin ehdoin, että kaikki kaupungin kansakoulut voimistelutunteinaan saivat opettajain johdolla harjoittaa luistelua radoilla: Urheiluseura Sparta Merisatamaan, Työväen luistinrata osakeyhtiö Kaisaniemenlahdelle Säästöpankinrannan edustalle, Helsingin luistelijat Kaisaniemenlahdelle Kasvitieteellisen puutarhan edustalle, Helsingfors skridskoklubb samaan Pohjoissataman paikkaan kuin aikaisemmin, rakennusmestari K. Lappalainen Hietalahden satama-altaaseen sekä herra O. Ahovaara Vanhankaupunginlahdelle Kyläsaaren kohdalle satamaviranomaisten ja kalastustarkastajan osoittamaan paikkaan.

Varastoesimies J. Vainio ja työnjohtaja K. Virtanen oikeutettiin [4]) talvella 1925—26 ylläpitämään luistinrataa ja kelkkamäkeä Käpylässä.

Eväten urheilulautakunnan ehdotuksen menosääntöön merkityn luistinratain avustusmäärärahan jakamisesta rahatoimikamari päätti [5]), että kyseellinen määräraha jaettaisiin samojen perusteiden mukaan kuin aikaisemminkin. Siten myönnettiin [6]) Helsingfors skridskoklubb'ille, Helsingin luistelijoille, Työväen luistinseuralle ja Urheiluseura Spartalle jokaiselle 9,000 markkaa sekä Osakeyhtiö Pallokentälle 4,000 markkaa.

Sitävastoin kamari päätti [3]), että vuoden 1926 menosääntöön merkitty luistinratain avustusmääräraha jaettaisiin lautakunnan ehdotuksen mukaisesti siten, että 18,000 markkaa käytettäisiin alennuslippujen ostamiseen, 10,000 markkaa koululaisten luokkaluistelun hyvittämiseen ja 12,000 markkaa perusavustuksiksi, jotka jaettaisiin asianomaisille radoille luistelukauden päätyttyä.

Kaupunginvaltuuston vuonna 1920 luovutettua [7]) Alppilan hiihtomäen vuokraoikeuden Helsingin hiihtoseuralle kahdeksan vuoden ajaksi ehdoin, että kaupungin tuli ottaa osaa mäen kunnossapitokustannuksiin suorittamalla seuralle 3,000 markkaa vuodessa, päätti [8]) rahatoimikamari osoittaa käyttövaroistaan kyseellisen korvauksen vuosilta 1924 ja 1925, yhteensä 6,000 markkaa, jota vastoin seuran anomus korotetun avustuksen suorittamisesta viimemainitulta vuodelta evättiin.

Rahatoimikamari päätti [9]), että kelkkamäkiä talveksi 1925—26 rakennettaisiin samoihin paikkoihin kuin lähinnä edellisenä talvena sekä sen lisäksi Haapaniemen urheilukentälle, Temppelikadun leikkikentälle, Tehtaanpuistoon ja Lapinlahdenkadun puistikkoon, sekä että kaksi mäkeä järjestettäisiin Eläintarhan pallokentälle ehdoin, että Osakeyhtiö Pallokenttä huolehti järjestyksen ylläpidosta, jota vastoin yhtiö saisi kohtuullisesta korvauksesta vuokrata omistamiaan kelkkoja yleisölle, jolla kuitenkin oli oikeus maksutta käyttää mäkiä omin kelkoin. Tähtitorninmäeltä Fabianinkadulle vievälle tielle järjes-

[1]) Rkmrin pöytäk. 20 p. helmik. 280 §. — [2]) S:n 20 p. helmik. 282 §. — [3]) S:n 4 p. jouluk. 1,675 §. — [4]) S:n 4 p. jouluk. 1,676. — [5]) S:n 6 p. helmik. 203 §. — [6]) S:n 12 p. kesäk. 947 §. — [7]) Ks. vuod. 1920 kert. siv. 21. — [8]) Rkmrin pöytäk. 9 p. tammik. 46 §. — [9]) S:n 4 p. jouluk. 1,677 §.

tettäisiin niinikään kelkkarata siinä tapauksessa, että maistraatti katsoisi voivansa puoltaa mainitun kadun eteläisimmän osan sulkemista liikenteeltä.

Ruotsalaisen normaalilyseon rehtori anoi sittemmin maistraatilta, ettei viimemainittua mäkeä järjestettäisi, mutta rahatoimikamari päätti [1]) ehdottaa maistraatille, että tämä esitys evättäisiin.

Satamien asuntolaivat. Samoista syistä kuin aikaisemmin rahatoimikamari epäsi [2]) merikapteeni A. Ljungqvistin tekemän anomuksen saada pitää kaupungin satamissa asuntolaivoja.

Samaten kamari epäsi [3]) Aktiebolaget Thalatta osakeyhtiön tekemän anomuksen saada sijoittaa määrättyihin kaupungin satama-alueen paikkoihin vähintään viiden vuoden ajaksi joitakin asuntolaivoja.

Tukkilauttain sijoituspaikka. Sörnäsin osakeyhtiö oikeutettiin [4]) joulukuun 31 p:än 1960 käyttämään tukkilauttain varastopaikkana erästä Kyläsaaren ja Sörnäsin niemekkeen välistä vesialuetta 1,250 markan vuosimaksusta.

Autobussiliikenteen ohjesääntö. Sittenkuin rahatoimikamarilta oli pyydetty lausuntoa laaditusta autobussiliikenteen ohjesääntöehdotuksesta, päätti [5]) kamari alistaa maistraatin harkittavaksi, voisiko se väliaikaisesti vahvistaa mainitun ehdotuksen noudatettavaksi kaupunginvaltuuston liikenteenjärjestelykomitean ehdottamin muutoksin.

Oikeus harjoittaa autobussiliikennettä. Rahatoimikamari päätti maistraatille puoltaa seuraavia anomuksia saada oikeus ammattimaisen autobussiliikenteen harjoittamiseen ehdoin, että hakijat sitoutuivat liikenteeseen sekä autobussien rakenteeseen ja varusteisiin nähden noudattamaan paitsi voimassa olevia määräyksiä myöskin vastedes annettavia säännöksiä: herra L. A. Friman linjalla Hermanni—Toukolan omakotialue ehdoin, ettei autobussin ynnä 14 matkustajan paino ylittänyt 3,600 kiloa [6]); Arabian työläisten sairas- ja hautausapurahasto aikaisemman linjansa päätekohdasta It. viertotien ja Oulunkylään vievän tien risteykseen [7]); liikemies S. A. Svens linjoilla Malmin kunnalliskoti—Senaatintori, Leppävaara—Rautatientori ja Haaga—Rautatientori [8]); vuokraaja A. H. Sederholm linjoilla Bölen esikaupunki—Eläintarhan raitiotielinja [9]) ja Rautatienasema—Vanhakaupunki [10]); liikemies E. W. Forsström linjalla Rautatientori—Pakinkylä [11]); kirvesmies K. V. Lundén linjalla Rautatientori—Pasila—Käpylä—Oulunkylä [12]); koneenkäyttäjä L. Johansson linjalla Rautatientori—Pakinkylä [13]); liikemies M. Multala linjalla Rautatientori—Tuusula [14]); liikemies K. E. Ollila linjalla Rautatientori—Pakinkylä [15]); rakennusmestari J. V. Leivo linjalla Helsinki—Pakinkylä [16]); työmies Å. K. Sirola linjalla Rautatientori—Leppävaara [17]); tilanomistajanpoika H. K. Granqvist linjalla Rautatientori—Sipoo, Paipinen [18]); herra U. Kansanaho linjalla Rautatientori—Länt. viertotie—Pitäjänmäki—Malmi—Vanhakaupunki—It. viertotie—Rautatientori [19]); tilanomistaja B. Simolin linjalla Simonkatu—Nummela [20]); konttoristi A. Niiranen linjalla Puutarhakatu—Tuusulan kirkonkylä [21]); työmies K. Björkman linjalla Rautatientori—Grankulla [22]); leskirouva A. K. Holmberg linjalla Rautatientori—Länt. viertotie—Pakinkylä [23]); työ-

[1]) Rkmrin pöytäk. 22 p. jouluk. 1,810 §. — [2]) S:n 28 p. heinäk. 1,096 §; vrt. vuod. 1924 kert. siv. 20 ja 204. — [3]) Rkmrin pöytäk. 15 p. toukok. 768 §. — [4]) S:n 13 p. helmik. 242 §. — [5]) S:n 12 p. kesäk. 951 §; ks. myös tätä kert. siv. 143. — [6]) Rkmrin pöytäk. 6 p. maalisk. 349 §. — [7]) S:n 6 p. maalisk. 350 §; ks. myös vuod. 1924 kert. siv. 205. — [8]) Rkmrin pöytäk. 13 p. maalisk. 375 §. — [9]) S:n 27 p. maalisk. 468 §. — [10]) S:n 17 p. huhtik. 566 §. — [11]) S:n 21 p. huhtik. 576 §. — [12]) S:n 21 p. huhtik. 577 §. — [13]) S:n 21 p. huhtik. 578 §. — [14]) S:n 21 p. huhtik. 579 §. — [15]) S:n 21 p. huhtik. 580 §. — [16]) S:n 21 p. huhtik. 581 §. — [17]) S:n 21 p. huhtik. 582 §. — [18]) S:n 21 p. huhtik. 583 §. — [19]) S:n 8 p. toukok. 722 §. — [20]) S:n 8 p. toukok. 723 §. — [21]) S:n 8 p. toukok. 724 §. — [22]) S:n 8 p. toukok. 725 §. — [23]) S:n 8 p. toukok. 726 §.

mies F. O. Selén linjalla Rautatientori—Vanhakaupunki [1]); vuokraaja H. V. Nordling linjalla Salomonin- ja Arkadiankatujen välinen aukio—Seutula [2]); autonkuljettaja A. S. Ahonen linjalla Rautatientori—Vihti [3]); tilanomistaja E. A. Sirenius linjalla Rautatientori—Nurmijärven Klaukkola [4]); palstanomistaja O. F. Tamminen linjalla Rautatientori—Högfors [5]); tilanomistajanpoika A. A. Perttilä linjalla Salomonin- ja Arkadiankatujen välinen aukio—Nurmijärvi [6]); palstanomistajanpoika M. S. Alanko linjalla Simonkatu—Loppi [7]); autonkuljettaja O. V. Adolfsson linjalla Rautatientori—Espoo [8]); kansakoulunopettaja J. Björkwall linjalla Rautatientori tai Salomonin- ja Arkadiankatujen välinen aukio — Sipoo [9]); palstanomistaja K. H. Teckenberg linjalla Rautatientori—Helsingin kirkonkylä [10]); opiskelija A. A. Jalanne linjalla Sturenkadun ja It. viertotien kulmaus—Käpylä [11]); kauppias O. Hietakangas linjalla Pusula—Rautatientori [12]); leipuri K. V. Tamminen linjalla Rautatientori—Käpylä [13]); maanviljelijä P. J. Satuli linjalla Helsinki—Nurmijärvi [14]); vuokraaja A. H. Sederholm linjoilla Rautatientori—Meilahti [15]) ja Rautatientori—Pasila [16]); Osakeyhtiö Grankulla auto aktiebolag linjalla Rautatientori—Grankulla [17]); herra K. O. Hakala linjalla Pakinkylä—Helsinki [18]); herra K. H. Boxström linjalla Helsinki—Sipoo [19]); herra A. Voutelin Helsingissä [20]); Osakeyhtiö Grankulla auto aktiebolag linjoilla Helsinki—Malmi ja Helsinki—Pakinkylä [21]); johtaja E. Paasonen linjalla Helsinki—Pakinkylä [22]); palstanomistaja K. F. Tilander linjalla Bemböle—Helsinki [23]); Osakeyhtiö Helsingfors autobus aktiebolag erinäisillä linjoilla, joita aikaisemmin oli liikennöinyt autonomistaja C. M. Lindström [24]); sähköteknikko N. Bäck linjalla Helsinki—Pasila [25]); sekä herra K. S. Blomfelt linjalla Rautatientori—Malmi [26]).

Malmin kunnalliskodin—Senaatintorin linjaan nähden rahatoimikamari päätti [27]) esittää vaatimuksen, että sen päätekohta siirrettäisiin Rautatientorille; niihin linjoihin nähden, joiden kaupungissa oleva päätekohta oli sijoitettu Simonkadulle [28]), asetettiin ehdoksi, ettei auto-omnibusseja saanut kääntää Länt. Heikinkadulla; ja niihin linjoihin nähden, joiden päätekohdat oli sijoitettu Salomonin- ja Arkadiankatujen väliselle aukiolle [29]), että mainittua paikkaa sai käyttää ainoastaan niin kauan kuin poliisiviranomaiset katsoivat sen kyllin tilavaksi ja muuten sopivaksi.

Rahatoimikamari päätti ehdottaa evättäväksi seuraavat anomukset saada oikeus ammattimaisen autobussiliikenteen harjoittamiseen: liikemies S. A. Svensin linjoja Bölenkatu—Senaatintori ja Oulunkylä—Senaatintori koskevat anomukset [27]) sekä kirvesmies K. V. Lundénin linjaa Oulunkylä—Rautatientori koskevan anomuksen [30]).

Edelleen kamari päätti [31]) anoa, että maistraatti antaisi poliisiviranomaisille tehtäväksi tarkasti valvoa autobussiliikenteestä voimassa olevien määräysten noudattamista sekä estää luvattoman liikenteen harjoittamisen.

---

[1]) Rkmrin pöytäk. 8 p. toukok. 727 §. — [2]) S:n 19 p. toukok. 789 §. — [3]) S:n 29 p. toukok. 863 §. — [4]) S:n 29 p. toukok. 864 §. — [5]) S:n 29 p. toukok. 865 §. — [6]) S:n 29 p. toukok. 866 §. — [7]) S:n 29 p. toukok. 868 §. — [8]) S:n 16 p. kesäk. 993 §. — [9]) S:n 16 p. kesäk. 994 §. — [10]) S:n 25 p. kesäk. 999 §. — [11]) S:n 25 p. kesäk. 1,000 §. — [12]) S:n 25 p. kesäk. 1,001 §. — [13]) S:n 25 p. huhtik. 1,002 §. — [14]) S:n 25 p. kesäk. 1,003 §. — [15]) S:n 25 p. kesäk. 1,004 §. — [16]) S:n 25 p. kesäk, 1,005 §. — [17]) S:n 30 p. kesäk. 1,028 §. — [18]) Rkmrin jstn pöytäk. 21 p. heinäk. 2,507 §. — [19]) Rkmrin pöytäk. 28 p. heinäk. 1,099 §. — [20]) S:n 4 p. elok. 1,126 §. — [21]) S:n 8 p. syysk. 1,215 §. — [22]) S:n 8 p. syysk. 1,216 §. — [23]) S:n 29 p. syysk. 1,311 §. — [24]) S:n 20 p. lokak. 1,435 §; ks. vuod. 1924 kert. siv. 204. — [25]) Rkmrin pöytäk. 13 p. marrask. 1,574. — [26]) S:n 27 p. marrask. 1,622 §. — [27]) S:n 13 p. maalisk. 375 §. — [28]) S:n 8 p. toukok. 723 § ja 29 p. toukok. 868 §. — [29]) S:n 19 p. toukok. 789 § ja 29 p. toukok. 866 §. — [30]) S:n 13 p. maalisk. 376 §. — [31]) S:n 6 p. maalisk. 351 §.

Autobussiliikenteen kieltäminen. Osakeyhtiö Helsingin kansanasuntojen esityksestä rahatoimikamari päätti[1]) maistraatille ehdottaa, että autobussiliikenne Käpylän Pohjolankadulla kiellettäisiin.

Raskaampien autojen käyttäminen. Rahatoimikamari päätti[2]) maistraatille ehdottaa evättäväksi Aktiebolaget Korpivaara & Halla osakeyhtiön anomuksen saada käyttää kuorma-autoa, jonka bruttopaino ylitti 6 tonnia.

Oikeus jään ottamiseen y. m. Rouva S. Öhrnberg oikeutettiin[3]) talvella 1924—25 jään ottoa varten pitämään 2,500 m²:n laajuinen jäärata Vantaanjoella 250 markan maksusta sekä talvella 1925—26 samaten Vantaanjoella 2,000 m²:n laajuinen jäärata 400 markan maksusta.

Osakeyhtiö P. Sinebrychoff vapautettiin[4]) velvollisuudesta suorittaa maksua jään otosta talvella 1924—25 Lapinniemen ja Salmisaaren välisestä salmesta. Sittemmin yhtiö oikeutettiin[5]) talvella 1925—26 ottamaan 7,000 m² jäätä samasta salmesta 1,400 markan maksusta.

Aktiebolaget G. J. Sundberg nimiselle yhtiölle myönnettiin[6]) oikeus talvella 1924—25 ottaa 1,000 m² jäätä Hermannista, Kyläsaaren rannasta, 100 markan maksusta.

Hugo Bastmanin höyrypanimo osakeyhtiö oikeutettiin[7]) talvella 1924—25 ottamaan jäätä 5,200 m²:n laajuiselta Vanhankaupunginselän alueelta 520 markan maksusta. Herra A. E. Lindholm oikeutettiin[8]) talvella 1925—26 pitämään Vanhankaupunginlahdella 4,000 m²:n ja Humallahdella 2,000 m²:n laajuinen jäärata yhteensä 1,200 markan maksuista.

Aug. Ludv. Hartwalls mineralvattenfabriksaktiebolag niminen yhtiö oikeutettiin[9]) talvella 1925—26 ottamaan Vantaanjoen Pikkukoskenlahdesta 5,000 m² jäätä 1,000 markan maksusta. Koska yhtiö talvella 1924—25 ei ollut voinut ottaa jäätä, palautettiin[10]) sille sen suorittama maksu, 500 markkaa.

Jään hankkiminen Korkeasaareen. Kansanpuistojen valvoja R. Palmgren sai tehtäväkseen[11]) ryhtyä toimenpiteisiin jään hankkimiseksi Korkeasaaren ravintolaan.

Maksut jään ottamisesta. Rahatoimikamari päätti[12]) korottaa jään ottamisesta suoritettavia maksuja 100 % eli 20 penniin m²:ltä riippumatta siitä, mistä jää otettiin.

Oikeus hiekanottoon, puiden kaatamiseen y. m. Oulunkylän kunnallislautakunnan ilmoitettua[13]), että muut mainitun yhdyskunnan maanomistajat olivat myöntäneet kunnalle oikeuden maksuttomasti ottaa alueiltaan soraa ja kiviä, myönsi[13]) rahatoimikamari lautakunnalle samat oikeudet kaupungin omistamiin hiekan- ja kivenottopaikkoihin nähden, kuitenkin ehdoin, että jokaisessa yksityistapauksessa noudatettiin rakennuskonttorin ja maatalouslautakunnan ohjeita.

Isännöitsijä G. V. Karhumaa oikeutettiin[14]) maksutta ottamaan 20 kuormaa hiekkaa kaupungin omistaman Eknäsin tilan maalta.

Varastomies H. Sirén oikeutettiin[15]) ottamaan sokkelikiveä kaupungin maalta Käpylän korttelista n:o 875 10 markan maksusta m³:ltä.

---

[1]) Rkmrin pöytäk. 12 p. kesäk. 952 §. — [2]) S:n 13 p. helmik. 238 §. — [3]) Rkmrin jstn pöytäk. 21 p. tammik. 225 § ja 2 p. jouluk. 4,231 §. — [4]) S:n 4 p. maalisk. 899 §. — [5]) S:n 16 p. jouluk. 4,410 §. — [6]) S:n 11 p. maalisk. 955 §. — [7]) S:n 22 p. huhtik. 1,396 §. — [8]) S:n 2 p. jouluk. 4,232 §. — [9]) S:n 2 p. jouluk. 4,233 §. — [10]) S:n 21 p. heinäk. 2,503 §. — [11]) Rkmrin pöytäk. 24 p. helmik. 305 §. — [12]) S:n 27 p. marrask. 625 §. — [13]) Rkmrin jstn pöytäk. 15 p. huhtik. 1,359 §; ks. vuod. 1924 kert. siv. 205 §. — [14]) Rkmrin pöytäk. 21 p. huhtik. 595 §. — [15]) Rkmrin jstn pöytäk. 4 p. elok. 2,597 §.

Kivityöläinen A. F. Elovuori oikeutettiin [1]) louhimaan kiveä Intiankadun ja Koskelan viertotien kulmauksesta 10 markan maksusta m³:ltä. Samaten oikeutettiin [2]) neljä muuta henkilöä louhimaan rakennuskiveä Kumtähdestä 10 markan maksusta m³:ltä ehdoin, että kivi otettiin rakennuskonttorin osoituksen mukaan.

Oma asunto osakeyhtiö oikeutettiin [3]) rakennuskonttorin osoitusten mukaisesti ottamaan ruokamultaa kaupungin maalta Käpylästä istutusten järjestämiseksi yhtiön tontille.

Vuokraaja J. Bärlund velvoitettiin [4]) suorittamaan 250 markkaa korvausta 14 havupuun kaatamisesta vuokraamaltaan Reimarsin alueelta.

Herra H. Catanin anottua oikeutta saada kaataa n. 40 Humalistossa olevalla vuokra-alueellaan n:o 20 kasvavaa puuta antoi [5]) rahatoimikamari rakennuskonttorin puisto-osaston tehtäväksi hakijan kustannuksella kaataa mainitut puut.

Helsingin nuorten miesten kristillinen yhdistys oikeutettiin [6]) maksutta ottamaan kaupungin metsistä joulukuusia kuusijuhliansa varten.

Suomen lähetysseura sai [7]) samaten luvan metsänvartijan osoitusten mukaisesti ottaa 10 säkillistä kuusenhavuja kaupungin metsistä seuran juhlahuoneiston koristamiseksi maaliskuun 21—25 p:nä pidettävien »nuorten päivien» ajaksi.

Metsästysoikeus. Palopäällikkö G. Waseniukselle myönnettiin [8]) pitennetty metsästysoikeus Vikin kruununvirkatalon mailla maaliskuun 14 p:än 1926 100 markan maksusta.

Korvaus puista ja pensaista. Insinööri E. Bäckströmille osoitettiin [9]) rahatoimikamarin käyttövaroista 1,500 markkaa korttelissa n:o 178 olevien, kaupungille luovutettujen omenapuiden, marjapensaiden y. m. korvaukseksi.

Oikeus teettää rakennuksia. Voimistelu- ja urheiluseura Helsingin toverit oikeutettiin [10]) toistaiseksi rakennuttamaan pukeutumispaviljonki Eläintarhan urheilukentälle.

Samaten oikeutettiin [11]) Helsingin työväenyhdistys pystyttämään vesikioski Mustikkamaalle kansanpuistojen valvojan osoittamaan paikkaan.

Arkkitehdit E. Borg E. Ruuth ja E. Kuhlefelt—Ekelund oikeutettiin [12]) rakennuttamaan Kaivopuistossa olevan kahvila Vedutan viereen pienehkö säilytysvaja.

Toiminimi C. A. Hagelbergille myönnettiin [13]) oikeus rakentaa VI kaupunginosan kortteliin n:o 178 varastopaikalle n:o 13 tilapäinen kuorma-autovaja siinä tapauksessa, että korttelin isännöitsijä antoi siihen suostumuksensa.

Ullanlinnan kylpylaitoksen vuokraajat saivat [14]) luvan omalla kustannuksellaan teettää pienen lisärakennuksen Kaivopuiston naisten uimahuoneeseen ehdoin, ettei kaupungille aiheutunut mitään kustannuksia ja lisärakennus tuli kaupungin omaisuudeksi.

Samaten oikeutettiin [15]) johtaja K. E. Jonsson omalla kustannuksellaan suorituttamaan eräitä muutosrakennustöitä Kaivohuoneella.

Helsingin luistelijat niminen yhdistys oikeutettiin [16]) kesän aikana pitämään eräs paviljonki Eläintarhantien varrella 250 markan maksusta.

---

[1]) Rkmrin jstn pöytäk. 23 p. syysk. 3,096 §. — [2]) S:n 11 p. marrask. 3,889 §. — [3]) S:n 8 p. huhtik. 1,305 §. — [4]) S:n 7 p. heinäk. 2,428 §. — [5]) S:n 21 p. lokak. 3,553 §. — [6]) S:n 23 p. jouluk. 4,433 §. — [7]) S:n 11 p. maalisk. 958 §. — [8]) S:n 13 p. toukok. 1,758 §. — [9]) S:n 29 p. huhtik. 1,492 §. — [10]) Rkmrin pöytäk. 30 p. kesäk. 1,020 §. — [11]) S:n 30 p. kesäk. 1,030 §. — [12]) Rkmrin jstn pöytäk. 15 p. huhtik. 1,354 §. — [13]) S:n 23 p. jouluk. 4,477 §. — [14]) Rkmrin pöytäk. 27 p. maalisk. 451 §. — [15]) S:n 27 p. maalisk. 452 §. — [16]) Rkmrin jstn pöytäk. 6 p. toukok. 1,606 §.

Oikeus siirtää rakennuksia. Lääketieteentohtori F. Geitlin oikeutettiin [1]) siirtämään eräs puutarhurin asunto ynnä kasvihuone aikaisemmin Kammion sairaalan vuokra-alueeseen kuuluvalta, nykyiset Länt. viertotien tontit n:ot 34 ja 36 XIV kaupunginosassa käsittävältä paikalta sairaalan vuokra-alueelle.

Vuokraaja J. V. Leino sai luvan [2]) siirtää Oulunkylässä olevilla vuokrapalstoilla Storkärr n:o 9 a ja 9 sijaitsevat rakennuksensa toiseen paikkaan, kuitenkin vähintään 8 m:n päähän palstan länsirajasta ja 5 m:n päähän sen etelärajasta.

Koska kuulutetussa huutokaupassa ei ollut tehty hyväksyttyä tarjousta Pietarinkadun tontilla n:o 6 sijaitsevasta talonmiehen- ja pesutuparakennuksesta, annettiin [3]) rakennuskonttorille tehtäväksi purkaa rakennus ja pystyttää se uudelleen kaupunginpuutarhan maalle.

Toiminimi A. H. Kling, joka oli vuokrannut myymälähuoneiston kaupungin omistamasta Puutarhakadun talosta n:o 1, oikeutettiin [4]) omalla kustannuksellaan avaamaan myymälään sisäänkäytävä kadulta sekä näyteikkuna ehdoin, että laitteet vuokrakauden päätyttyä lankesivat kaupungille.

Rakennusten poistaminen. Rahatoimikamari päätti [5]) kehoittaa konsuli C. Rotermania pikimmiten revityttämään ja poistamaan kaksi kaupungin häneltä ostamilla Hertonäsin palstoilla sijaitsevaa huvilaa.

Talonisännöitsijää kiellettiin [6]) vuokraamasta Hesperian puistossa olevaa vanhaa asuinrakennusta kesäkuun 1 p:n jälkeen 1926, jolloin se oli rakennuskonttorin toimesta poistettava.

Rahatoimikamari päätti [7]), että Kauppatorin Linnarannassa sijaitseva n. s. Marspaviljonki purettaisiin edellyttäen, että rautatiehallitus väliaikaisesti ja kunnes uusi paviljonki voitiin rakentaa luovutti sotilasviranomaisten käytettäväksi Katajanokan kääntösillan itäpuolella olevan vajarakennuksen. 50,000 markaksi arvioidut kustannukset paviljongin purkamisesta ja uudestaanrakentamisesta sekä paikan kiveämisestä oli maksettava ennakolta kaupunginkassasta, ja rakennuskonttorin tuli panna työ käyntiin heti kaupungin komendantin myönnettyä siihen luvan.

Sittenkuin arkkitehti S. Kuhlefelt oli sanottu irti muuttamaan hänelle vuokratulta Hernesaaren alueelta, päätti [8]) rahatoimikamari hänen ehdotuksestaan, että alueella olevat rakennukset kaupungin kustannuksella purettaisiin ja kuljetettaisiin pois, jolloin rakennusjätteiden myynnistä mahdollisesti syntyvä voitto lankeaisi Kuhlefeltille, jota vastoin kaupunki ottaisi kantaakseen mahdollisen tappion. Kamari antoi rakennuskonttorille tehtäväksi huolehtia purkamisesta ja antaa arvioida rakennusjätteet, jolloin polttopuuksi käyttökelpoiset ainekset oli vietävä kortteliin n:o 178 ja myytävä eversti I. Lydmanin toimesta.

Sittemmin kamari päätti [9]), että yllämainittujen Hernesaaren rakennusten purkamiskustannukset oli osittain suoritettava myydyistä rakennusjätteistä saaduilla tuloilla, joita oli 1,000 markkaa, kun taas loput, 3,266: 50 markkaa, oli osoitettava Ruotsin kuninkaan vastaanottoa varten myönnetystä määrärahasta.

Oikeus käyttää rakennuksia määrättyihin tarkoituksiin. Erään Taivallahden täytemaalla sijaitsevan varastopaikan vuokraoikeus oli siirtynyt [10]) Osakeyhtiö Ullrich, Anderzén ja K:nilta Helsingin teurastamo-osakeyhtiölle, ja rahatoi-

[1]) Rkmrin jstn pöytäk. 27 p. toukok. 1,873 §. — [2]) S:n 8 p. huhtik. 1,313 §. — [3]) S:n 21 p. tammik. 270 §. — [4]) Rkmrin pöytäk. 12 p. kesäk. 955 §. — [5]) S:n 28 p. huhtik. 651 §; vrt. vuod. 1924 kert. siv. 173. — [6]) Rkmrin jstn pöytäk. 13 p. toukok. 1,749 §. — [7]) Rkmrin pöytäk. 21 p. heinäk. 1,077 §; ks. myös tätä kert. siv. 37. — [8]) Rkmrin jstn pöytäk. 11 p. elok. 2,695 §. — [9]) S:n 7 p. lokak. 3,322 §. — [10]) S:n 15 p. huhtik. 1,353 §.

mikamari oli hyväksynyt vuokraoikeuden siirron ehdoin, ettei palstalla olevaa, b:llä merkittyä rakennusta kesäkuun 1 p:n jälkeen enää käytetty asuntotarkoituksiin. Yhtiön anomuksesta kamari sittemmin luopui [1]) päätöksestään sikäli, että kyseellisen rakennuksen sai luovuttaa asunnoksi yhtiön omille työläisille.

Suutari F. H. Marsch oikeutettiin [2]) harjoittamaan vihanneskauppaa Sumatrantien tontilla n:o 6 olevassa rakennuksessaan ja työmies L. Päiviö Intiantien tontilla n:o 3 olevassa rakennuksessaan kauppaa ehdoin, että tonteille vahvistetut vuokramaksut suoritettiin korotetuin määrin niin kauan kuin jotain niille teetettyjen rakennusten huonetta käytettiin liiketarkoituksiin.

Oikeus pitää ruokatarjoilua. Asioitsija E. W. Laakso oikeutettiin [3]) Intiantien tontilla n:o 6 olevassa rakennuksessaan harjoittamaan ruokatarjoiluliikettä ehdoin, että tontille vahvistettu [4]) vuokramaksu suoritettiin korotetuin [5]) määrin niin kauan kuin sitä käytettiin liiketarkoituksiin.

Herra L. Jaakkola oli anonut oikeutta avata ruokatarjoilun puurakennuksessa, jonka hän oli rakennuttanut Kyläsaarella korttelissa n:o 267 sijaitsevalle, Helsingin makasiiniosakeyhtiön vuokraamalle alueelle, ja rahatoimikamari päätti [6]) myöntyä anomukseen seuraavin ehdoin:

että keittiön ja sen komerojen seinät ja katot rapattiin sisäpuolelta tai verhottiin ruberoidilla tai asbestilaatoilla;

että keittiöön teetettiin letkulla varustettu paloposti palopäällikön antamien ohjeiden mukaan; sekä

että ruokasalissa olevan kamiinan savutorvi tehtiin kaksinkertaisesta pellistä, että torvien välille jätettiin 25 mm:n vahvuinen ilmakerros ja että torvi siltä kohdalta, josta se oli vedetty katon läpi, paremmin eristettiin kattolaudoista.

Sen lisäksi rahatoimikamari päätti [6]) kehoittaa Helsingin makasiiniosakeyhtiötä, milloin oli syytä epäillä, että Hieta- ja Jätkäsaarten vuokra-alueita käytettiin muihin kuin alkuaan edellytettyihin ja sallittuihin tarkoituksiin, ajoissa ryhtymään toimenpiteisiin tällaisten väärinkäytösten ehkäisemiseksi.

Oikeus pitää varastossa tulenvaarallisia öljyjä. Rahatoimikamari päätti [7]) maistraatille puoltaa Finska industriaktiebolaget Viking osakeyhtiön anomusta saada säilyttää tärpättiä ja muita öljyjä Hietaniemenkadun talossa n:o 14 olevassa kellarissa.

Bensiininjakeluasemat. Huutokaupalla vuokrattiin seuraavat bensiininjakelupaikat kolmen vuoden ajaksi, lukien tammikuun 1 p:stä 1926, seuraaville toiminimille: Länt. viertotiellä n. s. viidenpennintullin luona oleva paikka Keskusosuusliike Hankkijalle r. l. 30,000 markan vuosimaksusta [8]); Vaasankadulla Penger- ja Helsinginkatujen välillä oleva avonainen paikka Finska mineraloljeaktiebolaget nimiselle yhtiölle 10,000 markan vuosimaksusta [9]); sekä Dagmarinkadun tontin n:o 1 viereinen paikka Aktiebolaget Benzin osakeyhtiölle 16,200 markan vuosimaksusta [10]).

Maistraatille pyynnöstä annetuissa lausunnoissa rahatoimikamari puolsi seuraavia anomuksia saada lupa bensiinin säilytyspaikkain ja jakeluasemain järjestämiseen:

---

[1]) Rkmrin jstn pöytäk. 27 p.toukok. 1,854 §. — [2]) S:n 21 p. heinäk. 2,500 § ja rkmrin pöytäk. 24 p. huhtik. 609 §; vrt. myös vuod. 1922 kert. siv. 194 ja tätä kert. siv. 159. — [3]) Rkmrin jstn pöytäk. 18 p. elok. 2,733 §. — [4]) Ks. vuod. 1924 kert. siv. 193. — [5]) Ks. tätä kert siv. 159. — [6]) Rkmrin jstn pöytäk. 25 p. helmik. 782 §. — [7]) Rkmrin pöytäk. 30 p. kesäk. 1,018 §. — [8]) S:n 23 p. lokak. 1,436 §. — [9]) S:n 10 p. marrask 1,523 §. — [10]) S:n 10 p. marrask. 1,524 §.

Aktiebolaget Benzin osakeyhtiön anomusta saada yhtiön Hietaniementorilta vuokraamalla [1]) paikalla säilyttää ja myydä bensiiniä Hardollin järjestelmän mukaan, kuitenkin ehdoin, että erinäisiä palopäällikön antamia määräyksiä tarkasti noudatettiin [2]);

Aktiebolaget Viktor Ek osakeyhtiön anomusta saada järjestää yhtiön omistamaan, Katajanokan pohjoisrannan tontilla n:o 3 olevaan varastorakennukseen bensiinivarasto Mackin järjestelmän mukaan [3]);

Arabia porslinsfabriks aktiebolag yhtiön anomusta saada järjestää yhtiön vuokraamalle tehdasalueelle Hardollin järjestelmän mukainen bensiininsäilytyslaitos [4]);

Maanviljelijäin maitokeskusliikkeen anomusta saada järjestää yhtiön korttelissa n:o 192 olevaan kiinteistöön samanlainen laitos Mackin järjestelmän mukaan [5]);

Finska mineraloljeaktiebolaget nimisen yhtiön anomusta saada järjestää Neitsytpolun 1:ssä ja Vuorikadun 14:ssä oleviin taloihin bensiininsäilytyslaitokset Mackin järjestelmän mukaan [6]);

Helsingfors autotrafikaktiebolag yhtiön anomusta saada säilyttää bensiiniä Kaarlenkadun talossa n:o 7 [7]);

Finska mineraloljeaktiebolaget yhtiön anomusta saada järjestää bensiininjakeluasema Munkkisaarelle [8]);

Autola osakeyhtiön anomusta saada jaella bensiiniä Porthaninkadun talossa n:o 6 olevasta autotallistaan [9]);

Suomen auto osakeyhtiö—Finska auto aktiebolaget nimisen yhtiön anomusta saada asettaa Stenbäckinkadun tontille n:o 8 Hardollin järjestelmän mukainen bensiinin säilytys- ja jakelulaitos [10]);

Aktiebolaget Gustav Paulig osakeyhtiön anomusta saada sijoittaa Länt. Satamakadun taloon n:o 11 Mackin järjestelmän mukainen bensiininjakelulaitos [11]);

Rakennusmestari J. N. Syvähuo'on anomusta saada pitää bensiiniä varastossa Hietaniemen vuokrapalstalla n:o 15, kuitenkin ehdoin, että herra Syvähuoko sitoutui suorittamaan palstasta 12,000 markkaan korotetun vuosivuokran [12]); sekä

Nordiska droghandelsaktiebolaget nimisen yhtiön anomusta saada säilyttää bensiiniä Sörnäsin panimon entisellä, nyt Osakeyhtiö Agrokselle vuokratulla alueella viidessä maahan kaivetussa säiliössä, joista jokainen sisälsi enintään 20,000 litraa, ehdoin, että eräitä palopäällikön ehdottamia määräyksiä noudatettiin [13]).

Sitä vastoin rahatoimikamari päätti [14]) ehdottaa evättäväksi anomukset saada järjestää bensiinivarastoja ja -jakelupaikkoja Keskusosuusliike Hankkijan Salomoninkadun varrella olevaan taloon, Sörnäsin rantatien tontille n:o 21, kaupungin kaduille sekä II kaupunginosan kortteliin n:o 99.

Koska rahatoimikamarin tietoon oli tullut, että rautatienaseman läheisyyteen valtionrautateiden alueelle rakennettiin suurehkoa bensiinin säilytys- ja jakeluasemaa ilman että tähän oli hankittu kunnan viranomaisten suostumusta, päätti [15]) kamari esittää maistraatille, että kyseellisen laitoksen raken-

[1]) Ks. vuod. 1924 kert. siv. 185. — [2]) Rkmrin pöytäk. 20 p. helmik. 266 § ja 13 p. maalisk. 383 §. — [3]) S:n 8 p. toukok 713 §. — [4]) S:n 19 p. toukok. 795 §. — [5]) S:n 19 p. toukok. 796 §. — [6]) S:n 22 p. toukok. 812 § ja 29 p. toukok. 851 §. — [7]) S:n 12 p. kesäk. 954 §. — [8]) S:n 28 p. elok. 1,154 §. — [9]) S:n 2 p. lokak. 1,325 §. — [10]) S:n 6 p. marrask. 1,506 §. — [11]) S:n 27 p. marrask. 1,630 §. — [12]) S:n 27 p. marrask. 1,631 § ja 22 p. jouluk. 1,753 §; ks. myös vuod. 1924 kert. siv. 185. — [13]) Rkmrin pöytäk. 22 p. jouluk. 1,754 §. — [14]) S:n 28 p. elok. 1,151—1,153 §§, 29 p. syysk. 1,322—1,324 §§ ja 11 p. jouluk. 1,709 §. — [15]) S:n 27 p. marrask. 1,633 §.

tamista ei sallittaisi, ennenkuin liikenteenjärjestelykomitean laadittavana oleva Rautatientorin järjestelyehdotus oli hyväksytty.

Edelleen rahatoimikamari päätti [1]) alistaa maistraatin harkittavaksi, eikö kaupungin maalle järjestettyjä bensiininsäilytys- ja -jakeluasemia olisi alistettava säännöllisen valvonnan alaisiksi, minkä ohessa kamari antoi kansliansa tehtäväksi [2]) tiedustella kaupungin palopäälliköltä ja poliisimestarilta, oliko kaupungin alueella bensiininjakelupaikkoja, joiden järjestämiseen ei ollut hankittu asianmukaista lupaa.

Tämän johdosta palopäällikkö ja poliisimestari olivat toimittaneet kaikkien kaupungissa olevien bensiininsäilytys- ja jakelulaitosten katselmuksen ja tällöin todenneet, että neljä näistä laitoksista oli järjestetty ilman asianmukaista lupaa sekä että eräitä muita oli järjestetty maistraatin luvalla, mutta ilman että rahatoimikamarille oli varattu tilaisuutta antaa lausuntoaan niille ehdotettujen paikkain sopivaisuudesta. Kamarin asettama toimikunta, johon kuuluivat jäsenet Björkenheim ja Holma sekä sihteeri Hård af Segerstad, oli sittemmin toimittanut uuden katselmuksen niillä jakelupaikoilla, joiden sijoituksesta ei ollut hankittu kamarin lausuntoa. Yllämainituissa tilaisuuksissa oli ilmennyt, että Kaisaniemenkadun tontilla n:o 2 oleva bensiininjakeluasema oli haitallinen mainitun kadun jalankulkijaliikenteelle, minkä johdosta kamari anoi [3]), että maistraatti ryhtyisi toimenpiteisiin, jotta ei yleisölle aiottuja jalkakäytäviä luovutettaisi ajoneuvoliikenteeseen ja jotta Kaisaniemenkadun tontin n:o 2 omistaja siis velvoitettaisiin aitaamaan tonttinsa mainitun kadun viereltä tavallisella tavalla. Jos tämä aitaaminen vastoin olettamusta ei osoittautuisi tehokkaaksi, olisi omistajalle myönnetty oikeus pitää tontilla bensiininjakeluasemaa peruutettava.

Kaupunginvaltuuston liikenteenjärjestelykomitean harkittavaksi jätettiin, olisiko ryhdyttävä varovaisuustoimenpiteisiin Bulevardinkadun talon n:o 2 ja Erottajan talon n:o 2 jalkakäytävän yli suuntautuvan vilkkaan liikenteen johdosta.

Hyväksyttyjä piirustuksia. Rahatoimikamari hyväksyi vuoden varrella uutisrakennusten piirustuksia sekä piirustuksia vanhojen rakennusten muuttamiseksi Vallilan [4]), Toukolan [5]), Käpylän [6]), Bölen [7]) ja Reimarsin tilan [8]) vuokra-alueilla, muilla asunto- ja huvilapalstoilla [9]) sekä varastotonteilla ja teollisuusalueilla [10]), Hakasalmenkadun tontille n:o 2 [11]) ja Siltasaarenkadun tonteille n:ot 7—9 teetettäväin uutisrakennusten [12]), Hietalahdentorin bensiininmyyntiaseman vierelle teetettävän vartijasuojan [13]), Eläintarhan urheilukentän katsojaparvekkeen [14]), Helsingin- ja Pengerkatujen kulmaukseen teetet-

[1]) Rkmrin pöytäk. 19 p. toukok. 795 §. — [2]) S:n 28 p. elok. 1,151 §. — [3]) S:n 6 p. lokak. 1,338 § ja 23 p. lokak. 1,442 §. — [4]) Rkmrin jstn pöytäk. 18 p. helmik. 689 §, 1 p. huhtik. 1,194 §, 22 p. huhtik. 1,424 §, 13 p. toukok. 1,747 §, 10 p. kesäk. 2,075 ja 2,076 §§, 25 p. kesäk. 2,298 §, 7 p. heinäk. 2,425 §, 11 p. elok. 2,697 §, 28 p. elok. 2,812 §, 16 p. syysk. 2,986 ja 2,988 §§ ja 30 p. syysk. 3,243 § sekä rkmrin pöytäk. 11 p. jouluk. 1,706 §. — [5]) Rkmrin jstn pöytäk. 8 p. huhtik. 1,309 §, 10 p. kesäk. 2,074 § ja 9 p. syysk. 2,936 §. — [6]) Rkmrin pöytäk. 30 p. tammik. 168 § sekä rkmrin jstn pöytäk. 28 p. tammik. 403 §, 8 p. huhtik. 1,309 §, 9 p. syysk. 2,935 ja 2,936 §§ sekä 16 p. syysk. 2,984 ja 2,985 §§. — [7]) Rkmrin jstn pöytäk. 1 p. huhtik. 1,191 §. — [8]) S:n 11 p. maalisk. 953 §, 1 p. huhtik. 1,192, 1,207 ja 1,208 §§, 22 p. huhtik. 1,423 §, 30 p. kesäk. 2,399 § sekä 16 p. syysk. 3,060 §. — [9]) S:n 28 p. tammik. 402 §, 1 p. huhtik. 1,193 §, 13 p. huhtik. 1,746 §, 10 p. kesäk. 2,073 §, 25 p. kesäk. 2,301 §, 11 p. elok. 2,698 §, 18 p. elok. 2,730 §, 28 p. elok. 2,811 ja 2,813 §§, 16 p. syysk. 2,987 §, 23 p. syysk. 3,092 § ja 14 p. lokak. 3,505 §. — [10]) S:n 11 p. maalisk. 931 §, 25 p. kesäk. 2,299 §, 7 p. lokak. 3,320 § ja 23 p. jouluk. 4,477 § sekä rkmrin pöytäk. 20 p. lokak. 1,407 §. — [11]) Rkmrin pöytäk. 27 p. tammik. 139 §. — [12]) Rkmrin jstn pöytäk. 21 p. tammik. 291 §. — [13]) Rkmrin pöytäk. 13 p. helmik. 234 §. — [14]) S:n 27 p. helmik. 324 §.

tävän bensiininjakeluaseman [1]), Mustikkamaalle rakennettavan vesikioskin [2]), eri paikoille pystytettävien pukeutumispaviljonkien [3]), XX kaupunginosan korttelin n:o 267 rakennettavan ruokatarjoilurakennuksen [4]) ja Ruskeasuon siirtolapuutarhan huvimajan [5]) piirustukset, viimemainitut ehdoin, että rumentava ullakkoikkuna poistettiin, sekä Helsingin purjehdusseuran Liuskasaarella olevan paviljongin [6]) muutos- ja lisärakennuksen piirustukset.

Sosialiministeriö vahvisti [7]) elokuun 1 p:nä kunnalliskodin uuden sairaspaviljongin piirustukset.

Tuberkuloosisairaala. Kaupunginvaltuuston keskussairaalakomitea oikeutettiin [8]) tuberkuloosisairaalan pääpiirustuksissa sijoittamaan lämmityskeskus pieneen erilliseen rakennukseen eikä, kuten aikaisemmin oli aiottu, asuin- ja poliklinikkarakennuksen kellarikerrokseen.

Ryttylän kasvatuslaitoksen asemakaava. Sittenkuin sosialiministeriö yleisten rakennusten ylihallituksen ehdotuksesta oli kehoittanut lastensuojelulautakuntaa laadituttamaan ja lähettämään ministeriölle koko Ryttylän kasvatuslaitokseen kuuluvan alueen asemakaavan ynnä laitoksen vastaisen kehityssuunnitelman, antoi [9]) rahatoimikamari lautakunnalle tehtäväksi laatia ja lähettää kamarille täydellisen ohjelman laitoksen laajentamiseksi.

Tammikuun 19 p:nä toimitetussa kaupungin Ilmatieteelliselle keskuslaitokselle teettämän uutisrakennuksen jälkitarkastuksessa havaittiin, että joulukuun 4 p:nä 1923 toimitetussa tarkastuksessa huomautetut puutteellisuudet oli korjattu, minkä johdosta valtio hyväksyi ja otti vastaan rakennuksen [10]).

Rakennusasiassa tehty päätös. Sittenkuin Uudenmaan läänin maaherra kumoten maistraatin asiasta tekemän päätöksen maaliskuun 6 p:nä 1924 oli vahvistanut noudatettaviksi VI kaupunginosan korttelissa n:o 115 Merimiehenkadun tontilla n:o 14 toimitettavain julkisivun- sekä rakennuksen- ja tulisijanmuutosten piirustukset ja rahatoimikamari oli vedonnut korkeimpaan hallinto-oikeuteen saadakseen tämän päätöksen muutetuksi, katsoi viimemainittu viranomainen lokakuun 17 p:nä 1924 antamassaan päätöksessä, ettei kamari ollut esittänyt syitä sen muuttamiseen [11]).

Pitennetty rakennusaika myönnettiin [12]) kultaseppä I. O. Laaksolle Inarintien tonttiin n:o 29 nähden.

Kaupungin rakennusten käyttö. Koska rahatoimikamariin oli perustettu uusi sihteerintoimi ja kamari tarvitsi sen haltijalle työhuoneen sekä lisäksi huoneen komiteain kokouksia varten, päätti [13]) kamari, että asuntotarkastuskonttorin hallussa olleet kaksi huonetta luovutettaisiin kamarille ja mainitulle konttorille hankittaisiin uusi huoneisto.

Tilastokonttori oli ilmoittanut, että sen varastohuone oli tungokseen asti täynnä konttorin julkaisuja ja anonut, että sen käytettäväksi annettaisiin jokin kuiva kellari kaupungintalosta, mutta koska sellaista ei voitu konttorille luovuttaa, oikeutettiin [14]) konttori järjestämään uusia hyllyjä työhuoneistoonsa.

Rahatoimikamari myöntyi [14]) konttorin anomukseen, että sen mukavuuslaitos jaettaisiin seinällä kahdeksi huoneeksi sekä että sinne hankittaisiin toinen W. C.

---

[1]) Rkmrin jstn. pöytäk. 16 p. jouluk. 4,404 §. — [2]) Rkmrin pöytäk. 30 p. kesäk. 1,030 §. — [3]) Rkmrin pöytäk. 14 p. huhtik. 560 §, 28 p. huhtik. 641 § ja 30 p. kesäk. 1,020 § sekä rkmrin jstn pöytäk. 22 p. huhtik. 1,422 § ja 25 p. kesäk. 2,300 §. — [4]) Rkmrin jstn pöytäk. 11 p. maalisk. 984 §. — [5]) S:n 29 p. huhtik. 1,487 §. — [6]) Rkmrin pöytäk. 22 p. jouluk. 1,750 §. — [7]) Rkmrin jstn pöytäk. 11 p. elok. 2,611 §. — [8]) Rkmrin pöytäk. 23 p. lokak. 1,458 §. — [9]) S:n 6 p. helmik. 198 §. — [10]) Rkmrin jstn pöytäk. 4 p. helmik. 435 §. — [11]) S:n 4 p. helmik. 443 §; ks. myös vuod. 1924 kert. siv. 226. — [12]) Rkmrin jstn pöytäk. 9 p. syysk. 2,941 §. — [13]) Rkmrin pöytäk. 22 p. jouluk. 1,822 §. — [14]) S:n 6 p. marrask. 1,511 §.

Koska autoliikenteen ja kieltolain valvonnasta huolehtivat keskuspoliisin osastot olivat lisätilan tarpeessa, päätti [1]) rahatoimikamari kesäkuun 1 p:stä luovuttaa poliisilaitoksen käytettäväksi kahvila Sofian hallussa olleen, Aleksanterinkadun talossa n:o 26 sijaitsevan 3 huoneen ja keittiön huoneiston.

Samaten kamari päätti [2]), että samasta talosta poliisikonstaapeli J. A. Nordströmille vuokrattu huone ja virutushuoneen järjestysmiehelle V. F. Fahlströmille luovutetun huoneiston 1 huone kesäkuun 1 p:stä annettaisiin keskuspoliisin käytettäviksi ja Fahlströmin hallussa ollut keittiö samasta päivästä vuokrattaisiin konstaapeli Nordströmille.

Rahatoimikamari myöntyi [3]) kaupungin yleisten töiden hallitukselta saapuneeseen esitykseen kaupunginpuutarhassa olevien asuntojen käytön muuttamisesta.

Korkeasaaren vartija N. Sonntag oikeutettiin [4]) 225 markan kuukausivuokrasta joulukuun 1 p:stä 1925 toukokuun 1 p:än 1926 asumaan mainitulla saarella olevan kansanpuistojen valvojan asunnon eräässä huoneessa ja keittiössä.

Korttelissa n:o 178 sijaitseva, n:o 7 b:llä merkitty varastorakennus vuokrattiin [5]) viideksi vuodeksi kesäkuun 1 p:stä lukien Aktiebolaget Algol osakeyhtiölle 8,175 markan vuosimaksusta ja eräs lautavaja niinikään viideksi vuodeksi syyskuun 1 p:stä lukien Aktiebolaget Tolfvan osakeyhtiölle 1,000 markan vuosimaksusta. N. s. työnjohtajain asunto vuokrattiin herra J. Lindlöfille marraskuun 1 p:stä 1925 syyskuun 1 p:än 1927 23,920 markan vuosivuokrasta. Mainitussa korttelissa olevan tehdasrakennuksen n:o 4 itäosa vuokrattiin [6]) viiden vuoden ajaksi joulukuun 1 p:stä lukien 17,500 markan vuosimaksusta tehtailija E. Heleniukselle, joka aikoi ryhtyä harjoittamaan siellä metallitehdasliikettä.

Talonisännöitsijä oikeutettiin [7]) vuokraamaan Munkkisaarella olevat rakennukset enintään viiden vuoden ajaksi nimenomaisin ehdoin, ettei maa-alue sisältynyt sopimukseen.

Rahatoimikamari päätti [8]) luovuttaa Suomen messuille Rata-, Tehtaan- ja Töölönkatujen kansakouluhuoneistot kesäkuun 15 p:stä heinäkuun 15 p:än 500 markan vuokrasta päivältä koulua kohden, ja oli messujen, ellei kouluja määräpäivänä luovutettu takaisin kaupungille, suoritettava vuokraa 2,500 markkaa koulua kohden päivältä. Samaten päätettiin messujen käytettäväksi luovuttaa Tehtaanpuisto kesäkuun 1 p:stä heinäkuun 15 p:än sekä eräitä Johanneksenkirkon viereisiä alueita ja Merimiehenkadun pohjoispuolella oleva puistikko kesäkuun 15 p:stä heinäkuun 15 p:än. Rakennuskonttoria oli kehoitettava heti kun edellämainitut alueet oli tyhjennetty näyttelyesineistä järjestämään ne entiseen kuntoonsa messujen kustannuksella sekä ilmoittamaan kamarille, jos kyseellisiä rakennuksia ja alueita käytettiin määräajan päätyttyä.

Suojeluskuntain yliesikunta oikeutettiin [9]) viimeistään kesäkuun 1 p:än maksutta käyttämään valtion sota-aikana Meritorille rakennuttamaa viljamakasiinia.

Rahatoimikamari päätti [10]) vuokrata yhdistykselle Arbetets vänner kesäkuun 1 p:än 1927 entisen Tunturilaakson kansakoulutalon 14,400 markan

---

[1]) Rkmrin pöytäk. 31 p. maalisk. 478 §. — [2]) S:n 31 p. maalisk. 482 §. — [3]) S:n 16 p. kesäk. 986 §. — [4]) S:n 1 p. jouluk. 1,666 §. — [5]) Rkmrin jstn pöytäk. 9 p. syysk. 2,907 §. — [6]) Rkmrin pöytäk. 6 p. marrask. 1,520 §. — [7]) S:n 7 p. tammik. 16 §. — [8]) S:n 16 p. tammik. 88 §. — [9]) Rkmrin jstn pöytäk. 4 p. maalisk. 892 § — [10]) Rkmrin pöytäk. 4 p. jouluk. 1,671 §.

vuosivuokrasta, kuitenkin ehdoin, että yhdistys siinä tapauksessa, että kaupunki tarvitsi huoneiston omiin tarkoituksiinsa, suostui muuttamaan aikaisemminkin ja viimeistään 3 kuukauden kuluttua irtisanomisesta sekä että yhdistys tarvittaessa maksutta luovutti huoneiston asevelvollisuuskutsuntoja, vaaleja ja muita mahdollisesti esiintyviä julkisia toimituksia varten.

Rahatoimikamari oikeutti [1]) kaupunkiin heinäkuun 24 p:nä siirtolapuutarhoja tutkimaan saapuvan retkikunnan osanottajat kahtena yönä käyttämään yösijanaan Ratakadun kansakoulun voimistelusalia sekä neljää luokkahuonetta ehdoin, että he korvasivat koulun vahtimestarille kaikki kouluhuoneiston siivoamisesta y. m. mahdollisesti aiheutuvat kustannukset.

Koska oli osoittautunut mahdottomaksi vuokrata voimistelusaleja kaupungin työväenasunnoissa asuvien perheiden lapsille, joille sosialilautakunta oli palkannut voimistelunjohtajan, päätti [2]) rahatoimikamari luovuttaa tähän tarkoitukseen erään kaupungin vuokraamassa, Helsingin puhelinyhdistyksen Kaarlenkadun varrella sijaitsevassa talossa olevan suurehkon salin.

Hertonäsin huvilat luovutettiin [3]) kesäksi seuraavista vuokramääristä alla luetelluille henkilöille: huvila n:o 8 rahatoimikamarin kanslian sihteerille A. Ervastille 2,500 markasta, huvila n:o 9 apulais-kaupunginasemakaava-arkkitehti B. Aminoffille 1,800 markasta, huvila n:o 9 a agronoomi W. Avellanille 1,000 markasta, huvila n:o 9 b avustavalle kassanhoitajalle W. Erikssonille 2,000 markasta, huvila n:o 10 filosofianmaisteri K. A. Wideniukselle 2,500 markasta, huvila n:o 11 rahatoimikamarin kanslistille D. Hohenthalille 1,000 markasta, huvila n:o 12 kaupunginkassanhoitaja E. G. Hellströmille 1,800 markasta, huvila n:o 14 kaupunginvoudinapulaiselle E. Nordströmille 1,200 markasta, huvilan n:o 16 yläkerta satamaliikennekonttorin ilmoitusosaston johtajalle merikapteeni E. V. Grandellille 1,500 markasta ja alakerta kaupungin laboratoorin johtajalle K. K. Järviselle 1,500 markasta sekä huvila n:o 20 raatihuoneenarkiston aktuaarille F. Landgrenille 1,600 markasta. Huvila n:o 15 vuokrattiin [4]) piirustaja E. Monnille vuoden ajaksi kesäkuun 1 p:stä lukien 3,600 markan vuosimaksusta, huvila n:o 21 työmies K. V. Åbergille samaten vuodeksi kesäkuun 1 p:stä lukien 200 markan kuukausivuokrasta sekä huvila n:o 22 työmies J. W. Svanbäckille samoin vuodeksi 100 markan kuukausivuokrasta. Sitäpaitsi vuokrattiin [5]) huvila n:o 8 poliisikonstaapeli K. Nummelinille syyskuun 1 p:stä 1925 kesäkuun 1 p:än 1926 100 markan kuukausivuokrasta.

Kenraali Mannerheimin lastensuojelulautakunnan Kulosaaren huvilakaupungin haaraosastolle luovutettiin [6]) maksuttomasti Hertonäsin huvila n:o 16 kesäkuun 1 p:än 1926 ehdoin, että huvila luovutettiin takaisin samassa kunnossa, jossa se oli ollut yhdistyksen saadessa sen käytettäväkseen.

Seppä A. F. Gadd vapautettiin [7]) velvollisuudesta maksaa vuokraa eräästä pienestä Hertonäsin huvilasta lokakuun 1 p:stä lukien.

Kauppahallien puhtaanapito. Puhtaanapitolaitos oli lähettänyt laskun kauppahallien puhtaanapidosta kuluvana vuonna, mutta koska laitoksen lumenkuljetuskustannukset eivät voineet nousta läheskään velottuun määrään, päätti [8]) rahatoimikamari kieltäytyä maksamasta kyseellisiä laskuja sekä kehoittaa laitosta vuoden lopussa antamaan kamarille uudet laskut, joihin oli

---

[1]) Rkmrin pöytäk. 14 p. heinäk. 1,076§ — [2]) S:n 1 p. jouluk. 1,664 §. — [3]) Rkmrin jstn pöytäk. 22 p. huhtik. 1,387 §, 27 p. toukok. 1,801 ja 1,802 §§ sekä 3 p. kesäk. 1,938 §. — [4]) S:n 22 p. huhtik. 1,387 §. — [5]) S:n 4 p. elok. 2,591 §. — [6]) Rkmrin pöytäk. 3 p. marrask. 1,503 §. — [7]) Rkmrin jstn pöytäk. 23 p. syysk. 3,065 §. — [8]) S:n 27 p. toukok. 1,843 §.

merkittävä laitoksen todelliset lumenkuljetuskustannukset sen liikekirjanpidon mukaisesti.

Munkkisaaren rakennukset. Sittenkuin lämpöteknikko O. W. Fagerholm ja rakennusmestari E. Hansson olivat toimittaneet Aktiebolaget Munkholmen osakeyhtiön kaupungille myymäin rakennusten katselmuksen ja yhtiön taholta tällöin oli ilmoitettu, että suuressa tehdasrakennuksessa olevat lämmitys- ja putkijohdot eli n. s. kuivauslaitos oli siirtynyt kaupungin omaisuudeksi, vaikkakaan sitä ei mainittu kauppakirjassa, päätti [1]) rahatoimikamari kehoittaa talonisännöitsijää valvomaan, että rakennuksia vastedes asianmukaisesti hoidettiin ja katselmuskirjassa mainitut puutteellisuudet korjattiin.

Koska kaksi yhtiötä ei voinut täysin käyttää hyväkseen vuokraamiaan Munkkisaaren huoneistoja, ennenkuin rakennuksissa oleva sähköjärjestelmä oli muutettu tasavirrasta vaihtovirraksi, päätti [2]) rahatoimikamari, että yhtiölle luovutettujen huoneistojen vuokrakausi laskettaisiin alkavaksi maaliskuun 15 p:nä ja päättyväksi samana päivänä vuonna 1930 sekä osoittaa rahatoimikamarin käytettäväksi tilapäisiä menoja varten merkitystä määrärahasta enintään 6,000 markkaa uusien ulkosähköjohtojen asettamiseksi kyseellisiin rakennuksiin sekä enintään 10,000 markkaa sisätöitä ja tarpeellisia konevarusteita varten.

Tulo- ja omaisuusverolautakunnan huoneiston vuokra. Rahatoimikamari vahvisti [3]) valtion osuuden verotusvalmistelukunnan sekä tulo- ja omaisuusverolautakunnan yhteisen huoneiston vuokrasta 90,900 markaksi vuodelta 1925, 109,000 markaksi vuodelta 1926 ja 120,000 markaksi vuosilta 1927 ja 1928. Vuoden 1924 vuokraa varten valtiovarainministeriö helmikuun 27 p:nä oli myöntänyt [4]) 84,500 markkaa.

Kaupungin talojen huoneistojen vuokrat. Rahatoimikamari päätti [5]), että kaupungin taloissa asuvat kunnan viranpitäjät oikeutettaisiin maksamaan vuokransa kunkin kuukauden 15 p:nä, jos he suostuivat siihen, että vuokramäärä vähennettiin heidän palkastaan.

Rahatoimenjohtaja J. Helon huomautettua, että etusijassa kunnan viranpitäjille vuokrattujen kaupungin taloissa sijaitsevien vuokrahuoneistojen vuokrat olivat liian alhaiset, mikä asiantila oli herättänyt tyytymättömyyttä sekä veronmaksajain että niiden viranpitäjäin keskuudessa, jotka eivät olleet voineet saada huoneistoa mainituista taloista, sekä ehdotettua, että talonisännöitsijää kehoitettaisiin korottamaan nämä vuokrat muista kaupungissa olevista vuokrahuoneistoista suoritettujen vuokrien tasolle, antoi [6]) rahatoimikamari rakennustarkastaja K. Wasastjernalle ja sihteeri A. Blombergille tehtäväksi avustaa talonisännöitsijää kesäkuun 1 p:nä alkavan vuokravuoden vuokrien vahvistamisessa.

Uimalaitosten käyttö. Rahatoimikamari päätti [7]) kesäksi luovuttaa Ursinin kallion uimalaitoksen Helsingfors simsällskap nimiselle yhdistykselle, Humallahden uimalaitoksen Helsingin uimareille sekä Mustikkamaan uimalaitoksen Helsingin työväenyhdistyksen voimistelu- ja urheiluseura Jyrylle. Menosääntöön merkitystä uimaseurain avustamismäärärahasta annettiin mainituille yhdistyksille itsekullekin 11,000 markkaa ehdoin, että asianomaisissa uimalaitoksissa ylläpidettiin eri miesten ja naisten osastoja, että kaupungin

---

[1]) Rkmrin pöytäk. 6 p. helmik. 195 §. — [2]) S:n 10 p. maalisk. 366 §. — [3]) S:n 13 p. lokak. 1,380 §. — [4]) Rkmrin jstn pöytäk. 11 p. maalisk. 903 §. — [5]) Rkmrin pöytäk. 30 p. tammik. 176 §. — [6]) S:n 6 p. helmik. 205 §. — [7]) S:n 19 p. toukok. 787 §.

koulujen oppilaat, poliisi- ja palomiehistö saivat niissä vapaasti uida ja korvauksetta saada uintiopetusta sekä että Helsingin garnisonin joukko-osastot saivat maksuttomasti käyttää uimalaitoksia klo 7—10 ap. ehdoin, että ne saapuivat sinne suljetussa joukossa.

Työväen uimareille oli varattu 7,000 markan suuruinen avustus, mutta koska yhdistys ei kesäksi saanut mitään uimalaitosta käytettäväkseen eikä siis myöskään voinut täyttää avustuksen saamiseksi määrättyjä ehtoja, päätti [1]) rahatoimikamari, että mainittu määrä jaettaisiin tasan yhdistyksen Helsingfors simsällskap, Helsingin uimarien ja Helsingin työväenyhdistyksen voimistelu- ja urheiluseura Jyryn kesken.

Kyläsaaren uimalaitos vuokrattiin [2]) kesän ajaksi ent. vuokraajalle J. Jakobssonille 4,000 markan vuokramaksusta ja Jätkäsaaren uimalaitos samaten kesän ajaksi konttoripäällikkö A. Strandbergille 1,000 markan vuokrasta.

Ullanlinnan kylpy- ja uimalaitokset vuokrattiin [3]) kolmeksi vuodeksi tammikuun 1 p:stä 1926 lukien herroille J. L. Lydeckenille, K. Seidenschnurille ja U. Westerholmille 2,000 markan vuosivuokrasta.

Rahatoimikamari myönsi [4]) käyttövaroistaan 10,000 markkaa Mustikkamaan uimalaitoksen vieressä olevan naisten ja lasten uimarannan kuntoon panemiseksi.

Vuokralle otettuja huoneistoja. Rahatoimikamari päätti [5]) kahden vuoden ajaksi kesäkuun 1 p:stä lukien vuokrata erään It. viertotien talossa n:o 9 sijaitsevan huoneiston 45,000 markan vuosivuokrasta. Huoneisto oli annettava Hermannin poliisivartiokonttorin käytettäväksi.

Poliisin asepajan hallussa olevan, Punanotkonkadun talossa n:o 2 sijaitsevan huoneiston vuokra kohosi [6]) kesäkuun 1 p:stä lukien 280 markasta 380 markkaan kuukaudessa. Lisäkustannuksen peittämiseksi kuluvana vuonna kamari osoitti 700 markkaa arvaamattomien vuokrain ja vuokrankorotusten määrärahasta.

Rahatoimikamari päätti [7]) kesäkuun 1 p:stä edelleen yhden vuoden ajaksi vuokrata erään Kotkankadun talossa n:o 5 olevan huoneiston 28,000 markan vuosivuokrasta sekä luovuttaa sen tuberkulootisten henkilöiden kodiksi.

Maanviljelijäin maitokeskusliikkeeltä vuokrattiin [8]) vuoden ajaksi kesäkuun 1 p:stä lukien lihantarkastusaseman hallussa oleva, Salomoninkadun talossa n:o 3 sijaitseva huoneisto 100,000 markan vuosivuokrasta.

Köyhäinhoitolautakunnan Erottajan taloon n:o 17—19 sijoitetulle kanslialle päätettiin [9]) kesäkuun 1 p:stä 1926 vuokrata uusi huoneisto Suomen messujen omistamasta Yrjönkadun talosta n:o 1 22,000 markan vuosivuokrasta, lämpö siihen luettuna.

Rahatoimikamari päätti [10]) pitentää niiden rakennusten vuokrasopimuksen, joihin Sjötorpin kasvatuslaitos oli sijoitettu, kolmen vuoden ajaksi lukien lokakuun 1 p:stä 1926 varaten kaupungille oikeuden vuokrakauden pitennykseen edelleen samoin ehdoin. Vuokraa oli maksettava yhteensä 27,200 markkaa vuodessa.

Ilmoittaen, että Ryttylän uusi koulu- ja asuinrakennus kaupunginarkkitehdiltä saadun tiedon mukaan ei valmistuisi vuoden varrella, lastensuojelu-

---

[1]) Rkmrin pöytäk. 29 p. toukok. 861 § ja 25 p. kesäk. 997 §. — [2]) S:n 19 p. toukok. 787 § ja 29 p. toukok. 860 §. — [3]) S:n 4 p. jouluk. 1,672 §. — [4]) S:n 9 p. tammik. 62 §. — [5]) S:n 17 p. helmik. 259 §. — [6]) Rkmrin jstn pöytäk. 4 p. elok. 2,593 §. — [7]) S:n 11 p. maalisk. 961 §. — [8]) Rkmrin pöytäk. 13 p. helmik. 241 §. — [9]) Rkmrin jstn pöytäk. 23 p. jouluk. 4,479 §. — [10]) Rkmrin pöytäk. 8 p. syysk. 1,199 §.

lautakunta anoi, että koska tämän johdosta Vihdin Vanjoen kasvatuslaitokseen sijoitettuja lapsia ei voitu, niinkuin aikomus oli ollut, kesän kuluessa siirtää Ryttylään, ensinmainitulle laitokselle vuokratun huoneiston vuokrasopimus pitennettäisiin kesäkuun 1 p:än 1926 10,600 markan vuosivuokrin sekä että mainitun menon suorittamiseksi kesäkuun 1 p:stä vuoden loppuun osoitettaisiin 6,183: 30 markkaa. Rahatoimikamari myöntyi [1]) anomukseen ja osoitti mainitun määrän arvaamattomia vuokria varten merkitystä määrärahasta.

Rahatoimikamari päätti [2]) vuokrata ruotsinkielisille kansakouluille kesäkuun 1 p:stä yhden vuoden ajaksi mainittujen koulujen hallussa olevan Susannankadun talossa n:o 3 sijaitsevan huoneiston 9,000 markan vuosivuokrasta.

Koska Kaarlenkadulta kansakoulutarkoituksiin vuokrattua huoneistoa ei enää tarvittu, antoi [3]) rahatoimikamari suomenkielisten kansakoulujen johtokunnalle tehtäväksi tyhjentää kyseellisen huoneiston ja sen jälkeen luovuttaa sen kamarin käytettäväksi. Kun tehtävä oli täytetty, kehoitti [4]) kamari kansliaansa käyttämään huoneistoa sopivaan tarkoitukseen vuokrakauden loppuun asti. Talonmiehen palkka, 1,200 markkaa kuukaudessa, oli lokakuun 1 p:stä alkaen suoritettava kamarin käyttövaroista.

Käpylän suomenkieliselle kansakoululle vuokrattiin [5]) kesäkuun 1 p:än yksi huone 600 markan kuukausivuokrasta, joka oli suoritettava menosääntöön arvaamattomia vuokria ja vuokrankorotuksia varten merkitystä määrärahasta. Rakennuskonttori sai tehtäväkseen laatia mainitulle koululle teetettävän käymälän kustannusarvion.

Toiminimen Julius Tallberg aktiebolag kanssa oli vuokravuodeksi kesäkuun 1 p:stä 1926 kesäkuun 1 p:än 1927 tehtävä [6]) toiminimen omistamassa Aleksanterinkadun talossa n:o 21 sijaitsevaa yleisen ammattilaiskoulun huoneistoa koskeva uusi vuokrasopimus, jolloin vuokran korotus 130,000 markkaan hyväksyttäisiin.

Vallilan suomenkielinen kansanlastentarha oikeutettiin [7]) tammikuun 1 p:stä 1926 laajentamaan huoneistonsa kolmella toisessa kerroksessa sijaitsevalla huoneella sekä eteisellä talonomistajan pantua ne kuntoon sekä suorittamaan tästä huoneistosta vuokraa 4,000 markkaa kuukaudessa 3 vuoden aikana.

Kaupunginkirjaston johtokunnan tiedusteltua, eikö jostakin Vallilan kunnallisesta rakennuksesta voitaisi luovuttaa huoneistoa kirjaston Hermannin haaraosastolle ja sosialilautakunnan ilmoitettua, että kaikki kaupungin mainittuun kaupunginosaan teettämät rakennukset olivat aiotut asuntotarkoituksiin, mutta että sinne oli aikomus teettää hallintorakennus, jossa voitaisiin varata tilaa myöskin kaupunginkirjaston tarpeisiin, kehoitti [8]) rahatoimikamari kaupunginkirjaston johtokuntaa tekemään ehdotuksen huoneiston vuokraamisesta kesäkuun 1 p:stä mainitulle haaraosastolle. Kamari päätti [9]) sittemmin pitentää kaupunginkirjaston Hermannin ja Töölön haaraosastojen hallussa olevain, It. viertotien talossa n:o 101 sekä Runeberginkadun talossa n:o 69 sijaitsevien huoneistojen vuokrasopimukset yhden vuoden ajaksi kesäkuun 1 p:stä lukien 21,600 markkaan ja 36,000 markkaan korotetuin vuosivuokrin. Päätöksestä aiheutuva lisämeno oli kuluvan vuoden osalta suoritettava menosäännön tililtä Arvaamattomat vuokrat ja vuokrankorotukset.

---

[1]) Rkmrin pöytäk. 10 p. helmik. 220 §. — [2]) S:n 3 p. helmik. 190 §. — [3]) S:n 15 p. syysk. 1,248 §. — [4]) S:n 29 p. syysk. 1,309 §. — [5]) S:n 22 p. syysk. 1,276 §; ks. myös tätä kert. siv. 30 ja 208. — [6]) Rkmrin jstn pöytäk. 3 p. kesäk. 1,998 §. — [7]) Rkmrin pöytäk. 10 p. marrask. 1,536 §. — [8]) S:n 17 p. helmik. 260 §. — [9]) Rkmrin jstn pöytäk. 11 p. maalisk. 959 ja 960 §§ sekä 26 p. maalisk. 1,080 §.

Naisten työtupain johtokunnalle vuokrattiin [1]) Kasarminkadun talosta n:o 6 23 huonetta, eteinen y. m. 52,500 markan vuosivuokrasta kesäkuun 1 p:stä 1925 kesäkuun 1 p:än 1926.

Rahatoimikamarin kanslian tehtäväksi annettiin [2]) hankkia huoneisto kaupungissa syyskuun lopulla ja lokakuussa tapahtuvaa asevelvollisuuskutsuntaa varten. Tähän tarkoitukseen luovutettiin [3]) sittemmin entinen Tunturilaakson kansakoulurakennus.

3. *Muut kaupungin kiinteää omaisuutta koskevat asiat.*

Vahvistettuja kaupunginasemakaavanmuutoksia. Merkittiin, että sisäasiainministeriö oli vahvistanut seuraavia kaupunginasemakaavanmuutoksia koskevat kaupunginvaltuuston päätökset [4]):

joulukuun 17 p:nä 1924 I kaupunginosan korttelissa n:o 9 sijaitsevaa Kirkkokadun tonttia n:o 10 koskevan [5]);

joulukuun 17 p:nä 1924 IV kaupunginosan korttelissa n:o 76 sijaitsevia Antinkadun tontteja n:o 24 ja 25 koskevan [5]);

maaliskuun 9 p:nä VII kaupunginosan korttelissa n:o 130 sijaitsevia Merikadun tonttia n:o 5 ja Laivanvarustajankadun tonttia n:o 9 koskevan [6]);

toukokuun 9 p:nä XIII kaupunginosan korttelissa n:o 425 Temppelikadun varrella sijaitsevaa tonttia n:o 9 koskevan [7]);

kesäkuun 11 p:nä XII kaupunginosan korttelissa n:o 355 sijaitsevaa Länt. Brahenkadun tonttia n:o 4 koskevan [8]);

kesäkuun 20 p:nä XIV kaupunginosan korttelia n:o 479 koskevan [9]);

heinäkuun 3 p:nä XIII kaupunginosan korttelissa n:o 446 sijaitsevia Töölönkadun tontteja n:ot 11, 13 ja 15 koskevan [10]);

elokuun 8 p:nä III kaupunginosan korttelissa n:o 52 sijaitsevia Pikku Robertinkadun tonttia n:o 8 ja Kasarminkadun tontteja n:ot 10 ja 11 koskevan [11]); sekä

elokuun 8 p:nä IV kaupunginosan korttelissa n:o 68 sijaitsevia Annankadun tontteja n:ot 1 ja 2 koskevan [12]).

Kumtähden siirtolapuutarha. Kaupungin yleisten töiden hallitus oikeutettiin [13]) kuluvana vuonna ennakolta käyttämään enintään 100,000 markkaa vuoden 1926 talousarvioehdotukseen Kumtähden siirtolapuutarhaa varten merkitystä määrärahasta.

Rahatoimikamari hyväksyi [14]) Korpaksen—Ruskeasuon siirtolapuutarhan asemakartan.

Omakotialue. Rahatoimikamari päätti [15]) hyväksyä kaupungin yleisten töiden hallituksen laatimat Kumtähden ja Taivaskallion omakotialueiden jaoitussuunnitelmat, edellisen kuitenkin eräin muutoksin.

Korttelin n:o 178 käyttö. Rahatoimikamari päätti [16]) kehoittaa kaupungin yleisten töiden hallitusta tekemään ehdotuksen vuonna 1924 ostetun [17]) tehdaskorttelin n:o 178 käyttämiseksi, mikäli mahdollista kauppa-, teollisuus- tai merenkulkutarkoituksiin, sekä huolehtimaan siitä, että kaikki alueella oleva

---

[1]) Rkmrin jstn pöytäk. 8 p. huhtik. 1,211 §. — [2]) S:n 10 p. kesäk. 2,083 §. — [3]) S:n 16 p. kesäk. 2,237 §. — [4]) Ks. vuod. 1924 kert. siv. 4 sekä tätä kert. siv. 9 ja 10. — [5]) Rkmrin jstn pöytäk. 21 p. tammik. 221 ja 222 §§. — [6]) S:n 15 p. huhtik. 1,317 §. — [7]) S:n 27 p. toukok. 1,782 §. — [8]) S:n 21 p. heinäk. 2,494 §. — [9]) S:n 21 p. heinäk. 2,492 §. — [10]) S:n 21 p. heinäk. 2,493 §. — [11]) S:n 28 p. elok. 2,765 §. — [12]) S:n 28 p. elok. 2,764 §. — [13]) Rkmrin pöytäk. 23 p. lokak. 1,457 §. — [14]) Rkmrin jstn pöytäk. 13 p. toukok. 1,748 §. — [15]) Rkmrin pöytäk. 27 p. lokak. 1,465 ja 1,466 §§. — [16]) S:n 20 p. tammik. 117 §. — [17]) Ks. vuod. 1924 kert. siv. 9.

irtaimisto tarkasti merkittiin ja sopivalla tavalla erotettiin myyjälle jääneestä irtaimistosta, jotta ei tulevaisuudessa voisi syntyä erimielisyyksiä esineiden omistusoikeudesta.

Mainitun korttelin kuntoon panettamiseksi rahatoimikamari sittemmin osoitti [1]) 17,500 markkaa pääluokan Kaupungin kiinteä omaisuus kohdalle merkityistä kamarin käyttövaroista tai, elleivät nämä riittäneet, kamarin yleisistä käyttövaroista.

Salmisaaren kaupunginasemakaava. Kaupunginvaltuuston antaman tehtävän [2]) mukaisesti rahatoimikamari päätti [3]) tehdä valtioneuvostolle esityksen Salmisaaren ynnä läheisten alueiden kaupunginasemakaavan vahvistamisesta heti mainitun saaren tultua yhdistetyksi kaupunkiin.

Teollisuustonttien kuntoonpanettaminen. Koska pienehköjä teollisuustontteja usein tiedusteltiin ja useat kysyjät olivat pitäneet Teollisuuskadun varrella sijaitsevia tontteja liian suurina tai liian suuria kustannuksia vaativina niillä suoritettavien tasoitus- ja louhintatöiden vuoksi, pyysi [4]) rahatoimikamari kaupungin yleisten töiden hallitukselta lausuntoa kysymyksestä, oliko syytä jakaa mainitut tontit pienemmiksi ja jossain määrin tasoittaa niitä, sekä tietoa viimemainitun työn aiheuttamista kustannuksista.

Kaupunginasemakaavakilpailu. Sittenkuin ratapihaan rajoittuvan kaupunginalueen järjestelykilpailuun jätettyjä ehdotelmia arvostelemaan asetettu palkintolautakunta oli suorittanut työnsä loppuun, osoitti [5]) rahatoimikamari maksettavaksi ensimmäisen palkinnon saajalle arkkitehti O. Kalliolle 80,000 markkaa, toisen palkinnon saajille arkkitehdeille B. Brunilalle ja S. Frosterukselle 50,000 markkaa, kolmannen palkinnon saajalle professori C. Lindbergille 45,000 markkaa ja neljännen palkinnon saajalle arkkitehti O. I. Meurmanille 25,000 markkaa, kahden lunastetun ehdotuksen laatijoille arkkitehdeille E. Kaalamolle ja H. Ekelundille kummallekin 10,000 markkaa, palkintolautakunnan puheenjohtajalle arkkitehti H. Lindbergille 500 markkaa kokoukselta eli yhteensä 2,500 markkaa, kahdelle ulkomaalaiselle asiantuntijalle professori I. Tengbomille ja Göteporin kaupungininsinöörille A. Lilienbergille edelliselle 50,000 ja jälkimmäiselle 53,300 markkaa, palkintolautakunnan jäsenille arkkitehdeille B. Jungille ja L. Sonckille kummallekin 22,500 markkaa, ratainsinööri A. Grunérille 10,000 markkaa sekä ylitirehtööri J. Castrénille ja johtajille K. A. Paloheimolle ja T. Salmiolle kummallekin 1,000 markkaa ynnä sihteerille arkkitehti G. Cajanukselle 8,000 markkaa. Kun käytettävänä oleva määräraha täten ylittyisi, oli kaupunginvaltuustolta hankittava [6]) tarkoitukseen lisämääräraha.

Tontinrajain muuttaminen. Rahatoimikamari päätti [7]) siirtää Vallilan korttelin n:o 545 tonttien n:o 6 ja 8 välistä rajaa.

Aktiebolaget Villagatan 4 nimisen yhtiön anottua saada haltuunsa pienehkön osan omistamaansa tonttia, jota kaupunki Laivurinkadun tonttien n:o 1—5 omistajana siihen asti oli käyttänyt, päätti [8]) rahatoimikamari kehoittaa rakennuskonttoria siirtämään tonttien välisen aitauksen tontinrajalle, minkä työn suorittamiseen kamari osoitti 2,000 markkaa käyttövaroistaan. Koska eräs kaupungin omistama 2 m²:n laajuinen rakennus sijaitsi ensinmainitulla tontilla kehoitettiin asiamiestä eräin ehdoin sopimaan mainitun yhtiön kanssa sen säilyttämisestä toistaiseksi paikoillaan.

[1]) Rkmrin jstn pöytäk. 7 p. lokak. 3,321 §. — [2]) Ks. tätä kert. siv. 4. — [3]) Rkmrin pöytäk. 30 p. jouluk. 1,870 §. — [4]) S:n 18 p. elok. 1,130 §. — [5]) S:n 16 p. tammik. 86 § ja 27 p. tammik. 123 § sekä rkmrin jstn pöytäk. 14 p. tammik. 148 §. — [6]) Ks. tätä kert. siv. 8. — [7]) Rkmrin pöytäk. 13 p. maalisk. 386 §. — [8]) S:n 27 p. lokak. 1,462 §.

Oikeus rakentaa yhteen tonttejа. Kiinnityksenomistajana rahatoimikamari myöntyi [1]) Föreningen för lyttas bistånd nimisen yhdistyksen anomukseen saada rakentaa yhteen Toisen linjan tontti n:o 10 ja Ensimmäisen linjan tontti n:o 7 edellyttäen, että kaupunki sai ensimmäisen kiinnityksen uuteen tonttiin.

Rakennusrajain muutos. Rahatoimikamari päätti [2]) maistraatille annettavassa lausunnossa puoltaa anomusta VI kaupunginosan korttelissa n:o 288 sijaitsevan Ehrensvärdintien tontin n:o 2 vahvistettujen rakennusrajain muuttamisesta.

Osoitenumeroiden muuttaminen. Aktiebolaget Arena osakeyhtiön anottua, että sen korttelissa n:o 301 sijaitsevalle kiinteimistölle annettaisiin osoitenumero Toisen linjan varrella, päätti [3]) maistraatti syyskuun 19 p:nä rahatoimikamarin esityksestä [4]) vahvistaa seuraavat muutetut osoitenumerot alla mainituille Toisen linjan varrella sijaitseville kiinteimistöille:

Korttelin	n:o	301	tontti	n:o	1,	osoite: Toinen	linja	2
»	»	301 b	»	»	2	»	»	4
»	»	»	»	»	3	»	»	6
»	»	302	»	»	2	»	»	8
»	»	»	»	»	4	»	»	10
»	»	»	»	»	6	»	»	12
»	»	303	»	»	8	»	»	14
»	»	»	»	»	10	»	»	16

Tilastokonttorin asiasta tekemän esityksen johdosta kaupunginarkkitehti oli rahatoimikamarin kehoituksesta laatinut ehdotuksen osoitenumeroiksi Vallilan Suvannontien varrella oleville tonteille sekä eräille muille tonteille, joiden osoitemerkintä niinikään oli puutteellinen, ja kamari päätti [5]) anoa, että maistraatti vahvistaisi ehdotuksen noudatettavaksi.

Uusien asutusalueiden kuntoon panettaminen. Esiteltäessä kaupunginvaltuuston päätöstä [6]) uusien asutusalueiden kuntoon panettamisesta Käpylään ja Kumtähteen rahatoimikamari antoi [7]) kaupungin yleisten töiden hallitukselle tehtäväksi yksissä neuvoin sosialilautakunnan kanssa laadituttaa lopullisen jaoitussuunnitelman mainituille alueille sekä mallipiirustukset niiden rakennuttamista varten.

Korttelin siistiminen. Rahatoimikamari myönsi [8]) käyttövaroistaan 3,000 markkaa rakennuskonttorin käytettäväksi korttelin n:o 198 saattamiseksi siistimpään kuntoon.

Istutusten hoitomaksujen korottaminen. Kaupungin yleisten töiden hallituksen ehdotettua, että kaupungille erinäisten istutusten hoidosta suoritettavia maksuja korotettaisiin, päätti [9]) rahatoimikamari tähän myöntyen korottaa Ateneumin edustalla olevien istutusten hoitomaksun 3,900 markkaan, kirurgisen sairaalan luona olevien istutusten hoitomaksun 7,250 markkaan sekä Kallion kirkon viereisten istutusten hoitomaksun 6,200 markkaan vuodessa vuoden 1926 alusta lukien, jota vastoin Ritarihuoneen, Säätytalon ja Vanhan kirkon puistikkojen maksut päätettiin säilyttää entisellään, koska kaupungin asukkailla oli niihin vapaa pääsy.

---

[1]) Rkmrin pöytäk. 27 p. marrask. 1,636 §. — [2]) S:n 22 p. jouluk. 1,755 §. — [3]) Rkmrin jstn pöytäk. 23 p. syysk. 3,085 §. — [4]) Rkmrin pöytäk. 8 p. syysk. 1,211 §. — [5]) S:n 30 p. jouluk. 1,837 §. — [6]) Ks. tätä kert. siv. 8. — [7]) Rkmrin pöytäk. 20 p. helmik. 271 §. — [8]) Rkmrin jstn pöytäk. 22 p. huhtik. 1,428 §. — [9]) Rkmrin pöytäk. 4 p. elok. 1,113 §.

Arkaadin ja tunnelin rakentaminen kadun poikki. Keskinäinen henkivakuutusyhtiö Suomi oli anonut oikeutta saada yhdistää korttelin n:o 66 tontti n:o 12, osoite Yrjönkadun n:o 22, ja korttelin n:o 63 tontti n:o 11, osoite saman kadun n:o 17, arkaadilla ja maanalaisella tunnelilla ja myöskin rahatoimikamarin kehoituksesta [1]) tehnyt sopimuksen viereisten tonttien omistajain kanssa, joilla lukuun ottamatta Antinkadun tontin n:o 2, osoite Yrjönkadun n:o 15 ,omistajaa, ei ollut ollut mitään muistuttamista yhtiön ehdotusta vastaan. Asiaa uudelleen käsitellessään rahatoimikamari päätti [2]) periaatteessa hyväksyä anomuksen erinäisin ehdoin, mutta lykätä lopullisen ratkaisun tuonnemmaksi.

Katumuurin lyhentäminen. Asunto-osakeyhtiö Kaisaniemenkatu n:o 3:n anottua, että osa Vuorikadulla, yhtiön omistaman tontin n:o 6 kohdalla olevasta muurista purettaisiin, jotta ajaminen yhtiön pihamaalle helpoittuisi, päätti [3]) rahatoimikamari ilmoittaa yhtiölle, että kaupunki oli valmis sen kustannuksella jonkin verran lyhentämään mainittua muuria ehdoin, että työ suoritettiin rakennuskonttorin toimesta. Yhtiö hyväksyi [4]) tarjouksen.

Katuliikenneloisto. Aktiebolaget finska gasaccumulator osakeyhtiön tarjouduttua pystyttämään Arkadiankadun ja Länt. viertotien kulmaan agaliikenneloiston ja pitämään sitä toiminnassa kuuden kuukauden ajan sen tarkoituksenmukaisuuden selville saamiseksi rahatoimikamari hyväksyi [5]) tarjouksen edellyttäen, ettei kaupunki ollut velvollinen korvaamaan liikenteen loistolle mahdollisesti aiheuttamaa vahinkoa ja että loisto poistettiin, jos se havaittiin liikennettä häiritseväksi. Loiston hoitoa varten kamari samalla myönsi yhtiölle käyttövaroistaan 100 markkaa kuukaudessa.

Mikon- ja Hakasalmenkatujen leventäminen. Rahatoimikamari päätti [6]) tiedustella valtioneuvostolta, voisiko kaupunki Mikon- ja Hakasalmenkatujen vastaista leventämistä varten korvauksetta saada tarvittavat osat kaupungin vuonna 1876 valtiolle lahjoittamaa Ateneumin tonttia.

Kaisaniemenkadun leventäminen. Rahatoimikamari valitsi [7]) kaupunginjohtaja A. Castrénin ja kaupunginasemakaava-arkkitehti B. Brunilan neuvottelemaan Aktiebolaget Mikaelsgatan n:o 19 nimisen yhtiön kanssa yhtiön tekemästä tarjouksesta luovuttaa osa Kaisaniemenkadun tonttia n:o 4 mainitun kadun leventämistä varten.

Kadun kiveäminen. Korttelissa n:o 38 a Vuorikadun varrella sijaitsevan tontin n:o 10 (osoite n:o 14) anottua, että tonttiin kuuluva katuosuus pantaisiin kuntoon, päätti [8]) rahatoimikamari antaa rakennuskonttorille tehtäväksi panettaa tätä tarkoittavat työt käyntiin. Kustannukset, 20,000 markkaa, oli suoritettava ennakolta kaupunginkassasta ja merkittävä vuoden 1926 talousarvioon.

Samalla kamari päätti [9]) antaa jäsenilleen Björkenheimille ja Heinoselle sekä sihteeri K. Hård af Segerstadille ja v. t. kaupungininsinööri S. Randelinille tehtäväksi toimittaa tarkastuksen edellä mainitulla tontilla sen seikan selvittämiseksi, miten sille rakennettu suuri autotalli oli vaikuttanut Kaisaniemenkadun liikenneoloihin.

Tähtitorninkadun ja kirurgisen sairaalan välinen tie. Muuttaen vuonna 1924 tekemäänsä päätöstä [10]) rahatoimikamari päätti [11]) sijoittaa Tähtitorninkadulta kirurgisen sairaalan tontille rakennettavan tien 5 metriä etelään entisestä portista.

[1]) Rkmrin pöytäk. 22 p. syysk. 1,281 §. — [2]) S:n 22 p. jouluk. 1,757 §. — [3]) S:n 13 p. helmik. 232 §. — [4]) Rkmrin jstn pöytäk. 2 p. syysk. 2,865 §. — [5]) Rkmrin pöytäk. 18 p. syysk. 1,261 §. — [6]) S:n 10 p. marrask. 1,525 §. — [7]) S:n 13 p. helmik. 233 §. — [8]) S:n 19 p. toukok. 799 §. — [9]) S:n 19 p. toukok. 800 §. — [10]) Ks. vuod. 1924 kert. siv. 217. — [11]) Rkmrin pöytäk. 5 p. kesäk. 889 §.

Korttelin n:o 127 läpikäytävä. Sittenkuin maistraatti kesäkuun 25 p:nä 1923 rahatoimikamarin puoltavan lausunnon [1]) mukaisesti oli oikeuttanut VII kaupunginosan korttelissa n:o 127 sijaitsevien talojen omistajat ja asukkaat käyttämään mainitun korttelin läpi istutusalueen rajaa myöten Vuorimiehenkadulta Neitsytpolulle vievää käytävää ajoliikenteeseen ehdoin, että käytävä sepelöitiin hakijain kustannuksella, olivat kolmen puheena olevan talon omistajat anoneet, että käytävä heidän kustannuksellaan kaupungin toimesta pantaisiin ajokuntoon. Rahatoimikamari päätti [2]) kehoittaa rakennuskonttoria suorittamaan työn.

Saunakadun leventäminen. Rahatoimikamari päätti [3]) säädetyssä järjestyksessä panna etuhuoneeseensa näytteille laaditun ehdotuksen VII kaupunginosan korttelissa n:o 100 a sijaitsevan Vuorimiehenkadun tontin n:o 1 kaupunginasemakaavan muutokseksi sekä pyytää siitä terveydenhoitolautakunnalta lausuntoa.

Jalkakäytävän tasoittaminen. Rahatoimikamari oikeutti [4]) rakennuskonttorin jo kuluvana vuonna tasoittamaan Kulneffinkadun tontin n:o 4 viereisen jalkakäytävän ja myönsi tätä työtä varten käyttövaroistaan 2,000 markkaa. Samalla kamari päätti merkitä vuoden 1926 talousarvioehdotukseen määrärahan mainitun kadun tasoitustöiden loppuun suorittamiseksi.

Florantien leventäminen. Rahatoimikamari osoitti [5]) käyttövaroistaan 8,000 markkaa Florantien ja sen varrella sijaitsevien talojen n:o 4—8 porttikäytäväin välisen ajotien parantamiseen ja laajentamiseen.

Tuberkuloosisairaalan tie. Kaupungin yleisten töiden hallitusta kehoitettiin [6]) panettamaan alulle työt vastaiseen tuberkuloosisairaalaan vievän tien kuntoon laittamiseksi, ja hallitus oikeutettiin tähän tarkoitukseen kuluvana vuonna käyttämään enintään 224,000 markkaa tuberkuloosipaviljonkien y. m. rakentamiseksi keskussairaala-alueelle myönnetystä määrärahasta.

Anomus kujan rakentamisesta. Rahatoimikamari päätti [7]) evätä Aktiebolaget J. D. Stenberg & söner nimisen osakeyhtiön anomuksen, että kaupungin kustannuksella rakennettaisiin kuja Hakaniemenkadun tontin n:o 1 ja Käenkujan tontin n:o 7 välistä rajaa myöten.

Pakaankadun leventäminen. Käsitellessään kysymystä hätäaputöiden järjestämisestä rahatoimikamari päätti [8]) kehoittaa kaupungin yleisten töiden hallitusta laadituttamaan täydellisen ehdotuksen Pakaankadun leventämiseksi, jotta saataisiin selvitetyksi, miten viemäri- y. m. johdot sekä raitiotieraiteet oli järjestettävä.

Autobussitie. Arabian tehtaan työntekijäin sairas- ja hautausapurahasto oikeutettiin [9]) järjestämään It. viertotiellä olevaan Hermannin raitiotien päätekohtaan sikäläisen raidesilmukan suuntaa noudattava tie, jolla Hermannin ja Arabian välistä liikennettä välittävät autobussit voivat kääntyä.

Salmisaaren liikenneväylä. Rakennuskonttorin anottua, että kamari ryhtyisi eräihin toimenpiteihin, jotta Salmisaareen johtavan liikenneväylän rakentaminen voitaisiin panna alulle kevään kuluessa, päätti [10]) rahatoimikamari:

kehoittaa kamarin kreikkalais-katolisen hautausmaan osittaista luovuttamista varten kaupungille asettamaa komiteaa mikäli mahdollista kiirehtimään työtänsä, jotta kaupunki mahdollisimman pian saisi tarvitsemansa maa-alueen käytettäväkseen;

[1]) Ks. vuod. 1923 kert. siv. 204. — [2]) Rkmrin pöytäk. 16 p. tammik. 90 §. — [3]) S:n 27 p. helmik. 318 §. — [4]) S:n 13 p. lokak. 1,396 §. — [5]) S:n 13 p. maalisk. 385 §. — [6]) S:n 23 p. lokak. 1,460 §. — [7]) S:n 13 p. maalisk. 384 §. — [8]) S:n 3 p. helmik. 178 §. — [9]) Rkmrin jstn pöytäk. 7 p. tammik. 126 §. — [10]) Rkmrin pöytäk. 7 p. tammik. 17 §.

samaten kehoittaa kamarin edustajaa kaupungin ja valtion välistä tilusvaihtokysymystä käsittelemään asetetussa komiteassa kiirehtimään kysymyksen ratkaisua, jotta kaupunki saisi Lapinniemen eteläosan käyttöoikeuden, sekä ryhtymään metsähallituksen kanssa neuvotteluihin alueella olevan halkovarastopaikan osittaisesta luovuttamisesta kaupungille ja mainitulle paikalle johtavan rautatieraiteen lunastamisesta; sekä

kehoittaa talonisännöitsijää ryhtymään toimenpiteisiin, jotta liikenneväylällä sijaitseva huvila poistettaisiin ja jotta johonkin Salmisaaren huviloista voitaisiin sijoittaa työkonttori.

Edelleen kamari päätti [1]) ehdottaa kreikkalais-katoliselle kirkkohallinnolle, että tämä ryhtyisi tarpeellisiin toimenpiteisiin, jotta kaupunki niin pian kuin mahdollista kesän kuluessa saisi haltuunsa suunniteltua Salmisaaren liikenneväylää varten tarvittavan kreikkalais-katolisen hautausmaan alueen, josta korvaukseksi annettaisiin maa-alue entiseltä venäläisen sotaväen hautausmaalta.

Sen ohessa annettiin [1]) kaupunginjohtajan toimeksi neuvotella asiasta kirkkohallinnon valitsemien edustajain kanssa sekä kehoittaa rakennuskonttoria laatimaan ehdotus venäläisen sotaväen hautausmaan käyttämisestä.

Länsisataman liikenneväylä. Sandvikens aktiebolag nimisen yhtiön tehtyä ehdotuksen Antinkadun pitentämisestä satamaradan yli ja Voinvientiosuusliike Valion ehdotettua, että Vladimirinkatu levennettäisiin sekä Aug. Ludv. Hartvalls mineralvattenfabrik aktiebolag nimisen yhtiön tiedusteltua, halusiko kaupunki mahdollisesti järjestääkseen uuden liikenneväylän Länsisatamaan lunastaa yhtiön omistamat IV kaupunginosan korttelissa n:o 154 Lapinlahdenkadun 6:ssa ja Malminkadun 10:ssä sijaitsevat tontit, päätti [2]) rahatoimikamari antaa kaupunginjohtaja A. Castrénin ja kaupunginasemakaava-arkkitehti B. Brunilan tehtäväksi neuvotella asiasta asianomaisten kanssa.

Kesänaikainen katuvalaistus. Rahatoimikamari päätti [3]), että katuvalaistus n. s. puoliyönlampuilla lopetettaisiin toukokuun 15 p:nä ja aloitettaisiin jälleen elokuun 7 p:nä sekä että kokoyönlamppuja ei sytytettäisi toukokuun 27 p:n ja heinäkuun 27 p:n välisenä aikana.

Katuvalaistuksen lisääminen. Poliisimestarin ja Kivelän sairaalan johtajan esityksestä sähkölaitos oli käytettävinään olevin varoin järjestänyt parannetun valaistuksen It. viertotielle talojen n:o 26 ja 31 välille sekä Hesperiankadulta Kivelän sairaalaan vievälle tielle, ja kamari hyväksyi [4]) nämä toimenpiteet.

Koska katuvalaistus Kaisaniemen- ja Vuorikatujen risteyksessä oli epätyydyttävä, osoitti [5]) kamari käyttövaroistaan 3,500 markkaa sen parantamiseksi ja antoi sähkölaitokselle tehtäväksi ryhtyä tästä aiheutuviin toimenpiteisiin.

Uuden sähkölampun asettamiseksi [6]) Agrikolankadun talon n:o 7 kohdalle kamari osoitti käyttövaroistaan 750 markkaa sekä sähkövalaistuksen järjestämiseksi [7]) Rautalammintielle ja Pakaankadulle samaten käyttövaroistaan 6,000 markkaa.

Ruotsin kuninkaan vierailu. Rahatoimikamari valtuutti [8]) kaupungin edustajan siinä komiteassa, jonka tuli laatia ohjelma Ruotsin kuninkaan vierailua varten kaupungissa, päättämään katuvalaistuksen lisäämisestä sen aikana kaupungin keskiosissa käyttämällä tähän tarkoitukseen enintään 6,000 mark-

[1]) Rkmrin pöytäk. 6 p. helmik. 201 §. — [2]) S:n 7 p. huhtik. 522 § ja 28 p. huhtik. 637 §. — [3]) S:n 8 p. toukok. 711 § ja 14 p. heinäk. 1,066 §. — [4]) Rkmrin jstn pöytäk. 7 p. tammik. 124 ja 125 §§. — [5]) Rkmrin pöytäk. 13 p. helmik. 232 a §. — [6]) S:n 6 p. marrask. 1,513 §. — [7]) S:n 27 p. maalisk. 454 §. — [8]) S:n 14 p. heinäk. 1,067 §.

kaa niistä varoista, jotka vastedes osoitettaisiin mainittuun vierailuun liittyvien kustannusten peittämiseksi.

Sähköjohtojen siirto. Koska It. viertotien leventämisen johdosta oli välttämätöntä siirtää eräitä sähköjohtopylväitä ja sähkölaitos oli anonut varoja siirron kustantamiseksi, päätti [1]) rahatoimikamari, että mainitut kustannukset suoritettaisiin It. viertotien leventämistä varten myönnetystä määrärahasta.

Määrärahoja Munkkisaaren töitä varten. Rahatoimikamari osoitti [2]) pääluokan Kaupungin kiinteä omaisuus kohdalle merkityistä käyttövaroistaan 3,897: 30 markkaa laskun mukaan suoritettavaksi sähkölaitokselle uuden pääjohdon vetämisestä Munkkisaaren tehdasrakennuksen tavarahissille.

Samoista varoista kamari myönsi 5,000 markkaa [3]) Munkkisaaren päärakennuksen ja n. s. satulasepäntyöpajarakennuksen välisen lämpöjohdon kuntoon panettamiseksi sekä yleisistä käyttövaroistaan 300 markkaa [4]) kahden sähkölampun asettamiseksi mainitulle saarelle.

Korvauksen suorittaminen sähköjohdoista. Ravintolanpitäjä H. Koposelle rahatoimikamari osoitti [5]) käyttövaroistaan 406: 60 markkaa korvaukseksi Eteläsatamaan satamatyöläisille rakennettuun paviljonkiin hänen toimestaan johdetuista ulkosähköjohdoista, koska kaupunki oli kustantanut muiden samanlaisten paviljonkien vastaavat johdot.

Tilapäinen Suomenlinnan paviljonki. Suomenlinnan komendantin anomuksesta annettiin [6]) sähkölaitokselle toimeksi järjestää sähkövalaistus Suomenlinnan liikennettä varten luovutettuun tilapäiseen paviljonkiin, ja tarkoitukseen osoitettiin 500 markkaa rahatoimikamarin käyttövaroista.

Kaasujohdon vetäminen Kaivohuoneelle. Rahatoimikamari myöntyi [7]) johtaja K. E. Jonssonin tekemään anomukseen, että Kaivohuoneen keittiöön vedettäisiin kaasujohto kaupunginpuutarhurin antamien ohjeiden mukaisesti sekä muuten ehdoin, että johtaja Jonsson vuokrasopimuksensa mukaisesti viipymättä panetti kuntoon Kaivohuoneen alueella olevat istutukset sekä niitä ympäröivän aitauksen. Työstä aiheutuvat kustannukset, 8,500 markkaa, oli suoritettava kamarin käyttövaroista.

Koska sittemmin havaittiin, että kaasujohdon tuli olla paksumpi ja että se oli sijoitettava syvemmälle kuin ensin oli aiottu, jotta kaasunkäyttö olisi talvisaikaankin mahdollinen, osoitti [8]) rahatoimikamari tarkoitukseen 6,500 markkaa lisää käyttövaroistaan.

Saaristolaivojen puhelinjohdot. Rahatoimikamari päätti [9]), että ne Keisarinkarinlaiturilla olevat puupylväät, joihin saaristolaivojen puhelinjohdot olivat kiinnitetyt, poistettaisiin kaupungin toimesta ja niiden sijaan pystytettäisiin 3 rautapylvästä, joihin kiinnitettäisiin myöskin laiturin valaisemiseksi tarvittavat lamput. Tästä aiheutuvat kustannukset, enintään 4,000 markkaa, oli jaettava tasan kaupungin ja saaristolaivojen omistajain kesken sekä ennakolta maksettava kaupunginkassasta.

Rahatoimikamari osoitti [10]) maksettavaksi talousarvion ulkopuolella 2,938: 30 markkaa kaasulaitokselle valaistuspylväiden pystyttämisestä Keisarinkarille. Oikeudesta kiinnittää pylväihin puhelinjohtoja oli Nyländska skärgårdsaktiebolaget nimiseltä yhtiöltä velottava 600 markkaa ja Borgå ångfartygsaktiebolag nimiseltä yhtiöltä 200 markkaa kerta kaikkiaan, ja yhtiöt

[1]) Rkmrin pöytäk. 2 p. kesäk. 871 §. — [2]) Rkmrin jstn pöytäk. 16 p. kesäk. 2,240 §. — [3]) Rkmrin pöytäk. 2 p. lokak. 1,329 §. — [4]) Rkmrin jstn pöytäk. 7 p. lokak. 3,319 §. — [5]) S:n 13 p. toukok. 1,755 §. — [6]) S:n 23 p. jouluk. 4,478 §. — [7]) Rkmrin pöytäk. 8 p. toukok. 702 §. — [8]) S:n 22 p. toukok. 810 §. — [9]) S:n 14 p. heinäk. 1,069 §. — [10]) Rkmrin jstn pöytäk. 9 p. syysk. 2,934 §.

olivat velvolliset korvauksetta poistamaan johdot, jos pylväät vastaisuudessa siirrettiin.

Itäisen Eläintarhan lammikkojen luona oleva puistoalue. Koska rautatien laajennustyöt ja septik-tankin turmeltumisen johdosta seisomaan jäänyt viemärivesi olivat vahingoittaneet itäisen Eläintarhan lammikoiden luona olevia puistolaitteita, osoitti [1]) rahatoimikamari käyttövaroistaan 12,000 markkaa mainitun alueen kuntoon panettamiseksi. Samalla oli rautatiehallitusta kehoitettava valitsemaan edustaja yksissä neuvoin kaupunginpuutarhuri J. E. Blomquistin kanssa arvioimaan valtionrautateiden töiden puistolle aiheuttamia vahinkoja.

Puiden ja pensaiden istuttaminen. Yleisten töiden pääluokkaan puiden istuttamista varten rahatoimikamarin määräyksen mukaan merkitystä määrärahasta kamari osoitti 3,500 markkaa puiden istuttamiseksi Tehtaankadun ja Annankadun sekä Toukolan kansakoulujen pihamaille [2]), 2,000 markkaa 16 lehmuksen istuttamiseksi Käpylän Pohjolantielle [3]) sekä 14,000 markkaa pienehkön istutuksen järjestämiseksi Fredrikinkadun pohjoispäähän [4]). Viimeksimainittuun tarkoitukseen kamari myönsi [4]) lisäksi 8,000 markkaa Fredrikinkadun lopputasoitukseen tonttien 68 ja 81 kohdalta merkitystä määrärahasta.

Kaupunginpuutarhuri sai tehtäväkseen [5]) antaa istuttaa muutamia pensaita ja koristekasveja Fylgia nimisen lastentarhan pihamaalle. Tästä aiheutuvat kustannukset oli suoritettava rahatoimikamarin käyttövaroista.

Humlevikin huvilan vesijohdot. Johtaja E. Paulig oikeutettiin [6]) kaivattamaan maata Kivelän sairaalan alueella Humlevikin huvilaan teetettyjen uusien vesijohtojen yhdistämiseksi mainitulla alueella olevaan pääjohtoon.

Osmontien alainen vesijohto. Rahatoimikamari päätti [7]), että Käpylän Osmontien alainen vesijohto pitennettäisiin 40 m. ja että tästä johtuvat kustannukset, 13,500 markkaa, suoritettaisiin vuoden 1924 talousarvioon erinäisiä omakotialueiden vesijohtotöitä varten merkitystä määrärahasta, jonka ylijäämä oli siirtynyt vuoteen 1925.

Korkeasaarella suoritettavat korjaukset Uusien vesijohtoputkien asettamiseksi Korkeasaaren ravintolarakennukseen kamari osoitti [8]) käyttövaroistaan 4,000 markkaa.

Viemäriverkon ulottaminen Fredriksbergin tilan maalle. Komitea, joka oli asetettu [9]) valmistelemaan kysymystä Suomen karjakeskuskunnan Fredriksbergin tilan maalle rakennettavaksi suunnitellun teurastamon likaviemärin yhdistämisestä kaupungin Eläintarhassa olevaan septik-tankkiin, ilmoitti, ettei se ollut voinut päästä asiasta yksimielisyyteen osuuskunnan kanssa, minkä johdosta rahatoimikamari päätti [10]) vapauttaa komitean tehtävästään ja poistaa asian diarioistaan.

Septik-tankin uudestaanrakentaminen. Koska rautatien laajennustyöt olivat vahingoittaneet kaupungin Eläintarhassa olevaa septik-tankkia, päätti [11]) rahatoimikamari kehoittaa rautatiehallitusta ottamaan osaa sen uudestaanrakentamisesta johtuviin kustannuksiin suorittamalla 1,087,000 markkaa, minkä ohessa kaupungin yleisten töiden hallitusta kehoitettiin aikanaan lähettämään ehdotus paikalle rakennettavaksi laajennetuksi septik-tankkilaitokseksi.

[1]) Rkmrin pöytäk. 12 p. kesäk. 956 §. — [2]) S:n 15 p. syysk. 1,233 §. — [3]) Rkmrin jstn pöytäk. 13 p. toukok. 1,764 §. — [4]) Rkmrin pöytäk. 9 p. lokak. 1,355 §. — [5]) S:n 28 p. huhtik. 652 §. — [6]) Rkmrin jstn pöytäk. 11 p. elok. 2,685 §. — [7]) Rkmrin pöytäk. 5 p. toukok. 694 §. — [8]) S:n 4 p. jouluk. 1,683 §. — [9]) Ks. vuod. 1923 kert. siv. 258. — [10]) Rkmrin pöytäk. 24 p. maalisk. 419 §. — [11]) S:n 27 p. maalisk. 459 §; ks. myös tätä kert. siv. 50.

Eteläsataman viemärijohdot. Muutamain Kauppatorilla harjoitettua kalakauppaa haittaavien epäkohtain poistamiseksi rahatoimikamari päätti[1]) antaa kaupungin yleisten töiden hallitukselle toimeksi suorituttaa eräitä pienehköjä Eteläsatamaan laskevia viemärijohtoja koskevia töitä. Päätöksestä aiheutuvat kustannukset oli maksettava vuoden 1926 talousarvioon merkittävästä kanavien ja viemärijohtojen täydennysmäärärahasta.

Hätäaputyöt. Sittenkuin rahatoimikamarille oli tehty esityksiä hätäaputöiden alkuun panettamisesta, päätti[2]) kamari kehoittaa kaupungin yleisten töiden ja teknillisten laitosten hallituksia viipymättä ryhtymään niihin töihin, joita varten oli määrärahat kuluvan vuoden talousarviossa ja jotka voitiin suorittaa talvisaikaan. Samalla kamari päätti kääntyä puolustusministeriön puoleen anoen, että valtio antaisi hätäaputyönä poistaa Turun kasarmin alueella olevat kivi- ja soraläjät.

Puolustusministeriön insinööriosasto ilmoitti[3]) sittemmin, ettei se käytettävien määrärahain puutteessa voinut ryhtyä kamarin anomiin toimenpiteisiin.

Rahatoimikamari päätti[4]) kehoittaa rakennuskonttoria jatkamaan Länsisatamassa, Munkkiniemen- ja Paciuksenkaduilla sekä Pasilan uudelle asemalle vievällä tiellä käynnissä olevia hätäaputöitä käyttäen tähän etuantia kaupunginkassasta, kunnes kaupunginvaltuusto päättäisi asian. Valtuustolta oli tähän tarkoitukseen anottava 450,000 markan suuruista määrärahaa.

Rahatoimikamari päätti[5]) kehoittaa kaupungin yleisten töiden ja teknillisten laitosten hallituksia ottamaan harkittavaksi, mitkä ehdotetuista töistä voitiin suorittaa talvisaikaan sekä mitä muita sopivia töitä työttömyyden sattuessa voitaisiin suorittaa seuraavana vuonna. Samalla kamari päätti kiertokirjelmässä kehoittaa kaupungin hallituksia ja lautakuntia ottamaan harkittavakseen, oliko niiden alaisissa hallinnonhaaroissa lähitulevaisuudessa odotettavissa tarpeita, joita tosin ei olisi pakko tyydyttää lähinnä seuraavana vuonna, mutta joiden aiheuttamat työt soveltuisivat hätäaputöiksi ja jotka siis voitaisiin tarpeen vaatiessa suorittaa tai aloittaa tulevana talvena.

Lentoliikenteen aiheuttamat järjestelyt. Kaupungin yleisten töiden hallitukselle annettiin[6]) tehtäväksi laatia ehdotus lentoliikenteelle tarpeellisten laitteiden, kuten lentokenttäin, lentosataman y. m. järjestämiseksi.

Radiolaitteiden valvonta. Rahatoimikamari päätti[7]) anoa maistraatilta toimenpiteihin ryhtymistä radiolaitteiden valvonnan tehostamiseksi.

Radioantennit. Eräiden henkilöiden anottua oikeutta vetää radioantennejä kaupungin katujen yli rahatoimikamari päätti[8]) anomuksista antamissaan lausunnoissa puoltaa niiden hyväksymistä.

Autopuhelimet. Eräiden vuokra-autonomistajain anottua oikeutta puhelinkaappien pystyttämiseen tai että puhelimia hankittaisiin eräille autoasemille, rahatoimikamari päätti[9]):

osoittaa käyttövaroistaan 8,000 markkaa uusien puhelinkaappien pystyttämiseksi seuraaviin paikkoihin: katolisen kirkon luo, Tehtaankadun ja Armfeltintien kulmaukseen, Fredrikintorille, rautatienaseman pääsisäänkäytävän edustalle, Arkadian- ja Pohj. Rautatienkatujen kulmaukseen, Kansallismuseon edustalle, Länt. viertotien ja Kammionkadun kulmaukseen, It. vier-

[1]) Rkmrin pöytäk. 30 p. jouluk. 1,869 §. — [2]) S:n 13 p. tammik. 84 §. — [3]) S:n 13 p. helmik. 236 §. — [4]) S:n 24 p. maalisk. 445 §. — [5]) S:n 5 p. kesäk. 893 §. — [6]) S:n 7 p. heinäk. 1,060 §. — [7]) S:n 17 p. helmik. 264 §. — [8]) Rkmrin jstn pöytäk. 13 p. toukok. 1,756 §, 28 p. lokak. 3,716 ja 3,717 §§, 11 p. marrask. 3,897—3,900 §§ sekä 25 p. marrask. 4,163 ja 4,164 §§. — [9]) Rkmrin pöytäk. 16 p. tammik. 91 §.

totien ja Vaasankadun kulmaukseen, Kirkko- ja Nikolainkatujen kulmaukseen, Katajanokalle Länt. Satamakadun varrelle, Lapinlahden- ja Ruoholahdenkatujen kulmaukseen sekä Bulevardin- ja Annankatujen kulmaukseen:

tilata Helsingin puhelinyhdistykseltä 12 vuokrapuhelinta;

kehoittaa rakennuskonttoria yksissä neuvoin poliisilaitoksen kanssa sijoittamaan kyseelliset puhelinkaapit;

että puhelimet oli järjestettävä niin, että niistä myöskin voi soittaa; sekä että puhelimiin oli asetettava n. s. Tallinnan mikrofonit.

Edelleen kamari osoitti [1]) 1,600 markkaa käyttövaroistaan käytännössä olevien autopuhelimien muuttamiseksi siten, että niistä myöskin voisi soittaa.

Autopuhelinkeskus. Rahatoimikamari päätti [2]) toistaiseksi jättää huomioon ottamatta tehdyn ehdotuksen erityisen autopuhelinkeskuksen järjestämisestä sen perustamisesta ja käytöstä aiheutuvien runsaiden kustannusten johdosta.

Raitioteiden katselmus. Sittenkuin Hämeenkadun ja diakonissalaitoksen välisellä uudella raitiotielinjalla toimitetun katselmuksen pöytäkirja oli jätetty rahatoimikamarille, oikeutti [3]) kamari Raitiotie- ja omnibusosakeyhtiön aloittamaan mainitun linjan liikennöimisen.

Käpylään vievä raitiotielinja hyväksyttiin [4]), sittenkuin sen katselmus oli asianmukaisessa järjestyksessä toimitettu, ja Raitiotie- ja omnibusosakeyhtiön kanssa tehdyssä sopimuksessa mainituksi liikennerajaksi vahvistettiin Pakaan- ja Elimäenkatujen risteys; asiamies sai tehtäväkseen laatia ehdotuksen tästä aiheutuvaksi mainitun sopimuksen lisäykseksi. Jos It. viertotien ja Elimäenkadun välinen liikenne kasvaisi niin suureksi, että siitä aiheutuisi haittaa, olisi yhtiöllä oikeus tehdä ehdotus liikennerajan siirtämisestä linjan It. viertotiellä olevaan lähtökohtaan.

Raitiotieraiteiden siirtäminen. Koska Länt. viertotietä paraikaa levennettiin, päätti [5]) rahatoimikamari kehoittaa Raitiotie- ja omnibusosakeyhtiötä siirtämään mainitulla viertotiellä, Kansallismuseon kohdalla olevat raitiotieraiteet keskelle viertotietä.

Rakennuskonttorin ilmoitettua, että Helsinginkadun ja satamaradan yli vievän sillan välinen It. viertotien osa kivettäisiin nupukivillä sekä että mainitulla katuosalla olevat raitiotieraiteet oli siirrettävä, ei kuitenkaan heti, koska aluksi ainoastaan kadun toinen puoli kivettäisiin, päätti [6]) rahatoimikamari ilmoittaa Raitiotie- ja omnibusosakeyhtiölle, että kyseelliset raiteet vastedes oli siirrettävä rakennuskonttorin määräämällä tavalla, mistä yhtiön tuli tarkemmin sopia konttorin kansa.

Raitiotien poistaminen. Tehty ilmoitus Turun kaakelitehdas osakeyhtiön Sörnäsiin, Andstenin tehdas osakeyhtiön tontin kohdalle katuun laskemien raiteiden poistamisesta merkittiin [7]) pöytäkirjaan.

Pakaan rautatieraiteet. Osakeyhtiö Lautatarha oli anonut oikeutta saada rakentaa Teollisuuskadulle pistoraide, minkä johdosta rahatoimikamari kehoitti [8]) kaupungin yleisten töiden hallitusta ryhtymään toimenpiteisiin, jotta toinen niistä kahdesta rautatieraiteesta, joita varten vuonna 1921 oli myönnetty 360,000 markan suuruinen määräraha, saataisiin rakennetuksi. Töihin oli ryhdyttävä ajankohdalla, jolloin työntekijäin lukumäärä kaupungin yleisissä töissä oli tavallista pienempi. Työstä aiheutuvat

[1]) Rkmrin jstn pöytäk. 4 p. maalisk. 879 §. — [2]) Rkmrin pöytäk. 10 p. marrask. 1,548 §. — [3]) S:n 30 p. kesäk. 1,041 §. — [4]) S:n 15 p. jouluk. 1,748 §; ks. tätä kert. siv. 26. — [5]) Rkmrin pöytäk. 12 p. toukok. 731 §. — [6]) S:n 9 p. kesäk. 906 §. — [7]) Rkmrin jstn pöytäk. 1 p. huhtik. 1,144 §. — [8]) Rkmrin pöytäk. 12 p. kesäk. 958 §.

kustannukset, jotka arvioitiin 300,000 markaksi, kun taas vuoden 1921 suunnitelman toteuttaminen nyt olisi tullut maksamaan 560,000 markkaa, oli suoritettava edellä mainitusta siirtomäärärahasta. Samalla annettiin hallitukselle tehtäväksi anoa rautatiehallitukselta, että valtionrautateiden alueelle tulevat raiteet ja vaihteet rakennettaisiin rautatiehallituksen toimesta kaupungin kustannuksella, kuitenkin siten, että vaihteiden ja raiteiden arvioitu hinta, 56,000 markkaa, vähennettäisiin kustannuksista, minkä lisäksi rautatiehallitukselta oli pyydettävä saada ostaa tarvittava soramäärä, n. 1,500 m³.

Neuvottelujen jälkeen rautatiehallitus sittemmin oli hyväksynyt ehdotuksen sivuraiteen rakentamisesta valtionrautateiden alueelle Teollisuuskadun varrelle, ja rahatoimikamarikin päätti [1]) puolestaan hyväksyä tämän ehdotuksen, joka sisälsi seuraavat ehdot:

Työ suoritetaan kaupungin kustannuksella oheenliitetyn piirustuksen mukaan noudattaen rautatierakennuksia varten vahvistettuja yleisiä ohjeita ja määräyksiä, ja sen suoritusta valvoo joko asianomainen ratainsinööri, jolle kaupungin on suoritettava kohtuullinen korvaus sopimuksen mukaan, tai myöskin kaupungin omat teknilliset johtajat, ollen raide viimemainitussa tapauksessa asianomaisen ratainsinöörin toimesta tarkastettava ja hyväksyttävä, ennenkuin se avataan liikenteelle. Raiteen liittäminen valtionrautateiden rataverkkoon on joka tapauksessa tapahtuva ratainsinöörin valvonnan alla. Työpalkat suoritetaan välittömästi työmiehille;

Kaupunki huolehtii voimassa olevien asetusten mukaisesta työntekijäin vakuuttamisesta tapaturman varalta;

Valtionrautatiet luovuttavat niiden alueelle lankeavaa raideosaa varten, niin pian kuin tämä osoittautuu mahdolliseksi: radasta murrettuja kiskoja sidekiskoineen ilmaiseksi sekä kaksi vaihdetta ja muut tarvittavat uudet tarveaineet varaston markkinahinnasta. Soraa luovutetaan 2 markan hinnasta m³:ltä. Kaikista luovutettavista tarveaineista suoritetaan sitäpaitsi säädetyt rahti- sekä kuormaus- ja purkausmaksut.

Kaikki kustannukset tarveaineista kaupunki suorittaa etukäteen, ennenkuin tavarat annetaan sille;

Valtionrautatiet lainaavat työtä varten tarpeellisia työkaluja, jotka kaupunki sitoutuu palauttamaan moitteettomassa kunnossa, korvaten kadonneiden tai vioittuneiden työkalujen hinnan ja suorittaen korvausta kulumisesta arvion mukaan;

Valtionrautateiden alueelle lankeava raideosa jää kaikkine laitteineen valtionrautateiden omaisuudeksi, jotka myös pitävät sen kunnossa ja puhtaana; valtionrautateiden alueen ulkopuolella oleva raideosa taas on kaupungin toimesta kunnossa- ja puhtaanapidettävä, myöskin lumesta ja jäästä; kuitenkin valtionrautatiet toimittavat talvisaikaan auraamisen, milloin tarve vaatii ja se muuten on mahdollista;

Kaupunki sitoutuu kustantamaan ne varmuuslaitteet, jotka raiteen liikenteen turvaamiseksi nyt tai vastaisuudessa katsotaan tarpeelliseksi;

Kaupunki sitoutuu raiteen vastaiseen liikennöimiseen nähden noudattamaan niitä määräyksiä, joita on annettu tai vastedes annetaan samankaltaisten raiteiden liikennöimistavasta ja kuljetusmaksuista, samoin myös tätä raidetta varten mahdollisesti annettavia erikoismääräyksiä, sekä huolehtimaan siitä, ettei mitään esineitä aseteta raiteelle tai niin lähelle sitä, että tästä saattaisi

[1]) Rkmrin pöytäk. 13 p. lokak. 1,363 §.

aiheutua vaaraa valtionrautateiden henkilökunnalle tai liikkuvalle kalustolle;

Kaupunki sitoutuu vastaamaan kakista vahingoista ja haitoista sekä niistä aiheutuvista kustannuksista, jotka raidetta liikennöitäessä mahdollisesti johtuvat tulipalojen sattuessa, myöskin siinä tapauksessa, että tulipalo on aiheutunut valtionrautateiden vetureista lähteneistä kipinöistä; sekä

Kaupunki sallii raiteen mahdollisen siirtämisen tai sen poistamisen valtionrautateiden alueelta, jos rautatiehallitus vastaisuudessa katsoo sen tarpeelliseksi.

Nämä ehdot ovat rautatiehallituksen puolelta voimassa ainoastaan edellyttäen, että raiteen rakentaminen suoritetaan loppuun vuoden 1926 kuluessa.

Tätä sopimusta, joka laadittiin kaksin kappalein, yksi kummallekin sopimuksentekijälle, ei rautatiehallituksen suostumuksetta saanut siirtää kolmannelle.

Hyväksyen edellä mainitun sopimuksen rahatoimikamari päätti, että kohtaan 8 sisältyvät määräykset oli otettava huomioon kyseellisen raiteen varrella olevien alueiden vuokrasopimuksia laadittaessa.

Rautatietoimiluvan pitentäminen. Rahatoimikamarin anottua [1]) valtioneuvostolta Oulunkylän ja Hertonäsin välisen rautatien toimiluvan pitentämistä oli valtioneuvosto heinäkuun 23 p:nä 1925 suostunut [2]) anomukseen ja määrännyt, että rakennustyöt oli aloitettava viimeistään elokuun 9 p:nä 1927 ja suoritettava loppuun kuuden vuoden kuluessa mainitusta päivästä lukien.

Rautatieraiteiden liikennöiminen. Sittenkuin oli saapunut ilmoitus, että valtionrautatiet olivat kieltäytyneet liikennöimästä kaupungille Hietalahden laivatelakalta ja konepajalta siirtynyttä rautatieraidetta, päätti [3]) rahatoimikamari tiedustella rautatiehallitukselta, millä ehdoilla hallitus oli suostuvainen välittämään liikennettä mainitulla raiteella.

Rautatiehallituksen tiedusteluun antamassaan vastauksessa rahatoimikamari ilmoitti [4]), että veturimallit NI ja OI voivat liikennehtiä kaikilla Etelä- ja Länsisatamain rantasiltaraiteilla lukuunottamatta Makasiininrannan ja Rahapajanrannan raiteita, kuitenkin siten, että mainittuja vetureita kernaimmin oli käytettävä ainoastaan satamaradan pää- ja järjestelyraiteilla ja vain poikkeustapauksissa kuormausraiteilla. Samaten voivat sarjan I 3 veturit liikennehtiä Rahapajanrannan rantaraiteilla, paitsi lähinnä rantasiltaa sijaitsevan raiteen makasiinin n:o 9 luoteispuolella olevalla osalla. Edelleen kamari huomautti, ettei satamaradan siltain ja rumpujen kantavuutta ollut kaupungin puolesta tarkastettu.

Jätteiden kuormauspaikat ja lumenkaatopaikat. Rahatoimikamari vahvisti [5]) paikat, joilla jätteitä sai kuormata rautatievaunuihin, sekä lumenkaatopaikat.

Sturenkadun silta. Suomen osuuskauppojen keskuskunnan r. l. tiedusteltua, miten suuri osuus keskuskunnan tuli suorittaa kaupungille Sturenkadun suuntaan satamaradan yli rakennettavaksi suunnitellun sillan kustannuksista siinä tapauksessa, että keskuskunnan hallussa oleva pistoraide saisi jäädä paikoilleen, päätti [6]) rahatoimikamari ilmoittaa, että keskuskunnan osuus Sturenkadun sillan rakentamisesta 22 metrin levyiseksi nousisi 612,500 mark-

[1]) Rkmrin pöytäk. 16 p. kesäk. 971 §. — [2]) Rkmrin jstn pöytäk. 11 p. elok. 2,610 §. — [3]) Rkmrin pöytäk. 9 p. kesäk. 904 § ks. myös tätä kert. siv. 43. — [4]) Rkmrin pöytäk. 9 p. kesäk. 903 §. — [5]) Rkmrin jstn pöytäk. 7 p. tammik. 127 §. — [6]) Rkmrin pöytäk. 8 p. toukok. 707 §.

kaan sekä anoa, että keskuskunta niin pian kuin mahdollista ilmoittaisi kamarille, suostuiko se suorittamaan mainitun määrän.

Seurasaaren sillan ajoliikenne. Rahatoimikamari päätti [1]), että kuormien kuljetus Seurasaareen vievällä sillalla oli ulkomuseolle ja ravintolalle sallittu ainoastaan tiistaisin ja perjantaisin klo 7—11 ap. sekä muina päivinä ainoastaan Seurasaaren kaitsijan erityisellä luvalla.

Ruoholahden sataman rautatieraiteiden yli vievä silta oli purettava [2]), koska yleisö ei sitä käyttänyt ja koska sen välttämätön korjaaminen olisi tullut kalliiksi.

Lauttasaaren johtoloistot. Merenkulkuhallitus ilmoitti [3]) toukokuun 9 p:nä toimitetun katselmuksen nojalla ottaneensa hoidettavakseen ja kunnossapidettäväkseen kaupungin rakennuttamat Lauttasaaren ja Saukonkarin johtoloistot.

Lotjain, hylkyjen y. m. poistaminen satama-alueelta. Rahatoimikamari päätti [4]) anoa valtioneuvostolta, että Kruunuvuorenselälle uponneen Europa nimisen höyrylaivan hylky kokonaan poistettaisiin.

Kaupunginvaltuuston vuonna 1924 antaman valtuuden nojalla rahatoimikamari päätti [5]) anoa valtioneuvostolta, että eräät valtion omistamat lotjat, kojut y. m. poistettaisiin Katajanokan satama-alueelta.

Edelleen kamari päätti [6]) anoa maistraatilta, että maistraatti kuulutuksella kehoittaisi kaupungin satama-alueille uponneiden lotjien mahdollisia omistajia lyhyen määräajan kuluessa poistamaan ne. Ellei kehoitusta noudatettu, tuli rakennuskonttorin saada niiden poistaminen toimekseen ja asianmukaisessa järjestyksessä hankkia tähän mahdollisesti tarvittava määräraha.

Ruotsin kuninkaan odotettavissa olevan vierailun johdosta annettiin [7]) sittemmin kaupungin yleisten töiden hallituksen toimeksi poistaa lotja- y. m. hylyt Mustikkamaan ja erinäisten muiden kaupungin alueiden rannoilta.

Sakko maihin astumisesta Hertonäsissä. Asiamiehelle annettiin [8]) tehtäväksi määrätä uhkasakko Hertonäsin Tornäsin rantaan nousemisesta.

Uudenmaan läänin maaherra vahvisti [9]) sittemmin heinäkuun 8 p:nä 200 markan sakon luvattomasta maihinnoususta edellämainitulle alueelle, minkä jälkeen rahatoimikamari antoi rakennuskonttorin tehtäväksi laatia ja asettaa alueelle kolme ilmoitustaulua, joihin oli painettu maaherran edellä mainitun päätöksen jäljennös.

Kyläsaaren uimarannan parantaminen. Sosialilautakunnan ilmoitettua, että Kyläsaaren uimarannassa oli paljon lasinsirpaleita, joita juopuneet henkilöt olivat sinne heitelleet, päätti rahatoimikamari [10]) kehoittaa rakennuskonttoria ryhtymään toimenpiteisiin rannan siistimiseksi, minkä ohessa poliisimestarilta päätettiin anoa, että saarelle asetettaisiin poliisikonstaapeli tai, ellei tämä ollut mahdollista, siellä toimitettaisiin tiheitä etsiskelyjä juopuneiden henkilöiden ja vahingontekijäin pidättämiseksi.

Rahatoimikonttorin huoneiston muutosrakennustyöt. Rahatoimikamari päätti [11]) antaa rakennuskonttorin tehtäväksi välikaton rakentamisen rahatoimikonttorin kirjanpitohuoneeseen, joka siten jakautuisi kahteen kerrokseen; 25,000 markaksi arvioidut kustannukset oli suoritettava kaupungintalon korjauksia varten olevasta määrärahasta, josta näytti jäävän melkoinen säästö.

[1]) Rkmrin jstn pöytäk. 27 p. toukok. 1,847 §. — [2]) Rkmrin pöytäk. 6 p. maalisk. 354 §. — [3]) Rkmrin jstn pöytäk. 28 p. elok. 2,741 §. — [4]) Rkmrin pöytäk. 9 p. tammik. 55 §. — [5]) S:n 9 p. tammik. 56 §; ks. myös vuod. 1924 kert. siv. 20. — [6]) Rkmrin pöytäk. 2 p. kesäk. 883 §. — [7]) Rkmrin jstn pöytäk. 11 p. elok. 2,696 §. — [8]) Rkmrin pöytäk. 7 p. tammik. 39 §. — [9]) Rkmrin jstn pöytäk. 16 p. kesäk. 2,236 §. — [10]) Rkmrin pöytäk. 22 p. toukok. 807 §. — [11]) S:n 28 p. heinäk. 1,078 §.

Kaupungintalon perustuksen lujittaminen. Koska kaupungintalon Katariinankadun puoleiseen siipirakennukseen oli ilmaantunut halkeamia, päätti [1]) rahatoimikamari, että mainitun siipirakennuksen perustus lujitettaisiin betonipylväillä; tästä aiheutuvien kustannusten peittämiseksi oli käytettävä kaupungintalon perustuksen lujittamiseen myönnetyn talousarvion määrärahan varoja.

Poliisilaitoksen huoneistojen korjaukset. Kesäkuun 1 p:stä poliisilaitoksen käytettäväksi luovutettavan, Aleksanterinkadun talossa n:o 26 sijaitsevan entisen kahvilahuoneiston korjauksiin rahatoimikamari osoitti [2]) käyttövaroistaan 8,200 markkaa. Rouva S. Ekmanin anomuksen 15,000 markan korvauksen suorittamisesta siitä, että hän talvella oli perusteellisesti korjauttanut mainitun huoneiston siinä uskossa, että hän saisi edelleen vuokrata sen, kamari epäsi [3]).

Rautaristikkojen asettamiseksi eräiden poliisilaitoksen etsivän osaston hallussa olevien huoneistojen ikkunoihin kamari osoitti [4]) käyttövaroistaan 2,500 markkaa.

Marian sairaalassa sattunut tulipalo. Koska tulipalo marraskuun 11 p:nä oli tehnyt tuhoja Marian sairaalan puusepäntyöpajassa, antoi [5]) rahatoimikamari kaupungin yleisten töiden hallitukselle toimeksi viipymättä ryhtyä tarpeellisiin korjauksiin, joihin oli käytettävä asianomaiselta palovakuutusyhtiöltä saatu vakuutussumma, 8,300 markkaa.

Kivelän sairaalan korjaukset. Rahatoimikamari osoitti [6]) käyttövaroistaan 15,000 markkaa uuden kaivon ja pumppulaitoksen rakentamiseksi Greijuksen tilan maalla olevaan Kivelän sairaalan lisäosastoon.

Hyvösen lastenkoti. Gustaf ja Maria Hyvösen lastenkodin johtokunnan ilmoitettua, että lastenkodin sisustuskustannukset ylittäisivät kustannusarvion 167,000 markalla, päätti [7]) rahatoimikamari, että elleivät G. W. Hyvösen rahaston käytettävänä olevat korkovarat riittäneet työkustannusten peittämiseen, tarvittavat varat annettaisiin rahaston pääomasta ja maksettaisiin sittemmin takaisin.

Tulenvaara kansakouluhuoneistoissa. Sittenkuin eräässä vuokratussa kansakouluhuoneistossa joulukuun 5 p:nä oli syttynyt tulipalo ja tämän johdosta toimitetussa poliisikuulustelussa oli ilmennyt, että tulipalon ilmeisesti oli aiheuttanut kekäleiden putoaminen uunista, antoi [8]) rahatoimikamari kaupungin lämpöteknikolle tehtäväksi tutkia, oliko kaikissa koulu- ja muissa huoneistoissa tarpeelliset laitteet tällaisten tapausten estämiseksi tulevaisuudessa.

Kansanlastentarhain korjaukset. Rahatoimikamari osoitti [9]) käyttövaroistaan 10,000 markkaa korjaustöiden suorittamiseksi Solhälla nimisen lastentarhan It. viertotien talossa n:o 6 sijaitsevassa huoneistossa, joka suhteellisen pienestä vuokramaksusta oli vuokrattu kesäkuun 1 p:än 1927 varaamalla lastentarhalle oikeus vuokrasopimuksen pitentämiseen kesäkuun 1 p:än 1929 ehdoin, että se suorittamalla mainitun määrän otti osaa välttämättä tarpeellisten korjausten aiheuttamiin kustannuksiin.

Valkama nimisen lastentarhan johtajatar H. Koskinen oikeutettiin [10]) käyttämään vuokramäärärahasta säästyneet 2,500 markkaa lastentarhan huoneiston ja kaluston korjaamiseen.

Korttelin n:o 553 työväenasuntoryhmät. Sosialilautakunta anoi, että rakennuskonttori velvoitettaisiin suorittamaan eräitä täydennystöitä Vallilan kort-

[1]) Rkmrin pöytäk. 12 p. kesäk. 959 §. — [2]) S:n 19 p. toukok. 781 §. — [3]) S:n 19 p. toukok. 782 §. — [4]) S:n 19 p. toukok. 790 §. — [5]) S:n 11 p. jouluk. 1,708 §. — [6]) S:n 29 p. toukok. 853 §. — [7]) S:n 20 p. maalisk. 410 §. — [8]) S:n 15 p. jouluk. 1,737 §. — [9]) Rkmrin jstn pöytäk. 3 p. kesäk. 1,994 §. — [10]) Rkmrin pöytäk. 19 p. toukok. 779 §.

telissa n:o 553 olevissa työväenasunnoissa sekä että se n. 200,000 markan rahamäärä, joka oli säästynyt rakennusyritystä varten myönnetystä määrärahasta, käytettäisiin tasoitustöihin. Kaupunginarkkitehdin ilmoitettua, että rakennukset kaupunginvaltuuston päätöksen [1]) mukaisesti oli teetetty samaa ohjelmaa noudattaen kuin aikaisemmat ja että korttelin tasoittaminen voitiin lykätä, kunnes se oli valmiiksi rakennettu ja ympäröivät kadut tasoitettu, rahatoimikamari päätti [2]), että rakennusmäärärahasta 18,500 markkaa saisi käyttää 48 astiainpesupöydän hankkimiseen ja päällystämiseen sinkkilevyllä ja 60,000 markkaa sekalaisiin täydennystöihin ja että ylijäämä siirrettäisiin vuoteen 1926, sekä että päätös tasoitustöistä tehtäisiin viimemainitun vuoden kevätpuolella.

Pakaankadun työväenasunnot. Koska menosääntöön ei ollut merkitty määrärahaa vuoden varrella asuttavaksi luovutetun Pakaankadun työväenasuntoryhmän kustannusten suorittamiseksi, päätti [3]) rahatoimikamari oikeuttaa sosialilautakunnan käyttämään kertyneitä vuokria mainittujen kustannusten peittämiseksi.

Suoritettu palovakuutussumma. Palovakuutusosakeyhtiö Fennian suorittettua 123,257 markkaa Vaasankadun taloa n:o 43 kohdanneen tulipalon aiheuttamien vahinkojen korvaukseksi rahatoimikamari oikeutti [4]) rakennuskonttorin käyttämään tämän rahamäärän mainitun talon välttämättömiin korjauksiin.

Määräraha kamiiniputkia varten. Rahatoimikamari osoitti [5]) vuoden 1924 käyttövaroistaan 113: 60 markkaa kamiiniputkien panettamiseksi kamarin vahtimestarille J. Svenssonille luovutettuun ent. tykistöpihassa sijaitsevaan huoneistoon.

Korkeasaaressa sattunut tulipalo. Rahatoimikamarille ilmoitettiin, että tulipalo oli raivonnut kansanpuistojen valvojan hallussa olevassa, Korkeasaaressa sijaitsevassa asuinrakennuksessa ja että kaupunki oli nostanut palovahingonkorvausta 5,000 markkaa, ja kamari päätti [6]) antaa rakennuskonttorille tehtäväksi suorittaa tarpeelliset korjaukset rakennuksessa ja käyttää tähän tarkoitukseen enintään mainitun määrän.

Huvilan korjaaminen. Rahatoimikamari antoi [7]) kaupungin Oulunkylässä olevien tilusten isännöitsijälle tehtäväksi korjauttaa puolisoiden Isak Mattsson-Kivilän lahjoitusrahaston omistamat, huvila-alueella Dammen n:o 3 olevat rakennukset; 31,800 markaksi arvioidut kustannukset oli suoritettava mainitun lahjoitusrahaston varoista.

Uusi höyrykattila. Rahatoimikamari osoitti [8]) käyttövaroistaan 6,700 markkaa uuden höyrykattilan hankkimiseksi Hietaniemenkadun työväenasuntoihin vanhan tapaturmaisesti särkyneen kattilan sijaan.

Tavarasuojain maalauttaminen. Rahatoimikamari antoi [9]) rakennuskonttorille tehtäväksi maalauttaa Katajanokalla olevat puiset tavarasuojat; tästä aiheutuvat kustannukset oli suoritettava tulli- ja satamarakennusten korjausta ja kunnossapitoa varten olevasta määrärahasta.

Ruotsin kuninkaan vierailu. Rahatoimikamari päätti [10]) kehoittaa rakennuskonttoria suorittamaan seuraavat siistimistyöt kaupungissa: maalauttamaan Mustikkamaan uimalaitoksen, Kaivopuiston kylpylän (ainakin sen merenpuo-

[1]) Ks. vuod. 1924 kert. siv. 36. — [2]) Rkmrin pöytäk. 11 p. jouluk. 1,707 §; vrt. myös tätä kert. siv. 41. — [3]) Rkmrin pöytäk. 1 p. jouluk. 1,663 §. — [4]) S:n 30 p. jouluk. 1,865 §. — [5]) Rkmrin jstn pöytäk. 18 p. helmik. 710 §. — [6]) Rkmrin pöytäk. 23 p. lokak. 1,438 §. — [7]) Rkmrin jstn pöytäk. 21 p. heinäk. 2,518 §. — [8]) Rkmrin pöytäk. 9 p. lokak. 1,356 § ja 11 p. jouluk. 1,711 §. — [9]) S:n 14 p. heinäk. 1,068 §. — [10]) S:n 4 p. elok. 1,127 §.

leisen osan), Jätkäsaaren uimahuoneen, Kaivopuiston virutushuoneen ja Merisataman uuden makasiinin; korjauttamaan Länt. viertotien aidan; kitkemään ja soraamaan Senaatintorin ja soraamaan Kaisaniemen kujatien sekä korjaamaan eräitä katuja. Sen lisäksi oli muutamain katujen valaistusta parannettava ja lipputankoja ja lippuja hankittava kaupungintaloon ja eräihin muihin kaupungin taloihin.

Vuokratun rakennuksen palauttaminen. Koska kaupungin evankelis-luterilaisten seurakuntain kanssa tehty vuokrasopimus Neljännen linjan talon n:o 18 pihalla olevien rakennusten vuokraamisesta kaupungille päättyi kesäkuun 1 p:nä ja kaupunki vuokrasopimuksessa oli sitoutunut vuokrakauden päätyttyä panettamaan rakennuksen sellaiseen kuntoon, että se voitiin vuokrata asuintarkoituksiin, sekä korvaamaan kyseelliselle rakennukselle lattiain kulumisesta aiheutuneen vahingon, valitsi [1]) rahatoimikamari kaupunginarkkitehti G. Taucherin yhdessä kirkkohallintokunnan valitseman asiamiehen arkkitehti A. Nybergin kanssa toimittamaan katselmuksen paikalla ja arvioimaan kyseellisen vahingon.

Kun edellämainittu katselmus oli suoritettu ja tarpeellisten korjausten oli arvioitu aiheuttavan kustannuksia 8,000 markkaa, päätti [2]) rahatoimikamari menosäännön tililtä Arvaamattomat vuokrat ja vuokrankorotukset osoittaa mainitun määrän, joka oli maksettava kirkkokonttoriin.

Rakennusten myyminen. Kaupunginagronoomi sai tehtäväkseen [3]) myydä erään Oulunkylän kartanon riihen ja ladon luona olevan mökin huutokaupalla ehdoin, että se ollen hyvin huonossa kunnossa revittiin ja kuljetettiin pois paikalta.

Koska Hakasalmen puiston sisäänkäytävän kohdalla oleva vartijatupa Länt. viertotien leventämistöiden johdosta oli poistettava, oikeutti [4]) rahatoimikamari rakennuskonttorin myymään sen huutokaupalla.

Rahatoimikamari hyväksyi [5]) liikemies H. Peltolan tekemän tarjouksen ostaa erään Vallilaan sodan aikana rakennetun puumakasiinin 85,000 markan hinnasta, josta 25,000 markkaa oli suoritettava kauppaa päätettäessä sekä 15,000 markkaa ynnä 10 %:n mukaan kertyneet korot joulukuun 31 p:nä itsekunakin vuonna 1926—29 edellyttäen, että ostaja asetti kamarin kanslian hyväksymän takauksen kauppahinnan suorittamisesta. Makasiinialue vuokrattiin Peltolalle 5 vuoden ajaksi 4 markan maksusta neliömetriltä ja hänet oikeutettiin saamaan vuokrakausi pitennetyksi edelleen viideksi vuodeksi, ellei kaupunki tarvinnut aluetta omiin tarkoituksiinsa.

Pesutupa ja talonmiehen asunto. Koska Pietarinkadun talossa n:o 6 sijaitseva rakennus, jossa talon pesutupa ja talonmiehen asunto olivat sijainneet, oli revitty tilan varaamiseksi valmistavan poikain ammattikoulun työpajarakennukselle, päätti [6]) rahatoimikamari, että mainitun työpajan rakentamismäärärahasta saisi käyttää 15,000 markkaa pesutuvan ja talonmiehen asunnon järjestämiseksi koulurakennuksen kellarikerrokseen.

Vuotavaraston järjestäminen. Rahatoimikamari antoi [7]) yleisten töiden hallituksen tehtäväksi erottaa osan Katajanokan makasiinista n:o 11 vuotavarastoksi ja osoitti käyttövaroistaan 8,000 markkaa tähän tarkoitukseen.

Virastotalon rakennuttaminen. Koska lisätilan tarve oli käynyt yhä tuntuvammaksi useille kaupungin virastoille ja varsinkin rakennuskonttorille, ehdotti kaupunginjohtaja A. Castrén, että kysymys virastotalon rakentamisesta

[1]) Rkmrin pöytäk. 28 p. huhtik. 654 §. — [2]) S:n 30 p. kesäk. 1,021 §. — [3]) Rkmrin jstn pöytäk. 15 p. huhtik. 1,348 §. — [4]) S:n 25 p. helmik. 753 §. — [5]) Rkmrin pöytäk. 23 p. lokak. 1,450 §. — [6]) S:n 28 p. elok. 1,156 §. — [7]) S:n 28 p. elok. 1,159 §.

otettaisiin uudestaan käsiteltäväksi, ja rahatoimikamari päätti [1]) kehoittaa kaupungin yleisten töiden hallitusta antamaan lausuntonsa siitä, vieläkö hallitus oli aikaisemmin tekemänsä ehdotuksen kannalla vai oliko sen mielestä olemassa muita mahdollisuuksia sen alaisten virastojen huoneistotarpeen tyydyttämiseksi, sekä jättämään tämän lausunnon niin hyvissä ajoin, että asia voitiin ratkaista ennen vuoden 1926 talousarvioehdotuksen käsittelyä.

Määräraha käymälää varten. Rahatoimikamari osoitti [2]) käyttövaroistaan 10,100 markkaa käymälän rakentamiseksi Käpylän Sampsantien 24:än sijoitettujen kansakoululuokkain tarpeiksi.

Käpylän poliisivartiokonttori. Kaupunginarkkitehti ilmoitti, että Käpylän uuden poliisivartiokonttorin rakennustyöt olivat valmistumaisillaan, mutta että, koska tontin pinta oli tuntuvasti ympäröivien katujen tasoa alempana, se olisi tasoitettava ja täytettävä, niin että rakennus voitaisiin ottaa käytäntöön, mitä työtä varten oli arvioitu tarvittavan 30,000 markkaa. Rahatoimikamari valtuutti [3]) rakennuskonttorin jatkamaan maan täyttämistä ja merkitsemään vuoden 1926 talousarvioehdotukseen tähän tarvittavat määrärahat.

Ryttylän uutisrakennustyöt. Rahatoimikamari päätti [4]) anoa sosialiministeriöltä Ryttylään rakennettaviksi aiottujen rakennusten piirustusten hyväksymistä sekä samalla 973,500 markan suuruisen valtioavun myöntämistä mainittua rakennusyritystä varten.

Soittolavain rakentaminen. Jaettuaan talousarvioon ulkoilmasoiton järjestämiseksi merkityn määrärahan oli musiikkilautakunta esittänyt, että soittolavoja rakennettaisiin Vallilaan, Hermanniin ja Kallioon, ja rahatoimikamari päätti [5]) myöntää käyttövaroistaan 6,500 markkaa soittolavan rakentamiseksi rakennuskonttorin ehdottamaan rakentamattomaan Vallilan kortteliin n:o 554 sekä 7,500 markkaa Porthaninkadun puistikossa olevan lavan perusteelliseen korjaamiseen.

Kaupungin yleisten töiden hallitus anoi sittemmin, että kamari peruuttaisi tämän päätöksensä, koska tarkoitukseen osoitetut varat eivät riittäneet kyllin siistien lavain rakentamiseen, mutta että sen sijaan järjestettäisiin istumapaikkoja soittokuntain jäsenille. Rahatoimikamari epäsi [6]) kuitenkin tämän esityksen ja kehoitti hallitusta viipymättä antamaan rakennuskonttorille tehtäväksi ryhtyä toteuttamaan kamarin edellä mainittua päätöstä.

Kaiteen rakentaminen. Pakinkylän tielautakunnan esityksestä rahatoimikamari päätti [7]) kehoittaa kaupungin yleisten töiden hallitusta pystyttämään kivipylväitä erään Pasilasta Käpylään vievän tien varrella olevan jyrkän mäenrinteen kohdalle; kustannukset oli suoritettava kaupungin katuosain viereisten kaiteiden uudistus- ja korjausmäärärahasta.

Aitauksen rakentaminen y. m. Ruotsalaisen normaalilyseon rehtorin valitettua, että lyseon pihamaalle lumen sulamisaikaan tunkeutui paljon vettä, ja anottua, että eräs pihamaan ja Tähtitorninmäen välinen tukkeutunut oja raivattaisiin kuntoon, oli kaupungin yleisten töiden hallitus kehoittanut rakennuskonttoria syventämään ojan, mutta samalla rahatoimikamarille ehdottanut, että paikalle rakennettaisiin aitaus ojan ja pihamaan viereisten istutusten suojaamiseksi vahingonteolta. Kamari myöntyi [8]) tähän esitykseen.

Rakennuskonttorin työt. Rahatoimikamarin pyynnöstä [9]) oli kaupungin yleisten töiden hallitus lähettänyt kamarille luettelot töistä, jotka rakennus-

[1]) Rkmrin pöytäk. 18 p. elok. 1,149 §. — [2]) S:n 28 p. elok. 1,166 §; ks. myös tätä kert. siv. 191. — [3]) Rkmrin pöytäk. 14 p. heinäk. 1,071 §. — [4]) S:n 7 p. heinäk. 1,050 §. — [5]) S:n 8 p. toukok. 706 §. — [6]) S:n 14 p. heinäk. 1,065 §. — [7]) S:n 27 p. helmik. 320 §. — [8]) S:n 4 p. elok. 1,114 §. — [9]) Ks. vuod. 1924 kert. siv. 225.

konttori oli suorittanut vuonna 1924, töistä, joita ei ollut pantu alulle mainittuna vuonna sekä töistä, jotka voitiin aloittaa vuonna 1925. Koska kävi ilmi, että rakennuskonttorin satamarakennusosasto oli huomattavassa määrässä käyttänyt talousarviovaroja tarkoituksiin, joita ei ollut edellytetty talousarviota laadittaessa, päätti [1]) rahatoimikamari kehoittaa kaupungin yleisten töiden hallitusta antamaan kamarille selvityksen miksi näin oli menetelty hankkimatta kamarin suostumusta.

Haudan hoitaminen. Rakennuskonttorin puisto-osastolle annettiin [2]) tehtäväksi hoitaa lahjoittaja Sofia Mattsson—Kivilän hautaa; tästä aiheutuvat kustannukset oli mikäli mahdollista suoritettava hänen tekemänsä lahjoituksen korkovaroilla.

Ruutikellaria koskeva oikeudenkäynti. Koska puolustusministeriö siitä huolimatta, että kaupunki vuonna 1922 oli sopinut sotasaaliskeskuksen kanssa Seurasaarentien, Pihlajasaaren ja Koskelan ruutikellarien luovuttamisesta kaupungille [3]), oli kieltäytynyt niitä luovuttamasta, päätti [4]) rahatoimikamari kehoittaa asiamiestä oikeudenkäynnillä velvoittamaan ministeriön luopumaan kyseellisistä kellareista.

Veistokuvateoksen pystyttäminen. Esiteltäessä kaupunginvaltuuston päätöstä [5]) Kahlaava nainen nimisen veistoksen sijoittamisesta rahatoimikamari päätti [6]) antaa kaupungin yleisten töiden hallitukselle tehtäväksi ryhtyä toimenpiteisiin taideteoksen pystyttämiseksi sille osoitettuun paikkaan, jossa se pidettäisiin näytteillä touko—lokakuun aikana, minkä jälkeen se sopivalla tavalla katettaisiin ja suojeltaisiin. Tästä johtuvien kustannusten peittämiseksi kamari osoitti käyttövaroistaan 2,500 markkaa.

N. s. vanha kaupunginportti. Kaupungin museon johtokunta oli ehdottanut, että Länt. viertotiellä olevat graniittipylväät, jotka osoittivat vanhan kaupunginportin paikan, otettaisiin talteen ja pystytettäisiin viertotielle sen paikan vierelle, missä ne aikaisemmin olivat seisoneet. Rahatoimikamari myöntyi [7]) tähän ja antoi kaupungin yleisten töiden hallitukselle tehtäväksi aikanaan ryhtyä tästä aiheutuviin toimenpiteisiin.

Kaisanientä esittävä malli. Ent. ravintoloitsija O. Lindfors, joka parin vuosikymmenen ajan oli hoitanut Kaisaniemen ravintolaa, oli lahjoittanut kaupungille 1 m²:n suuruisen pahvimallin, joka esitti Kaisaniemen ulkoravintolaa lähimpine ympäristöineen. Mallista, jonka oli valmistanut taiteilija B. Aspelin, kävi ilmi ulkoravintolan ulkonäkö ennen puiston uudestaanjärjestelyä ja Kaisaniemenlahden täyttämistä. Rahatoimikamari päätti [8]) jättää mallin kaupungin museon säilytettäväksi.

Kaupungin kiinteän omaisuuden arviointi. Rahatoimikamari päätti [9]), että kaupungin yleisten töiden hallitus sai käyttää 10,000 markkaa kaupungin kiinteän omaisuuden katsastusmiesten käytettäväksi annetusta 20,000 markan suuruisesta talousarvion määrärahasta kaupungin alueen ulkopuolella olevia alueita ja rakennuksia esittävien karttain ja piirustusten hankkimiseen.

---

[1]) Rkmrin pöytäk. 27 p. tammik. 125 §. — [2]) Rkmrin jstn pöytäk. 28 p. tammik. 399 §. — [3]) Ks. vuod. 1922 kert. siv. 240. — [4]) Rkmrin pöytäk. 27 p. maalisk. 449 §. — [5]) Ks. vuod. 1924 kert. siv. 111. — [6]) Rkmrin jstn pöytäk. 11 p. maalisk. 986 §. — [7]) S:n 15 p. huhtik. 1,357 §. — [8]) Rkmrin pöytäk 20 p. lokak. 1,410 §. — [9]) S:n 13 p. lokak. 1,398 §.

B. Kaupungin irtainta omaisuutta ja rahatointa koskevat asiat.

Tilapäinen luotto. Rahatoimikamarin anottua [1]) valtiolta 45,000,000 markan tilapäistä luottoa heinäkuun alusta lokakuun loppuun oli valtiovarainministeriö myöntynyt [2]) tähän ehdoin, että eräät kaupungin lainaan kuuluvat obligatiot, jotka valtio oli ostanut Kansallis-Osake-Pankilta, lunastettiin ensiksi nostetulla erällä. Lainaa nostettiin sittemmin 15,000,000 markkaa heinäkuun 1 p:nä ja 30,000,000 markkaa heinäkuun 25 p:nä ja maksettiin takaisin 20,000,000 markkaa elokuun 31 p:nä, 10,000,000 markkaa syyskuun 30 p:nä sekä 15,000,000 markkaa ynnä 8 %:n mukaan kertyneet korot lokakuun 31 p:nä.

Määräraha lisäkorkoa varten. Sittenkuin rahatoimikamari oli lähettänyt Midland Bank Limited nimiselle pankille varoja pariisilaisen toiminimen Steen Frères & C:o tammikuun 6 p:nä maksettavaksi erääntyneen 100,000 punnan vekselin lunastamiseksi, mutta mainittu pankki Lontoossa vallitsevaa menettelyä noudattaen oli lunastanut vekselin vasta mainitun kuukauden 9 p:nä, oli viimemainittu toiminimi vaatinut 63.14 punnan lisäkoron maksamista ylitysajalta. Rahatoimikamari päätti [3]) kehoittaa rahatoimikonttoria maksamaan tämän määrän. Korkomäärä, jolla mainittu pankki oli hyvittänyt kaupunkia, 27.10 puntaa, oli sensijaan vietävä kirjoihin tulona Sekalaisten korkojen tilille.

Vuoden 1924 obligatiolaina. Rahatoimikamari päätti [4]), että vuonna 1924 Pohjoisamerikan Yhdysvalloista otettu dollarilaina merkittäisiin kirjoihin 39: 75 markan kurssin mukaan, jonka mukaan Suomen pankki oli suorittanut kaupungin lainaosuuden. Kysymys määrärahan osoittamisesta lainan pääoma-alennuksen peittämiseksi oli otettava käsiteltäväksi talousarvioehdotuksen yhteydessä.

Lainain konvertoiminen. Sittenkuin rahatoimikamari useissa kokouksissa oli käsitellyt [5]) kysymystä m. m. Ranskan rahassa maksettavain kaupungin lainain konvertoimisesta, päätti [6]) kamari antaa insinööri E. von Frenckellille toimeksi ryhtyä Pariisissa neuvotteluihin mainittujen obligatioiden lunastamisesta enintään 30 dollarin kurssiin 500 frangin obligatiolta sekä sopia obligatioiden lunastuspaikoista ja provisionista, joka saisi nousta enintään 2 frangiin obligatiolta. Antaakseen insinööri Frenckellille suullisesti hänen haluamansa tiedot kaupungin taloudellisesta asemasta matkusti [7]) sittemmin myöskin rahatoimenjohtaja J. Helo Pariisiin.

Tiedustelun johdosta kamari sittemmin ilmoitti [8]) insinööri von Frenckellille hyväksyvänsä 34 dollarin lunastuskurssin 500 frangin obligatiosta edellyttäen, että kamari voi hyväksyä muut ehdot.

Insinööri von Frenckellin palattua Pariisista ja tehtyä selkoa siellä käydyistä neuvotteluista ja koska ei näyttänyt olevan toiveita saada kyseellisiä obligatioita lunastetuiksi 34 dollarin hintaan 500 frangin obligatiosta, päätti [9]) rahatoimikamari jättää kysymyksen lepäämään, kunnes oli saatu tietoja valtion vastaavain neuvottelujen tuloksesta.

Edelleen kamari periaatteessa päätti [10]), että kaupungin vuosina 1892, 1898, 1900 ja 1902 ottamien obligatiolainain vuotuismaksut korotettaisiin nykyi-

[1]) Rkmrin pöytäk. 9 p. kesäk. 908 §. — [2]) S:n 30 p. kesäk. 1,033 §. — [3]) S:n 10 p. helmik. 214 § ja 13 p. maalisk. 372 §. — [4]) S:n 27 p. tammik. 134 §. — [5]) S:n 2 p. tammik. 1 § ja 5 p. tammik. 13 §. — [6]) S:n 27 p. tammik. 136 §. — [7]) S:n 3 p. helmik. 183 §. — [8]) S:n 10 p. helmik. 212 §. — [9]) S:n 3 p. maalisk. 336 §. — [10]) S:n 28 p. huhtik. 630 §.

sestään kaksinkertaisiksi sekä että mainittuihin lainoihin kuuluvia obligatioita saisi ostaa hintaan, joka vastasi enintään 100 % niiden nimellisarvosta Suomen rahassa. Neuvottelut Ranskassa olevien obligatioiden omistajain kanssa obligatioiden lunastamisesta määrähinnasta oli katsottava rauenneiksi.

Rahatoimenjohtaja J. Helo ilmoitti sittemmin asettuneensa uudestaan yhteyteen Ranskassa oleskelevien kaupungin lainaobligatioiden, ensi sijassa vuoden 1902 lainaan kuuluvien obligatioiden, haltijain kanssa ja tarjoutuneensa lunastamaan ne 34 dollarista eli samasta hinnasta, jonka valtio oli maksanut aikaisemmin lunastamistaan vuoden 1898 obligatioista, sekä ilmoittaneensa, että kaupunki, ellei tätä tarjousta hyväksytty, aikoi lisätä vuotuista kuoletusta. Rahatoimikamari hyväksyi [1]) tämän toimenpiteen.

Sittenkuin rahatoimikamarin tarjoukseen eräiden lainain konvertoimisesta, joihin lainoihin kuuluvat obligatiot oli asetettu maksettavaksi m. m. Ranskan frangeissa, oli saatu kielteinen vastaus, päätti [2]) rahatoimikamari ryhtyä toimenpiteisiin kaupungin vuosina 1892, 1898, 1900 ja 1902 ottamain obligatiolainain annuiteettien korottamiseksi niin että nämä lainat tulisivat kuoletetuiksi 4 à 6 vuoden kuluessa.

Obligatioiden ja kuponkien lunastamiseksi Saksassa rahatoimikamari päätti [3]) uudelleen asettua yhteyteen kaupungin entisten sikäläisten asiamiesten, nimittäin berliiniläisen Darmstädter und Nationalbank nimisen pankin ja hampurilaisten M. M. Warburg & C:o ja Vereinsbank in Hamburg nimisten pankkien kanssa. Lunastukseen tarvittavat varat oli kuitenkin lähetettävä vasta lunastuksen tapahduttua. Sen ohessa oli mainituille pankeille ilmoitettava, että lunastuksen tuli tapahtua Suomen rahassa päiväkurssin mukaan, mikäli obligation omistaja ei voinut osoittaa, että kupongit ennen maailmansodan syttymistä oli lunastettu Ranskan, Ruotsin tai Sveitsin rahassa.

Ruotsista oli tehty tarjous vuosien 1909 ja 1911 lainoihin kuuluvien obligatioiden myymisestä kaupungille n. 5,700,000 markan arvosta kurssiin 60 %, ja rahatoimikamari päätti [4]) hyväksyä hinnan ja antaa rahatoimenjohtajalle tehtäväksi ryhtyä tarpeellisiin toimenpiteisiin asiassa.

Kaupunginvaltuuston valmisteluvaliokunnan ilmoitettua, ettei sillä ollut mitään huomauttamista asiaa vastaan, rahatoimikamari päätti [5]) lunastaa ne kaupungin vuosina 1909 ja 1911 ottamiin lainoihin kuuluvat obligatiot, jotka valtio vuonna 1924 oli ostanut Kansallis-Osake-Pankilta.

Obligatioiden ja kuponkien lunastustapa. Rahatoimikamarille oli esitetty valituksia siitä, että kaupunki oli lunastanut täkäläisten pankkien esittämiä, lunastettaviksi langenneita obligatioita ja kuponkeja ainoastaan Suomen rahassa huolimatta siitä, oliko niiden omistaja n. s. affidavitilla osoittanut olevansa oikeutettu maksun saantiin ulkomaan rahassa obligation tai kupongin osoittamaan määrään, ja kehoittanut asianomaisia, jotka halusivat saada ne lunastetuiksi ulkomaan rahassa, kääntymään kaupungin ulkomaalaisten asiamiespankkien puoleen. Tämän johdosta rahatoimikamari päätti [6]) kehoittaa rahatoimikonttoria vastedes lunastamaan tällaiset obligatiot ja kupongit siinä rahalajissa, jota asianomainen obligationomistaja affidavitin nojalla oli oikeutettu saamaan.

Obligatioiden vaihto. Suomen kaupunki- ja maalaiskuntien keskuslainakassa osakeyhtiö anoi saada vaihtaa kaupungin lahjoitusrahastoille kuuluvat, rahaston vuonna 1910 antamat obligatiot, joiden nimellismäärä teki 20,000

[1]) Rkmrin pöytäk. 15 p. jouluk. 1,719 §. — [2]) S:n 22 p. jouluk. 1,758 §. — [3]) S:n 10 p. marrask. 1,544 §. — [4]) S:n 15 p. jouluk. 1,718 §. — [5]) S:n 30 p. heinäk. 1,032 §; ks. myös vuod. 1924 kert. siv. 229 ja tätä kert. siv. 210. — [6]) Rkmrin pöytäk. 14 p. heinäk. 1,062 §.

markkaa, samaan määrään rahaston obligatioita vuodelta 1924, joilla oli sama korko ja samat vakuudet kuin edellisillä, mutta jotka toisin kuin ne olivat ainoastaan Suomen rahan määräisiä. Rahatoimikamari myöntyi [1]) tähän anomukseen.

Obligatioiden arvonta. Vuonna 1925 arvottiin seuraavat määrät kaupungin obligatiolainoihin kuuluvia obligatioita: marraskuun 2 p:nä 5 %:n lainasta vuodelta 1876 28 obligatiota à 1,000 markkaa, 83 obligatiota à 500 markkaa ja 69 obligatiota à 200 markkaa, 4 ½ %:n lainasta vuodelta 1892 6 obligatiota à 5,000 markkaa, 22 obligatiota à 1,000 markkaa ja 29 obligatiota à 500 markkaa, helmikuun 2 p:nä 3 ½ %:n lainasta vuodelta 1898 3 obligatiota à 5,000 markkaa, 6 obligatiota à 2,000 markkaa, 9 obligatiota à 1,000 markkaa ja 18 obligatiota à 500 markkaa, 4 %:n lainasta vuodelta 1900 3 obligatiota à 5,000 markkaa, 6 obligatiota à 2,000 markkaa, 6 obligatiota à 1,000 markkaa ja 12 obligatiota à 500 markkaa sekä kesäkuun 2 p:nä 4 %:n lainasta vuodelta 1902 190 obligatiota á 500 markkaa. Arvottavaksi määrätyn obligatiomäärän sijasta kaupunki lunasti: 4 ½ %:n lainasta vuodelta 1909 66 obligatiota à 2,515 markkaa, 4 ½ %:n lainasta vuodelta 1911 83 obligatiota à 2,515 markkaa ja 104 obligatiota à 503 markkaa, 5 %:n lainasta vuodelta 1913 224 obligatiota à 536 markkaa, 5 %:n lainasta vuodelta 1916 20 sitoumuskirjaa à 25,000 markkaa, 5 %:n lainasta vuodelta 1917 6 obligatiota à 10,000 markkaa, 12 obligatiota à 5,000 markkaa ja 12 obligatiota à 1,000 markkaa, ensimmäisestä 5 ½ %:n lainasta vuodelta 1919 11 obligatiota à 10,000 markkaa, 11 obligatiota à 5,000 markkaa ja 59 obligatiota à 1,000 markkaa, toisesta 5 ½ %:n lainasta vuodelta 1919 64 obligatiota à 1,000 markkaa ja 12 obligatiota à 500 markkaa, 7 ½ %:n lainasta vuodelta 1920 100 obligatiota à 100,000 markkaa ja 1,994 obligatiota à 10,000 markkaa samoinkuin 7 %:n lainasta vuodelta 1922 260 obligatiota à 5,000 markkaa.

Osakkeiden myynti. Rahatoimikamari päätti [2]) myydä 9 Malmin sähköosakeyhtiön osaketta yhteensä 20,000 markasta.

Annettuja lainoja. Rahatoimikamari päätti [3]) myöntää kaupungin lahjoitusrahastoista herroille J. Bäckströmille ja A. Österille yhteisesti 100,000 markan lainan uuden höyrykattilan hankkimiseksi kaupungin ja Mustikkamaan välistä liikennettä varten ehdoin, että laina kuoletettiin neljän vuoden kuluessa, 25,000 markkaa vuodessa, että korkoa maksettiin 10 % ja että lainan suorittamisen vakuudeksi annettiin kiinnitys herra Bäckströmin omistamaan, Snappertunan kappelin Rösundsbyn kylässä olevaan Storgårdin verotilaan n:o 1.

Helsingin kaupungin rakennusosakeyhtiö n:o 2:lle myönnettiin [4]) 850,000 markan suuruinen tilapäinen laina yhden kuukauden ajaksi 9 %:n korkoa vastaan.

Lainavarain käyttö. Rahatoimenjohtajalle annettiin [5]) tehtäväksi laatia ehdotus siitä, mihin tarkoituksiin ja missä suhteessa toisiinsa laina- ja verotusvaroja oli käytettävä osoitettaessa määrärahoja kaupungin talousarvioon.

Talousarvioehdotuksen laatiminen. Rahatoimenjohtajan ilmoitettua, että rahatoimikonttori aikaisemmin oli huolehtinut kaupunginvaltuuston hyväksymän talousarvion viimeistelystä ja painatuksesta, ja tiedusteltua, oliko konttorin vastedeskin suoritettava tämä työ, joka viivästytti tilinpäätöstöitä, siitä huolimatta, että vuositilintarkastajat olivat huomauttaneet konttorin suorittavan töitä, jotka johtosäännön mukaan eivät sille kuuluneet, rahatoimikamari päätti [6]), että vastedes oli noudatettava samaa menettelyä kuin aikaisemminkin.

[1]) Rkmrin pöytäk. 9 p. tammik. 52 §. — [2]) S:n 27 p. helmik. 306 §. — [3]) S:n 7 p. tammik. 36 §. — [4]) S:n 18 p. elok. 1,143 §. — [5]) S:n 27 p. tammik. 133 §. — [6]) S:n 7 p. tammik. 18 §.

Rahatoimenjohtaja ehdotti, että kaupungin suurempia hallituksia ja lautakuntia kehoitettaisiin lähettämään talousarvioehdotuksensa painettuina sekä että kamarin oma talousarviomietintö liitettäisiin niihin. Asia pantiin pöydälle [1]) käsiteltäväksi muiden talousarvion rakennetta koskevien kysymysten yhteydessä, ja rahatoimenjohtajan tehtäväksi annettiin [2]) tutkia mahdollisuuksia toimittaa kamarin talousarvioehdotus kaupunginvaltuustolle viimeistään marraskuun 1 p:nä.

Sittemmin kamari päätti [3]),

1) ettei asianomaisten laitosten tarvinnut lähettää kamarille talousarvioehdotuksiaan painettuina;

2) että kamarin talousarvioehdotus riippumatta aktuaari A. Hällforsin ehdotuksesta talousarvion muodon uudistamiseksi laadittaisiin muodollisesti pääasiassa samalla tavoin kuin kuluvan vuoden talousarvio;

3) että eri laitosten talousarvioehdotukset oli lähetettävä kamarille viimeistään elokuun viimeisenä päivänä sekä ettei tähän määräaikaan myönnettäisi mitään pitennystä;

4) että palkkamäärät oli laskettava joulukuun 17 p:nä 1924 vahvistetun palkkausohjesäännön VIII palkka-asteikon mukaan; sekä

5) että tilityserät oli merkittävä eri laitosten talousarvioehdotuksiin, vaikkakaan niitä kaupunginvaltuuston tekemän päätöksen mukaan ei otettaisi kamarin talousarvioehdotukseen.

Filosofianmaisteri J. Toiviaisen annettua häneltä pyydetyn lausunnon aktuaari A. Hällforsin laatimasta ehdotuksesta talousarvion rakenteen muuttamiseksi rahatoimikamari päätti [4]) antaa ensinmainitulle tehtäväksi laadittavana olevan talousarvion numeroaineistoa käyttäen laatia ehdotustensa mukaisen budjettiluonnon.

Filosofianmaisteri J. Toiviainen oli avustuksestaan vuoden 1926 talousarvion laadinnassa nostanut [5]) 8,750 markkaa, minkä lisäksi kaupunginkamreeri P. J. Björkille määrättiin [5]) maksettavaksi 3,000 markkaa, vanhemmalle kaupunginkirjurille E. Jernströmille 1,250 markkaa ja ylimääräiselle apulaiselle A. Happoselle 1,500 markkaa heidän suorittamastaan yli- ja pyhätyöstä; mainitut määrät oli suoritettava [5]) rahatoimikamarin käyttövaroista.

Kiinnitysten myöhemmäksi siirtämiseen rahatoimikamari myöntyi [6]) seitsemässä eri tapauksessa.

Menetetyn ruplaveron korvaaminen. Ruplaveron lakkauttamisesta marraskuun 29 p:nä 1924 annetun lain mukaisesti oli yksityisen omistaman tai hallitseman tilan kaupungille lahjoitetusta ruplaverosta maksettava kaupungille veroruplan vuoden 1923 verohinnan mukaan rahaksi laskettu korvaus muunnettuna päomaksi 8 %:n mukaan. Tämän johdosta rahatoimikamari oli ilmoittanut [7]) valtioneuvostolle, että kaupunki oli kantanut sille lahjoitetut ruplaverot Huopalahden kylässä olevasta Backasin tilasta, Lauttasaaren Bertasin ja Heikasin tiloista, Korpasin emätilasta, Hagan tilasta, ¼:sta Huopalahdessa olevaa Korpasin tilaa, Talissa olevasta Lassasin tilasta sekä Mårtensin tilasta, yhteensä 199: 67 ruplaa, mikä mainitun verohinnan mukaan laskettuna vastasi 6,107: 90 markkaa eli 76,348: 75 markan pääomalle 8 %:n mukaan laskettua korkoa. Kaupungin oli kuitenkin suoritettava valtiolle karjaveroa 54: 96 mark-

[1]) Rkmrin pöytäk. 27 p. tammik. 135 §. — [2]) S:n 3 p. helmik. 177 §. — [3]) S:n 5 p. toukok. 667 §. — [4]) S:n 11 p. syysk. 1,222 §. — [5]) S:n 10 p. marrask. 1,543 §. — [6]) S:n 6 p. helmik. 202 §, 17 p. huhtik. 568 §, 21 p. huhtik. 587 ja 589 §§, 16 p. kesäk. 990 §, 30 p. kesäk. 1,031 § sekä rkmrin jstn pöytäk. 23 p. syysk. 3,107 §. — [7]) Rkmrin pöytäk. 30 p. tammik. 172 § ja rkmrin jstn pöytäk. 7 p. heinäk. 2,416 §.

kaa vuodelta eli pääomaksi muunnettuna 687 markkaa, minkä johdosta kaupungille siis oli suoritettava 75,661: 75 markkaa.

Asiaa esiteltäessä syyskuun 5 p:nä valtioneuvosto sittemmin oli myöntänyt [1]) kaupungille 76,425: 25 markan korvauksen lakkautetusta ruplaverosta.

Kaupungin konttokuranttitilien korko. Muuttaen maaliskuun 3 p:nä ja lokakuun 21 p:nä 1924 tekemiään päätöksiä rahatoimikamari päätti [2]), että teknillisten laitosten ja maatalouskonttorin kaupungin keskustilivirastossa olevan konttokuranttitilin korko oli laskettava siten, että veloituskorko oli 1 % korkeampi ja hyvityskorko 1 % alempi Suomen pankin alinta diskonttokorkoa.

Ulosottoapulaisten hallussaan pidättämien varojen korko. Kaupunginvaltuuston annettua [3]) rahatoimikamarille tehtäväksi harkita, eikö ulosottoapulaisilta, jotka olivat erissä perineet verovaroja toimittamatta niitä kaupunginkassaan, ennenkuin koko verolippuun merkitty määrä oli saatu perityksi, ja siten saaneet hyväkseen mainittujen varojen koron, voitaisi vaatia tästä korvausta, oli rahatoimikamari antanut reviisori J. Somerille tehtäväksi toimittaa tutkimuksen kaupungille täten koituneen tappion suuruudesta, mutta koska hänen lausunnostaan oli käynyt selville, ettei ollut olemassa riittävää pohjaa sen laskemiseksi, päätti [4]) rahatoimikamari, ettei asia aiheuttaisi toimenpidettä, varsinkaan koska kysymys kannantalaitoksen uudistamisesta paraikaa oli valmisteltavana.

Helsingin anniskeluosakeyhtiö. Asiamies Wilskman ilmoitti, että koska Helsingin anniskeluosakeyhtiön omistama Fredrikinkadun talo n:o 34 oli rakennettu varoilla, jotka yhtiö kirjanpitonsa mukaan oli omistanut ennen vuonna 1892 paloviinan ja muiden väkijuomain kaupasta annetun asetuksen voimaan tuloa, eikä yhtiöllä myöskään enää ollut hallussaan anniskeluliikkeestä kertyneitä varoja, kaupungilla ei tuntunut olevan oikeutta yhtiön omaisuuteen. Koska yhtiöllä edelleen kesäkuun 19 p:nä 1919 vahvistettujen sääntöjensä mukaan oli tarkoituksena myöskin kiinteän omaisuutensa hoitaminen, oli se toiminut laissa säädetyn elinkeinovapauden turvissa, minkä johdosta kaupungilla ei näyttänyt olevan toiveita saada yhtiötä lakkautetuksi. Asia pantiin [5]) pöydälle.

Turun hovioikeuden joulukuun 30 p:nä 1922 velvoitettua Helsingin anniskeluosakeyhtiön suorittamaan kaupungille 312,394: 06 markkaa ynnä 760 markkaa oikeudenkäyntikuluja, oli velalliselta saatu ulosmitatuksi 314,111 markkaa, minkä määrän rahatoimikamari oli nostanut samanmääräinen talletustodistus vakuutena. Sittemmin korkein oikeus syyskuun 3 p:nä oli kumonnut hovioikeuden päätöksen, minkä johdosta kaupunki oli velvollinen suorittamaan takaisin nostetun määrän ynnä 6 %:n koron lukien toukokuun 19 p:stä 1923. Talletustodistukselle oli kertynyt 356,328: 40 markkaa, ja rahatoimikamari päätti [6]), että jäljellä oleva määrä, 3,751: 22 markkaa, maksettaisiin tilapäislainain ja juoksevan pankkiluoton määrärahasta.

Rahatoimikonttorin kassantarkastus. Helmikuun 21 p:nä 1923 rahatoimikamari päätti, että rahatoimenjohtajan tuli suorittaa kassa- ja tililaitoksen ohjesäännön 29 §:ssä säädetyt rahatoimikonttorin kassantarkastukset, mikä päätös muutettiin [7]) siten, että kaupunginkamreerin tuli toimittaa mainitut tarkastukset.

Lastensuojelulautakunnan ja sen alaisten laitosten kirjanpito. Rahatoimikamari päätti [8]) anoa revisionikonttorilta lausuntoa niistä muutoksista, joita

[1]) Rkmrin jstn pöytäk. 23 p. syysk. 3,093 §. — [2]) Rkmrin pöytäk. 9 p. lokak. 1,349 §; ks. vuod. 1924 kert. sid. 233. — [3]) Ks. vuod. 1924 kert. siv. 142. — [4]) Rkmrin pöytäk. 9 p. lokak. 1,351 §. — [5]) S:n 26 p. toukok. 819 §. — [6]) S:n 24 p. marrask. 1,614 §. — [7]) Rkmrin jstn pöytäk. 13 p. toukok. 1,745 §. — [8]) Rkmrin pöytäk. 24 p. marrask. 1,590 §.

voitiin katsoa välttämättömäksi tehdä lastensuojelulautakunnan ja sen alaisten laitosten taloudenhoitoon ja kirjanpitoon.

Lastensuojelutoiminnan aiheuttamat kustannukset. Koska lastensuojelutoiminnasta aiheutuvat menot olivat vuosi vuodelta tuntuvasti kohonneet ja suuria kustannuksia kysyviä uudistuksia nytkin oli virellä, päätti [1]) rahatoimikamari pyytää lastensuojelulautakunnan lausuntoa seuraavista kohdista:

1) oliko kasvatuksen kannalta esteitä olemassa Bengtsårin ja Ryttylän kasvatuslaitosten toiminnan keskittämiselle yksistään viimemainittuun laitokseen sekä Toivoniemen ja Sjötorpin laitosten toiminnan keskittämiselle ensin mainittuun laitokseen tai mahdollisesti Bengtsåriin.

2) johtuisiko näistä toimenpiteistä mainittavia käytännöllisiä haittoja;

3) mitä uudistuksia ja laajennuksia mainittu järjestely vaatisi Ryttylässä ja Toivoniemessä tai mahdollisesti Bengtsårissa ja milloin se voitaisiin toteuttaa;

4) ellei mainittuja järjestelyjä katsottu mahdollisiksi, mihin muihin toimenpiteihin voitiin ryhtyä toiminnan keskittämiseksi ja kustannusten huojentamiseksi.

Puhtaanapitolaitoksen tilivirasto. Kaupunginvaltuuston rahatoimikamariin lähettämän, puhtaanapitohallituksen tekemän esityksen itsenäisen tiliviraston perustamisesta puhtaanapitolaitokselle kamari päätti [2]) ottaa käsiteltäväksi kannantalaitoksen uudistamista ja kaupungin tililaitokseen mahdollisesti tehtäviä muutoksia koskevain kysymysten yhteydessä.

Osakeyhtiö Kotka. Koska kaikki Osakeyhtiö Kotkan osakkeet olivat kaupungin hallussa, joka oli sijoittanut yhtiön omistamaan taloon Hyvösen aviopuolisoiden lastenkodin, päätti [3]) rahatoimikamari antaa asiamiehelle tehtäväksi ryhtyä toimenpiteihin yhtiön purkamiseksi.

Naisten työtupain tulot. Rahatoimikamari oikeutti [4]) naisten työtupain johtokunnan jatkuvasti käyttämään kertyneitä varoja menojensa peittämiseen sekä vuoden edellisellä puoliskolla käyttämään 250,000 markkaa ja jälkimmäisellä puoliskolla loput laitoksia varten osoitetuista varoista.

Kunnallisverotus. Verotuslautakunnan ilmoitettua, että tutkijalautakunnan päätettyä työnsä veroäyrien luku oli 18,519,773, rahatoimikamari päätti [5]), että vuoden talousarvioon taksoittamalla koottavaksi merkitty määrä, 122,330,296: 30 markkaa, oli perittävä verovelvollisilta veroäyrin ollessa 7 markkaa.

Rahatoimikamari päätti [6]), että vuoden 1924 kunnallisverot kannettaisiin neljässä erässä siten, että ensimmäinen kannanta alkaisi elokuun 17 p:nä ja muut kannannat syys-, loka- ja marraskuun vastaavana päivänä sekä että kolmessa ensimmäisessä kannannassa suoritettaisiin 2 markkaa veroäyriltä ja neljännessä kannannassa loput.

Veronmaksun laiminlyömisen johdosta suoritettava lisävero oli [7]) laskettava verolipun koko jäljellä olevalle määrälle siitä päivästä lukien, jolloin maksamatta jätetty erä olisi ollut suoritettava. Sen ohessa rahatoimikamari päätti [7]) kehoittaa rahatoimikonttoria vastedes ottamaan vastaan kunnallisveroja niin kauan kuin veroliput olivat konttorissa samoinkuin edelleenkin sen jälkeen kun ne oli lähetetty ulosottoviranomaiselle, mutta viimemainitussa tapauksessa huomauttamaan asianomaisille, että verolippu jo oli jätetty perittäväksi, minkä johdosta ulosottomaksu voitiin erikseen periä verovelvolliselta.

---

[1]) Rkmrin pöytäk. 1 p. syysk. 1,173 §. — [2]) S:n 15 p. jouluk. 1,716 §. — [3]) S:n 24 p. marrask. 1,608 §. — [4]) S:n 20 p. tammik. 111 §. — [5]) S:n 7 p. heinäk. 1,047 §. — [6]) S:n 15 p. toukok. 766 §. — [7]) S:n 7 p. heinäk. 1,048 §.

Rahatoimenjohtaja W. Hupli esitti kysymyksen niistä periaatteista, joita oli noudatettava kunnallisverojen poistamisessa, ja rahatoimikamari päätti [1]), että milloin rahatoimikonttori ja revisionikonttori tarkastettuaan poistoluettelot puolsivat niissä lueteltujen verojen poistamista, nämä verot poistettaisiin riippumatta siitä, olivatko asianomaiset verovelvolliset mahdollisesti suorittaneet veronsa myöhemmiltä vuosilta. Samalla kamari päätti luopua toisinaan noudatetusta periaatteesta, jonka mukaan 1,000 markkaa suurempia veroja ei ollut poistettu; samaten oli verojen poistamista koskevat kysymykset tutkittava mistään määräajasta riippumatta.

Koiravero. Rahatoimikamari päätti [2]) anoa poliisimestarilta, että kun koira oli tapettu poliisin toimesta, tästä ilmoitettaisiin rahatoimikonttorille palauttamalla verolaatta, jotta ei koiran omistajalta jälkeenpäin velottaisi koiraveroa.

Sittemmin rahatoimikamari päätti [3]), että käsiteltäessä tehtyjä hakemuksia maksettavaksi pannun koiraveron poistamisesta rahatoimenjohtaja vastedes oikeutettaisiin aikaisemmin noudatettujen periaatteiden mukaisesti tekemään poistoja koskevat päätökset. Päätöksestä oli tehtävä merkintä kanslialuetteloon.

Autobussiliikenteen taksa. Vaaditussa lausunnossa rahatoimikamari päätti [4]) ehdottaa, että maistraatti jättäisi huomioon ottamatta auto-omnibussin omistajan C. M. Lindströmin tekemän anomuksen Rautatientorin—Käpylän ja Rautatientorin—Vanhankaupungin matkustajaliikenteen taksan korottamisesta.

Lastensuojelulautakunnan huostaansa ottamien lasten hoitomaksujen periminen. Lastensuojelulautakunta lausui, että vaikka rahatoimikamari oli päättänyt [5]), että köyhäinhoitolautakunnan tuli periä lastensuojelulautakunnan hoitoonsa ottamien lasten hoitokustannusten korvaus, ensinmainittu lautakunta oli huolehtinut ainoastaan köyhäinhoitoavustukseen oikeutettujen lasten hoitomaksujen perimisestä ja kussakin erikoistapauksessa tutkinut ja ratkaissut, oliko asianomaiselta velottava hoitomaksu ja miten suuri sen tuli olla. Viitaten tästä menettelystä aiheutuviin haittoihin lastensuojelulautakunta esitti, että kaikkien sen huostaansa ottamien lasten hoitomaksujen periminen järjestettäisiin käytännöllisesti saman, köyhäinhoidon kassalaitoksen läheisessä yhteydessä toimivan laitoksen tai asiamiehen toimeksi ja lautakunta oikeutettaisiin omiin hoidokkeihinsa nähden itse päättämään, missä tapauksessa asianomaisilta oli velottava maksu ja miten suuri sen tuli olla. Vaaditussa lausunnossa köyhäinhoitolautakunta ilmoitti ottaneensa käsiteltäväksi kysymyksen asiamieskonttorin perustamisesta, mutta jättäneensä sen toistaiseksi lepäämään. Rahatoimikamari päätti, [6]) että köyhäinhoitolautakunta perisi puheena olevat hoitomaksut samalla tavalla kuin siihen asti, kuitenkin siten, että lastensuojelulautakunta omiin hoidokkeihinsa nähden olisi oikeutettu päättämään, oliko maksu velottava ja miten suurena.

Jätteiden vastaanottomaksujen korottaminen. Koska valtionrautatiet olivat korottaneet rahtimaksujaan tammikuun 1 p:stä, oli puhtaanapitohallitus korottanut laitoksen lastauspaikoille tuotujen jätteiden vastaanottomaksut 20 markasta 30 markkaan tonnilta, minkä toimenpiteen rahatoimikamari hyväksyi [7]).

[1]) Rkmrin pöytäk. 5 p. toukok. 668 §. — [2]) Rkmrin jstn pöytäk. 6 p. toukok. 1,593 §. — [3]) S:n 27 p. toukok. 1,872 §. — [4]) Rkmrin pöytäk. 3 p. huhtik. 486 § ja 12 p. kesäk. 946 §. — [5]) Ks. vuod. 1923 kert. siv. 219. — [6]) Rkmrin pöytäk. 28 p. huhtik. 643 §. — [7]) Rkmrin jstn pöytäk. 21 p. tammik. 292 §.

Rautatierahdit. Sittemmin kamari päätti [1]) anoa rautatiehallitukselta, että lannan ja jätteiden kuljetusmaksuja alennettaisiin 25 %.

Liikennemaksut. Valtion alkoholiliike oli viitaten alkoholipitoisten aineiden tullimaksujen alentamiseen anonut, että myöskin mainittujen tavarain liikennemaksut alennettaisiin, mutta rahatoimikamari päätti [2]) evätä tämän anomuksen.

Valtionavut. Sosialiministeriö myönsi [3]) huhtikuun 3 p:nä kaupungille 17,770 markkaa korvaukseksi 1,777:stä kaupungin työnvälitystoimiston vuonna 1924 toimittamasta välityksestä muihin kuntiin.

Rahatoimikamari päätti [4]) anoa sosialiministeriöltä 100,000 markan avustuksen myöntämistä naisten keskuudessa vallitsevan työttömyyden lieventämiseksi, ja sosialiministeriö myönsi [5]) huhtikuun 8 p:nä mainitun määrän.

Naisten työtupain johtokunnan anottua sosialiministeriöltä, että ministeriö hyväksyen työttömille naisille järjestettävien ammattikurssien suunnitelman myöntäisi näille 38,782: 50 markan avustuksen, oli sosialiministeriö tammikuun 28 p:nä hyväksynyt mainitun ohjelman ja myöntänyt [6]) anotun valtionavun ehdoin, että kaupunki antoi varain käyttämisestä tilityksen.

Sosialiministeriö määräsi [7]) maaliskuun 31 p:nä 403,585: 54 markan valtionavun vuoden 1924 neljänneltä neljännekseltä maksettavaksi kaupungin kasvatuslaitoksille. Valtion avustuksena kasvatuslaitosten ylläpitämiseksi vuonna 1925 maksettiin [8]) vuoden varrella 1,152,000 markkaa kolmessa 384,000 markan suuruisessa erässä.

Marraskuun 9 p:nä sosialiministeriö oli vahvistanut Ryttylän kasvatuslaitoksen asuin- ja koulurakennukselle laaditut piirustukset, kuitenkin määräten, että eräät yleisten rakennusten ylihallituksen esittämät huomautukset oli otettava huomioon, sekä myöntänyt kaupungille valtionapua 50 % arvioiduista rakennuskustannuksista eli 973,500 markkaa ehdoin, että rakennus palovakuutettiin vakavaraisessa yhtiössä täydestä arvostaan ja pidettiin hyvässä kunnossa sekä että sitä käytettiin valtionviranomaisten valvottaviin lastensuojelutarkoituksiin ollen sosialiministeriön, jos tässä kohden tapahtuisi muutos, määrättävä, oliko ja miten suuri osa valtionapua maksettava takaisin valtiolle. Rahatoimikamari antoi [9]) kaupungin yleisten töiden hallitukselle tehtäväksi ryhtyä rakennustöihin.

Valtionapuna kaupungin kansakouluja varten nostettiin [10]) vuoden 1924 neljänneltä neljännekseltä 1,076,650 markkaa. Vuodeksi 1925 myönnettiin [11]) 4,636,000 markkaan korotettu valtionapu, josta kolme erää eli yhteensä 3,477,000 markkaa nostettiin vuoden kuluessa.

Kaupungin maksettua vuoden 1921 elokuun 1 p:n ja vuoden 1923 joulukuun 31 p:n välisenä aikana kansakoulunopettajille J. L. Birckille, E. Nordströmille ja A. T. Nybergille muilla paikkakunnilla ansaittuja ikälisäyksiä yhteensä 3,960 markkaa oli kouluhallitus korvannut [12]) kaupungille puheena olevan määrän.

Helmikuun 11 p:nä kouluhallitus myönsi [13]) kaupungille valtionapuna suomenkielisten kansakoulujen lomasiirtoloita varten vuonna 1924 107,985: 60

[1]) Rkmrin pöytäk. 20 p. lokak. 1,430 §. — [2]) S:n 30 p. jouluk. 1,867 §. — [3]) Rkmrin jstn pöytäk. 15 p. huhtik. 1,335 § ja rkmrin pöytäk. 14 p. huhtik. 550 §. — [4]) Rkmrin pöytäk. 24 p. maalisk. 447 §. — [5]) Rkmrin jstn pöytäk. 22 p. huhtik. 1,388 §. — [6]) S:n 4 p. helmik. 439 §. — [7]) S:n 15 p. huhtik. 1,323 §. — [8]) S:n 14 p. heinäk. 2,450 § ja 7 p. lokak. 3,293 §. — [9]) Rkmrin pöytäk. 27 p. marrask. 1,638 §. — [10]) Rkmrin jstn pöytäk. 21 p. tammik. 256 §. — [11]) S:n 13 p. toukok. 1,715 § ja rkmrin pöytäk. 12 p. toukok. 733 § — [12]) Rkmrin jstn pöytäk. 22 p. huhtik. 1,381 §. — [13]) S:n 4 p. maalisk. 844 § ja 11 p. marrask. 3,853 §; vrt. vuod. 1924 kert. siv. 236.

markkaa sekä lokakuun 24 p:nä ruotsinkielisten kansakoulujen lomasiirtoloita varten vuonna 1925 46,750 markkaa.

Valmistavalle poikain ammattikoululle koneiden y. m. hankkimiseksi myönnetyn 12,500 markan suuruisen ylimääräisen valtionavun rahatoimikamari päätti [1]) siirtää koulun koneiden hankkimistilille.

Kauppa- ja teollisuushallituksen evättyä kaupungin valtioneuvostolle tekemän ja mainitulle hallitukselle jätetyn anomuksen [2]) valtionavun myöntämisestä paraikaa rakennettavana olevaa valmistavan poikain ammattikoulun työpajarakennusta varten perustellen epäämistään siten, ettei tällaisia avustuksia edellytetty voimassa olevissa asetuksissa, päätti [3]) rahatoimikamari anoa valtioneuvostolta mahdollisimman suurta valtionapua kerta kaikkiaan mainittua rakennusta varten.

Valtionapuna vuoden 1924 neljänneltä neljännekseltä kaupungin avustamille kansanlastentarhoille nostettiin [4]) 354,900 markkaa. Samaan tarkoitukseen sosialiministeriön lastensuojeluosasto myönsi [5]) vuodeksi 1925 1,574,200 markkaa, josta määrästä 1,180,650 markkaa nostettiin vuoden kuluessa neljännesvuosittain 393,550 markan erissä.

Rahatoimikamarin anottua sosialiministeriön lastensuojeluosastolta valtionapua kansanlastentarhain yhteydessä ylläpidetyille lastenseimille ja päiväkodeille yhteensä 50 % niiden palkka- ja vuokramenoista kuluvan vuoden talousarvion mukaan, 436,364 markkaa, ilmoitti [6]) mainittu osasto toukokuun 4 p:nä, että koska käytettävänä oleva määräraha oli liian niukka ja ensi sijassa olisi annettava yksityisille lastenkodeille ja laitoksille, joiden toiminta oli riippuvainen avustuksen saamisesta, lastensuojeluosasto ei voinut myöntyä kamarin anomukseen.

Työväenopiston valtionapuna kaupunki vuodelta 1925 nosti 113,000 markkaa, siitä 35,000 markkaa syyslukukautta varten [7]).

Korvaus tuloveron kannosta. Valtiovarainministeriö myönsi [8]) joulukuun 29 p:nä 1924 kaupungille 150,000 markan korvauksen vuoden 1923 tulo- ja omaisuusveron kannosta johtuneiden kustannusten peittämiseen, mutta epäsi samassa tarkoituksessa tehdyn anomuksen 67,812: 40 markan lisäyksen myöntämisestä [9]) aikaisemmin vuoden 1922 veron kannosta myönnettyyn korvaukseen.

Yleishyödyllinen rakennustoiminta. Kaupunginvaltuuston myönnettyä kuoletuslainoina yleishyödyllisen rakennustoiminnan edistämiseksi valtionlainoja yhteensä n. 30,000,000 markkaa ja sosialiministeriön hyväksyttyä nämä lainat asiamies ilmoitti, että valtiokonttori oli suostunut maksamaan tästä ainoastaan 25,000,000 markkaa, koska valtioneuvosto oli oikeuttanut kaupungin ottamaan tällaisia lainoja ainoastaan viimemainittuun määrään, ja rahatoimikamari päätti [10]) nojautuen kaupunginvaltuuston ja sosialiministeriön asiasta tekemiin päätöksiin anoa lainamäärän korottamista 30,000,000 markkaan.

Rahatoimikamari oli vuonna 1924 anonut sosialiministeriöltä Virkamiesasunto-osakeyhtiö Sampsantie 50 nimiselle yhtiölle 585,000 markan kuoletuslainaa yleisistä varoista, mutta mainittuna vuonna oli myönnetty [11]) ainoastaan

---

[1]) Rkmrin jstn pöytäk. 21 p. lokak. 3,538 §. — [2]) Rkmrin pöytäk. 3 p. huhtik. 496 §. — [3]) S:n 29 p. toukok. 852 §. — [4]) Rkmrin jstn pöytäk. 25 p. helmik. 715 §. — [5]) S:n 15 p. huhtik. 1,338 §, 14 p. heinäk. 2,449 § ja 7 p. lokak. 3,314 §. — [6]) S:n 13 p. toukok. 1,705 §. — [7]) S:n 2 p. jouluk. 4,195 §. — [8]) S:n 21 p. tammik. 230 ja 231 §§. — [9]) Ks. vuod. 1924 kert. siv. 239. — [10]) Rkmrin pöytäk. 7 p. heinäk. 1,043 §; ks. myös tätä kert. siv. 61. — [11]) Ks. vuod. 1924 kert. siv. 102 ja 237.

400,000 markkaa. Tämän johdosta rahatoimikamari oli anonut [1]) 185,000 markan lisälainaa, jonka sosialiministeriö myönsi [2]) valtioneuvoston helmikuun 13 p:nä 1925 tekemässä päätöksessä vahvistetuin ehdoin.

Edelleen kamari oli anonut [3]), että kolmelle asunto-osakeyhtiölle myönnettäisiin lainoja yleisistä varoista edellä manituin ehdoin, ja tähän anomukseen myönnyttiin [4]) siten, että Asunto-osakeyhtiö Hauholle toukokuun 6 p:nä myönnettiin kuoletuslainana 950,000 markkaa, Osakeyhtiö Virkamiesasuntola Apollonkatu 18:lle kesäkuun 25 p:nä 600,000 markkaa ja Helsingin kaupungin rakennusosakeyhtiö n:o 2:lle heinäkuun 21 p:nä 950,000 markkaa.

Rahatoimikamarin esityksestä myönnettiin [5]) kaupungille yleisistä varoista lisäksi kuoletuslainoja yhteensä 150,000 markkaa annettavaksi 25,000 markan suuruisina lainoina seuraaville Asunto-osakeyhtiö Osmon osakkaille [6]): V. Riskulle, M. Wendelinille, Y. Vuoriselle, O. Loimarannalle, E. Lindholmille ja A. Sinisalolle, joilla oli aikomus rakennuttaa itselleen omat kodit Käpylän korttelissa n:o 823 sijaitseville tonteille 9, 19 a, 19 b, 11, 22 ja 24 b.

Helsingin kaupungin rakennusosakeyhtiö n:o 1. Laaditun ehdotuksen Helsingin kaupungin rakennusosakeyhtiö n:o 1:n rakennuksen vastaisten vuokralaisten kanssa yhtiön osakkeiden lunastamisesta tehtäväksi sopimukseksi rahatoimikamari hyväksyi [7]) seuraavassa muodossa:

«— — — lle, joka on vuokrannut Helsingin kaupungin rakennusosakeyhtiö n:o 1:n omistamassa talossa n:o — — — Pakaankadun varrella sijaitsevan huoneiston n:o — — — —, sitoutuu Helsingin rahatoimikamari täten myymään Helsingin kaupungin omistama — osakkee — n:o — — — sanotussa yhtiössä — — — — — — — — — — — — — markan kauppahinnasta seuraavilla ehdoilla:

1) kauppasumma suoritetaan viiden vuoden kuluessa tästä päivästä siten, että kuukausittain huoneiston vuokran maksupäivinä suoritetaan — — — — — — — markkaa yhtiön isännöitsijälle, jonka rahatoimikamari on valtuuttanut näitä maksuja vastaanottamaan;

2) kauppasumman vakuudeksi ostaja sitoutuu ottamaan — — — — — — markan suuruisen henkivakuutuksen Keskinäiseltä Vakuutusosakeyhtiö Kalevalta, panemaan henkivakuutuskirjan yhtiön talteen ja suorittamaan maksun kuukausittain vuokran maksupäivinä isännöitsijälle, jonka henkivakuutusyhtiö on valtuuttanut näitä maksuja vastaanottamaan;

3) osakkeen omistusoikeus siirtyy ostajalle sittenkuin kauppasumma ensimmäisessä kohdassa mainitulla tavalla on tullut täydelleen maksetuksi;

4) siinä tapauksessa, että ostaja syystä tai toisesta muuttaisi pois yhtiön omistamasta talosta ennenkuin kauppasumma on tullut kokonaan maksetuksi, suoritetaan hänelle takaisin sitä ennen kauppasummasta maksamansa erät ilman korkoa ynnä se summa, joka yhtiön johtokunnan arvion perusteella mahdollisesti saadaan uudelta ostajalta hyvityksenä talon arvon noususta, perusparannuksista y. m. s. Sanottu suoritus tapahtuu vasta sittenkuin uusi ostaja on suorittanut vastaavan summan yhtiön isännöitsijälle;

5) yhtiön joltakin määrätyltä tilivuodelta mahdollisesti jakamasta voitto-osuudesta lankeaa ostajalle niin paljon kuin vastaa ennen kysymyksessäolevan vuoden alkua suoritettua osaa kauppasummasta.»

---

[1]) Rkmrin pöytäk. 30 p. tammik. 173 §. — [2]) Rkmrin jstn pöytäk. 4 p. maalisk. 838 §. — [3]) Rkmrin pöytäk. 24 p. helmik. 290 §, 28 p. huhtik. 657 ja 658 §§. — [4]) Rkmrin jstn pöytäk. 13 p. toukok. 1,712 ja 1,713 §§, 30 p. kesäk. 2,359 §, 3 p. kesäk. 1,945 § ja 28 p. heinäk. 2,539 §. — [5]) S:n 21 p. tammik. 264 §, 26 p. maalisk. 1,042 § ja 29 p. huhtik. 1,457 §. — [6]) Ks. vuod. 1924 kert. siv. 102 ja 237. — [7]) Rkmrin pöytäk. 6 p. helmik. 202 §.

Myöhemmässä kokouksessa kamari päätti [1]) poistaa edellä olevan sopimuskaavakkeen viimeisen kohdan.

Yhtiön isännöitsijä arkkitehti A. Eriksson valtuutettiin [2]) kantamaan kaupungille tulevat maksut, jotka oli kuukausittain tilitettävä kaupunginkassaan.

Vahvistettuja vuokria. Rahatoimikamari vahvisti ne vuokramäärät, jotka alla luetellut kaupungin avustamat yleishyödylliset rakennusyritykset saisivat kantaa: Oma asunto osakeyhtiö [3]); Osakeyhtiö Virkamiesasuntoja Sampsantie 40 [4]); Asunto-osakeyhtiö Hauho [5]); sekä Asunto-osakeyhtiö Tyyni [6]).

Huoneistojen vuokraamisoikeus. Rahatoimikamari päätti [7]) kehoittaa Asunto-osakeyhtiö Eurekan johtokuntaa tarkoin valvomaan, etteivät osakkaat vuokranneet huoneistojaan muille henkilöille, koska yhtiö oli saanut valtiolta kuoletuslainan yleishyödyllisille rakennusyrityksille vahvistetuin ehdoin. Jos erittäin huomioon otettavat seikat vaatisivat vuokraamista, voisi kamari poikkeustapauksissa myöntää siihen oikeuden.

Sittemmin rahatoimikamari oikeutti [8]) seuraavat Asunto-osakeyhtiö Eurekan osakkaat vuokraamaan huoneistonsa: neiti C. Mechelinin kansakoulunopettajatar F. Calamniukselle ja neiti S. Rehnströmin toiselle henkilölle, molemmat toistaiseksi, sekä neiti H. Sederholmin ja rouva I. Ahlqvistin niinikään toiselle henkilölle kesäkuun 1 p:än 1926, määräten, että yhtiön johtokunnan tuli sopia asianomaisten henkilöiden kanssa vuokramäärästä ja että yhtiön isännöitsijän tuli kantaa vuokra.

Hyvösen lastenkodin talousarvio. Rahatoimikamari vahvisti [9]) aviopuolisoiden G. W. ja M. Hyvösen lastenkodille seuraavan tulo- ja menoarvion vuodeksi 1926:

Menot:

Palkat	Smk	116,000: —
Lomaviransijaiset	»	4,450: —
Talous	»	131,400: —
Vaatetus	»	18,000: —
Kalusto	»	10,000: —
Lämpö ja valo	»	27,000: —
Tarverahat	»	16,000: —
Lyhennetään velkaa pääomarahastoon	»	43,230: —
Yhteensä	Smk	366,080: —

Tulot:

Korvaus 27 lapsen elatuksesta	Smk	87,480: —
Hyvitys henkilökunnan ruuasta	»	42,600: —
Korkotuloja rahatoimikamarin ilmoituksen mukaan:		
Osakeyhtiö Lapinlahdenkatu n:o 27:n osinko	»	100,000: —
Kotkankadun talon n:o 14—16 vuokrat	»	46,000: —
Muut korot	»	90,000: —
Yhteensä	Smk	366,080: —

[1]) Rkmrin pöytäk. 13 p. maalisk. 380 §. — [2]) S:n 6 p. helmik. 202 §. — [3]) S:n 13 p. tammik. 81 §. — [4]) Rkmrin jstn pöytäk. 7 p. tammik. 144 §. — [5]) S:n 14 p. tammik. 207 §. — [6]) S:n 18 p. helmik. 700 §. — [7]) S:n 25 p. helmik. 755 §. — [8]) S:n 1 p. huhtik. 1,188 §. — [9]) Rkmrin pöytäk. 1 p. jouluk. 1,669 §.

Lastenkotien vaatteidenpesu. Kunnalliskodin johtaja oli ilmoittanut lastensuojelulautakunnalle, että kunnalliskodin uuden sairaspaviljongin tultua käytäntöön kunnalliskoti ei enää voinut ottaa suorittaakseen Oulunkylän ja Kullantorpan lastenkotien vaatteiden pesua, mutta koska lautakunnan lastenkotien käytettävänä olevien rappeutuneiden rakennusten vuoksi niille ei kannattanut rakennuttaa pesutupaa, rahatoimikamari päätti [1]), että kunnalliskodin edelleenkin tuli huolehtia mainitusta pesusta.

Ulosottoapulaisten vaihtokassa. Rahatoimikamari päätti [2]), että jokainen ulosottoapulainen saisi toisen kaupunginvoudin tilauksesta nostaa rahatoimikonttorista 2,000 markkaa vaihtorahana käytettäväksi.

Tilinmaksussa ilmennyt petos. Salmisaaren liikenneväylän rakennustöissä olevien työntekijäin viikkotilin maksussa oli väärä henkilö nostanut työmies A. V. Peltoselle kuuluvan palkan ilman että tämän johdosta toimitetussa poliisikuulustelussa oli saatu selvitetyksi, kuka kyseellinen henkilö oli, minkä johdosta rahatoimikamari päätti [3]), että Peltosen puheena oleva palkka, 270: 90 markkaa, sekä poliisipöytäkirjan lunastusmaksu, 11: 50 markkaa, maksettaisiin mainittua kulkuväylää varten varatusta määrärahasta.

Suomalaisen oopperan maksuajan pitennys. Suomalaisen ooppera osakeyhtiön anottua kaupunginorkesterin käytöstä maksettavaksi erääntyneiden 81,800 markan suuruisten maksujen maksuajan pitentämistä rahatoimikamari päätti [4]) myöntää yhtiölle pitennystä lokakuun 1 p:än ehdoin, että yhtiön johtokunta antoi kaupungille sitoumuksen, ettei muita velkojia suosittu ennen kaupunkia. Sittemmin kamari myönsi [5]) Suomalaiselle ooppera osakeyhtiölle pitennetyn lykkäyksen mainitun velan maksamiseen nähden vuoden 1926 helmikuuhun.

Maksun lykkääminen. Sen 39,120 markan rahamäärän maksuaika, joka Osakeyhtiö Runeberginkatu 25:n tuli suorittaa kaupungille yhtiön katuosuuden kiveämisestä, pitennettiin [6]) syyskuun 1 p:än ehdoin, että velalle huhtikuun 1 p:stä suoritettiin 10 %:n korko.

Vapautus sakosta. Kone- ja siltarakennusosakeyhtiön anottua vapautusta velvollisuudesta suorittaa vahingonkorvausta yhtiön Rahapajanrantaan toimittaman siirtonosturin myöhästymisestä rahatoimikamari päätti [7]), koska kaupungille ei ollut aiheutunut mitään vahinkoa toimituksen viivästymisestä, että kyseellinen sakko, 8,000 markkaa, maksettaisiin takaisin yhtiölle.

Riita-asian järjestäminen. Asiamies ilmoitti Haapalan höyrysaha (Kaila ja Kumpp.) nimisen toiminimen vararikon toimitsijamiehen ehdottaneen, että kaupungin ja toiminimen väliset, erinäisiä kaupungin saatavasta ulosmitattuja, konkurssipesälle kuuluvia aluksia koskevat riitaisuudet järjestettäisiin siten, että konkurssipesä korvaisi kaupungille puolet 400,000 markan ynnä sille kesäkuun 1 p:stä 1924 tammikuun 19 p:än 1926 6 %:n mukaan kertyvän koron ja viimemainittuna päivänä toimitettavassa alusten pakkohuutokaupassa kertyvän yhteenlasketun kauppahinnan välisestä erotuksesta. Rahatoimikamari päätti [8]) tyytyä tähän esitykseen.

Riita metsänhakkuusopimuksesta. Maanviljelijä H. Liljeberg oli anonut, että se sopimussuhde, joka perustui joulukuun 29 p:nä 1920 allekirjoitettuun metsänhakkuuvälikirjaan, jonka mukaan kaupungin lokakuun 1 p:nä oli saatava Liljebergiltä 541,620: 15 markkaa ynnä n. 2,000 syltä valmiita halkoja

[1]) Rkmrin pöytäk. 12 p. kesäk. 960 §. — [2]) S:n 12 p. kesäk. 950 §. — [3]) Rkmrin jstn pöytäk. 4 p. maalisk. 885 §. — [4]) S:n 5 p. kesäk. 901 §. — [5]) S:n 13 p. lokak. 1,386 §. — [6]) S:n 7 p. huhtik. 516 §. — [7]) S:n 9 p. kesäk. 905 §. — [8]) S:n 22 p. jouluk. 1,824 §.

ja jonka ehtojen täyttämisestä Helsingin osakepankki oli mennyt takuuseen, selvitettäisiin siten, että Liljeberg suorittaisi kaupungille 450,000 markkaa käteisesti ehdoin, että kaupunki luopuisi kaikista enemmistä puheena olevaan välikirjaan perustuvista vaatimuksista, mutta rahatoimikamari päätti [1]) hyläten tämän ehdotuksen, jos Liljeberg ja Helsingin osakepankki voisivat asiasta sopia, suostua lykkäämään asian sovintolautakuntaan, johon kuuluisi puheenjohtaja ja kaksi jäsentä; viimemainituista määräisi kaupunki toisen sekä Liljeberg ja Helsingin osakepankki toisen, kun taas riitapuolet valitsisivat puheenjohtajan allekirjoittaessaan välityssopimuksen.

Maanviljelijä H. Liljebergin kieltäydyttyä hyväksymästä ehdotettua välitysmenettelyä rahatoimikamari päätti [2]), että kaupungin oikeutta valvottaisiin oikeudenkäyntitietä laillisessa tuomioistuimessa.

Saatava tiilihankinnasta. Sovinto-oikeuden velvoitettua Tallinnassa asuvan kenraali O. von Krusenstjernan suorittamaan John Nurminen osakeyhtiölle eräästä kaupungille toimitetusta tiililähetyksestä ne välitys- y. m. maksut, jotka kaupunki oli suorittanut mainitulle toiminimelle, oli tämä siirtänyt kaupungille 73,486: 13 markkaan nousevan saatavansa Krusenstjernalta. Asiamiehen lausuttua epäilyksensä siitä, voisiko kaupunki oikeudenkäynnillä saada mitään kenraali Krusenstjernalta, sekä huomautettua, ettei Viro vielä ollut liittynyt Genèvessä syyskuun 24 p:nä 1923 tehtyyn välitysehtoja koskevaan kansainväliseen sopimukseen, rahatoimikamari päätti [3]) panna asian pöydälle.

Tien rakentamisesta anotun korvauksen epääminen. Tehtailija K. Fazer oli anonut korvausta niistä kustannuksista, jotka kaupunginasemakaavaan merkityn Kaivopuiston Huvilatieltä rantaan tonttien 22 ja 13 välille vievän tien rakentaminen oli hänelle aiheuttanut, mutta koska työ, jota varten menosääntöön ei ollut merkittynä määrärahaa, ei ollut kaupungin tarpeen vaatima ja hakija oli suorittanut sen omasta aloitteestaan ja hankkimatta asianmukaisessa järjestyksessä sitoumusta sen korvaamisesta sekä koska anomukseen myöntyminen voisi merkitä arveluttavaa ennakkotapausta, rahatoimikamari päätti [4]) olla merkitsemättä vuoden 1926 menosääntöön määrärahaa tähän tarkoitukseen.

Kaupungin viranpitäjäin palkkajärjestely. Esiteltäessä kaupunginvaltuuston joulukuun 17 p:nä 1924 tekemää päätöstä [5]) kaupungin toimessa olevien viranpitäjäin palkkausjärjestelmän muuttamisesta rahatoimikamari päätti [6]):

kehoittaa kansakoulujen johtokuntia alaisiltansa opettajilta ja opettajattarilta tiedustelemaan, suostuivatko he vuoden 1925 alusta nostamaan palkkansa joka kuukauden 15 p:nä;

kehoittaa rahatoimikonttoria tiedustelemaan samaa asiaa kaupungin eläkkeensaajilta ja niiltä viranpitäjiltä, jotka nostivat palkkansa etukäteen; sekä

antaa rahatoimikamarin palkanjärjestelykomitealle tehtäväksi tehdä ehdotuksen niiksi kaupungin viranpitäjäin voimassa oleviin palvelusehtoihin tehtäviksi muutoksiksi, jotka voivat aiheutua valtuuston edellä mainitusta päätöksestä.

Tässä yhteydessä kamari otti käsiteltäväksi kysymyksen siitä, mihin

---

[1]) Rkmrin pöytäk. 2 p. lokak. 1,331 §. — [2]) S:n 22 p. jouluk. 1,826 §. — [3]) S:n 2 p. kesäk. 884 §; vrt. vuod. 1924 kert. siv. 241. — [4]) Rkmrin pöytäk. 29 p. toukok. 855 §. — [5]) Ks. vuod. 1924 kert. siv. 78. — [6]) Rkmrin pöytäk. 7 p. tammik. 14 §.

viranpitäjäryhmiin kaupunginvaltuuston kyseellinen päätös oli sovellettava, ja päätti:

että määräajaksi eri sopimuksen nojalla otetut viranpitäjät jäisivät palkkajärjestelyn ulkopuolelle;

että palkkajärjestely oli sovellettava kaikkiin luokiteltuihin viranpitäjiin; sekä

että palkkajärjestely niinikään oli sovellettava niihin yhteismäärärahoista palkattuihin viranpitäjiin, joiden toimet olivat pysyvää laatua ja joiden tehtävät antoivat heille täyden päivittäisen työn, kuitenkin ainoastaan siinä tapauksessa, ettei heille vuoden 1924 kuluessa ollut myönnetty palkankorotusta, ja ehdoin, että heidän palkkansa vuoden 1925 alusta järjestettiin liukuviksi samalla tavoin kuin luokiteltujen viranpitäjäin palkat siten, että heille vuonna 1924 maksetun palkan katsottiin vastaavan uutta VI palkkausasteikkoa; sitä vastoin oli ne yhteismäärärahoista palkatut toimet, jotka olivat tilapäistä laatua tai jotka eivat antaneet haltijoilleen täyttä päivittäistä työtä, sekä sellaiset, joiden haltijat olivat saaneet palkankorotuksen vuonna 1924, jätettävä palkkajärjestelyn ulkopuolelle.

Sittemmin kamari päätti [1]), ettei kaupunginvaltuuston edellä mainittua päätöstä myöskään sovellettaisi puhtaanapitolaitoksen ajureihin eikä urakkatyöntekijöihin, koska edelliset suorittivat sopimuksen mukaista työtä palkaten itse ajomiehensä ja omin hevosin saaden korvauksen työtunnilta sekä koska viimemainituille missään tapauksessa ei voinut myöntää palkanlisäystä. Myöskin Suomen ajurien liiton anottua, että puhtaanapitolaitoksessa toimivat ajomiehet, jotka tekivät työtä omin hevosin, pääsisivät osallisiksi kaupunginvaltuuston vuonna 1924 kaupungin viranpitäjille ja työntekijöille myöntämästä palkankorotuksesta, rahatoimikamari päätti [2]) ainoastaan pysyä edellä mainitussa päätöksessään.

Palkkain maksuaika. Rahatoimikamari päätti [3]), että kaupungin viranpitäjäin palkat maksettaisiin jokaisen kuukauden ensimmäisen puoliskon kolmena viimeisenä arkipäivänä.

Makkaratehtaiden kaitsijain palkkajärjestely. Makkaratehtaiden kaitsijat, joiden palkat asianomaisten ammatinharjoittajain voimassa olevain asetusten mukaan oli suoritettava, olivat anoneet, että heidät palkkaetuihin nähden rinnastettaisiin muiden kaupungin viranpitäjäin kanssa, joiden pohjapalkka oli 1,800 markkaa kuukaudessa, ja asianomaiset kaupungin makkaratehtaiden omistajat, joita tehtaita jokaisen kaitsijan tarkastettavana oli kaksi, olivat sitoutuneet viimeistään joka kuukauden 20 p:nä maksamaan rahatoimikonttoriin rahamäärän, joka vastasi terveyspoliisin vakinaisen kaitsijan puolta pohjapalkkaa. Tämän johdosta rahatoimikamari päätti [4]) myöntyä anomukseen sikäli, että kaitsijain tuli saada 6 vakinaisen palkkaluokan mukainen palkka, mutta ilman ikäkorotusoikeutta.

Sairaalain viransijaisuuspalkkiot. Esiteltäessä vuoden 1926 talousarvioehdotusta rahatoimikamari päätti [5]) tiedustella kaupungin sairaalain ylihallitukselta, eikö sairaalain lomaviransijaisille voitaisi maksaa palkkiota 75 % pohjapalkasta. Samaten oli ylihallituksen lausunto hankittava siitä, eikö ylihallituksen menosääntöön voisi merkitä yhteistä määrärahaa viranpitäjäin sairauden aikaisia viransijaisuuspalkkioita varten eri sairaalain menosääntöihin merkittyjen samanlaisten määrärahain sijaan. Samalla

[1]) Rkmrin pöytäk. 9 p. tammik. 42 §. — [2]) S:n 17 p. helmik. 261 §. — [3]) S:n 20 p. tammik. 122 §. — [4]) S:n 5 p. toukok. 684 §. — [5]) S:n 11 p. syysk. 1,223 §.

rahatoimikamari antoi kanslialleen tehtäväksi laatia ehdotuksen lomaviransijaisten palkkauksessa noudatettaviksi yhtenäisiksi periaatteiksi.

Kansakoulunopettajain palkkaus. Rahatoimikamari päätti[1]) tiedustella kansakoulujen johtokunnilta, voisivatko kansakoulunopettajat ja -opettajattaret siinä tapauksessa, että heidän palkkansa maksettaisiin joka kuukauden 15 p:nä, nostaa ne asianomaiselta koulunjohtajalta. Sittemmin kamari kuitenkin päätti[2]), että mainittujen viranpitäjäin palkat edelleenkin maksettaisiin etukäteen kunkin kuukauden alussa, kunnes palkanmaksuaikaa koskeva kysymys oli lopullisesti järjestetty. Rahatoimenjohtaja J. Helon uudestaan vireille panema ehdotus, että asianomaiset koulunjohtajat maksaisivat kyseelliset palkat, jätettiin[3]) huomioon ottamatta.

Myönnettyjen eläkemääräin tarkastus. Rahatoimikonttorille annettiin[4]) tehtäväksi vastedes tarkistaa myönnettyjen uusien eläkkeiden määrät.

Työntekijäin leskien eläkkeet. Kaupungininsinöörin tiedusteltua, mitä periaatteita oli noudatettava ehdotettaessa eläkkeitä kaupungin palveluksessa olleiden työntekijäin leskille, rahatoimikamari päätti[5]) ilmoittaa, että sen käsityksen mukaan leskille ylimalkaan ei olisi myönnettävä eläkettä, vaan harkinnan jälkeen kussakin tapauksessa määrätty kertakaikkinen avustus.

Palkkakysymyksiä. Uudenmaan läänin maaherra hyväksyi[6]) maaliskuun 13 p:nä majoituslautakunnan virkailijoille vuonna 1924 maksetut palkkiot.

Ensimmäisen kaupunginvoudin ylimääräinen ulosottoapulainen V. Åhlgren, jonka palkka, 1,500 markkaa kuukaudessa, suoritettiin erityisestä määrärahasta, oikeutettiin[7]) tammikuun 1 p:stä lukien saamaan sama palkka kuin avustavan rikostuomioiden toimeenpanijan kanslian yhteismäärärahasta palkatut ylimääräiset ulosottoapulaiset.

Ruotsinkielisten kansakoulujen johtokunnan anottua, että mainittujen koulujen taloudenhoitajan virka, joka kuului 11 vakinaiseen palkkaluokkaan, mutta jonka haltijan filosofiantohtori A. Mickwitzin palkkalautakunta oli oikeuttanut nostamaan ainoastaan 1,500 markkaa kuukaudessa, koska hänellä oli vakinainen valtionvirka, siirrettäisiin 17 yhteispalkkaluokkaan sekä että filosofiantohtori Mickwitz oikeutettaisiin ikäkorotuksen saamiseksi lukemaan hyväkseen se kuuden vuoden aika, jona hän oli hoitanut kyseellistä virkaa, rahatoimikamari päätti[8]), että filosofiantohtori Mickwitzille myönnettäisiin 1,800 markan kuukausipalkka tammikuun 1 p:stä lukien jota vastoin hänellä ei olisi oikeutta ikäkorotukseen.

Tätä päätöstään muuttaen kamari sittemmin vahvisti[9]) ruotsinkielisten kansakoulujen taloudenhoitajan palkan 2,400 markaksi kuukaudessa tammikuun 1 p:stä lukien, kuitenkin ilman ikäkorotusoikeutta.

Kaupunginkirjaston amanuenssi F. Vikman, jolla oli päävirkana maanviljelyshallituksen ekspeditöörintoimi, oikeutettiin[10]) siitä huolimatta saamaan 10 %:n palkankorotus lukien lokakuun 1 p:stä 1924, josta päivästä kaupungin viranpitäjäin palkkoja ylipäätään oli korotettu[11]), sekä nauttimaan amanuenssinvirkaan liittyvää pohjapalkkaa, jota laskettaessa oli otettava huomioon elinkustannusindeksin vaihtelut.

Talonisännöitsijän kanslian vahtimestarin K. V. Sandbergin palkka korotettiin[12]) 900 markasta 1,200 markkaan kuukaudessa lukien tammikuun

[1]) Rkmrin jstn pöytäk. 28 p. tammik. 382 §. — [2]) Rkmrin pöytäk. 24 p. maalisk. 421 §. — [3]) Rkmrin jstn pöytäk. 29 p. huhtik. 1,493 §. — [4]) Rkmrin pöytäk. 14 p. huhtik. 538 §. — [5]) S:n 20 p. tammik. 116 §. — [6]) Rkmrin jstn pöytäk. 22 p. huhtik. 1,404 §. — [7]) Rkmrin pöytäk. 17 p. helmik. 262 §. — [8]) S:n 7 p. tammik. 20 §. — [9]) S:n 24 p. maalisk. 416 §. — [10]) S:n 10 p. helmik. 222 §. — [11]) Ks. vuod. 1924 kert. siv. 77. — [12]) Rkmrin pöytäk. 28 p. elok. 1,167 §.

1 p:stä 1926. Rahatoimikamari määräsi [1]) vasta perustetun Suvilahden kasarmin apulaislämmittäjän toimen haltijalle kiinteän 1,500 markan kuukausipalkan sekä päätti, että seuraavain palvelusmiesten palkat tammikuun 1 p:stä 1926 maksettaisiin liukuvan asteikon mukaisesti: lämmittäjä V. A. Koivuniemen, jonka palkka sitäpaitsi alennettiin 1,500:sta 1,300 markkaan kuukaudessa voimassa olevan asteikon mukaan, ensimmäisen järjestysmiehen R. Nordmanin palkka, joka säilytettiin entisellään eli 1,500 markkana kuukaudessa, ja toisen järjestysmiehen J. Syrjälän palkka, joka niinikään alennettiin 1,500 markasta 1,300 markkaan kuukaudessa voimassa olevan asteikon mukaan. Lämmittäjän, talonmiehen ja järjestysmiesten tuli suorittaa säädetyt poistot luontoiseduista.

Satamakannantakonttorin vaakamestari H. Enckell, joka oli astunut toimeensa kesäkuun 1 p:nä ja aikaisemmassa virassaan ylimääräisenä vaakamestarina samana päivänä olisi saanut toisen ikäkorotuksen, oikeutettiin [2]) nostamaan palkkansa yhteismäärärahoista palkattujen viranpitäjäin 12:nnen palkkaluokan mukaan sekä saamaan kaksi ikäkorotusta, kunnes hänen vakinainen palkkansa ikäkorotuksineen nousi vähintään samaan määrään.

Toisen kaupunginvoudin kanslia-apulainen. Rahatoimikamari myönsi [3]) käyttövaroistaan 3,000 markkaa ylimääräisen kanslia-apulaisen palkkaamiseksi kesäkuun 15 p:stä elokuun 31 p:än toisen kaupunginvoudin konttoriin sekä lisäksi 4,320 markkaa mainitun apulaisen palkkaamiseksi syyskuun 13 p:stä vuoden loppuun.

Määräraha ulosottoapulaisen palkkaamiseksi. Ylimääräisen ulosottoapulaisen palkkaamiseksi kesäkuukausiksi ensimmäisen kaupunginvoudin konttoriin rahatoimikamari osoitti [4]) käyttövaroistaan 2,000 markkaa kuukautta kohden.

Henkikirjoituksen suorittaminen eräillä kaupungin omistamilla alueilla. Henkikirjoituksen suorittaminen Hertonäsin ja Sofianlehdon alueilla annettiin [5]) toistaiseksi rakennuskonttorin piirustajan E. Monnin toimeksi 1,000 markan vuotuisesta korvauksesta, joka oli suoritettava rahatoimikamarin käyttövaroista.

Rahatoimikonttorin tehtäväksi määrättiin [6]) huolehtia Reimarsin tilan henkikirjoitusta koskevien tarpeellisten ilmoitusten antamisesta.

Määräraha revisioniapulaisen palkkaamiseksi. Revisionikonttorin anottua, että rahatoimikamari ehdottaisi kaupunginvaltuustolle toisen ylimääräisen revisioniapulaisen viran perustamista maaliskuun 1 p:stä lukien, rahatoimikamari, joka piti uusien virkain perustamista talousarviovuoden alussa sopimattomana, päätti [7]) osoittaa käyttövaroistaan 13,200 markkaa tilapäisen revisioniapulaisen palkkaamiseksi maaliskuusta joulukuuhun.

Ikäkorotusten laskeminen. Ulosottoapulainen A. P. Welin oikeutettiin [8]) ikäkorotuksen saamiseksi lukemaan hyväkseen se aika, jonka hän oli ollut ylimääräisenä ulosottoapulaisena.

Sittenkuin satamakannantakonttorin ylimääräinen nuorempi kassanhoitaja E. K. Konsin kesäkuun 1 p:nä 1919 oli määrätty ylimääräiseksi kassanhoitajaksi ja mainittu virka tammikuun 1 p:stä 1924 oli muutettu vakinaiseksi ja Konsin nimitetty sen haltijaksi, oikeutettiin [9]) hänet kaupunginvaltuuston kaupungin viranpitäjäin palvelusehtosäännön 8 §:n 3 kohdan tul-

[1]) Rkmrin pöytäk. 15 p. syysk. 1,247 §; ks. myös tätä kert. siv. 252. — [2]) Rkmrin pöytäk. 25 p. kesäk. 1,014 §. — [3]) S:n 9 p. kesäk. 925 § ja 28 p. elok. 1,163 §. — [4]) S:n 16 p. kesäk. 992 §. — [5]) S:n 14 p. huhtik. 541 §. — [6]) S:n 14 p. huhtik. 542 §. — [7]) S:n 3 p. helmik. 192 §. — [8]) S:n 9 p. kesäk. 912 §. — [9]) S:n 12 p. toukok. 760 §.

kinnasta tekemän päätöksen [1]) nojalla lukemaan hyväkseen se aika, jonka hän oli toiminut ylimääräisenä kassanhoitajana.

Rahatoimikamari oikeutti [2]) Toivoniemen maataloustöiden johtajan ja karjakon, Ryttylän puutarhurin, maataloustöiden johtajan ja karjakon sekä Toivolan maatalouskatsastajan, hänen apulaisensa ja karjanhoitajan ikäkorotusten saamiseksi lukemaan hyväkseen sen ajan, jonka he olivat olleet toimissaan. Päätös aiheutti lisäkustannuksia Toivoniemessä 7,416 markkaa ja Ryttylässä 1,024 markkaa, mitkä määrät oli suoritettava laitosten maatalouden palkkaustileiltä, jota vastoin päätös toistaiseksi ei vaikuttanut Toivolan talousarvioon.

Siivoojatar A. Marttinen, joka oli palvellut Marian sairaalassa kesäkuun 16 p:stä 1916 huhtikuun 15 p:än 1921 sekä kunnalliskodissa tammikuun 15 p:stä 1923, oli anonut ikäkorotusta kuuden vuoden palveluksesta, mutta koska hän ei ollut ollut kaupungin palveluksessa keskeytymättä, rahatoimikamari päätti [3]) evätä anomuksen.

Lastensuojelulautakunnan anottua, että kirvesmies A. Sandin, joka toukokuun 1 p:stä 1913 oli toiminut vakinaisena kaitsijana Bengtsärin kasvatuslaitoksessa, kunnes hänen toimensa kaupunginvaltuuston päätöksen [4]) nojalla lakkautettiin, ja joka joulukuun 1 p:nä 1924 oli otettu mainitun laitoksen lämmittäjäksi, oikeutettaisiin viimemainitussa, 12 yhteispalkkaluokkaan kuuluvassa toimessaan lukemaan hyväkseen aikaisempi palvelusaikansa kaitsijana, joka virka oli kuulunut 5 vakinaiseen palkkaluokkaan, rahatoimikamari päätti [5]) evätä kyseellisen anomuksen, mutta oikeuttaa Sandinin saamaan kaupunginvaltuuston joulukuussa 1924 myöntämän [6]) palkankorotuksen.

Viranpitäjäin luokitus. Rahatoimikamari päätti lukea seuraavat yhteismäärärahoista palkatut viranpitäjät alla lueteltuihin palkkaluokkiin:

kolme raittiudenvalvojaa 14 luokkaan lukien tammikuun 1 p:stä 1926 [7]);

maidontarkastuksen näytteenottajan 14 luokkaan lukien marraskuun 1 p:stä [8]); sekä

Kotkankadun talossa n:o 5 sijaitsevan tuberkulootisten miesten kodin palvelijattaren 2 luokkaan, lukien tammikuun 1 p:stä [9]). Mainittu palvelijatar ei aikaisemmin ollut kuulunut mihinkään palkkaluokkaan, vaan oli nostanut palkkaa 700 markkaa kuukaudessa, mistä oli vähennetty nautituista luontoiseduista 450 markkaa.

Suomenkielisten kansakoulujen johtokunnan tekemän esityksen kansakoulujen siivoojattarien sijoittamisesta johonkin määrättyyn palkkaluokkaan, mihin esitykseen ruotsinkielistenkin kansakoulujen johtokunta oli yhtynyt, rahatoimikamari epäsi [10]), koska siivoojattarentoimia yleensä oli pidetty sivutoimina, varsinkin kansakouluissa, joiden siivoojattarilla oli ainoastaan kahdeksan kuukauden palvelusaika.

Seuraavat yhteismäärärahoista palkatut viranpitäjät siirrettiin ylempään palkkaluokkaan tai saivat palkankorotuksen:

tilastokonttorin ylim. amanuenssi E. Ruuth 14:nnestä 16 luokkaan tammikuun 1 p:stä lukien [11]);

ammattioppilaslautakunnan kanslisti I. Schreck 300 markasta 400 markkaan kuukaudessa lukien syyskuun 1 p:stä [12]);

---

[1]) Ks. vuod. 1924 kert. siv. 87. — [2]) Rkmrin pöytäk. 24 p. maalisk. 437 §. — [3]) S:n 13 p. tammik. 77 §. — [4]) Ks. vuod. 1924 kert. siv. 147. — [5]) Rmrin pöytäk. 20 p. tammik. 108 §. — [6]) Ks. vuod. 1924 kert. siv. 77. — [7]) Rkmrin pöytäk. 13 p. lokak. 1,379 §. — [8]) S:n 27 p. lokak. 1,478 §. — [9]) S:n 28 p. heinäk. 1,086 §. — [10]) S:n 8 p. jouluk. 1,699 §. — [11]) S:n 13 p. tammik. 79 §. — [12]) S:n 13 p. lokak. 1,375 §.

köyhäinhoidon kassaviraston vahtimestari ja kaksi köyhäinhoitolautakunnan kansliain apulaisvahtimestaria 9:nnestä 10 luokkaan lukien tammikuun 1 p:stä 1926 [1]);

sähkölaitoksen toimistonesimies 13:nnesta 15 ja kaksi toimiston konttoriapulaista 12:nnesta 14 luokkaan, lukien tammikuun 1 p:stä 1926 [2]);

rakennuskonttorin huonerakennusosaston ylimääräinen arkkitehti P. Blomstedt 3,250 markasta 3,500 markkaan kuukaudessa tammikuun 1 p:stä lukien [3]);

rakennuskonttorin huonerakennusosaston kirjanpitäjä H. Sylvander 16:nnesta 17 luokkaan marraskuun 1 p:stä lukien [4]); sekä

rakennuskonttorin huonerakennusosaston rakennusmestarit V. Hedman ja A. Nyberg edellinen 3,700 markasta 4,000 markkaan ja jälkimmäinen 3,300 markasta 3,500 markkaan kuukaudessa, lukien kesäkuun 1 p:stä [5]).

Vahvistettuja palkkoja. Rahatoimikamari myönsi alla luetelluille viranpitäjille seuraavat palkat tai palkkiot:

Rahatoimikamarin vahtimestarinapulaiselle J. Svenssonille myönnettiin [6]) 300 markan palkanlisäys kuukaudessa lukien tammikuun 1 p:stä korvaukseksi kamarin henkilöauton kuljettamisesta.

Kamarin ylimääräiselle vahtimestarille K. H. Holmbergille myönnettiin [7]) 700 markasta 900 markkaan korotettu kuukausipalkka lokakuun 1 p:stä lukien.

Kamarin kahvinkeittäjättären palkkio korotettiin [8]) 150 markasta 200 markkaan kuukaudessa marraskuun 1 p:stä lukien.

Ammattioppilaslautakunta oli myöntänyt kanslistilleen G. Laurénille 400 markan kuukausipalkan, mikä merkittiin [9]) pöytäkirjaan.

Halkokonttorin tilien loppuselvittelystä myönnettiin notaari S. Puraselle 1,200 markan kuukausipalkkio lukien marraskuun 1 p:stä 1924 viimeistään kuluvan vuoden loppuun suoritettavaksi kamarin käyttövaroista [10]).

Marian sairaalan apulaislääkäri E. Qvarnström, joka marraskuun 1 p:stä 1924 lukien oli nimitetty tuberkulootisten tiedonantotoimiston ja poliklinikan apulaislääkäriksi, oli, koska jälkimmäisen viran palkka oli alempi kuin edellisen, oikeutettu saamaan aikaisemmat palkkaetunsa muuttumattomina. Tästä aiheutunut lisäkustannus suoritettiin vuoden 1924 osalta talousarvion tililtä Siirtyminen ylempään palkka-asteikkoon, jota vastoin apulaislääkäri Qvarnströmin palkka vuonna 1925 oli maksettava puheena olevan laitoksen palkkausmäärärahasta. Terveydenhoitolautakuntaa kehoitettiin [11]) aikanaan tarpeen vaatiessa tekemään esitys lisämäärärahan myöntämisestä.

Koska avustavan kaupunginpuutarhurin palkka, 30,000 markkaa, oli vahvistettu siihen aikaan, jolloin silloista IV palkka-asteikkoa noudatettiin kaupungin luokiteltujen viranpitäjäin palkkoja maksettaessa, rahatoimikamari osoitti [12]) 2,500 markkaa korkeampaan palkka-asteikkoon siirtymisen varalta menosääntöön merkitystä määrärahasta lisäykseksi mainittuun palkkamäärään.

Naisten työtupain johtokunta ilmoitti, että v. t. toimitusjohtajan palkka oli korotettu 2,000 markasta 2,200 markkaan kuukaudessa ehdoin, että jos kaupungin viranpitäjäin palkat indeksin laskun johdosta alenisivat,

---

[1]) Rkmrin pöytäk. 13 p. lokak. 1,388 §. — [2]) S:n 8 p. syysk. 1,201 §. — [3]) S:n 20 p. tammik. 114 §. — [4]) S:n 3 p. marrask. 1,502 §. — [5]) S:n 28 p. heinäk. 1,085 §. — [6]) S:n 20 p. tammik. 120 §. — [7]) S:n 8 p. syysk. 1,210 §. — [8]) Rkmrin jstn pöytäk. 21 p. lokak. 3,548 §. — [9]) S:n 16 p. jouluk. 4,343 §; vrt. tätä kert. siv. 226. — [10]) Rkmrin pöytäk. 8 p. toukok. 717 §. — [11]) S:n 24 p. maalisk. 439 §. — [12]) S:n 29 p. syysk. 1,301 §.

myönnetty korotus poistuisi, ja rahatoimikamari päätti [1]) hyväksyä tämän toimenpiteen.

Oikeus lunastaa raitiotievuosikortti vuodeksi 1926 myönnettiin [2]) kulkutautisairaalan alilääkärille H. von Willebrandille, saman sairaalan apulaislääkärille R. Forsiukselle sekä Hermannin alueläkärille G. Björkqvistille.

Viranpitäjän palkasta luontoisetujen korvaukseksi vähennettävä määrä. Rahatoimikamari päätti [3]), että ne vähennykset, jotka oli tehtävä luontoisetuja nauttivien viranpitäjäin palkoista, vuoden ensimmäisenä neljänneksenä oli laskettava 20 %:lla korotettuina vapaasta asunnosta ja 5 %:lla korotettuina vapaasta ruuasta, jota vastoin muiden vähennysten tuli pysyä muuttumattomina, paitsi palolaitoksessa, jossa vähennysten määrä aina oli noudattanut indeksin vaihteluita ja jossa korotus määrättiin 7 %:ksi viimeksi vahvistetusta määrästä. Kolmantena ja neljäntenä neljänneksenä mainitut vähennykset määrättiin [4]) saman suuruisiksi kuin aikaisemmin. Neljänneksi neljännekseksi nämä poistot vieläkin korotettiin [5]) 10 %:lla alkuperäisestä määrästä vuokriin ja 5 %:lla ruokaan nähden, joten siis edelliset 30 %:lla ja jälkimmäiset 10 %:lla ylittivät vuonna 1922 vahvistetut poistot.

Vuoden 1926 ensimmäisenä neljänneksenä luontoisetujen johdosta tehtäväin poistojen tuli [6]) olla samat kuin vuoden 1925 neljäntenä neljänneksenä.

Koska kaupunginpuutarhuri oli luopunut oikeudestaan pitää lehmää, oli hänen palkastaan vähennettävää [4]) korvausta vastaavasti alennettava, minkä ohessa hänelle myönnettiin oikeus käyttää omiin tarpeisiinsa erästä 1,500 m²:n laajuista Savilan aluetta sekä erästä 500 m²:n laajuista kaupunginpuutarhan aluetta, viimemainittua kuitenkin ainoastaan juurikasvien viljelemiseen, samasta maksusta m²:ltä, joka aikaisemmin oli vahvistettu Savilan alueesta.

Rahatoimikamari hyväksyi [8]) lastensuojelulautakunnan lähettämän ehdotuksen Ryttylän kasvatuslaitoksen parempiin asuinhuoneistoihin muuttaneiden opettajain palkoista luontoisetujen korvaukseksi vähennettävän määrän korottamisesta tammikuun 1 p:stä lukien.

Ne hätäasuntojen ja kaupungin kiinteistöjen virkailijat, joiden toimet oli katsottava sivutoimiksi, vapautettiin [9]) tammikuun 1 p:n ja toukokuun 1 p:n väliseltä ajalta velvollisuudesta suorittaa muiden kaupungin viranpitäjäin luontoiseduista suoritettavaksi määrättyä 20 %:n korotusta.

Rahatoimikamari vahvisti [10]) kaupunginagronoomin palkasta luontoisetujen korvaukseksi vähennettävän määrän siitä ajankohdasta lähtien, jolloin hänen virkansa otettiin vakinaiseen palkkasääntöön, ja päätti, että mainittu vähennys oli määrättävä vuosineljänneksittäin samoinkuin muut luontoisetujen korvaukset.

Kansanpuistojen valvoja, joka oli muuttanut pois Korkeasaarella olevasta tulipalon vahingoittamasta valvojan asunnosta, vapautettiin [11]) suorittamasta luontoisetujen korvausta lokakuun 1 p:stä lukien, mutta hänen tuli eräästä huoneesta, joka edelleen jäisi hänen käytettäväkseen, maksaa vuokraa 400 markkaa kuukaudessa, (valo ja lämpö siihen luettuna). Valvoja sai tehtäväkseen vuokrata muut ent. valvojan asunnon huoneet kamarin vahvistamasta vuokrasta.

Rahatoimikamari päätti [12]), että Seurasaaren kaitsijan vuokranvähennys vuoden ensimmäisenä neljänneksenä arvioitaisiin 600 markaksi kuukaudessa ja Korkeasaaren saarenvartijan vastaava vähennys 300 markaksi kuukaudessa.

[1]) Rkmrin pöytäk. 20 p. tammik. 110 §. — [2]) Rkmrin jstn pöytäk. 16 p. jouluk. 4,380 ja 4,412 §§. — [3]) Rkmrin pöytäk. 9 p. tammik. 43 §. — [4]) S:n 24 p. maalisk. 420 § ja 16 p. kesäk. 987 §. — [5]) S:n 15 p. syysk. 1,244 §. — [6]) S:n 22 p. jouluk. 1,821 §. — [7]) S:n 24 p. maalisk. 420 §. — [8]) S:n 7 p. huhtik. 527 §. — [9]) S:n 12 p. toukok. 753 §. — [10]) S:n 24 p. marrask. 1,592 §. — [11]) S:n 27 p. lokak. 1,481 §. — [12]) S:n 20 p. tammik. 113 §.

Viransijaisuuspalkkiot. Sittenkuin vanhempi oikeusneuvosmies F. Gylling oikeuspormestari E. Loon kuoltua oli määrätty hoitamaan avointa oikeuspormestarinvirkaa ja rikosasiain notaari G. Leopold oikeusneuvosmies J. A. Sjöblomin erottua avoimeksi joutunutta vanhemman oikeusneuvosmiehen virkaa ja avonaisiin virkoihin liittyvistä palkoista voimassa olevain asetusten mukaisesti oli maksettava edellisestä 833: 33 markkaa ja jälkimmäisestä 666: 66 markkaa sivilivirkakunnan leski- ja orpokassalle, päätti [1]) rahatoimikamari oikeuttaa mainitut henkilöt viranhoitomääräyksen kestäessä nostamaan koko virkoihin liittyvä palkka ja osoittaa puuttuvan määrän menosääntöön oikeuspormestari Loon ja neuvosmies Sjöblomin ikäkorotuksia varten merkityistä varoista, jotka muuten olisivat säästyneet kaupunginkassaan.

Rahatoimikamari osoitti [2]) raastuvanoikeuden palkkausmäärärahasta 600 markkaa palkkion maksamiseksi eversti O. N. Segercrantzille, joka kuudessa kokouksessa oli toiminut raastuvanoikeuden kahdeksannen osaston ylimääräisenä neuvosmiehenä vanhemman oikeusneuvosmiehen J. A. Sjöblomin tultua nimitetyksi toiseen virkaan.

Kaupunginvaltuuston annettua rahatoimikamarille tehtäväksi määrätä sopiva henkilö hoitamaan kunnalliskodin vastaperustettua lääkärintointa, kunnes se täytettiin vakinaisesti [3]), kamari päätti [4]) määrätä virkaan lääketieteenlisensiaatti G. Björkqvistin.

Rahatoimikamari oikeutti [5]) kaupunginkirjaston avustavan kirjastonhoitajan L. Pohjalan sijaiset, haarakirjastonjohtaja E. Grönroosin, amanuenssi F. Ruusuvuoren ja apulaisen B. Laurellin, hänen ollessaan valtioneuvoston jäsenenä jakamaan keskenään hänen palkkansa.

Rahatoimikamari osoitti [6]) käyttövaroistaan 3,000 markkaa kaupunginviskaali E. Nyyssölän sijaisen palkkaamiseksi hänelle opintomatkan tekemistä varten myönnetyn virkavapauden aikana.

Viransijaisuuspalkkioita viranpitäjän sairauden ajalta rahatoimikamari myönsi seuraavissa tapauksissa ja alempana luetellut määrät tähän tarkoitukseen menosääntöön merkitystä määrärahasta:

oikeusneuvosmies E. Gottlebenin sijaiselle kesäkuun 1 p:stä heinäkuun 15 p:än 6,750 markkaa [7]) sekä heinäkuun 15 p:stä syyskuun 1 p:än, joksi ajaksi kunnallispormestari J. von Haartmanille oli myönnetty virkavapautta ja neuvosmies Gottleben oli määrätty hoitamaan kunnallispormestarinvirkaa, samoin 6,750 markkaa [8]);

maistraatin notaarin A. Tuomisen sijaiselle huhtikuulta 600 markkaa [9]);

maistraatin kirjaajanapulaisen A. Wennerqvistin sijaiselle puolentoista kuukauden ajalta 2,287 markkaa [10]);

maistraatin kaupunginpalvelijan A. Bymanin sijaiselle kuukauden ajalta 1,000 markkaa [11]);

raatihuoneen siivoojattaren B. Janssonin sijaisille marraskuun 14 p:stä joulukuun 31 p:än 767 markkaa [12]);

oikeuspormestari E. Loo-vainajan sijaiselle maaliskuun 20 p:stä toukokuun 1 p:än 2,000 markkaa [13]);

---

[1]) Rkmrin pöytäk. 5 p. toukok. 687 §. — [2]) S:n 19 p. toukok. 771 §. — [3]) Ks. tätä kert. siv. 138. — [4]) Rkmrin pöytäk. 29 p. toukok. 844 §. — [5]) S:n 24 p. maalisk. 435 §. — [6]) S:n 22 p. jouluk. 1,820 §. — [7]) Rkmrin jstn pöytäk. 10 p. kesäk. 2,078 §. — [8]) S:n 10 p. kesäk. 2,079 §. — [9]) S:n 1 p. huhtik. 1,186 §. — [10]) S:n 10 p. kesäk. 2,080 §. — [11]) S:n 28 p. heinäk. 2,556 §. — [12]) S:n 23 p. jouluk. 4,480 §. — [13]) Rkmrin pöytäk. 19 p. toukok. 772 §.

vanhemman oikeusneuvosmiehen A. Ärtin sijaiselle kesäkuulta 1924 2,437 markkaa [1]);

vanhemman oikeusneuvosmiehen E. Forsströmin sijaiselle kahdelta kuukaudelta 4,739 markkaa [2]);

nuoremman oikeusneuvosmiehen K. Furuhjelmin sijaiselle kahdelta kuukaudelta 7,400 markkaa [3]) sekä edelleen yhdeltä kuukaudelta 3,000 markkaa [4]);

ylimääräisen neuvosmiehen Hj. Furuhjelmin sijaiselle kuukauden ajalta 3,000 markkaa [5]);

raastuvanoikeuden siviilinotaarin E. I. Lammin-Koskisen sijaiselle puolentoista kuukauden ajalta 4,680 markkaa [6]);

raastuvanoikeuden kaupunginpavelijan A. A. Nybergin sijaiselle marraskuulta 1924 1,213: 16 markkaa [7]);

ylimääräisen kaupunginviskaalin A. Brandersin sijaisille kahdelta kuukaudelta 4,730 markkaa [8]);

raatihuoneenarkiston aktuaarin F. Landgrenin sijaiselle kuukauden ajalta 2,500 markkaa [9]);

rahatoimikamarin siivoojattaren sijaiselle maaliskuun 28 p:stä huhtikuun 28 p:än 500 markkaa [10]);

rahatoimikamarin avustavan vanhemman kaupunginkirjurin A. Aureen sijaiselle kahdelta kuukaudelta 6,665 markkaa [11]);

rahatoimikonttorin nuoremman kaupunginkirjurin F. Vikstedtin sijaiselle 6 viikon ajalta 4,910 markkaa [12]);

rahatoimikonttorin kamreeriosaston konttorikirjurin H. Wärnhjelmin sijaiselle yhdeltä kuukaudelta 1,430 markkaa [13]);

rahatoimikonttorin ylimääräisen apulaisen A.-M. Grönbergin sijaiselle yhdeltä kuukaudelta 1,430 markkaa [14]);

satamakannantakonttorin hissikoneenkäyttäjän C. J. Hagmanin sijaiselle kahdelta kuukaudelta 2,860 markkaa [15]);

työnvälitystoimiston osastonjohtajan R. Hännisen sijaiselle puolelta kuukaudelta 735 markkaa [16]);

työnvälitystoimiston apulaisen U. Vinhan sijaiselle yhdeltä kuukaudelta 1,500 markkaa [17]);

rakennustarkastaja M. Gripenbergin sijaiselle yhdeltä kuukaudelta 4,000 markkaa [18]);

terveydenhoitolautakunnan sihteerin A. Tuomisen sijaiselle kahdelta kuukaudelta 1,800 markkaa [19]);

terveydenhoitolautakunnan toimiston puhtaaksikirjoittajattaren A. Wilskmanin sijaiselle kahdelta kuukaudelta 2,000 markkaa [20]);

terveydenhoitolautakunnan vahtimestarin H. F. Tallqvistin sijaiselle kahden viikon ajalta 650 markkaa [21]);

aluelääkäri G. Björkqvistin sijaiselle maaliskuun 24 p:stä huhtikuun 15 p:än 1,050 markkaa [22]);

---

[1]) Rkmrin jstn pöytäk. 7 p. tammik. 119 §. — [2]) S:n 7 p. lokak. 3,316 §. — [3]) S:n 3 p. kesäk. 1,996 §. — [4]) S:n 18 p. elok. 2,729 §. — [5]) S:n 10 p. kesäk. 2,085 §. — [6]) S:n 7 p. lokak. 3,317 §. — [7]) S:n 7 p. tammik. 118 §. — [8]) S:n 4 p. elok. 2,587 §. — [9]) S:n 25 p. helmik. 756 §. — [10]) S:n 6 p. toukok. 1,580 §. — [11]) Rkmrin pöytäk. 9 p. tammik. 44 § ja 10 p. helmik. 221 §. — [12]) S:n 29 p. toukok. 826 §. — [13]) S:n 12 p. toukok. 762 §. — [14]) S:n 3 p. helmik. 187 §. — [15]) Rkmrin jstn pöytäk. 28 p. tammik. 395 §. — [16]) S:n 23 p. jouluk. 4,482 §. — [17]) S:n 29 p. huhtik. 1,490 §. — [18]) S:n 11 p. elok. 2,693 §. — [19]) S:n 1 p. huhtik. 1,185 §. — [20]) S:n 21 p. tammik. 301 § ja 25 p. helmik. 758 §. — [21]) S:n 25 p. helmik. 757 §. — [22]) Rkmrin pöytäk. 21 p. huhtik. 594 §.

terveyspoliisin kaitsijan J. Roosin sijaiselle kahdelta kuukaudelta 3,000 markkaa [1]);

ammattientarkastaja I. Schreckin sijaiselle yhdeltä kuukaudelta 1,500 markkaa [2]);

desinfioitsija E. Skjöldin sijaiselle vähintään kahden viikon ajalta 300 markkaa maksettavaksi laskun mukaan [3]);

veneeristen tautien vastustamiseksi toimivan terveystoimiston assistentin sijaiselle siltä kahden kuukauden ajalta, jona edellinen korvauksetta hoiti lääkärinvirkaa lääkäri J. Lojanderin sairauden aikana, 3,000 markkaa [4]);

kunnan hammasklinikan toisen assistentin H. Laurentin sijaiselle 6 viikon ajalta 4,200 markkaa [5]);

köyhäinhoitolautakunnan tarkastajan S. Amirchanjanzin sijaiselle 2 viikolta 450 markkaa [6]);

köyhäinhoitolautakunnan tarkastajan S. Soldanin sijaiselle yhdeltä kuukaudelta 900 markkaa [7]) sekä edelleen yhdeltä kuukaudelta 900 markkaa [8]);

köyhäinhoitolautakunnan tarkastajan A. Ritzin sijaiselle yhdeltä kuukaudelta 900 markkaa [9]);

köyhäinhoitolautakunnan tarkastajan V. Lindgrenin sijaiselle lokakuun 17:nnestä 31 p:än 450 markkaa [10]);

köyhäinhoitolautakunnan vahtimestarin E. Johanssonin sijaiselle yhdeltä kuukaudelta 900 markkaa [11]);

köyhäinhoidon kassa- ja tiliviraston kirjanpitäjän E. Johanssonin sijaiselle kahdelta kuukaudelta 2,640 markkaa [12]);

kunnalliskodin lääkärin G. Björkqvistin sijaiselle maaliskuun 24 p:stä huhtikuun 15 p:än 450 markkaa [13]);

kunnalliskodin osastonhoitajattaren K. Karangon sijaiselle yhdeltä kuukaudelta 650 markkaa [14]);

oikeusavustaja N. Lindegrénille, joka v. t. lastenhuoltotarkastajan K. Rydmanin sairauden aikana vuonna 1924 oli hoitanut hänen kiireellisimpiä tehtäviään, 500 markkaa [15]);

lastensuojelulautakunnan tarkastajan A. Stegmanin sijaiselle yhden kuukauden ajalta määrän, joka vastasi kuukauden pohjapalkkaa 4:nnessä palkkaluokassa elokuun palkkoja maksettaessa noudatetun asteikon mukaan [16]);

Kullantorpan lastenkodin keittäjättären M. Astolan sijaiselle yhdeltä kuukaudelta 760 markkaa [17]);

ammattioppilaskodin johtajattaren H. Poijärven sijaiselle puolelta kuukaudelta 762: 50 markkaa [18]);

kaupunginkirjaston avustavan kirjastonhoitajan L. Pohjalan sijaiselle 2 viikon ajalta 800 markkaa [19]);

kaupunginkirjaston amanuenssin E. Hertzin sijaiselle helmikuun 24 p:n ja huhtikuun 24 p:n väliseltä ajalta 1,992 markkaa [19]);

---

[1]) Rkmrin jstn pöytäk. 21 p. tammik. 302 §. — [2]) S:n 4 p. maalisk. 853 §. — [3]) S:n 1 p. huhtik. 1,189 §. — [4]) S:n 21 p. tammik. 303 § ja 25 p. helmik. 759 §. — [5]) S:n 25 p. marrask. 4,152 §. — [6]) Rkmrin pöytäk. 12 p. toukok. 758 §. — [7]) Rkmrin jstn pöytäk. 11 p. helmik. 595 §. — [8]) Rkmrin pöytäk. 14 p. huhtik. 544 §. — [9]) Rkmrin jstn pöytäk. 4 p. maalisk. 852 §. — [10]) Rkmrin pöytäk. 10 p. marrask. 1,540 §. — [11]) S:n 14 p. heinäk. 1,072 §. — [12]) Rkmrin jstn pöytäk. 4 p. maalisk. 851 §. — [13]) Rkmrin pöytäk. 14 p. huhtik. 546 §. — [14]) Rkmrin jstn pöytäk. 18 p. elok. 2,728 §. — [15]) S:n 7 p. tammik. 120 §. — [16]) S:n 11 p. elok. 2,691 §. — [17]) Rkmrin pöytäk. 14 p. heinäk. 1,073 §. — [18]) S:n 8 p. syysk. 1,203 §. — [19]) Rkmrin jstn pöytäk. 29 p. huhtik. 1,489 §.

kaupunginkirjaston amanuenssin E. Kytömaan sijaiselle 2 kuukaudelta marraskuun 12 p:stä 1924 lukien 1,992 markkaa [1]) sekä edelleen lokakuun 3:nnesta 11 p:än 312 markkaa [2]);

kaupunginkirjaston amanuenssin A. Hertzin sijaiselle joulukuun 27 p:n 1924 ja helmikuun 1 p:n 1925 väliseltä ajalta 1,200 markkaa sekä maaliskuun 5 p:n ja huhtikuun 5 p:n väliseltä ajalta 1,104 markkaa [3]);

kaupunginkirjaston amanuenssin I. Weckmanin sijaiselle 6 viikolta 1,600 markkaa [4]);

kaupunginkirjaston amanuenssin V. Dahlbergin sijaiselle yhdeltä kuukaudelta 624 markkaa [2]);

kaupunginkirjaston amanuenssin F. Ruusuvuoren sijaiselle marraskuun 15 ja 23 p:n väliseltä ajalta 208 markkaa [5]);

kaupunginkirjaston amanuenssin K. Färlingin sijaiselle yhdeltä viikolta 216 markkaa [5]);

kaupunginorkesterin jäsenen C. Lindelöfin sijaiselle kahdelta kuukaudelta 3,000 markkaa [6]);

kaupungininsinööri G. Lindqvistin sijaiselle kahdelta kuukaudelta 3,960 markkaa [7]);

rakennuskonttorin apulaistyöpäällikön B. Weckmanin sijaiselle kahdelta kuukaudelta 9,240 markkaa [8]), edelleen kahdelta kuukaudelta 9,240 markkaa [9]) sekä lopuksi neljältä kuukaudelta 4,410 markkaa kuussa [10]);

insinööreille V. Hirnille ja G. Nyströmille 800 markan lisäpalkkion kumpaisellekin siltä ajalta, jolloin he kaupungininsinööri G. Lindqvistin sairauden aikana olivat hoitaneet edellinen rakennuskonttorin satamarakennusosaston työpäällikön, jälkimmäinen saman osaston apulaistyöpäällikön virkaa [11]); sekä

rakennuskonttorin konttoriapulaisen S. Berggrenin sijaiselle kahdelta kuukaudelta 2,000 markkaa [12]).

Rahatoimikamarin osoitettua [13]) varoja tuberkulootisten poliklinikan ylihoitajattaren sijaisen palkkaamiseksi marras- ja joulukuuksi 1924 ja kaupungin viranpitäjäin sittemmin saatua palkankorotuksen, jonka sijainer, U. Witte, oppilaskoulun kolmannen vuoden oppilaana oli oikeutettu saamaan, osoitti [14]) rahatoimikamari tähän tarkoitukseen 125 markkaa vuoden 1924 menosäännön määrärahasta sairauden aikaisia viransijaisia varten.

Sekalaisia palkkioita. Sihteeri A. Ervastille annettiin toimeksi [15]) laatia ehdotus kaupungin viranomaisten asettamain komiteain ja valiokuntain puheenjohtajille ja jäsenille maksettaviksi palkkioiksi.

Rahatoimikamari päätti [16]) määrätä laamanni J. Ugglalle maksettavaksi 3,000 markkaa komiteamenoja varten varatusta määrärahasta palkkioksi siitä lausunnosta, jonka hän oli antanut kaupungin ulosottotoimin tapahtuvan veronkannon uudestaan järjestämisestä annetun ehdotuksen lainsäädännöllisistä edellytyksistä.

Tilintarkastaja J. Somerille määrättiin [17]) suoritettavaksi rahatoimikamarin käyttövaroista 2,000 markkaa palkkioksi erinäisten toisen kaupungin-

[1]) Rkmrin jstn pöytäk. 14 p. tammik. 206 §. — [2]) S:n 28 p. lokak. 3,711 §. — [3]) S:n 4 p. helmik. 529 § ja 29 p. huhtik. 1,489 §. — [4]) S:n 4 p. elok. 2,588 §. — [5]) S:n 25 p. marrask. 4,153 §. — [6]) Rkmrin pöytäk. 17 p. helmik. 263 §. — [7]) S:n 28 p. huhtik. 647 §. — [8]) Rkmrin jstn pöytäk. 28 p. tammik. 396 §. — [9]) Rkmrin pöytäk. 14 p. huhtik. 545 §. — [10]) S:n 4 p. elok. 1,117 §. — [11]) S:n 8 p. syysk. 1,207 §. — [12]) Rkmrin jstn pöytäk. 11 p. elok. 2,692 §. — [13]) Ks. vuod. 1924 kert. siv. 252. — [14]) Rkmrin jstn pöytäk. 7 p. tammik. 122 §. — [15]) Rkmrin pöytäk. 3 p. helmik. 177 §. — [16]) S:n 24 p. huhtik. 616 §. — [17]) Rkmrin jstn pöytäk. 11 p. marrask. 3,862 §.

voudin kansliassa esiintyneiden epäkohtain johdosta toimitetusta tarkastuksesta[1]).

Rahatoimikamari osoitti[2]) komiteamenojen määrärahasta 6,000 markkaa kaupungin ja sen ympäristön liikenneoloja tutkimaan asettamalleen komitealle[3]) rautatielinjan länsipuoleisia liikenneväyliä koskevain kysymysten selvittelyä varten.

Rahatoimikamarin avustava vahtimestari E. Niemura määrättiin[4]) vuonna 1926 hoitamaan kamarin autonkuljettajan tointa 400 markan kuukausipalkkiosta.

Vuokrantarkkailulautakunnan arkiston rahatoimikamari päätti[5]) antaa maistraatinaktuaari F. Landgrenin hoitoon, jonka tuli järjestää se laskua vastaan maksettavasta korvauksesta. Sittemmin osoitettiin[6]) tähän tarkoitukseen 200 markkaa kamarin käyttövaroista.

Rahatoimikamari määräsi[7]) maksettavaksi komiteamenojen määrärahasta 800 markkaa palkkioiksi eräille sen komitean jäsenille, jonka kamari oli asettanut selvittämään erään lastenkodin sijoituskysymystä sekä arvioimaan rakennuksen teettämisestä sille aiheutuvia kustannuksia.

Käyttövaroistaan kamari osoitti[8]) 5,000 markkaa palkkioksi professori V. Grönholmille, joka asiantuntijana oli tutkinut Bengtsårin kasvatuslaitoksen oppilaat ja antanut ohjeita siellä puhjenneen silmäkulkutaudin vastustamiseksi.

Rahatoimikamari epäsi[9]) kaupungin yleisten töiden hallituksen esityksen 19,000 markan myöntämisesta lisäpalkkioiksi niille hallituksen alaisille virkamiehille, joille heidän vakinaisen työnsä lisäksi oli uskottu hätäaputöiden järjestäminen.

Sihteerin palkkaamiseksi rahatoimikamari myönsi[10]) uutta rakennusjärjestysehdotusta laatimaan asetetulle komitealle 600 markkaa komiteamenojen määrärahasta. Sittemmin kamari osoitti[11]) mainitun komitean sihteerille apulaiskaupunginasemakaava-arkkitehti B. Aminoffille 900 markkaan korotetun palkkion suoritettavaksi kyseellisestä määrärahasta.

Kirjanpitäjä H. Sylvanderille osoitettiin[12]) rahatoimikamarin käytettäväksi tilapäismenoihin varatusta määrärahasta 1,500 markkaa palkkioksi kaupungin palovakuutusten luettelon laatimisesta.

Rakennuskonttorin piirustajalle E. Monnille myönnettiin[13]) rahatoimikamarin käyttövaroista 1,000 markan palkkio Hertonäsin huvilain valvonnasta.

Poliisikonstaapeli K. Spaakille myönnettiin[14]) niinikään kamarin käyttövaroista 200 markkaa Koskelan työväenasuntojen hoidosta.

Rahatoimikamari päätti[15]) antaa Nikkilän mielisairaalan toimitsijalle tehtäväksi eri palkkiosta maksaa eräitä rakennuskonttorin työpalkkoja ja rahtimaksuja Nikkilässä.

Tehdaskorttelin n:o 178 isännöitsijä oikeutettiin[16]) kesäkuun 1 p:stä suorittamaan herra K. W. Lindforsille 575 markkaa kuukaudelta järjestyksen ylläpitämisestä alueella. Samalla rahatoimikamari päätti, että mainitut kustannukset peitettäisiin alueelta kertyvillä tuloilla.

---

[1]) Ks. tätä kert. siv. 214. — [2]) Rkmrin jstn pöytäk. 11 p. helmik. 611 §. — [3]) Ks. vuod. 1923 kert. siv. 258. — [4]) Rkmrin pöytäk. 30 p. jouluk. 1,847 §. — [5]) Rkmrin jstn pöytäk. 11 p. helmik. 596 §. — [6]) S:n 25 p. helmik. 751 §. — [7]) S:n 7 p. heinäk. 2,430 §. — [8]) Rkmrin pöytäk. 20 p. tammik. 109 §. — [9]) S:n 24 p. maalisk. 434 §. — [10]) S:n 3 p. maalisk. 341 §. — [11]) S:n 20 p. lokak. 1,417 §. — [12]) Rkmrin jstn pöytäk. 8 p. huhtik. 1,263 §. — [13]) Rkmrin pöytäk. 8 p. syysk. 1,209 §. — [14]) S:n 15 p. jouluk. 1,744 §. — [15]) S:n 7 p. tammik. 33 §. — [16]) S:n 7 p. heinäk. 1,059 §.

Rahatoimikamari osoitti[1]) käyttövaroistaan 200 markkaa palkkioksi kaupunginpalvelija K. F. Nilssonille eräiden yhdistykselle Sailors home kuuluvien huonekalujen etsimisestä.

Herra F. F. Mäkiselle, joka sen lisäksi, että oli suorittanut erilaisia töitä eräälle kaupungin halkokonttorin urakoitsijalle, myöskin oli hoitanut eräitä halkokonttorin velvollisuuksiin kuuluvia tehtäviä ja sen johdosta anonut korvausta eräistä suorituksista ja tappioista, jotka hänelle tästä olivat aiheutuneet, osoitettiin[2]) 3,000 markkaa rahatoimikamarin käyttövaroista ehdoin, että hän sitoutui tämän jälkeen olemaan esittämättä mitään korvausvaatimuksia kaupungille.

Kunnan työntekijäin palkat. Siitä 750,000 markan suuruisesta määrärahasta, jonka kaupunginvaltuusto joulukuun 17 p:nä 1924 oli myöntänyt[3]) palkkajärjestelyn toteuttamisesta aiheutuvien lisämenojen peittämiseksi, rahatoimikamari päätti[4]) myöntää m. m. seuraavat lisäykset: Länsisataman rakennustöiden jatkamiseksi varattuun määrärahaan 80,000 markkaa sekä uuden höyrypursilaiturin rakentamiseksi Kaivopuiston uimahuoneen luo myönnettyyn määrärahaan 15,000 markkaa.

Teknillisten laitosten työntekijäin valitettua, että heidän palkkansa olivat huonommat kuin vastaavien, yksityisliikkeiden palveluksessa olevien työntekijäin ja sen johdosta anottua palkanparannusta rahatoimikamari päätti[5]), että teknillisten laitosten palveluksessa oleville ammattitaitoisille putkityöntekijöille heinäkuun 1 p:stä lukien myönnettäisiin 10 %:n palkankorotus, joka kuitenkin katsottaisiin konjunktuurikorotukseksi ja siis voitaisiin peruuttaa; kuitenkaan niillä työntekijöillä, jotka saisivat tämän palkankorotuksen, ei olisi oikeutta saada elinkustannusindeksin kohoamisesta johtuvaa korotusta, ennenkuin tämä ylittäisi myönnetyn 10 %:n korotuksen, paitsi siinä tapauksessa, että vapaidenkin markkinain palkat kohoaisivat.

Esiteltäessä kaupunginvaltuuston päätöstä[6]) elinkustannusindeksin laskemisen perusteista rahatoimikamari päätti[7]) huomauttaa asianomaisille laitoksille, että indeksin kohoamisen aiheuttama korotettu palkka oli suoritettava myöskin niille kaupungin työntekijöille, jotka olivat olleet kaupungin palveluksessa heinä—syyskuussa, vaikkakin he sittemmin olisivat eronneet, jos he tulivat noutamaan heille tulevat lisämäärät.

Helsingin kaupungin kunnantyöntekijäin keskusneuvosto oli anonut työntekijäin palkkain korottamista, loma-ajan pitentämistä ja ikäkorotusten myöntämistä, minkä ohessa puhtaanapitohallitus siltä vaaditussa lausunnossa oli ehdottanut, että puhtaanapitolaitoksessa työn laadun vuoksi maksettaisiin aputyöläisille suuremmat palkat kuin vastaavissa rakennuskonttorin töissä. Rahatoimikamari päätti[8]) kuitenkin olla ryhtymättä yleiseen palkankorotukseen liukuvan palkkausjärjestelmän ollessa voimassa, evätä puhtaanapitohallituksen ehdotuksen sekä ilmoittaa hakijalle, että kysymystä kesäloman pituudesta pohdittiin paraikaa komiteassa ja ettei kamari voinut puoltaa ikäkorotusten myöntämistä työntekijöille.

Sama järjestö teki myöskin esityksen, että kaupungin palveluksessa oleville kivityöntekijöille maksettaisiin palkka kaupunginvaltuuston vahvistaman liukuvan palkkausjärjestelmän mukaan, mutta rahatoimikamari päätti[9]) evätä anomuksen, koska kivityöntekijäin palkat suoritettiin sopimuksen

[1]) Rkmrin jstn pöytäk. 30 p. kesäk. 2,397 §. — [2]) Rkmrin pöytäk. 29 p. syysk. 1,313 §. — [3]) Ks. vuod. 1924 kert. siv. 78. — [4]) Rkmrin pöytäk. 27 p. tammik. 130 §. — [5]) S:n 28 p. heinäk. 1,090 §. — [6]) Ks. tätä kert. siv. 66. — [7]) Rkmrin pöytäk. 20 p. lokak. 1,408 §. — [8]) S:n 17 p. marrask. 1,579 §. — [9]) S:n 1 p. jouluk. 1,652 §.

mukaan ja rakennuskonttorin palkkatariffi noudatti elinkustannusindeksin vaihteluita.

Hätäaputyön saamisen ehdot. Rahatoimikamari päätti [1]), että kuten aikaisemminkin ainoastaan Helsingin kaupungissa henkikirjoitettuja henkilöitä otettaisiin kaupungin hätäaputöihin ja näistä ensi sijassa suuriperheisiä; kaupungin ulkopuolelle siirtyneitä henkilöitä, jotka aikaisemmin säännöllisesti olivat olleet kaupungin töissä ja joilla oli ollut täällä työansionsa, saisi ainoastaan poikkeustapauksissa työnvälitystoimiston harkinnan mukaan ottaa mainittuihin töihin.

Naisten työttömyys. Rahatoimikamari päätti [2]) kehoittaa puhtaanapitolaitosta säännöllistä 15 % alemmasta palkasta ottamaan työhön 100 työtöntä naista perusteellisesti puhdistamaan kaupungin katuja, yleisiä paikkoja, rantoja ja pihamaita käyttämällä laitoksen menosääntöön lakaisua varten merkittyä määrärahaa, ja oli tällä tilillä mahdollisesti syntyvä vajaus kamarin toimesta peitettävä lumitöiden määrärahan varoilla.

Sittemmin kamari päätti [3]), että edellä mainittuihin suursiivoustöihin otetut naiset saisivat saman tuntipalkan, joka maksettiin rakennuskonttorin järjestämissä hätäaputöissä, eli 3: 90 markkaa, minkä ohessa kamari päätti kehoittaa puhtaanapitohallitusta selittämään, mistä johtui, että puhtaanapitolaitoksen töissä oli maksettu tuntuvasti korkeammat tuntipalkat kuin rakennuskonttorissa.

Ompelukurssien järjestäminen työttömille naisille. Naisten työtupain johtokunta oikeutettiin [4]) panemaan käyntiin työttömien naisten ompelukursseja, joita varten oli luvattu avustusta valtion varoista, mutta kysymys määrärahan myöntämisestä tähän tarkoitukseen oli vastedes otettava uudelleen käsiteltäväksi.

Mainittuja kursseja, jotka päättyivät huhtikuun 30 p:nä, oli rahatoimikamarin päätöksen [5]) nojalla jatkettava kesäkuun 15 p:än, mihin tarkoitukseen kamari myönsi 40,750 markkaa työttömyyden lieventämiseksi myönnetystä 100,000 markan valtionavusta.

Kurssien päätyttyä lähetettiin [6]) niistä rahatoimikamarille kirjallinen selonteko.

Naisten työtuvat. Rahatoimikamarin kanslia oli kehoittanut naisten työtupain johtokuntaa viipymättä panettamaan alulle helpohkoja töitä n. 40—50 työttömälle naiselle sekä sopimaan Helsingin kaupunkilähetyksen kanssa samanlaisten töiden järjestämisestä n. 40 naiselle 30,000 markan korvauksesta, joka suoritettaisiin sosialiministeriön tähän tarkoitukseen myöntämästä 100,000 markan apurahasta. Kamari hyväksyi [7]) tämän toimenpiteen ja velvoitti kaupunkilähetyksen työpalkkoihin nähden noudattamaan samoja periaatteita kuin työtupain johtokunta.

Menosäännön määrärahasta Naisten työtuvat kamari myönsi [5]) 20,000 markkaa töiden järjestämiseksi vanhemmille työttömille naisille.

Myönnettyjä eläkkeitä. Rahatoimikamari myönsi voimassa olevan eläkeohjesäännön määräysten mukaisesti elinkautiseläkkeitä seuraaville viranpitäjille ja työntekijöille seuraavat kuukausimäärät VI palkka-asteikkoa noudatettaessa, erikseen mainittuja tapauksia lukuun ottamatta:

maistraatin kaupunginpalvelijalle C. G. Lindqvistille 1,208 markkaa joulukuun 1 p:stä lukien [8]);

---

[1]) Rkmrin pöytäk. 27 p. tammik. 128 §. — [2]) S:n 13 p. helmik. 235 §. — [3]) S:n 17 p. helmik. 254 §. — [4]) S:n 27 p. tammik. 129 §. — [5]) S:n 5 p. toukok. 663 §. — [6]) Rkmrin jstn pöytäk. 16. p. kesäk. 2,238 §. — [7]) Rkmrin pöytäk. 24 p. huhtik. 598 ja 599 §§. — [8]) S:n 30 p. jouluk. 1,856 §.

satamakannantakonttorin hissikoneenkäyttäjälle C. J. Hagmanille 521 markkaa huhtikuun 1 p:stä lukien [1]);

Kivelän sairaalan alihoitajattarelle E. S. Kokolle 961 markkaa joulukuun 1 p:stä lukien [2]);

Laversin kasvatuslaitoksen johtajalle A. E. Holménille 1,249 markkaa, siitä vähennettynä 8,000 markan vuotuinen valtioneläke, kesäkuun 1 p:stä lukien [3]);

suomenkielisten kansakoulujen opettajattarelle H. M. F. Genetzille 1,208 markkaa, siitä vähennettynä 8,000 markan vuotuinen valtioneläke, syyskuun 1 p:stä lukien [4]);

suomenkielisten kansakoulujen opettajattarelle A. G. Johanssonille 1,667 markkaa, siitä vähennettynä 8,000 markan vuotuinen valtioneläke, syyskuun 1 p:stä lukien [5]);

suomenkielisten kansakoulujen opettajattarelle B. M. Paqvalénille 1,208 markkaa, siitä vähennettynä 8,000 markan vuotuinen valtioneläke, syyskuun 1 p:stä lukien [6]);

suomenkielisten kansakoulujen opettajattarelle I. S. Hannikaiselle 1,427 markkaa, siitä vähennettynä 8,000 markan vuotuinen valtioneläke, syyskuun 1 p:stä lukien [7]);

suomenkielisten kansakoulujen opettajattarelle J. C. Groundstroemille 793 markkaa, siitä vähennettynä 6,400 markan vuotuinen valtioneläke, syyskuun 1 p:stä lukien [8]);

ruotsinkielisten kansakoulujen opettajalle M. Thorsille 1,887 markkaa, siitä vähennettynä hänelle tuleva valtioneläke, syyskuun 1 p:stä lukien [9]);

ruotsinkielisten kansakoulujen opettajattarelle A. Malmbergille 1,427 markkaa, siitä vähennettynä hänelle tuleva valtioneläke, syyskuun 1 p:stä lukien [10]);

palolaitoksen koneenkäyttäjälle J. R. Flinckille 1,526 markkaa lukien tammikuun 1 p:stä 1926 [11]);

vesijohtolaitoksen viilaajalle K. V. Janssonille 771 markkaa, lukien tammikuun 1 p:stä 1926 [12]);

vesijohtolaitoksen työntekijälle J. H. Åvallille 412 markkaa lokakuun 1 p:stä lukien [13]);

rakennuskonttorin työnjohtajalle K. A. Bergströmille 269 markkaa lukien marraskuun 1 p:stä 1924 [14]);

rakennuskonttorin katuosaston työntekijälle J. G. Lehdolle 590 markkaa maaliskuun 1 p:stä lukien [15]);

rakennuskonttorin kirvesmiehelle V. Jokiselle 380 markkaa heinäkuun 1 p:stä lukien [16]);

rakennuskonttorin katuosaston työntekijälle A. Pärnäselle 551 markkaa syyskuun 1 p:stä lukien [17]);

rakennuskonttorin katuosaston työntekijälle V. Anderssonille 635 markkaa lokakuun 1 p:stä lukien [18]);

rakennuskonttorin katuosaston työntekijälle F. Åfeltille 258 markkaa elokuun 1 p:stä lukien [19]);

---

[1]) Rkmrin pöytäk. 14 p. huhtik. 548 §. — [2]) S:n 20 p. lokak. 1,423 § ja rkmrin jstn pöytäk. 11 p. marrask. 3,876 §. — [3]) Rkmrin pöytäk. 10 p. marrask. 1,531 §. — [4]) S:n 29 p. syysk. 1,290 §. — [5]) S:n 29 p. syysk. 1,291 §. — [6]) S:n 27 p. lokak. 1,475 §. — [7]) S:n 17 p. marrask. 1,581 §. — [8]) S:n 17 p. marrask. 1,582 § ja 15 p. jouluk. 1,732 §. — [9]) S:n 4 p. elok. 1,118 §. — [10]) S:n 4 p. elok. 1,119 §. — [11]) S:n 15 p. jouluk. 1,733 §. — [12]) S:n 8 p. syysk. 1,200 §. — [13]) S:n 10 p. marrask. 1,532 §. — [14]) S:n 15 p. syysk. 1,239 §. — [15]) S:n 31 p. maalisk. 477 § ja 30 p. kesäk. 1,038 §. — [16]) S:n 4 p. elok. 1,115 §. — [17]) S:n 20 p. lokak. 1,420 §. — [18]) S:n 20 p. lokak. 1,421 §. — [19]) S:n 15 p. jouluk. 1,731 §.

rakennuskonttorin satamaosaston työntekijälle M. Siroselle 424 markkaa tammikuun 1 p:stä lukien [1]);

rakennuskonttorin satamaosaston työntekijälle K. J. Ulmoselle, jonka vuonna 1923 tapaturman aiheuttaman työkyvyttömyyden johdosta oli ollut pakko erota toimestaan, 274 markkaa syyskuun 1 p:stä lukien [2]);

rakennuskonttorin satamaosaston yövartijalle J. Nordströmille 594 markkaa marraskuun 1 p:stä lukien [3]);

puhtaanapitolaitoksen työntekijälle T. Sinisalolle 618 markkaa toukokuun 1 p:stä lukien [4]);

puhtaanapitolaitoksen työntekijälle H. J. Flinckille 375 markkaa kesäkuun 1 p:stä lukien [5]);

puhtaanapitolaitoksen työntekijälle A. Hietalalle 578 markkaa heinäkuun 1 p:stä lukien [6]);

kaupunginistutusten työntekijättärelle J. Itkoselle 330 markkaa IV palkka-asteikon mukaan, lukien tammikuun 1 p:stä 1924 [7]); sekä

kaasulaitoksen työntekijälle I. Isomäelle; eläkkeen määrä vahvistettaisiin vasta hänen erotessaan [8]).

Kaupungin työntekijäin tapaturmavakuutus. Rahatoimikamari päätti [9]) tammikuun 1 p:än 1926 sanoa irti Keskinäisen henkivakuutuslaitos Sammon kanssa kaupungin työntekijäin tapaturmavakuutuksesta tehdyn sopimuksen ja hankkia tarjouksia tällaisen sopimuksen solmiamiseksi kaikilta suuremmilta vakuutuslaitoksilta.

Työntekijäin tapaturmavakuutuksesta annetussa laissa säädetty ryhmävakuutus päätettiin [10]) ottaa Tapaturmavakuutusosakeyhtiö Kullervossa. Tämän ohessa oli kaikkia kaupungin virastoja ja laitoksia kehoitettava lähettämään tietoja niiden työläisten luvusta, jotka kaupungin oli vakuutettava tapaturman varalta, sekä heidän keskipalkastaan.

Tapaturmavahingonkorvaus. Koska lihantarkastusaseman kantaja J. E. Träskman oli saanut täyden palkan siltä ajalta, jonka hän tapaturman johdosta oli ollut virkavapaana, rahatoimikamari päätti [11]), että Keskinäisen vakuutuslaitos Sammon hänelle suorittama 160 markan suuruinen vahingonkorvaus oli maksettava kaupunginkassaan.

Vakuutusneuvosto ilmoitti [12]), ettei rahatoimikamarin tiedustelu jatkuvan vahingonkorvauksen maksamisesta tallirenki K. V. Saloselle aiheuttanut mitään muutosta vakuutusneuvoston joulukuun 20 p:nä 1923 tekemään päätökseen [13]).

Työmies A. Murrolle, joka ollessaan työssä työlaitoksella oli saanut pienehkön vamman, myönnettiin [14]) 300 markan vahingonkorvaus kerta kaikkiaan rahatoimikamarin käyttövaroista.

Kuolinpesän oikeus nostaa palkka. Satamakannantakonttorin ylim. vahtimestarin C. C. Hakulinin kuoltua elokuun 7 p:nä oikeutettiin [15]) hänen kuolinpesänsä nostamaan koko hänen elokuun palkkansa.

Rahatoimikamari oikeutti [16]) kaupunginkirjaston vahtimestarivainajan G. V. Siljanderin lesken asumaan vahtimestarin asunnossa lokakuun 1 p:än, minkä johdosta uuden vahtimestarin A. Lindgrenin mainittuun päivään asti tuli saada vähentämätön palkka.

---

[1]) Rkmrin pöytäk. 24 p. maalisk. 424 §. — [2]) S:n 8 p. jouluk. 1,701 §. — [3]) S:n 20 p. lokak. 1,422 §. — [4]) S:n 9 p. kesäk. 921 §. — [5]) S:n 9 p. kesäk. 922 §. — [6]) S:n 9 p. kesäk. 923 §. — [7]) S:n 13 p. tammik. 76 §. — [8]) S:n 6 p. lokak. 1,344 §. — [9]) S:n 8 p. syysk. 1,206 §. — [10]) S:n 22 p. jouluk. 1,823 §. — [11]) Rkmrin jstn pöytäk. 4 p. maalisk. 849 §. — [12]) S:n 21 p. tammik. 233 §. — [13]) Ks. vuod. 1924 kert. siv. 256. — [14]) Rkmrin pöytäk. 17 p. maalisk. 398 §. — [15]) S:n 8 p. syysk. 1,198 §. — [16]) S:n 7 p. heinäk. 1,055 §.

Marraskuun 9 p:nä kuolleen soittaja G. Maestrin leskelle myönnettiin [1]) oikeus nostaa koko hänen marraskuun palkkansa.

Hautausapu. Eläkkeellä olleen kulkutautisairaalan yövartijan K. A. Renströmin kuoltua oli hänen leskelleen suoritettava [2]) kamarin käyttövaroista hautausavuksi 500 markkaa.

Lahjapalkkio. Rahatoimikamari osoitti [3]) käyttövaroistaan 1,000 markkaa lahjapalkkioksi rakennuskonttorin huonerakennusosaston konttoriapulaiselle K. M. Ugglalle tämän 60-vuotispäivänä.

Vuokra-avustuksia. Koska rahatoimikamarin vahtimestarinapulaisen J. Svenssonin kamarin autonkuljettajana oli ollut pakko vuokrata itselleen toinen huoneisto, päätti [4]) rahatoimikamari myöntää hänelle kamarin henkilöauton käyttöä ja kunnossapitoa varten merkitystä määrärahasta vuokra-avustusta 200 markkaa kuukaudessa lukien helmikuun 15 p:stä vuoden loppuun.

Helsingin työttömäin avustuskomitea oli anonut 3,000 markan avustusta kansliahuoneiston vuokraamiseksi, ja kamari päätti [5]) tammikuun 1 p:n ja toukokuun 31 p:n väliseksi ajaksi osoittaa mainitulle järjestölle 600 markkaa kuukaudessa ehdoin, että hakija kuukausittain avustusta nostettaessa esitti todistuksen siitä, että se avustusten jakamista varten oli tarvinnut puheena olevaa, Helsingin työväenyhdistyksen talossa sijaitsevaa huoneistoa. Määräraha oli osoitettava maksettavaksi kamarin käyttövaroista.

Vuoden menosäännön määräraha leikin ja urheilun edistämiseksi jaettiin [6]) seuraavien järjestöjen kesken:

Helsingin nuorten miesten kristillinen yhdistys	Smk.	2,000: —
Suomen naisten liikuntakasvatusliiton H:gin paikallisjärjestö	»	2,000: —
Förbund för fysisk fostran för Finlands kvinnor	»	2,000: —
Työväen urheiluliitto, Helsingin piirin naisten voimistelu- ja urheilutoimikunta	»	2,000: —
Helsingin voimistelijat	»	1,500: —
Voimistelu- ja urheiluseura Jyry	»	1,500: —
» » » Kullervo	»	1,000: —
Raittiusyhdistys Koiton voimistelu- ja urheiluseura Visa	»	1,000: —
Teollisuusseutujen evankelioimisseura	»	1,000: —
Käpylän urheilijat	»	500: —
Voimistelu- ja urheiluseura Toive	»	500: —
Yhteensä	Smk.	15,000: —

Urheilu- ja leikkiharjoitusten järjestämiseksi kunnan työväenasunnoissa asuville lapsille rahatoimikamari osoitti [7]) käyttövaroistaan 4,200 markkaa sosialilautakunnan käytettäväksi yksissä neuvoin urheilulautakunnan kanssa.

Avustus lentosatamaa varten. Aero osakeyhtiön tekemän anomuksen 10,000 markan avustuksen myöntämisestä yhtiön Katajanokalla olevan lentosataman kuntoon panemista ja ylläpitoa varten rahatoimikamari päätti [8]) evätä, koska sillä ei ollut varoja tähän tarkoitukseen käytettävänään.

Määräraha merimieslähetykselle. Rahatoimikamari myönsi [9]) käyttövaroistaan 5,000 markan avustuksen Suomen merimieslähetysseuran 50-

[1]) Rkmrin pöytäk. 1 p. jouluk. 1,665 §. — [2]) S:n 13 p. lokak. 1,381 §. — [3]) S:n 13 p. maalisk. 371 §. — [4]) Rkmrin jstn pöytäk. 18 p. helmik. 711 §. — [5]) Rkmrin pöytäk. 30 p. jouluk. 1,854 §. — [6]) S:n 27 p. maalisk. 463 §. — [7]) S:n 5 p. kesäk. 897 §. — [8]) S:n 24 p. huhtik. 606 §. — [9]) S:n 24 p. maalisk. 422 §.

vuotisjuhlan yhteydessä pidetyn pohjoismaiden merimieslähetystyöntekijäin kokouksen kulujen peittämiseksi.

Rafael Ahlströmin rahaston korkovarat. Rahatoimikamari päätti [1]) jakaa Rafael Ahlströmin rahaston käytettävänä olevat korkovarat siten, että 296: 54 markkaa lisättiin pääomaan, 84,000 markkaa jaettiin soiton, sävellystaiteen ja laulun edistämiseksi, 84,000 markkaa annettiin Suomen taideyhdistyksen palkinto- ja ostolautakunnalle, 42,000 markkaa yhdistykselle Finlands svenska författarförening ja 42,000 markkaa Suomen kirjailijaliitolle.

Kunnollisen palvelusväen palkitseminen. Kunnollisen palvelusväen palkitsemisrahaston käytettävänä olevista korkovaroista rahatoimikamari myönsi [2]) seuraaville henkilöille kullekin 100 markkaa: F. E. Ahlgrenille, A. Ahlstedtille, A. Granströmille, H. Jernmarkille, E. E. Lindforsille, O. Lintuselle, K. I. Martikaiselle, A. M. Suneliukselle ja H. Withille.

Matka-apurahoja. Menosääntöön matka-apurahojen jakamiseksi kaupungin viranpitäjille merkitystä määrärahasta rahatoimikamari päätti [3]) myöntää seuraavat määrät alla luetelluille henkilöille:

Rakennustarkastaja M. Gripenbergille 7,000 markkaa; urheilulautakunnan jäsenelle V. Lähteiselle 3,000 markkaa; palopäällikkö G. Waseniukselle 12,000 markkaa; tuberkuloosilääkäri I. Rosqvistille 6,000 markkaa; tarkastuseläinlääkäri H. Tallqvistille 7,000 markkaa; Marian sairaalan kirurgisen osaston ylilääkärille H. Bardylle 7,000 markkaa; Kivelän sairaalan toimitsijalle P. Svanljungille 7,000 markkaa; Oulunkylän lastenkodin johtajattarelle E. Boströmille 3,000 markkaa; kansakoulunopettaja K. A. Hormalle 6,000 markkaa; kansakoulunopettajatar E. Makkoselle 6,000 markkaa; kouluhoitajatar L. Haganille 8,000 markkaa; kansakoulunopettaja H. Österbergille 6,000 markkaa; ammattikoulunopettajatar G. Grönlundille 6,000 markkaa; kansanlastentarhain tarkastajalle S. Warheenmaalle 3,000 markkaa; neljälle kaupunginkirjaston johtokunnan valitsemalle kirjaston virkailijalle kullekin 300 markkaa osanottoa varten Turussa pidettyyn kaupunkien kirjastovirkailijain kokoukseen; vesijohtolaitoksen insinöörille K. Alfthanille 10,000 markkaa; kaasulaitoksen kemistille E. Sundgrenille 10,000 markkaa; sähkölaitoksen insinöörille R. Brummerille 10,000 markkaa; sähkölaitoksen insinöörille O. Råberghille 8,000 markkaa; apulaiskaupunginasemakaava-arkkitehti B. Aminoffille 10,000 markkaa; apulaiskaupunginarkkitehti V. Määtälle 7,000 markkaa; sekä rakennusmestari K. Saloselle 1,000 markkaa.

Samalla rahatoimikamari päätti, että puheena olevain henkilöiden tuli ennen vuoden loppua antaa asianomaiselle lautakunnalle tai hallitukselle ja rahatoimikamarille matkakertomus sekä että kamarin päätös apurahan antamisesta ei sisältänyt virkavapauden myöntämistä, vaan että se oli erikseen hankittava säädetyssä järjestyksessä.

Sitäpaitsi rahatoimikamari päätti [4]) käyttövaroistaan myöntää kaupunginkamreeri P. J. Björkille 10,000 markkaa, jotta hän voisi lomansa aikana Skandinaviassa ja Saksassa tutustua talousarvion laadinnan ja kannantalaitoksen uudistuksessa mahdollisesti esiintyviin erikoiskysymyksiin.

Korvattuja matkakustannuksia. Rahatoimenjohtaja J. Helolle myönnettiin [5]) rahatoimikamarin käyttövaroista 11,150 markkaa hänen helmikuun 3—15 p:nä Pariisiin tekemänsä matkan kulujen korvaamiseksi.

---

[1]) Rkmrin pöytäk. 17 p. helmik. 249 §. — [2]) S:n 10 p. marrask. 1,538 §. — [3]) S:n 31 p. maalisk. 472 § ja rkmrin jstn pöytäk. 3 p. kesäk. 1,993 §. — [4]) Rkmrin pöytäk. 29 p. toukok. 825 §. — [5]) Rkmrin jstn pöytäk. 11 p. maalisk. 954 § ja 8 p. huhtik. 1,237 §.

Samaten myönnettiin [1]) insinööri E. von Frenckellille provisioita y. m. varten myönnetystä määrärahasta 30,038 markkaa niiden menojen korvaamiseksi, jotka kaupungin obligatiolainaa koskevia neuvotteluja varten Pariisiin tehty matka oli hänelle aiheuttanut.

Ostettavaksi tarjottu veistos. Rahatoimikamari päätti [2]), ettei kuvanveistäjä E. Cedercreutzin anomus, että kaupunki ostaisi hänen veistokuvaryhmänsä Kyntäjät, aiheuttaisi toimenpidettä.

Määräraha ulosmittauksia varten. Ulosmittaustodistajain palkkioiksi rahatoimikamari osoitti [3]) käyttövaroistaan 4,000 markkaa.

Ulosottoapulaiset O. V. Lindroos ja J. Löfman saivat [4]) rahatoimikamarin käyttövaroista yhteensä 600 markkaa Suomenlinnaan tekemiensä virkamatkojen matkakulujen korvaukseksi ja ulosottoapulainen Lindroos lisäksi 100 markkaa suorittamastaan venceenvuokrasta matkoilla kaupungin saariin.

Raatihuoneen ilmoitustaulut. Rahatoimikamari myönsi [5]) käyttövaroistaan 800 markkaa kolmen julkisista kuulutuksista annetussa laissa säädetyn ilmoitustaulun hankkimiseksi raatihuoneeseen.

Rahatoimikamarin puheenjohtajain muotokuvat. Rahatoimikamari antoi [6]) kanslialleen tehtäväksi hankkia kamarin puheenjohtajain valokuvat ja osoitti tähän tarkoitukseen käyttövaroistaan 1,540 markkaa.

Lisämääräraha tilastokonttorille. Tilastokonttorille myönnettiin [7]) kamarin käyttövaroista 400 markkaa lisäykseksi konttorin siivousmäärärahaan.

Lisämääräraha revisionikonttorille. Samoista varoista myönnettiin [8]) 600 markkaa lisäykseksi revisionikonttorin matkakulujen määrärahaan.

Lisämääräraha työnvälitystoimistolle. Koska talvella vallinnut työttömyys oli tehnyt työnvälitystoimistolle välttämättömäksi käyttää ylimääräisiä apuvoimia, osoitti [9]) rahatoimikamari käyttövaroistaan 7,500 markan lisäyksen toimiston ylimääräisten apulaisten määrärahaan.

Bensiinin y. m. osto raittiuslautakunnan moottorikulkuneuvoja varten. Kaupunginvaltuuston osoitettua [10]) 40,000 markkaa moottoripyörän ja moottoriveneen ostamiseksi raittiuslautakunnalle ja mainittujen kulkuneuvojen tultua maksamaan 37,235 markkaa rahatoimikamari päätti [11]) oikeuttaa lautakunnan käyttämään määrärahan ylijäämän, 2,765 markkaa, bensiinin y. m. tarvikkeiden ostoon.

Uuden moottoripumpun hankkiminen palolaitokselle. Rahatoimikamari oikeutti [12]) rakennuskonttorin, jonka talousarvioon oli merkitty määräraha höyryruiskun ostoa varten, ostamaan palolaitokselta käytetyn höyryruiskun. Palolaitoksen esitys, että rakennuskonttorin tarjoama hinta, 18,000 markkaa, saataisiin käyttää johonkin palolaitoksen autoista kiinnitettävän moottoripumpun hankkimiseksi pantiin pöydälle.

Määrärahoja poliisilaitokselle. Rahatoimikamari päätti [13]) osoittaa kaupungin osuuden poliisimiehistölle myönnetystä vaatetusavustuksesta, yhteensä 253,600 markasta, ja ottaa varat poliisilaitoksen voimassapitomäärärahasta.

Saapuneen ilmoituksen [14]) mukaan oli sisäasiainministeriö joulukuun 20 p:nä 1924 myöntänyt 45,000 markkaa poliisilaitoksen autojen, moottori-

[1]) Rkmrin jstn pöytäk. 26 p. maalisk. 1,003 §. — [2]) Rkmrin pöytäk. 9 p. tammik. 64 §. — [3]) S:n 20 p. lokak. 1,418 §. — [4]) Rkmrin jstn pöytäk. 21 p. tammik. 309 § ja 18 p. marrask. 4,070 §. — [5]) S:n 25 p. kesäk. 2,334 §. — [6]) S:n 28 p. tammik. 400 § ja 26 p. maalisk. 1,018 §. — [7]) S:n 21 p. lokak. 3,545 §. — [8]) Rkmrin pöytäk. 13 p. lokak. 1,374 §. — [9]) S:n 5 p. toukok. 683 §. — [10]) Ks. vuod. 1924 kert. siv. 117. — [11]) Rkmrin pöytäk. 12 p. toukok. 757 §. — [12]) S:n 25 p. kesäk. 1,017 §. — [13]) S:n 16 p. tammik. 95 §. — [14]) Rkmrin jstn pöytäk. 21 p. tammik. 228 § ja 18 p. helmik. 632 §; ks. myös vuod. 1924 kert. siv. 93.

veneiden, pelastusveneiden y. m. kunnossapitoon sekä seuraavan tammikuun 23 p:nä 80,000 markkaa Cadillac-auton ostamiseen.

Määräraha Röntgen-konetta varten. Kaupungin sairaalain ylihallitus oikeutettiin [1]) Marian sairaalaan ostetun uuden Röntgen-koneen paikalleen asettamisesta sekä sen yhteydessä olevista töistä aiheutuviin kustannuksiin, jotka oli arvioitu 13,100 markaksi käyttämään lääketarpeita varten olevaa määrärahaa. Ylihallitusta kehoitettiin samalla aikanaan ilmoittamaan, tarvittiinko tähän tarkoitukseen mahdollisesti lisämääräraha.

Kamiinien osto. Ruotsinkielisten kansakoulujen taloudenhoitaja oikeutettiin [2]) käyttämään 1,800 markkaa ruotsinkielisten kansakoulujen lämmitys- ja valaistusmäärärahasta kahden kamiinin ostoon.

Määräraha koksin ostoon. Rahatoimikamari osoitti [3]) käyttövaroistaan 1,650 markkaa 5 tonnin koksimäärän ostamiseksi kaasulaitokselta Kaarlenkadun talossa n:o 11 sijaitsevan kouluhuoneiston lämmittämistä varten.

Kaupunginmuseo oikeutettiin [4]) ottamaan huostaansa ja tallettamaan eräs Meilahdesta, Toivolan huvilan alueelta, löydetty vanha tykki.

Rahatoimikamari osoitti [5]) käyttövaroistaan 3,000 markan lisäyksen kaupunginmuseon tarverahain määrärahaan.

Työvälineiden osto. Rahatoimikamari päätti [6]), ettei traktoria, jota varten vuoden talousarvioon oli merkitty määräraha, ostettaisi, ja oikeutti rakennuskonttorin ostamaan kivenmurskaajan sekä lajittelijan 49,500 markan hinnasta, sähkömoottorin 7,700 markasta ja rakennusvintturin 8,000 markasta, mitkä määrät otettaisiin uusien työkoneiden ostomäärärahasta.

Sittemmin konttori oikeutettiin [7]) käyttämään edellä mainitusta talousarvion määrärahasta lisäksi 36,000 markkaa, 50,000 markkaa ja 42,000 markkaa 2 uuden kivenmurskaajan sekä 3 moottorin ostamiseen.

Kaupungin yleisten töiden hallitus oikeutettiin [8]) ostamaan rakennuskonttorin satamarakennusosaston tarpeisiin veturi ja kaksi sähkönosturia 125,000 markan hinnasta. Koneet tarvittiin, jotta Salmisaaren liikenneväylä saataisiin valmiiksi määräaikanaan. Tämän ohessa hallitusta kehoitettiin antamaan selvitys siitä, miksi esitystä mainitun työkoneen hankkimisesta ei oltu tehty niin hyvissä ajoin, että tarkoitukseen olisi voitu merkitä määräraha kuluvan vuoden menosääntöön. Hallituksen sittemmin antamaa vastausta esiteltäessä kamari päätti [9]) ainoastaan kehoittaa rahatoimenjohtajaa ottamaan harkittavakseen, mitä menettelyä oli noudatettava työvälineitä hankittaessa.

Samalla kuin rahatoimikamari teki kaupunginvaltuustolle esityksen [10]) hätäaputöiden järjestämisestä kamari päätti [11]), koska näytti mahdolliselta, että kallionlouhimistyöt olisi keskeytettävä poraajien puutteen takia, oikeuttaa kaupungin yleisten töiden hallituksen heti hankkimaan porakoneen, jota varten vuoden 1926 menosääntöehdotukseen oli merkitty 90,000 markkaa.

Määräraha lippuja ja lipputankoja varten. Käyttövaroistaan Kaupungin kiinteä omaisuus nimisen pääluokan kohdalta rahatoimikamari myönsi [12]) 2,750 markkaa lipputankojen hankkimiseksi Mariankadun 22:ssa, Merikadun 19—21:ssä, Pietarinkadun 6:ssa, Loviisankadun 6—8:ssa ja Länt. viertotien 24:ssä sijaitseviin taloihin sekä lippujen hankkimiseksi Merikadun 19—21:en, Pietarinkadun 6:en, Loviisankadun 6—8:an ja kaupunginmuseoon.

[1]) Rkmrin pöytäk. 3 p. huhtik. 490 §. — [2]) S:n 8 p. jouluk. 1,703 §. — [3]) Rkmrin jstn pöytäk. 14 p. lokak. 3,493 §. — [4]) Rkmrin pöytäk. 20 p. lokak. 1,427 §. — [5]) S:n 20 p. lokak. 1,428 §. — [6]) S:n 20 p. helmik. 272 §. — [7]) S:n 28 p. elok. 1,158 §. — [8]) S:n 24 p. huhtik. 596 §; ks. tätä kert. siv. 182. — [9]) Rkmrin pöytäk. 18 p. elok. 1,146 §. — [10]) Ks. tätä kert. siv. 55 ja 81 — [11]) Rkmrin pöytäk. 27 p. marrask. 1,629 §. — [12]) Rkmrin jstn pöytäk. 21 p. heinäk. 2,516 §.

Rakennuskonttori oikeutettiin[1]) vuokraamaan kaupungin lippuja 20 markan maksusta ensimmäiseltä ja 10 markasta jokaiselta seuraavalta päivältä.

Jääkarhujen osto. Kansanpuistojen valvoja oikeutettiin[2]) ostamaan kaksi jääkarhua, ja hänen käytettäväkseen annettiin vastaisen tilityksen ehdoin 20,000 markkaa Korkeasaaren eläintarhan määrärahasta.

Lisämääräraha tapaturmavakuutusta varten. Rahatoimikamari myönsi[3]) vakuutusmaksujen ja vahingonkorvausten tililtä 18,499: 94 markan lisäyksen puhtaanapitolaitoksen työntekijäin tapaturmavakuutusmaksujen määrärahaan.

Katsojakorokkeen osto. Suomen voimistelu- ja urheiluliiton rakennutettua katsojakorokkeita Eläintarhan urheilukentälle ja tarjottua ne kaupungille lunastettaviksi rahatoimikamari päätti[4]) hyväksyä tarjouksen sekä osoittaa lunastusmäärän, 5,000 markkaa, käyttövaroistaan.

Maataloustuotteiden osto. Rahatoimikamari päätti[5]) eräille kaupungin hallituksille ja lautakunnille lähetettävässä kiertokirjelmässä huomauttaa näille, että kaikkien maataloustuotteiden hankintojen mikäli mahdollista tuli tapahtua maatalouslautakunnan välityksellä tai että lautakunnalta ainakin ensin oli hankittava tarjoukset.

Maitobiologisia tutkimuksia. Nautaeläintuberkuloosin vastustamista varten lääkintöhallitukseen asetetun konsulentin huomautettua, miten tärkeätä olisi biologisesti kokeilemalla tutkia sellaisista navetoista saatu maito, joiden lehmiä toimitetun tuberkuliinitutkimuksen jälkeen voitiin epäillä tuberkuloosin saastuttamiksi, ja kaupungineläinlääkärin ehdotettua, että tähän tarkoitukseen hankittaisiin 10 marsua, jotka voitaisiin sijoittaa erääseen lihantarkastusaseman kellarin osastoon, sekä ilmoitettua, että tästä aiheutuvien kustannusten kuluvana vuonna oli arvioitu nousevan 1,375 markkaan, oli terveydenhoitolautakunta anonut oikeutta saada käyttää näihin kokeiluihin kulkutautien vastustamista varten myönnetyn määrärahan varoja, mihin esitykseen rahatoimikamari myöntyikin[6]).

Määrärahain siirto ja lisämäärärahain myöntäminen. Rahatoimikamari oikeutti[7]) vesijohtolaitoksen ja rakennuskonttorin siirtämään vuoden 1924 menosääntöön katujen sekä vesi- ja viemärijohtojen rakentamista varten omakotialueille merkittyjen määrärahain ylijäämät vuoteen 1925.

Samaten oikeutettiin[8]) köyhäinhoidon kassa- ja tilivirasto siirtämään vuoteen 1925 vuonna 1924 käyttämättä jäänyt osa sitä määrärahaa, joka oli myönnetty[9]) uuden puhelinkeskuspöydän hankkimiseksi kunnalliskotiin.

Käyttämättä jäänyt osa kulkulaitoskomitean käytettäväksi myönnettyä[10]) määrärahaa päätettiin[11]) myöskin siirtää vuoteen 1925.

Eräiden vuoden 1924 menosääntöön merkittyjen määrärahain osoittauduttua riittämättömiksi tarkoituksiinsa rahatoimikamari myönsi käyttövaroistaan seuraavat lisäykset: 11,142: 07 markkaa rahatoimikamarin käyttövaroihin[12]), 200 markkaa rahatoimikamarin siivousta varten[13]), 5,836: 95 markkaa kamarin asiamiesosaston tarverahoihin[14]), 87: 21 markkaa tilastokonttorin tarverahoihin[15]), 6,584: 74 markkaa kauppahallien vedenkulutusta

---

[1]) Rkmrin jstn pöytäk. 2 p. syysk. 2,867 §. — [2]) Rkmrin pöytäk. 15 p. syysk. 1,246 §. — [3]) Rkmrin jstn pöytäk. 10 p. kesäk. 2,081 §. — [4]) Rkmrin pöytäk. 29 p. syysk. 1,317 §. — [5]) Rkmrin jstn pöytäk. 2 p. syysk. 2,862 §. — [6]) S:n 10 p. kesäk. 2,098 §. — [7]) Rkmrin pöytäk. 20 p. tammik. 100 §. — [8]) S:n 20 p. tammik. 101 §. — [9]) Ks. vuod. 1924 kert. siv. 94. — [10]) S:n siv. 100. — [11]) Rkmrin jstn pöytäk. 14 p. tammik. 217 §. — [12]) S:n 14 p. tammik. 216 § ja 18 p. helmik. 703 §. — [13]) S:n 14 p. tammik. 216 §. — [14]) S:n 18 p. helmik. 703 §. — [15]) S:n 4 p. helmik. 528 §.

ja puhtaanapitoa varten[1]), 395 markkaa maidontarkastuksen laajentamiseksi[2]), enintään 4,000 markkaa miesten veneeriselle poliklinikalle[3]), 6,200 markkaa kamarin käytettäväksi tilapäismenoihin myönnettyyn määrärahaan[4]) ja 50 markkaa normaalikellojen kunnossapitoa varten[4]), minkä ohessa arvaamattomien vuokrain määrärahasta osoitettiin[5]) 1,000 markan lisäys raittiuslautakunnan vuokra-, lämpö- ja siivousmäärärahaan.

Kaluston y. m. osto. Rahatoimikamari osoitti kaupungin talojen kaluston täydennys- ja korjausmäärärahoista m. m. seuraavat määrät:

raatihuoneen vanhahkojen huonekalujen korjauksiin 5,000 markkaa[6]);

erilaisen kaluston ostamiseksi maistraatin ja raastuvan huoneistoihin 19,140 markkaa[6]);

Burroughs-yhteenlaskukoneen ostamiseksi rikostuomioiden toimeenpanijan konttoriin 12,050 markkaa[7]);

korttiluettelokaapin ostamiseksi ensimmäisen kaupunginvoudin tarpeisiin 3,535 markkaa[8]);

pöytälampun hankkimiseksi toiselle kaupunginvoudille 150 markkaa[9]);

kirjoituspöydän ostamiseksi rahatoimenjohtajan työhuoneeseen 2,150 markkaa[10]);

kirjahyllyn hankkimiseksi rahatoimenjohtajan työhuoneeseen 885 markkaa[11]);

asiakirjakaapin hankkimiseksi rahatoimenjohtajan työhuoneeseen 2,940 markkaa, minkä ohessa siellä aikaisemmin ollut asiakirjakaappi myytäisiin rahatoimenjohtaja J. Helolle 1,000 markasta[12]);

Roneo-teräskaapin hankkimiseksi rahatoimikamarin asiamiesosastolle enintään 4,650 markkaa sekä toisen samanlaisen kaapin hankkimiseksi samalle osastolle 3,800 markkaa vuoden 1926 kalustomäärärahasta[13]);

yhteensä 1,970 markkaa kirjakaapin ja kahden pienehkön pöydän hankkimiseksi, 5,000 markkaa kirjoituskoneen ja 4,200 markkaa ilmanpuhdistajan hankkimiseksi rahatoimikamarin kansliaan[14]);

uuden kattolampun hankkimiseksi rahatoimikamarin kansliaan 150 markkaa[15]);

kirjoituskoneen hankkimiseksi rahatoimikonttoriin enintään 5,750 markkaa[16]);

Dalton-laskukoneen ostamiseksi rahatoimikonttoriin 20,000 markkaa[17]);

lokerokaapin hankkimiseksi rahatoimikonttoriin 3,430 markkaa[18]);

käytetyn kirjoituspöydän ynnä tuolin ostamiseksi satamakannantakonttoriin 1,810 markkaa ja asiakirjakaapin ja seinäkellon hankkimiseksi satamahallituksen kansliaan 2,668 markkaa[19]);

kahden hengen pulpetin ja kahden pulpettituolin ostamiseksi satamakannantakonttorin posti- ja tulliosastolle 2,700 markkaa[20]);

Numeralpha-kaapin hankkimiseksi tilastokonttoriin 5,000 markkaa[21]);

rakennuskonttorin varastosta tilastokonttoriin siirretyn kaapin korjauksen ja maalauksen kustantamiseksi 237: 60 markkaa[22]);

---

[1]) Rkmrin jstn pöytäk. 14 p. tammik. 216 § ja 18 p. helmik. 703 §. — [2]) S:n 14 p. tammik. 209 §. — [3]) S:n 18 p. helmik. 697 §. — [4]) S:n 14 p. tammik. 216 §. — [5]) S:n 18 p. helmik. 703 §. — [6]) S:n 25 p. helmik. 754 §. — [7]) Rkmrin pöytäk. 6 p. helmik. 194 §. — [8]) Rkmrin jstn pöytäk. 18 p. helmik. 702 §. — [9]) S:n 28 p. lokak. 3,710 §. — [10]) S:n 8 p. huhtik. 1,298 §. — [11]) S:n 15 p. huhtik. 1,345 §. — [12]) S:n 29 p. huhtik. 1,491 §. — [13]) S:n 1 p. huhtik. 1,190 a § ja 14 p. lokak. 3,494 §. — [14]) S:n 7 p. tammik. 146 §. — [15]) S:n 14 p. tammik. 215 §. — [16]) S:n 7 p. tammik. 117 §. — [17]) S:n 14 p. tammik. 184 §. — [18]) S:n 11 p. helmik. 593 §. — [19]) S:n 28 p. tammik. 394 §. — [20]) S:n 8 p. huhtik. 1,296 §. — [21]) S:n 7 p. tammik. 121 §. — [22]) S:n 28 p. tammik. 393 §.

Facit-laskukoneen ostamiseksi tilastokonttoriin 5,200 markkaa [1]);
leveällä valssilla varustetun kirjoituskoneen ynnä pöydän ostamiseksi sosialilautakunnan kansliaan 6.860 markkaa [2]);
400 markkaa seinäkellon ja 670 markkaa korttiluettelolaatikon hankkimiseksi työnvälitystoimistoon [3]);
verotusvalmistelukunnan huoneiston vaateripustimien korjaamiseksi 1,700 markkaa [4]);
Remington-kirjoituskoneen ostamiseksi oikeusaputoimistoon 5,750 markkaa [5]);
termografin ostamiseksi terveyspoliisin ja ammattientarkastuksen käytettäväksi 1,350 markkaa [6]);
2,000 markkaa lokerokaapin, 1,800 markkaa korttiluettelopöydän, 7,500 markkaa luettelokaapin, 11,000 markkaa kahden Remington-kirjoituskoneen ja 1,500 markkaa monistelijan hankkimiseksi köyhäinhoitolautakunnan kansliaan [7]);
kahden kirjoituskonepöydän hankkimiseksi köyhäinhoitolautakunnalle 960 markkaa [8]);
5,200 markkaa moottorin ja 800 markkaa pöydän hankkimiseksi köyhäinhoidon kassa- ja tililaitoksen käytettävänä olevaa laskukonetta varten [9]);
Remington-kirjoituskoneen hankkimiseksi lastensuojelulautakunnan nuorisonhuolto-osastolle 6,000 markkaa [10]);
erinäisten kalustoesineiden hankkimiseksi rakennuskonttoriin 9,958: 80 markkaa [11]);
Remington-kirjoituskoneen ostamiseksi rakennuskonttorin kaupungin-asemakaava-osastolle 5,750 markkaa [12]);
erinäisten konttorihuonekalujen hankkimiseksi rakennuskonttorin satama-rakennusosastolle 8,050 markkaa [13]);
kirjoituspöydän sekä kaapin ostamiseksi kansanpuistojen valvojalle 5,330 markkaa [14]); sekä
erinäisten konttorihuonekalujen ostamiseksi Eteläsuomen voimaosake-yhtiöltä 15,000 markkaa vuoden 1926 talousarvion kalustomäärärahasta [15]).
Rahatoimikamarin käyttövaroista osoitettiin sitäpaitsi seuraavat määrät:
ikkunaverhojen y. m. hankkimiseksi avustavan rikostuomioiden toimeenpanijan virkahuoneistoon 800 markkaa [16]);
pöydän hankkimiseksi rahatoimenjohtajan virkahuoneeseen 850 markkaa [17]);
kirjoituspöydän ja tuolin hankkimiseksi rahatoimikamarin avustavalle notaarille 2,830 markkaa [18]);
kartta- ja kirjahyllyjen hankkimiseksi satamahallituksen huoneistoon 1,915 markkaa [19]);
hyllyjen teettämiseksi tullikamarin huoneistoon 3,150 markkaa ja satama-kannantakonttorin huoneistoon 1,500 markkaa [20]);
lokerokaapin, kirjoitustuolin ja korttilaatikon hankkimiseksi työnvälitys-toimistolle 1,170 markkaa [21]);

[1]) Rkmrin jstn pöytäk. 22 p. huhtik. 1,421 §. — [2]) S:n 4 p. maalisk. 850 §. — [3]) S:n 21 p. tammik. 297 §. — [4]) S:n 30 p. syysk. 3,183 §. — [5]) S:n 21 p. tammik. 293 §. — [6]) S:n 7 p. tammik. 140 §. — [7]) S:n 14 p. tammik. 204 §. — [8]) S:n 1 p. huhtik. 1,190 §. — [9]) S:n 21 p. tammik. 296 §. — [10]) S:n 21 p. tammik. 294 §. — [11]) S:n 11 p. helmik. 594 §. — [12]) S:n 21 p. tammik. 295 §. — [13]) S:n 8 p. huhtik. 1,297 §. — [14]) S:n 15 p. huhtik. 1,344 §. — [15]) S:n 16 p. syysk. 2,974 §. — [16]) S:n 27 p. toukok. 1,875 §. — [17]) S:n 2 p. syysk. 2,863 §. — [18]) S:n 14 p. heinäk. 2,476 §. — [19]) S:n 28 p. lokak. 3,712 §. — [20]) S:n 4 p. elok. 2,584 §. — [21]) S:n 7 p. heinäk. 2,429 §.

asiakirjakaapin teettämiseksi köyhäinhoitolautakunnalle työlaitoksessa 2,000 markkaa [1]); sekä

kellon hankkimiseksi kunnalliskotiin 1,120 markkaa [2]).

Sitäpaitsi rahatoimikamari hyväksyi [3]) eräitä laskuja auton käyttämisestä, puhelimien korjauksista sekä kahteen kansanlastentarhaan toimitetusta hiekasta.

Puhelimet. Rahatoimikamari päätti [4]) huomauttaa kaupungin hallituksille ja lautakunnille, että kaupunginvaltuuston helmikuun 16 p:nä 1915 tekemä päätös [5]) yleisen kalustomäärärahan käyttämisestä koski myöskin uusien puhelimien ja sivujohtojen hankkimista.

Edelleen kamari päätti [6]), että eräille kaupungin virastoille ja laitoksille hankittaisiin joitakin uusia puhelimia, mistä aiheutuvat kustannukset oli suoritettava uusien puhelimien ja puhelinmaksujen määrärahasta.

Kulkutautisairaalan puhelinkeskuksen vaihtopöydän korjaamiseksi rahatoimikamari osoitti [7]) edellä mainitusta määrärahasta 6,500 markkaa.

Samaten rahatoimikamari päätti [8]), että kaupunki maksaisi kahden kulkutautisairaalaan hankitun puhelimen vuosimaksut.

Ensimmäisen kaupunginlääkärin ilmoitettua että eroava Töölön alueläkäri professori A. Wallgren oli tarjonnut kaupungille lunastettavaksi vastaanottohuoneistossaan olevan puhelimen numeroineen, joka puhelin oli johdettu myöskin professori Wallgrenin huoneiston yläpuolella sijaitsevaan Töölön alueen kunnallisen sairaanhoitajattaren asuntoon, rahatoimikamari päätti [9]) hyväksyä tarjouksen.

Eräs Hertonäsissä oleva, maatalouslautakunnan käytettäväksi luovutettu puhelin päätettiin [10]) siirtää Hertonäsin huvila-alueiden katsastusmiehen asuntoon, jolloin maatalouslautakunnalle oli suoritettava 1,500 markkaa uusien puhelimien ja puhelinmaksujen määrärahasta.

Samasta määrärahasta oli suoritettava [11]) 4,378 markkaa Helsingin puhelinyhdistykselle 12 suoranaisen puhelimen asettamisesta eräille autoasemille sekä 8 tällaisen puhelimen vaihtamisesta.

Edustusmäärärahoja. Rahatoimikamari päätti [12]) osoittaa käyttövaroistaan kunnallispormestari J. von Haartmanille 4,400 markkaa korvaukseksi kolmista hänen ulkomaalaisille diplomaateille y. m. pitämistään kutsuista.

Rahatoimikamari osoitti [13]) käyttövaroistaan 275 markkaa kaupunginjohtaja A. Castrénille korvaukseksi eräiden tanskalaisten matkailijain kestitsemisen hänelle aiheuttamista kustannuksista.

Rahatoimikamari päätti [14]) järjestää kaupungin kustantamat päivälliset eräille hollantilaisille sanomalehtimiehille, jotka heinäkuussa vierailisivat kaupungissa. Tilaisuuteen kutsuttaisiin m. m. kunnallispormestari ja kaupunginvaltuuston puheenjohtaja. Kyseellisten päivällisten aiheuttamat kustannukset, 11,379: 75 markkaa, sekä 100 markkaa kaupunginvaltuuston puheenjohtajan päivällisillä pitämän puheen kääntämisestä saksankieleen kamari osoitti [15]) käyttövaroistaan.

Sekalaisia määrärahoja. Ratapihaan rajoittuvien kaupunginalueiden asema-

[1]) Rkmrin jstn pöytäk. 16 p. syysk. 2,973 §. — [2]) S:n 28 p. elok. 2,809 §. — [3]) S:n 25 p. helmik. 746 ja 747 §§ sekä 4 p. elok. 2,594 §. — [4]) S:n 27 p. toukok. 1,876 §. — [5]) Ks. vuod. 1915 kert. siv. 108. — [6]) Rkmrin jstn pöytäk. 4 p. helmik. 527 §, 11 p. helmik. 597 § ja 2 p. syysk. 2,861 §. — [7]) Rkmrin pöytäk. 5 p. toukok. 693 §. — [8]) Rkmrin jstn pöytäk. 25 p. kesäk. 2,341 §. — [9]) S:n 27 p. toukok. 1,874 §. — [10]) S:n 7 p. lokak. 3,318 §. — [11]) S:n 21 p. heinäk. 2,504 §; vrt. tätä kert. siv. 200. — [12]) Rkmrin pöytäk. 22 p. toukok. 801 §. — [13]) Rkmrin jstn pöytäk. 27 p. toukok. 1,844 §. — [14]) Rkmrin pöytäk. 16 p. kesäk. 991 §. — [15]) Rkmrin jstn pöytäk. 14 p. heinäk. 2,477 § ja 28 p. heinäk. 2,543 §.

kaavakilpailua koskevista ilmoituksista aiheutuneet kustannukset, 297 markkaa, osoitettiin [1]) kamarin käyttövaroista.

Auton ostamiseksi rahatoimikamarille myönnetystä määrärahasta osoitettiin [2]) 1,500 markkaa autonohjaajakurssin kustantamiseksi kamarin avustavalle vahtimestarille E. Niemuralle.

Rahatoimikonttorin ja rahatoimikamarin kanslian henkilökunnan joulukuun 5 p:nä pitämän illanvieton aiheuttamien kustannusten peittämiseksi kamari osoitti [3]) käyttövaroistaan 2,500 markkaa.

Rahatoimikamari myönsi [4]) käyttövaroistaan 1,800 markkaa ratiinin panettamiseksi Oulunkylän lastenkotiin.

Samoista varoista kamari myönsi [5]) 300 markan palkkion kaupunginpuutarhan yövartijalle K. Saariselle hänen murtovarkaan kiinniottamisessa osoittamastaan neuvokkuudesta.

Samaten kamari myönsi [6]) käyttövaroistaan 5,000 markkaa korvaukseksi Korkeasaaren liikennettä välittävän höyrylautan omistajalle liikenteen ylläpitämisestä helmikuulla.

Niiden tulli- ja pakkahuoneen ikkunaruutujen korvaamiseksi, jotka olivat särkyneet ammuttaessa tervehdyslaukauksia Ruotsin kuninkaalle hänen saapuessaan kaupunkiin elokuun 21 p:nä, kamari osoitti [7]) 2,860: 50 markkaa toistaiseksi otettavaksi talousarvion ulkopuolella olevalta tililtä.

Rahatoimikamari päätti [8]) myöntää käyttövaroistaan Suomen sukututkimusseuralle 10,000 markan määrärahan Helsingin triviaalikoulun vuosien 1691—1863 matrikkelin painattamista varten.

Erhelaskumäärärahoja. Rahatoimikamari päätti [9]), että erhelaskurahoina menosääntöön merkitty määräraha jaettaisiin vasta vuoden päättyessä, mutta että asianomaiset kassanhoitajat olivat velvolliset ilmoittamaan erhelaskun heti sen tapahduttua, minkä lisäksi rahatoimenjohtajan oli se todettava.

Sittemmin rahatoimikamari päätti [10]) osoittaa mainitusta määrärahasta 763 markkaa kaupunginkassanhoitaja E. G. Hellströmille, 2,400 markkaa ensimmäiselle avustavalle kassanhoitajalle K. J. Söderlundille ja 991 markkaa toiselle avustavalle kassanhoitajalle W. Erikssonille.

Vakuutukset. Kaupungin teknillisten laitosten hallitusta kehoitettiin [11]), milloin laitosten palovakuutuksiin oli tehtävä muutoksia, alistamaan kysymys vakuutussumman suuruudesta rahatoimikamarin harkittavaksi; hallituksella olisi kuitenkin oikeus oman harkintansa mukaan vakuuttaa laitosten polttoaine- y. m. varastot.

Rahatoimikamari antoi [12]) kanslialleen tehtäväksi palovakuuttaa Toivolan turvakodin irtaimiston 33,000 markasta ja Toivolan tilan irtaimiston 100,000 markasta, minkä ohessa lastensuojelulautakuntaa kehoitettiin tekemään ehdotus alaistensa laitosten irtaimiston palovakuutusten korottamisesta.

Rahatoimikamari antoi [13]) kanslialleen tehtäväksi ryhtyä toimenpiteisiin kaupungin autojen vakuuttamiseksi.

Rakennuskonttorin autojen vakuutusmaksujen suorittamiseksi rahatoimikamari päätti [14]) siirtää 5,000 markkaa yleisestä tapaturmavakuutusmaksujen määrärahasta rakennuskonttorin automäärärahaan.

---

[1]) Rkmrin jstn pöytäk. 18 p. helmik. 710 §. — [2]) S:n 30 p. kesäk. 2,398 §. — [3]) Rkmrin pöytäk. 23 p. lokak. 1,446 §. — [4]) Rkmrin jstn pöytäk. 6 p. toukok. 1,579 §. — [5]) Rkmrin pöytäk. 20 p. tammik. 119 §. — [6]) S:n 24 p. helmik. 299 §. — [7]) Rkmrin jstn pöytäk. 28 p. elok. 2,815 §. — [8]) Rkmrin pöytäk. 7 p. tammik. 34 §. — [9]) Rkmrin jstn pöytäk. 28 p. tammik. 389 §. — [10]) Rkmrin pöytäk. 22 p. jouluk. 1,759 §. — [11]) Rkmrin pöytäk. 30 p. tammik. 148 §. — [12]) Rkmrin jstn pöytäk. 16 p. syysk. 2,972 §. — [13]) S:n 11 p. helmik. 598 §. — [14]) Rkmrin pöytäk. 20 p. lokak. 1,424 §.

Keskinäisen vakuutuslaitos Sammon autovakuutuskirjojen n:o 3653/78 vakuutusmaksut ja leimaverot, 70,294: 70 markkaa, osoitettiin [1]) yleisestä palovakuutusmaksujen määrärahasta.

Seppeleen laskeminen. Seppeleen kustantamiseksi kunnallispormestari J. von Haartman-vainajan haudalle suoritettiin [2]) kamarin käyttövaroista 300 markkaa.

C. Muita asioita.

Rahatoimikamarin kokoukset y. m. Rahatoimikamari päätti [3]):

1) että kamarin varsinaiset istunnot kertomusvuonna pidettäisiin joka tiistai klo 7 ip. tai pyhän sattuessa lähinnä seuraavana arkipäivänä samaan aikaan ja ylimääräiset istunnot tarpeen vaatiessa perjantaisin, niinikään klo 7 ip;

2) että kamarin jaoston kokoukset pidettäisiin keskiviikkoisin klo 4 ip., ollen asianomaisilla jaostoilla kuitenkin oikeus sopia päivästä ja ajasta toisinkin;

3) että jaoston kokoonpano olisi seuraava: tammi—huhtikuussa herrat Björkenheim ja Heinonen, touko—elokuussa herrat Grotenfelt ja Widenius sekä syys—joulukuussa herrat Holma ja Virta; herra Björkenheimin varamiehenä toimisi herra Grotenfelt ja päinvastoin, herra Wideniuksen herra Holma ja päinvastoin sekä herra Heinosen varamiehenä herra Virta ja päinvastoin;

4) että kaupunginjohtajat ja sihteerit olisivat yleisön tavattavina klo 1—3 ip. sekä notaari klo 10 ap.—2 ip.; samoinkuin

5) että kamarin kuulutukset ja ilmoitukset julkaistaisiin sanomalehdissä Helsingin sanomat, Hufvudstadsbladet, Suomen sosialidemokraatti ja Uusi Suomi.

Kesällä rahatoimikamarin jaosto kokoontui [4]) tiistaisin klo 6 ip.

Rahatoimikamari päätti [5]), että asiakirjat, jotka koskivat kamarissa käsiteltäviä tärkeähköjä asioita, oli vastedes, elleivät ne olleet saapuneet kaksikielisinä, käännettävä toiseen kotimaiseen kieleen ja monistettuina lähetettävä kamarin jäsenille muutamaa päivää ennen sitä kokousta, jossa asia käsiteltäisiin, että esityslistat oli lähetettävä kamarin jäsenille päivää ennen sitä kokousta, jossa niissä mainitut asiat joutuivat käsiteltäviksi, sekä että kamarin kokouksissa ainoastaan kiireellisissä tapauksissa otettaisiin käsiteltäväksi muita kuin esityslistassa mainittuja asioita.

Kaupunginkassan vuosineljännestarkastuksissa tuli [6]) kaupunginjohtajan olla saapuvilla rahatoimikamarin edustajana.

Rahatoimikamarille osoitetut laskut tuli [7]) kanslianjohtajan ja hänen ollessaan estyneenä sihteeri Ervastin hyväksyä.

Rahatoimikamari päätti [8]), että kaupungin virastot pidettäisiin suljettuina pääsiäislauantaina.

Rahatoimikonttorin työnjako. Esiteltäessä kaupunginvaltuuston päätöstä vastuunvapauden myöntämisestä kaupungin hallituksille ja lautakunnille

[1]) Rkmrin jstn pöytäk. 7 p. lokak. 3,266 §. — [2]) S:n 21 p. heinäk. 2,522 §. — [3]) Rkmrin pöytäk. 2 p. tammik. 2 §. — [4]) S:n 12 p. kesäk. 928 §. — [5]) S:n 2 tammik. 6 §. — [6]) S:n 2 p. tammik. 3 §. — [7]) S:n 2 p. tammik. 4 §. — [8]) S:n 31 p. maalisk. 483 § ja 7 p. huhtik. 537 §.

vuodelta 1923[1]) rahatoimikamari päätti[2]) antaa rahatoimikonttorille toimeksi tehdä ehdotuksen konttorin työnjaon mahdollisesta muuttamisesta kaupungin tilinpäätöksen valmistumisen jouduttamistarkoituksessa sekä kehoittaa maatalouslautakuntaa ja kaupungin yleisten töiden hallitusta tekemään ehdotuksen kaupungin omassa viljelyksessä olevien maiden käyttösuunnitelman mahdolliseksi muuttamiseksi.

Konttoritarvikkeiden osto. Kaupungin virastot ja laitokset oikeutettiin[3]) ostamaan eräitä konttoritarvikkeita neljästä liikkeestä, joiden kanssa oli tehtävä sopimus hinnoista ja hankintaehdoista. Erikoistarvikkeet jokainen virasto saisi ostaa, mistä tämä edullisimmin kävi päinsä. Rahatoimikamarin kanslian tuli edelleenkin pitää pientä lyijykynä- ja virallisen paperin varastoa, jota pienehköt laitokset voivat käyttää hyväkseen, sekä hankkia kirjekuoret ja hiilipaperia koko kaupunginhallinnon tarpeiksi.

Kaupungin kiinteistöjen kannattavaisuuslaskelma. Tilastokonttorin tehtäväksi annettiin[4]) laatia ja lähettää kamarille kaupungin kiinteistöjen kannattavaisuuslaskelma.

Diaarin pito rahatoimikonttorissa. Kanslianjohtaja J. W. Andersinille annettiin[5]) tehtäväksi yksissä neuvoin kaupunginjohtajan kanssa harkita, oliko ja missä muodossa rahatoimikonttorissa pidettävä diaaria.

Hernesaaren spriikauppa. Sosialiministeriön raittiusosaston ehdotettua, että kaupunki ryhtyisi eräihin toimenpiteisiin Hernesaaressa ilmeisesti harjoitetun spriikaupan ehkäisemiseksi rahatoimikamari päätti[6]) ilmoittaa mainitulle viranomaiselle, ettei esitettyihin toimenpiteisiin voitu ryhtyä.

Polttoaineen ja sähkövoiman kulutus. Lämpöteknikko oli lähettänyt kamarille vaaditun lausunnon polttoaineen kulutuksesta poliisilaitoksen huoneistoissa, ja rahatoimikamari päätti[7]) tämän johdosta kehoittaa häntä laatimaan ja lähettämään kamarille ehdotuksen helppotajuisiksi ohjeiksi säästäväisen ja tehokkaan lämmityksen aikaansaamiseksi, minkä jälkeen kamarin tuli kehoittaa kaupungin virastoja ja laitoksia noudattamaan näitä ohjeita. Sen ohessa kamari päätti kehoittaa kaupungin virastoja noudattamaan mahdollisimman suurta säästäväisyyttä sähkövalaistusvirran käytössä.

Lämmityslaitteiden valvonta. Rahatoimikamari päätti[8]) antaa vuoden 1925 jälkeen valmistuvien keskuslämmityslaitteiden valvonnan yhdistyksen Södra Finlands ångpanneförening tehtäväksi. Kaupungin teknilliset laitokset, jotka siihen asti olivat käyttäneet kyseelliseen valvontaan Voima- ja polttoainetaloudellista yhdistystä, oikeutettiin[9]) kuitenkin vastedeskin käyttämään viimemainittua liikettä.

Katujen kastelu sulfiittilipeällä. Rahatoimikamari päätti[10]), että jos kaupunginvaltuusto merkitsisi vuoden 1926 menosääntöön ehdotetun määrärahan kaupungin katujen sulfiittilipeällä tapahtuvan kastelun kokeilemiseksi, työn suorittaminen uskottaisiin puhtaanapitolaitokselle, jonka tällöin tulisi olla yhteistoiminnassa rakennuskonttorin katuosaston sekä tie- ja vesirakennusten ylihallituksen kanssa, joka myöskin kesällä 1926 aikoi järjestää samanlaisia kokeiluja.

Kaupungin liikekannallepanovalmius. Maistraatti lähetti rahatoimikamarille Uudenmaan läänin maaherran kiertokirjelmän, joka koski niiden

---

[1]) Ks. vuod. 1924 kert. siv. 63. — [2]) Rkmrin pöytäk. 20 p. tammik. 99 §. — [3]) S:n 2 p. tammik. 5 §. — [4]) Rkmrin jstn pöytäk. 7 p. tammik. 123 §. — [5]) Rkmrin pöytäk. 17 p. maalisk. 392 §. — [6]) S:n 9 p. tammik. 45 §. — [7]) Rkmrin pöytäk. 30 p. tammik. 164 §. — [8]) S:n 18 p. elok. 1,145 §. — [9]) S:n 29 p. syysk. 1,320 §. — [10]) S:n 20 p. lokak. 1,409 §.

hevosten ja ajoneuvojen lukumäärää, joka Helsingin kaupungin tuli toimittaa puolustuslaitoksen käytettäväksi liikekannallepanon sattuessa, ja rahatoimikamari päätti [1]) tyytyä maaherran vahvistamaan määrään.

Markkinat ja toripäivät. Vastaukseksi kauppa- ja teollisuusministeriön kaupungissa pidettyjä markkina- ja toripäiviä koskevaan kiertokirjelmään rahatoimikamari päätti [2]) ilmoittaa, että vuoden valtiokalenteriin merkityt markkinat edelleen pidettiin Helsingissä, nimittäin lokakuun 1 ja 2 p:nä suolakalamarkkinat ja maaliskuun ensimmäisenä maanantaina ja tiistaina Pohjoissataman raviradalla eläinmarkkinat; viimemainitut markkinat olivat kuitenkin kehittyneet miltei yksinomaan hevosmarkkinoiksi. Sitäpaitsi harjoitettiin torikauppaa joka arkipäivä.

Kansanpuistot. Rahatoimikamari vahvisti [3]) kansanpuistoihin suuntautuvan höyrypursiliikenteen aikataulut. Samaten kamari vahvisti [4]) Korkeasaaren ja Seurasaaren ravintolain tarjoiluhinnat, joiden luettelo oli sijoitettava näkyvään paikkaan ravintolahuoneistoihin.

Taideteollisuuskeskuskoulun uudestaanjärjestäminen. Kaupunginvaltuuston annettua rahatoimikamarille tehtäväksi yksissä neuvoin ammattiopetuslaitosten keskusjohtokunnan kanssa laatia ehdotuksen taideteollisuuskeskuskoulun uudestaan järjestämiseksi johtokunta jätti asiaa koskevan ehdotuksen, jossa lausuttiin, että keskuskoulussa järjestetyt iltakurssit olisi muodostettava yleisiä ammattilaiskouluja koskevan asetuksen mukaisesti järjestetyksi kouluksi, josta osa liitettäisiin johtokunnan alaiseen yleiseen ammattilaiskouluun ja toinen osa jäisi Taideteollisuusyhdistyksen huollon alaisena toimivaksi yleiseksi ammattilaiskouluksi taideteollisia ammatteja varten. Jako olisi suoritettava seuraavia periaatteita noudattaen: 1) saman ammatin kursseja ei olisi järjestettävä usealla taholla; ja 2) ainoastaan taideteollisuutta edustavat ammattiryhmät jäisivät taideteollisuuskeskuskoulun yhteyteen. Siten olisi seuraavat kurssit yhdistettävä kaupungin yleiseen ammattilaiskouluun: metallityöntekijäin, rakennustyöntekijäin, puuseppäin, ammattimaalarien, läkki-, levy- ja kupariseppäin sekä oppilasasteella olevien kirjapaino- ja kirjansitomotyöntekijäin kurssit. Taidetakojain ja metallinpakottajain, koristetyöntekijäin, huonekalupuuseppäin ja puunveistäjäin, koristemaalarien, täysin oppineiden kirjapaino- ja kirjansitomotyöntekijäin sekä kivipiirtäjäin kurssit jäisivät keskuskoulun yhteyteen.

Taideteollisuusosaston kustannukset suorittavat Taideteollisuusyhdistys, kaupunki ja valtio; ensinmainittu luovuttaa koululle huoneiston, kun taas kaupunki suorittaa koulun muut menot, valtionapu pois luettuna. Kaupungin avustuksen myöntämisen ehdoksi olisi määrättävä, että jokainen kurssi täytti valtionavun saannin edellytyksenä olevat vaatimukset ja että koulun valvonta ja johto järjestettiin kaupunginvaltuuston syyskuun 24 p:nä 1924 tekemän päätöksen [5]) mukaisesti. Kaupungin ja yhdistyksen välinen sopimus olisi tehtävä määräämättömäksi ajaksi 1 vuoden molemminpuolisin irtisanomisajoin; uusia kursseja järjestettäessä olisi niitä koskeva esitys jätettävä vuotuisen talousarvioehdotuksen yhteydessä. Taideteollisuusyhdistyksen tulisi lopullisesti laatia koulun ohjesääntö, joka olisi kaupunginvaltuuston vahvistettava.

Pyydetyssä lausunnossa Taideteollisuusyhdistys pääasiassa yhtyi edellä esitettyihin näkökohtiin. Yhdistyksen ehdotuksen mukaan järjestettäisiin

[1]) Rkmrin pöytäk. 29 p. syysk. 1,314 §. — [2]) Rkmrin jstn pöytäk. 7 p. heinäk. 2,415 §. — [3]) Rkmrin pöytäk. 7 p. huhtik. 536 §. — [4]) Rkmrin jstn pöytäk. 27 p. toukok. 1.877 §. — [5]) Ks. vuod. 1924 kert. siv. 147.

Yleisessä ammattikoulussa taideteollisuusammatteja varten seuraavat kurssit: yleinen kurssi, ornamenttiveistäjien ja muovailijain kurssi, huonekalupuuseppäin kurssi, metallityöntekijäin (koneteollisuustyöntekijäin) kurssi, täysoppineiden kirjansitomotyöntekijäin kurssi (yleisen ammattilaiskoulun jatkokurssi), täysoppineiden painajain ja latojain kurssi (kirjapainokoulun jatkokurssi), metallityöntekijäin ja seppäin kurssi, läkki-, levy- ja vaskiseppäin kurssi sekä kivipiirtäjäin kurssi. Yhdistys ilmoitti olevansa suostuvainen syyslukukaudesta 1925 järjestämään iltakoulun opetuksen mainitulla tavalla; koska yhdistys oli jättänyt valtioneuvostolle anomuksen, että eräitä poikkeuksia yleisiä ammattilaiskouluja koskevan asetuksen määräyksistä sallittaisiin taideteollisuuskeskuskouluun nähden, ei ollut syytä ennen tämän anomuksen ratkaisemista järjestää opetusta kaikilta osiltaan mainitun asetuksen mukaisesti.

Rahatoimikamari päätti [1]) hyväksyä yhdistyksen esittämän ohjelman, kuitenkin siten, että kurssit joka suhteessa olisi järjestettävä voimassa olevan asetuksen mukaisesti ja että metallityöntekijäin ja seppäin kurssia nimitettäisiin metallinpakottajain ja taidetakojain kurssiksi.

Tilastokonttorin julkaisut. Tilastokonttori anoi, että kaupunginvaltuuston maaliskuun 8 p:nä 1922 tekemä päätös [2]), että eräät konttorin julkaisut vastedes ilmestyisivät joka kolmas vuosi, muutettaisiin sikäli, että terveyden- ja sairaanhoitoviranomaisten vuosikertomukset käsittävä terveyden- ja sairaanhoitotilaston osa sekä Opetuslaitosten tilasto taas julkaistaisiin joka vuosi. Rahatoimikamari päätti [3]) kuitenkin evätä esityksen sekä kehoittaa tilastokonttoria tekemään esityksen niistä supistuksista, joita mahdollisesti voitaisiin tehdä sen julkaisuihin sekä myöskin konttorin töiden saattamisesta yleensä käytännöllisemmälle kannalle.

Vuokratiedustelu. Tilastollisen päätoimiston tiedusteltua, suostuisiko kaupunki järjestämään n. s. edustavan tilastomenetelmän mukaisen vuokratiedustelun kesäkuun 1 p:nä 1925 alkaneen uuden vuokravuoden alusta tapahtuneen vuokrain kohoamisen selville saamiseksi, jolloin kaupunki kustantaisi tietojen keräilyn, mutta tilastollinen päätoimisto antaisi tarpeelliset kaavakkeet kaupungin käytettäväksi, rahatoimikamari päätti [4]) ilmoittaa päätoimistolle, että kaupunki suostui järjestämään vuokratiedustelun ilmoitetuin ehdoin edellyttäen, että myöskin osakehuoneistot otettiin huomioon; tiedustelun toimittaminen uskottiin tilastokonttorille ja sen kustantamiseksi osoitettiin 10,000 markkaa kamarin käyttövaroista.

Elinkustannustiedustelu. Tilastokonttorin ehdotettua, että kultakantaan siirtymisen tapahduttua järjestettäisiin vuonna 1926 elinkustannustiedustelu, jotta saataisiin luotettava pohja elinkustannusten muutosten laskemiselle, ja että kaupunki ja tilastollinen päätoimisto suorittaisivat tästä aiheutuvat kustannukset samojen perusteiden mukaisesti kuin vuosien 1920—21 tiedustelussa [5]), oli tilastollinen päätoimisto ilmoittanut olevansa halukas toimeenpanemaan tällaisen tiedustelun lähitulevaisuudessa, ei kuitenkaan vuonna 1926, koska valtion mainitun vuoden talousarvioehdotukseen ei ollut otettu määrärahaa tähän tarkoitukseen. Rahatoimikamari päätti [6]), ettei ehdotus aiheuttaisi toimenpidettä.

Matkakertomuksia jättivät [7]) rahatoimikamarille kansakoulujen apulais-

[1]) Rkmrin pöytäk. 15 p. syysk. 1,243 §. — [2]) Ks. vuod. 1922 kert. siv. 133. — [3]) Rkmrin pöytäk. 15 p. jouluk. 1,723 §. — [4]) S:n 19 p. toukok. 780 §. — [5]) Ks. vuod. 1919 kert. siv. 193. — [6]) Rkmrin pöytäk. 10 p. marrask. 1,527 §. — [7]) S:n 30 p. tammik. 152 ja 153 §§, 18 p. elok. 1,138 § sekä rkmrin jstn pöytäk. 16 p. kesäk. 2,239 §.

tarkastaja A. Jotuni ja työnvälitystoimiston osastonjohtajatar A. Bruun, jotka olivat saaneet matka-apurahat kaupungilta, työnjohtaja E. Virtanen ja herra T. Törrönen, joka viimemainittu oli saanut matka-apurahan C. F. Ekholmin rahastosta.

Työajat. Tilastokonttorin työaika määrättiin [1]) kesäkuukausina olevaksi klo 9 ap.—3.15 ip. sekä lauantaisin ja pyhäin aattoina klo 9 ap.—1.15 ip.

Lastensuojelulautakunnan työaika vahvistettiin [2]) olevaksi klo 10 ap.—2 ip. (lauantaisin ja pyhäin aattoina klo 10 ap.—1 ip.)

Rahatoimikamarin viranpitäjät. Samalla kuin rahatoimikamari päätti tehdä kaupunginvaltuustolle esityksen [3]) rahatoimenjohtajan toimen hoidattamisesta sinä aikana, jolloin rahatoimenjohtaja J. Helo eduskunnan jäsenenä oli estynyt sitä hoitamasta, kamari päätti [4]) antaa kunnallisen keskustoimiston aktuaarille A. Hällforsille tehtäväksi laatia ehdotuksen talousarvion muodon uudistamiseksi [5]).

Rahatoimenjohtajan apulaiseksi talousarvioehdotuksen laadinta-ajaksi otettiin [6]) filosofianmaisteri J. Toiviainen 5,000 markan kuukausipalkkiosta, joka oli suoritettava rahatoimikamarin käyttövaroista.

Tilapäisen ylimääräisen notaarin palkkaamiseksi syyskuun 1 p:stä vuoden loppuun rahatoimikamari osoitti [7]) käyttövaroistaan 12,000 markkaa. Kyseelliseen toimeen valittiin [8]) sittemmin hovioikeuden auskultantti K. I. Nordberg. Sittemmin tämä määrättiin [9]) tammikuun 1 p:stä 1926 edelleen vähintään vuoden aikana hoitamaan kyseellistä tointa 3,000 markan kuukausipalkoin.

Asiamiesosaston ylimääräiseksi apulaiseksi otettiin [10]) varatuomari V. K. Noponen neljän kuukauden ajaksi 3,500 markan kuukausipalkkiosta. Sittemmin määrättiin [11]) varatuomari Noponen notaarin loman aikana heinäkuun 27 p:stä elokuun 27 p:än hoitamaan tämän tehtäviä 2,000 markan palkkiosta, joka oli suoritettava lomaviransijaismäärärahasta, sekä toimimaan [12]) apulaisena asiamiesosastolla elokuun 5:nnestä 13 p:än 800 markan palkkiosta, joka osoitettiin ylimääräisten apulaisten määrärahasta.

Kanslisti S. Holmströmille myönnettiin [13]) sairauden takia virkavapautta kahdeksi viikoksi lokakuun 13 p:stä lukien sekä lisäksi [14]) kahdeksi viikoksi joulukuun 8 p:stä lukien täysin palkkaeduin.

Rahatoimikamari myönsi [15]) kamarin kanslian ylimääräisten apulaisten määrärahasta 500 markan kuukausipalkkion helmikuun 1 p:stä lukien vahtimestarinapulaisen palkkaamiseksi kansliaan. Kyseelliseen virkaan otettiin [16]) sittemmin nuorukainen J. Olin helmikuun 23 p:stä lukien. Vahtimestarinapulaisen Olinin palkka korotettiin [17]) lokakuun 1 p:stä 600 markkaan kuukaudessa, ja lisäkustannus oli suoritettava kamarin käyttövaroista.

Vasta perustettuun [18]) kolmannen vahtimestarinapulaisen toimeen valittiin [19]) v. t. vahtimestari J. Svensson.

Koska kamarin kanslian vahtimestarinapulainen E. Ahlström oli karannut virastaan, annettiin [20]) kanslialle tehtäväksi ottaa hänen sijaansa toinen henkilö vahtimestarinapulaiseksi.

---

[1]) Rkmrin pöytäk. 21 p. huhtik. 586 §. — [2]) S:n 30 p. jouluk. 1,851 §. — [3]) Ks. tätä kert. siv. 140. — [4]) Rkmrin pöytäk. 13 p. tammik. 85 §. — [5]) Ks. vuod. 1923 kert. siv. 119. — [6]) Rkmrin pöytäk. 1 p. syysk. 1,177 §. — [7]) S:n 16 p. kesäk. 969 §. — [8]) S:n 18 p. elok. 1,134 §. — [9]) S:n 30 p. jouluk. 1,834 §. — [10]) S:n 9 p. tammik. 41 §. — [11]) S:n 16 p. kesäk. 970 §. — [12]) Rkmrin jstn pöytäk. 14 p. heinäk. 2,478 §. — [13]) Rkmrin pöytäk. 13 p. lokak. 1,389 §. — [14]) S:n 8 p. jouluk. 1,696 §. — [15]) S:n 20 p. tammik. 121 §. — [16]) Rkmrin jstn pöytäk. 4 p. maalisk. 816 §. — [17]) Rkmrin pöytäk. 22 p. syysk. 1,272 §. — [18]) Ks. tätä kert. siv. 136. — [19]) Rkmrin pöytäk. 8 p. jouluk. 1,704 §. — [20]) Rkmrin jstn pöytäk. 6 p. toukok. 1,611 §.

Rahatoimikonttorin viranpitäjät. Apulaiskamreeri O. Paldanille myönnettiin [1]) sairauden takia kuukauden virkavapaus lukien syyskuun 18 p:stä täysin palkkaeduin; hänen sijaisekseen määrättiin vanhempi kaupunginkirjuri E. Jernström, jonka tuli saada virkaan liittyvä palkka. Rahatoimikonttorin tuli muuten jakaa esiintyvät työt, jolloin mahdolliset kustannukset oli suoritettava sairauden aikaisten viransijaisten palkkiomäärärahasta.

Avustavalle vanhemmalle kaupunginkirjurille A. Aureelle myönnettiin [2]) sairauden takia virkavapautta kahdeksi kuukaudeksi.

Rahatoimikonttorin nuoremmiksi kaupunginkirjureiksi rahatoimikamari valitsi [3]) ylimääräisen konttorikirjurin A. J. K. Törnrothin, ekspeditööri A. Törnblomin ja neiti B. Sandmanin sekä ekspeditööriksi herra K. B. Sundströmin.

Avoinna olevaan rahatoimikonttorin ekspeditöörinvirkaan nimitettiin [4]) ylimääräinen ekspeditööri W. Helén, ja täten avoimeksi joutunut ylimääräisen ekspeditöörin toimi päätettiin toistaiseksi jättää täyttämättä.

Kaupungin viranpitäjäin eläkesäännön määräysten mukaisesti rahatoimikamari myönsi [5]) virkaeron konttorikirjuri H. Rikbergille sekä ylimääräisille apulaisille H. Wärnhjelmille ja A. Wärnhjelmille lukien huhtikuun 1 p:stä 1926.

Ylimääräiselle apulaiselle A. M. Grönbergille myönnettiin [6]) sairauden takia kuukauden virkavapaus tammikuun 31 p:stä lukien.

Vahtimestarinapulainen L. Rejman, joka oli otettu hoidettavaksi parantolaan kahden kuukauden ajaksi, oikeutettiin [7]) kahden kuukauden aikana saamaan täydet palkkaetunsa.

Kaupungin talojen hoito. Talojen taloudenhoitaja K. Gustavson määrättiin [8]) entisen Tunturilaakson kansakoulun isännöitsijäksi elokuun 1 p:stä lukien ja Kaarlenkadun vuokratun kouluhuoneiston isännöitsijäksi joulukuun 15 p:stä lukien.

Korttelin n:o 178 isännöitsijäntoimi uskottiin [9]) tori- ja kauppahallivalvoja I. Lydmanille, jolle mainitun korttelin ja siellä olevien rakennusten valvonnasta myönnettiin [10]) 100 markan kuukausipalkkio kesäkuun 1 p:stä lukien; kustannukset oli suoritettava kamarin käyttövaroista.

Rahatoimikamari päätti [11]), että Suvilahden kasarmiin vuoden 1926 alusta otettaisiin avustava lämmittäjä tammi-, helmi-, maalis- ja joulukuuksi sekä että kasarmin kolmannen järjestysmiehen toimi lakkautettaisiin samasta ajankohdasta lukien.

Kauppahallit. Tori- ja kauppahallivalvojan irtisanottua Vallilan kauppahallin yövartijan marraskuun 1 p:än aikomuksessa lakkauttaa toimen olivat mainitun hallin myyntikojujen vuokraajat anoneet toimen säilyttämistä, ja rahatoimikamari päätti [12]), että yövartija saisi jäädä toimeensa määräten hänen työaikansa olemaan klo 10:stä ip. klo 6:en ap. ja kuukausipalkkansa 1,000 markaksi. Hallin siivous päätettiin uskoa toiselle henkilölle 500 markan kuukausipalkasta.

Kansanpuistojen valvojalle R. Palmgrenille myönnettiin [13]) kuukauden kesäloma, sijaisena metsänhoitaja I. Hildén.

Naisten työtuvat. Naisten työtupain v. t. toimitusjohtajan V. V. Salovaaran ilmoitettua haluavansa erota maaliskuun 1 p:nä rahatoimikamari

---

[1]) Rkmrin pöytäk. 22 p. syysk. 1,274 §. — [2]) S:n 9 p. tammik. 44 § ja 10 p. helmik. 221 §. — [3]) S:n 3 p. maalisk. 342 §. — [4]) S:n 12 p. toukok. 732 §. — [5]) S:n 30 p. jouluk. 1,862, 1,863 ja 1,864 §§. — [6]) S:n 3 p. helmik. 187 §. — [7]) S:n 25 p. kesäk. 1,013 §. — [8]) Rkmrin jstn pöytäk. 16 p. kesäk. 2,237 § ja rkmrin pöytäk. 15 p. jouluk. 1,745 §. — [9]) Rkmrin pöytäk. 16 p. kesäk. 972 §. — [10]) S:n 1 p. syysk. 1,176 §. — [11]) S:n 15 p. syysk. 1,247; ks. myös tätä kert. siv. 225. — [12]) Rkmrin pöytäk. 20 p. lokak. 1,431 §. — [13]) Rkmrin jstn pöytäk. 7 p. heinäk. 2,431 §.

julistamatta tointa haettavaksi päätti[1]) nimittää siihen työtuvan n:o 1 johtajattaren I. Alléenin, jonka palkka vahvistettiin 2,500 markaksi kuukaudessa.

Neiti Alléenille oli sittemmin anomuksesta myönnetty ero virastaan, minkä jälkeen liikemies P. T. Stenius valittiin[2]) työtupain toimitusjohtajaksi joulukuun 16 p:stä lukien 4,000 markan kuukausipalkoin.

Nikkilän mielisairaala. Kaupungin sairaalain ylihallituksen anottua, että kamari ryhtyisi toimenpiteisiin, jotta ylimääräinen poliisi tai poliisimiehen valtuuksilla varustettu järjestysmies saisi tehtäväkseen ylläpitää järjestystä Nikkilän mielisairaalassa uuden sairaalapaviljongin rakennustöiden kestäessä, rahatoimikamari päätti[3]) anoa Uudenmaan läänin maaherralta, että sopivalle henkilölle mainitussa tarkoituksessa annettaisiin poliisimiehen valtuudet.

Rahatoimikamari päätti[4]) Nikkilän mielisairaalaan vuoden 1926 alusta perustettavaksi kolme uutta siivoojattarentointa, jotka palkattaisiin yhteismäärärahoista palkattujen viranpitäjäin 1 palkkausluokan mukaan.

Kunnalliskoti. Koska kunnalliskodin uuden paviljongin laskettiin valmistuvan kesäkuun 1 p:nä eikä kodin henkilökunta voinut ottaa suorittaakseen siten lisääntynyttä työtä, rahatoimikamari päätti[5]) mainitusta ajankohdasta lähtien perustaa seuraavat yhteismäärärahoista palkattavat toimet, nimittäin yhden 7 ja kaksi 2 palkkaluokkaan luettavaa keittäjättärentointa sekä yhdeksän 1 palkkausluokkaan luettavaa siivoojattarentointa, minkä ohessa kaupunginvaltuustolle oli tehtävä esitys eräiden välttämättömien, vakinaiseen menosääntöön merkittävien toimien perustamisesta.

Ryttylän kasvatuslaitos. Rahatoimikamari osoitti[6]) käyttövaroistaan 500 markkaa kuukaudessa huhtikuun 1 p:stä lukien kanslia-apulaisen palkkaamiseksi Ryttylän kasvatuslaitokseen sekä kehoitti rahatoimenjohtajaa merkitsemään vuoden 1926 talousarvioehdotukseen tähän tarkoitukseen tarvittavan määrärahan.

Sähkölaitoksen viranpitäjät. Kaupungin teknillisten laitosten hallitus oikeutettiin[7]) heinäkuun 1 p:stä lukien palkkaamaan sähkölaitoksen konttoriapulaisten määrärahasta mainittuun laitokseen ylimääräinen avustava toimistoinsinööri 21 yhteispalkkaluokan mukaan.

Kaupunginpuutarhurin tehtävät. Rahatoimikamari päätti[8]) lisätä kaupunginpuutarhurin valvonnan alaisiin alueihin ne kaupungin maa-alueet, jotka sijaitsivat Pikkuhuopalahteen laskevaa puroa pitkin uuden taimiston pohjoispäähän, Ruskeasuon ja Pasilan pohjoispuolitse valtionrautateiden alueen poikki Pasilan uudelle asemalle ja sieltä rautatien itärajaa pitkin Taivaskallion omakotialueen pohjoisrajaa myöten kunnalliskodin alueen kautta Vantaanjokeen ja Vanhankaupunginlahteen vedetyn viivan eteläpuolella kartan tarkemmin osoittamalla tavalla.

Niille henkilöille, joilla oli vuokralla tällä alueella sijaitsevaa maata, oli sanomalehdissä ilmoitettava, että heidän kaikissa suurehkoissa istutusten järjestämistä ja puiden poistamista koskevissa kysymyksissä oli käännyttävä kaupunginpuutarhurin puoleen saadakseen tarkempia ohjeita. Kaupungin metsänvartija vapautettiin samalla hänelle vuonna 1910 määrätyistä velvollisuuksista.

---

[1]) Rkmrin pöytäk. 24 p. helmik. 296 §. — [2]) S:n 15 p. jouluk. 1,742 §. — [3]) S:n 27 p. helmik. 328 §. — [4]) S:n 28 p. heinäk. 1,084 §. — [5]) S:n 13 p. tammik. 70 §; ks. myös tätä kert. siv. 139. — [6]) Rkmrin pöytäk. 14 p. huhtik. 547 §. — [7]) S:n 2 p. kesäk. 870 §. — [8]) S:n 13 p. lokak. 1,371 §.

Keskuskeittolan johtokuntaan valittiin [1]) kertomusvuodeksi professori C. Tigerstedt puheenjohtajaksi ja samalla keskuskeittolan toimitusjohtajaksi entisin palkkaeduin sekä rouvat H. Gebhard ja O. Tainio ynnä varajäseniksi johtaja A. Björkenheim ja rouva H. Leppälä.

Naisten työtupain johtokuntaan valittiin [2]) kertomusvuodeksi aktuaari A. Hällfors puheenjohtajaksi sekä neiti A. Bruun, metallityöntekijä P. Kalervo ja johtajat V. V. Salovaara ja K. A. Widenius.

Hyvösen lastenkodin johtajattaren toimeen oli valittu sairaanhoitajatar E. J. Siirala, jolle toistaiseksi oli maksettava 1,450 markan kuukausipalkka [3]).

Kallion urheilukentän vartiointi. Rahatoimikamari päätti [4]), että Kallion urheilukentälle toistaiseksi ja niin kauan kuin kentällä suoritetut työt jatkuivat palkattaisiin vartija asianomaisista työmäärärahoista, minkä ohessa rakennuskonttoria kehoitettaisiin ilmoittamaan, milloin työt oli suoritettu loppuun, jotta kamari voisi ryhtyä muihin toimenpiteisiin järjestyksen ylläpitämiseksi kentällä.

Korttiluettelo kaupungin viranpitäjistä. Agronoomi V. G. Bäckmanille annettiin [5]) tehtäväksi laatia korttiluettelo kaupungin viranpitäjistä 2,400 markan palkkiosta n. 2 kuukauden ajalta lokakuun 15 p:stä lukien. Luettelon laatimiseen tarvittavat varat, 15,000 markkaa, osoitettiin kamarin käyttövaroista.

Oikeus viran hoitamiseen. Koska kansakoulunjohtajan vaihtumista lukuvuoden lopulla pidettiin sopimattomana, oikeutti [6]) rahatoimikamari Topeliuksenkadun kansakoulun johtajan, vasta nimitetyn toisen kaupunginvoudin L. Meruksen toukokuun aikana hoitamaan kansakoulunopettajan- ja -johtajantointaan, vaikka hän oli astunut toisen kaupunginvoudin virkaan.

Oikeus pitää sivutoimia. Terveyspoliisin kaitsija S. H. Lehmuskallio oikeutettiin [7]) toistaiseksi toimittamaan desinfioimista ja valvomaan terveydellisiä oloja Käpylässä 200 markan kuukausipalkkiosta, joka oli suoritettava kulkutautien vastustamismäärärahasta, mutta terveydenhoitolautakuntaa kehoitettiin samalla ottamaan harkittavaksi, olisiko Käpylää varten perustettava vakinainen kaitsijantoimi.

Marian sairaalan sisätautien osaston apulaislääkäri I. Wallgren oikeutettiin [8]) toistaiseksi sivutoimena hoitamaan yliopiston patologis-anatomisen laitoksen assistentinvirkaa.

Kansakoulunopettaja V. W. Järviselle myönnettiin [9]) lupa kirjoittautua auskultantiksi Turun hovioikeuteen.

Terveydenhoitolautakunnan toimiston siivoojatar E. Raatikainen oikeutettiin [10]) sivutoimena hoitamaan kunnallisen ammattientarkastuksen toimiston siivoojattarentointa.

Samalla kamari päätti [11]) antaa komitealle, johon valittiin herrat Heinonen ja Widenius sekä sihteeri Ervasti, tehtäväksi antaa lausunnon kaupungin viranpitäjäin oikeudesta pitää sivutoimia.

Oikeus loman saamiseen. Rahatoimikamari vahvisti [12]) kaupunginjohtajan ja rahatoimenjohtajan kesälomain järjestelyn.

Rahatoimikamari oikeutti [13]) v. t. kaupungineläinlääkärin W. Ehrströmin saamaan kuukauden kesäloman.

---

[1]) Rkmrin pöytäk. 2 p. tammik. 7 §. — [2]) S:n 2 p. tammik. 8 §. — [3]) S:n 24 p. maalisk. 440 §. — [4]) S:n 5 p. kesäk. 895 §. — [5]) S:n 13 p. lokak. 1,395 §. — [6]) S:n 5 p. toukok. 686 §. — [7]) S:n 30 p. tammik. 145 §. — [8]) S:n 17 p. helmik. 248 §. — [9]) Rkmrin jstn pöytäk. 28 p. tammik. 328 §. — [10]) Rkmrin pöytäk. 10 p. helmik. 223 §. — [11]) S:n 10 p. helmik. 225 §. — [12]) Rkmrin jstn pöytäk. 10 p. kesäk. 2,155 a §. — [13]) Rkmrin pöytäk. 29 p. toukok. 845 §.

Terveydellisten tutkimusten laboratoorin v. t. assistentti B. Willberg, joka oli hoitanut tätä tointa syyskuun 24 p:stä 1923 lähtien, oikeutettiin [1]) saamaan kuukauden kesäloma.

Rahatoimikamari päätti [2]), että kauemmin kuin kymmenen vuotta palveluksessa olleiden vesijohto- ja kaasulaitosten vuorotyöntekijäin kesäloma pitennettäisiin 3 viikosta 1 kuukaudeksi.

Oikeus asua kaupungin ulkopuolella myönnettiin:

suomenkielisten kansakoulujen opettajattarelle E. Hohenthalille [3]); sekä ruotsinkielisten kansakoulujen opettajattarelle E. Nordströmille [4]).

Rahatoimikamarin edustajat hallituksissa, lautakunnissa y. m. Kamarin edustajaksi kaupungin teknillisten laitosten hallitukseen valittiin [5]) kanslianjohtaja J. W. Andersin, kaupungin yleisten töiden hallitukseen johtaja K. Heinonen ja maatalouslautakuntaan johtaja A. Björkenheim.

Aktiebolaget Lantmannagården nimisen yhtiön tiedusteltua, aikoiko kaupunki leventää Hakasalmenkadun vanhemman osan, rahatoimikamari päätti [6]) ilmoittaa, että se piti kyseellistä leventämistä erittäin tärkeänä ja halusi tarkemmin neuvotella erään mainittuun katuun rajoittuvan Aleksanterinkadun tontin n:o 22 b osan hankkimisesta kaupungille. Kaupunginjohtaja A. Castrénille ja kaupunginasemakaava-arkkitehti B. Brunilalle annettiin tehtäväksi hoitaa kyseelliset neuvottelut, joihin mainittu yhtiö valitsi [7]) edustajikseen varatuomari G. Ehrnroothin ja pankinjohtaja A. Freyn.

Metsähallituksen halkotarhan siirtämistä toiseen paikkaan koskeviin neuvotteluihin määrättiin [8]) kaupungin edustajiksi kaupunginjohtaja A. Castrén ja kaupungininsinööri G. Lindqvist; metsähallitusta taas edustivat metsäneuvos M. Pekkala ja hallituksen puutavaranmyyntiosaston johtaja J. Honkasalo.

Helsingin suomen- ja ruotsinkielisten evankelis-luterilaisten seurakuntain kirkkohallintolautakunta ilmoitti valinneensa rakennusmestarit A. von Bellin ja J. L. Mantilan sekä hautauskonttorin johtajan G. Westerholmin neuvottelemaan kaupungin kanssa mahdollisesti järjestettävästä Kirkkomaan- ja Leppäsuonkatujen risteyksen sekä uuden Lapinniemen—Salmisaaren tien välisestä liikenneväylästä, ja rahatoimikamari päätti [9]) määrätä kaupunginjohtaja A. Castrénin ja sihteeri K. Hård af Segerstadin kaupungin puolesta ottamaan osaa mainittuihin neuvotteluihin.

Kanslianjohtaja J. W. Andersinille ja sihteeri K. Hård af Segerstadille annettiin [10]) tehtäväksi joulukuun 31 p:nä kaupungin puolesta toimittaa Salmisaaren uuden liikenneväylän katselmus.

Rahatoimikamari päätti [11]) kehoittaa M. G. Stenius osakeyhtiötä ryhtymään kaupungin kamarin kanssa neuvotteluihin yhtiön entisellä Leppäsuo nimisellä vuokratontilla n:o 68 b olevista rakennuksista, joita ei ollut poistettu, mutta joista ei myöskään ollut maksettu vuokraa vuoden 1918 jälkeen. Kamarin edustajaksi neuvotteluihin valittiin kaupunginjohtaja A. Castrén.

Puolustusministeriön tehtyä esityksen eräiden Suomenlinnan saarien hallinnon siirtämisestä kaupungille rahatoimikamari määräsi [12]) kaupungin johtaja A. Castrénin yhdessä johtaja I. Lindforsin kanssa neuvottelemaan

---

[1]) Rkmrin pöytäk. 9 p. kesäk. 920 §. — [2]) S:n 30 p. tammik. 149 §. — [3]) Rkmrin jstn pöytäk. 28 p. tammik. 397 §. — [4]) Rkmrin pöytäk. 29 p. syysk. 1,303 §. — [5]) S:n 2 p. tammik. 9—11 §§. — [6]) S:n 27 p. maalisk. 460 §. — [7]) Rkmrin jstn pöytäk. 15 p. huhtik. 1,336 §. — [8]) Rkmrin pöytäk. 10 p. helmik. 218 §. — [9]) S:n 13 p. helmik. 228 §. — [10]) S:n 30 p. jouluk. 1,833 §. — [11]) S:n 28 p. huhtik. 650 §; vrt. vuod. 1920 kert. siv. 226. — [12]) S:n 27 p. helmik. 327 §.

asiasta valtionviranomaisten kanssa. Puolustusministeriön edustajina mainituissa neuvotteluissa olisivat saapuneen ilmoituksen [1]) mukaan ministeriön insinööriosaston päällikkö everstiluutnantti K. Solin ja sen keskusosaston yleisten asiain jaoston päällikkö varatuomari H. Aarnio.

Rahatoimikamari päätti [2]) valtuuttaa kaupunginjohtaja A. Castrénin muuta tilusvaihtoa koskevasta kysymyksestä riippumatta ryhtymään valtionviranomaisten kanssa neuvotteluihin valtion hallussa olevain Lapinniemen osain vaihtamisesta eräihin valtionrautateiden tarvitsemiin alueihin.

Oikeusministeriön vankeinhoito-osasto ilmoitti [3]), että vankilatarkastaja N. Tammelin ja Helsingin keskusvankilan johtaja A. O. Mannström oli määrätty neuvottelemaan kaupungin edustajain johtaja K. R. Heinosen ja sihteeri A. Ervastin kanssa suunnitellusta keskusvankilan aluetta koskevasta tilusvaihdosta.

Maanmittausinsinööri H. Wikbergin ilmoitettua, että hän elokuun 3 p:nä ryhtyisi Bromarvin pitäjän Bengtsårin kylän Norrgårdin tilan vuokra-alueiden järjestelyyn, jossa torppari J. Nordströmin torppa erotettaisiin ja lunastettaisiin, rahatoimikamari päätti [4]) valtuuttaa sihteeri A. Blombergin edustamaan kaupunkia mainitussa toimituksessa ja tekemään kaupungin puolesta vapaaehtoisen sopimuksen mainitun torpan lunastamisesta sekä allekirjoittamaan kauppakirjan; samalla oli asianomaiselle maanmittarille annettava tehtäväksi tämän toimituksen yhteydessä laatia kartta mainitussa kylässä oleviin Norrgårdin ja Södergårdin tiloihin kuuluvista tiluksista.

Kaupungin edustajaksi siihen maanmittaustoimitukseen, jolla Råbackan torppa erotettaisiin Hertonäsin säteritilasta, valittiin [5]) asiamies M. Wilskman.

Rahatoimikamari määräsi [6]) Toivoniemen kasvatuslaitoksen johtajattaren L. Ridvallin yhdessä pehtori J. Arolan kanssa valvomaan kaupungin etuja maaliskuun 16 p:nä toimitettavassa Lohjan pitäjän Paloniemen kylän vesialueen jaossa, joka vesialue oli yhteinen Outamon yksinäistilan kanssa.

Kaupungin edustajiksi kaupungilta Pasilan asemaa varten pakkolunastettujen alueiden rajankäyntiin rahatoimikamari valitsi [7]) asiamies M. Wilskmanin ja kaupungingeodeetti W. O. Lillen.

Kaupungininsinööri G. Lindqvistin anomuksesta rahatoimikamari määräsi [8]) asiamies M. Wilskmanin avustamaan häntä Hertonäsin rautatietä varten tarvittavien alueiden pakkolunastuksen johdosta pidettävissä kokouksissa.

Rahatoimikamari määräsi [9]) v. t. kaupungininsinöörin S. Randelinin, työpäällikkö K. J. Willandtin ja sähkölaitoksen johtajan A. Marsion toimittamaan uuden, Toista linjaa myöten diakonissalaitokselle vievän raitiotien katselmuksen.

Uuden Käpylän raitiotien katselmusmiehiksi valittiin [10]) kamarin jäsen johtaja K. R. Heinonen, v. t. kaupungininsinööri S. Randelin, sähkölaitoksen johtaja A. Marsio ja työpäällikkö K. J. Willandt.

Rakennuskonttori ilmoitti, että ne kaksi Länsisataman tuloväylää valaisevaa linjaloistoa, joiden rakentamisesta kaupunginvaltuusto vuonna 1924 oli tehnyt päätöksen [11]), oli asetettu paikoilleen, ja rahatoimikamari päätti [12])

[1]) Rkmrin jstn pöytäk. 8 p. huhtik. 1,260 §. — [2]) Rkmrin pöytäk. 13 p. helmik. 240 §. — [3]) Rkmrin jstn pöytäk. 21 p. heinäk. 2,489 § ja rkmrin pöytäk. 29 p. toukok. 841 §. — [4]) Rkmrin pöytäk. 28 p. heinäk. 1,098 §; ks. myös tätä kert. siv. 153. — [5]) Rkmrin pöytäk. 5 p. toukok. 688 §; ks. myös tätä kert. siv. 155 — [6]) Rkmrin jstn pöytäk. 4 p. maalisk. 898 §. — [7]) S:n 28 p. elok. 2,810 §. — [8]) Rkmrin pöytäk. 27 p. helmik. 325 §. — [9]) S:n 9 p. kesäk. 907 §. — [10]) S:n 10 p. marrask. 1,539 §. — [11]) Ks. vuod. 1924 kert. siv. 52. — [12]) Rkmrin pöytäk. 10 p. helmik. 216 §.

ilmoittaa asiasta merenkulkuhallitukselle sekä valita kaupungin edustajaksi mahdolliseen luovutustarkastukseen työpäällikkö W. Hirnin.

Rahatoimikamari valitsi [1]) kaupunginasemakaava-arkkitehti B. Brunilan ja arkkitehti K. Hård af Segerstadin neuvottelemaan Oulunkylän kaupunginasemakaavakomitean kanssa mainitun asemakaavan muodostelusta.

Kaupungin edustajiksi toukokuun 22 ja 23 p:nä pidettävään Suomen II yleiseen asuntokongressiin rahatoimikamari valitsi [2]) kaupunginjohtaja A. Castrénin, kanslianjohtaja J. W. Andersinin, rahatoimenjohtaja V. Huplin, kamarin jäsenen johtaja K. R. Heinosen sekä sihteerin arkkitehti K. Hård af Segerstadin.

Kansakoulujen kustannusten supistaminen. Rahatoimikamari antoi [3]) sihteeri A. Ervastille tehtäväksi tutkia, missä määrin ruokatavarain ja tarveaineiden kulutusta kaupungin kouluissa voitaisiin supistaa.

Asetettuja komiteoja. Esiteltäessä kaupunginvaltuuston vahvistamaa vuoden 1925 menosääntöä sekä valtuuston sen yhteydessä tekemiä päätöksiä rahatoimikamari päätti [4]) asettaa komitean valmistelemaan kysymystä pääpaloaseman laajentamisesta ja paloaseman rakentamisesta Töölöön sekä vaihtoehtoisesti pääpaloaseman siirtämisestä toiseen paikkaan ja valitsi sen puheenjohtajaksi ent. pankinjohtajan G. Estlanderin, minkä ohessa palotoimikunta valitsi johtaja G. Idströmin ja kaupungin yleisten töiden hallitus kaupunginarkkitehti G. Taucherin komitean jäseniksi.

Käsittelemään rahatoimenjohtaja J. Helon tekemää esitystä, ettei kaupungin kiinteää eikä irtainta omaisuutta enää palovakuutettaisi, rahatoimikamari päätti [5]) asettaa komitean, johon valittiin kaupunginjohtaja A. Castrén puheenjohtajaksi sekä kamarin jäsenet A. Björkenheim ja K. A. Widenius jäseniksi.

Samalla kuin rahatoimikamari vapautti vuonna 1920 kaupungin katujen suomalaisia nimiä tarkistamaan asetetun [6]) komitean sille annetusta tehtävästä kamari päätti [7]) asettaa uuden komitean tarkastamaan sekä suomenettä ruotsinkieliset katujen nimet ja valitsi komitean puheenjohtajaksi kaupungingeodeetti W. O. Lillen sekä jäseniksi professori H. Bergrothin, kamarin jäsenet T. Grotenfeltin ja K. V. Holman sekä yliopistonapulaisen E. A. Tunkelon.

Terveydenhoitolautakunnan lähettämää kaupunginlääkärien uutta johtosääntöehdotusta tarkastamaan rahatoimikamari asetti [8]) komitean, johon tulivat kamarin jäsenet K. V. Holma ja A. Björkenheim sekä sihteeri A. Blomberg.

Valmistelemaan kysymystä tulevana talvena mahdollisesti ilmenevän työttömyyden torjumisesta rahatoimikamari päätti [9]) asettaa komitean, johon valittiin kaupunginjohtaja A. Castrén puheenjohtajaksi sekä kamarin jäsenet K. R. Heinonen ja työnvälitystoimiston johtaja A. H. Karvonen jäseniksi.

Arkkitehti A. Toivoselle annettiin [10]) tehtäväksi valmistella kysymystä kaupunkikiinteistöjen hoidon keskittämisestä perustettavan kiinteistölautakunnan tai kiinteistökonttorin huostaan.

Komiteaan, jonka terveydenhoitolautakunta oli asettanut valmistelemaan kysymystä uudenaikaisen desinfioimis- ja syöpäläishävityslaitoksen perustamisesta, rahatoimikamari valitsi [11]) edustajakseen jäsenensä A. Virran.

---

[1]) Rkmrin pöytäk. 27 p. helmik. 326 §. — [2]) S:n 28 p. huhtik. 639 §. — [3]) S:n 20 p. tammik. 103 §. — [4]) S:n 3 p. helmik. 177 § ja rkmrin jstn pöytäk. 4 p. maalisk. 837 §. — [5]) Rkmrin pöytäk. 10 p. maalisk. 364 §. — [6]) Ks. vuod. 1920 kert. siv. 249. — [7]) Rkmrin pöytäk. 10 p. maalisk. 368 §. — [8]) S:n 13 p. maalisk. 373 §. — [9]) S:n 17 p. maalisk. 393 §. — [10]) S:n 20 p. maalisk. 401 §. — [11]) S:n 7 p huhtik. 528 §.

Valmistelemaan kysymystä kesäloman järjestämisestä kaikille niille työntekijöille, jotka siihen asti eivät olleet nauttineet tätä etua, rahatoimikamari päätti [1]) asettaa komitean ja valitsi siihen puheenjohtajaksi kanslianjohtaja J. W. Andersinin ja jäseneksi kamarin jäsenen A. Virran, minkä ohessa kaupungin yleisten töiden hallitus valitsi jäseneksi v. t. kaupungininsinöörin S. Randelinin [2]), kaupungin teknillisten laitosten hallitus sähköteknikko V. V. Salovaaran [3]) ja puhtaanapitolaitos johtaja J. T. Isotuvan [4]).

Rahatoimikamari päätti [5]) asettaa komitean valmistelemaan kysymystä huoneistojen hankkimisesta asunnottomille perheille ja valitsi sen jäseniksi talojen taloudenhoitajan K. Gustavsonin, kamarin jäsenen K. R. Heinosen, kunnan työväenasuntojen isännöitsijän G. Karhumaan ja asuntotarkastaja K. Wasastjernan.

Rahatoimikamari päätti [6]) asettaa komitean, johon valittiin kanslianjohtaja J. W. Andersin, sihteeri A. Blomberg ja kamarin jäsen K. V. Holma, tarkastamaan kahta lainvalmistelukunnan laatimaa ehdotusta kaupunginasemalainsäädännöksi ja laiksi jakolaitoksesta kaupungeissa, joista ehdotuksista kaupunginvaltuusto oli pyytänyt kamarin lausuntoa. Herra Holman sijaan valittiin sittemmin komitean jäseneksi arkkitehti H. Andersin.

Valmistelemaan kysymystä Eläintarhan septik-tankkilaitoksen uudestaanrakentamisesta rautatien itäpuolelle rahatoimikamari päätti [7]) asettaa komitean, johon kamari valitsi sihteerinsä arkkitehti K. Hård af Segerstadin, kaupungin yleisten töiden hallitus työpäällikkö K. J. Willandtin [8]) ja terveydenhoitolautakunta ensimmäisen kaupunginlääkärin F. Hisingerin [8]), minkä ohessa rautatiehallitusta kehoitettiin valitsemaan komiteaan yksi jäsen.

Edustajakseen komiteaan, jonka kaupunginvaltuusto oli päättänyt [9]) asettaa valmistelemaan kysymystä kotiterveyden- ja -taloudenhoidon opetuskurssien järjestämisestä, kamari valitsi [10]) professori C. Tigerstedtin.

Uudenmaan läänin maaherran julistettua toukokuun 20 p:nä annetulla päätöksellä Ruskeasuon ja Uudenpellon alueiden pakkolunastuksen kaupungille loppuun suoritetuksi rahatoimikamari päätti [11]) asettaa komitean laatimaan ehdotusta niiksi käytännöllisiksi toimenpiteiksi, jotka mainittujen alueiden ottamisesta kaupungin haltuun voivat aiheutua, ja valitsi komitean jäseniksi sihteeri A. Blombergin, kaupunginasemakaava-arkkitehti B. Brunilan, ensimmäisen kaupunginlääkärin F. Hisingerin, kaupungingeodeetti W. O. Lillen ja puhtaanapitolaitoksen johtajan J. Sjöholmin.

Lisäjäseneksi komiteaan, jonka rahatoimikamari oli asettanut [12]) laatimaan ehdotusta Hertonäsin käytöstä, valittiin [13]) filosofiantohtori H. Ramsay.

Rahatoimikamari päätti [14]) asettaa toimikunnan laatimaan luetteloa niistä tonteista, jotka kaupunki vuonna 1926 tarjoaisi myytäväksi, sekä ehdotusta niiden myyntihinnoiksi ja valitsi komiteaan puheenjohtajaksi rahatoimenjohtaja V. Huplin ja jäseniksi kamarin jäsenet T. Grotenfeltin ja K. R. Heinosen, kaupungingeodeetti W. O. Lillen ja sihteeri K. Hård af Segerstadin.

Kaupungin yleisten töiden hallituksen edustajiksi komiteaan, jonka rahatoimikamari oli asettanut [15]) valmistelemaan kysymystä uuden keittiö-

---

[1]) Rkmrin pöytäk. 14 p. huhtik. 549 §. — [2]) Rkmrin jstn pöytäk. 13 p. toukok. 1,717 §. — [3]) S:n 13 p. toukok. 1,683 §. — [4]) S:n 27 p. toukok. 1,781 §. — [5]) Rkmrin pöytäk. 28 p. huhtik. 660 §. — [6]) S:n 30 p. kesäk. 1,026 ja 1027 §§ sekä 27 p. lokak. 1,483 §. — [7]) Rkmrin jstn pöytäk. 21 p. heinäk. 2,517 §. — [8]) S:n 11 p. elok. 2,607 ja 2,613 §§. — [9]) Ks. tätä kert. siv. 148. — [10]) Rkmrin pöytäk. 7 p. heinäk. 1,053 §. — [11]) S:n 18 p. elok. 1,147 §. — [12]) Ks. vuod. 1924 kert. siv. 286. — [13]) Rkmrin pöytäk. 17 p. marrask. 1,588 §. — [14]) S:n 27 p. marrask. 1,642 §. — [15]) Ks. tätä kert. siv. 35.

rakennuksen rakentamisesta Kivelän sairaalan alueelle, oli valittu [1]) arkkitehti V. Vähäkallio ja kaupunginarkkitehti G. Taucher.

Rahatoimikamari päätti [2]) antaa kaupungin sairaalain ylihallitukselle tehtäväksi yksissä neuvoin kaupungin yleisten töiden hallituksen ja köyhäinhoitolautakunnan kanssa tutkia kunnallisen keskusleipomon perustamisen mahdollisuutta ja sen tuottamaa hyötyä. Ylihallitus ilmoitti [3]) sittemmin valinneensa puolestaan sairaalatarkastaja G. Palanderin ja toimittaja E. Leinon toimittamaan mainitun tutkimuksen. Köyhäinhoitolautakuntaa edustaisi kysymyksen selvittelyssä taloudenhoitaja H. Moisio [4]).

Kunnallinen kirjapaino. Jäseneksi komiteaan, jonka kaupunginvaltuusto oli asettanut valmistelemaan kysymystä kunnallisen kirjapainon perustamisesta, valittiin [5]) kamarin jäsen K. A. Widenius.

Paviljonki Suomenlinnan liikennettä varten. Rahatoimikamari päätti [6]) asettaa komitean laatimaan ehdotusta uuden odotuspaviljongin rakentamisesta Suomenlinnaan matkustaville henkilöille ja valitsi siihen kanslianjohtaja J. W. Andersinin puheenjohtajaksi sekä satamakapteeni A. Lindforsin, johtaja H. Ramsayn, v. t. kaupungininsinöörin S. Randelinin ja everstiluutnantti K. Solinin jäseniksi.

Oikeus pitää rakennusta kadulla. John Stenbergs maskinfabriks aktiebolag nimisen yhtiön anottua oikeutta säilyttää paikallaan sen osan konttorirakennuksestaan, joka ulottui Siltasaarenkadulle, ja sihteeri K. Hård af Segerstadin neuvoteltua asiasta kaupungin puolesta yhtiön kanssa oli yhtiö ehdottanut, että asetettaisiin toimikunta rahassa arvioimaan yhtiön edellämainitun kadun varrella oleva tontti y. m., ja rahatoimikamari valitsi [7]) kaupungin edustajiksi arviotoimikuntaan kaupungingeodeetti W. O. Lillen ja vuorineuvos W. A. Sohlbergin tai viimemainitun esteellisyyden varalta pankinjohtaja L. af Heurlinin.

Ruotsin kuninkaan vierailu. Valtioneuvoston asetettua komitean, jolle uskottiin tehtäväksi järjestää Ruotsin kuninkaan vastaanotto tämän saapuessa kaupunkiin elokuun 21—23 p:nä ja valittua sen puheenjohtajaksi lakitieteentohtori L. Ehrnroothin ja jäseniksi tasavallan presidentin ensimmäisen adjutantin C. B. E. Aejmelaeus-Äimän, ulkoministeriön osastopäällikön lähetystöneuvos A. Yrjö-Koskisen (varamiehenä lähetystöneuvos R. Nummelin), lähetystöneuvos O. Nykoppin, maaherra B. Jalanderin ja sotaväen v. t. päällikön L. Malmbergin rahatoimikamari valitsi [8]) edustajakseen mainittuun komiteaan kaupunginjohtaja A. Castrénin ja hänen varamiehekseen kanslianjohtaja J. W. Andersinin.

Kaupungin kiinteän omaisuuden katsastus. Kaupungin kiinteän omaisuuden katsastusmiesten ilmoitettua, että he katsoen nyt suoritettavaan kaupungin kiinteän omaisuuden perusteelliseen uudestaanarvioimiseen olivat ottaneet sihteeriksi arkkitehti A. Toivosen 6,000 markan palkkiosta ja apulaissihteeriksi teknikko Y. Veijolan 4,000 markan palkkiosta, rahatoimikamari hyväksyi [9]) tämän toimenpiteen.

Jäsenten valitseminen asunto-osakeyhtiöiden ja -osuuskuntain hallituksiin. Rahatoimikamari valitsi seuraavat henkilöt alempana mainittujen yleishyödyllisten asunto-osakeyhtiöiden ja -osuuskuntain hallituksiin.

Aktiebolaget Tjänstemannabostäder — Virkamiesasuntoja osakeyhtiön

[1]) Rkmrin jstn pöytäk. 11 p. marrask. 3,764 §. — [2]) Rkmrin pöytäk. 2 p. lokak. 1,326 §. — [3]) Rkmrin jstn pöytäk. 14 p. lokak. 3,425 §. — [4]) S:n 11 p. marrask. 3,881 §. — [5]) Rkmrin pöytäk. 17 p. helmik. 251 §. — [6]) S:n 13 p. lokak. 1,370 §. — [7]) S:n 22 p. jouluk. 1,756 §. — [8]) S:n 7 p. heinäk. 1,051 §. — [9])S:n 28 p. huhtik. 655 §.

hallitukseen: lakitieteenkandidaatti K. V. Holman, sihteeri A. Blombergin ja arkkitehti A. Erikssonin [1]);

Vallilan asunto-osuuskunnan r. l. hallitukseen: lakitieteenkandidaatti K. V. Holman, sihteeri A. Blombergin ja arkkitehti A. Erikssonin, varamiehinä johtaja K. R. Heinonen ja sihteeri A. Ervasti [2]);

Helsingin kaupungin rakennusosakeyhtiö n:o 2:n hallitukseen väliaikaisesti: johtaja K. R. Heinosen, arkkitehdit A. Toivosen ja A. Erikssonin sekä sihteeri A. Blombergin [3]);

Oma asunto osakeyhtiön hallitukseen: arkkitehti A. Toivosen, sihteeri A. Blombergin ja arkkitehti A. Erikssonin, varamiehinä johtaja K. R. Heinonen ja lakitieteenkandidaatti K. V. Holma [4]);

Apollonkatu 18 nimisen osakeyhtiön hallitukseen: lakitieteenkandidaatti K. V. Holman ja arkkitehti A. Erikssonin, varamiehenä sihteeri A. Ervasti [5]);

Asunto-osuuskunta Kävyn r. l. hallitukseen: arkkitehdit A. Toivosen ja A. Erikssonin sekä toimittaja R. Tuhdin, varamiehinä lakitieteenkandidaatti K. V. Holma ja rahatoimenjohtaja V. Hupli [6]);

Asunto-osuuskunta Käpylän r. l. hallitukseen: aktuaari A. Hällforsin, arkkitehdit A. Erikssonin ja A. Toivosen, sekä rakennusmestari A. Hasarin, varamiehinä sihteerit A. Ervasti ja A. Blomberg [7]);

Asunto-osuuskunta Haavan r. l. hallitukseen: aktuaari A. Hällforsin sekä arkkitehdit A. Erikssonin ja A. Toivosen, varamiehinä sihteerit A. Ervasti ja A. Blomberg [7]);

Helsingin kaupungin rakennusosakeyhtiö n:o 1:n hallitukseen: johtaja K. R. Heinosen, arkkitehti A. Erikssonin ja sihteeri A. Blombergin, varamiehinä kaupunginasemakaava-arkkitehti B. Brunila ja isännöitsijä G. V. Karhumaa [8]);

Asunto-osakeyhtiö Tyynin hallitukseen: sihteeri A. Blombergin, arkkitehti A. Erikssonin ja asiamies M. Wilskmanin, varamiehinä sihteeri A. Ervasti ja seppä A. Virta [9]);

Helsingin vuokralaisyhdistyksen asunto-osuuskunta Vallilan r. l. hallitukseen: avustavan vanhemman kaupunginkirjurin A. Aureen, arkkitehti A. Erikssonin, johtaja K. R. Heinosen ja arkkitehti A. Toivosen, varamiehinä sihteerit A. Blomberg ja A. Ervasti [10]); sekä

Asunto-osuuskunta Voiton r. l. hallitukseen: arkkitehti A. Erikssonin, sihteeri A. Ervastin ja johtaja K. R. Heinosen, varamiehinä avustava vanhempi kaupunginkirjuri A. Aure ja sihteeri A. Blomberg [11]).

---

[1]) Rkmrin pöytäk. 24 p. helmik. 304 §. — [2]) Rkmrin jstn pöytäk. 6 p. toukok. 1,576 §. — [3]) Rkmrin pöytäk. 25 p. kesäk. 1,011 §. — [4]) Rkmrin jstn pöytäk. 21 p. lokak. 3,547 §. — [5]) Rkmrin pöytäk. 22 p. syysk. 1,277 §. — [6]) Rkmrin jstn pöytäk. 9 p. syysk. 2,929 §. — [7]) Rkmrin pöytäk. 20 p. lokak. 1,432 §. — [8]) S:n 24 p. marrask. 1,599 §. — [9]) Rkmrin jstn pöytäk. 23 p. jouluk. 4,481 §. — [10]) Rkmrin pöytäk. 8 p. jouluk. 1,702 §. — [11]) S:n 15 p. jouluk. 1,740 §.

III. Tilastokonttori.

Tilastokonttorin vuodelta 1925 antama kertomus oli seuraava:

Henkilökunta. Tilastokonttorin vakinaisen henkilökunnan keskuudessa ei vuonna 1925 tapahtunut mitään muutosta. Virkavapautta nauttivat laskuapulainen E. Inberg 1 kuukauden maaliskuun 4 p:stä laskien, jolloin hänet lääkärintodistuksen nojalla oikeutettiin kantamaan täysi palkka, sekä laskuapulainen E. Särkisilta kaksi viikkoa elokuussa sijaisenaan ylim. laskuapulainen A. Ikonen; sitäpaitsi oikeutettiin laskuapulainen G. Fontell lääkärintodistuksen nojalla tammi—toukokuun välisenä aikana olemaan virassa ainoastaan viisi tuntia päivässä. Vahtimestari V. F. Aarnio nautti kesällä virkavapautta 25 päivää.

Ylim. laskuapulaiseksi otettiin tammikuun 5 p:stä lukien neiti A. Emeléus. Virkavapautta nautti ylim. aktuari D. Neovius lokakuun 12—31 p:n välisenä aikana lääkärintodistuksen nojalla ja oikeutettuna nauttimaan palkkaa, samoin joulukuun 15—31 p:n välisenä aikana. Ylim. apulainen S. Lieto erosi virastaan kesäkuussa. Ylim. amanuenssi E. Ruuth siirrettiin rahatoimikamarin tammikuun 13 p:nä tekemän päätöksen mukaisesti 14:nnestä 16:nteen yhteismäärärahapalkkaluokkaan, vuoden alusta lukien.

Vuoden varrella maksettiin kaupungin viranpitäjille palkkaa tammikuussa VIII, helmikuussa VII, maalis- ja huhtikuussa uudelleen VIII, touko- ja kesäkuussa VII, sekä sen jälkeen kuin valtuusto lokakuun 7 p:nä oli vahvistanut uudet säännöt elinkustannusindeksin laskemista varten, heinä- ja elokuussa VIII sekä syys—joulukuussa IX palkka-asteikon mukaan.

Rahatoimikamarin huhtikuun 21 p:nä tekemän päätöksen mukaan oli konttorin työaika kesällä klo 9 ap.—3.15 ip. (lauantaisin klo 9 ap.—1.15 ip.), välillä neljännestunnin kahviloma.

Konttorin julkaisutoiminta. Vuoden varrella konttori julkaisi ensimmäisen vihon uutta kodifioitua asetuskokoelmaa. Rahatoimikamarille tehdyn esityksen, että valtuuston maaliskuun 8 p:nä 1922 tekemä päätös peruutettaisiin sikäli että terveyden- ja sairaanhoitotilaston edellinen osa, joka käsittää kaupungin terveyden- ja sairaanhoitoviranomaisten laatimat vuosikertomukset, sekä opetuslaitosten tilasto jälleen saataisiin julkaista joka vuosi eikä vain joka kolmas vuosi, valtuusto epäsi joulukuun 15 p:nä, vaikka asianomaiset ammattiviranomaiset olivat esitystä puoltaneet; samalla kehoitettiin konttoria lähettämään rahatoimikamarille ehdotus julkaisujensa kustannusten huojistamiseksi.

Ilmestyneet julkaisut. Vuoden varrella konttori julkaisi seuraavat 14 julkaisua, jotka ilmestyivät allamainittuina aikoina:

Helmik.	27.	Helsingin kaupungin tilasto. III. Merenkulku. 2. 1918—23. VI + 18 + 58 siv.
Maalisk.	24.	Berättelse angående Helsingfors stads kommunalförvaltning. 35. 1922. IV + 286 + 150 siv.
Toukok.	18.	Helsingfors stads statistik. III. Sjöfart. 2. 1918—23. VI + 18 + 58 siv.
Kesäk.	3.	Kertomus Helsingin kaupungin kunnallishallinnosta. 35. 1922. IV + 288 + 148 siv.
Kesäk.	11.	Helsingin kaupungin kunnallinen asetuskokoelma. 2. 1924. XII + 180 siv.
»	»	Kommunal författningssamling för Helsingfors stad. 2. 1924. XII + 180 siv.
Elok.	27.	Helsingfors stads statistik. VI. Undervisningsväsen. 5. 1921—24. VI + 130 + 86 siv.
Lokak.	9.	Helsingin kaupungin tilasto. VI. Opetuslaitokset. 5. 1921—24. VI + 130 + 86 siv.
Marrask.	3.	Helsingin kaupungin tilasto. II. Ulkomaan kauppa. 9. 1924. IV + 38 + 130 siv.
Jouluk.	7.	Helsingin kaupunkia koskevat asetukset. Kunnallinen käsikirja. Ensimmäinen vihko. VIII + 266 siv.
»	»	Författningar rörande Helsingfors stad. Kommunal handbok. Första häftet. VIII + 262 siv.
»	17	Helsingfors stads statistik. II. Utrikes handel. 9. 1924. IV + 38 + 128 siv.
»	30	Helsingin kaupungin tilastollinen vuosikirja — Statistisk årsbok för Helsingfors stad. 18. 1925. XXVIII + 410 siv.
»	»	Helsingfors stads statistik. I. Hälso- och sjukvård. 12. 1921—23. VI + 196 + 272 siv.

Vuoden lopussa olivat painettavina vuoden 1923 kunnalliskertomus, kunnallisten asetusten kodifioinnin toinen vihko, vuosien 1921—23 suomalainen terveyden- ja sairaanhoitotilasto sekä vuoden 1925 ruotsalainen kunnalliskalenteri. Viimeksi mainitun julkaisun painatus viivästyi niin suuresti, ettei se valmistunut vuoden varrella, mutta tilastokonttori ryhtyi toimenpiteisiin tehdäkseen varmaksi kalenterin ilmestymisen keväällä. Vuoden kuluessa painettiin vielä 6 vihkoa vuoden 1925 kunnallista asetuskokoelmaa, jotka vuoden lopulla annettujen asetusten täydennyksen jälkeen varustetaan nimilehdellä ja asialuettelolla ja nidotaan yhdeksi nidokseksi. Tässä julkaisussa ja kodifioinnissa julkaistuista asetuksista konttori toimitti erikoispainokset satamamaksutariffista (150 kpl.), automobiilitaksasta (2,000 kpl.), autobussiliikenteen ohjesäännöstä (200 kpl.), palkkausohjesäännöstä (400 kpl.) ja poliisijärjestyksestä (1,500 kpl.), jonka ohella painettiin uusia painoksia kokoussalien käyttämistä koskevista järjestyssäännöistä (300 kpl.), liikenneohjesäännöstä (3,000 kpl.) ja kuorma-ajuritaksasta (500 kpl.). Palkkausohjesääntö painettiin kunnan viranomaisten tarpeiksi, kun taas muita erikoispainoksia pidettiin kaupan tilastokonttorissa, jonka ohella poliisilaitos sai tarpeellisen määrän erinäisten erikoispainosten kappaleita. Huomautettakoon, että konttori vuoden varrella vastaanotti säilytettäväkseen ja jaettavakseen jäljellä olevat kappaleet maistraatin aikaisemmin toimittamaa asetuskokoelmaa sekä rakennus-, palo- ja terveydenhoito-ohjesääntöjen erikoispainokset, joten kaikki kunnalliset järjestysohjesäännöt ovat yleisön ostettavissa konttorista.

Muille viranomaisille annetut avustukset ja tiedot. Kuten lähinnä edellisinä vuosina sai konttori tilastolliselta päätoimistolta kuukausittain tietoja elinkustannusindeksistä. Sittenkuin valtuusto lokakuun 7 p:nä oli tehnyt päätöksen kunnan viranpitäjäin ja työläisten palkkoja vahvistettaessa käytettävän elinkustannusindeksin laskemisperusteiden muuttamisesta sekä antanut konttorin toimeksi suorittaa tätä varten tarvittavat laskelmat, on konttori täyttänyt sille täten annetun tehtävän sekä lähettänyt usealle kunnan laitokselle ja viranomaselle kuukausittain ilmoituksen indeksiluvusta.

Kuten tavallisesti tilastokonttori huolehti Uudenmaan läänin maaherran vuosikertomukseen kuuluvista taululiitteistä, mikäli ne koskivat Helsinkiä. Usealle ulkomaiden kaupungille lähetettiin pyynnöstä tilastollisia ja monenlaatuisia muita tietoja, samoin myös Svenska hamnförbundet liitolle ja eräille muille järjestöille. Haagin kansainväliselle tilastolliselle laitokselle lähetettiin laajoja, Helsingin oloja valaisevia taulukoita, jotka olivat tarkoitetut suurimpia kaupunkeja koskevaa kansainvälistä tilastoa varten.

Sittenkuin kamari toukokuun 19 p:nä oli antanut konttorille toimeksi kesäkuun 1 p:nä alkaneen uuden vuokravuoden vuokratason selvittämisen, keräsi konttori tähän kuuluvat tiedot erinäisistä osista kaupunkia, yhdisti nämä ja lähetti laatimansa taulukot tilastolliseen päätoimistoon. Tiedustelu maksoi 9,895 markkaa, joka maksettiin rahatoimikamarin käyttövaroista.

Kunnalliselle keskustoimistolle konttori laati kaupungin rahatoimen kehitystä koskevan historiallisen selonteon.

Toimenpiteitä kunnallisen tilaston parantamiseksi. Konttori ehdotti kaupunginvaltuuston liikenteenjärjestelykomitealle, että nykyjään laadittavana olevaan autobussiohjesääntöön otettaisiin määräyksiä, jotka velvoittaisivat ammattimaista autobussiliikennettä harjoittavat henkilöt antamaan kunnallisille viranomaisille tietoja matkustajien luvusta y. m. Tämä määräys otettiinkin maistraatin vuoden varrella vahvistamaan ohjesääntöön.

Konttori ehdotti rahatoimikamarille, että tilastollisen päätoimiston ja kaupungin toimesta järjestettäisiin elinkustannustiedustelu, jonka avulla voitaisiin laatia sellaisia normaalitalousmenoarvioita, jotka voitaisiin panna vastaisten indeksilaskelmain pohjaksi. Tilastollinen päätoimisto kannatti periaatteessa ehdotusta, mutta katsoi, että se käytettävissä olevien valtionvarain puutteessa voitaisiin toteuttaa vasta vuonna 1927. Rahatoimikamari päätti tällä perusteella hyljätä esityksen.

Tilastolliseen päätoimistoon lähetettiin promemoria, jonka tarkoitus oli saada aikaan yhtenäinen menettely köyhäinhoitotilastoa laadittaessa kunnan ja valtion tilastollisissa virastoissa. Näiden julkaisemat numerot poikkesivat nim. huomattavasti toisistaan, kun tilastollinen päätoimisto kysymyksessä olevaa tilastoa laatiessaan otti huomioon ainoastaan avustettujen henkilöiden lukumäärän ja tällöin merkitsi jokaisen avustetun siihen avustusryhmään, mikä oli hänelle tärkein, jota vastoin tilastokonttori selvitti sekä avustettujen henkilöiden lukumäärän että niiden tapausten luvun, joissa erilaatuisia avustuksia oli annettu. Kun valtionviranomaiset eivät ole tahtoneet luopua laskutavastaan, joka johtaa harhaanviepiin tuloksiin, ei kunnallinen tilasto käy yhteen valtionviranomaisten laatiman tilaston kanssa.

Aktuari A. Hällforsille, jolle rahatoimikamari oli antanut toimeksi laatia ehdotuksen kaupungin talousarvion uudistamiseksi, tilastokonttori lähetti promemorian, jossa lähemmin selvitettiin, mitkä vaatimukset oli otettava huomioon suunniteltua uudistusta toimeenpantaessa, jotta kaupungin rahaasiain tilasto tulisi oikeaksi ja täydelliseksi. Sittemmin konttori antoi rahatoimikamarille lausunnon aktuari Hällforsin laatimasta ehdotuksesta.

Konttorin menot ja tulot. Allaoleva taulukko osoittaa, missä määrin konttorin vuonna 1925 käytettävänä olevia määrärahoja kului tai säästyi:

	Määräraha.	Menot.	Säästetty määrä.
Palkkaukset	439,346—	439,346—	— —
Ylim. apulaiset	121,740—	119,260 35	2,479 65
Konttorin ulkopuolella suoritetut työt	45,000—	44,972 50	27 50
Painatuskustannukset	[1]) 576,902 34	537,388 62	[3]) 39,513 72
Lämpö ja valaistus	400—	79 40	320 60
Siivous	6,838—	6,838—	— —
Tarverahat	14,000—	13,988 11	11 89
Kunnallisen asetuskokoelman kodifiointi	100,000—	41,455 45	[3]) 58,544 55
Vuokraintiedustelun järjestely	[2]) 10,000—	9,895—	105—
Yhteensä	1,314,226 34	1,213,223 43	101,002 91

Palkkausmäärärahaa oli vuoden varrella korotettava 41,046 markalla, johtuen tämä korotus siitä, että palkat vuoden varrella maksettiin suurempina kuin menosääntöä laskettaessa edellytettiin. Ylim. apulaisten määrärahassa voitiin kuitenkin tehdä sellainen säästö, että se ilman lisämäärärahaa riitti ylim. apulaisten palkkain maksamiseen korkeampimääräisinä liukuvan palkkaasteikon mukaisesti.

Tähän tulee lisäksi Numeralpha teräskaapin, Facitlaskukoneen ja pienehkön siivousvälineiden säilyttämiseen tarvittavan kaapin ostokustannukset, 5,000: —, 5,200 ja 237: 60 markkaa, mitkä määrät rahatoimikamari osoitti yleisestä tarverahain määrärahasta.

Konttorin tulot myydyistä julkaisuista ja asetuksista nousivat 2,065: 73 markkaan.

Vuoden 1926 menosääntö. Elokuun 13 p:nä konttori lähetti ehdotuksen vuoden 1926 menosäännöksi. Ehdotus päättyi 1,072,118 markkaan, ja valtuusto hyväksyi sen muuttamattomana.

Kirjasto lisääntyi vuoden varrella 405 niteellä.

Lähtevien toimituskirjain luku oli 2,880. Näistä oli lähteviä kirjelmiä 767, joista 684 omaan maahan ja 83 ulkomaille, sekä jaettuja julkaisuja 2,113, joista 1,902 kotimaahan ja 211 ulkomaille.

[1]) Tähän sisältyy vuodelta 1924 siirtynyt määrä, 106,902: 34 markkaa. — [2]) Rahatoimikamarin toukokuun 19 p:nä myöntämä. — [3]) Siirretty vuoteen 1926.

IV. Satamahallitus.

Satamahallituksen vuodelta 1925 antama kertomus oli seuraava:

Hallituksen jäsenistö. Hallitukseen kuuluivat vuonna 1925 puheenjohtaja, satamalaitoksen johtaja O. E. Jaatinen ja Helsingin rakennuskonttorin satamarakennusosaston työpäällikkö S. Randelin itseoikeutettuina jäseninä sekä kaupunginvaltuuston valitsemat jäsenet kirjaltaja K. F. Hellgren, satamatyömies R. Kopra, johtaja J. Pelin, filosofiantohtori H. Ramsay, joka samalla toimi varapuheenjohtajana, ja insinööri W. K. Åström.

Kokoukset y. m. Vuonna 1925 hallitus kokoontui 18 kertaa. Vuoden varrella asetettiin valiokuntia 5 eri kysymyksen käsittelyä varten.

Vuoden varrella diaareihin vietyjä asioita oli kaikkiaan 463, joista suurin osa ratkaistiin. Hallituksen puolesta lähetettyjen kirjelmäin lukumäärä oli 307.

Yleiskatsaus. Kertomusvuosi oli siinä suhteessa merkille pantava, että pääkaupunkiin kohdistuva merenkulku jatkui keskeytymättä koko vuoden ja ilman että tarvitsi turvautua jäänmurtajain apuun. Satamaliikenne kehittyi entiseen tapaan ja osoitti aluksien kantavuutta silmällä pitäen jatkuvaa nousua. Lokakuun 30 p:nä avattiin Helsingin makasiiniosakeyhtiön toimesta rakennettu uusi hiilisatama, mikä oli vuoden huomattavin satamaoloja koskeva tapaus. Kun hiilten tuonti Helsinkiin on vuosi vuodelta tullut yhä vilkkaammaksi, merkitsee erityisen, uudenaikaisilla laitteilla varustetun hiilisataman aikaansaaminen melkoista helpoitusta satamaliikenneoloissa.

Satamatyöväkeä varten järjestettiin hallituksen aloitteesta eri satamiin ruokailu- ja odotushuoneet, jotka osoittautuivat hyvin tarkoituksenmukaisiksi.

Satamakannanta ylitti ensimmäisen kerran 20,000,000 markkaa. Uudet satama- ja liikennetariffit olivat koko vuoden voimassa.

Tärkeimmät vuoden varrella käsitellyt asiat. Lokakuun 6 p:nä hallituksen puheenjohtaja esitti kysymyksen rakennuskonttorin satamarakennusosaston siirtämisestä satamahallitukseen, jonka johdosta asetettiin komitea käsittelemään asiaa.

Maaliskuun 31 p:nä pidetyssä kokouksessa hyväksyttiin satamatyömiesten ruokailu- ja odotushuoneissa noudatettavien järjestyssääntöjen uusi muoto.

Voimassa olevien liikenne- ja satamatariffien mukaan hallitus käsittelee kaikki liikenne- ja satamamaksujen palautusta koskevat kysymykset. Tuulaakimaksut palauttaa sen sijaan edelleenkin rahatoimikamari. Kun tämä järjestely aiheutti tarpeetonta kirjeenvaihtoa ja ajanhukkaa, päätti hallitus huhtikuun 21 p:nä pitämässään kokouksessa esittää, että kaikkiin edellä mainittuihin maksuihin nähden saataisiin noudattaa yhtenäistä menettelyä.

Sittenkuin satamakannantakonttori oli laatinut mietintönsä voimassaolevan liikennetariffin sovelluttamisesta uuteen tullitariffiin nähden, päätti hal-

litus kokouksessaan huhtikuun 21 p:nä, hyväksyä mainitun lausunnon ja lähettää tiedon sen sisällöstä Suomen satamaliitolle tiedoitettavaksi liiton toimesta sen muille jäsenille.

Toukokuun 12 p:nä hallitus vahvisti tavarain punnitsemista Helsingin satamassa tullipakkahuoneen ulkopuolella koskevat uudet säännöt.

Toukokuun 26 p:nä pitämässään kokouksessa hallitus vahvisti varastopaikkojen vuokraamista Helsingin kaupungin satama-alueelta koskevat uudet järjestyssäännöt.

Marraskuun 3 p:nä hallitus päätti esittää, että satamatariffin 1 pykälässä edellytetty joulukuun 1 p:n ja huhtikuun 30 p:n välisenä aikana kannettava lisämaksu seuraavan talvipurjehduskauden alusta lukien korotettaisiin 50 penniä rekisteritonnilta. Marraskuun 25 p:nä kaupunginvaltuusto hyväksyi tämän esityksen.

Joulukuun 8 p:nä pitämässään kokouksessa hallitus päätti alentaa maasta vietävien puutavarain varastopaikkamaksut Sörnäsin satama-alueella 20 pennistä 10 penniin m^2:ltä viikossa, lukien tammikuun 1 p:stä 1926.

Hallitus päätti heinäkuun 14 p:n kokouksessa tehdä kauppa- ja teollisuusministeriölle esityksen myrskyvaroitusaseman perustamisesta Helsinkiin ja sen asettamisesta meteorologisen keskuslaitoksen hallinnon alaiseksi.

Lausuntoja. Tammikuun 27 p:n kokouksessa hallitus antoi lausuntonsa kaupunginvaltuuston valmisteluvaliokunnalle varastopaikkain järjestämisestä Hermanniin ja Sörnäsiin; helmikuun 17 p:nä hallitus antoi rahatoimikamarille lausunnon Helsingin kaupungin yleisten töiden hallituksen tekemästä tehdastontin n:o 178 käyttöä koskevasta ehdotuksesta; maaliskuun 31 p:nä hallitus jätti rahatoimikamarille lausuntonsa johtaja J. V. Wåhrdströmin anomuksesta saada asettaa kaupungin satamaan neljä asuntolaivaa. Hallitus päätti huomauttaa, etteivät kysymyksessä olevat asuntolaivat hyvän järjestyksen eikä terveydenhoidollisten vaatimusten kannalta katsoen tyydyttävästi ratkaisisi eikä edistäisi satamatyömiesten asunto-olojen järjestämiskysymystä, jonka takia hallitus, viitaten aikaisempiin, asuntolaiva Lauria koskeviin esityksiinsä ehdotti että hakijan anomus hyljättäisiin; syyskuun 15 p:nä hallitus antoi lausunnon Sanduddin öljysatamaa varten laaditusta jaoitussuunnitelmasta ja päätti puoltaa rakennuskonttorin satamarakennusosaston laatimaa ehdotusta alueen litt. C. väliaikaiseksi jaoitussuunnitelmaksi sekä samalla esittää, että rantasiltojen vastainen sijoittaminen jätettäisiin ratkaisematta, kunnes perinpohjainen pohjatutkimus olisi suoritettu; marraskuun 17 p:nä hallitus antoi lausuntonsa filosofianmaisteri A. Hällforsin ehdotuksesta kaupungin talousarvion uudistamiseksi ja päätti tällöin huomauttaa, että olisi sangen tärkeätä järjestää kaupungin satamia koskeva kirjanpito yhdenmukaiseksi, että satamakiinteistöt olisi arvioitava uudelleen ja vietävä kirjoihin, että tämän omaisuuden vuotuiset kuoletus- ja poistoprosentit vahvistettaisiin sekä että paitsi satamien kameraalikirjanpitoa sen ohella myös pidettäisiin täydellinen liikekirjanpito, kuten oli laita teknillisissä laitoksissa. Samalla esitettiin toivomus, että Suomen kaupunkikunnat omasta aloitteestaan järjestäisivät satamakirjanpitonsa uudelleen niin että sitä koskevat lainsäädäntötoimenpiteet kävisivät tarpeettomiksi. Lokakuun 6 p:n kokouksessa hallitus antoi lausuntonsa rakennuskonttorin satamaosaston laatimasta kaupungin satamain vuoden 1926 talousarvioehdotuksesta. Hallitus päätti puoltaa laadittua ehdotusta. Sen ohella olisi erikoisesti huomautettava, että kysymys Katajanokalle rakennettavasta kappaletavaran vastaanottoasemasta olisi vihdoinkin ratkaistava ja mainitun aseman rakennustyöt pantava alulle. Tätä tarkoitusta varten

olisi vuoden 1926 menosääntöön otettava 2 miljoonan markan määräraha vuoden 1924 menosäännössä olevan 2 miljoonan markan lisäksi. Sitäpaitsi hallitus, joka vuoden varrella oli useita kertoja anonut, että Sörnäsin satama-alue aidattaisiin, päätti uudestaan viitata asiasta antamaansa esitykseen sekä ehdottaa, että mainittu työ suoritettaisiin vuonna 1926.

Tilit, veloitukset, tilitys y. m. Heinäkuun 14 p:n kokouksessa hallitus laati satamalaitoksen talousarvioehdotuksen vuodelle 1926. Sitäpaitsi hallitus päätti tässä yhteydessä ehdottaa, että satamakannantakonttorin IV:nteen osastoon perustettaisiin yksi ylimääräinen konttorikirjurin toimi vuoden 1926 alusta lukien.

Satamaliikennekonttorin vuodelta 1925 antama kertomus oli seuraava:

Helsingin satamassa kävi vuoden varrella 5,404 rannikkolaivaa jotka edustivat 278,731 nettorek. tonnia sekä 2,052 ulkomailta tullutta laivaa, rekisteritonniluku oli 1,088,551 netto eli yhteensä 7,456 laivaa, tonniluvuiltaan 1,367,282 netto rek. tonnia. Tämän lisäksi tuli vielä 47 höyry- ja moottorialusta, edustaen yhteensä 17,179 nettorek. tonnia, jotka päivittäin kävivät satama-alueella ja maksoivat satamamaksunsa viikottain. Vertaus vuoteen 1924 osoittaa, että rannikkoliikennealusten luku vuonna 1925 vähentyi 394 laivalla ja tonnimäärä 73,538 nettorek. tonnilla, mutta ulkomailla kulkevien laivojen luku sitä vastoin lisääntyi 332 laivalla ja niiden tonnimäärä 247,053 nettorek. tonnilla, joten vuoden 1925 koko tonniluku edelliseen vuoteen verraten lisääntyi 173,515 nettorek. tonnilla. Satamain paikallisliikenne vähentyi 2,347 nettorek. tonnilla.

Helsingin laivaliikenne jatkui vuonna 1925 leudon talven takia läpi vuoden; satamajäänsärkijä Hercules avusti satamissa 134 laivaa laitureista ja laitureihin.

Katajanokan makasiinien n:ojen 9 ja 10 välillä oli aikaisemmin 5 sähkönosturia ja tammikuussa pystytettiin lisäksi 2 ½ tonnin nosturi. Näitä nostureita sekä Makasiinilaiturilla olevaa 25 tonnin sähkönosturia hoiti 4 vakinaista nosturinhoitajaa ja yksi esimies. Katajanokan nosturit olivat käytännössä 3,290 päivätuntia ja 216 ylituntia ja 25 tonnin nosturi 619 päivätuntia ja 75 ylituntia.

Lokakuun lopulla luovutettiin 210 metrin ala juuri valmistuneesta Saukonlaiturista sekä siellä olevat 2 nosturia ja siltanosturi hiiltenpurkamista varten, joten suuri osa harvinaisen suuresta hiiltentuonnista voitiin siirtää sinne ja hiilet purkaa siellä oleviin hiilivarastoihin tai rautatievaunuihin. Tämän toimenpiteen johdosta oli heti huomattavissa suuri helpoitus Katajanokalla ja Laivalaitureilla, missä hiililaivain ennen oli ollut pakko purkaa lastinsa.

Satamakannantakonttorin vuodelta 1925 antama kertomus oli seuraavan sisältöinen:

Viranpitäjät. Vuoden varrella kuoli 1 vaakamestari; 1 vaakamestari ja 1 konttorikirjuri erosivat omasta pyynnöstään. 8 vaakamestarin apulaisen-, 4 konttorikirjurin- ja 3 vahtimestarintointa asetettiin vakinaiselle kannalle; nämä toimet täytettiin joulukuun aikana, ja niiden haltijat ryhtyivät niitä hoitamaan tammikuun 1 p:nä 1926. Sitäpaitsi täytettiin 2 vanhemman kirjurin- ja 2 vaakamestarinapulaisentointa sekä 1 konttorikirjurin-, 1 hissikoneenkäyttäjän- ja 1 koneenkäyttäjänapulaisen toimi.

Satamamaksu. Voimassa olevan tariffin edellyttämää, mutta aikaisemmin sovelluttamatonta satamamaksun korotusta joulukuun 1 p:n ja huhtikuun 30 p:n välisenä aikana 50 penniä jokaiselta nettorekisteritonnilta kannettiin kaupunginvaltuuston päätöksen perusteella joulukuun 1 p:stä lukien.

Maksuunpano. Talousarvion lukuun Tuulaaki- ja liikennemaksut merkittyjä maksuja pantiin vuonna 1925 maksettavaksi yhteensä 21,998,682: 90 markkaa, vastaten 15,956,144: 50 markkaa edellisenä vuonna. Lisäys oli siis 6,042,538: 40 markkaa. Vuoden talousarvioon verrattuna maksuunpano osoitti 4,129,182: 90 markan ylitystä. Tullimaksut olivat harvoja poikkeuksia lukuunottamatta samat kuin vuonna 1924 ja liikennemaksut muuttumattomat; tulojen lisääntyminen johtui niinmuodoin tuonnin lisääntymisestä. Ne tuloerät, jotka eivät nousseet tulo- ja menosäännössä laskettuun määrään, olivat seuraavat: makasiini- ja rantavuokrat, nosturi-, satamajäänsärkijä- ja kalavesimaksut. Siitä huolimatta että makasiini- ja rantavuokramaksut olivat kohtuulliset, koettivat tavaranomistajat kiitosta ansaitsevalla tavalla mitä pikimmin ottaa pois tavaransa, jonka kautta tulot jäivät arvioituja pienemmiksi. Tämä tavaroiden nopea poisvieminen oli kaupungille suureksi hyödyksi, koska sen johdosta tila makasiineissa ja rannoilla suuresta tuonnista huolimatta oli riittävä. Tähän suotuisaan tulokseen vaikutti suuressa määrin myöskin tavaroiden varastoiminen Länsisatamaan. Sen seikan, etteivät nosturimaksutulot nousseet arvioituun määrään, täytyy katsoa riippuvan siitä, että Katajanokalla olevat nosturit tähän saakka ovat voineet liikkua niin pienellä alalla. Tämä epäkohta tulee vuonna 1926 korjattavaksi. Vuoden leudon talvisään johdosta eivät satamajäänsärkijämaksut nousseet talousarvioon otettuun määrään. Talvikuukausina lisääntyneen tavarantuonnin aiheuttamat tuulaaki-, liikenne- ja satamamaksut korvasivat kuitenkin runsaasti tämän tulojen vähenemisen. Mainittujen maksujen lisäys voitaneen arvioida 1,000,000 markaksi.

Maksuunpantu summa oli, kuten jo mainittiin, tulosäännössä laskettuja tuloja 4,129,182: 90 markkaa suurempi, niinkuin allaolevasta yhdistelmästä näkyy:

	Lasketut tulot, Smk.	Todelliset tulot, Smk.	Ylijäämä (+) tai vajaus (−), Smk.
Tuulaaki kaupunkiin osoitetuista sekä vientitavaroista	7,600,000 —	[1])9,234,707 45	+1,634,707 45
Tuulaaki muihin kaupunkeihin osoitetuista tavaroista	220,000 —	[2]) 299,427 90	+ 79,427 90
Liikennemaksut	6,700,000 —	[3])8,770,539 70	+2,070,539 70
Makasiinivuokrat	285,000 —	174,618 30	— 110.381 70
Satamamaksut	1,800,000 —	[4])2,648,620 50	+ 848,620 50
Nosturimaksut	525,000 —	224,107 50	— 300,892 50
Punnitusmaksut	3,000 —	3,044 80	+ 44 80
Maksut aluksille annetusta vedestä	270,000 —	271,350 75	+ 1,350 75
Paikanvuokrat satama-alueilla	300,000 —	246,240 70	— 53,759 30
Kalavesimaksut	2,500 —	1,602 —	— 898 —
Satamajäänsärkijämaksut	140,000 —	67,350 —	— 72,650 —
Helsingin makasiini osakeyhtiön suoritettava korvaus satamakannantakonttorin IV haaraosaston kirjanpitäjän palkkauksesta	24,000 —	57,073 30	+ 33,07330
Yhteensä	17,869,500 —	[5])21,998,682 90	+4,129,182 90

[1]) Siitä palautettiin 506: 95 markkaa. — [2]) Jyväskylän tullikamarilta 79,472: 15 markkaa, Lahden tullikamarilta 71,791: 30 markkaa, Tampereen tullikamarilta 104,078: 65 markkaa ja Hämeenlinnan tullikamarilta 44,085: 80 markkaa. — [3]) Siitä palautettiin 86: 50 markkaa. — [4]) S:n 236,020: 15 markkaa. — [5]) S:n 236,613: 60 markkaa.

Koko maksuunpanosta veloitti pääkonttori 7,703,230: 10 markkaa, haaraosasto I 3,694,339: 55 markkaa, haaraosasto II 3,043,661: 95 markkaa, haaraosasto III 3,625,336: 60 markkaa ja haaraosasto IV 3,932,114: 70 markkaa.

Vientitavarain tuulaakimaksut nousivat yhteensä 2,996: 50 markkaan. Liikennemaksujen kokonaismäärä jakaantui kolmeen eri maksuun, nimittäin ulkomailta tulleista tavaroista 7,831,886: 75 markkaa, tavaroista, jotka vesitse olivat saapuneet oman maan paikkakunnilta 163,020: 35 markkaa ja maasta viedyistä tavaroista 775,632: 60 markkaa. Ulkomailta maahan tuotujen yleisestä varastosta otettujen tavaroiden tuulaaki- ja liikennemaksut nousivat 3,449,375: 75 markkaan; nämä maksut veloitettiin haaraosastoissa I ja IV.

Veloitusilmoituskirjain lukumäärä vuoden kuluessa oli 181,782 osoittaen edelliseen vuoteen verrattuna 8,573 kirjan lisäystä.

Kannanta. Vuoden kuluessa veloitetusta määrästä, 21,998,682: 90 markasta, kertyi vuoden aikana 21,715,640 markkaa vastaten 98.7 %:a. Tätä tulosta täytyy pitää erittäin tyydyttävänä, erittäinkin kun ottaa huomioon, ettei konttorilla, kuten tullikamarilla, ole oikeutta pidättää tavaroita, joista konttorin veloittamia maksuja ei ole suoritettu. Vuoden alkaessa oli vuosilta 1917—24 perimättä 178,379: 82 markkaa, mistä määrästä vuoden varrella kertyi 120,631: 33 markkaa eli 67.6 %:a ja lyhennettiin 12,249: 66 markkaa mahdottomina periä. Joulukuun 31 p:nä suorittamatta olevat maksut, 328,541: 73 markkaa, jakautuivat eri vuosien kesken seuraavasti [1]):

	Maksuunpantu määrä, Smk.	Siitä perimätön määrä, Smk.		Maksuunpantu määrä, Smk.	Siitä perimätön määrä, Smk.
1917....	532,922: 23	814: 14	1922.... [2])	11,471,726: 33	3,392: 87
1918....	609,522: 28	—	1923....	14,602,689: 04	12,799: 98
1919....	4,469,760: 48	269: 57	1924....	15,701,115: 85	24,612: 67
1920....	5,226,002: 40	181: 56	1925....	21,998,682: 90	283,042: 90
1921....	9,307,087: 07	3,427: 04			

Kertomusvuoden perimättömistä maksuista kertyi jo vuoden 1926 tammikuun aikana 160,623: 15 markkaa. Koko määrästä valvottiin vuoden kuluessa eri konkursseissa yhteensä 8,866: 11 markkaa.

Tullipakkahuoneiden ulkopuolella olevain tavarain punnitus. Tullipakkahuoneiden ulkopuolella olevien tavaroiden punnitukseen käytti tähän tarkoitukseen asetettua vaakamestaria 51 liikettä, joiden laskuun 61.5 tonnia erilaatuisia tavaroita punnittiin. Näihin punnituksiin meni kaikkiaan 1,243 päivätyötä. Bruttotulot tekivät 112,713 markkaa, josta määrästä tuli vaakamestarin osalle 37,334 markkaa ja hänen palkkaamiensa punnitusapulaisten osalle 75,379 markkaa. Vaakamestari ei nauti mitään palkkaa kaupungilta, mutta hänellä on 1,200 markan suuruinen vuotuinen vuokra-avustus.

Menot ja tulot [3]). Konttorin vuoden 1925 menosääntö päättyi 2,014,117: 50 markkaan, jota vastoin todelliset menot nousivat 2,535,702: 10 markkaan. Konttorin 12 menoerästä 8 osoitti säästöä, jota vastoin palkkausten ja ylimääräisten apulaisten määrärahat ylitettiin yhteensä 88,398: 30 markkaa siitä syystä, että elinkustannusindeksi kohosi ja konttorin viranpitäjäin palkat maksettiin korkeamman palkka-asteikon mukaan kuin vuoden menosääntöä

[1]) Vuosien 1917—20 tietoihin eivät sisälly silloisen satamakonttorin, nykyisen satamaliikennekonttorin veloittamat maksut; tuulaaki muihin kaupunkeihin osoitetuista tavaroista on luettu mukaan ainoastaan vuonna 1925. — [2]) Näistä 57,507: 50 markkaa Helsingin maksiiniosakeyhtiön maksuunpanemia. — [3]) Yksityiskohtaiset tiedot ovat julkaistut Helsingin kaupungin tilastossa V. 10. 1925.

laadittaessa oli arvioitu, ja määrärahaan korvaus Helsingin makasiiniosakeyhtiölle vapaa-ajan vuokrasta, tullikamarin ja satamakannantakonttorin huoneistojen vuokrista sekä Länsisataman tavaraliikenteen maksujen veloituksesta ja kannosta myönnettiin 486,701: 65 markan lisäys. Tämän yhteydessä huomautettakoon, että mainitun yhtiön toiminta haaraosasto IV:ssä suuresti vähensi kaupungin muita kustannuksia satamain tavaraliikenteestä.

Tulot sitävastoin ylittävät melkoisesti, n. 4,000,000 markkaa, tulosäännössä arvioidut. Vuosi 1925 oli siis konttorille edullinen, mihin jossain määrin vaikutti se seikka että kahvin, sokerin ja jauhojen tullimaksujen korotusta vuonna 1926 koskeva päätös tuli tunnetuksi vuoden viimeisenä kuukautena, mikä aiheutti pienen tullipaniikin, kun näet yllämainittuja tavaroita tullattiin jonkin verran yli neljäs osa koko vuoden 1926 kulutuksesta joulukuussa 1925.

V. Palotoimikunta.

Palotoimikunnan kertomus vakinaisen palokunnan toiminnasta vuonna 1925 oli seuraavansisältöinen:

Palotoimikunnan jäsenet. Palotoimikuntaan, joka maistraatin alaisena valvoo palolaitosta, kuuluivat kertomusvuonna seuraavat henkilöt: insinööri G. Idström puheenjohtajana, kamreeri A. J. Suviranta varapuheenjohtajana, ylim. neuvosmies F. O. Ekman, insinööri I. Killinen ja mallipuuseppä K. L. Lydman. Sihteerinä toimi ent. sihteerin varatuomari J. A. Tuomisen huhtikuussa kuoltua ent. lääninsihteeri A. Th. Möller.

Tulipalot. Palokunta hälyytettiin vuoden kuluessa 276 kertaa, niistä 144 kertaa todellisen tulipalon tai tulipalon uhan johdosta, 89 kertaa nokivalkean ja 16 kertaa palosavun johdosta, 10 kertaa ilkivaltaisuudesta, 7 kertaa valonheijastuksen, 4 kertaa desinfioinnista johtuneen tulikivisavun, 3 kertaa palolennättimessä sattuneiden häiriöiden johdosta, 1 kerran avun antamiseksi häkämyrkytystilaisuudessa, 1 kerran likaviemärijohdossa sattuneen räjähdyksen johdosta ja 1 kerran väärinkäsityksestä.

Edelliseen vuoteen verrattuna hälyytysten luku lisääntyi 12:lla ja tulipalojen luku 4:llä. Tulipaloista sattui 124 järjestetyssä kaupungissa ja 20 sen ulkopuolella. Vuoden eri kuukausien kesken tulipalot jakautuivat seuraavasti: tammikuussa 11, helmikuussa 8, maaliskuussa 9, huhtikuussa 11, toukokuussa 13, kesäkuussa 7, heinäkuussa 12, elokuussa 10, syyskuussa 9, lokakuussa 15, marraskuussa 12, joulukuussa 27. Tulipalojen jakautuminen viikonpäivien mukaan oli seuraava: sunnuntaina 16, maanantaina 21, tiistaina 21, keskiviikkona 24, torstaina 16, perjantaina 21 ja lauantaina 25.

Tulipaloista sattui 93 päivällä, laskien klo 6 a. p.—6 i. p. ja 51 yöaikaan, klo 6 i. p.—6 a. p. Ensimmäinen tieto tulen irtipääsystä saatiin 98 tapauksessa puhelimitse, 43 tapauksessa palolennättimellä ja 3 tapauksessa suullisen sanantuojan ilmoittamana.

Tulipalojen jakautuminen tulen irtipääsypaikan mukaan käy selville seuraavista numeroluvuista:

	Kivitaloja.	Puutaloja.	Yhteensä.
Asuinhuone	35	23	58
Tehdas- tai työpaja	16	5	21
Myymälä tai varastohuone	9	—	9
Rakenteilla oleva talo	7	1	8
Työainevaja	—	7	7
Kellari	6		6
Ullakko	5	1	6
Varastosuoja ta ulkohuone	1	4	5
Kauppakoju		4	4

	Kivitaloja.	Puutaloja.	Yhteensä.
Automobiili	—	—	4
Tervapata	—	—	4
Autovaja	3	—	3
Rikkalaatikko	—	—	3
Hissiaukko	—	—	2
Höyrykattilahuone	1	—	1
Kemiallinen laboratorio	1	—	1
Laiva	—	—	1
Rautatievaunu	1	—	1
Yhteensä	84	45	144

Tulen irtipääsyn syyt käyvät selville allaolevista luvuista:

Tulisijasta pudonneet kipinät ja kekäleet	24	Kamiinan liiallinen kuumuus	2
Puutteellinen tulisija tai savujohto	20	Kaasuräjähdys	2
Tulenarkojen öljyjen varomaton pitely	15	Nokivalkea	1
Lampun, kynttilän tai tulitikkujen varomaton pitely	13	Huolimaton tupakanpoltto	1
Sähköjohdon lyhytsulku	10	Itsesytytys	1
Puhalluslampun varomaton pitely jäätyneitä putkia sulatettaessa	5	Filmin varomaton käsittely	1
Lasten leikkiminen tulella	4	Hissikoneiston kuumeneminen	1
		Sähkösilitysraudan varomaton käyttö	1
		Auringonsäteen taittuminen näyteikkunan läpi	1
		Tuntematon (selvittämätön)	42
		Yhteensä	144

Eri kaupunginosain kesken tulipalot jakautuivat seuraavasti:

I kaupunginosa	9	XIV kaupunginosa	4
II »	12	XX »	1
III »	8	Vallila	4
IV »	26	Hermanni	5
V »	5	Pasila	1
VI »	2	Käpylä	4
VII »	5	Arabia	1
VIII »	5	Korkeasaari	1
IX »	4	Verkkosaari	1
X »	13	Pukkisaari	1
XI »	9	Helsingin pitäjä	2
XII »	8	Yhteensä	144
XIII »	13		

Vuoden kuluessa sattuneista tulipaloista olivat seuraavat vakavaa laatua:

Maaliskuun 5 p:nä klo 12 p. palokunta kutsuttiin Lapinlahdenkadun n:on 14, missä suurehko puinen asuinrakennus oli syttynyt tuleen. Palokunnan saapuessa oli tuli levinnyt 5 huoneeseen ja ullakolle, mutta sammutettiin 30 minuutissa 6 vesisuihkulla. Vahingot nousivat 148,644: 02 markkaan.

Elokuun 26 p:nä klo 10 i. p. palokunta hälyytettiin Sörnäsin rantatien n:on 91, missä muuan laudoista rakennettu, sekalaisia rakennustarvikkeita sisältävä varastosuoja oli liekkien vallassa ja myöskin viereinen lautavarasto oli syttynyt. Käyttäen 3 autoruiskun 11 vesisuihkua onnistui palokunnan 30 minuutissa päästä tulen herraksi, joten maksettavat palovahingonkorvaukset saatiin supistetuiksi 54,000 markkaan.

Länsi Henrikinkadun n:oissa 20—22 marraskuun 7 p:nä klo 4 aamulla syttynyt tulipalo oli vuoden kuluessa sattuneista suurin. Tuli oli päässyt irti rakenteilla olevassa 5-kerroksisessa rakennuksessa. Palokunnan saapuessa paikalle löivät liekit ulos noin kymmenestä ikkunasta toisessa, kolmannessa ja neljännessä kerroksessa. Syttyneestä talosta tuli siirtyi viereisen, yhteen rakennetun talon ullakolle, kun ei välimuuria ollut, jonka lisäksi erään naapuritontilla rakenteilla olevan yhtä korkean talon rakennustelineet olivat syttyneet tuleen. Autoruiskuista suunnatuilla 20 vesisuihkulla sammutettiin tuli kolmessa tunnissa, minkä jälkeen jälkisammutusta jatkettiin koko seuraava päivä. Vahin-

got nousivat 563,123: 34 markkaan, tehden kuitenkin vain 4.8 % omaisuuden arvosta, 11,739,306 markasta.

Tässä yhteydessä mainittakoon myöskin kaupungin omistamassa kansakoulutarkoituksiin luovutetussa Kristiinankadun 16:ssa sijaitsevassa puurakennuksessa, joulukuun 5 p:nä sattunut tulipalo. Taloa käytettiin tällöin vaalihuoneistona, mutta toimitus ei ollut vielä alkanut, kun tulipalo klo 8.30 sai alkunsa hoidotta jätetystä tulisijasta pudonneista kekäleistä. Kun eri luokkahuoneiden väliset ovet olivat auki, levisi tuli lyhyessä ajassa koko rakennukseen. 8 vesisuihkulla tukahutettiin tuli 30 minuutissa. Vahinko nousi 123,257 markkaan; rakennus oli vakuutettu täydestä arvostaan.

Palovahingot ja niiden korvaaminen. Järjestetyssä kaupungissa oli tulen suuremmassa tai pienemmässä määrässä vahingoittaman irtaimiston arvo 12,732,661 markkaa ja kiinteän omaisuuden 179,608,471 markkaa eli yhteensä 192,341,132 markkaa, kun taas palovahingonkorvaus irtaimesta omaisuudesta oli 588,721: 45 markkaa ja kiinteästä omaisuudesta 974,516: 10 markkaa eli yhteensä 1,563,237: 55 markkaa; korvaus oli niin ollen 0.81 % vakuutussummasta.

Järjestetyn kaupungin ulkopuolella olevilla kaupunkiin kuuluvilla alueilla, jonne palokunta ei niin nopeasti voi saapua, oli irtaimen omaisuuden vakuutussumma 1,104,000 markkaa ja kiinteän omaisuuden 5,313,000 markkaa eli yhteensä 6,417,000 markkaa, kun sitävastoin palovahingonkorvaus oli irtaimistosta 83,729: 48 markkaa ja kiinteästä omaisuudesta 158,300 markkaa eli yhteensä 242,029: 48 markkaa; palovahingonkorvaus teki 3.77 % vakuutussummasta.

Jos kaupungin koko alueen palovahinkojen arvo lasketaan yhteen, nousevat ne 1,805,267: 03 markkaan, ollen 0.91 % tulen suuremmassa tai pienemmässä määrässä vahingoittaman omaisuuden arvosta, 198,758,132 markasta. Kotimaiset palovakuutusyhtiöt maksoivat palovahingonkorvausta 1,427,759: 64 markkaa ja ulkomaiset 107,881: 90 markkaa, kun sitä vastoin tulen hävittämän vakuuttamattoman omaisuuden arvo oli 269,625: 49 markkaa.

Vertailun vuoksi annetaan tässä tietoja palovahingon arvosta prosenteissa koko vakuutussummasta kymmenvuotiskautena 1915—24:

Järjestetyssä kaupungissa.				Järjestetyn kaupungin rajojen ulkopuolella.			
1915	2.02	1920	1.18	1915	11.27	1920	17.74
1916	1.46	1921	0.73	1916	20.25	1921	16.95
1917	1.65	1922	1.11	1917	3.90	1922	19.42
1918	2.34	1923	0.86	1918	7.25	1923	14.23
1919	4.78	1924	1.98	1919	26.10	1924	8.29

Palolaitoksen sairaankuljetusvaunuja käytettiin vuoden kuluessa 3,384 kertaa, niistä 3,071 kertaa sairaiden ja 305 kertaa tapaturman uhrien kuljetukseen. Vastaavat luvut edelliseltä vuodelta olivat 3,533, 3,228 ja 305.

Allaolevasta yhdistelmästä ilmenee vaunujen käyttö eri kuukausina:

	Sairaudentapauksissa.	Tapaturmissa.	Yhteensä.		Sairaudentapauksissa.	Tapaturmissa.	Yhteensä.
Tammikuu	294	20	314	Heinäkuu	239	26	265
Helmikuu	257	19	276	Elokuu	174	32	206
Maaliskuu	301	24	325	Syyskuu	204	30	234
Huhtikuu	302	27	329	Lokakuu	273	19	292
Toukokuu	247	38	285	Marraskuu	284	15	299
Kesäkuu	227	35	262	Joulukuu	269	28	297
				Yhteensä	3,071	313	3,384

Palomiehistön terveys oli kertomusvuonna hyvä, ja sairaalassa hoidettu vain 7 miestä. Sairaanhoitopäivien luku oli tosin 255, mutta kahden nivelreumatismia potevan miehen osalle tuli tästä yhteensä 160 päivää. Harjoituksissa, lähdöissä ja tulipaloissa ei mainittavia tapaturmia sattunut.

Palokunnan avustusrahastot käsittivät vuoden alussa yhteensä 295,882: 11 markkaa. Vuoden kuluessa varat lisääntyivät sairaankuljetusmaksuista 27,908: 90 markkaa, koroista 21,414: 66 markkaa, lahjoituksista 5,747: 60 markkaa, sekä palotornin pääsymaksuista 435: 05 markkaa eli yhteensä 55,506: 21 merkkaa. Menot, kuolleiden palokuntalaisten leskien ja lasten avustukset, kirjojen, sanomalehtien ja soittimien osto y. m. olivat 19,226: 61 markkaa.

Vuoden lopussa oli säästö näin ollen 332,161: 71 markkaa, mikä summa oli sijoitettuna pääomatilille Helsingin säästöpankissa, Pohjoismaiden yhdyspankissa, Helsingin osakepankissa ja Liittopankissa.

Irtaimisto ja kalusto. Palokunnan hallussa oleva kalusto ja tulensammutusvälineistö lisääntyi huomattavasti vuoden kuluessa. Niinpä hankittiin pääpaloasemalle koneelliset, moottorilla käyvät, autoon sijoitetut palotikapuut, joiden nousukorkeus on 28 m., kahden tonnin kuorma-auto ja pakettiauto, jonka lisäksi Kaupunkien yleinen paloapuyhdistys lahjoitti yhdistetyn tarkastus- ja paloauton. Kallion asemalle taas hankittiin kaksi 1,000 minuuttilitran pumpulla varustettua autoa ja Vironkadun ambulanssiasemalle toinen sairaankuljetusauto. Yllämainittu autovaraston lisäys vastasi 950,000 markan raha-arvoa. Pakettiauton, kuorma-auton, ambulanssiauton ja Kallion asemalle hankittujen ruiskuautojen päällisrakenteet suoritti palolaitoksen henkilökunta, minkä johdosta kustannukset huomattavasti alenivat. Palolaitoksen kaikkien varusteiden ja kaluston kirjanpitoarvo oli vuoden lopussa 2,439,033 markkaa.

Palolaitoksen ylläpitokustannukset olivat vuonna 1925 4,619,841: 55 markkaa ja jakautuivat seuraaviin eriin:

	Määräraha, Smk.	Menot, Smk.	Määrärahain säästö, Smk.
Palkkaukset ja muut edut	3,546,393: —	3,544,074: 40	2,518: 60
Palotalli	86,331: 49	86,295: 19	36: 30
Palokalut ja kalustot	682,078: 05	681,490: 40	587: 65
Lämmitys, valo y. m.....	248,335: 30	244,971: 90	3,363: 40
Sekalaista	68,000: —	63,009: 66	4,990: 34
Yhteensä	4,631,337: 84	4,619,841: 55	11,496: 29

Uuden palolennättimen hankintaa varten menosääntöön otettu 500,000 markan suuruinen määräraha siirtyi vuoteen 1926.

VI. Köyhäinhoitolautakunta.

Köyhäinhoitolautakunnan kertomus Helsingin kaupungin köyhäinhoidon hallinnosta vuonna 1925 [1]) oli seuraavansisältöinen:

Köyhäinhoitolautakunnan jäseninä olivat vuonna 1925 ylivalvontansa alaisten alueiden mukaan ryhmitettyinä seuraavat henkilöt:

Alue.	Jäsen, johtaja.	Varajäsen.
—	Ensimmäinen palomestari W. W. Bergström.	Aluelääkäri C. J. L. Wetterstrand.
I.	Rouva M. V. Leino.	Viilaaja J. K. Lehtonen.
II.	Eversti O. E. Ehrström.	Lääketieteentohtori A. Ruotsalainen.
III.	Muurari A. E. Leino.	Sorvari Hj. F. Blomqvist.
IV.	Opettajatar O. A. Oinola.	Lääketieteentohtori E. Alho.
V.	Pastori J. B. S. Berglund.	Kätilö F. J. M. Lönnqvist.
VI.	Ylijohtaja A. P. Arvelo.	Ammattientarkastaja I. A. Grönberg.
VII.	Aluelääkäri V. Leontjeff.	Rouva S. W. Thomasson.
VIII.	Filosofiantohtori J. M. af Forselles.	Lääketieteenlisensiaatti A. K. A. Wartiovaara.
IX.	Neiti P. af Heurlin.	Lääketieteenlisensiaatti K. A. Tukiainen.
X.	Pianoteknikko J. Virtanen.	Varastotyöläinen M. Korhonen.
XI.	Rouva E. Huttunen.	Viilaaja F. A. Åkerman.
XII.	Prokuristi C. F. Fagerholm.	Filosofianmaisteri E. Heikel.
XIII.	Taloudenhoitaja A. Halme.	Rouva H. M. Kaukonen.
XIV.	Kansakoulunjohtaja. A. Noponen.	Kaupunginkätilö H. C. Edelmann.
XV.	Sementtityöläinen P. J. Nevalainen.	Rouva F. S. Pietikäinen.
—	Taloudenhoitaja H. Moisio.	Konttoristi E. V. Fagerholm.
—	Rouva I. J. Grönstrand.	Ylijunailija K. Th. Boström.

Puheenjohtajana toimi jäsen Bergström ja varapuheenjohtajana jäsen Virtanen.

Tarkastusalueiden rajat olivat entisellään.

Köyhäinhoitolautakunnan osastojen jäsenet olivat kertomusvuonna seuraavat: ensimmäiseen osastoon kuuluivat I, II ja IV tarkastusalueen johtajat sekä jäsenet Leontjeff ja Grönstrand, herra Ehrström puheenjohtajana ja neiti Oinola varapuheenjohtajana; toiseen osastoon III, V ja VI tarkastusalueen johtajat sekä jäsenet Fagerholm ja Moisio, herra Berglund puheenjohtajana herra A. E. Leino varapuheenjohtajana; kolmanteen osastoon kuuluivat VII,

[1]) Eräät kertomusta seuranneet taulukkotiedot, joita ei ole tähän merkitty, ovat julkaistuina Helsingin kaupungin tilastollisessa vuosikirjassa vuodelta 1926.

VIII ja XI tarkastusalueen johtajat sekä jäsenet af Heurlin ja Moisio, filosofiantohtori af Forselles puheenjohtajana ja piirilääkäri Leontjeff varapuheenjohtajana; neljänteen osastoon IX, X ja XII tarkastusalueen johtajat sekä jäsenet Berglund ja Nevalainen, herra Virtanen puheenjohtajana ja herra Fagerholm varapuheenjohtajana; viidenteen osastoon kuuluivat XIII, XIV ja XV tarkastusalueen johtajat sekä jäsenet Bergström ja Virtanen, herra Noponen puheenjohtajana ja herra Nevalainen varapuheenjohtajana.

Kunnalliskodin johtokuntaan ovat kuuluneet seuraavat jäsenet: eversti O. E. Ehrström puheenjohtajana, pianoteknikko J. Virtanen varapuheenjohtajana sekä prokuristi C. F. Fagerholm; varajäseninä rouva S. W. Thomasson ja herra A. E. Leino.

Kokoukset y. m. Köyhäinhoitolautakunta kokoontui kertomusvuoden aikana 12 varsinaiseen ja 4 ylimääräiseen kokoukseen, käsitellen yhteensä 402 asiaa, joista 236 oli toimitusjohtajan ja 166 sihteerin valmistamia.

Ensimmäisellä osastolla oli 24 kokousta, toisella osastolla 23, sekä kolmannella, neljännellä ja viidennellä osastolla kullakin 25 kokousta. Niissä käsitellystä 10,841 asiasta oli ensimmäinen osasto käsitellyt 2,159, toinen 2,334, kolmas 2,259, neljäs 1,955 ja viides osasto 2,134 asiaa.

Kunnalliskodin johtokunta kokoontui 19 kertaa ja käsitteli tällöin 228 asiaa, joista 138 koski hoidokkien eroamista laitoksesta. Johtokunnan kokoukset pidettiin säännöllisesti kunnalliskodissa.

Köyhäinhoitolautakunnan vuoden kuluessa käsittelemistä periaatteellista merkitystä omaavista tai yleistä mielenkiintoa herättävistä asioista mainittakoon seuraavat:

Sittenkun maaherra helmikuun 26 p:nä 1923 oli vahvistanut uuden köyhäinhoito-ohjesäännön ja köyhäinhoitolautakunta asettanut komitean tarkastamaan viranpitäjien johtosääntöjä, jätti tämä komitea tammikuun 5 p:nä 1925 lautakunnalle lopullisen ehdotuksensa johtosäännöiksi kaupunginvaltuuston toimeen valitsemille viranpitäjille. Kun kuitenkin komitean jäsen, ylijohtaja A. P. Arvelo jättämässään promemoriassa oli ehdottanut sellaisia uudistuksia järjestelmässä, jotka olisivat aiheuttaneet muutoksia ohjesäännössä ja kun ei komiteassa päästy yksimielisyyteen asiasta, ei köyhäinhoitolautakunta katsonut vielä olevan aihetta lähettää mainittuja johtosääntöehdotuksia kaupunginvaltuuston vahvistettaviksi, vaan päätti, että niitä toistaiseksi sopivissa kohdissa seurattaisiin.

Kysymystä ylijohtaja Arvelon ehdottamista uudistuksista, joihin sisältyi muun muassa erikoisen asiamiesosaston perustaminen köyhäinhoitolautakuntaan, käsiteltiin seuraavassa kokouksessa, jossa äänestyksen jälkeen 9 äänellä 8 vastaan (puheenjohtajan ollessa äänestämättä) päätettiin antaa koko asian raueta.

Myöhemmin lautakunnalle osoittamassaan kirjelmässä esitti lautakunnan puheenjohtaja erinäisiä köyhäinhoidon järjestelyä koskevia muutosehdotuksia. Toimitusjohtajan annettua tähän lausuntonsa, lykättiin asia uuden komitean harkittavaksi, joka sittemmin ylijohtaja Arvelon puheenjohtajana ollessa laati aivan uudet ohjesääntöehdotukset Helsingin köyhäinhoidolle, kunnalliskodille ja työlaitoksille, mitkä ehdotukset köyhäinhoitolautakunta vasta seuraavan vuoden helmikuussa lopullisesti hyväksyi.

Kun työttömien kokous oli pyytänyt rahatoimikamaria ryhtymään toimenpiteisiin työttömyydestä johtuvan hädän lieventämiseksi, päätti köyhäinhoitolautakunta tammikuun 19 p:nä vaaditussa lausunnossa ehdottaa: että töitä pantaisiin toimeen; että siihen asti, kunnes se voisi tapahtua, työttömille

jaettaisiin avustuksia; että sellaisten työttömien avustamiseksi, jotka muuten eivät olleet köyhäinhoidon tarpeessa, myönnettäisiin erikoinen määräraha, erityisen lautakunnan asettaman komitean jaettavaksi. Hyväksyen tämän ehdotuksen, myönsi kaupunginvaltuusto sittemmin kevättalvella 250,000 markkaa, osaksi vuokra-avuksi ja osaksi ruoka-avustukseksi työttömille. Yllämainittuun komiteaan valittiin jäsenet Fagerholm ja Moisio sekä työnvälitystoimiston johtaja A. H. Karvonen.

Sen johdosta että rahatoimikamari aikaisemmin oli määrännyt, että kaupungin omistamissa taloissa oli annettava asuntoja ainoastan Helsingissä kotipaikkaoikeutta nauttiville henkilöille, päätti köyhäinhoitolautakunta helmikuun 20 p:nä rahatoimikamarille ilmoittaa, että Vallilan asuntoihin oli otettu 9, nimeltä mainittua perhettä, joilla oli kotipaikkaoikeus muilla paikkakunnilla. Ilmoitus ei aiheuttanut minkäänlaisia toimenpiteitä rahatoimikamarin puolelta, koska kysymyksessä olevat henkilöt, vaikkakaan ei heillä ollut kotipaikkaoikeutta Helsingissä, olivat kuitenkin olleet täällä henkikirjoissa.

Kun kaupungin sairaalain ylihallitus oli vaatinut rahatoimikamarilta oikeutta saada kunnalliskodin uuteen sairashuonepaviljonkiin määrätä lääkärin samoilla oikeuksilla kuin ylilääkärillä kaupungin muissa sairaaloissa, päätti köyhäinhoitolautakunta helmikuun 24 p:nä perustellussa kirjelmässä vastustaa tätä ehdotusta, huomauttaen m. m. siitä epäkohdasta, että lääkäri tällöin saisi oikeuden ottaa ja poistaa hoidokkeja kuin myöskin että osa kunnalliskodin henkilökunnasta tulisi lääkärin ja toinen osa taasen kunnalliskodin johtajan alaiseksi. Toiselta puolen olisi köyhäinhoitolautakunta halukas hyväksymään sellaisen määräyksen että paviljonkiin otettaisiin ainoastaan todellisia sairaalatapauksia sekä että Kivelän sairaalasta saataisiin paviljonkia avattaessa siirtää sinne 100 potilasta. Kaupunginvaltuusto ratkaisi kysymyksen siten, että lääkärin virka oli kaupunginvaltuuston täytettävä köyhäinhoitolautakunnan ehdotuksesta ja sairaalain hallituksen annettua lausuntonsa.

Huhtikuun 22 p:nä päätti köyhäinhoitolautakunta kaupunginvaltuustolle esittää, että osa ylimääräisistä toimista muutettaisiin vakinaisiksi. Esityksen hyväksyi valtuusto, jonka kautta myös Vallilan kanslian henkilökunta tuli vakinaiselle kannalle.

Syyskuun 8 p:nä päätti köyhäinhoitolautakunta, että korvausvelkomuksia vireillepantaessa kunnalliskodissa ja työlaitoksissa olevista henkilöistä oli lyhennyksenä huomattava se määrä millä kysymyksessä olevan henkilön kunnalliskodin johtokunnan harkinnan mukaan voidaan katsoa työllään hyvittäneen kuntaa, ei kuitenkaan missään tapauksessa korkeampaa määrää päivältä kuin voimassa oleva hoitomaksu.

Lokakuun 5 p:nä päätti köyhäinhoitolautakunta määrätä ohjeeksi virkailijoille ja osastoille, että sellaisille naisten huolehtimille perheille, mitkä eivät tule toimeen ilman köyhäinhoidon apua, olisi yleensä myönnettävä joko toistaiseksi tai rajoitetuksi ajaksi kuukautista avustusta, riippuen lasten luvusta, siten että perheet, joissa on 2 lasta saisivat 200 markkaa, 3 lasta 275 markkaa, 4 lasta 325 markkaa ja 5 lasta 375 markkaa. Näiden avustuksien lisäksi voitaisiin tarvittaessa antaa avustusta käyttörahojen muodossa. Jos sairaus, vuokran suuruus tai muut olosuhteet edellyttäisivät korkeampaa avustusta ja oli syytä otaksua, etteivät perheen tarpeet suuresti tule muuttumaan kuukaudesta toiseen, voisi harkinnan mukaan kussakin tapauksessa myöntää koroitettuja kuukausiavustuksia. Toiselta puolen taasen voitaisiin, jos hakijan tulot sen aiheuttavat, alempiakin avustuksia myöntää.

Marraskuun 2 p:nä otettiin puheenjohtajan ehdotuksesta keskustelta-

vaksi kysymys, oliko, kuten tähän asti oli tehty, pyrittävä laajentamaan kunnalliskodin maanviljelystä vai enemmän huomioonottamaan kunnalliskodin toisten tuotantolaitosten monipuolisempaa kehitystä. Kun kunnalliskodin johtokunta oli tutkinut maanviljelyksen kannattavaisuutta ja toimitusjohtaja esittänyt siitä erinäisiä muistutuksia, päätti köyhäinhoitolautakunta seuraavassa tammikuussa pitämässään kokouksessa, että vaikkakaan selvitystä maanviljelyksen todellisesta kannattavaisuudesta ei voitu esiintuoda, oli sitä kuitenkin toisista syistä jatkettava samassa laajuudessa kuin tähänkin asti.

Sen johdosta, että joukko Kotkankadun 5:ssä olevaan keuhkotautisten miesten kotiin otettuja henkilöitä oli esittänyt erinäisiä toivomuksia kodin suhteen, päätti köyhäinhoitolautakunta marraskuun 7 p:nä terveydenhoitolautakunnalle ehdottaa, että kotia laajennettaisiin ja että ryhdyttäisiin sellaisiin toimenpiteisiin, että hoidokit siellä saisivat myöskin valmista ruokaa, minkä hinnan heidän itsensä olisi korvattava, jos siihen kykenevät, muussa tapauksessa olisi köyhäinhoitolautakunnan se tehtävä. Esityksen jätti terveydenhoitolautakunta asettamansa komitean harkittavaksi.

Marraskuun 23 p:nä päätti köyhäinhoitolautakunta rahatoimikamarille ehdottaa rakennettavaksi kunnalliskodin läheisyyteen, esimerkiksi noin 100 hoidokkia varten tarkoitetun naisten työlaitoksen, jollaista kaupunki useita vuosia on suuresti kaivannut. Asiaa tutkimaan asetti rahatoimikamari komitean, johon määrättiin yksi edustaja rahatoimikamarista, naisten työtupien johtokunnasta ja kaupungin yleisten töiden hallituksesta sekä kaksi edustajaa köyhäinhoitolautakunnasta.

Köyhäinhoidon virkailijat. Köyhäinhoitolautakunnan henkilökunnassa tapahtui vuoden varrella seuraavat muutokset:

Vallilan kanslian ylim. kanslianjohtajan virka otettiin vakinaiseen menosääntöön ja saman kanslian vastaperustettuun kanslianjohtajan apulaisenvirkaan otettiin ylim. kirjurinapulainen H. Paulin; Erottajan varrella sijaitsevan kanslian tarkastaja G. Jalo erosi; uudeksi tarkastajaksi otettiin neiti M. Ådahl; Erottajalla sijaitsevan kanslian ylim. tarkastaja V. M. Lindgren otettiin tarkastajaksi; neiti S. Savanderin hoitama, kirjurinapulaisen virka otettiin vakinaiseen menosääntöön. Köyhäinhoidon kassa- ja tiliviraston ylim. kirjanpitäjäksi otettiin herra R. Rudolph. Viraston kirjurinapulaiseksi eronneen neiti S. Wallstensin jälkeen otettiin rouva M. Forssell. Sittenkun kunnalliskodin lääkärinvirka oli järjestetty uudelleen otti valtuusto virkaan lääketieteentohtori V. Lassilan; sairaanhoitajattareksi neiti M. Janssonin sijaan otettiin neiti E. Forsman, kun taas neljään uuteen osastonhoitajatartoimeenvalittiin ent. kunnalliskodin sairaanhoitajatar M. Jansson ja ent. yöhoitajatar H. Jokinen sekä neiti I. Enberg ja rouva B. Fagerström. Yöhoitajatar A. Wirtanen erosi ja hänen jälkeensä tuli neiti E. Kumpuniemi.

Kansliatyö. Köyhäinhoitolautakunnan lähettämien kirjelmien lukumäärä oli 5,348 ja toimitusjohtajan lähettämien kirjelmien luku 133, ensimmäisen apulaisjohtajan 246 sekä toisen apulaisjohtajan 19. Sitäpaitsi ovat kanslian johtajat lähettäneet yhteensä 909, rekisteritoimisto 692 ja kassalaitos 3,382 kirjelmää.

Avunhakijoiden vastaanottoa varten oli köyhäinhoidon kolme avustuskansliaa avoinna klo 9 a. p.—1 i. p. Erottajankadun 19:ssä sijaitsevassa kansliassa vastaanotettiin I—VI tarkastusalueella, eli Pitkänsillan eteläpuoleisissa kaupunginosissa, Töölössä ja Meilahdessa asuvia avunetsijöitä, kansliassa Siltasaarenkadun 3:ssa VII—XII tarkastusalueella eli X, XI ja XII kaupunginosissa ja Fredriksperissä asuvia avunetsijöitä ja kansliassa Eurantien 6:ssa

XIII—XV tarkastusalueella eli Vallilassa, Hermannissa, Toukolassa ja Käpylässä asuvia avunetsijöitä. Yllämainituissa kanslioissa käsiteltiin 89,905 eri asiaa kuten taulu II lähemmin osoittaa.

Köyhäinhoitolautakunnan keskuskanslia sihteeriosastoineen ja rekisteritoimistoineen sekä kassavirasto sijaitsivat talossa n:o 3 Siltasaarenkadulla.

Elatusvelvollisten takaisinmaksuvelvollisuus. Kertomusvuoden kuluessa on köyhäinhoitolautakunta 2,942 yksityiseltä elatusvelvolliselta päättänyt vaatia takaisin heille annetun avustuksen. Kuten aikaisemmin on ensimmäinen johtajanapulainen hoitanut velkomisasiain valvomisen ja ollut tavattavissa keskuskansliassa. Sellaisissa tapauksissa, jolloin korvausta ei muuten ole voitu saada, on asianomaista sihteerin toimesta lain kautta velottu. Ensimmäisen apulaisjohtajan asioistaan vastaamaan tuottamien henkilöiden lukumäärä oli [1]) 2,137. Näistä otettiin kunnalliskotiin ja työlaitokseen 162 henkilöä, joista 137 miestä ja 25 naista. Ensimmäisen apulaisjohtajan toimesta on vuoden kuluessa yhteensä 659 henkilöltä peritty 269,123: 39 markkaa sekä 290 henkilöltä lastensuojelulautakunnan antamasta hoidosta 231,994: 45 markkaa, jotapaitsi kunnalliskotiin ja työlaitokseen otetut 184 maksuvelvollista ovat hyvittäneet kuntaa 246,889 markalla.

Sihteerin vuoden kuluessa käsittelemiä tapauksia, jolloin yksityisiltä elatusvelvollisilta maaherran toimesta perittiin heidän velkansa köyhäinhoito- ja lastensuojelulautakunnalle, oli 412, joista 238 uutta tapausta.

Ulkokunnilta haettujen köyhäinhoitolautakunnalle tai lastensuojelulautakunnalle kuuluvien korvausten lukumäärä oli vuoden kuluessa 1,264, joista 737 uutta tapausta. Velkomisten tuloksena saatiin vuoden kuluessa yhteensä 1,048,811: 20 markkaa, jotavastoin saatavista poistettiin 50,627: 75 markkaa.

Valtiota velottiin n. k. kruununtapauksissa, jolloin valtio on velvollinen suorittamaan köyhäinhoidon sihteerin toimesta 334 tapauksessa, joista 330 hyväksyttiin. Myönnetyn korvauksen kokonaissumma oli 1,454,085: 47 markkaa, josta köyhäinhoitolautakunnalle 1,052,145: 21 markkaa.

Sihteerinosaston kirjeenvaihtoa osoittaa taulu 1.

Kertomusvuonna julistettiin päätös 415 Helsingin kaupungin nostamassa korvausvaatimusjutussa sekä 68 kaupungille tehtyä korvausvaatimusta koskevassa jutussa, kuten allaolevasta yhdistelmästä tarkemmin näkyy.

	Helsingin kaupunki			
Maaherran päätöksellä:	vierasta kuntaa vastaan.	yksityisiä henkilöitä vastaan.	Yhteensä.	Helsingin kaupunkia vastaan vireille pantuja korvausvaatimusjuttuja.
hyväksyttyjä	163	151	314	34
osittain hyväksyttyjä	20	7	27	5
hyljättyjä	16	11	27	25
Yhteensä	199	169	368	64
Korkeimman hallinto-oikeuden päätöksellä:				
hyväksyttyjä	28	6	34	3
osittain hyväksyttyjä	2	1	3	—
hyljättyjä	8	2	10	1
Yhteensä	38	9	47	4
Kaiken kaikkiaan	237	178	415	68

[1]) Sitä paitsi lähetettiin 264 velkomiskirjettä.

Varoituksen saaneet henkilöt. Köyhäinhoitolautakunta on poliisin pyynnöstä apulaisjohtajan kautta antanut varoituksen joutilaisuudesta, kerjuusta y. m. 2,516 henkilölle, joista 500 miestä ja 2,016 naista. Näistä annettiin 26 miehelle ja 3 naiselle varoitus kerjuusta.

Lastenhoito. Köyhäinhoitolautakunnan osalle tulevasta lastenhuollosta on kuluneena samoin kuin edellisenä vuonna huolehtinut toinen apulaisjohtaja, joka myöskin on välittänyt köyhäinhoito- ja lastensuojelulautakunnan välistä yhteistyötä.

Rekisteritoimisto. Yksityishenkilöt, hyväntekeväisyysyhdistykset y. m. tekivät rekisteritoimistolle seuraavan määrän avunetsijöitä koskevia tiedusteluja:

Suomenkieliset kansakoulut ..	4,060	Yksityishenkilöt	101
Ruotsinkieliset » ..	1,687	Työnvälitystoimisto	76
Lastensuojelulautakunta	336	Keuhkotautisten tiedonanto-toimisto ja poliklinikka ..	4
Hyväntekeväisyyden järjestämisyhdistys	116	Yhteensä	6,380

Seuraavan määrän ilmoituksia puutteenalaisille henkilöille annetusta avusta tekivät allamainitut yhdistykset ja laitokset:

Suomenkieliset kansakoulut	19,186	Suomen vankeinhoitoyhdistys	20
Pelastusarmeija	1,383	Kansanlastentarhat	12
Toipumakotiyhdistys	81	Yhteensä	20,768
Ruotsinkieliset kansakoulut..	55		
Helsingin sokeainyhdistys	31		

Jatkuvan avustuksen lakkaamisesta saapui 81 ilmoitusta, kaikki Konvalescenthem—Toipumakoti yhdistykseltä.

Tehtyjen kyselyjen lukumäärä jakaantuu eri kuukausille seuraavasti:

Tammikuu	679	Toukokuu	178	Syyskuu.....	474
Helmikuu	211	Kesäkuu	40	Lokakuu	1,079
Maaliskuu	73	Heinäkuu	4	Marraskuu.....	313
Huhtikuu.....	3,111	Elokuu	4	Joulukuu	214

Uusia avustuskortteja on annettu 452 henkilölle.

Rekisteröityjen avustuskorttien luku on lisääntynyt 2,616 ja oli vuoden lopussa 33,867. Henkilö-asiakirjojen luku on lisääntynyt 2,517 ja oli asiakirjojen lukumäärä vuoden lopussa 28,001. Vuoden kuluessa on kuolemantapausten johdosta poistettu 211 avustuskorttia.

Kansakouluista tehtyjen kyselyjen johdosta on 553 tapauksessa vastattu, että avustus ei ollut tarpeen ja 407 tapauksessa, että henkilöllä ei ole täällä kotipaikkaoikeutta.

Rekisteritoimiston toimintaa kymmenvuotiskautena 1916—25 valaisee allaoleva yhdistelmä:

	Tiedusteluja avunhakijoista.	Ilmoituksia myönnetyistä avustuksista.	Ilmoituksia lakkautetuista avustuksista.		Tiedusteluja avunhakijoista.	Ilmoituksia myönnetyistä avustuksista.	Ilmoituksia lakkautetuista avustuksista.
1916....	1,148	15,823	365	1921....	6,150	14,099	134
1917....	2,208	15,360	57	1922....	6,469	18,329	102
1918....	1,766	20,161	39	1923....	5,163	16,602	100
1919....	6,136	9,816	115	1924....	4,870	17,365	90
1920....	6,919	11,495	113	1925....	6,380	20,768	81

Köyhäinhoidon avustuksensaajia oli[1]) 7,533 Helsingissä asuvaa henkilöä, jotka 9,557 tapauksessa saivat erilaista avustusta ja niistä 36 tapauksessa ainoastaan 100 markkaa pienemmän määrän. Sitäpaitsi avustettiin 158 eri henkilöä köyhäinhoidolle lahjoitettujen rahastojen koroilla, minkä lisäksi 287 muilla paikkakunnilla asuvaa henkilöä, jolla oli kotipaikkaoikeus Helsingissä, sai avustusta oleskelupaikkakunnan köyhäinhoitoviranomaisen välityksellä. Avustuksensaajista oli 6,714 täyskasvuisia henkilöitä ja 819 alaikäisiä.

Täysikäisten avustuksensaajain jakautuminen ikään ja sukupuoleen nähden käy selville allaolevasta taulukosta:

Ikä.	Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.	Ikä.	Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.
16—20 v.....	134	192	326	71—80 »	174	519	693
21—30 »	358	548	906	Yli 80 »	34	162	196
31—40 »	516	738	1,254	Tuntematon ikä.....	23	20	43
41—50 »	549	832	1,381				
51—60 »	373	600	973	Yhteensä	2,496	4,218	6,714
61—70 »	335	607	942				

Miehistä oli 77.3 % ja naisista 69.0 % 16—60 vuotiaita.

Ala-ikäisten avunsaajain jakautuminen iän ja sukupuolen mukaan käy selville seuraavasta yhdistelmästä:

Ikä.	Poikia.	Tyttöjä.	Yhteensä.	Ikä.	Poikia.	Tyttöjä.	Yhteensä.
Alle 1 vuoden..	21	19	40	10 vuotta	32	24	56
1 vuotta	27	21	48	11 »	30	34	64
2 »	16	12	28	12 »	35	26	61
3 »	25	26	51	13 »	23	25	48
4 »	27	19	46	14 »	16	27	43
5 »	32	24	56	15 »	16	14	30
6 »	19	23	42	Yli 15 vuotta tai ikä tuntematon	2	—	2
7 »	34	32	66				
8 »	26	41	67	Yhteensä	421	398	819
9 »	40	31	71				

Kuten ylläolevista luvuista näkyy oli suurin osa lapsista eli 61.9 % 7 vuotiaita tai vanhempia, kun taas lapset alle 3 vuoden muodostivat ainoastaan 14.2 % kaikista alaikäisistä avustuksensaajista.

Tietoja täyskasvuisten avunsaajien siviilisäädystä annetaan allaolevassa yhdistelmässä:

	Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.
Naimattomia	1,216	1,859	3,075
Naimisissa olevia	1,023	472	1,495
Leskiä	198	1,412	1,610
Eronneita	36	279	315
Naimattomia äitejä.....	—	177	177
Tuntematon siviilisääty	23	19	42
Yhteensä	2,496	4,218	6,714

[1]) Henkilöitä, jotka ovat saaneet lääkkeitä vähemmällä kuin 100 markalla, ei ole laskettu mukaan.

1,212 täyskasvuista avustuksensaajaa ja 727 lasta oli Helsingissä syntyneitä. 5,587 16 vuotta vanhemmalla henkilöllä ja 736 lapsella oli kotipaikkaoikeus kaupungissa. 16 vuotta vanhemmista avustuksensaajista oli 4,188 henkilöllä suomi ja 2,452 ruotsi äidinkielenä, kun taas 74 henkilöä puhui jotain muuta kieltä. Yllämainittua seikkaa valaisevat lähemmin seuraavat luvut:

Syntymäpaikka.	Yli 16 vuotiaat avustuksensaajat. Suomi.	Ruotsi.	Muut kielet.	Yhteensä.	Alle 16 vuotiaat avustuksensaajat.	Kotipaikka.	Yli 16 vuotiaat.	Alle 16 vuotiaat.
Helsinki.....	530	670	12	1,212	727	Helsinki	5,587	736
Muu Suomen paikkakunta	3,456	1,616	15	5,087	73	Muu Suomen paikkakunta	250	27
Ulkomaat	56	76	46	178	2	Selvittämätön	658	48
Ilmoittamaton paikkakunta	146	90	1	237	17	N. k. kruununtapauksia ..	219	8
Yhteensä	4,188	2,452	74	6,714	819	Yhteensä	6,714	819

Kaikista yli 16 vuotiaista avustuksensaajista oli 62.4 %:lla suomi ja 36.5 %:lla ruotsi äidinkielenä. Helsingissä syntyneistä täyskasvuisista avustuksensaajista oli ainoastaan 43.7 % suomea puhuvia kun taas 55.3 % oli ruotsia puhuvia.

Eri ikäryhmien jakautuminen täyskasvuisten avustuksensaajain syntymäpaikan mukaan näkyy seuraavasta yhdistelmästä:

	Helsinki.	Muu Suomen paikkakunta.	Ulkomaat.	Tuntematon syntymäpaikka.	Yhteensä.
16—30 vuotiaita	466	707	34	25	1,232
31—50 »	422	2,068	70	75	2,635
Yli 50 »	323	2,311	74	96	2,804
Tuntematon ikä	1	1	—	41	43
Yhteensä	1,212	5,087	178	237	6,714

Kaikista 16—30 vuotiaista avustuksensaajista oli 37.8 % Helsingissä syntyneitä, kun taas 31—50 vuotiaitten ikäryhmän vastaava prosenttiluku oli 16.0 ja yli 50 vuotiaitten ikäryhmän ainoastaan 11.5.

Ammatin mukaan jakautuivat täyskasvuiset avustuksensaajat siten että 2,905 henkilöä eli 43.2 % oli ammattivalmistusta vailla olevia työläisiä, 1,477 henkilöä eli 22.0 % tehtaan- tai ammattityöläisiä, 1,005 eli 15.0 % henkilöllisiä palvelijoita, 677 eli 10.1 % erilaisten muiden ammattien harjoittajia ja 650 eli 9.7 % varsinaista ammattia vailla olevia henkilöitä. Sairaus tai viallisuus oli syynä 59.0 %:n avustuksentarpeeseen, ja vanhuus 15.5 %:n kaikista avustetuista henkilöistä kun taas 2.5 % oli joutunut köyhäinhoidon rasitukseksi perheen lukuisuuden, 10.6 % työttömyyden ja 0.5 % laiskuuden, haluttomuuden, juoppouden y. m. s. tähden sekä 11.9 % muista syistä. Alle 30 vuotiaitten ikäryhmässä oli sairaus tai viallisuus syynä avuntarpeeseen 82.6 %:lla kaikista ryhmään kuuluvista henkilöistä; 61.0 %:lla 31—50 vuotiaista avustuksensaajista, 77.3 %:lla 51—70 vuotiaitten ikäryhmässä sekä 98.8 %:lla yli 70 vuotiaitten ryhmässä oli myöskin syynä sairaus tai viallisuus. Työttömyys avuntarpeen syynä oli verrattain suurin 31—50 vuotiaitten ikäryhmässä eli 13.9 %:lla mainitun ryhmän kaikista avustetuista henkilöistä.

Avustetut lapset olivat 711 tapauksessa, 86.8 %, avioliitossa ja 108 tapauksessa, 13.2 %, avioliiton ulkopuolella syntyneitä. Vanhempien ammatin mukaan he jakautuivat seuraavasti:

Isän ammatti.	Aviosyntyiset lapset.	Äidin ammatti.	Aviottomat lapset.
Ammattikehitystä vailla olevia työläisiä	454	Palvelijattaria	37
Tehtaan- tai ammattityöläisiä	189	Ammattikehitystä vailla olevia työläisiä	34
Muita ammatinharjoittajia	64	Ammattityöläisiä	32
Ammattia vailla olevia henkilöitä	4	Muita ammatin harjoittajia	4
Yhteensä	711	Ammattia vailla olevia henkilöitä	1
		Yhteensä	108

439 tapauksessa (247 poikaa ja 192 tyttöä) elivät molemmat vanhemmat; 281 tapauksessa (129 poikaa ja 152 tyttöä) ainoastaan toinen, kun taas 1 tapauksessa (1 tyttö) molemmat vanhemmat olivat tuntemattomia, 98 tapauksessa (45 poikaa ja 53 tyttöä) oli äiti naimaton. 386 lasta eli 47.1 % oli avun tarpeessa perheen lukuisuuden, 205 lasta eli 25.0 % lapsen sairauden tai viallisuuden tähden sekä 228 lasta eli 27.9 % muusta tai tuntemattomasta syystä.

Köyhäinhoitolautakunnan toimesta vuonna 1925 hoidetuista, elätetyistä ja rahalla avustetuista oli:

Kunnalliskotiin ja työlaitokseen otettuja	1,449	Lääkkeillä y. m. avustettuja [2])	676
Päiväkodeissa hoidettuja	636	Lahjoitettujen varojen koroilla avustettuja	158
Elätteelle annettuja	98	Sairaaloissa y. m. laitoksissa kunnalliskodista erillään hoidettuja	3,754
Kotonaan suoranaista avustusta saaneita [1])	3,231	Yhteensä [3])	10,002

Kunnalliskoti ja työlaitos. Kunnalliskodissa ja työlaitoksessa hoidettiin vuonna 1925 1,370 [4]) täyskasvuista henkilöä, vuonna 1924 1,195. Edelliseltä vuodelta jäljellä olevia oli 820 henkilöä, vuoden varrella otettiin 550 ja poistettiin 353; vuoteen 1926 jäi siis jäljelle 1,017 henkilöä. Poistetuista:

Siirtyi vapaaseen elämään	162	Karkasi laitoksesta	51
Lähetettiin kotiseudulleen	16	Kuoli	87
Siirrettiin muihin laitoksiin	37	Yhteensä	353

Miehistä oli vuoden alkaessa 221 ja sen päättyessä 218 työlaitokseen otettuna.

Vuoden lopulla jäljellä olevain hoidokkien jakautuminen ajan pituuden mukaan minkä he ovat olleet kunnalliskotiin ja työlaitokseen otettuina näkyy seuraavasta yhdistelmästä:

Vähemmän kuin vuoden	358	11—15	vuotta		45
1 vuoden	150	16—20	»		9
2 vuotta	120	21—25	»		4
3 »	89	39	»		1
4 »	50	42	»		1
5 »	37	43	»		1
6—10 »	152	Yhteensä			1,017

[1]) Avunsaajain perheet (mies eli vaimo ja lapset) eivät ole mukaanluetut. — [2]) Tähän ei sisälly henkilöt, jotka olivat saaneet lääkkeitä vähemmän kuin 100 markan arvosta. — [3]) Koska sama henkilö vuoden varrella on voinut saada useanlaatuista avustusta, ei summa esitä avustettujen henkilöiden kokonaislukua, vaan niiden tapausten lukumäärää, joissa köyhäinhoidon apua on käytetty. — [4]) Näistä oli 42 henkilöä otettu sekä kunnalliskotiin että työlaitokseen, mutta sisältyvät tähän vain kerran.

Vuoden eri kuukausien kesken jakautuivat vastaanotot ja eroamiset seuraavasti:

	Laitoksiin otettuja.	Eronneita.		Laitoksiin otettuja.	Eronneita.
Tammikuu	47	18	Heinäkuu	121	26
Helmikuu	52	13	Elokuu	32	27
Maaliskuu	35	26	Syyskuu	41	38
Huhtikuu	32	49	Lokakuu	47	26
Toukokuu	29	43	Marraskuu	48	29
Kesäkuu	30	30	Joulukuu	36	28

Hoidokkien luku eri kuukausina oli:

	Suurin määrä.	Vähin määrä.	Keski-määrä.		Suurin määrä.	Vähin määrä.	Keski-määrä.
Tammikuussa	836	820	828.9	Elokuussa	900	880	889.4
Helmikuussa	858	830	841.7	Syyskuussa	911	899	904.9
Maaliskuussa	871	855	863.3	Lokakuussa	947	898	927.5
Huhtikuussa	875	840	854.0	Marraskuussa	993	947	970.6
Toukokuussa	844	811	825.3	Joulukuussa	1,017	986	1,006.2
Kesäkuussa	808	787	794.6	Koko vuonna	1,017	787	881.7
Heinäkuussa	893	787	865.0				

Ikänsä mukaan jakautuivat täyskasvuiset hoidokit seuraavasti:

Ikä.	Kunnallisk. Miehiä.	Naisia.	Työlait. Miehiä.	Yhteensä.	Ikä.	Kunnallisk. Miehiä.	Naisia.	Työlait. Miehiä.	Yhteensä.
Alle 20 vuot.	1	9	4	14	61—70 vuot.	73	154	100	327
21—30 »	7	39	30	76	71—80 »	71	228	44	343
31—40 »	16	63	60	139	Yli 80 »	26	96	6	128
41—50 »	22	60	98	180	Tuntematon	1	—	—	1
51—60 »	42	91	71	204	Yhteensä	259	740	413	1,412

Syynä kunnalliskotiin ottamiseen oli useimmissa tapauksissa vanhuus tai sairaus, työlaitokseen ottamiseen taas työttömyys.

Hoidokkien siviilisääty eri ikäryhmissä ilmenee seuraavasta yhdistelmästä:

	Naimattomia.		Naimisissa olevia.		Leskiä ja eronneita.		Kaikkiaan.		
	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.
Alle 30 vuotiaita	36	46	6	1	—	1	42	48	90
31—50 »	90	94	80	16	26	13	196	123	319
51—70 »	154	125	71	33	61	87	286	245	531
Yli 70 »	85	137	26	24	36	163	147	324	471
Tuntematon ikä	•	—	•	—	•	—	1	—	1
Yhteensä	365	402	183	74	123	264	672	740	1,412

Syntymäpaikan ja kotipaikan mukaan jakautuivat hoidokit seuraavasti:

Syntymäpaikka.	Kunnallis-koti.	Työ-laitos.	Yhteensä.	Kotipaikka.	Kunnallis-koti.	Työ-laitos.	Yhteensä.
Helsinki	144	97	241	Helsinki	848	378	1,226
Muut Suomen paikkakunnat	794	299	1,093	Muut Suomen paikkakunnat	12	1	13
Ulkomaat	30	13	43	Riidanalainen	62	26	88
Tuntematon	31	4	35	N. k. kruununtap.	77	8	85
Yhteensä	999	413	1,412	Yhteensä	999	413	1,412

Hoidokkien äidinkieli oli:

	Suomi.	Ruotsi.	Muut kielet.	Yhteensä.
Kunnalliskoti	558	430	11	999
Työlaitos	242	167	4	413
Yhteensä	800	597	15	1,412

Kunnalliskodissa hoidettiin vuoden varrella 37 lasta, joista 17 poikaa ja 20 tyttöä. Näistä oli 28 alle 1 vuoden ja 9 1—2 vuotiaita. Äidit olivat 3 tapauksessa naimisissa olevia, 2 tapauksessa leskiä ja 32 tapauksessa naimattomia. Lapsista oli 33 syntynyt Helsingissä; 25:llä oli kotipaikkaoikeus täällä.

Hoitopäiviä oli vuoden varrella 320,782 ja jakautuivat ne seuraavasti:

	Kaikkiaan.			Keskimäärin hoidokkia kohti.		
	Kunnalliskoti.	Työlaitos.	Yhteensä.	Kunnalliskoti.	Työlaitos.	Yhteensä.
Miehiä	48,101	75,095	123,196	186	182	183
Naisia	193,893	—	193,893	262	—	262
Lapsia	3,693	—	3,693	100	—	100
Yhteensä	245,687	75,095	320,782	237	182	221

Täysikäisten hoidokkien hoitopäivien jakautuminen eri ikäryhmien kesken näkyy seuraavasta yhdistelmästä:

	Kaikkiaan.			Keskimäärin hoidokkia kohti.		
	Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.	Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.
Alle 30 vuotta	5,922	7,346	13,268	141	153	147
31—50 vuotiaita	23,606	24,812	48,418	120	202	152
51—70 »	56,196	66,711	122,907	196	272	231
Yli 70 vuotta	37,429	95,024	132,453	255	293	281
Tuntematon ikä	43	—	43	43	—	43
Yhteensä	123,196	193,893	317,089	183	262	225

Hoitopäivien luku keskimäärin hoidokkia kohti kohosi siis hoidokkien iän mukana ja oli suurempi naisille kuin miehille.

Kunnalliskodin ja työlaitoksen menot ja tulot olivat:

	Menot, Smk.		Tulot, Smk.
Yhteiset menot	501,380: 85	Kunnalliskoti	177,375: 86
Kunnalliskoti	4,711,733: 27	Työlaitos	223,100: 25
Työlaitos	1,058,587: 45	Luontoisedut	714,786: 31
Yhteensä	6,271,701: 57	Yhteensä	1,115,262: 42

Tuottavain laitosten nettotulot nousivat maanviljelyksestä 33,601: 07 markkaan, sikalasta 400,269: 32 markkaan ja pesulaitoksesta 147,508: 61 markkaan, yhteensä 581,379 markkaan.

Bruttokustannus hoidokkia kohti päivässä (lapset mukaanluettuina) oli 19: 55 markkaa. Jos vähennetään kunnalliskodista ja työlaitoksesta saadut tulot saadaan nettokustannukseksi päivää kohti 16: 07 markkaa. Jos taas otetaan mukaan tuloa tuottavain laitosten nettotulot nousevat nettokustannukset hoidokkia ja päivää kohti 14: 26 markkaan (vuonna 1924, 12: 18 markkaa).

Kustannukset avustuksensaajain ruokinnasta nousivat 2,101,779: 69 [1]) markkaan, ollen siis 6: 55 markkaa päivässä (vuonna 1924 5: 67 markkaa).

Hoidokkien työ. Työkykyisiä hoidokkeja pidettiin työssä laitosten ruokaloissa ja työsaleissa sekä pesulaitoksessa, maanviljelyksessä ja sikalassa.

Hoidokeista oli 153 miestä ja 31 naista vuoden varrella otettu korvaamaan työllään kaupungin heille antaman köyhäinhoidon. Työvelvolliset miehet tekivät 7,577 päivätyötä ja työvelvolliset naiset 3,465 päivätyötä. Miesten lasketaan hyvittäneen kuntaa 207,270 markalla ja naisten 39,619 markalla.

Sairaanhoito. Kunnalliskoti sai vuoden varrella uuden nelikerroksisen paviljongin, jota toistaiseksi käytetään sairaalana. Paviljonki sisältää neljä osastoa yhteensä 208 potilaalle sekä pohjakerroksessa poliklinikan, lukusalin ja kirjaston. Kaupunginvaltuuston päätöksen mukaan ovat kaupungin sairaalat oikeutettuja käyttämään 100 sairassijaa paviljongissa. Sairashoidosta huolehtii kunnalliskodin lääkäri ja hallinnollisessa suhteessa on paviljonki samassa asemassa kuin kunnalliskodin muut osastot. Ensimmäiset potilaat otettiin sinne kesäkuun 26 p:nä ja heinäkuun alussa olivat melkein kaikki paikat täytetyt.

Syyskuun 15 p:än huolehti Hermannin aluelääkäri lääkärinhoidosta sekä mainitusta päivästä laitosten äsken nimitetty vakinainen lääkäri. Sen jälkeen kun uusi sairaspaviljonki avattiin kävi lääkäri päivittäin laitoksella. Sairashoidollisten käyntien luku oli vuoden aikana 2,324 ja jakautui vuoden eri kuukausille seuraavasti:

Tammikuu	203	Toukokuu	160	Syyskuu	136
Helmikuu	202	Kesäkuu	151	Lokakuu	263
Maaliskuu	186	Heinäkuu	156	Marraskuu	228
Huhtikuu	178	Elokuu	115	Joulukuu	346
				Yhteensä	2,324

Kulkutauteja ei esiintynyt. Kaikkiaan sattui 56 kuolemantapausta, jakautuen kuolemansyyn mukaan seuraavasti:

	Miehiä.	Naisia.	Lapsia.	Yhteensä.		Miehiä.	Naisia.	Lapsia.	Yhteensä.
Vanhuudenheikkous	6	18	—	24	Munuaistuberkulosi	1	—	—	1
Sydäntauti	9	7	—	16	Vatsatauti	1	1	—	2
Keuhkotulehdus	2	11	—	13	Aivojen pehmeneminen	1	—	—	1
Syöpä	4	4	—	8	Kasvi aivoissa	1	1	—	2
Halvaus	3	8	—	11	Lihaskuolio	2	—	—	2
Yleinen heikkous	—	2	1	3	Itsemurha	1	—	—	1
Keuhkotuberkulosi	1	—	1	1					
Munuaistauti	2	—	—	2	Yhteensä	34	52	1	87

Iän mukaan ryhmittyivät kuolleet seuraavasti:

Ikä.	Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.	Ikä.	Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.
60 vuotta nuorempia	8	1	[2]) 10	81—90 vuotiaita	3	18	21
61—70 vuotiaita	10	8	18	91— »	2	2	4
71—80 »	11	23	34	Yhteensä	34	52	87

[1]) Varastot vuoden alussa mukaanluettuna, varastot vuoden lopussa pois luettuna. — [2]) Näistä 1 lapsi alle 1 vuoden.

Pesulaitos. Kunnalliskodin pesulaitoksessa suoritettiin kertomusvuonna omien laitosten pesun lisäksi myöskin Kivelän ja Humaliston sairaalain sekä lastensuojelulautakunnan lastenkotien Oulunkylässä ja yksityisten henkilöiden pesu. Kunnalliskodissa puhdistetut ja mankeloidut vaatteet painoivat 311,986 kg (vuonna 1924 284,886 kg). Pesulaitoksessa työskenteli, paitsi 15 palkattua pesijätärtä, myöskin 20 hoidokkia, joiden päivätöistä pesulaitokselta velottiin 10 markkaa päivältä. Tuloja oli 624,585: 50 markkaa kun taas menot olivat 477,076: 89 markkaa, joten siis nettovoitoksi jäi 147,508: 61 markkaa.

Maanviljelys ja puutarhanhoito. Maanviljelystä harjoitettiin kertomusvuonna samalla tapaa kuin aikaisemmin. Työlaitoksen hoidokkien maanviljelyksessä suorittamista päivätöistä velottiin tältä 25 markkaa hevospäivätyöstä ja 5 markkaa hoidokaspäivätyöstä. Tulot tekivät 187,886 markkaa, menot taasen 154,284: 93 markkaa. Puhdas tulo oli siis 33,601: 07 markkaa. Sato käsitti 1,502 hl perunoita, 15,120 kg lanttuja, 7,200 kg porkkanoita, 7,020 kg punajuuria, 3,000 kg kaalia, 12,000 kg heiniä, 7,600 kg kauraa, 7,800 kg kauranolkia, 12,000 kg virnoja, 70,000 kg vihantarehua sekä muita vihanneksia ja puutarhatuotteita laitoksen omiksi tarpeiksi.

Sianhoito. Sikakanta oli vuoden alussa 433 eläintä ja vuoden päättyessä 503 eläintä. Vuoden varrella myytiin 166 elävää eläintä 37,255 markalla ja 31,178 kg sianlihaa 601,686: 50 markalla. Sianlihaa toimitettiin omalle ruokalalle 18,079 kg arvoltaan 216,948 markkaa. Sianruokaa saatiin kunnalliskodin omasta ruokalasta, kaupungin sairaaloista, kunnan keskuskeittolasta, lihantarkastusasemalta ja kaupungin puhtaanapitolaitokselta. Sikalasta oli vuonna 1925 menoja 238,672: 18 markkaa ja tuloja 638,941: 50 markkaa, joten siis puhdas voitto oli 400,269: 32 markkaa.

Elätteelleanto. Vuonna 1925 oli köyhäinhoidon kustannuksella elätteelle sijoitettu 98 henkilöä, joista 36 miestä ja 62 naista. Nämä jakautuivat iän mukaan seuraavasti:

Ikä.	Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.	Ikä.	Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.
16—20 vuotta	4	—	4	51—60 vuotta ..	6	13	19
21—30 »	6	6	12	61—70 » ..	3	16	19
31—40 »	6	6	12	71—80 » ..	1	7	8
41—50 »	10	13	23	Yli 80 » ..	—	1	1
				Yhteensä	36	62	98

Syynä elätteelle ottamiseen on ollut:

	Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.
Vanhuudenheikkous	2	5	7
Mielisairaus tai tylsämielisyys	26	46	72
Muu sairaus tai kivulloisuus	7	8	15
Raajarikkoisuus	1	3	4
Yhteensä	36	62	98

Hoitopäivien lukumäärä oli 29,475, niistä 10,292 miesten ja 19,183 naisten päivää.

Päiväkodeissa hoidetut. Eri päiväkodeissa hoidettiin köyhäinhoidon kustannuksella 305 poikaa ja 290 tyttöä, yhteensä 595 lasta, joiden ikä ja perheolot näkyy seuraavasta yhdistelmästä:

Ikä.	Vanhemmat avioliitossa.	Äiti leski.	Isä leski.	Äiti naimaton.	Yhteensä.	Näistä: Poikia.	Tyttöjä.
Alle 1 vuoden	4	1	—	1	6	4	2
1—3 vuotta	29	4	—	4	37	24	13
3—7 »	113	48	1	9	171	91	80
7—12 »	131	121	—	22	274	134	140
Yli 12 »	33	60	—	12	105	50	55
Tuntematon ikä	1	—	—	1	2	2	—
Yhteensä	311	234	1	49	595	305	290

Köyhäinhoidon omassa päiväkodissa hoidettiin vuoden aikana 71 lasta, nimittäin 36 poikaa ja 35 tyttöä. Tämä päiväkoti, edelleenkin Alppikadun n:o 19:ssä, oli koko vuoden aikana avoinna kaikkina arkipäivinä. Hoitopäivien lukumäärä oli 7,227 eli keskimäärin 101.8 lasta kohti. Keskimäärin on lapsia päiväkodin aukiolopäivinä hoidettu päivää kohti 23. Hoidetuista lapsista oli 8 alle 3 vuoden, 8 lasta 3—7 vuotiaita ja 55 lasta yli 7 vuoden.

Päiväkodin kustannukset nousivat seuraaviin määriin:

	Kokonaiskustannus, Smk.	Kustannus päivää kohti, Smk.
Ruoka	25,079: 19	3: 47
Palkat	[1])18,327: 50	2: 54
Vuokra	12,700: —	1: 76
Lämpö ja valo	2,600: —	—: 36
Erinäiset menot	1,879: 97	—: 26
Kalusto	829: 45	—: 11
Korjaustyöt	1,786: 90	—: 25
Yhteensä	63,203: 01	8: 75

Suoranaisia avustuksia. Avustuksensaajien lukumäärä, jotka vuoden aikana saivat avustusta rahassa tai erilaisten tarveaineiden muodossa, nousi 3,231:een. Näistä asui 287 toisilla paikkakunnilla ja avustus annettiin tällöin oleskelupaikan köyhäinhoitoviranomaisten välityksellä. Viimeksimainittuja avustuksensaajia asui 162 henkilöä 35:ssä Uudenmaan läänin eri kunnassa, 15 12:ssa Turun ja Porin läänin kunnassa, 34 17:ssä Hämeen läänin kunnassa, 25 19:ssä Waasan läänin kunnassa, 5 5:ssä Oulun läänin kunnassa, 9 8:ssa Mikkelin läänin kunnassa, 21 12:ssa Kuopion läänin kunnassa sekä 16 8:ssa Wiipurin läänin kunnassa. Suurin määrä näistä avustuksensaajista eli 31 asui Helsingin pitäjässä, 18 Hagan kauppalassa, 12 Espoossa, 10 Oulunkylässä, 9 Tampereella, 8 Viipurissa ja Kirkkonummella, 7 Grankullassa ja Hyvinkäällä, 6 Porvoon kaupungissa ja Huopalahdessa, 5 Porvoon maalaiskunnassa, Karttulassa ja Jyväskylässä, kun taasen 31 kunnassa oli 2—4 ja 71:ssä kunnassa ainoastaan 1 avustuksensaaja. Avustuksen syyksi oli ilmoitettu vanhuus 70 tapauksessa, sairaus tai kivulloisuus 115 tapauksessa, juoppous tai huolimattomuus 30 tapauksessa, perheen suurilukuisuus tai riittämättömät tulot 40 tapauksessa sekä muita syitä 32 tapauksessa. Avustuksesta osallisia mainitussa 287 perheessä on ollut kaikkiaan 614 henkilöä nimittäin 57 miestä, 264 naista ja 293 lasta.

Kaupungissa asuvista täyskasvuisista avustuksensaajista oli 36 henkilöä saanut avustusta vähemmän kuin 100 markkaa, kun taas 2,908 henkilöä oli saanut suuremman määrän. Elatusvelvollisuutta silmälläpitäen jakautuivat

[1]) Lukuunottamatta luontoisetuja 14,675: 50 markkaa, jotka maksettiin takaisin.

avustuksensaajat siten, että 335 oli yksinäisiä miehiä, 1,103 yksinäisiä naisia, 157 lapsettomia perheitä ja 1,313 lapsiperheitä.

Lasten lukumäärä avustetuissa perheissä käy selville seuraavasta yhdistelmästä:

Lasten lukumäärä perheessä.	Perheitä, joihin kuului: mies ja vaimo ynnä lapsia.	yksinäinen mies (leski) ynnä lapsia.	yksinäinen nainen (naimaton, eronnut tai leski) ynnä lapsia.	Yhteensä.
1	94	5	306	405
2	102	7	313	422
3	75	5	183	263
4	47	1	73	121
5	39	2	26	67
6	12	1	6	19
7	9	—	2	11
8	2	—	1	3
9	2	—	—	2
Yhteensä	382	21	910	1,313
Lapsia yhteensä	1,075	54	1,961	3,090
Lapsia keskimäärin perhettä kohti	2.8	2.6	2.2	2.4

Avustuksesta osalliseksi tulleiden lukumäärä oli yhteensä 6,537 [1]), niistä 895 miestä, 2,552 naista ja 3,090 lasta.

Kaupungissa asuville avustuksensaajille jaettiin yhteensä 3,479,533: 07 [2]) markkaa, tai siis keskimäärin avustuksensaajaa kohti 1,196: 54 markkaa ja avustettua henkilöä kohti 532: 28 markkaa.

Kaupungissa asuvat suoranaista avustusta saaneet henkilöt yli 16 vuotta, jakautuivat iän ja sukupuolen mukaan seuraavasti:

Ikä.	Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.	Ikä.	Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.
16—20 vuotta	38	31	69	61—70 vuotta	118	352	470
21—30 »	109	130	239	71—80 »	53	245	298
31—40 »	165	377	542	Yli 80 vuotta	6	58	64
41—50 »	199	523	722	Tuntematon ikä	—	4	4
51—60 »	140	360	500	Yhteensä	828	2,080	2,908

Tietoja avustuksensaajien siviilisäädystä annetaan allaolevassa yhdistelmässä:

	Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.		Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.
Naimattomia	238	481	719	Naimattomia äitejä	—	142	142
Naineita	507	161	668	Tuntematon siviilisääty	—	3	3
Leskiä ja eronneita	83	1,293	1,376	Yhteensä	828	2,080	2,908

Syntymäpaikan ja kotipaikan mukaan avustuksensaajat jakautuivat seuraavasti:

[1]) Tähän eivät sisälly henkilöt, jotka olivat saaneet vähemmän kuin 100 markkaa. — [2]) 100 markkaa pienempiä avustuksia lukuunottamatta.

Syntymäpaikka.	Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.
Helsinki	162	257	419
Muu paikkakunta Suomessa	638	1,745	2,383
Ulkomaat	26	53	79
Tuntematon paikkakunta	2	25	27
Yhteensä	828	2,080	2,908

Kotipaikka.	Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.
Helsinki	691	1,724	2,415
Muu paikkakunta Suomessa	32	142	174
Riidanalainen	86	147	233
N. k. kruununtapaukset	19	67	86
Yhteensä	828	2,080	2,908

Avuntarpeen syy oli:

	Annetut avustukset. 100 Smk. ja enemmän.	Alle 100 Smk.	Yht.
Sairaus tai vialliisuus	1,092	30	1,122
Vanhuudenheikkous	500	—	500
Suurilukuinen perhe	169	—	169

	Annetut avustukset. 100 Smk. ja enemmän.	Alle 100 Smk.	Yht.
Työansion puute	573	6	579
Laiskuus, haluttomuus tai juoppous y. m.	28	—	28
Muut syyt	546	—	546
Yhteensä	2,908	36	2,944

Avustuksensaajien jakautuminen ammattinsa mukaan käy selville seuraavasta yhdistelmästä:

	Miehiä.	Naisia.	Yht.
Tehdas- ja ammattityöläisiä	256	581	837
Työläisiä ilman erikoista ammattia	428	870	1,298

	Miehiä.	Naisia.	Yht.
Yksityisten palvelijoita	—	324	324
Muita	144	305	449
Yhteensä	828	2,080	2,908

Kaupungissa asuvien avustuksensaajain valvontaa toimittivat ensi kädessä köyhäinhoidon 15 kaitsijaa. Heidän tekemiensä kotikäyntien luku nousi 25,066:een ja jakautui eri tarkastusalueiden kesken seuraavasti:

Alue.	Käyntejä.	Alue.	Käyntejä.	Alue.	Käyntejä.
I	1,567	VI	1,923	XI	1,244
II	1,617	VII	2,546	XII	1,777
III	1,850	VIII	1,420	XIII	1,385
IV	1,626	IX	1,645	XIV	1,846
V	1,439	X	1,869	XV	1,312

Sitäpaitsi välittivät köyhäinhoidon 5 diakonissaa jonkin verran avustusta ja kävivät perheissä, joissa oli alaikäisiä tai sairaita, sekä henkilöiden luona, jotka eri syistä olivat erityisen hoidon tarpeessa; diakonissojen tekemien kotikäyntien luku oli 16,709.

Seuraavat köyhäinhoitolautakunnan kansliassa lasketut keskimäärät valaisevat tarkemmin suoranaisten avustusten jakoa eri tarkastusalueilla.

Alue.	Henkilöitä perhettä kohti.	Kuukausia, joiden kuluessa avustusta saatiin.	Avustusta perhettä kohti. Yhteensä, Smk.	Kuukausittain, Smk.	Avustus avustettua perheenjäsentä kohti.
I.....	1.8	4.3	849: 27	196: 27	480: 80
II.....	2.0	6.1	1,037: 46	170: 88	514: 14
III.....	1.5	4.5	688: 29	153: 70	447: 39
IV.....	1.9	4.8	786: 14	163: 24	410: 79
V.....	1.8	5.5	1,019: 21	184: 25	573: 21
VI.....	2.1	6.0	919: 99	153: 64	436: 34
VII.....	1.6	4.4	707: 91	162: 58	435: 74
VIII.....	2.3	5.2	994: 07	190: 25	438: 74
IX.....	2.3	5.7	968: 07	170: 17	422: 58
X.....	2.1	5.2	866: 50	166: 53	416: 33
XI.....	2.5	5.7	1,360: 17	240: 17	549: 51
XII.....	2.4	4.9	879: 57	179: 04	371: 82
XIII.....	1.9	5.3	986: 04	184: 31	520: 88
XIV.....	3.5	5.8	1,440: 66	249: 83	410: 08
XV.....	2.5	5.4	912: 34	167: 54	369: 49

Avunsaajain luku vaihteli vuoden eri kuukausina seuraavasti:

Tammikuu	1,656	Heinäkuu	1,418
Helmikuu	1,710	Elokuu	1,421
Maaliskuu	1,635	Syyskuu	1,518
Huhtikuu	1,634	Lokakuu	1,658
Toukokuu	1,607	Marraskuu	1,773
Kesäkuu	1,451	Joulukuu	1,874

Avustukset annettiin osin rahassa, osin halkojen, ruokatavaroiden, ruoka-annosten, jalkineiden, valmiiden vaatteiden, kankaiden, sukkien y. m. muodossa.

Perheitä, joissa oli »sota-orpoja» oli kaikkiaan 168. Suoranaisesti avustettujen »sota-orpojen» lukumäärä oli 367. Näille lapsille annettujen suoranaisten avustusten kokonaissumma oli 365,311: 28 markkaa, josta köyhäinhoitolautakunta on valtiolta velkonut 182,655: 64 markkaa.

Kaupunginvaltuuston myöntämä [1]) 250,000 markan suuruinen määräraha työttömyyden aiheuttaman hädän lieventämiseksi käytettiin siten, että yhteensä 174,500 markkaa annettiin vuokra-apuna 1,382 työttömälle, kun taasen ruuan muodossa jaettiin 68,415: 51 markkaa.

Kunnalliskodin ulkopuolella olevissa laitoksissa ja sairaaloissa hoidetut. Helsingin kaupungin köyhäinhoidon kustannuksella hoidettiin 1,620 miestä, 1,917 naista ja 217 lasta allamainituissa sairaaloissa, parantoloissa ja muissa laitoksissa:

	Potilaat.			Hoitopäivät.			Keskimäärin hoidokkia kohti.
	Miehiä.	Naisia.	Yht.	Miehiä.	Naisia.	Yht.	
Marian sairaalassa	463	790	1,253	19,589	30,786	50,375	40
Kivelän »	480	475	955	66,306	83,583	149,889	157
Nikkilän mielisairaalassa	280	353	633	76,134	103,921	180,055	284
Humaliston sairaalassa	118	—	118	12,918	—	12,918	109

[1]) Ks. tätä kert. siv. 33*.

	Potilaat.			Hoitopäivät.			Keskimäärin hoidokkia kohti.
	Miehiä.	Naisia.	Yht.	Miehiä.	Naisia.	Yht.	
Kulkutautisairaalassa	23	33	56	779	1,407	2,186	39
Yleisen sairaalan eri osastoilla	42	82	124	1,324	2,269	3,593	29
Lapinlahden keskuslaitoksessa	136	144	280	6,086	13,284	19,370	69
Sjählön laitoksessa	—	7	7	—	2,297	2,297	328
Pitkäniemen keskuslaitoksessa	1	—	1	365	—	365	365
Diakonissalaitoksessa	1	4	5	14	319	333	67
Rajamäen työsiirtolassa	73	15	88	6,958	1,610	8,568	97
Muissa laitoksissa	3	14	17	191	2,792	2,983	175
Yhteensä	1,620	1,917	3,537	190,664	242,268	432,932	122

Lapsista hoidettiin 97 poikaa ja 87 tyttöä kaupungin omissa sairaaloissa, 19 poikaa ja 9 tyttöä valtion sairaaloissa sekä 3 poikaa ja 2 tyttöä muissa laitoksissa.

Lahjoitettujen varojen koroilla avustetut. Köyhäinhoidolle lahjoitettujen rahastojen korot nousivat seuraaviin määriin:

	Smk.		Smk.
Hedvig Charlotta Gripenbergin rahasto	1,071:59	Adolf Fredrik Sierckin rahasto	669:74
Wilhelm Elgin rahasto	1,080:15	Lisette Gardbergin rahasto	95:67
Carl Gustaf Hanellin rahasto	497:52	Elsa Maria Lampan rahasto	1,235:17
Aleksandras understöd	625:61	W. Wavulinin lahjoitusrahasto	1,435:17
Carl Sierckenin rahasto	267:89	Lasten kesäsiirtolain rahasto	1,085:91
Gustava Katharina Brobergin y. m. rahastot	1,884:81	Johan Gustav Rosenbergin rahasto	2,817:26
W. J. S. Westzynthiuksen testamenttirahasto	1,999:67	Puolisoiden Isak Mattsson-Kivilän apurahasto	2,067:89
Maria Bergmanin testamenttirahasto	956:77	Emma Grefbergin rahasto	10,089:40
		Alfred Kordelinin avustusrahasto	15,653:30
		Yhteensä	43,533:52

Siitä määrästä jaettiin 38,900 markkaa 158 eri henkilölle.

Opintoavustuksiksi varatuista Emma Grefbergin ja Alfred Kordelinin rahastojen korkovaroista myönnettiin 14 pojalle ja 16 tytölle yhteensä 25,542: 70 markkaa apurahoina opetuksen saamiseksi seuraavissa kouluissa:

	Poikia.	Tyttöjä.	Yhteensä.		Poikia.	Tyttöjä.	Yhteensä.
Kauppakoulu	—	3	3	Seminaarit	1	—	1
Oppikoulut	11	7	18	Ammattikoulu	2	6	8
				Yhteensä	14	16	30

Grefbergin rahastosta annetut apurahat vaihtelivat 200:sta 2,000:een markkaan ja Kordelinin rahaston apurahat 400:stä 1,000:een markkaan.

Vuonna 1924 perustettiin köyhäinhoitolautakunnan henkilökunnan keskuudessa ompeluseura, joka toimi myös vuoden 1925 aikana. Ompeluseuran herättämä kiinnostus oli hyvin vilkas ja seuran valmistamat työt myytiin joulukuussa pidetyissä myyjäisissä, mikä myynti tuotti puhdasta tuloa 3,600 markkaa. Varat käytetään toimihenkilöistä muodostetun komitean toimesta sivistyneiden köyhien hyväksi.

Köyhäinhoidon tulot ja menot. Allaolevassa taulussa esitetään tietoja köyhäinhoidon arvioiduista ja todellisista tuloista ja menoista vuonna 1925 [1]):

	Arvioidut tulot ja menot.		Todelliset tulot ja menot.	Määrä, jolla todelliset tulot ja menot ylittivät (+) tai alittivat (—) lasketut.
	Menosäännön mukaan.	Kaupungin-valtuuston myöntämiä ja lisämäärärahoja.		
Tulot:				
Tuloja kunnalliskodista	199,500 —	— —	177,375 86	— 22,124 14
» työlaitoksesta	227,000 —	— —	223,100 25	— 3,899 75
» maanviljelyksestä	185,000 —	— —	187,886 —	+ 2,886 —
» sianhoidosta	475,000 —	— —	638,941 50	+ 163,941 50
» pesulaitoksesta	625,000 —	— —	624,585 50	— 414 50
Korvausta köyhäin elatuksesta	2,000,000 —	— —	2,661,310 92	+ 661,310 92
Luontoisedut	649,750 —	— —	714.786 31	+ 65,036 31
Yhteensä Smk	4,361,250 —	— —	5,227,986 34	+ 866,736 34
Menot:				
Köyhäinhoitolautakunta	1,326,545 —	140,585 —	1,465,982 68	— 1,147 32
Köyhäinhoidon kassa- ja tililaitos	210,095 —	14,632 —	224,268 69	— 458 31
Kunnalliskoti ja sen yhteydessä olevat laitokset (yhteiset kustannukset)	455,005 —	46,375 85	501,380 85	— —
Kunnalliskoti	4,985,000 —	51,600 —	4,711,733 27	— 324,866 73
Työlaitos	1,078,240 —	22,642 —	1,058,587 45	— 42,294 55
Maanviljelys	170,460 —	3,850 —	154,284 93	— 20,025 07
Sianhoito	333,732 —	— —	238,672 18	— 95.059 82
Pesulaitos	487,462 —	3,794 —	477,076 89	— 14,179 11
Elätteelleantokustannukset	100,000 —	— —	99,858 05	— 141 95
Sairaanhoitokustannukset	2,800,000 —	— —	2,409,122 35	— 390,877 65
Mielisairaiden hoitokustannukset	3,800,000 —	— —	3,985,797 50	+ 185,797 50
Sokeiden ja raajarikkoisten hoito- ja opetuskustannukset	50,000 —	— —	32,609 50	— 17,390 50
Lääkkeet	80,000 —	— —	73,344 20	— 6.655 80
Suoranaiset avustukset	2,800,000 —	800,000 —	4,052,995 90	+ 452,995 90
Päiväkotihoidon kustantamiseksi lapsille	150,000 —	87,375 84	237,375 84	— —
Matkakulut	10,000 —	— —	7,862 40	— 2,137 60
Hautauskulut	60,000 —	— —	58,992 90	— 1,007 10
Apurahoja työttömille	— —	242,915 51	242,915 51	— —
Yhteensä Smk	18,896,539 —	1,413,770 20	20,032,861 09	— 277,448 11

Kaupungin 1925 vuoden budjettiin olivat köyhäinhoidon määrärahat merkityt 19,139,454: 51 markan määräisinä, niistä kuitenkin 242,915: 51 mark-

[1]) Yksityiskohtaiset tiedot ovat julkaistuina Helsingin kaupungin tilastossa V. 10. 1925.

kaa arvaamattomiin tarpeisiin kaupunginvaltuuston päätöksen mukaisesti. Siten jäi köyhäinhoidon menoihin 18,896,539 markkaa. Vuoden varrella myönsi valtuusto yllämainitut käyttövarat työttömyydestä johtuneen hädän lieventämiseksi. Vuoden ylijäämästä osoitettiin 800,000 markan lisämääräraha suoranaisiin avustuksiin ja 87,375: 84 markkaa mielenvikaisten hoitokustannuksiin, määrärahasta Uusien virkain palkat 19,600 markan lisämääräraha kunnalliskodin lääkärin palkkaamiseen sekä 600 markan lisämääräraha notaarin palkkaamiseen, samoin kuin määrärahasta Ylempään palkkaasteikkoon siirtymistä varten 263,278: 85 markkaa. Sitäpaitsi maksettiin 11,780 markkaa viransijaisuuspalkkioina viranpitäjäin sairasloman aikana sekä 36,940: 42 markkaa lisämäärärahana lautakunnan ja kassaviraston kalustomäärärahaan, mitä määriä ei kuitenkaan kaupungin tilinpäätöksessä viety köyhäinhoidon tiliin. Vielä oikeutti rahatoimikamari köyhäinhoitolautakunnan ylittämään määrärahan suoranaisia avustuksia varten 350,000 markalla ja määrärahan jäsenten palkkaamista varten 1,550 markalla.

Köyhäinhoidon menot nousivat kaikkiaan 19,789,945: 58 [1]) markkaan ja jos menojen kokonaismäärästä vähennetään tulot, 5,227,986: 34 markkaa, jää jäljelle 14,561,959: 24 markkaa, mikä määrä siis osoittaa kunnan todelliset menot köyhäinhoidosta vuonna 1925. Vuonna 1924 todelliset köyhäinhoitokustannukset olivat 11,993,603: 80 markkaa, vuonna 1923 12,570,939: 64 markkaa, vuonna 1922 13,769,697: 89 markkaa ja vuonna 1921 10,999,683: 11 markkaa.

Vuoden 1925 alussa oli perimättömiä saatavia vierailta kunnilta ja yksityishenkilöiltä, jotka oli tuomittu suorittamaan korvausta omaistensa elatuksesta, yhteensä 687,510: 03 markkaa, sekä valtiolta eräiden henkilöiden hoidosta, joiden elatus voimassa olevan köyhäinhoitoasetuksen mukaan on sen asiana, 84,135: 98 markkaa. Perimättömiä saatavia vuoden päättyessä oli 698,913: 65 markkaa, niistä 117,355: 85 markkaa valtiolta, 491,148: 90 markkaa vierailta kunnilta ja 90,408: 90 markkaa yksityishenkilöiltä.

Perimättömät saatavat vierailta kunnilta jakautuivat läänittäin seuraavasti:

	Smk.		Smk.
Kunnat Uudenm. l. ..	251,875: 60	Kunnat Mikkelin l. ..	20,087: 50
» Turun ja Porin l.	42,344: 75	» Kuopion » ..	44,491: 15
» Hämeen l. ..	37,706: 40	» Waasan » ..	36,959: 65
» Wiipurin l. ..	41,081: 60	» Oulun » ..	14,602: 25
		Toistaiseksi tuntemattomat kunnat	2,000: —
		Yhteensä	491,148: 90

[1]) Työttömille annettuja avustuksia lukuunottamatta.

Taulu I. Köyhäinhoitolautakunnan sihteeriosaston kirjeenvaihto vuonna 1925.

Laitos tai viranomainen, jolta saapui tai jolle lähetettiin kirjelmiä.	Saapuneita kirjelmiä, jotka koskivat						Lähetettyjä kirjelmiä, jotka koskivat					
	Helsingin kaupungille tehtyjä korvausvaatimuksia.	Toiselle kunnalle tehtyjä korvausvaatimuksia.	Yksityisille elatusvelvollisille tehtyjä korvausvaatimuksia.	Valtiolle tehtyjä korvausvaatimuksia.	Muita asioita.	Yhteensä.	Helsingin kaupungille tehtyjä korvausvaatimuksia.	Toiselle kunnalle tehtyjä korvausvaatimuksia.	Yksityisille elatusvelvollisille tehtyjä korvausvaatimuksia.	Valtiolle tehtyjä korvausvaatimuksia.	Muita asioita.	Yhteensä.
Köyhäinhoitolautakunnat ja kunnall. lautakunnat	888	273	2	1	—	1,164	205	663	2	1	—	871
Yksityiset henkilöt, yhtymät tai laitokset	162	82	8	8	—	260	90	47	6	2	—	145
Pastorinvirastot.....	30	551	12	14	—	607	42	539	12	18	—	611
Poliisilaitokset	30	484	6	8	—	528	29	489	6	11	—	535
Kruununnimismiehet	—	7	—	—	—	7	—	6	—	—	—	6
Henki- tai kihlakunnankirjurit	17	1,056	—	15	—	1,088	14	1,063	—	16	—	1,093
Maaherra	83	294	144	56	—	577	74	629	346	387	—	1,436
Korkein hallinto-oikeus ..	10	16	14	—	—	40	7	22	15	—	—	44
Kaupungin- tai kruununvouti	8	—	58	—	—	66	1	61	150	—	—	212
Kaupunginvaltuusto	—	—	—	—	18	18	—	—	—	—	15	15
Rahatoimikamari	—	—	—	—	62	62	—	—	—	—	44	44
Muut viranomaiset	—	—	—	—	36	36	—	—	—	—	136	136
Yhteensä	1,228	2,763	244	102	116	4,453	462	3,519	537	435	195	5,148

Taulu II. Katsaus köyhäinhoitolautakunnan kansliain työhön vuonna 1925.

	Henkilöitä, jotka on lähetetty						Jaettu lääkkeitä.	Jaettu sairasparseleja.	Kustannettu hautauksia.	Varattomuudentodistuksia annettu								Maksettu suoranaisia avustuksia ja elätteelleanto-maksuja.	Sisäänjätettyjä anomuksia	Eväättyjen anomusten ilmoituksia.	Suoritettuja velkomisia muista kunnista.	Muita asioita.	Käsiteltyjä asioita yhteensä.
	Kunnalliskotiin ja työlaitokseen.	Eri päiväkoteihin.	Valtion sairaaloihin.	Kaupungin sairaaloihin.	Yksityisiin sairaaloihin.	Yhteensä.				Maksutonta lääkärinhoitoa varten.	Oikeusapua varten.	Verojen maksun.	Passia varten.	Eläketä varten.	Parantolaan pääsemiseksi.	Koulunkäyntiä varten.	Muihin tarkoituksiin.						
Kanslia Erottajalla.																							
Tammikuu	10	8	34	129	1	182	93	1	1	12	6	13	2	2	3	2	4	1,608	626	129	—	126	2,810
Helmikuu	21	41	16	102	2	182	86	6	7	12	9	8	6	6	2	1	2	1,653	491	99	—	142	2,712
Maaliskuu	17	8	21	108	—	154	81	3	11	11	6	12	5	—	1	—	5	1,807	471	107	—	178	2,852
Huhtikuu	13	—	14	106	—	133	81	8	10	6	22	6	10	1	3	1	14	1,480	643	82	—	125	2,625
Toukokuu	9	11	15	100	—	135	75	3	5	7	12	3	1	4	3	—	1	1,197	414	72	—	111	2,043
Kesäkuu	21	6	10	77	3	117	73	—	8	3	7	5	—	5	3	—	2	1,130	428	74	—	122	1,977
Heinäkuu	66	9	27	124	—	226	69	2	10	3	15	—	—	5	1	—	1	1,023	463	82	—	163	2,063
Elokuu	14	—	12	75	—	101	57	—	9	7	14	19	3	7	1	8	13	1,216	418	61	—	191	2,125
Syyskuu	21	26	18	127	1	193	79	6	9	9	16	7	—	1	—	13	16	1,431	644	121	—	235	2,780
Lokakuu	19	79	27	180	3	308	83	6	13	11	14	2	8	2	6	2	6	1,819	655	144	—	237	3,316
Marraskuu	20	5	21	124	2	172	72	2	8	17	20	18	1	5	1	—	13	1,798	603	219	—	256	3,205
Joulukuu	14	17	14	101	2	148	81	4	5	6	12	6	3	1	—	—	6	1,919	469	173	—	207	3,040
Yhteensä	245	210	229	1,353	14	2,051	930	41	96	104	153	99	39	39	24	27	83	18,081	6,325	1,363	—	2,093	31,548
Kanslia Siltasaarella.																							
Tammikuu	20	20	21	94	—	155	141	7	8	25	9	2	—	4	1	—	5	2,118	510	284	28	355	3,652
Helmikuu	38	26	15	70	—	149	130	—	10	16	18	3	1	—	5	—	1	2,745	394	273	34	315	4,094
Maaliskuu	24	11	28	86	—	149	153	7	6	24	13	3	1	1	3	—	2	3,092	419	257	64	318	4,512
Huhtikuu	18	10	10	53	—	91	168	13	6	19	8	—	1	1	7	—	9	2,725	387	140	94	217	3,886
Toukokuu	21	28	7	66	—	122	170	1	11	27	11	—	1	3	2	—	3	1,316	284	150	37	197	2,335
Kesäkuu	8	32	18	78	—	136	100	2	8	27	13	—	1	2	3	—	—	1,239	295	171	64	232	2,293
Heinäkuu	39	14	8	73	—	134	123	—	5	28	13	—	—	1	1	—	5	1,047	342	88	92	171	2,050
Elokuu	24	1	5	57	—	87	141	4	1	24	5	—	—	1	1	—	3	1,059	314	134	43	153	1,970
Syyskuu	28	43	17	71	—	159	119	2	7	26	14	—	—	2	3	4	6	1,256	361	154	73	204	2,390
Lokakuu	39	42	7	91	—	179	107	4	5	20	14	—	—	6	3	—	3	1,604	437	229	59	318	2,988
Marraskuu	37	14	15	68	—	134	117	3	4	16	9	—	1	2	—	—	1	1,827	418	235	36	305	3,108
Joulukuu	29	12	2	54	—	97	141	2	3	19	12	—	—	—	1	1	4	2,438	417	345	249	418	4,147
Yhteensä	325	253	153	861	—	1,592	1,610	45	74	271	139	8	6	23	30	5	42	22,466	4,578	2,460	873	3,203	37,425

Taulu II jatk.

Kanslia Vallilassa.	Henkilöitä, jotka on lähetetty: Kunnalliskotiin ja työlaitokseen.	Eri päivärkoteihin.	Valtion sairaaloihin.	Kaupungin sairaaloihin.	Yksityisiin sairaaloihin.	Yhteensä.	Jaettu lääkkeitä.	Jaettu sairasparseleja.	Kustannettu hautauksia.	Varattomuudentodistuksia annettu: Maksutonta lääkärinhoitoa varten.	Oikeusapua varten.	Verojen maksuun.	Passia varten.	Eläketiä varten.	Parantolaan pääsemiseksi.	Koulunkäyntiä varten.	Muihin tarkoituksiin.	Maksettu suoranaisia avustuksia ja elätteelleanto-maksuja.	Sisäänjätettyjä anomuksia.	Eväättyjen anomusten ilmoituksia.	Suoritettuja velkomisia muista kunnista.	Muita asioita.	Käsiteltyjä asioita yhteensä.
Tammikuu	2	53	6	25	—	86	63	4	3	27	3	6	—	—	1	7	1	1,621	227	118	—	63	2,230
Helmikuu	1	24	8	18	—	51	75	1	2	24	7	3	2	1	—	1	2	1,396	226	96	—	65	1,952
Maaliskuu	1	20	5	24	—	50	98	4	1	43	6	2	—	—	—	—	5	1,395	208	93	—	55	1,960
Huhtikuu	2	20	6	18	—	46	107	5	4	34	2	—	—	2	2	—	3	1,223	172	75	—	52	1,727
Toukokuu	2	2	3	29	—	36	76	2	—	30	3	2	—	1	1	—	5	879	147	78	—	58	1,318
Kesäkuu	—	21	7	21	—	49	75	—	2	30	2	3	—	—	1	2	2	619	160	75	—	55	1,075
Heinäkuu	—	10	2	19	—	31	55	2	1	25	3	1	—	1	—	—	1	494	110	77	—	65	866
Elokuu	11	57	8	46	—	122	31	—	3	31	5	7	—	—	—	—	—	629	177	78	—	72	1,155
Syyskuu	6	68	7	40	—	121	60	1	2	35	3	—	—	1	1	2	2	1,073	209	74	—	51	1,635
Lokakuu	6	41	10	33	—	90	99	7	2	40	5	—	—	—	1	1	8	1,341	247	63	—	59	1,963
Marraskuu	2	14	8	46	—	70	99	5	—	29	6	2	5	1	—	—	5	1,716	274	77	—	58	2,347
Joulukuu	—	20	2	29	—	51	96	2	1	34	1	—	2	—	1	—	2	2,126	226	103	—	59	2,704
Yhteensä	33	350	72	348	—	803	934	33	21	382	46	26	9	7	8	13	36	14,512	2,383	1,007	—	712	20,932
Kaikkiaan	**603**	**813**	**454**	**2,562**	**14**	**4,446**	**3,474**	**119**	**191**	**757**	**338**	**133**	**54**	**69**	**62**	**45**	**161**	**55,059**	**13,286**	**4,830**	**873**	**6,008**	**89,905**

Taulu III. Miesten työlaitoksen toiminta vuonna 1925.

Työhaara.	Päivätöitä.	Tuloja laitoksessa elätettyjen päivätöistä, ainekset siihen luettuina. Työlaitokselle tehdyt työt.	Kunnalliskodille tehdyt työt.	Muut työt.	Yhteensä.	Käytettyjen työtarvikkeiden arvo, Smk.	Nettotulot (työpalkat), Smk.	Päivätyön keskiarvo, Smk. Brutto.	Netto.
Puusepäntyöt	3,384	2,067 —	124,978 10	34,641 40	161,686 50	128,509 50	33,177 —	47 78	9 80
Suutarityöt	4,369	32,485 15	101,359 20	34,678 —	168,522 35	139,804 35	28,718 —	38 57	6 57
Sepäntyöt	2,429	7,827 —	42,642 50	2,464 —	52,933 50	35,016 75	17,916 75	21 79	7 38
Maalaustyöt	1,662	8,191 14	46,747 20	62,875 75	117,814 09	98,785 79	19,028 30	70 89	11 45
Vaatturityöt	2,235	79,227 54	37,961 37	9,386 50	126,575 41	119,145 21	7,430 20	56 63	3 32
Sekalaiset työt	33,941	2,221 50	117,022 —	15,894 —	135,137 50	18,307 50	116,830 —	3 98	3 44
Yhteensä	48,020	132,019 33	470,710 37	159,939 65	762,669 35	539,569 10	223,100 25	15 88	4 65

[1]) Tarveaineita oli 1925 vuoden alussa 113,212: 47 markan arvosta, vuoden varrella hankittiin 480,761: 85 markalla ja kulutettiin 539,569: 10 markalla, joten tarveaineiden säästö vuoteen 1926 oli 54,405: 22 markkaa.

VII. Lastensuojelulautakunta.

Lastensuojelulautakunnan vuodelta 1925 antama kertomus oli seuraavansisältöinen:

Lautakunnan kokoonpano. Lastensuojelulautakuntaan kuuluivat vuonna 1925 professori M. Ruuth puheenjohtajana ja tarkastajatar M. Sillanpää varapuheenjohtajana sekä muina jäseninä raatimies B. C. Carlson, kansakoulunjohtaja A. Noponen, lastentarhanjohtajatar I. Poppius, rouva A. Suominen ja kirjanpitäjä B. Tabelle.

Lautakunta kansakoulujohtokuntana. Koska lastensuojelulautakunta toimii samalla kasvatuslaitoksissa olevien kansakoulujen johtokuntana, kehoitettiin kiertokirjeellä kaikkia kasvatuslaitosten vaalikelpoisia opettajia ja opettajattaria valitsemaan edustajan, jonka tulisi olla saapuvilla sellaisissa kokouksissa, joissa käsiteltiin varsinaisesti koulua koskevia kysymyksiä. Opettajakunnan edustajaksi vuodeksi 1925 valittiin sittemmin johtajatar E. Antin ja varaedustajaksi johtaja T. Rönkä. Lautakunnan puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja hoitivat, siihen valittuina, vastaavat tehtävät johtokunnassa.

Lastensuojelulautakunnan toimihenkilöt. Lastensuojelulautakunnan toimitusjohtajana toimi filosofianmaisteri R. Liukkonen, jolle ohjesäännön mukaisesti kuului myöskin lautakunnan sihteerin tehtävät ja lastenhuoltolaitosten valvonta. Lautakunnan kassa- ja tiliasiat ovat olleet vuoden 1920 alusta alkaen yhdistettynä köyhäinhoidon kassa- ja tilivirastoon, jossa niitä on hoitanut tämän viraston johtaja, kamreeri F. O. Rosendahl. Kasvatuslaitosten sekä vastaanotto- ja ammattioppilaskodin lääkärinä oli lääketieteenlisensiaatti E. O. Lindén, joka tarkasti myöskin tylsämielisten laitoksiin ja aistivialliskouluihin pyrkivät lapset sekä yleensä 7 vuotta vanhemmat lautakunnan hoidokit. Osaston kansliatehtäviä hoitivat neiti C. Nyström ja rouva D. Kangas ja kodeissakävijänä toimi neiti L. W. Lidman. Osastoon kuuluvaa rekisteri- ja tiedonantotoimistoa hoiti neiti M. Tawaststjerna neiti H. Ståhlmannin avustaessa häntä toimistolle ilmoitettujen lastensuojelutapausten tutkimisessa.

Lastenhuoltotarkastajana ja samalla lastenvalvojana toimi väliaikaisesti kesäkuun 1 p:än varatuomari K. Rydman, jolloin toimeen ryhtyi kaupunginvaltuuston siihen huhtikuun 8 p:nä valitsema varatuomari E. A. Aaltio. Osastolle kuuluvain aviottomain ja elättilasten hoitoa valvoi lääketieteenlisensiaatti E. R. Granholm, etupäässä hänen johdollaan toimivia avustavia naistarkastajia olivat neiti S. Setälä ja rouva A. Stegman. Näistä neiti Setälä, nauttien ensin virkavapautta neiti A. Moberg sijaisenaan, erosi toimestaan maaliskuun 15 p:nä, josta alkaen virkaa on hoitanut lautakunnan siihen valitsemana neiti M. Ahlberg. Osaston naisopastajina toimivat rouvat M. Ekholm ja O. E. Sarin sekä neidit I. Glansenstierna, V. M. Wessman ja M. Ramstedt. Kaupunkiin sijoitettujen köyhäinhoidollisten lasten kasvatuskoteja tarkasti rouva T.

Ojanne. Osaston kansliatehtäviä hoitivat neidit E. Ekholm ja G. Boldt köyhäinhoidollisten ja rouva A. Aminoff aviottomain lasten jaostolla, avustaen viimeksimainittua neiti I. Pantsar.

Joutilaitten ja epäsäännöllisesti koulua käyvien lasten huoltajana sekä alaikäisten katuammattilaisten valvojana toimi kansakoulunopettaja Y. J. Fonselius. Nuorisonhuoltajan apulaisina olivat opettajatar E. Hirn ja rouva T. Ojanne, joista edellinen etupäässä suoritti osaston kansliatehtävät ja viimeksimainittu huolehti kotikäynneistä.

Yhteisenä vahtimestarina lautakunnan kanslian kaikilla osastoilla toimi H. Niemura.

Lautakunnan kokoukset. Lastensuojelulautakunta kokoontui säännöllisesti jokaisen kuukauden toisena ja neljäntenä tiistaina, paitsi kesä-, heinä- ja elokuun aikana, jolloin lautakunnan kokouksia tarvitsi pitää ainoastaan kerran kuukaudessa. Ylimääräisiä kokouksia oli vuoden kuluessa 1, lukuunottamatta erinäisiä tehtäviä varten valittujen toimikuntain tilapäisiä kokoontumisia. Kansakoulujohtokuntana, jolloin myöskin laitosten opettajakunnan edustaja otti osaa päätöksiin, käsitteli lautakunta asioita 11 eri kertaa. Elokuun 24 p:nä tapahtuneessa taloussääntöehdotuksen käsittelyssä edusti valtuuston budjettivaliokuntaa maisteri Y. Harvia. Lautakunnan kokouksissa toimintavuoden kuluessa pidetyt pöytäkirjat sisälsivät yhteensä 1,301 eri asiaa, joista 439 oli yleisen kansliaosaston ja 862 turvattomain lasten osaston esittämiä. Useimmat viimeksimainituista koskivat köyhäinhoidollisten lasten hoitoon ottamista ja niistä suoritettavien elatusmaksujen määräämistä tai lakkauttamista.

Lähetetyt kirjelmät ja toimituskirjat. Lautakunnan tekemäin päätösten johdosta lähetettiin kansliasta toimintavuoden kuluessa yhteensä 3,742 kirjelmää tai laajempaa esitystä, joista 420 lautakunnan puheenjohtajan ja sihteerin allekirjoittamia, 221 toimitusjohtajan lähettämiä sekä 906 köyhäinhoidollisten ja 1,297 aviottomain lasten jaostolta ja 898 nuorisonhuolto-osastolta toimitettuja. Näitä paitsi lähetettiin eri osastoilta yhteensä 1,620 kirjeellistä kansliaan kutsua lasten isille, äideille tai muille yksityisille henkilöille sekä nuorisonhuolto-osastolta joukko erinäisiä tiedusteluja, joita ei katsottu tarpeelliseksi rekisteröidä.

Holhoustoiminta. Lautakunnalle joulukuun 19 p:nä 1923 vahvistetun ohjesäännön mukaan siirtyi ammattiholhoojalle kuulunut holhoustoiminta lastenvalvojalle. Aikaisemmin määrättyihin holhokkeihin nähden ei ole kuitenkaan oikeudellista siirtoa toimitettu, vaan on lautakunnan toimitusjohtaja niistä edelleen vuonna 1925 huolehtinut. Tällaisia lapsia oli vuoden alussa 165 ja vuoden lopussa 158. Näistä oli yhteensä 93 sellaista, joiden vanhemmat ovat itse tehneet esityksen kasvatusoikeutensa luovuttamisesta ja 65 sellaisia, joiden vanhemmilta on kasvatusoikeus oikeudenkäynnin kautta riistetty. Sukupuolen ja äidinkielen mukaan lapset jakautuivat seuraavasti:

Poikia	82	Suomi	109
Tyttöjä	76	Ruotsi	49
Yhteensä	158	Yhteensä	158

Ikänsä puolesta nämä jakautuivat heinäkuun 1 p:nä seuraavasti:

7— 9 vuotta	42	15—18 vuotta	31
9—13 »	46	18—21 »	20
13—15 »	19	Yhteensä	158

Kehitysedellytyksiinsä katsoen voidaan näistä lapsista 154 pitää normaalina, kun sitävastoin 4 niistä on vajakykyistä.

Holhotit oli holhooja sijoittanut seuraavasti:

Kaupungin kasvatuslaitoksiin	16	Sukulaistensa luokse	57
Muihin lastenhuoltolaitoksiin	21	Aistivialliskouluihin	2
Yksityisiin kasvatuskoteihin	62	Yhteensä	158

Lasten koulunkäynnistä annetaan seuraavat tiedot:

Ei vielä valmistavassa koulussa	5
Lastentarhassa	2
Kansakoulussa	71
Oppikoulussa	3
Ammattikoulussa	10
Saanut päästötodistuksen kansakoulusta	61
Keskeyttänyt koulunkäyntinsä ilman päästötodistusta	6
Yhteensä	158

Ilmoitukset hoidon ja kasvatuksen puutteessa olevista lapsista. Lukuunottamatta lautakunnan nuorisonhuolto-osaston välityksellä kesäksi maalle pyrkinyttä 506 sekä puutarhatoimiin ja leikkikentille halunnutta 1,141 lasta, on lautakunnan rekisteritoimistoon jätetty yhteensä 1,033 ilmoitusta hoidon ja kasvatuksen puutteessa olevista lapsista. Seuraavat viranomaiset tai yksityishenkilöt ilmoittivat lasten tarvitsevan lautakunnan hoitoa:

Köyhäinhoitolautakunta	74	Yksityiset lastensuojeluyhdistykset	87
Kansakoulutarkastajat	4	Yksityishenkilöt	428
Poliisilaitoksen etsivä osasto	2	Lastensuojelulautakunnan eri osastot	391
Siveyspoliisi	22	Yhteensä	1,033
Muut viranomaiset	25		

Ilmoituksen aiheuttivat seuraavat seikat:

Lasten pahantapaisuus	60	Vanhempien huono elämä	79
» vähälahjaisuus	35	Asuntopula	90
» turvattomuus	394	Muita syitä	49
Aviottomia lapsia	326	Yhteensä	1,033

Yleinen kansliaosasto. Suojelukasvatusta tarvitsevia lapsia, joiden suhteen toivottiin yleisen kansliaosaston toimenpiteitä, oli ilmoitettu olevan 103. Kussakin yksityistapauksessa toimitetun tarkan tutkimuksen perusteella otti lautakunta 67 lasta huostaansa; 31 aistiviallisen ja raajarikkoisen lapsen puolesta toimitettiin sisäänpääsyanomus heille soveltuviin hoitolaitoksiin, muissa tapauksessa ilmoitukset osoittautuivat olevan joko enemmän tai vähemmän aiheettomia taikka eivät vanhemmat suostuneet luovuttamaan lapsiansa lautakunnan huostaan. Huostaanotettujen lasten jakautuminen äidinkielen ja sukupuolen mukaan näkyy seuraavista luvuista:

	Poikia.	Tyttöjä.	Yhteensä.
Suomi	37	11	48
Ruotsi	14	5	19
Yhteensä	51	16	67

Lapsista oli 56 eli 83.6 % syntynyt Helsingissä ja 11 eli 16.4 % muilla paikkakunnilla. Avioliitossa syntyneitä oli 35 eli 52.2 % ja avion ulkopuolella syntyneitä 32 eli 47.8 %. Iän mukaan jakautuivat lapset seuraavasti:

7— 9 vuotiaita	1	13—15 vuotiaita	22
9—13 »	29	13—18 »	15
		Yhteensä	67

Tietoja lasten vanhempien säädystä tai ammatista antaa allaoleva yhdistelmä:

	Luku.	%.
Ammattitaidottomain työläisten lapsia	32	47.8
Tehdas- ja ammattitaitoisten työläisten lapsia	21	31.3
Pikkuliikkeen harjoittajien tai palvelusmiesten lapsia	12	17.9
Virkamiehiä ja tehtailijoita	2	3.0
Yhteensä	67	100.0

Lautakunnan huostaan joutuessaan asuivat lapset seuraavissa kaupunginosissa:

I	1	IX	1	Vallilassa	1
II	1	X	2	Hermannissa	4
IV	2	XI	4	Toukolassa	2
VI	4	XII	6	Saarilla	1
VII	3	XIII	1	Muilla alueilla	32
VIII	1	XIV	1	Yhteensä	67

Hoidettaviksi otetuista lapsista annettakoon vielä seuraavat tiedot:

Lapsia, jotka varhain olivat kadottaneet isänsä	22
» » » » » äitinsä	17
» joilla oli isäpuoli	5
» » » äitipuoli	3
» joiden isää oli rangaistu rikoksesta	4
» » äitiä » » »	1
» joissa ilmeni perinnöllistä rappeutuneisuutta tai henkistä vajakykyisyyttä	2

Yhteensä oli kansliaosaston huostassa 471 lasta, kuten allaolevista luvuista ilmenee:

Edelliseltä vuodelta jäljellä olevia	404
Vuoden varrella hoidettaviksi otettuja	67
Vuoden varrella poistettuja	85
Jäljellä seuraavaan vuoteen	386

Suurin osa näistä lapsista oli sijoitettuna kaupungin kasvatuslaitoksiin. Varattomat tylsämieliset, kuuromykät, sokeat sekä raajarikkoiset ja kaatuvatautiset lapset olivat, mikäli kunnan velvollisuus oli huolehtia heidän koulunkäynnistään, lastensuojelulautakunnan toimesta sijoitetut heille sopiviin laitoksiin ja pienehkö määrä lapsia oli elätteellä lastenhoitolaitoksissa tai yksityishenkilöiden luona, niinkuin allaoleva yleiskatsaus lähemmin osoittaa:

	Suomenkielisiä.			Ruotsinkielisiä.			Kaikkiaan.
	Poikia.	Tyttöjä.	Yht.	Poikia.	Tyttöjä.	Yht.	
Kaupungin omissa laitoksissa ..	206	42	248	54	26	80	328
Muissa lastenhoitolaitoksissa ja aistivialliskouluissa	51	31	82	26	9	35	117
Yksityiskodeissa	13	3	16	8	2	10	26
Yhteensä	270	76	346	88	37	125	471

Lasten vanhempien sääty tai ammatti näkyy seuraavista luvuista:

	Luku.	%.
Ammattitaidottomain työläisten lapsia	281	59.6
Tehdas- ja ammattitaitoisten työläisten lapsia	136	28.9
Pikkuliikkeen harjoittajien ja palvelusmiesten lapsia	48	10.2
Virkamiesten ja tehtailijain lapsia	6	1.3
Yhteensä	471	100.0

Avioliitossa syntyneitä oli 316 eli 67.1 % ja avion ulkopuolella 155 eli 32.9 %.

Vuoden lopussa oli 34 lasta sijoitettuna aistivialliskouluissa y. m. sellaisissa laitoksissa. Näitä paitsi oli lautakunnan luetteloissa 25 sellaista tylsämielistä, joiden puolesta oli lähetetty sisäänpääsyanomus ja maksusitoumus Perttulaan, mutta joita ei laitoksessa vallitsevan tilanpuutteen vuoksi ole toistaiseksi voitu sinne sijoittaa. Lisäksi oli Toivolan turvakodissa 15 erikoisopetusta ja asiantuntevaa kasvatusta kaipaavaa tylsämielistä lasta ja myöskin kasvatuslaitosten, varsinkin Vanjoen, oppilaissa oli useita debilien ja imbecillien ryhmään luettavia vajakykyisiä lapsia, joiden kasvatuksellinen käsittely edellyttää tietoja psykopaattisista ilmiöistä sekä tarkoin harkittua menetelmää kussakin tilanteessa.

Vastaanotto- ja havainto-, koulu- sekä ammattioppilaskoti. Lautakunnan huostaan otetuista lapsista koetetaan ensin vastaanotto- ja havaintokodissa tehdä mahdollisimman tarkkoja havaintoja, jotta heidät voitaisiin sittemmin erilaisten luonteenominaisuuksiensa ja siveellisen laatunsa perusteella sijoittaa kullekin parhaiten soveltuvaan laitokseen tai yksityiseen kasvatuskotiin. Käytökseltään moitteettomiin lapsiin nähden toimii vastaanottokoti n. s. koulukotina, josta nämä voivat käydä kaupungin kansa- ja ammattikouluissa. Vastaanottokoti niinkuin ammattioppilaskotikin sijaitsi Merikadun 19—21:ssä.

Ammattioppilaskoti taasen tarjoaa asuntoa ja hoitoa sellaisille lautakunnan alaisista laitoksista kaupunkiin käsityöläisoppiin siirtyville hoidokeille, joilla ei ole kunnollista omaa kotia ja jotka eivät yksikseen jätettyinä voisi vielä tulla elämässä omin neuvoin toimeen.

Vastaanotto- ja havainto- sekä koulukodin johtajana toimi opettaja M. Tuokko, emännöitsijänä neiti N. Sederholm sekä hoitajattarena neiti I. Jääskeläinen. Ammattioppilaskotia hoiti neiti H. Lundmark, huhtikuun 1 p:än ja

siitä alkaen neiti H. Poijärvi. Tätä paitsi oli kaikilla osastoilla yhteisesti 1 keittäjätär ja 2 palvelijatarta.

Hoidokkeja oli vuonna 1925 vastaanotto- ja havaintokodissa kaikkiaan 83, koulukodissa 141 ja ammattioppilaskodissa 37.

Kasvatuslaitokset. Vuonna 1925 kaupunki ylläpiti seuraavat 6 oppilasasuntolalla varustettua kasvatuslaitosta:

Bengtsårin kasvatuslaitos siihen kuuluvine maatiloineen Bromarvin pitäjässä oli kaksikielinen ja tarkoitettu korkeintaan 95 kurinpidollisesti vaikeammin hallittavalle pojalle. Toimihenkilökuntaan kuuluivat johtaja Hj. Ekholm, suomenkielisen osaston opettaja T. N. Oksanen ja ruotsinkielisen osaston opettaja A. E. Holmén kesäkuun 1 p:än, nauttien kuitenkin koko ajan sairaslomaa, sijaisenaan Hj. Tång. Elokuun 1 p:nä tuli laitoksen ruotsinkieliseksi opettajaksi K. A. Collén ja kummankinkielisten jatkoluokkain opettajaksi V. Müller, joista opettaja Collén marraskuun 1 p:stä lukien sotapalveluksen vuoksi oli virkavapaana, sijaisena opettaja E. A. Nygrén. Veistonopettajana oli A. I. Johansson ja emännöitsijänä H. A. Malmström.

Näitä paitsi oli laitoksessa 3 lastenhoitajatarta, 3 kaitsijaa, jotka antoivat samalla käytännöllistä opetusta eri käsityöammateissa, puutarhuri, karjakko, maataloustöiden johtaja apulaisineen, lämmittäjä, tallimies, pesijä, leipoja ja 3 palvelijatarta.

Tavolan kasvatuslaitos Nummen pitäjässä voi ottaa vastaan korkeintaan 30 kehityksensä puolesta ylempään kansakouluun soveltuvaa suomenkielistä poikaa. Laitos käsitti 15 sijalla varustetun oppilasasuntolan ja toimi samalla myöskin sijoitusjärjestelmää noudattavana koulusiirtolana. Johtaja-opettajana oli J. Jokinen; emännöitsijänä ja samalla hoitajattarena toimi M. Leppäniemi, apunaan 1 palvelijatar.

Ryttylän kasvatuslaitos omine maatalouksineen Hausjärvellä oli tarkoitettu korkeintaan 95 suomenkieliselle pojalle. Laitoksen johtajana oli T. Rönkä, opettajana toimi K. Ahtinen ja opettajattarena L. Lidman sekä veistonopettajana L. Keinänen; emännöitsijänvirkaa hoiti A. Ilkka. Näitä paitsi kuului Ryttylän toimihenkilökuntaan 3 lastenhoitajatarta, suutari- ja räätälimestari, metallitöidenohjaaja, puutarhuri, maataloustöiden johtaja, karjakko, tallimies, 2 muonamiestä, leipoja, 2 palvelijaa ja 2 pesijätärtä.

Toivoniemen kasvatuslaitos omine maatiloineen Lohjan pitäjässä oli tarkoitettu 40 suomenkieliselle tytölle. Toimihenkilökuntaan kuuluivat seuraavat henkilöt: johtajatar L. Ridvall, opettajatar I. Pesonen, emännöitsijä, samalla taloustöiden ohjaaja, T. M. Kalliosaari sekä hoitajatar ja samalla käsitöiden opettajatar H. Koivisto. Näitä paitsi maataloustöiden johtaja, karjakko, 3 muonamiestä ja palvelija, joka toimi samalla puutarhurina.

Vanjoen kasvatuslaitos Vihdissä käsitti 40 sijalla varustetun oppilasasuntolan sekä lisäksi yksityisperheistä hankittuja sijoituspaikkoja, ja oli tarkoitettu korkeintaan 50 suomenkieliselle, etupäässä nuoremmalle ja kehityksessään jäljellejääneelle pojalle. Laitoksen toimihenkilöt: johtaja T. Reino, opettajatar L. Raippalinna, emännöitsijä M. Aflecht ja hoitajatar E. Roselius. Näiden apuna oli 2 palvelijatarta.

Sjötorpin kasvatuslaitos, Finnbyssä, toimi vuokrahuoneistossa ja oli tarkoitettu korkeintaan 40 ruotsinkieliselle tytölle. Toimihenkilökuntaan kuuluivat johtajatar E. Antin, opettajatar A. Franzén, emännöitsijä ja samalla taloustöiden ohjaaja A. Ekholm ja hoitajatar sekä samalla käsitöiden opettajatar A. Sederström. Näitä paitsi oli laitoksessa 1 palvelijatar.

Myöskin Helsingin pitäjän Pakinkylässä sijaitsevassa Toivolan turvakodissa oli oma kansakoulu (ks. siv. 50*).

Opetus kasvatuslaitosten kouluissa oli järjestetty Helsingin kaupungin kansakoulujen ohjesäännön 27 §:n mukaisesti, mikäli mahdollista noudattaen kaupungin kouluille vahvistettuja opetussuunnitelmia. Ylemmän kansakoulun oppijakson suorittaneille oppilaille järjestettiin jatko-opetusta Bengtsårin, Ryttylän, Toivoniemen ja Sjötorpin laitoksissa; kahdessa ensinmainitussa laitoksessa pantiin tällöin pääpaino puusepän-, suutarin-, räätälin-, sepän- ja puutarhurinammattiin kuuluvien töiden oppimiseen, kun taas Toivoniemen ja Sjötorpin jatkokouluissa pääasiallisesti opetettiin käsitöitä ja kotitalouden-hoitoa.

Kasvatuslaitosten oppilasmäärä oli helmikuun 1 p:nä 1926 282, jakautuen eri laitosten kesken seuraavasti:

Bengtsår	76	Vanjoki	31
Tavola	26	Sjötorp	19
Ryttylä	92	Yhteensä	282
Toivoniemi	38		

Sukupuolen ja äidinkielen mukaan oppilaat jakautuivat seuraavasti:

	Suomi.	Ruotsi.	Yhteensä.
Poikia	179	46	225
Tyttöjä	38	19	57
Yhteensä	217	65	282

Oppilaiden jakautuminen syntymäpaikan mukaan näkyy allaolevasta yhdistelmästä:

Helsinki	208	Muut Suomen kunnat	55
Helsingin pitäjä	1	Ulkomaat	5
Muut Uudenmaan läänin kunnat	13	Yhteensä	282

275:llä eli 97.6 %:lla oppilaista oli koti Helsingissä.

Oppilaiden ikä vaihteli 7:sta 18 vuoteen, kuten allaolevista luvuista tarkemmin ilmenee:

7	vuotta	1	14	vuotta	53
8	»	1	15	»	55
9	»	3	16	»	48
10	»	10	17	»	37
11	»	15	18	»	9
12	»	28	Yhteensä		282
13	»	22			

Lasten vanhemmat olivat 225 tapauksessa työläisiä ja 57 tapauksessa pienammatinharjoittajia ja palveluskuntaa.

Oppilaiden käytöksen huolellinen valvominen on varsinkin kasvatuslaitoksissa erittäin tärkeä asia. Tyydytyksellä voidaankin merkitä, ettei hoidokkien käytöksessä, pienempiä hairahduksia ja muutamia karkausyrityksiä lukuunottamatta, ole suurin piirtein katsoen ollut vakavampaa muistuttamisen aihetta. Asianomaisten johtajain kuukausittain lautakunnan kansliaan lähettämien arvostelujen mukaan on allamainitusta yhdistelmästä näkyvä prosenttimäärä kaikista oppilaista vuonna 1925 käyttäytynyt hyvin, tyydyttävästi tai huonosti:

	Bengtsår.	Tavola.	Ryttylä.	Toivoniemi.	Vanjoki.	Sjötorp.
Hyvin	80	93	91	81	86	89
Tyydyttävästi	11	4	5	13	11	5
Huonosti	9	3	4	6	3	6
Yhteensä	100	100	100	100	100	100

Terveydentila oli yleensä hyvä niinkuin seuraavat tiedot oppilaiden sairauden takia laiminlyömistä työpäivistä osoittavatkin:

	Bengtsår.	Tavola.	Ryttylä.	Toivoniemi.	Vanjoki.	Sjötorp.
Tammikuu	51	1	15	—	11	—
Helmikuu	40	1	14	—	—	—
Maaliskuu	84	1	11	—	3	—
Huhtikuu	29	—	—	6	1	—
Toukokuu	27	—	—	—	1	—
Kesäkuu	51	—	—	—	—	—
Heinäkuu	—	—	—	—	—	—
Elokuu	16	—	—	—	—	—
Syyskuu	8	—	—	—	—	—
Lokakuu	15	—	—	16	4	—
Marraskuu	49	3	—	17	8	—
Joulukuu	15	—	—	—	—	—
Yhteensä	385	6	40	39	28	—

On yleensä osoittautunut vaikeaksi, varsinkin lautakunnan kansliasta käsin, saada lähempiä tietoja lautakunnan entisten hoidokkien oloista ja elämänvaiheista heidän erottuaan lautakunnan hoidosta. Ne tiedot, joita heidän kirjeenvaihdostaan tai muusta yhteydestään laitosten johtajain ja johtajattarien sekä aikaisempain kasvatuskotiensa kanssa on näiden välityksellä saatu, on säännöllisesti merkitty asianomaisten kansliassa säilytettäviin asiakirjoihin. Vaikkakaan ne eivät riitä täydellisen tilaston esittämiseen, voidaan kuitenkin varmuudella sanoa, että valtava enemmistö pääkaupungin kasvatuslaitosten entisistä oppilaista on kehittynyt hyödyllisiksi yhteiskunnan jäseniksi. Toiselta puolen täytyy ikävällä mainita, että vankeinhoitohallituksesta sosialiministeriön lastensuojelutoimiston välityksellä saapuneiden ilmoitusten mukaan on 7 Bengtsårin, 1 Toivoniemen ja 1 Laversin aikaisempaa hoidokkia ollut vuoden 1925 aikana suorittamassa oikeuden varkaudesta, irtolaisuudesta, pahoinpitelystä ja spriinkuljetuksesta tuomitsemaa vankeusrangaistusta.

Vuoden 1925 kuluessa poistetusta 85 oppilaasta on kansliaosasto saanut seuraavat tiedot:

Opintojaan jatkaa	
ammattikouluissa y. m. kursseilla	19
Toimii käytännöllisellä alalla:	
puusepäntöissä	2
metalliverstaissa	4
eril. käsityöoppilaana	17
liikeapulaisena	5
renkinä tai palvelijattarena	15
tehdastyöläisenä	3

ulkotyöläisenä	3
merimiehenä	4
muissa toimissa	11
Kuollut	2
Yhteensä	85

Alaikäiset lainrikkojat. Poliisi- ja oikeusviranomaisten käsiteltäväksi joutuneita alaikäisiä lainrikkojia oli heidän asiainsa tutkintoaikana lautakunnan hoidossa toimintavuoden kuluessa 3, yhteensä 172 päivää. Näistä on sosialiministeriön lastensuojelutoimisto suorittanut valtion osuutena ruokarahoja 1,720 markkaa ja heille varatun hoitolan kunnossapitokustannuksia 14,050 markkaa eli yhteensä 15,770 markkaa.

Lahjoitusrahastot. Lastensuojelulautakunnalle kuuluivat allamainitut lasten hyväksi lahjoitetut, rahatoimikonttorin hoidossa olevat rahastot, joiden pääoma ja käytettävissä olevat korkovarat joulukuun 31 p:nä 1925 nousivat seuraaviin määriin: Adolf Holmgrenin lahjoitusrahasto turvattomille äideille ja lapsille, pääoma 40,000 markkaa ja käytettävissä olevat korkovarat 3,427: 06 markkaa; Lars Albert Grönholmin rahasto Helsingin turvattomille lapsille, pääoma 5,686 markkaa ja käytettävissä olevat korkovarat 341: 20 markkaa; Bergman puolisoiden lahjoitusrahasto jatko-opetuksen hankkimiseksi turvattomille lapsille, pääoma 61,000 markkaa ja käytettävissä olevat korkovarat 3,738: 90 markkaa.

Lastensuojelurahastoihin kuuluu myöskin aviopuolisoiden Gustaf ja Maria Hyvösen toukokuun 21 p:nä 1921 tehdyllä keskinäisellä testamentilla osittain rahassa ja osittain kiinteistöosakkeina Helsingin kaupungille lahjoittama omaisuus, josta jo on kaupungin hallussa yli 1 ½ miljoonaa markkaa, jolla lahjoittajain määräyksen mukaan ylläpidetään vuoden 1925 lopulla Kotkankadun n:ossa 14 avattua lastenkotia hätääkärsiville suomea tai ruotsia puhuville lapsille. Kaupunginvaltuuston vahvistaman [1]) johtosäännön mukaisesti hoitaa tämän lastenkodin hallintoa lastensuojelulautakunnan valvonnan alainen viisijäseninen johtokunta, jonka lautakunta valitsee kolmeksi vuodeksi kerrallaan. Tähän johtokuntaan valittiin lautakunnan kokouksessa tammikuun 13 p:nä kolmeksi vuodeksi kaupunginlääkäri F. Hisinger, elossa oleva lahjoittaja, rouva M. Hyvönen, kansakoulujen taloudenhoitaja S. Ojanne, lastentarhainjohtajatar I. Poppius ja tarkastaja M. Sillanpää. Rouva Hyvösen kieltäydyttyä johtokunnan jäsenyydestä, valitsi lautakunta hänen tilalleen ja edustajakseen varatuomari L. Silveniuksen. Johtokunta, jonka puheenjohtajana on toiminut tarkastaja Sillanpää, antanee Hyvösen lastenkodin toiminnasta eri kertomuksen.

Uusia rakennuksia ja suurempia korjaustöitä. Toimintavuoden aikana kaupungin lastenhuoltolaitoksissa suoritetuista rakennus- ja korjaustöistä mainittakoon Bengtsårin vesijohto, viljankuivausriihi ja moottorivaja, joihin tarvittavat varat, 93,991: 30 markkaa, oli otettu lautakunnan menosääntöön sekä Ryttylän metalliverstaan laajennus ja Toivolan käymälärakennus, jotka kaksi viimeksimainittua työtä rakennuskonttori suoritti kaupungin yleisten töiden hallituksen menosääntöön merkityillä määrärahoilla. Kustannukset Ryttylän metalliverstaasta nousivat 68,182: 85 markkaan ja Toivolan käymälärakennuksesta 34,474: 95 markkaan. Lastenhuoltolaitosten tavanmukaisista vuosikorjauksista nousivat kustannukset 533,605: 30 markkaan. Sitäpaitsi

[1]) Valt. pöytäk. 10 p. jouluk. 5 § v. 1924.

oli rakennuskonttorin menosääntöön otettu määräraha Ryttylän uutta kouluja asuntolarakennusta varten, 1,947,000 markkaa, josta vuoden aikana käytettiin ainoastaan 14,600: 45 markkaa ja loput, 1,932,399: 55 markkaa, sekä tarkoitukseen merkitty valtioapu, 973,500 markkaa, siirtyivät vuodelle 1926.

Turvattomain lasten osasto työskenteli edelleen kahtena alajaostona, joista toinen huolehti aviottomista ja toinen köyhäinhoidollisista lapsista. Aviottomain lasten jaoston toimihenkilöiden tärkeimpänä tehtävänä on ollut aviottomain lasten tiedusteleminen ja luetteloiminen, valmistavan tutkimuksen toimeenpano lapsiin ja niiden äiteihin nähden, lasten sijoittaminen hoitokoteihin, hoidon valvominen, äitien opastaminen lasten hoidossa, isyyden tutkiminen ja elatussopimuksien tekeminen sekä elatusavun periminen. Jaoston huostaan otettujen, valvonnan tai tiedustelun alaisten lasten luku oli seuraava:

	Alle 2 vuoden.	2—17 vuotiaita.	Yhteensä
Edelliseltä vuodelta jäljellä olevia	378	1,907	2,285
Uusia hoidokkeja	235	91	326
Poistettuja	88	139	227
Jäljellä vuoteen 1926	361	2,023	2,384

Valmistavan tutkinnon uuden aviottomain lasten luetteloon merkityn lapsen äidin kanssa on toimittanut naistarkastaja. Siinä on merkitty tarpeelliset tiedot lapsesta, äidistä ja isästä sekä ne todisteet, mitä äiti voi esittää isyyden selvillesaamiseksi. Näihin tietoihin perustuvat allaolevat yhdistelmät, jotka valaisevat vuoden lopussa jäljellä olevien lasten vanhempain siviilisäätyä ja ikää sekä ammattia tai säätyä:

Äitien siviilisääty:	
Naimattomia	2,016
Leskiä tai laillisesti eronneita	140
Naineita	67
Tuntematon	161
Yhteensä	2,384

Isien siviilisääty:	
Naimattomia	1,328
Leskimiehiä tai laillisesti eronneita	101
Naineita	179
Tuntematon	776
Yhteensä	2,384

Äitien ikä:	
16—20 vuotiaita	255
21—25 »	745
26—30 »	571
31—35 »	365
36—40 »	147
41— »	63
Tuntematon	238
Yhteensä	2,384

Isien ikä:	
16—20 vuotiaita	84
21—25 »	406
26—30 »	364
31—35 »	209
36—40 »	145
41—50 »	83
51— »	23
Tuntematon	1,070
Yhteensä	2,384

Äitien ammatti:	
Palvelijattaria	814
Tehtaissa työskent. naisia	558
Ompelijattaria ja modisteja	205
Konttoristeja ja myymäläapulaisia	168

Isien ammatti:	
Ulkotyöläisiä	205
Tehdastyöläisiä	628
Käsityöläisiä	323
Sotilaita ja aliupseereja	125
Konttoristeja ja myymäläapul.	123

Ulkotyöläisnaisia	142
Pesijättäriä ja siivoojattaria	102
Tarjoilijattaria	61
Kylvettäjiä ja hierojia	19
Kaupustelijoita y. m. pikkuelinkeinon harj.	17
Sairaanhoitajattaria	11
Raitiovaunun konduktöörejä	9
Taiteilijoita	1
Ilman varsinaista tointa olevia	277
Yhteensä	2,384

Pikkuelink. harj. y. m. palv. miehiä	106
Renkejä ja ajomiehiä	115
Virkamiehiä, suurliikkeen harj.	77
Talonpoikia y. m.	55
Merimiehiä	57
Poliiseja	36
Opiskelijoita	29
Upseereja	17
Raitiovaunun kuljettajia	14
Taiteilijoita	12
Viinureita	6
Lääkärejä	1
Ilman varsinaista tointa olevia	455
Yhteensä	2,384

Lasten sijoittamisessa äitejä avustivat naistarkastajat, jotka yksityisesti kyselemällä ja sanomalehdissä ilmoittamalla koettivat hankkia kasvatuskoteja. Hoitokustannukset — 300—400 markkaa kuukaudelta — tuottivat kuitenkin varattomille äideille suuria vaikeuksia lastensa sijoittamisessa.

Aviottomain lasten hoitoa valvoivat naisopastajat, jotka pitkin vuotta kodeissa käyden seurasivat lasten ruumiillista ja henkistä kehitystä sekä antoivat äideille ohjeita lasten käsittelemisessä ja hoidossa. Määrätyissä tapauksissa he veivät lautakunnan kasvattilastenhoitoa valvovan lääkärin mukanaan kasvatuskotiin, varsinkin silloin, kun lapsen ruumiillinen kehitys oli sellainen, että opastajat katsoivat hänen olevan erikoishoidon tarpeessa. Opastajat, joiden kodeissa käyntien luku vuonna 1925 nousi 8,853:en, joista 1,564 turhaankäyntiä ja 7,289 todellista tarkastuskäyntiä, antoivat toiminnastaan seuraavat tiedot:

Äitinsä luona olevat lapset saivat:

	Luku.	%
hyvän hoidon		42.7
suhteell. hyv. hoid.		53.8
epätyydyttäv. hoid.		3.5
Yhteensä		100.0

Kasvatusäidin luo sijoitetut lapset saivat:

	Luku.	%
hyvän hoidon		55.0
suhteell. hyv. hoid.		44.6
epätyydyttäv. hoid.		0.4
Yhteensä		100.0

Äidin koti oli:

hyvässä kunnossa	48.6
suht. hyv. kunnossa	49.6
epätyydytt. kunnossa	1.8
Yhteensä	100.0

Kasvatusäidin koti oli:

hyvässä kunnossa	55.7
suht. hyv. kunnossa	43.2
epätyydytt. kunnossa	1.1
Yhteensä	100.0

Jaoston hoidokeista kuoli vuoden 1925 kuluessa 23, joista kuollessaan oli:

Äidin hoidossa	4
Sairaalassa	15
Lastenkodissa	2
Kasvatuskodissa	1
Tuntem. paikassa	1
Yhteensä	23

Kuolleista lapsista oli 16 lasta alle 1 vuoden, 6 lasta 1—2 vuotiaita ja 1 lapsi 10 vuotias. Lasten jakautuminen kuolemansyyn mukaan näkyy allaolevasta yhdistelmästä:

Keuhkokuume	4	Keuhkotauti	1
Tub. aivokalvontulehdus	4	Synnynnäinen sydänvika	1
Vatsa- ja suolikatarri	4	Umpisuolentulehdus	1
Synnynnäinen heikkous	3	Syy tuntematon	3
Riisitauti	2	Yhteensä	23

Alle vuoden vanhojen lasten kuolevaisuus muihin edellämainittuihin kuolleisiin alaikäisiin verrattuna oli 69.6 %.

Isyyden lopullisen selvittämisen toimitti lastenvalvoja niiden tiedonantojen johdolla, joita äidit olivat antaneet lastensa isistä. Nämä selvittelyt tapahtuivat tavallisesti yhteisten neuvottelujen kautta, joita lastenvalvoja piti vanhempien kanssa. Useimmassa tapauksessa johtivat neuvottelut sovintoon, jolloin lasten elättämisestä tehtiin kirjalliset elatussopimukset, jotka holhouslautakunta aviottomista lapsista annetun lain nojalla vahvisti noudatettavaksi. Riidanalaisissa tapauksissa jätettiin elatusasia oikeuden ratkaistavaksi ja muutamissa tapauksissa täytyi asia todistajien puutteessa jättää sikseen. Toisilla paikkakunnilla asuviin isiin nähden käytettiin isyyden selvittämisessä sen paikkakunnan lastenvalvojan apua, missä eläkettä kaipaavan lapsen isä oleskeli. Samanlaista vuoropalvelusta sai Helsinginkin lastensuojelulautakunnan lastenvalvoja suorittaa vastaavissa tapauksissa. Lastenvalvojan suorittama työ sekä saavutukset isyyden selvittämisessä ilmenevät allaolevasta tilastosta:

Isyys selvitetty	142
Todistuksen puutteessa rauenneita tapauksia	2
Selvitys jatkui vuoden päättyessä	44
Yhteensä	188

Aikaansaatujen sopimusten yhteismäärä oli 94, joista 88 tehtiin henkilöllisesti kansliassa ja 6 kirjevaihdon kautta. Vuonna 1925 oli 56 tapausta tuomioistuimen käsiteltävänä: näistä ratkaistiin vuoden kuluessa 48, kun taas 8 jätettiin ratkaisematta seuraavaan vuoteen. Muiden paikkakuntain lastenvalvojille lähetettiin 24 kirjettä. Helsingissä asuvien isien kanssa tehtiin muiden paikkakuntain lastenvalvojien anomuksesta sopimuksia 8 tapauksessa.

Lastenvalvoja peri kertomusvuonna elatusavustuksia[1]) 698,691: 85 markkaa, joista 623,336: 85 markkaa oli isien ja 75,355 markkaa äitien suorittamia avustuksia. Varattomien äitien ja heidän lastensa tilapäiseksi avustamiseksi oli lastenvalvojan käytettäväksi varattu 60,000 markan määräraha, josta 59,930: 69 markkaa vuoden kuluessa käytettiin. 262 tapauksessa myönnettiin avustusta; avustusten keskimääräinen suuruus oli 110 markkaa, pienin annettu avustus oli 25 markan ja suurin annettu avustus 300 markan suuruinen. Vaatekappaleitten valmistamiseksi lapsille käytettiin 31,187: 94 markkaa. Jaoston käytettävänä oli myöskin Adolf Holmgrenin lahjoitusrahaston korkovaroja 3,812: 25 markkaa, josta jaettiin pieniä keho-

[1]) Tähän summaan eivät sisälly niiden isien ja äitien avustukset, jotka asuvat yhdessä ja hoitavat lapsensa eivätkä ne isät, jotka maksavat suoraan äideille lapsiensa eläkkeet. Edellisiä on lastenvalvojan luettelossa 261 ja jälkimmäisiä 174 paria.

tuspalkintoja lapsensa hyvin hoitaneille imettäville äideille. Näiden palkintojen suuruus vaihteli 100:sta 300 markkaan.

Kertomusvuonna oli lastenvalvojan holhouksen alaisena 46 lasta, joista 42 edelliseltä vuodelta siirtynyttä.

Vuoden 1925 aikana voitiin yhteensä 9 aviotonta lasta sijoittaa ottolapsiksi hyviin lapsirakkaisiin perheisiin. Näistä antoivat äidit vapaaehtoisesti luovutussitoumukset.

Köyhäinhoidollisten lasten jaosto. Lautakunnan huostaan otettuja köyhäinhoidollisia lapsia koetti näistä huolehtiva jaosto sijoittaa etupäässä yksityishoitoon, mutta koska varsinkaan hentojen pikkulasten maaseudulle lähettäminen ei ole lastenhoidon kannalta tarkoituksenmukaista eikä kouluikäisillekään lapsille ole aina heti sopivaa kasvatuskotia saatavissa, oli jaoston käytettävänä Oulunkylän ja Kullatorpan pikkulastenkodit sekä Toivolan turvakoti. Osa tilapäiseen hoitoon otettuja lapsia asui vastaanottokodissa.

Lasten-, turva- ja koulukodit. Johtajattarena Oulunkylän pikkulastenkodissa, jossa oli sijaa 45 lapselle, oli neiti E. Boström, avustaen häntä 10 lastenhoitajatarta, ompelijatar, keittäjä ja 2 palvelijaa.

Kullatorpan lastenkodissa, jonka eri osastoilla on niinikään yhteensä 45 sijaa, toimi johtajattarena rouva E. Ahlgrén, ollen hänen apunaan 5 vakinaista ja 1 tilapäinen hoitajatar sekä ompelija, keittäjä ja 2 palvelijaa.

Toivolan, korkeintaan 90 lapselle tarkoitetun, turvakodin johtajana oli kansakoulunopettaja K. A. Kurkela, luokkaopettajattarena neiti A. S. Wecksell ja luokkaopettajana V. Uusivirta, avustaen heitä alemman kansakoulun oppilaitten ja heikkolahjaisten opetuksessa rouva L. Kurkela, joka samalla toimi lastenhoitajattarena. Näitä paitsi työskenteli tässä laitoksessa 4 muuta lastenhoitajatarta, emännöitsijä, käsitöidenopettaja, ompelija, keittäjä, 3 palvelijaa, suutari sekä puutarhan ja maatalouden hoidossa tarvittavat henkilöt.

Lastenkotien silmälläpidosta huolehti lähinnä lastensuojelulautakunnan lastenhuoltotarkastaja, joka apulaisineen kodeissa käyden tarkkaili lasten hoitoa ja kasvatusta. Lasten terveydellisen puolen valvonta sekä ruokajärjestyksen määrääminen näissä kodeissa kuului lautakunnan lääkäreille, joiden toiminnasta tehdään selkoa tämän kertomuksen siv. 24. Taloudenhoidossa on Oulunkylän ja Kullatorpan lastenkotien johtajattaria avustanut johtaja K. A. Kurkela.

Lasten sijoituksessa lastenkoteihin noudatettiin edelleen sitä periaatetta että samalla ikä- ja kehityskaudella olevat lapset, mikäli mahdollista, sijoitettiin samaan lastenkotiin. Eri kotien kesken jakautuivat lapset siten, että 0—3 vuotiaat olivat sijoitettuina Oulunkylän lastenkotiin, 3—7 vuotiaat Kullatorpan lastenkotiin ja 7—16 vuotiaat Toivolan turvakotiin ja koulukotiin. Oulunkylän pikkulastenkodissa vallitsevan tilanahtauden takia täytyi kuitenkin osa 3 v. nuoremmista lapsista sijoittaa toistaiseksi Kullatorppaan, mikä suuresti vaikeutti tämän lastenkodin toimintaa. Toivolan turvakodissa oli toiminnassa täydellinen ala- ja yläkansakoulu sekä heikkolahjaisempia varten erikoinen apuluokka. Koulukotiin sijoitetut lapset kävivät kaupungin kansakouluissa.

Vuonna 1925 otettiin koteihin ja erosi niistä seuraavat määrät lapsia:

	Oulunkylän-lasten-koti.	Kullatorpan-lasten-koti.	Koulu-koti.	Toivola.	Yhteensä.	Näistä: poikia.	tyttöjä.
Vuodelta 1924 hoitoon jääneitä	42	45	45	92	224	140	84
Vuoden 1925 aikana hoitoon otettuja	58	79	96	103	336	196	140
Yhteensä	100	124	141	195	560	336	224

Näistä:	Oulunkylän lastenkoti.	Kullatorpan lastenkoti.	Koulukoti.	Toivola.	Yhteensä.	Näistä: poikia.	Näistä: tyttöjä.
pääsi ottolapseksi	1	—	1	—	2	—	2
luovutettiin vanhemp. hoitoon	14	25	31	43	113	59	54
» toisen kunnan hoitoon	4	1	2	1	8	5	3
sijoitettiin yksityishoitoon	4	25	34	39	102	58	44
lähetettiin lastenhuoltolaitoksiin	24	22	27	13	86	49	37
» toiseen laitokseen	1	—	12	10	23	15	8
» sairaalaan	9	13	4	2	28	20	8
kuoli	1	—	1	—	2	2	—
Yhteensä poistettuja	58	86	112	108	364	208	156
Vuoteen 1926 jääneitä	42	38	29	87	196	128	68

Yksityishoitoon annettavia lapsia koetettiin, mikäli mahdollista, sijoittaa sukulaistensa luokse asumaan. Hoitokotien sopivaisuudesta hankittiin aina paikallisten asiamiesten tai köyhäinhoitolautakuntain välityksellä tarkat tiedot. Samoin on lasten hoitoa niissä koetettu valvoa tarkastuksien kautta, joita lautakunnan paikallisasiamiehet tai muut luotettavat henkilöt neljästi vuodessa toimittivat, laatien kustakin tarkastuksesta erikoisen selostuksen sosialiministeriön köyhäinhoitotoimiston tähän tarkoitukseen hyväksymille kaavakkeille. Myöskin lastenhuoltotarkastajan apulainen koetti eri seuduille tekemillään tarkastusmatkoilla valvoa, että kasvatus ja hoito kasvatuskodeissa on lasten ikä- ja kehityskautta vastaava. Kasvatuskodit olivat yleensä tyydyttäviä. Kaikki kouluijässä olevat hoitolapset saivat käydä kansakoulua, josta johtuvat koulumaksut lautakunta suoritti.

Paikallismiehinä toimivat rouva A. Charpentier Espoossa, neidit M. Hoffman Kirkkonummella, V. Boxström Siuntiossa ja M. Malmgren Vihdissä, rouva M. Ekholm Helsingin pitäjässä, neidit H. Savimaa Tuusulassa ja A. Lindén Sipoossa, rouva S. Halmekytö Janakkalassa, neiti M. Kielomaa Nurmijärvellä, rouva S. Karhula Vähässäkyrössä, sairaanhoitajatar L. Honka Koskella T. l., neiti M. Auramo Marttilassa sekä rouvat E. Halonen Lapinlahdella ja A. Kukkonen Joroisissa.

Turvattomain lasten osaston elätteelle antamien lasten vaihtuminen näkyy allaolevista luvuista:

	Kaupunkiin sijoitettuja.	Maaseudulle sijoitettuja.	Yksityishoitoon sijoitettuja yhteensä.
Vuodelta 1924 hoitoon jääneitä	524	1,123	1,647
Vuoden kuluessa hoitoon otettuja	199	294	493
Yhteensä	723	1,417	2,140
Näistä:			
siirrettiin toiseen sijoituspaikkaan	46	40	86
luovutettiin vanhempainsa hoitoon	50	94	144
» toisen kunnan hoitoon	7	8	15
» köyhäinhoidolle	1	—	1
pääsi ottolapseksi tai luovutettiin yksityishoitoon	6	4	10
otettiin lastenkotiin	14	42	56
» kasvatuslaitokseen	3	3	6

	Kaupunkiin sijoitettuja.	Maaseudulle sijoitettuja.	Yksityishoitoon sijoitettuja yhteensä.
otettiin toiseen laitokseen	1	6	7
poistettiin työkykyiseksi tultuaan	49	82	131
kuoli	2	5	7
Yhteensä poistettuja	179	284	463
Vuoteen 1926 jääneitä	544	1,138	1,677
Näistä oli:			
poikia	245	577	822
tyttöjä	299	556	855

Sotaorpoja oli kaikista hoitolapsista yhteensä 193.

Maaseudulle hoitoon annettujen lasten sijotusalueet selviävät seuraavasta luettelosta:

	Vuodelta 1924 jääneitä.	Vuonna 1925 hoitoon otettuja.	Vuonna 1925 poistettuja.	Vuoteen 1926 jääneitä.
Espoo	141	39	30	150
Kirkkonummi	63	20	16	67
Siuntio	52	8	17	43
Vihti	118	11	29	100
Helsinginpit.	90	17	19	88
Tuusula	64	11	16	59
Sipoo	69	10	12	67
Janakkala	6	1	3	4
Nurmijärvi	44	2	6	40
Vähäkyrö	16	3	4	15
Alavus	1	—	1	—
Koski T. l.	7	—	1	6
Marttila	3	2	2	3
Lapinlahti	7	3	1	9
Joroinen	5	—	—	5
Droppen (lastenkoti)	80	33	31	82
Eri kunnat [1])	357	134	96	395
Yhteensä	1,123	294	284	1,133
Näistä:				
poikia	572	159	154	577
tyttöjä	551	135	130	556

Yksityiskoteihin suoritetut hoitomaksut ovat vaihdelleet lasten iästä, hoitopaikasta, kasvatusvanhempain sukulaisuudesta y. m. asiaan vaikuttavista seikoista riippuen, kaupungissa 180 markasta 300 markkaan ja maaseutupitäjissä 50 markasta 250 markkaan lasta kohden kuukaudessa, tehden keskimäärin lähes 2,100 markkaa vuodessa. Laskettuna tähän lisäksi vieraiden kuntien velkomat koulumaksut sekä sairashoitokustannukset ja vaateavustukset, ovat lautakunnan yksityishoitoon sijoittamat 1,703 lasta tulleet maksamaan yhteensä [2]) 3,749,971: 83 markkaa eli keskimäärin 2,201: 98 markkaa kutakin lasta kohden.

Nuorisonhuolto-osasto. Toimintavuoden kuluessa on osastolle ilmoitettu koulusta poisjäämisen takia 456 lasta. Näistä palasi kansakouluun 129. Suoritetut tutkimukset osoittivat, että muut lapset olivat keskeyttäneet koulunkäyntinsä seuraavista syistä:

[1]) Näillä tarkoitetaan kuntia, joihin ei ole asetettu erityisiä asiamiehiä, vaan joissa lapset ovat asianomaisten köyhäinhoitoviranomaisten silmälläpidon alaisia.

[2]) Köyhäinhoitolautakunnan maksukykyisiltä vanhemmilta takaisin perimää korvauserää ja valtiolta sotaorpojen huollosta saatua avustusta lukuunottamatta.

Kävivät oppikoulua	47
» iltakoulua ja olivat samalla ansiotyössä	10
Olivat ansiotyössä	37
» muuttaneet paikkakunnalta	174
Oli kuollut	5
Sairauden takia	24
Esitetty otettavaksi lautakunnan hoitoon	28
Tuntematon syy	2
Yhteensä	327

Toimintavuonna oli osaston käytettävänä 7,500 markan suuruinen määräraha rautatielippujen hankkimiseksi varattomille lapsille, jotka lähetettiin maalle viettämään kesää siellä asuvien omaistensa luona. Köyhäinhoidon mainittuja lippuja lapsilleen anoneiden vanhempain varattomuudesta antaman lausunnon perusteella jaettiin 210 lapselle meno- ja paluulippu.

Niille lapsille, joilla ei ollut sukulaisia maaseudulla, toimitti osasto kirjeellisten tiedustelujen ja sanomalehti-ilmoitusten avulla kesäkoteja, jossa työssä kenraali Mannerheimin lastensuojeluliitto antoi hyväntahtoista apuansa tarjoamalla 6 kesäkotia osaston käytettäväksi. Kaikkiaan sai täten 215 lasta ilmaisen kesänviettopaikan. Kesäkoteihin lähetettyjen lasten ikä vaihteli 6—17 vuoteen; useimmat olivat yli 10 vuotiaita.

Osasto hoiti kertomusvuonnakin lautakunnan käytettäväksi luovutettua viljelysmaata Kumtähdessä, jonka kunnossapitoon lautakunnan menosääntöön oli hyväksytty 10,000 markan suuruinen määräraha. Tämä alue jaettiin viljelyspalstoina sellaisille huonoissa asunto-oloissa eläville köyhille perheille, joissa on useita lapsia, tarkoituksessa, että lapset auttamalla vanhempiaan näiden palstojen viljelemisessä ja hoidossa saisivat sopivaa kesäaskartelua raittiissa ulkoilmassa. Tällaisia palstoja jaettiin 96 kpl ja oli niitä saaneiden perheiden yhteinen lapsiluku 368. Tämän lisäksi seuraavat yhdistykset järjestivät yhteensä 284 lapselle koulupuutarhatoimintaa, jota osasto valvoi ja jota varten kaupunki myönsi avustusta: Helsingin opettajaliitto 135 suomenkieliselle lapselle; Finlands allmänna svenska folkskollärar- och lärarinneförening nimisen yhdistyksen Helsingin piiri 68 ruotsinkieliselle lapselle sekä Helsingin nuorten miesten kristillinen yhdistys 81 kengänkiillottajapojalle. Niissä lapset viljelivät opettajan johdolla juurikasveja, vihanneksia ja kukkia saaden syksyllä sadon omakseen. Työn lomassa urheiltiin ja uitiin.

Valtuuston tarkoitukseen myöntämällä 12,500 markan määrärahalla järjesti nuorisonhuoltaja kaupungissa kesäänsä viettäville nuoremmille lapsille kaksi leikkikenttää. Toinen kenttä sijaitsi Eläintarhassa Borgströmin patsaan edustalla olevalla nurmikolla ja toinen Vallilassa Elimäenkadun vieressä. Lasten lukumäärä nousi Eläintarhan kentällä 407:än, ollen keskimäärin 76 ja korkein määrä 200 lasta kutakin toimintapäivää kohden. Vallilan kentälle oli ilmoittautunut 212 lasta ja oli siellä keskimäärä 69 ja korkein määrä 212 kutakin päivää kohden. Leikkikenttien ohjelmissa oli erilaisia laulu- ja liikuntoleikkejä, urheiluharjoituksia ja kilpailuja urheilumerkkien saamiseksi, satujen kertomista, uintimatkoja, retkeilyjä y. m. s.

Alaikäisten katuammattilaisten toiminnan järjestely ja silmälläpito kuuluu nuorisonhuoltajan tehtäviin ja on hän tässä asiassa ollut yhteistoiminnassa näiden ammattilaisten vakinaisten kaitsijain kanssa. Kengänkiillottajiksi pyrki 228 poikaa, joista hyväksyttiin 94. Näistä oli kansakoulun läpikäyneitä 9, kansakoulussa vielä olevia 83 ja oppikoululaisia 2. Näiden vanhempain

kanssa pidettiin yhteinen neuvottelutilaisuus ja sen lisäksi järjestettiin pojille 28 ohjelmallista kokousta. Kokousten ohjelmat ovat sisältäneet uskonnollisia puheita, isänmaallisia ja sivistäviä esitelmiä sekä laulua, soittoa, leikillisiä esityksiä y. m. Sitäpaitsi on pantu toimeen 27 jalkapalloharjoitusta ja 1 jalkapallokilpailu sekä 23 veneretkeä. Urheilutilaisuuksiin ja veneretkiin otti osaa keskimäärin 17 poikaa tilaisuutta kohden. Tämän lisäksi järjestettiin pojille automatkoja, joissa oli mukana 30 poikaa kerrallaan. Kuten jo mainittiin, otti 81 kengänkiillottajaa loma-aikanaan osaa puutarhatyöskentelyyn Kumtähden vainiolla. 27 kiillottajapojalle on hankittu vakinaiset työpaikat kesätoiminnan päätyttyä. Poikain ansiot kesän ajalta (touko-lokakuulta) tekivät yhteensä 250,615: 15 markkaa eli keskimäärin 2,666: 12 markkaa kutakin poikaa kohti. Parhaan tuloksen saavuttanut kengänkiillottajapoika ansaitsi koko kesän aikana 5,972 markkaa.

Alle 16 vuotiaita sanomalehtimyyjiä oli 24. Näille järjestettiin 31 voimistelu- ja 15 jalkapallotilaisuutta, 4 urheilukilpailut, 1 sisämestaruuskilpailu, joulujuhla sekä 2 muuta juhlatilaisuutta. Viikon kestävällä kesäleirillä oli mukana 12 poikaa kutakin päivää kohden. — Käytöksen ojentamiseksi annettiin 8:lle sanomalehtipojalle varoitus, yhdelle vanhempien läsnäollessa.

Liikkuessaan kaupungilla on nuorisonhuoltaja vuoden 1925 aikana tavannut 35 kerjäävää lasta. Nämä ovat kaikki olleet hyvin köyhistä kodeista ja on heidät ilmoitettu köyhäinhoitolautakunnalle kotiolojen tutkimista varten. Muutamissa tapauksissa neuvotteli nuorisonhuoltaja myös lasten vanhempain kanssa.

Ansion puutteesta johtuvan kulkurielämän vastustamiseksi on nuorisonhuoltaja lukuisten sanomalehtikirjoitusten ja neuvottelujen kautta koettanut hankkia toimipaikkoja työttöminä kuljeksiville nuorukaisille ja onkin hän vuoden aikana onnistunut välittämään työtä 55:lle nuorelle tytölle ja pojalle.

Valtuuston päätöksen ja ohjesääntönsä määräysten mukaan tulee lastensuojelulautakunnan valvoa yksityistä lastensuojelutyötä, mikäli sitä avustetaan kunnan varoilla. Tämä valvontatyö kuului lähinnä nuorisonhuoltoosastolle ja olivat sen silmälläpidon alaisina vuonna 1925, aikaisemmin selostetun puutarhatyöskentelyn ja leikkikenttätoiminnan lisäksi, seuraavat lastenkodit ja työtuvat:

Helsingin nuorten naisten kristillisen yhdistyksen ylläpitämä tyttöjen työtupa; Helsingin nuorten miesten kristillisen yhdistyksen työnvälitystoimisto toimettomille pojille; Valkonauha-yhdistyksen ylläpitämä tyttökoti Kilossa; Helsingin poikakoti nimisen säätiön perustama ammattioppilaskoti; Lasten työkotiyhdistyksen ylläpitämät päiväkodit; Helsingin rouvasväenyhdistyksen lastenkoti Albergassa; Neiti T. Soldanin ylläpitämä Grankullan lastenhoito-opisto; ja »Koteja kodittomille lapsille» nimisen yhdistyksen perustama lasten vastaanottokoti Huopalahdessa.

Näiden laitosten toimintaa on nuorisonhuoltaja valvonut ja havainnut, että niissä tehdään uhrautuvaa työtä lasten ja nuorison hyväksi.

Osastolle kuuluvain tehtäväin lisäksi avusti nuorisonhuoltaja lastenhuoltotarkastajaa, suorittaen yksityisperheisiin sijoitettujen lasten hoidon tarkastuksen viidessä maaseutupitäjässä sekä toimittaen useita perunkirjoituksia.

Tulot ja menot. Lastensuojelutoiminnan aiheuttamat menot nousivat vuonna 1925 10,890,701: 99 markkaan, jakautuen seuraaviin eriin:

Lastensuojelulautakunta	Smk	724,834: 68
Kasvatuslaitokset	»	2,811,302: 01

Vastaanotto- ja havainto- sekä ammatti-oppilas- ja koulukodit	Smk	482,824: 10
Elätteelleanto ja jatko-opetus	»	4,136,130: 52
Toivolan turvakoti	»	892,696: 04
Lastenkodit	»	898,793: 33
Aistiviallisten ja raajarikkoisten lasten opetus	»	35,618: 50
Muut lasten hoitokustannukset	»	28,846: 45
Maatilat	»	879,656: 36
Yhteensä	Smk	10,890,701: 99

Rakennuskonttorin tilille on sitäpaitsi viety eräitä lastensuojelulautakunnan alaisten laitosten uutisrakennus-, korjaus- y. m. kustannuksia, joista on saatu seuraavat tiedot:

Oulunkylän lastenkoti	Smk	32,612: 35
Kullatorpan »	»	62,335: 47
Toivolan turvakoti	»	80,075: 44
Vastaanotto- ja havaintokoti	»	16,194: 96
Bengtsårin kasvatuslaitos	»	156,599: 68
Ryttylän »	»	160,041: 60
Toivoniemen »	»	25,745: 80
Yhteensä	Smk	533,605: 30

Lastensuojelutoiminnasta aiheutuneet tulot nousivat vuonna 1925 4,283,497: 37 markkaan, jakautuen seuraaviin eriin:

Kasvatuslaitosten valtionapu	Smk	1,663,408: 32
Tuloja kasvatuslaitosten oppilastöistä	»	66,390: 66
Korvausta laitoksissa ja lastenkodeissa hoidetuista sekä elätteelle annetuista lapsista	»	1,217,438: 30
Korvausta oppilaskodin hoidokeista	»	32,600: —
Bengtsårin tila	»	232,266: 25
Toivoniemen »	»	115,631: 40
Ryttylän »	»	161,830: 56
Toivolan »	»	156,005: 20
Luontoisetuja	»	637,926: 68
Yhteensä	Smk	4,283,497: 37

Jos tulot vähennetään menojen kokonaismäärästä 11,424,307: 29 markasta jää kaupungin kustannuksiksi 7,140,809: 92 markkaa.

Kasvatuslaitoksiin kuuluvien tilojen maatalouskirjanpidossa, jossa myöskin varastojen arvot ovat huomioonotetut, tehtiin rahatoimikonttorin kanssa asiasta sovittua entisestään poikkeava tilinpäätös sikäli, että laitosten käyttämistään rakennuksista maatiloille suorittamat vuosivuokrat, Bengtsårissa 40,000 markkaa, Toivoniemellä 30,000 markkaa, Ryttylässä 60,000 markkaa ja Toivolassa 40,000 markkaa eli yhteensä 170,000 markkaa siirrettiin kaupunginkassaan kaupungin näihin kiinteistöihin sijoittamien pääomain korkojen korvaukseksi. Näiden siirtojen jälkeen jäi maataloustoiminnasta tilivuoden aikana voittoa Bengtsårissa 4,997: 78 markkaa, Toivoniemellä 21,632: 41 markkaa ja Toivolassa 13,449: 03 markkaa, jotavastoin Ryttylän maatalous-tilinpäätös osoitti 12,092: 04 markan suuruista tappiota. Maatilojen voitto- ja tappiotili osoitti näin ollen yhteensä 27,987: 18 markan suuruisen ylijäämän.

Eri laitosten suoranaiset menot, ainoastaan luontoisedut poisluettuina, nousivat seuraaviin määriin:

	Lasta ja päivää kohti.	Lasta ja vuotta kohti.
Oulunkylän lastenkoti	Smk 28: 04	10,234: 72
Kullatorpan »	» 25: 08	9,152: 81
Toivolan turvakoti	» 23: 96	8,746: 63
Vastaanotto- ja havainto sekä koulukoti	» 24: 97	9,113: 98
Oppilaskoti	» 13: 94	5,088: 61
Bengtsårin kasvatuslaitos	» 27: 80	10,146: 90
Tavolan »	» 14: 71	5,370: 05
Ryttylän »	» 23: 89	8,721: 22
Toivoniemen »	» 23: 47	8,567: 73
Sjötorpin »	» 24: 26	8,855: 15
Vanjoen »	» 17: 22	6,285: 06
Kaikki	Smk 23: 61	8,616: 95

Jos otetaan huomioon myöskin rakennuskonttorin kustannukset laitoksissa teetetyistä töistä, saadaan keskikustannukseksi lasta ja päivää kohti kaikissa laitoksissa 26: 41 ja lasta ja vuotta kohti 9,639: 59 markkaa.

Bruttomenot nousivat vähän, edelliseen vuoteen verraten, riippuen Oulunkylän lastenkodin pesukustannusten lisääntymisestä, kalustohankinnoista lastenkoteihin ja Bengtsårin vähentyneestä oppilasluvusta sekä Toivoniemellä toimeenpannusta vuokrankorotuksesta. Mutta jos nettomenot — poistamatta niistä aviottomain lasten valvonnasta, nuorisonhuoltajan työstä lasten hyväksi ja yleisistä kansliamenoista johtuneita kustannuksia — jaetaan niiden n. 2,300 lapsen osalle, joiden puolesta lautakunta suoritti ylläpitokustannukset koko vuodelta, tasaantuvat kustannukset ja kaupungin osuus jokaisen lastensuojelulautakunnan huostaansa ottaman lapsen keskikustannuksesta vuonna 1925 nousee ainoastaan noin 3,105 markkaan vuodessa.

Sairaanhoito. Tammikuun 11, maaliskuun 28, kesäkuun 6, elokuun 28 ja marraskuun 8 p:nä kävi kasvatuslaitosten lääkäri lääketieteenlisensiaatti E. O. Lindén Bengtsårissa. Maaliskuun 28 p:nä tehdyn käynnin aikana havaittiin 10 pojalla trakomia, joista kuitenkin 3:lla lievästi. Kesäkuulla tehdyn käynnin aikana oli 7 pojan silmissä lievempi vika, mutta yksi, hieman vaikeampi tapaus lähetettiin Hangon sairaalaan hoidettavaksi. Elokuussa tutkittiin uudelleen kaikkien poikain ja henkilökuntaan kuuluvien silmät, jolloin todettiin 8 trakomitapausta, näistä 4 lievää. Marraskuussa oli 5 ennen trakomiin sairastunutta silmätapausta lähetettävä Hangon sairaalaan »rullattavaksi», 3 oli lievästi sairastunutta ja oli hoidettava kotona määräyksen mukaan. Yhtään uutta trakomitapausta ei todettu vuoden kuluessa. Oppilaista oli kesäkuussa 6 vaajakykyistä. Yhdessä makuusaleista todettiin 4 syyhytapausta ja annettiin hoito-ohjeet. Torakoita oli keittiössä, sirkkoja leipomossa ja luteita vastakorjatussa makuusalissa ja renginasunnossa. Suunniteltua leipomon kylmille jättämistä sirkkojen hävittämiseksi ei ollut voitu toteuttaa lämpimän talven tähden. Seinien rappaamisella ja lysooliruiskutuksella voitiin niiden lukumäärää kuitenkin huomattavasti vähentää. Marraskuun käynnin aikana voitiin todeta että torakat oli hävitetty keittiöstä, että makuusali ilmeisesti oli vapaa lutikoista ja renginasuntokin mahdollisesti sekä että leipomo talvella jätettäisiin kylmille sirkkojen tähden. Syyhyä todettiin edelleenkin eräässä makuusalissa ja olisi kaikkia lapsia siellä hoidettava yhtaikaa. Eräs poika, jota

oli hoidettu Marian sairaalassa tuberkulosista jalassa, lähetettiin uudelleen sairaalaan. Muutamia tapauksia kihomatoa ja suolinkaista todettiin vuoden varrella. Sitäpaitsi esiintyi eräitä pienempiä tauteja. Ylipäänsä oli terveydentila jotakuinkin hyvä ja pojat olivat koko vuoden olleet harvinaisen terveitä. Painonlisäännys oli normaali ja ruokajärjestystä ja sen rasva-, munanvalkuais- ja hiilihydraattipitoisuutta vastaan ei ollut mitään muistuttamista, ja oli ruoka vaihtelevaa ja hyvin valmistettua. Vaatevarasto oli riittävä ja työjärjestystä vastaan ei ollut mitään muistuttamista. Kesäkuussa tehdyn käynnin aikana havaittiin yhden rakennuksen käymälän olevan huonossa kunnossa, ja yhteinen käymälä, kuten ennenkin, huonosti sijoitettu, mutta rakennettiin ne sittemmin uudestaan ja olivat marraskuussa hyvässä kunnossa.

Toukokuun 10 p:nä käytiin Sjötorpissa, missä melkein kaikki lapset talven kuluessa olivat sairastaneet influensaa. Sen jälkeen kuin viimeisen käynnin aikana havaitut kaksi keuhkotautitapausta oli lähetetty pois, oli huoneet joissa sairaat olivat asustaneet, uudestipaperoitu ja maalattu ja koko laitos pesty lysoolilla, vaatteet, matot y. m. desinfioitu ja puhdistettu. Kaikki 25 lasta olivat terveet. Ruoka oli ravitsevaa ja vaihtelevaa ja olivat lapset, mikäli mahdollista askerrelleet ulkona puutarhatöissä y. m. Painonlisäys oli normaali ja lapset reippaita ja tyytyväisiä. Vaate- ja sänkyhuopavarastot olivat riittävät ja kaikkialla vallitsi siisteys ja järjestys.

Toukokuun 21 p:nä käytiin Tavolan kasvatuslaitoksessa, jossa kaikkialla vallitsi järjestys ja siisteys ja kaikki lapset olivat terveet. Terveydentila oli lääkärin viime käynnin jälkeen ollut erinomainen. Myöskin laitoksen ulkopuolella asuvat pojat olivat terveet ja hyvinhoidetut. Painonlisäännys oli normaali.

Toukokuun 24 p:nä käytiin Toivoniemen laitoksella, missä kaikki 34 lasta tutkittiin ja havaittiin terveiksi, pieniä tilapäisiä vammoja lukuunottamatta. Terveydentila oli ollut hyvä. Yläkerrokseen oli johdettu vesi ja uimahuone oli uusi. Kaikki oli hyvässä järjestyksessä ja siistiä. Painonlisäännys oli normaali ja vaihtelevaa ja ravitsevaa ruokaa oli yllin kyllin.

Kesäkuun 1 p:nä käytiin Vanjoen laitoksella ja tutkittiin kaikki 43 poikaa joista 7 oli elätteelle annettua. Moni lapsi oli henkisesti vajakykyinen. Märkiviä jalkatauteja ei enää ollut havaittavissa. Huomattavan monella oli korvavuotoa. Eräs poika, jota aikaisemmin oli hoidettu sangen vaikean tuberkuloottisen lannetulehduksen takia, havaittiin nyt aivan terveeksi. Painonlisäännys oli normaali ja terveydentila yleensä hyvä. Vaikeampia taudintapauksia eli kulkutauteja ei ollut esiintynyt. Ruoka oli vaihtelevaa ja täytti vaatimukset rasvaan, munanvalkuaiseen ja hiilihydraatteihin nähden. Työajan ja vapaa-ajan välinen suhde oli tyydyttävä ja vaate- ja sänkyhuopavarasto riittävä.

Elokuun 30 p:nä käytiin Ryttylässä. Kaikki 95 poikaa olivat terveet ja oli terveydentila, lääkärin viime käynnin jälkeen, ollut hyvä. Vesijohto oli nyttemmin johdettu kaikkialle ja parhaillaan tehtiin suuria korjaustöitä. Painonlisäännys oli normaali ja terveydelliset olot joka suhteessa hyvät.

Syyskuun 22 ja 27 p:nä tutkittiin Toivolan turvakodin kaikki 86 lasta. Monella oli jaloissa ja säärissä märkiviä haavoja. Neuvoja näiden jalkatautien hoitamiseen ja ehkäisemiseen annettiin. Yhdellä lapsista epäiltiin olevan tuberkulosia kaulanikamassa ja lähetettiin hänet Marian sairaalaan. Muuten olivat lapset verrattain terveitä. Monta tapausta tylsämielisyyttä (24 tapausta) tutkittiin että voitaisiin tehdä anomus heidän saamisestaan Perttulan tylsämielisten laitokseen ja Sortavalan tylsämielisten kotiin. Tiedot näiden lasten

entisyydestä olivat varsin vajavaiset. Useimmat heistä olivat olleet Kullatorpassa, mutta siellä tehtyjä muistiinpanoja ei ollut lähetetty heidän mukanaan. Toivottavaa olisi että kun lapset muutetaan Kullatorpasta johonkin toiseen laitokseen, heidän lääkärintodistuksensa ja muut muistiinpanot lähetetään heidän mukanaan — vaikkapa jäljennöksinä. Lutikoita oli johtajanrakennuksen yläkerroksessa, missä työmiehet asuivat. Nämä ovat nähtävästi jääneet sinne siltä ajalta, jolloin venäläiset asustivat huvilassa. Luteita oli myöskin Lehtola nimisessä huvilassa, vaikkakin vain vähäsen. Neuvoja niiden hävittämiseksi annettiin. Koulusalit olivat samassa huonossa kunnossa kuin ennenkin eikä tylsämielisten hoito ollut tyydyttävää. Heidän päivähuoneensa oli sangen pieni ja on mahdollisen tulipalon sattuessa vaara suuri kun osa lapsia nukkuu yläkerrassa. Sikala sijaitsi sopimattomasti keskellä laitosrykelmää mikä ei suinkaan ole miellyttävää navetan ja maitotalouden kannalta katsoen. Lantavesi likasi maan navetan ja sikalan ulkopuolella.

Marraskuun 1 p:nä tutkittiin vastaanotto- ja havaintokodin ja oppilaskodin lapset. Terveydentila oli ollut erinomainen näissä laitoksissa ja olivat kaikki tutkimistilaisuudessa terveitä ja hyvinhoidettuja. Ruokajärjestys oli hyvä, ja painonlisäännys normaali. Vaatevarasto, jalkineet ja vuodehuovat olivat hyvässä kunnossa. Oppilaskodissa puuttui kaikilta lääkärintodistus eikä mitään painontarkastusta ollut toimitettu. Toivottavaa olisi että lääkärintodistus seuraisi näitäkin poikia heidän muuttaessaan kotiin kaupungin kasvatuslaitoksista sekä että pidettäisiin painopäiväkirjaa.

Lääketieteenlisensiaatti E. R. Granholm antoi seuraavan selostuksen terveydentilasta lastenkodeissa vuonna 1925:

Oulunkylän pientenlastenkodissa sattui kertomusvuonna verrattain harvoja sairastapauksia ja olivat ne suurimmalta osalta lievänlaatuisia. Sairaalassa hoidettiin 8 lasta. Kaikkiaan sattui 3 kuolemantapausta, nimittäin 2 sairaalaan lähetettyä lasta kuoli siellä ja yksi lapsi kuoli äkkiä kouristukseen kodissa.

Lasten kasvaminen ja kehitys ei kuitenkaan yleensä ollut täysin tyydyttävä. Moni lapsista oli kotiin otettaessa heikko ja sairaaloinen, mutta näitä tapauksia lukuunottamatta, oli usea jäänyt kehityksessä jälkeen. Paitsi kärsittyjä sairauksia oli siihen syynä kodin useasti esitetyt suuret puutteellisuudet samoin kuin riittämätön hoitohenkilökunta. Lasten hoito ei voi olla sellainen kuin sen tulisi, kun hoitajattarilla on enemmän työtä kuin mitä he ennättävät tehdä. Itsestään on selvää että varsin epämukavat olosuhteet kodissa suuressa määrin lisäävät muutenkin suurta työtaakkaa. Sairaustapaukset kodissa ilmenevät seuraavasta yhdistelmästä:

	Lapsia 0—1 vuotiaita.	Lapsia 1—2 vuotiaita.	Yhteensä.
Äkillinen vatsa- ja suolikatarri	3	2	5
Äkillinen henkitorvikatarri	5	6	11
Äkillinen keuhkokuume	1	1	2
Influensa	3	5	8
Nenädifteria	—	1	1
Imusuontentulehdus	1	—	1
Korvatulehdus	1	1	2
Lymfarauhastuberkulosi	2	—	2
Scrophulosis	—	1	1
Silmäkatarri	1	—	1
Riisitauti	4	—	4
Kouristus	1	1	2
Maitorupi	1	—	1
Paiseita	1	—	1
Yhteensä	24	18	42

Veneerisiä tauteja sairastavien lasten osastolla oli hoidettavana 6 eri-ikäistä lasta. Yhtä heistä hoidettiin jonkun aikaa sairaalassa kun sitävastoin muut saivat polikliinistä hoitoa yleisen sairaalan dermatologisella osastolla.

Kaikista sairaista lapsista lähetettiin 8 sairaalaan, niistä 5 alle 1 vuoden ikäistä ja 3 1—2 vuotiasta. 3 lasta kuoli vuoden kuluessa, nimittäin 1 lapsi keuhkokuumeeseen, 1 lapsi äkilliseen maha- ja suolikatarriin ja 1 lapsi kouristustautiin. Iän mukaan jakaantuivat kuolleet seuraavasti: 2 lasta oli alle 1 vuoden vanhoja ja 1 lapsi 1—2 vuotias.

Myöskin Kullatorpan lastenkodissa oli terveydentila vuonna 1925 melko hyvä. Useimmat sairaustapaukset olivat henkitorvikatarria ja influenssaa. Kaksi tapausta tulirokkoa esiintyi. 6 vuotiaalle pojalle ilmestyi keuhkotuberkulosia ja toinen saman ikäinen sairastui tuberkulootiseen aivokalvotulehdukseen.

Huomiota ansaitsee että eräs 7 vuotias poika, jota laitokseen otettaessa pidettiin täysin kuuromykkänä, vähitellen oppi puhumaan lyhyehköjä lauseita, niin että hän voi saada toiset lapsetkin itseään ymmärtämään. Korvalääkärin toukokuussa tekemässä tutkimuksessa todettiin hänen kuulevan jonkin verran toisella korvalla.

Sairaustapaukset käyvät ilmi allaolevista luvuista:

Maha- ja suolikatarria	3	Tuberkulootinen aivokalvotulehdus	1
Pitkällinen maha- ja suolikatarri	2	Tuberkulosi selkärangassa	1
Suuontelon tulehdus	1	Silmäkatarri	1
Äkillinen ilmatorvenkatarri	9	Riisitauti	5
Tulirokko	2	Märkivä ihottuma	2
Keltatauti	1	Paise	1
Influensa	12	Yhteensä	42
Keuhkotuberkulosi	1		

Sairaista lapsista hoidettiin 12 sairaalassa. 1 lapsi kuoli tuberkulootiseen aivokalvotulehdukseen.

Kodissa vallitsi, kuten ennenkin, ahdinko, syystä että lasten luku ei ollut vähentynyt. Suurin tilanahtaus oli huomattavissa pienemmässä rakennuksessa, mistä lääkäri jo aikaisemmin oli huomauttanut.

VIII. Kaupunginkirjasto.

Kaupunginkirjaston hallituksen kertomus vuodelta 1925[1]) oli seuraavan sisältöinen:

Hallituksen kokoonpano. Kirjaston hallitukseen kuuluivat vuonna 1925 professori A. Wallensköld, puheenjohtajana, ylim. professori V. Voionmaa, varapuheenjohtajana, professori H. Bergroth, filosofiantohtori A. H. Bergholm ja kivityömies V. J. Huuskonen. Hallitus kokoontui vuoden varrella viisi kertaa. Professori Wallensköld, joka vuodesta 1919 asti oli toiminut johtokunnan puheenjohtajana, osoittaen suurta suopeutta ja lämmintä harrastusta kirjastoa ja sen pyrintöjä kohtaan, erosi hallituksesta vuoden päättyessä.

Henkilökunta. Kirjasto menetti vuoden kuluessa kuoleman kautta kaksi parhainta ja uskollisinta työntekijäänsä. Kesäkuun 17 p:nä kuoli pääkirjaston ensimmäinen vahtimestari G. W. Siljander, joka lähes 25 vuoden ajan oli auliisti ja tunnollisesti palvellut kirjastoa, ja marraskuun 30 p:nä kuoli ylemmän palkkaluokan amanuenssi E. Hertz, joka jo vuonna 1886 harjoittelijana astui pääkirjaston palvelukseen ja siitä pitäen oli harvinaisella innolla ja antaumuksella sekä erinomaisella taidolla työskennellyt kirjastossa. Avustava kirjastonhoitaja, lehtori G. A. Dahl, joka halusi palata entiseen opettajantoimeensa Porvoon lyseossa, sai pyytämänsä eron syyskuun 1 p:stä lukien. Hänen sijaansa nimitettiin avustavaksi kirjastonhoitajaksi syyskuun 28 p:nä valtion kirjastotoimiston konsulentti, filosofianmaisteri H. Hirn, joka ryhtyi uuteen virkaansa lokakuun 15 p:nä. Ensimmäiseksi vahtimestariksi pääkirjastoon otettiin heinäkuun 1 p:nä toinen vahtimestari J. A. Lindgren, jonka entiseen toimeen nimitettiin Y. A. Aaltonen. Neiti Hertzin kuoltua avoimeksi joutunut amanuenssinvirka oli täyttämättä vuoden loppuun.

Helsingin kunnallisen kirjastolaitoksen kehittäminen oli vuoden varrella kunnan eri hallintoelinten pohdittavana. Tämä toimenpide aiheutui siitä, että vuoden 1924 lopulla 176 Käpylän puutarhaesikaupungissa asuvaa henkilöä oli johtokunnalle lähettämässään kirjelmässä anonut haarakirjaston perustamista mainittuun esikaupunkiin. Johtokunta, jonka mielenkiintoa ja harrastusta asia herätti, teki valtuustolle ehdotuksen haarakirjaston perustamisesta Käpylään pyytäen, että sanottuun tarkoitukseen myönnettäisiin määräraha. Kun rahatoimikamari, jonne asia lykättiin lausunnon antamista varten, asetti kysymyksenalaiseksi, oliko erityisen haarakirjaston perustaminen Käpylään tarkoituksenmukaista ja ehdotti, että sen sijaan perustettaisiin Vallilaan suurehko, useille esikaupunkiyhteiskunnille, m. m. Käpylälle, yhteinen haarakirjasto, oli johtokunnalla tilaisuus lähetekirjelmässään lähemmin

[1]) Kertomukseen liittyvät taulukkotiedot lainausliikkeestä sekä käynneistä lukusalissa ovat julkaistuina Helsingin kaupungin tilastollisessa vuosikirjassa vuodelta 1926.

selvitellä suunniteltua kirjastolaitoksen kehittämistä haarakirjastojen avulla. Johtokunnan mielestä olisi haarakirjastoja, suurempia tai pienempiä, järjestettävä kaikkiin tärkeämpiin kaupunkiin kuuluviin asutusalueihin. Entisten haarakirjastojen lisäksi olisi niin muodoin lähimmässä tulevaisuudessa uusia, pienempiä haarakirjastoja lainausosastoineen ja lukusaleineen perustettava, paitsi Käpylään, myöskin Pasilaan ja kaupunginalueen lounaiseen osaan. Pääkirjastolle olisi rakennettava uusi talo Töölössä tarkoitukseen varatulle alueelle, jonka jälkeen suurehko haarakirjasto olisi järjestettävä vanhaan kirjastorakennukseen. Tällä tavoin kehitettynä tulisi Helsingin kaupungin kirjasto noin kymmenen vuoden kuluttua käsittämään paitsi pääkirjastoa kaksi suurempaa ja viisi pienempää haarakirjastoa. Myöhemmin voisi joku vähäisistä haarakirjastoista kehittyä suurehkoksi, omassa rakennuksessa toimivaksi haarakirjastoksi ja uusia haarakirjastoja olisi tarpeen mukaan perustettava. Vuokrahuoneissa sijaitseville haarakirjastoille olisi saatava uudet, tilavat ja tarkoituksenmukaiset huoneistot niihin taloihin, joita kaupungin tarpeisiin rakennetaan haarakirjastojen toiminta-alueeseen kuuluvissa kaupunginosissa. Valtuusto, joka ei halunnut tehdä päätöstä koko suunnitelmaan nähden, päätti kokouksessaan lokakuun 28 p:nä, että Käpylään olisi vuoden 1926 kuluessa perustettava pienempi haarakirjasto.

Kirjavaraston tarkastus, joka kirjaston sääntöjen mukaisesti on toimitettava joka viides vuosi, suoritettiin kesäkuussa. Siihen nähden, että edellisen tarkastuksen jälkeisenä aikana »avohylly»-järjestelmä — jolloin yleisöllä on vapaa pääsy kirjavarastoon — oli otettu käytäntöön pääkirjastossa, odotettiin tulosta jonkun verran jännittynein mielin. Tällöin kyllä ilmeni, että puuttui suurempi määrä kirjoja kuin edellisissä tarkastuksissa, mutta tappio ei kuitenkaan ollut pelottavan suuri.

Satuiltoja järjestettiin lapsille talvella, keväällä ja syksyllä; pääkirjastossa yksi suomalainen ja yksi ruotsalainen joka viikko, Kallion haarakirjastossa kaksi suomalaista ja yksi ruotsalainen joka kuukausi.

Valmistaakseen kirjaston virkalijoille tilaisuuden ottaa osaa viidenteen yleiseen kirjastokokoukseen, joka pidettiin Turussa kesäkuussa, hankki johtokunta rahatoimikamarilta matka-apurahan neljälle amanuenssille.

Kaupunginvaltuusto antoi johtokunnan toimeksi valvoa Kirjoja sokeille nimiselle yhdistykselle myönnetyn raha-avustuksen käyttöä. Yhdistys, joka enemmän kuin 35 vuoden ajan on valmistanut Helsingissäkin asuville sokeille tilaisuuden lukemiseen, jatkoi kertomusvuonna menestyksellisesti hyödyllistä toimintaansa ja on tunnollisesti ja tarkoituksenmukaisesti käyttänyt saamansa avustuksen.

Lainausliike kirjastoissa oli vuoden varrella erikoisen vilkas ja kirjoja lainattiin huomattavasti enemmän kuin edellisenä vuonna, vaikka kirjasto tarkastuksen takia oli suljettuna puolet kesäkuuta. Pääkirjaston ja Kallion haarakirjaston lainausosastot olivat avoinna 330 päivää. Töölön ja Hermannin haarakirjastoissa oli lainauspäivien luku 297.

Kirjalainojen lukumäärä vuosina 1925 ja 1924 oli seuraava:

	1925.	1924.
Pääkirjastossa	390,265	374,883
Kallion haarakirjastossa	203,945	201,356
Töölön »	30,377	30,281
Hermannin »	26,911	27,895
Yhteensä	651,498	634,415

Lainain keskimäärä lainauspäivää kohti oli pääkirjastossa 1,183 (1,093 v. 1924), Kallion haarakirjastossa 618 (587 v. 1924), Töölön haarakirjastossa 102 (100 v. 1924) ja Hermannin haarakirjastossa 91 (92 v. 1924) eli yhteensä 1,994 (1,872 v. 1924). Suurin määrä päivässä annettuja lainoja oli 3,664.

Aikuisille sekä lapsille ja nuorisolle annettujen kirjalainojen välinen suhde käy selville seuraavasta taulusta:

	Kirjalainoja aikuisille.		Kirjalainoja lapsille.		Yhteensä.
	Luku.	%.	Luku.	%.	
Pääkirjasto	292,845	75.0	97,420	25.0	390,265
Kallion haarakirjasto	114,208	56.0	89,737	44.0	203,945
Töölön „	15,154	49.9	15,223	50.1	30,377
Hermannin „	11,062	41.1	15,849	58.9	26,911
Yhteensä	433,269	66.5	218,229	33.5	651,498

Aikuisille annettujen lainojen prosenttiluku oli kertomusvuonna 66.5 mutta 64.2 vuonna 1924 ja ilmenee tästä siis, että aikuisten lainaus on huomattavasti lisääntynyt lasten ja nuorison lainaukseen verrattuna. Lainausliikkeen lisäys johtuu yksinomaan aikuisten lainauksesta; onpa lapsille ja nuorisolle annettujen kirjalainojen kokonaismäärä jonkun verran vähentynytkin. Aikuisten lainauksessa havaittavissa oleva lisääntyminen on varsin melkoinen; se on melkein keskeytymättä jatkunut vuodesta 1918, jolloin aikuisten lainausta osoittava prosenttiluku oli 48.7.

Erikielisen kirjallisuuden lainausta valaisee seuraava taulu:

	Suomenkielinen kirjallisuus.		Skandinavinen kirjallisuus.		Saksan-, ranskan- ja englanninkiel. kirjallisuus.		Yhteensä.
	Absoluutt. luku.	%.	Absoluutt. luku.	%.	Absoluutt. luku.	%.	
Pääkirjasto	175,790	45.0	202,356	51.9	12,119	3.1	390,265
Kallion haarakirjasto	170,077	83.4	33,868	16.6	—	—	203,945
Töölön „	17,781	58.5	12,596	41.5	—	—	30,377
Hermannin „	17,923	66.6	8,988	33.4	—	—	26,911
Yhteensä	381,571	58.6	257,808	39.6	12,119	1.8	651,498

Kaikilla lainausosastoilla vuonna 1924 lainaksi annettujen suomenkielisten kirjain prosenttiluku oli 58.5, skandinavisten 39.9 ja muunkielisten 1.6. Eri kieliryhmiin kuuluvien kirjalainojen välinen suhde on niinmuodoin aivan vähäisessä määrin muuttunut.

Kertomus- ja romaanikirjallisuuden sekä muun kirjallisuuden lainauksen välistä suhdetta valaisee seuraava taulu, jossa myös on otettu huomioon vanhemmille ja nuoremmille henkilöille annettujen lainain välinen ero.

	Kirjalainoja aikuisille.				Kirjalainoja lapsille ja nuorisolle.				Kaikki kirjalainat.			
	Romaanikirjallisuus.		Muu kirjallisuus.		Kertomuskirjallisuus.		Muu kirjallisuus.		Romaani ja kertomuskirjallisuus.		Muu kirjallisuus.	
	Luku.	%	Luku.	%	Luku.	%	Luku.	%	Luku.	%	Luku.	%
Pääkirjasto	192,979	65.9	99,866	34.1	67,662	69.5	29,758	30.5	260,641	66.8	129,624	33.2
Kallion haarakirjasto	77,802	68.1	36,406	31.9	68,205	76.0	21,532	24.0	146,007	71.6	57,938	28.4
Töölön „	11,329	74.8	3,825	25.2	12,444	81.7	2,779	18.3	23,773	78.3	6,604	21.7
Hermannin „	7,700	69.6	3,362	30.4	12,835	81.0	3,014	19.0	20,535	76.3	6,376	23.7
Yhteensä	289,810	66.9	143,459	33.1	161,146	73.8	57,083	26.2	450,956	69.2	200,542	30.8

Verrattaessa näitä lukuja vuoden 1924 tietoihin, jolloin 69.3 % kirjalainoista oli romaani- ja kertomuskirjallisuutta ja 30.7 % muuta kirjallisuutta, käy selville, että vuonna 1925 tietokirjallisuuden lainaus lisääntyi ei ainoastaan kirjalainojen absoluuttiseen lukumäärään, vaan suhteellisesti myöskin romaanikirjallisuuden lainaukseen nähden, viimemainitussa suhteessa kuitenkin vain vähäisessä määrin.

Kirjavaraston eri osastoista lainattujen niteiden luku pääkirjastossa ja haaraosastoissa käy selville seuraavasta yhdistelmästä:

	Pääkirjasto.	Kallion haarakirjasto.	Töölön haarakirjasto.	Hermannin haarakirjasto.	Yhteensä.	%
I. Uskontoa	3,191	1,340	20	122	4,673	0.7
II. Historiaa, arkeologiaa ja elämäkertoja	32,801	14,620	2,169	2,037	51,627	7.9
III. Maantietoa, antropologiaa, matka- ja kansanelämänkuvauksia	17,641	9,747	1,771	1,230	30,389	4.7
IV. Romaaneja, kertomuksia ja satuja	260,641	146,007	23,773	20,535	450,956	69.2
V. Runoja, näytelmiä, albumeja sekä kirjallisuuden- ja taiteenhistoriaa	25,733	12,062	1,079	1,212	40,086	6.1
VI. Luonnontiedettä, matematiikkaa, lääketiedettä ja teknologiaa	19,365	8,887	837	681	29,770	4.6
VII. Oikeus- ja valtiotiedettä, yhteiskunnallisia kysymyksiä ja taloutta	8,269	3,300	138	344	12,051	1.8
VIII. Kielitiedettä	5,813	1,374	134	176	7,497	1.2
IX. Filosofiaa, siveysoppia, kasvatusta, kirja- ja kirjastotiedettä, urheilua sekä muita ja sekalaisia aineita	16,811	6,608	456	574	24,449	3.8
Yhteensä	390,265	203,945	30,377	26,911	651,498	100.0

Vertailu vuoden 1924 lainaukseen osottaa, että kirjallisuusosastoista II, VII, VIII ja IX annetut lainat ovat suhteellisesti lisääntyneet, mutta III, IV ja V kirjallisuusosastoista otetut lainat suhteellisesti vähentyneet, kun taas I ja VI osastoihin kuuluvan kirjallisuuden lainausta koskevat prosenttiluvut ovat pysyneet muuttumattomina.

Kirjakokoelmia annettiin lainaksi Bengtsärin ja Ryttylän kasvatuslaitoksiin, Pitäjänmäen lastenkotiin, Fylgian lomakotiin ja Espoon pitäjässä sijaitsevaan Frisansin kesäsiirtolaan.

Vuoden kuluessa lainaksi annetuista kirjoista on 101 palauttamatta, näistä oli 63 lainattu pääkirjastosta, 27 Kallion haarakirjastosta, 5 Töölön haarakirjastosta ja 6 Hermannin haarakirjastosta.

Vuosina 1912—25 kirjoittautui 92,413 henkilöä lainaajaksi kirjastoon, näistä käytti 25,964 lainaoikeuttaan v. 1925. Vuoden kuluessa kirjoittautui uusia lainaajia 5,939. Seuraavassa taulussa esitetään lainaajia koskevia tietoja.

	Miehiä.			Naisia.			Lapsia ja nuorisoa.			Kaikken kaikkiaan.
	Ruumiillis. työntekij.	Muita.	Yhteensä.	Ruumiillis. työntekij.	Muita.	Yhteensä.	Poikia.	Tyttöjä.	Yhteensä.	
Henkilöt, jotka ovat lainanneet pääasiassa suomenkielistä kirjallisuutta.										
Pääkirjasto	1,525	1,212	2,737	1,179	1,317	2,496	1,269	663	1,932	7,165
Kallion haarakirjasto	1,434	513	1,947	1,162	657	1,819	1,212	930	2,142	5,908
Töölön „	132	42	174	125	62	187	214	99	313	674
Hermannin „	160	13	173	96	17	113	259	133	392	678
Yhteensä	3,251	1,780	5,031	2,562	2,053	4,615	2,954	1,825	4,779	14,425
Henkilöt, jotka ovat lainanneet pääasiassa ruotsinkielistä kirjallisuutta.										
Pääkirjasto	1,101	2,232	3,333	719	3,686	4,405	893	621	1,514	9,252
Kallion haarakirjasto	271	156	427	209	262	471	285	205	490	1,388
Töölön „	104	52	156	72	78	150	188	106	294	600
Hermannin „	60	15	75	34	23	57	79	88	167	299
Yhteensä	1,536	2,455	3,991	1,034	4,049	5,083	1,445	1,020	2,465	11,539
Kaikkiaan lainaajia.										
Pääkirjasto	2,626	3,444	6,070	1,898	5,003	6,901	2,162	1,284	3,446	16,417
Kallion haarakirjasto	1,705	669	2,374	1,371	919	2,290	1,497	1,135	2,632	7,296
Töölön „	236	94	330	197	140	337	402	205	607	1,274
Hermannin „	220	28	248	130	40	170	338	221	559	977
Yhteensä	4,787	4,235	9,022	3,596	6,102	9,698	4,399	2,845	7,244	25,964

Vuonna 1924 lainasi 26,254 henkilöä kirjoja kirjastosta. Lainaajien lukumäärä aleni niinmuodoin vähäisen, vaikka uusien lainaajien luku oli melkoista suurempi, eli 5,939, kun taas vastaava luku v. 1924 oli 4,862. Vanhempien ja nuorempien lainaajien välinen suhde muuttui vähäisessä määrin nuorempien henkilöiden lainauksen eduksi. Samoin muuttui etupäässä ruotsalaista ja ulkomaista kirjallisuutta lainanneiden ja pääasiallisesti suomenkielistä kirjallisuutta lainanneiden henkilöiden välinen suhde jonkun verran jälkimmäisten eduksi. Niiden lainaajien luku, jotka ovat ruumiillisen työn tekijöitä lisääntyi muihin yhteiskuntaluokkiin kuuluvien lainaajien lukumäärään verrattuna.

Lukusalit. Pääkirjastossa olivat kaikki lukusalit, sanomalehtisalia lukuun-

ottamatta, kirjavaraston tarkastuksen takia suljettuina kesäkuun 1—15 p:nä. Sanomalehtisali oli korjauksen vuoksi suljettuna kesäkuun 16—20 p:nä. Opintosali. yleinen lukusali ja lasten lukusali olivat avoinna kaikkiaan 341 päivää, jota vastoin sanomalehtisali oli yleisölle avoinna 351 päivää.

Myöskin Kallion haarakirjastossa oli kaksi lukusalia, nimittäin aikuisten ja lasten lukusali, inventtauksen ajan suljettuna. Aikuisten lukusali oli siten avoinna 340 päivää ja lasten lukusali 325 päivää, kun taas sanomalehtisali oli yleisölle avoinna 356 päivää.

Töölön haarakirjaston sanomalehtisali, jota korjauksen takia pidettiin suljettuna elokuun 25—27 p:nä, oli niinmuodoin avoinna 353 päivää, kun sitävastoin lasten lukuhuone oli avoinna 356 päivää. Hermannin haarakirjaston lukuhuoneet ja Perämiehenkadun 15:ssä oleva lukuhuoneisto olivat auki 356 päivää.

Päivittäiseen aukioloaikaan nähden tehtiin vain sellainen muutos, että kesäkuukausina Perämiehenkadun 15:ssä olevan lukuhuoneiston sanomalehtihuone oli sunnuntaisin ja pyhäpäivin avoinna ainoastaan klo 9 a. p.—6 i. p. ja aikakauslehtihuone klo 4—6 i. p.

Lukusalikäyntien määrä, joka kuten edellisinäkin vuosina, laskettiin ainoastaan pääkirjastossa ja Kallion haarakirjastossa, oli kertomusvuonna seuraava:

Pääkirjasto.		*Kallion haarakirjasto.*	
Opintosali	16,611	Aikuisten lukusali	34,687
Yleinen lukusali	51,664	Lasten »	63,768
Lasten »	51,092	Sanomalehtisali	139,345
Sanomalehtisali	229,866	Yhteensä	237,800
Yhteensä	349,233		

Edellisenä vuonna oli lukusalikäyntejä kaikkiaan pääkirjastossa 317,929 ja Kallion haarakirjastossa 236,349.

Lukusalikäyntien päivittäinen keskimäärä oli vuonna 1925 pääkirjastossa 1,006, oltuaan 905 vuonna 1924 ja Kallion haarakirjastossa 689, oltuaan 673 vuonna 1924.

Pääkirjaston lukusaleissa oli yleisön käytettävissä 251 aikakauslehteä (324 kpl.) ja 69 sanomalehteä (86 kpl.), Kallion haarakirjastossa 98 aikakauslehteä (131 kpl.) ja 34 sanomalehteä (44 kpl.), Töölön haarakirjastossa 34 aikakauslehteä (38 kpl.) ja 18 sanomalehteä (23 kpl.), Hermannin haarakirjastossa 34 aikakauslehteä (1 kpl. kutakin) ja 15 sanomalehteä (19 kpl.) sekä Perämiehenkadun lukuhuoneistossa 34 aikakauslehteä (39 kpl.) ja 16 sanomalehteä (24 kpl.).

Kirjavarasto käsitti tammikuun 1 p:nä 1925 123,395 nidettä. Vuoden varrella poistettiin luetteloista 3,935 ja hankittiin 10,830 uutta nidettä, niin että kirjavarasto joulukuun 31 p:nä käsitti 130,290 nidettä. Poistettujen kirjain suhteellisesti suuri lukumäärä — 3,935 — johtuu melkoiselta osalta vuoden kuluessa toimitetusta kirjavaraston tarkastuksesta. Lisätyn kirjallisuusmäärärahan turvin voitiin kuluneena vuonna kirjastoon hankkia uutta kirjallisuutta enemmän kuin milloinkaan tätä ennen, kaikkiaan 10,830 nidettä.

Kirjastolle lahjoitti kööpenhaminalainen laivanvarustaja H. Marx-Nielsen suuren ja arvokkaan kokoelman tanskalaista kirjallisuutta osoittaakseen täten myötätuntoisuuttaan Suomelle, levittääkseen tietoa Tanskan henkisestä elämästä ja edistääkseen pohjoismaista yhteistyötä. Kirjalahjoja ovat myöskin

antaneet Ahvenanmaan maakuntalautakunta, kirjailija L. Carnovale, lämmittäjä V. Elomaa, eversti G. Fraser, Gleiwitzin kaupunki (Schlesia), haarakirjastonhoitaja E. Grönroos, insinööri J. Harvio, herra H. Holm, kirjailija M. Klein, amanuenssi M. Koskimies, amanuenssi E. Kytömaa, kirjeenvaihtaja K. Oppenheimer, vapaaherratar H. Palmén, Pro jure nationum-yhdistys Suomessa, Puolan Helsingissä oleva lähetystö, insinööri W. Schröder, neiti L. Siljander, herra I. Smeds, herra P. Stahl, Suomen pankki, Tshekkoslovakian Helsingissä oleva konsulaatti, neiti J. Tynicka, valtioneuvoston julkaisuvarasto ja valtion kirjastotoimisto.

Kirjasto sai myöskin korvauksetta vastaanottaa julkaisuja, joita olivat toimittaneet Aarhusin valtionkirjasto, Arabian porsliinitehdas osakeyhtiö, Bergenin yleinen kirjasto, Deichmanin kirjasto Oslossa, Osuusliike Elanto, Helsingin kaupungin tilastokonttori, Helsingin säästöpankki, Helsingin yliopiston kirjasto, Martta-yhdistys, kustannusosakeyhtiö Otava, Pelastusarmeija, postihallitus, postisäästöpankkihallitus, Ruotsalainen kirjallisuuden seura, Suomen eduskunta, Suomen matkailijayhdistys, Suomen puuteollisuusliitto, Suomen rautatievirkamiesyhdistys, Suomen taideteollisuusyhdistys, Suomen teosofinen seura, Tampereen kaupungin kirjasto, Tampereen kaupungin rahatoimikamari, Tukholman työläiskirjasto, Turun kaupungin rahatoimikamari, Turun suomalainen yliopisto ja Viipurin kaupungin kirjasto sekä seuraavien aikakaus- ja sanomalehtien toimitukset: Bank of Finland, Den lilla djurvännen, Filmiaitta, Finnish trade, Helsingin nuorten miesten kristillisen yhdistyksen kuukauslehti, Hufvudstadsbladet, Industritidningen, Judisk krönika, Kirjatyö—Bokarbetet, Labor, Lasten lähetyslehti, Missionstidning för Finland, Mondo, Pieni eläinystävä, Sosialinen aikakauskirja—Social tidskrift, Suomen lähetyssanomia, Suomen urheilulehti, Teollisuuslehti, Teosofi, Virkamiesten aikakauskirja — Tjänstemännens tidskrift ja Ylioppilas. lehti.

Painosta julkaistiin vuonna 1924 kirjastoon hankitun suomenkielisen kirjallisuuden luettelo sekä kertomus kirjaston toiminnasta vuonna 1924.

Tulot. 37,466 tapauksessa velvoitettiin lainanottajat maksamaan sakkoja, joita kertyi kaikkiaan 29,420: 40 markkaa, 2,353 suomenkielistä kirjaluetteloa myytiin kaikkiaan 3,816: 20 markasta, 948 ruotsinkielistä luetteloa 3,162: 85 markasta ja 21 vieraskielisen kirjallisuuden luetteloa 42 markasta. Maksettavaksi langenneista panteista oli tuloja 2,739 markkaa ja vanhojen sanomalehtien y. m. myynnistä kertyi 5,039: 50 markkaa. Tuloja oli kaikkiaan 44,219: 95 markkaa.

Kadonneitten ja vahingoittuneiden kirjain korvausrahoja kertyi 3,987: 08 markkaa. Näillä varoilla ostettiin kirjallisuutta 3,869: 98 markan arvosta.

Menot[1]) ilmenevät seuraavasta yhdistelmästä, johon myös on otettu laitokselle myönnetyt määrärahat.

---

[1]) Tähän eivät sisälly kirjastorakennusten kunnossapidosta ja palovakuutuksesta aiheutuneet kulut.

	Määräraha, Smk.	Menot, Smk.
Palkat ja palkkiot	1,205,424: 50	1,203,269: 50
Kirjallisuus	310,000: —	309,998: 07
Painatus- ja sidontakulut	225,041: 68	[1]) 216,564: 75
Kalusto	25,000: —	24,356: 32
Vuokrat	66,000: —	66,000: —
Lämpö ja valo	141,500: —	129,264: 35
Puhtaanapito ja vedenkulutus	22,000: —	21,970: 65
Tarverahat	16,410: 58	16,410: 58
Yhteensä	2,011,376: 76	[1]) 1,987,834: 22

[1]) Tähän sisältyy 41: 68 markkaa, jotka siirtyivät vuodesta 1923; sitäpaitsi 8,476: 93 markkaa, jotka siirtyivät seuraavaan vuoteen.

IX. Rakennustarkastuskonttori.

Rakennustarkastuskonttorin maistraatille antama kertomus oli seuraavansisältöinen:

Toiminta vuoden varrella. Vuonna 1925 toimitettiin 2613 kirjoihin rekisteröityä tarkastusta, laadittiin 492 tarkastuspöytäkirjaa, kirjettä ja kirjelmää sekä tarkastettiin 266 rakennuspiirustusta. Tarkastuksen alaisten rakennuspaikkain luku oli n. 266, joista vuoden kuluessa uutisrakennuksia 100 ja rakennuksen- ja tulisijanmuutoksia sekä lisärakennuksia 131. Vuoden kuluessa tarkastettiin lopullisesti 134 uutisrakennusta (lisärakennukset ja rakennuksen muutokset mukaanluettuna). Tarkastettujen rakennusten kuutiosisällys oli 1,152,513 m³ ja niissä oli 4,769 asuinhuonetta konttori-, hotelli- y. m. s. huoneet mukaanluettuna ja 1,852 keittiötä, sekä erinäisiä muihin tarkoituksiin varattuja huoneita. Huoneistojen suuruuden mukaan jakaantuivat huoneet seuraavasti:

Huoneita[1]) huoneistoa kohti.	Huoneistoja.	Huoneita[1]).
1	358	358
2	693	1,386
3	395	1,185
4	175	700
5	223	1,115
Useampia kuin 5 huonetta	245	1,612
Yhteensä	2,089	6,356
Hotelli- ja konttori- y. m. huoneita		265
Yhteensä		6,621

Katsaus rakennustoimintaan Helsingissä vuosina 1912—25 osoittaa että rakennustoiminta sota- ja pulakautena 1915—19, luonnollista kylläkin, oli lamaannuksissa, riippuen sekä rahanniukkuudesta että siitä, että yksityiset henkilöt eivät ryhtyneet rakentamaan keinottelutarkoituksessa.

Vuodesta 1919 alkaen kävi rakennustoiminta vähitellen yhä vilkkaammaksi ja kohosi kertomusvuonna normaalisuuruiseksi, kuten seuraavasta uusien asuinhuoneiden lukua osoittavasta katsauksesta[2]) ilmenee:

---

[1]) Keittiöt laskettu huoneiksi.

[2]) Nämä luvut eivät aina ole yhtäpitäviä rakennustarkastuskonttorin vuosikertomuksissa aikaisemmin julkaistujen lukujen kanssa, riippuen osin siitä, että huoneet eri vuosina on laskettu eri lailla, kun taas tässä on noudatettu samaa menettelytapaa, osin siitä ettei Käpylässä ja Toukolassa valmistuneita huoneita eräinä vuosina ole laskettu asuntotarkastajan antamiin tietoihin, mutta sitävastoin sisältyvät ne ylläoleviin lukuihin.

Vuosi.	Asuinhuoneita.	Keittiöitä.	Yhteensä.	Vuosi.	Asuinhuoneita.	Keittiöitä.	Yhteensä.
1912	4,177	1,282	5,459	1919	215	20	235
1913	5,662	1,796	7,458	1920	1,048	379	1,427
1914	1,860	407	2,267	1921	1,498	414	1,912
1915	982	266	1,248	1922	1,377	581	1,958
1916	101	26	127	1923	2,234	525	2,759
1917	415	70	485	1924	3,787	1,270	5,057
1918	176	94	270	1925	4,769	1,852	6,621

Ehdotus rakennusjärjestyksen muutokseksi. Maistraatin rakennusjärjestystä tarkastamaan asettama komitea oli perinpohjin käsitellyt rakennusjärjestyksen muuttamista koskevaa kysymystä ja tällöin kiinnittänyt erikoista huomiota seuraaviin kohtiin:

Etusijassa huomautettiin että rakennusjärjestyksen määräykset ullakkohuoneiden sisustamisesta ovat rakennustaiteellisessa suhteessa aiheuttaneet epätyydyttävän rakennustyypin ja ehdotti komitea tehtäväksi sellaisen muutoksen, että rakennuskorkeus vahvistettaisiin yhtä moneksi metriksi kuin kadun leveys lisättynä 2.5 m:llä eli samat määräykset, joita sovellutettiin ennenkuin voimassa oleva rakennusjärjestys astui voimaan. Kerrosluku olisi siinä tapauksessa voimassaolevain määräysten sallima ja ullakkoa voitaisiin käyttää kuivausullakkona ja varastopaikkana. Julkisivupiirustusten tarkastuskomitean olisi annettava mahdollisuus 1 metrillä ylittää tai alittaa ylläolevat mitat yhtenäisyyden aikaansaamiseksi naapurirakennusten korkeuteen nähden.

Uuden rakennusjärjestyksen ehdotukseen liitettiin sitäpaitsi määräyksiä kaupungin luoteisosasta rakennettavaksi luovutettuja omakotialueita varten.

Yllämainitut muutokset aiheuttivat useissa kohdin lukuisia erikoismuutoksia; asemakaavaan merkittyjen rakennusrajain, korkeusmääräysten ja julkisivukaavojen erikoismääräykset tulisivat olemaan voimassa rakennusjärjestyksestä huolimatta.

Ehdotukseen otettiin vielä määräykset muuraamisesta talvella, josta ei aikaisemmin ole ollut olemassa määräystä.

Koska usein on tapahtunut että rakennustöiden vastuunalaisena johtajana on toiminut sama henkilö eri osissa kaupunkia, joten johto on tullut sangen leväperäiseksi, otettiin ehdotukseen määräys siitä, että rakennustarkastuskonttorin on hyväksyttävä vastuunalainen johtaja.

Julkisivupiirustusten tarkastuskomitean tulisi tarkastaa ilmoitukset ja päätyilmoitukset.

Koska rakennuskorkeus korotettiin 1 metrillä voitaisiin huonekorkeuskin lisätä 2.9 metriin, kuitenkin siten, että korkeus yhdessä kerroksessa saisi olla 2.7 m. Huoneen minimipinta-ala ehdotettiin 17 m²:ksi 1.8 m:n minimileveyksin.

Tontin minimipinta-alaa pienennettiin myöskin 530 m²:stä 440 m²:iin ja julksivun minimipituutta 18 m:stä 15 m:iin, mikä oli tarpeellista, koska kaupungin uusimmat osat suuressa määrin olivat jaetut n. k. rivitalotontteja omakotiasutusta varten aijottuihin tontteihin.

Vielä otettiin ehdotukseen määräykset siitä, että tonttikirjaan ja tonttikarttaan on tehtävä merkintä myöskin niistä määräyksistä, jotka olivat voimassa vastaavasta asemakaavasta; myöskin katukäytävän leveys oli tonttikartassa määrättävä.

Vielä otettiin määräys siitä, että tonttikarttaan merkityt istutukset on tehtävä valmiiksi vuoden kuluessa siitä kun kysymyksessäolevalle tontille teetetty rakennus on lopullisesti tarkastettu.

Rakennustarkastuskonttorin viranpitäjäin palkkausolot olivat edelleenkin varsin epätyydyttävät ja oli rakennustarkastajan mielestä muutos tässä suhteessa ehdottomasti saatava aikaan tulossaolevan palkanjärjestelyn yhteydessä. Epäkohta oli myöskin että apulaisrakennustarkastajan virka oli täyttämättä ja tarkastajain lukumäärä oli aivan liian pieni. Edellyttäen että rahanarvo oli laskenut kahdeksanneksiosaksi vuoden 1913 arvosta, mikä oli alhaisesti laskettu, oli rakennustarkastajan todellinen palkka vuonna 1925 ainoastaan 51.5 % virkaa vuonna 1913 seuranneesta palkasta, rakennusinsinöörin palkka 63.3 %, apulais-rakennusinsinöörin 106.3 %, rakennuskontrollöörin 71.5 % kanslistin 112.5 %, apulaiskanslistin 115.0 % ja vahtimestarin 83.3 %. Samalla huomautti rakennustarkastaja että myöskin kanslistin palkkaa oli pidettävä aivan liian pienenä hänen työnsä laatuun katsoen. Hänen tehtäviinsä kuului nimittäin tarkastaa suunniteltuujen rakennusten kuutiolaskelmat sekä tarkoin taksoittaa kaupunginkassaan piirustusten tarkastamisesta maksettavat määrät. Apulaiskanslistin työtaakka oli lisääntynyt sen kautta, että kaikki tarkastuspöytäkirjat, jotka aikaisemmin oli kirjoitettu maistraatissa, nykyään kirjoitettiin rakennustarkastuskonttorissa.

Rakennustarkastajan mielestä oli konttorin viranpitäjäin palkkajärjestelmä toteutettava mahdollisimman pian sekä konttorin henkilökuntaa lisättävä. Koska rakennustoiminta oli vilkasta ja talot rakennettiin mahdollisimman kiireellisesti vaati jo yleinen turvallisuuskin rakennuspaikkain tehokasta tarkastusta.

Rakennusteollisuuden kehitys. Lopuksi esitti rakennustarkastaja että rakennusteollisuudessa oli havaittavissa ilahduttava muutos parempaan sekä rakennustaiteellisessa suhteessa että työnlaatuun nähden sekä että rakennustarkastuskonttori pyrki saamaan aikaan ajan vaatimuksia mainitussa suhteessa vastaava sekä huoneistojen laatua koskeva rakennusstandardi.

X. Julkisivupiirustusten tarkastustoimikunta.

Julkisivupiirustusten tarkastustoimikunnan toiminnastaan vuonna 1925 antama kertomus sisälsi seuraavaa:

Toimikunnan muodostivat vuonna 1925 itseoikeutetut jäsenet rakennustarkastaja A. M. S. Gripenberg, kaupunginasemakaava-arkkitehti B. A. K. Brunila ja kaupunginarkkitehti J. G. Taucher sekä kaupunginvaltuuston vuodeksi valitsemat jäsenet professori O. A. Tarjanne ja huonekalupuuseppä M. W. Långholm. Puheenjohtajana toimi rakennustarkastaja Gripenberg, varapuheenjohtajana professori Tarjanne ja sihteerinä filosofianmaisteri G. Brotherus. Toimikunta kokoontui 32 kertaa. Pöytäkirjain pykäläluku oli 326 ja lähetettyjen kirjelmien 40. Toimikunnan menoja varten oli kaupungin talousarvioon merkitty 8,800 markan suuruinen määräraha, josta vuoden varrella käytettiin 7,327 markkaa.

Toimikunta pyrki saamaan aikaan yhdenmukaisuutta ja yksinkertaisuutta julkisivujen käsittelyssä ja koetti tässä suhteessa vaatia, että lähekkäin olevien rakennusten julkisivut tehtiin samasta aineesta, että kattojen kaltevuus olisi yhdenmukainen ja että käytettäisiin samaa ainetta katonpeittämiseen. Toimikunta työskenteli edelleen saadakseen yhä useampia julkisivukaavioita vahvistetuksi kaupungin eri osia varten.

Toiminta tapahtui vuonna 1925 pääasiallisesti samoja suuntaviivoja noudattaen kuin edellisenä vuonna. Toimikunta tarkasti julkisivupiirustukset 60 suurehkoa uutisrakennusta varten, jotka oli rakennettava joko yksityisille taikka kaupungin vuokratonteille; suuri määrä piirustuksia voitiin hyväksyä lopullisesti vasta sen jälkeen kun toimikunnan vaatimat muutokset oli suoritettu. Tämän lisäksi tarkasti toimikunta joukon piirustuksia rakennus- ja julkisivumuutoksia, lisärakennuksia sekä aitoja, vahti- ja muita vajoja y. m. varten.

Yleisiä julkisivukaavioita toimikunta vahvisti seuraavia kortteleita ja yksityisiä tontteja varten: korttelin n:o 417 tontit n:ot 4 ja 6 Lutherkadun sekä n:o 81 Fredrikinkadun varrella, korttelin n:o 418 tontit n:ot 12 ja 14 Lutherkadun sekä n:o 68 Fredrikinkadun varrella, korttelin n:o 523 tontit n:ot 31—35 Länt. Viertotien varrella, korttelit n:ot 341 ja 449 kokonaisuudessaan sekä Vallilassa kortteleissa n:ot 530, 535, 539, 540, 546—552, 554, 557 ja 582 kivitaloja varten varatut tontit.

Noudattaen johtosääntönsä 2 §:n 4 mom. määräystä, toimikunta tarkasti myöskin suuren joukon ehdotuksia reklaamikilviksi ja rakennuksien pääty-

muureihin maalattaviksi ilmoituksiksi sekä teki maistraatille esityksen toimenpiteisiin ryhtymisestä erinäisten, ilman asianomaista lupaa asetettujen rumentavien kilpien poistamiseksi. Huomattava määrä yksityisiä henkilöitä ja toiminimiä, jotka maistraatti tämän johdosta velvoitti poistamaan tahi uudelleen maalauttamaan rakennusten päätyihin maalatut ilmoitukset, valittivat maaherralle maistraatin päätöksestä. Toimikunta antoi vaaditun selvityksen asiasta, mutta ei vielä ole saanut tietoa maaherran päätöksistä näihin valituksiin, joka on pakottanut toimikunnan toistaiseksi olemaan ryhtymättä muihin asian vaatimiin toimenpiteisiin.

Vuoden 1925 päättyessä oli toimikunta toiminut lähes 2 vuotta, jona aikana suuri osa niistä rakennuksista oli valmistunut, joiden julkisivupiirustukset toimikunta oli tarkastanut, joten toimikunta katsoi ajan sopivaksi johtosääntönsä 2 §:n 5 momentin määräyksen mukaisesti ottaa harkittavakseen kysymyksen kunniakirjojen antamisesta niille talonomistajille ja arkkitehdeille, jotka olivat teettäneet rakennustaiteellisesti erittäin ansiokkaita rakennuksia. Toimikunta ryhtyi jo kertomusvuonna valmistaviin toimenpiteisiin asiassa ja tulee vuoden 1926 kuluessa tekemään tästä esityksen kaupunginvaltuustolle, mikäli toimikunta katsoo sen tarpeen vaatimaksi.

XI. Majoituslautakunta.

Majoituslautakunnan vuodelta 1925 antama kertomus oli seuraavan sisältöinen:

Majoituslautakuntaan kuului vuonna 1925 eversti G. E. M. af Enehjelm puheenjohtajana, kunnes hän maaliskuun 19 p:nä kuoli, jonka jälkeen valittiin puheenjohtajaksi everstiluutnantti G. I. Lydman, pankinjohtaja C. J. Wegelius varapuheenjohtajana ja uunintekijä K. G. Järvinen sekä varajäsenet everstiluutnantti V. Holopainen ja työmies H. K. Nevander. Pöytäkirjan lautakunnan kokouksissa laati laamanni E. Lindroos.

Vuoden kuluessa ei lautakunta välittänyt mitään sotilasmajoitusta.

Helmikuun 14:ntenä ja joulukuun 11:ntenä päivätyillä kirjelmillä ilmoitti rahatoimikonttori valtion korvanneen kaupungille sotilasmajoituksesta ja sen yhteydessä olevista kustannuksista vuonna 1924 koituneet menot edelliseltä vuosipuoliskolta 4,209: 75 ja jälkimmäiseltä 4853: 45 eli kaikkiaan 9,063: 20 markalla.

Lautakunnan hoidossa edelleen olevasta irtaimistosta säilytettiin osa lautakunnan Sofiankadun 1:ssä sijaitsevassa virkahuoneistossa ja osa eräässä ullakkokomerossa Pohj. Makasiinikadun 2:ssa.

Vuonna 1925 saapui lautakunnalle maistraatilta 1, kaupunginvaltuustolta 2, rahatoimikamarilta 12, rahatoimikonttorilta 10 ja muilta viranomaisilta 3 eli yhteensä 28 kirjelmää ja lähetettä. Lähetettyjen kirjeiden luku oli 45.

Kaupungin menot majoituslautakunnasta nousivat 9,464: 75 markkaan.

Ehdotus lautakunnan meno- ja tuloarvioksi vuodeksi 1926 perusteluineen lähetettiin rahatoimikonttorille elokuun 11 p:nä.

XII. Holhouslautakunta.

Holhouslautakunnan kertomus vuodelta 1925 oli seuraava:

Varatuomari G. Norrménin sijaan, joka 1924 vuoden lopussa oli vuorossa erota lautakunnasta ja joka oli pyytänyt, ettei häntä uudelleen tähän toimeen valittaisi, valitsi kaupunginvaltuusto kokouksessaan sanotun vuoden joulukuun 10 p:nä lautakunnan jäseneksi vuosiksi 1925—1928 esittelijäneuvos I. Groundstroemin; lautakuntaan kuuluivat vuonna 1925, paitsi viimeksimainittua, edelleenkin puheenjohtajana esittelijäsihteeri J. A. Nordman sekä jäseninä hallintoneuvos A. Rikberg ja maisteri N. Lahtinen. Lautakunnan sihteerinä toimi varatuomari K. Kaira.

Kuten edellisinä vuosina kokoontui lautakunta joka perjantaina tahi, jos silloin oli pyhäpäivä, seuraavana arkipäivänä, paitsi kesä-, heinä- ja elokuussa, jolloin kokouksia oli ainoastaan kuukauden ensimmäisenä ja kolmantena perjantaina. Kokouksia oli kaikkiaan 45.

Lautakunnan holhouskirjan kappaleeseen oli 1925 vuoden alussa merkittynä yhteensä 684 holhoustointa, joista 368 perustui määräykseen ja 316 oli lainmääräämiä holhoustoimia, sekä 132 uskotun miehen tointa. Raastuvanoikeuden pitämästä holhouskirjasta kirjoitettiin vuoden kuluessa lautakunnan holhouskirjaan 1924 vuoden jälki- ja 1925 vuoden alkupuoliskolla lisäksitulleita holhous- ja uskotun miehen toimia yhteensä 158. Niistä 974 holhous- ja uskotun miehen toimista, jotka siten ovat vuonna 1925 olleet holhouskirjaan merkittynä, on kuitenkin vuoden varrella erinäisistä syistä poistettu 109. Sen johdosta oli lautakunnan kappaleeseen holhouskirjaa 1925 vuoden lopussa merkittynä yhteensä 865 holhous- ja uskotun miehen tointa, joista 394 oli määräykseen perustuvia holhoustoimia, 337 lainmääräämiä holhoustoimia eli siis holhoustoimia yhteensä 731 sekä uskotun miehen toimia 134.

Vuoden kuluessa sai lautakunta kaupungin suomalaisten, ruotsalaisten ja saksalaisen evankelis-luteherilaisten seurakuntain sekä kreikkalais-katolisen seurakunnan kirkkoherranvirastoilta, suomalaisten ja ruotsalaisten metodisti-episkopaalisten ja baptistiseurakuntain sekä Suomen vapaakirkon johtajilta kuin myös asianomaiselta henkikirjoittajalta vastaanottaa säädetyt luettelot sellaisista 1924 vuoden jälki- ja 1925 vuoden alkupuoliskolla kuolleista näiden seurakuntain jäsenistä, joiden jälkeen jääneille alaikäisille lapsille mahdollisesti olisi holhooja määrättävä; ja katsoi lautakunta 46:lla kuolinpesällä olevan sellaisen omaisuuden, että alaikäisten omaisuuden hoidosta olisi annettava tili. Kaupungin muista seurakunnista lautakunta sitä vastoin ei ole puheena olevana vuonna tällaisia luetteloja saanut.

Vuoden kuluessa on lautakunta 90 tapauksessa joko itse esittänyt taikka antanut lausunnon holhoojan määräämisestä, 74 tapauksessa uskotun miehen määräämisestä, 31 tapauksessa täysi-ikäisen henkilön asettamisesta holhouksen alaiseksi, 8 tapauksessa holhouksen alaisen henkilön vapauttamisesta siitä, 11 tapauksessa vanhempain erottamisesta lastensa kasvattamisoikeudesta ja 32 tapauksessa ottolapseksi ottamisesta. Samoin on lautakunta antanut lausunnon 30 asiassa, jotka ovat koskeneet holhunalaisen kiinteimistön myyntiä, 13 kiinnitystä koskevassa asiassa, 1 tapauksessa jakamattomassa pesässä elämisestä ja 2 yhtiöön rupeamista koskevasta asiasta. Myöskin on lautakunta käsitellyt 17 lainan ottamista koskevaa asiaa ja 1 kysymyksen kiinteän omaisuuden hankkimisesta vastiketta vastaan sekä lastenvalvojan esityksestä vahvistanut 140 asianomaisten kesken tehtyä sopimusta elatusvelvollisuudesta avioliiton ulkopuolella syntyneisiin lapsiin nähden.

Kaikkiaan 102 holhoojaa ja uskottua miestä on laiminlyönyt holhouslain 51 §:n määräämässä ajassa antaa lautakunnalle tilin holhottaviensa omaisuuden hoidosta, minkä vuoksi lautakunta saman lain 53 §:n säännöksen mukaisesti on siitä ilmoittanut raastuvanoikeudelle. Niissä tapauksissa, jolloin lautakunta velvoitti asianomaiset holhoojat ja uskotut miehet oikaisemaan tilinsä taikka vaati heiltä selvityksiä ja todisteita, on ohjeet ja neuvot täytetty muissa, paitsi 12 tapauksessa, joissa lautakunnan siis on ollut pakko tehdä asiasta ilmoitus raastuvanoikeudelle.

Avioliiton ulkopuolella syntyneistä lapsista heinäkuun 27 p:nä 1922 annetun lain 17 §:n mukaan sai lautakunta asianomaiselta papistolta vastaanottaa ilmoituksen 146 avioliiton ulkopuolella syntyneestä lapsesta joista 6 suhteen tehtiin ilmoitus lapsen tunnustamisesta, sekä toimitti nämä ilmoitukset lastenvalvojalle.

XIII. Oikeusaputoimisto.

Oikeusavustajan kertomus Helsingin kaupungin vähävaraisten oikeusaputoimiston toiminnasta vuonna 1925 [1]) oli seuraava:

Joulukuun 10 p:nä 1924 pidetyssä kaupunginvaltuuston kokouksessa valittiin oikeusaputoimiston johtokunnan jäseniksi vuodeksi 1925 professori W. Chydenius, hallintoneuvos O. Möller, lakitieteenkandidaatti S. J. Pentti, asianajaja R. Itkonen ja työväen liiton sihteeri E. A. Metsäranta. Näistä valitsi johtokunta sittemmin puheenjohtajakseen professori Chydeniuksen ja varapuheenjohtajakseen lakitieteenkandidaatti Pentin.

Vuonna 1925 oli oikeusaputoimiston johtokunnalla kaikkiaan viisi kokousta, joissa käsiteltiin vain juoksevia asioita.

Vuoden aikana hoiti oikeusavustajan virkaa varatuomari N. Lindegrén. Toinen toimiston viranpitäjä, varatuomari V. Falck, joka hoiti apulaisoikeusavustajan tointa, kuoli heinäkuun 3 p:nä ja määrättiin tointa väliaikaisesti hoitamaan lakitieteenkandidaatti T. E. Loukola. Johtokunta päätti syyskuun 25 p:nä pitämässään kokouksessa julistaa viran haettavaksi johtokunnalta toimiston ohjesäännön mukaisesti. Hakuajan kuluessa haki tointa kahdeksan hakijaa, joista johtokunta sittemmin marraskuun 26 p:nä valitsi virkaan varatuomari S. I. Ervastin, ja ryhtyi tämä joulukuun 1 p:nä virkaansa hoitamaan. Kesälomasijaisina toimivat varatuomari C. Uggla ja hovioikeudenauskultantti H. Miilumäki.

Oikeusaputoimiston menosääntö, joka vuonna 1924 päättyi 60,308 markkaan, kohosi kertomusvuonna 65,300 markkaan. Nousu johtui siitä, että palkkausta koskeva erä ikälisäyksen tähden jonkun verran kohosi.

Oikeusaputoimisto sai vuoden varrella entiseen tapaan toimeksiantoja Tukholman kaupungin oikeusaputoimistolta (Stockholms stads rättshjälpsanstalt), jonka välitystä toimisto puolestaan kahdessa asiassa käytti. Sitäpaitsi Helsingborgin, Malmön ja Oslon oikeusaputoimistot kerran kääntyivät toimiston puoleen. Muut ulkomaalaiset samanlaatuiset laitokset eivät vuoden kuluessa kertaakaan sitä tehneet. Sitä vastoin oltiin vuorovaikutuksessa erinäisten maassa toimivien köyhäinasianajajain kanssa.

Muuten jatkui oikeusaputoimiston toiminta vuonna 1925 entiseen tapaan. Toimistoa käytettiin huomattavasti enemmän kuin edellisenä vuonna. Työja palkkariidat lisääntyivät huomattavasti vuoden kuluessa, samoin perheriidat ja avioeroasiat. Aviottomien lasten elatusapua koskevat asiat vähentyivät jonkun verran, johtuen tämä siitä, että voimassa olevan lain mukaan

[1]) Eräitä kertomusta seuranneita taulukkotietoja ei ole tähän merkitty.

tällaisten asiain hoito ensikädessä kuuluu kunnalliselle lastenvalvojalle. Seuraavat numerotiedot osoittavat lähemmin toimiston toimintaa.

Käyntien luku oli kertomusvuonna 5,900 oltuaan 5,063 vuonna 1924, 4,158 vuonna 1923 ja 4,205 vuonna 1922. Vuoden eri kuukausien kesken käynnit jakautuivat seuraavasti:

Tammikuu	(25 päivää)	....	430	Heinäkuu	(27 päivää)	....	517
Helmikuu	(24 »)	....	456	Elokuu	(26 »)	....	487
Maaliskuu	(25 »)	....	518	Syyskuu	(26 »)	....	545
Huhtikuu	(24 »)	....	427	Lokakuu	(27 »)	....	603
Toukokuu	(25 »)	....	442	Marraskuu	(25 »)	....	494
Kesäkuu	(24 »)	....	506	Joulukuu	(25 »)	....	475
					Yhteensä	(303 päivää)	5,900

Kuten ylläolevista luvuista ilmenee, oli oikeusaputoimisto vuoden varrella avoinna 303 päivää. Käyntien luku päivää kohti oli siis keskimäärin 19.47 (v. 1924 16.76 ja v. 1923 13.86).

Suurin päivittäinen käyntien luku oli 45 ja vähin 3.

Seuraavassa esitetyt tilastotiedot valaisevat asiain lukua, neuvonetsijäin säätyä ja ammattia y. m.; tällöin on ainoastaan ne asiat otettu huomioon, joissa toimisto on pannut alkuun oikeudenkäynnin tai jotka ovat antaneet aiheen kirjallisen toimituskirjan laatimiseen.

Tällaisten asiain kokonaismäärä oli 827, joista 778 oli kertomusvuonna tulleita ja 49 ratkaisematta edelliseltä vuodelta. Kirjallisia toimituksia oli 962, niistä hakukirjoja 351.

Säätynsä ja ammattinsa sekä sukupuolensa mukaan ryhmittyivät kävijät seuraavasti:

	Mp.	Np.	Yht.		Mp.	Np.	Yht.
Naimisissa olevia naisia ja leskiä ..	—	287	287	Lämmittäjiä	2	—	2
Työläisiä	92	50	142	Musiikkereja	2	—	2
Palkollisia	—	134	134	Valokuvaajia	2	—	2
Käsityöläisiä	19	11	30	Ent. liikemiehiä	2	—	2
Ompelijattaria	—	21	21	Pesijättäriä	—	2	2
Kauppa-apulaisia ..	2	15	17	Varastonhoitaja	1	—	1
Siivoojattaria	—	14	14	Kylvettäjättäriä	—	1	1
Keittäjättäriä	—	13	13	Kulkukauppiaita	1	—	1
Puuseppiä	11	—	11	Kadunlakasijoita	1	—	1
Neitejä.....	—	10	10	Monttöörejä	1	—	1
Autonkuljettajia ..	10	—	10	Raitiotiekonduktööreja	1	—	1
Juoksupoikia	9	—	9	Talonmiehiä	1	—	1
Maalareita	8	—	8	Ent. reviisori	1	—	1
Peltiseppiä	7	—	7	Ent. poliisikonstaapeli	1	—	1
Tarjoilijattaria	—	7	7	Nahkureita	1	—	1
Viilareita	5	—	5	Puutarhureja	1	—	1
Konttoriapulaisia ..	—	4	4	Insinöörejä	1	—	1
Silittäjiä	—	4	4	Kersantteja	1	—	1
Emännöitsijöitä ..	—	4	4	Ent. aliupseereja ..	1	—	1
Partureja.....	4	—	4	Koneasiamiehiä	1	—	1
Ajureja	4	—	4	Työnjohtajia	1	—	1
Modisteja	—	3	3	Juoksutyttöjä	—	1	1
Vahtimestareja	3	—	3	Asemamiehiä	1	—	1
Hierojia	2	—	2	Yhteensä	200	581	781

Vuoden varrella käsiteltyjen juttujen ja asiain ryhmittyminen laatunsa mukaan käy selville seuraavasta, vahvistetun kaavakkeen mukaan laaditusta yhdistelmästä:

Obligationioikeuteen kuuluvia asioita:	
Vuokrasopimuksia	15
Työ- ja tariffisopimuksia	283
Muita saamisoikeuksia	58
Esineoikeuteen kuuluvia asioita	4
Perheoikeuteen kuuluvia asioita:	
Avioriitoja	18
Avioeroja	66
Kihlaeroja	4
Pesäeroja	4
Perheen elatus	60
Aviottomien lasten elatus	58
Perintöoikeuteen kuuluvia asioita	17
Testamenttioikeuteen kuuluvia asioita	3
Yleisiä veroja koskevia asioita	14
Holhousasioita	2
Pienempiä rikosjuttuja	8
Toimeksiantoja	27
Sotilasavustuksia	41
Erinäisiä tiedusteluja, hakemuksia, valituksia y. m.	145
Yhteensä	827

Vireille pannuista jutuista ja asioista tuli, mikäli oikeusaputoimiston toimenpiteestä riippui, vuoden varrella lopullisesti ratkaistuiksi ja kirjoista poistetuiksi 816, niinkuin näkyy alempana olevista luvuista:

Sopimalla ratkaistu	306	Annettu eri viranomaisille	263
Oikeudenkäynnillä ratkaistu	132	Juttuja, joissa toimisto otti haasteen, mutta ei ajanut juttua	22
Erin. syistä jätetty sillensä	93		
		Yhteensä	816

Edellämainitut, eri viranomaisille annetut 263 asiaa jakautuivat eri virastojen ja viranomaisten kesken seuraavasti:

Tasavallan presidentti	2	Helsingin lastensuojelulautakunta	1
Valtioneuvosto	34	» kaupunginvaltuusto	2
Sosialiministeriö	3	» raastuvanoikeus	10
Kulkulaitos- ja yl. töiden ministeriö	1	» rahatoimikamari	2
Valtiovarainministeriö	3	» köyhäinhoitolautakunta	1
Vakuutusneuvosto	2	» tutkijalautakunta	2
Korkein oikeus	60	» holhouslautakunta	1
Korkein hallinto-oikeus	13	Uudenmaan läänin kutsuntatoimisto	2
Turun hovioikeus	23	Sotilasvirastojen leski- ja orpokassa	1
Viipurin »	1	Virtain pitäjän kihlakunnanoikeus	1
Uudenmaan läänin maaherra	57	Hämeenlinnan maistraatti	1
Viipurin » »	2	Rautatiehallitus	1
Porvoon tuomiokapituli	11	Yhteensä	263
Tampereen »	17		
Savonlinnan »	1		
Oulun »	1		
Helsingin maistraatti	7		

Se seikka, että 93 asiaa jätettiin sillensä, johtui, samoinkuin edellisinä vuosina, enimmältä osalta siitä, etteivät oikeudenetsijät, oikeusaputoimiston

ryhdyttyä ensimmäiseen toimenpiteeseen, enää palanneet, mutta myöskin siitä, ettei ollut toiveita juttujen voittamisesta oikeudenkäynnillä, sekä lopuksi siitä, että hakijat eivät joko tahtoneet tai voineet esittää varattomuudentodistusta.

Syynä siihen, että toimisto ei ajanut 22 juttua, joissa haaste jo oli otettu, oli osittain, että haaste oli otettu Helsingin ulkopuolella sijaitseviin oikeuksiin, joissa toimiston virkamiehet toimiston voimassa olevan johtosäännön mukaan eivät ole velvolliset oikeudenetsijöitä avustamaan, osittain etteivät hakijat ilmoittaneet toimistolle, milloin jutut tulisivat esille täkäläisessä raastuvanoikeudessa.

Oikeudenkäynnillä ratkaistuista 132 jutusta voitettiin 117 ja hävittiin 15.

Kaupungin raastuvanoikeudessa esiinnyttiin kaikkiaan 259 kertaa 164 päivänä. Kun työpäivien luku nousi 303:een, esiinnyttiin niinmuodoin raastuvanoikeudessa useimmin kuin joka toinen päivä.

XIV. Sosialilautakunta.

Sosialilautakunnan kertomus vuodelta 1925 oli seuraava:

Lautakunnan kokoonpano, jaostot, virkailijat y. m. Lautakunnan puheenjohtajana oli kunnallisneuvos V. J. von Wright, varapuheenjohtajana kansanedustaja ent. senaattori M. Paasivuori sekä jäseninä kunnallisen keskustoimiston johtaja Y. A. Harvia, rakennusmestari A. V. Malmi, insinööri J. M. G. Markelin-Svensson, taloudenhoitaja H. Moisio ja arkkitehti A. V. Toivonen.

Kunnallisten työväenasuntojen hallintojaoston puheenjohtajana toimi herra Toivonen, varsinaisina jäseninä rouva Markelin-Svensson ja herra Paasivuori sekä varajäseninä herrat Harvia ja Moisio.

Tontinvuokrajaoston puheenjohtajana oli herra Harvia, varsinaisina jäseninä herrat Moisio ja Toivonen sekä varajäseninä rouva Markelin-Svensson ja herra Paasivuori.

Yleishyödyllisen rakennustoiminnan edistämislainarahaston hallintojaostoon kuuluivat herra von Wright puheenjohtajana, herrat Harvia ja Malmi varsinaisina jäseninä sekä herrat Paasivuori ja Toivonen varajäseninä.

Siirtolapuutarhajaoston puheenjohtajana oli herra von Wright, varsinaisina jäseninä rouva Markelin-Svensson ja herra Toivonen sekä varajäseninä herrat Malmi ja Paasivuori.

Lautakunnan ja sen jaostojen sihteerinä toimi arkkitehti E. A. Eriksson ja apulaissihteerinä kertomusvuoden alusta lukien J. E. J. Varmanen. Kanslistintointa hoiti neiti H. M. Helkeniemi. Vahtimestarina toimi nuorukainen V. K. Sippola.

Kunnallisten työväenasuntojen isännöitsijänä toimi herra G. V. Karhumaa ja emännöitsijänä rouva L. R. Saarikivi. Omakotialueiden rakennustoimintaa valvoi arkkitehti U. A. Moberg ja siirtolapuutarhojen viljelyksen neuvojana toimi neiti E. Koch.

Lautakunnan toiminta kohdistui kertomusvuonnakin etupäässä kunnalliseen asuntopolitiikkaan. Vuoden kuluessa kokoontui lautakunta 15 kertaa. Menosääntöön oli varattu määräraha 25 kokousta varten.

Kunnallinen uutisrakennustoiminta. Vuonna 1924 rahatoimikamarille lähettämässään[1]) ehdotuksessa vastaiseksi 5-vuotiskauden rakennusohjelmaksi, esitti lautakunta, että kamari ehdottaisi valtuustolle vuoden 1924 rakennuskautena korttelille n:o 553 Vallilassa rakennettavaksi 5 samantyyppistä puurakennusta kuin kortteleissa n:ot 584 ja 585 jo ennestään oli; että tarkoitusta varten merkittäisiin 3,000,000 markkaa 1925 vuoden menosääntöön; että talojen rakennustyöt aloitettaisiin heti valtuuston tehtyä asiassa

[1]) Ks. vuod. 1924 kert. siv. 84*.

päätöksensä; sekä että rahatoimikamari saisi toimekseen ryhtyä päätöksestä aiheutuviin toimenpiteisiin. Ehdotus hyväksyttiinkin sikäli, että valtuusto päätti korttelille n:o 553 rakennettavaksi 3 ylläkerrotunlaista puutaloa, johon tarkoitukseen myönnettiin 1,800,000 markan suuruinen määräraha maksettavaksi etukäteen kaupunginkassasta ja merkittäväksi 1925 vuoden menosääntöön. Mainittujen talojen rakentaminen alotettiin vuoden 1924 loppupuolella ja valmistuivat ne maaliskuussa 1925.

Lautakunnan rakennettavaksi ehdotetun[1]) kivitalon rakentaminen Vallilan kortteliin n:o 584 Pakaankadun varrelle, johon tarkoitukseen vuoden 1925 talousarvioon merkittiin 2,283,000 markan ja likaviemärilaitosta varten 273,000 markan määräraha, alkoi 1924 vuoden lopulla ja päättyi elokuussa vuonna 1925.

Sosialilautakunnan tarkoituksena oli alun pitäen ollut, että sittenkuin äskenmainittu kivitalo valmistuisi, olisi rakentamista tässä korttelissa edelleen jatkettava, jonka tähden lautakunta toukokuun 18 p:nä esitti rahatoimikamarille, että viipymättä rakennettaisiin toinen kivitalo puheenalaisen korttelin Pakaankadun puoleiselle rakentamattomalle osalle, eli siis alalle, joka Vallilan asemakaavassa on merkitty n:olla 43 sekä lähinnä olevalle osalle n:olla 41 merkitystä alasta; että tarpeelliset määrärahat otettaisiin 1926 vuoden talousarvioon; sekä että rakennuskonttorille annettaisiin toimeksi ennen talousarvion valmistumista esittää piirustukset ja kustannuslaskelma puheenalaista taloa varten. Kun rahatoimikamari sittemmin syyskuun 1 p:nä lähetti lautakunnalle rakennuskonttorissa laaditut piirustukset kustannusarvioineen kahden rakennuksen (pohjoisen siipirakennuksen ja keskiosan) rakentamista varten, pyytäen lausuntoa asiassa, puolsi lautakunta syyskuun 4 p:nä antamassaan lausunnossa näiden talojen rakentamista rakennuskonttorin piirustusten mukaan. Kustannusarviota piti lautakunta kuitenkin niin korkeana, etteivät sanottujen talojen vuokralaiset kykenisi maksamaan niitä vuokria, jotka heille korkeiden rakennuskustannusten takia olisi määrättävä, jottei talojen kannattavaisuus joutuisi vaaranalaiseksi. Tähän nähden ja koska sosialilautakunnan mielestä oli tärkeätä etteivät kaupungin rakennuttamat työväenasunnot tulisi tarpeettoman kalliiksi, esitti lautakunta, että valtuusto päättäisi antaa kysymyksessä olevat rakennukset urakalla rakennettaviksi, lautakunnalle oli jo tehty urakkatarjous jonka mukaan rakennuskustannukset tulisivat noin 10 % rakennuskonttorin esittämää kustannuslaskelmaa halvemmaksi, jotapaitsi oli oletettavissa, että kun kilpailu useampien urakoitsijain kesken tulisi kysymykseen, kustannukset yhä alentuisivat. Siinä tapauksessa, että työ annettaisiin urakoitsijalle, olisi hänet velvoitettava, mikäli mahdollista, käyttämään Helsingissä kotipaikkaoikeutta nauttivia työntekijöitä. Edelleen korosti lautakunta rakennustöiden pikaista aloittamista ja tarpeellisten määrärahojen ottamista tätä varten 1926 vuoden talousarvioon. Marraskuun 25 p:nä päätti valtuusto että mainitut rakennukset oli rakennettava ja että rakennustöitä varten oli 1926 vuoden talousarvioon merkittävä 4,664,000 markkaa maksettavaksi lainavaroista, mutta hyväksyi rahatoimikamarin ehdotuksen, että rakennustöitä ei olisi annettava urakalle, vaan että rakennuskonttori saisi teettää ne.

Toimenpiteinä keuhkotaudin vastustamiseksi oli tarkoitusta varten asetettu valiokunta[2]) ehdottanut, että tuberkulootisille Helsingin kaupungin asukkaille hankittaisiin sopivia asuntoja ja että Vallilan korttelit n:ot 382,

[1]) Ks. vuod. 1924 kert. siv. 84*. — [2]) Ks. vuod. 1922 kert. siv. 18 ja 146.

383 ja 357 varattaisiin sellaisia perheitä varten, joissa on keuhkotautisia perheenjäseniä sekä korttelit n:o 334 b ja 354 b yksinäisille keuhkotautisille henkilöille, edellinen miehille, jälkimmäinen naisille. Korttelille n:o 382 rakennettiinkin sittemmin rakennus perheellisiä keuhkotautisia varten. Koska kaupungissa yhä vieläkin vallitsi vaikea asuntopula ja omaa asuntoa vailla olevien perheiden joukossa oli sellaisiakin, joissa oli keuhkotautia potevia ja jotka niin ollen olisi eristettävä, ehdotti rahatoimikamari sosialilautakunnan esityksestä, jota terveydenhoitolautakunta oli puoltanut, valtuustolle, että korttelii n:o 382 oli teetettävä entisen lisäksi toinenkin asuinrakennus tuberkulootisille perheille, minkä ehdotuksen valtuusto hyväksyi [1]).

Puolikunnallisen rakennustoiminnan tarkoituksena on rakennuttaa siten rahoitettuja taloja, että kunta osakemerkinnän muodossa suorittaa suurimman osan rakennuskustannuksista kun taas talon vuokralaiset kuukausittain maksamalla vahvistetun lyhennyksen määrätyssä ajassa voivat kunnalta lunastaa huoneistoonsa kuuluvat osakkeet ja siten tulla oman asunnon haltijoiksi. Toiminta alotettiin vuonna 1924, jolloin perustettiin ja rahoitettiin Helsingin kaupungin rakennusosakeyhtiö n:o 1 ja alotettiin kahden talon rakennustyöt. Nämä talot, joista toinen sijaitsee tontilla n:o 19 korttelissa n:o 543 ja toinen tontilla n:o 21 korttelissa n:o 544 Vallilassa valmistuivat kertomusvuoden maaliskuulla. Koska mainitunlaisten yhtiöitten toiminta on osoittautunut tarpeelliseksi asuntojen hankkimiseksi sellaisille kaupungin työmiehille ja viranpitäjille, jotka eivät jaksa kertakaikkisella maksulla lunastaa itselleen osakehuoneistoa, teki lautakunta toukokuun 29 p:nä valtuustolle ehdotuksen edellämainitun rakennustoiminnan jatkamisesta, perustamalla toinen yhtiö tarkoitusta varten. Tämä yhtiö, jonka nimenä olisi Helsingin kaupungin rakennusosakeyhtiö n:o 2 — Helsingfors stads byggnadsaktiebolag n:o 2, saisi Vallilan kortteliin n:o 546 tontille n:o 23 ja kortteliin n:o 547 tontille n:o 25 rakentaa kaksi samanlaista, osin 4-, osin 3-kerroksista kivitaloa kuin yllämainitut aikaisemmin rakennetut puolikunnalliset talot. Valtuusto hyväksyi [2]) ehdotuksen.

Omakotialueet. Vuoden varrella jatkettiin Kumtähden ja Taivaskallion uusien omakotialueiden järjestelyä tarkoittavia töitä. Valtuusto hyväksyi [3]) asemakaava-arkkitehdin laatimat ja sosialilautakunnan puoltamat ehdotukset mainittujen omakotialueiden jaoituskaavoiksi ja rakennusjärjestykseksi sekä luovutus- ja vuokraehdoiksi. Samalla oikeutti valtuusto rahatoimikamarin, sosialilautakuntaa ja yleisten töiden hallitusta kuultuaan, vahvistamaan Kumtähden alueen korttelit ja jaon sekä Taivaskallion alueen korttelien tontin- ja rakennusrajat, myöntäen puheenalaisten alueiden kuntoonpanemista varten 700,000 markkaa. Laadittuaan ehdotuksen omakotialueiden lopulliseksi jaoitukseksi, ja kunnallisneuvos von Wrightin aloitteesta asetetun erityisen komitean, johon kuuluivat johtaja Harvia sekä arkkitehdit Eriksson ja Toivonen, tarkastettua sen yksityiskohtaisesti puolsi lautakunta lokakuun 13:ntena antamassaan lausunnossa Kumtähden alueen lopullista jaoitusehdotusta erinäisin pienin huomautuksin ja Taivaskallion jaoitusehdotusta sellaisenaan. Rahatoimikamari hyväksyi mainitut ehdotukset lokakuun 27 p:nä.

Sittenkuin asianomainen jaosto oli tehnyt ehdotuksen Kumtähden omakotialueen tontinvuokriksi ja hyväksynyt arkkitehti U. A. Mobergin laatimat ehdotukset mallipiirustuksiksi, päätti lautakunta marraskuun 24 p:nä puoltaen mainittuja ehdotuksia, lähettää ne rahatoimikamarille vahvistettaviksi.

[1]) Kaup. valt. pöytäk. marrask. 25 p. 12 §. — [2]) S:n kesäk. 17 p. 24 §. — [3]) S:n helmik. 4 p. 10 §.

Yleishyödyllisten rakennusyhtymien laina-anomukset. Lautakunta puolsi seuraavien rakennusyhtymien anomuksia kuoletuslainojen myöntämisestä valtion ja kunnan varoista, ollen yhtymien rakennus- ja rahoitussuunnitelmat seuraavanlaiset:

Asunto-osakeyhtiö Hauho. Rakennuspaikka: Vallila, kortteli n:o 545, tontti n:o 8. Rakennusohjelma: kivitalo, sisältäen 166 asuinhuonetta, käsittäen 40 kahden huoneen ja keittiön huoneistoa ja 23 yhden huoneen ja keittiön huoneistoa sekä 4 myymälää. Rakennuskustannukset: 5,950,000 markkaa. Rahoitussuunnitelma: osakepääoma 1,660,000 markkaa, lainoja osakkailta 70,000 markkaa sekä kiinnityslainoja seuraavassa järjestyksessä: lainoja yksityisiltä rahalaitoksilta sekä kaupungin lahjoitusrahastoista yhteensä 2,468,000 markkaa sekä kuoletuslaina 1,095,000 markkaa valtion ja 657,000 markkaa kunnan varoista.

Osakeyhtiö Virkamiesasuntola Apollonkatu 18. Rakennuspaikka: XIII kaupunginosa, kortteli n:o 442, tontti n:o 18. Rakennusohjelma: 6-kerroksinen kivitalo, sisältäen yhteensä 99 asuinhuonetta, käsittäen 11 kolmen huoneen ja keittiön huoneistoa, 13 kahden huoneen ja keittiön huoneistoa, 6 dublettihuoneistoa sekä 2 yhden huoneen ja keittiön huoneistoa. Rakennuskustannukset: 3,775,000 markkaa. Rahoitussuunnitelma: osakepääoma 1,034,000 markkaa sekä kiinnityslainoja seuraavassa järjestyksessä: lainoja yksityisiltä rahalaitoksilta yhteensä 1,781,000 markkaa sekä kuoletuslaina 600,000 markkaa valtion ja 360,000 markkaa kunnan varoista.

Helsingin kaupungin rakennusosakeyhtiö n:o 2 — Helsingfors stads byggnadsaktiebolag n:o 2. Rakennuspaikka: Vallila, kortteli n:o 546, tontti n:o 23 ja kortteli n:o 547, tontti n:o 25. Rakennusohjelma: 2 kivitaloa, sisältäen yhteensä 178 asuinhuonetta, käsittäen 8 kahden huoneen ja keittiön huoneistoa, 73 yhden huoneen ja keittiön huoneistoa sekä 8 n. s. asuinkeittiötä ynnä 1 myymälä. Rakennuskustannukset: 6,296,000 markkaa. Rahoitussuunnitelma: osakepääoma 1,408,000 markkaa, käteismaksut vuokralaisilta 352,000 markkaa sekä kiinnityslainoja seuraavassa järjestyksessä: lainoja yksityisiltä rahalaitoksilta 2,400,000 markkaa sekä kuoletuslaina 950,000 markkaa valtion ja 1,186,000 markkaa kunnan varoista.

Asunto-osakeyhtiö Savila. Rakennuspaikka: XIV kaupunginosa, kortteli n:o 525, tontti n:o 27. Rakennusohjelma: 6-kerroksinen kivitalo, sisältäen yhteensä 152 asuinhuonetta, käsittäen 4 kolmen huoneen ja keittiön huoneistoa, 37 kahden huoneen ja keittiön huoneistoa, 3 yhden huoneen ja keittiön huoneistoa, 9 dublettihuoneistoa ja 1 yksityinen huone sekä 4 myymälää. Rakennuskustannukset: 5,800,000 markkaa. Rahoitussuunnitelma: osakepääoma 2,100,000 markkaa sekä kiinnityslainoja seuraavassa järjestyksessä: lainoja yksityisiltä rahalaitoksilta 2,950,000 markkaa sekä kuoletuslaina kunnan varoista 750,000 markkaa.

Valtuusto päätti [1]) hyväksyä sosialilautakunnan esityksen yllämainittujen rakennusyhtymien lainojen saannista kaupungin varoista.

Lokakuun 8:ntena päivätyssä kirjelmässään rahatoimikamarille ehdotti lautakunta, että yleishyödyllistä rakennustoimintaa varten 1926 vuoden talousarvioon otettaisiin seuraavat 5,000,000 markkaa kuoletuslainain antamiseksi mainitunlaisille rakennusyhtymille; 1,500,000 markkaa siirtomäärärahana osakkeiden merkitsemistä varten pienasunto-osakeyhtiöissä; sekä 1,000,000 markkaa yleishyödyllisen rakennustoiminnan edistämislainarahaston mahdollista kartuttamista varten.

[1]) Valt. pöytäk. huhtik. 8 p. 24 §, toukok. 13 p. 20 §, kesäk. 17 p. 24 § ja jouluk. 9 p. 39 §.

Yleishyödyllisille yrityksille myönnetyt avustukset. Kaupunginvaltuuston yleishyödyllisten yritysten ja laitosten avustusmäärärahan jakamiskysymystä valmistelemaan asettaman valiokunnan pyydettyä lausuntoa siitä, minkä yritysten ja laitosten y. m. olisi saatava avustusta tätä tarkoitusta varten varatusta määrärahasta, päätti sosialilautakunta puoltaa seuraaville yhdistyksille annettavaksi alempana mainitut avustuserät: Valkonauhayhdistykselle 10,000 markkaa, Helsingin kotitaloustyöntekijäin yhdistykselle 15,000 markkaa, Suomen vankeusyhdistykselle 4,000 markkaa, Helsingin työväenyhdistykselle 6,000 markkaa, Suomen merimieslähetysseuralle 10,000 markkaa ja Helsingin kasvatusopilliselle talouskoululle 25,000 markkaa.

Töiden järjestäminen työttömille naisille. Rahatoimikamarille antamassaan lausunnossa esitti lautakunta, että koska n. s. naisten työtupiin voidaan nykyoloissa ottaa vain rajoitettu määrä naisia ja kun naiset, oltuaan tähän asti yksinomaan ulkotöissä, eivät voi kyetä työtuvissa tehtäviin käsitöihin, olisi heille järjestettävä erilaatuisia ammattikursseja sekä taloudellisesti epäedullisiakin töitä, joita ei parempain työmarkkinain aikana kannata teettää. Joku määrä työttömiä naisia voitaisiin myöskin sijoittaa helpompiin kaduntasoitustöihin. Siinä tapauksessa, ettei hätäaputöitä voitaisi järjestää niin suuressa määrässä, että kaikki kaupungin kirjoissa olevat työttömät naiset voisivat saada niissä työtä, tai tapauksissa, joissa hätä olisi niin pakottava, ettei muunlaista apua ajoissa voisi saada, olisi kunnan annettava suoranaista avustusta, minkä jakaminen olisi jätettävä erityisen toimikunnan tehtäväksi. Raha-avustusta suotavampi avustusmuoto oli lautakunnan mielestä ruokalippujen hankkiminen ja jakaminen niille työttömille naisille, joille ei työtä voida järjestää.

Sosialilautakunnan kunnallisten työväenasuntojen hallintojaostolla oli kertomusvuoden kuluessa 9 kokousta. Menoarvioon oli varattu määräraha 15 kokousta varten.

Jaoston hoidossa olevat kunnalliset työväenasuntotalot lisääntyivät vuoden varrella Vallilan korttelissa n:o 553 Sammatintien varrella valmistuneilla kolmella puutalolla ynnä korttelissa n:o 584 Pakaankadun varrella valmistuneella kivitalolla. Seuraavasta yhdistelmästä ilmenee huoneistojen ja huoneiden lukumäärä kaikissa kunnallisissa työväenasunnoissa sekä niissä asuvien henkilöiden luku:

Työväenasunnot.	Huoneistojen luku.	Huoneiden luku.	Niissä asuvien henkilöiden luku.
Hietaniemenkatu n:ot 5—23	[1] 107	123	319
Kristiinankatu n:o 16	39	42	179
Somerontie n:ot 4—18	156	156	695
Kangasalantie n:ot 47—59	240	240	1,159
Karstulantie, kortt. n:ot 584—585	347	523	1,749
It. viertotie n:o 107, ent. lentoasema	34	34	134
Harakkasaari	13	[2] 13	62
Sammatintie, kortt. n:o 553	54	72	256
Pakaantie, kortt. n:o 584	30	60	183
Yhteensä	1,020	1,263	4,736

[1]) Siitä 35 n. s. »nuorenmiehenasuntoa». — [2]) Sitäpaitsi 8 keittiötä, joita käytettiin yhteisesti.

Kunnallisissa työväenasunnoissa asui siis kaikkiaan 4,736 henkilöä. Vuonna 1924 oli vastaava luku 4,341, joten uusien kunnallisten työväenasuntojen kautta n. 400 henkilöä sai asunnon.

Sosialilautakunta suostui erinäisten Kangasalantien varrella asuneiden henkilöiden pyyntöön saada muuttaa Sammatintien varrella oleviin uusiin taloihin ehdolla, että vanhemmat ja vauraammat vuokralaiset ensisijassa olivat oikeutetut muuttamaan. Pakaankadun uuteen kivitaloon määräsi jaosto otettavaksi vuokralaisia vanhoista kunnallisista työväenasunnoista, joihin viimemainittuihin oli siirrettävä Suvilahden kasarmissa asuvia sekä, mikäli tilaa riitti, myöskin ent. myymälä kojuissa majailevia henkilöitä. Kun oli pelättävissä, että mainittuihin kojuihin asettuisi irtolaisia, pyysi jaosto rakennuskonttoria, että tämä pitäisi huolta siitä, ettei tyhjiksi jääneisiin kojuihin enää asettuisi toisia henkilöitä.

Kunnallisten työväenasuntojen isännöitsijän ehdotuksesta päätti jaosto, että vuokria vanhoissa Hietaniemenkadun, Kristiinankadun, Somerontien Kangasalantien ja Karstulantien varrella olevissa taloissa kesäkuun 1 p:n 1925 ja kesäkuun 1 p:n 1926 väliseltä ajalta oli korotettava, jotta kävisi mahdolliseksi alentaa vuokria uusissa Sammatintien- ja Pakaankaduntaloissa. Sitävastoin ei Harakkasaaren ja ent. lentoaseman kunnallisten työväenasuntojen vuokria katsottu tarpeelliseksi korottaa.

Jaoston hoitamien talojen kannattavaisuustilanne vuoden vaihteessa selviää allaolevasta vuoden 1925 tilinpäätöksen yhdistelmästä:

	Menot, Smk.		Tulot, Smk.
Menoarvion mukaan	735,139: 51	Tuloarvion mukaan ..	2,092,140: —
Uutisrakennuksista johtuvia lisämenoja ..	20,357: 95	Tuloja uutisrakennuksista	238,835: —
Ylitetty määrärahoja	59,740: 89	Lisämäärärahaa	32,916: —
Ylijäämää, käytettäväksi ulkokorjauksiin, rakennuspääoman korkoon ja kuoletukseen	1,622,141: 39	Säästetty määrärahoja	73,488: 74
		Yhteensä	2,437,379: 74
Yhteensä	2,437,379: 74		

Tietoisena siitä, että niinhyvin yhä laajenevaa kerhotoimintaa varten kunnallisten työväenasuntojen suuren lapsijoukon keskuudessa kuin myöskin isännöitsijän ja emännöitsijän huoneistoja sekä tarpeellisia konttorihuoneistoja varten pitäisi saada sopiva rakennus, ryhtyi jaosto toimenpiteisiin uuden talon aikaansaamiseksi kysymyksessäoleviin tarkoituksiin. Tarkoitukseen käytetyissä huoneissa on jo pitemmän aikaa vallinnut ilmeinen tilan ahtaus mikä, mitä kerhohuoneisiin tulee, kävi ilmi emännöitsijän rouva Saarikiven vuodelta 1924 antamassa toimintakertomuksessa. Koska oli välttämätöntä, että isännöitsijä, jolle työväenasuntojen hallinta ja silmälläpito ensikädessä kuuluu saisi asunnon ja sopivan konttorihuoneiston Vallilan työväenasuntoryhmän keskuudessa, minkä myöskin valtuuston vuonna 1923 [1]) tekemä päätös isännöitsijän asuinpaikasta edellyttää, tulisi kysymyksessä olevan talon sisältää kerhohuoneet, isännöitsijän ja emännöitsijän konttorihuoneistot ja isännöitsijän asunnon. Silmälläpitäen etupäässä tätä, mutta ottaen huomioon myöskin kaupungin

[1]) Ks. 1923 vuod. kert. siv. 140.

kirjastoviranomaisten toivon saada, jos mahdollista, kirjaston Vallilan osastolle huoneisto kunnalliseen työväen hallintotaloon, teki jaosto sosialilautakunnalle ehdotuksen asiassa sekä liitti siihen vaihtoehtoiset piirustusluonnokset A ja B. Lautakunta esitti sittemmin rahatoimikamarille, että rakennettaisiin joko A-luonnoksen mukainen 3-kerroksinen kivitalo, joka paitsi hallinto- ja kerhohuoneita, sisältäisi myös kirjastohuoneet ja että tämä talo sijoitettaisiin Kone- ja siltarakennusosakeyhtiön tehtaan talon jatkoksi korttelin n:o 555, tai että B-luonnoksen mukainen 2-kerroksinen rakennus, jota jaosto puolestaan piti sopivimpana ja johon ei tulisi kirjastohuoneita, teetettäisiin Karstulan- ja Kangasalanteiden kulmaan. Kamari epäsi kuitenkin esityksen, koska tällainen rakennus tulisi verrattain kalliiksi, mutta ilmoitti samalla, että kaupungin yleisten töiden hallitusta kehoitetaan ottamaan esitys huomioon jotakin suurempaa kunnallista rakennusyritystä vastedes suunniteltaessa.

Työväenasuntojen hallintojaosto käsitteli niinikään valmistelevasti ja jätti lautakunnalle lausunnon piirustuksista ja kustannusarvioista Vallilan korttelin n:o 584 tonteille n:ot 39, 41 ja 43 rakennettavia työväenasuntorakennuksia varten sekä lautakunnan sihteerin arkkitehti E. A. Erikssonin ja työväenasuntojen isännöitsijän herra G. V. Karhumaan niitä varten laatimat kannattavaisuuslaskelmat.

Voidakseen hankkia kunnallisissa työväenasunnoissa asuvien perheiden lapsille virkistävää ajanvietettä heidän joutoaikoinaan ja siten estää heitä antautumasta laiskuuteen ja paheisiin ehdotti jaosto, että lautakunta anoisi rahatoimikamarilta lasten voimisteluvälineiden hankkimista varten ja kahden voimistelun ja urheilunohjaajan palkkaamiseksi 4,200 markan määrärahaa. Rahatoimikamarin suostuttua mainittuun esitykseen, otti jaosto poikien voimistelunohjaajaksi herra J. L. Wenholan ja tyttöjen voimistelunohjaajaksi rouva E. Ahlgrenin.

Siihen nähden, että Vallilan leikki- ja urheilukenttää varten kertomusvuoden menosääntöön otettu 100,000 markan määräraha riitti vain kentän perustustöihin, ehdotti jaosto, että vuoden 1926 talousarvioon otettaisiin kysymyksessäolevan kentän kuntoonsaattamista varten vielä lisäksi 100,000 markkaa. Jotta kuitenkin Vallilan urheiluseuraan kuuluvat lapset yllämainitun urheilukentän ollessa keskeneräisenä, olisivat tilaisuudessa kesällä harjoittamaan ulkoilmaurheilua ja leikkejä, ehdotti jaosto rahatoimikamarille, että tähän tarkoitukseen saataisiin käyttää erästä Fredriksperin aseman läheisyydessä olevaa kaupungin omistamaa vanhaa niittyä ja rahatoimikamari suostuikin mainittuun esitykseen.

Sosialilautakunnan tontinvuokrajaostolla oli kertomusvuoden kuluessa 25 kokousta. Menosääntöön oli varattu määräraha 36 kokousta varten.

Jaoston toimena oli tontti- ja rakennuskysymysten ynnä näiden yhteydessä olevain tärkeämpien asiain valmisteleminen lautakunnalle, rakennustoiminnan ohjailu ja valvominen omakotialueilla, vuokraoikeuden saantia ja siirtoa koskevien anomusten käsitteleminen sekä piirustusten tarkastaminen.

Jaoston lautakunnalle valmistelemista asioista mainittakoon m. m. seuraavat:

Tähän asti käytännössä olleiden vuokrasopimuskaavakkeiden 17 §:ssä on m. m. ollut määräys siitä, että vuokraajan rikkoessa sopimusehtoja tai niiden nojalla annettuja määräyksiä on vuokraoikeus menetetty, jos raha-

toimikamari sitä vaatii. Koska mainitun määräyksen sisältyminen vuokrasopimuksiin on osoittautunut haitalliseksi, aiheuttaen rakentajille vaikeuksia heidän hankkiessaan kiinnityslainoja ja kun kaupunginvaltuustossa ei tiettävästi ole tehty päätöstä mainitunlaisen määräyksen ottamisesta vuokrasopimuksiin, ehdotti jaosto lautakunnalle, että rahatoimikamarille tehtäisiin esitys kyseessäolevan määräyksen poistamisesta vastedes painettavista vuokrasopimuskaavakkeista. Samalla ehdotti jaosto, että puheenalaisessa pykälässä mainittujen sovintosakkojen määrä Suomen rahan alhaisen arvon johdosta korotettaisiin kymmenkertaiseksi eli minimimäärä 10 markasta 100 markkaan ja maksimimäärä 500 markasta 5,000 markkaan, sekä että uusiin kaavakkeisiin painatettaisiin erinäisissä tapauksissa aikaisemmin sovellutettu [1]) määräys siitä miten on meneteltävä siinä tapauksessa, että kultamarkan ja paperimarkan suhde muuttuisi. Käsitellessään asiaa päätti valtuusto kuitenkin ettei viimeksimainittua lisäystä otettaisi uusiin omakotialueita koskeviin vuokrasopimuksiin.

Kaupungin geodeetin esityksen johdosta, joka koski vuokra-ajan pidentämistä ja vuokrien korottamista niille tonteille Hermannissa, jotka sijaitsevat keskusvankilan aidan vieressä, ehdotti jaosto rahatoimikamarille antamassaan lausunnossa, että kaikkiin puheenaoleviin tontteihin, neljää lukuunottamatta, jo vuonna 1919 myönnettiin käyttöoikeus vain toistaiseksi kuusikuukautisin irtisanomisajoin, minkä tähden jaoston mielestä oli tarpeetonta nyt myöntää noille tonteille edullisempia vuokraehtoja pidentämällä niiden vuokra-aikaa, erittäinkin kun tontit sijaitsevat sillä alueella, joka on ehdotettu annettavaksi valtiolle kaupungin ja valtion välillä tapahtuvassa, Sörnäsin keskusvankilan alueen järjestelyä tarkoittavassa tilusvaihdossa. Asian valmistelu kaupungin puolelta on niin selvä, että ratkaisua voitaneen odottaa milloin tahansa, jonka tähden olisi siis näihin tontteihin myönnettävä käyttöoikeus vain toistaiseksi siten, että tonteille n:o 1 ja 3 Orioninkadun varrella korttelissa n:o III a ja tonteille n:o 3 ja 5 Vellamonkadun varrella sekä tonteille n:o 11 ja 13 Vegankadun varrella korttelissa n:o V määrättäisiin 6 kuukauden irtisanomisaika sekä tonteille n:o 5 Orioninkadun varrella korttelissa n:o III a, n:o 7 Orioninkadun ja n:o 6 Vellamonkadun varrella korttelissa n:o III b ja tontille n:o 1 Vellamonkadun varrella korttelissa n:o III a 3 kuukauden irtisanomisaika.

Ennenkuin uusien Kumtähden ja Taivaskallion alueiden vastainen luovuttaminen omakotirakentajille kävi päinsä, oli jaoston suoritettava verrattain runsas valmistelutyö. Niinpä on jaosto ensi kädessä tarkastanut mainittujen alueiden jaoituskaavaehdotukset kuin myöskin huolehtinut Kumtähden omakotialueen tontinvuokraehdotuksen sekä mainitun alueen mallipiirustusten laatimisesta ja tarkastamisesta, minkä ensimainitun ehdotuksen jaosto tarkasti ja hyväksyi marraskuun 24 p:nä. Niinikään tarkasti ja hyväksyi jaosto ehdotukset mallipiirustuksiksi mainittua aluetta varten, määritellen samalla mitä tyyppiä millekin korttelille ja tontille rakennettaessa on käytettävä sekä toimitti senjälkeen ehdotukset sosialilautakunnalle.

Katsoen siihen, että rakennustoiminta kysymyksenalaisilla uusilla omakotialueilla lautakunnan kansliaan tehdyistä anomuksista päättäen tulee muodostumaan hyvin vilkkaaksi, joten yksityiskohtainen suullisten neuvojen antaminen tuonnempana voisi käydä rasittavaksi, jopa puuttuvan ajan vuoksi mahdottomaksikin, päätti jaosto, että rakentajia varten oli kansliassa valmistettava erityiset ohjeet, joista rakentajat itse voivat saada selkoa siitä mitä kunkin on rakennusyritystä, tarvittavia lainoja j. n. e. suunnitellessaan ja tonttia vuokratessaan otettava huomioon. Ehdotuksen mainituiksi ohjeiksi

[1]) Ks. Kunn. asetuskok. vuodelta 1924 siv. 74.

hyväksyi jaosto marraskuun 24 p:nä, päättäen samalla ohjeisiin liitettäväksi myöskin tontinvuokraluettelo rahatoimikamarin vahvistettua sen.

Rahatoimikamarin pyydettyä sosialilautakunnan lausuntoa Toukolan omakotirakentajain anomuksen johdosta, että Toukolan omakotialueen rakennusjärjestykseen tehtäisiin sellaisia muutoksia, jotka sallisivat keittiöuunilla varustetun tulisijan asettamisen ullakkohuoneisiin sekä että vuokrasopimuksen 14 §:ä muutettaisiin siten, että rakennuksen omistaja saa vuokrata huoneensa kenelle tahtoo, päätti jaosto, jonka mielestä keittiöuunin laittamista ullakkohuoneeseen siinä tapauksessa, että ullakolle on rakennettu vain yksi alakerran huoneistoon kuuluva huone, ei ole sallittava, ehdottaa lautakunnalle hakijain tietoon saatettavaksi, että Toukolan voimassaolevan rakennusjärjestyksen ja vuokrasopimuksen sekä kaupungin kiinnityslainavelkakirjojen määräyksiä on noudatettava, joten ei ollut syytä ryhtyä hakijain ehdottamiin muutoksiin.

Toukolan omakotialuetta kesäkuun 15 p:nä tarkastettaessa havaittiin, että etenkin kellareihin oli vastoin piirustuksia tehty n. s. hätäasuntoja, jotka olivat aivan kelpaamattomia ihmisasunnoiksi, minkä vuoksi asukkaat niistä määrättiin häädettäväksi. Niille omakotirakentajille, joiden talot olivat asuttavassa kunnossa, ilmoitettiin, että heidän on poistettava tulisijat tilapäisistä vajoihin y. m. sisustetuista asuinhuoneistaan sekä että ullakkohuoneet on sisustettava piirustusten mukaisiksi.

Omakotirakennusten tarkastajan, arkkitehti U. A. Mobergin ilmoitettua että väliaikaisten asuntojen eli n. s. hätämörskien rakentajat ovat vuokrailleet tällaisia asuntoja huonomaineisille henkilöille, päätti jaosto, että mainitut henkilöt oli kiertokirjeellä velvoitettava muuttamaan pois puheenalaisista väliaikaisista asunnoista ennen heinäkuun 1 p:ä 1925.

Tonttiasioita. Vallilassa sijaitsevien aikaisemmin vuokrattujen tonttien vuokraoikeuden siirtoa koskevia asioita oli jaostolla käsiteltävänä yhteensä 16. Korkein luovutussumma, jonka siirronsaaja suoritti ja jota ei kiinteistöä arvioitaessa katsottu liian korkeaksi oli 295,000 markkaa ja maksettiin tontista n:o 3 Ätsärintien varrella Vallilassa.

Jaosto puolsi hyväksyttäväksi seuraavia vuokraoikeutta tai vuokraoikeuden siirtoa koskevia hakemuksia: 8 tapauksessa vuokraoikeuden myöntämistä ensi kertaa Vallilan tontteihin; 8 tapauksessa vuokraoikeuden siirtoa Toukolan tontteihin ja 8 tapauksessa vuokraoikeuden myöntämistä ensi kertaa Toukolan tontteihin; 14 tapauksessa vuokraoikeuden siirtoa Käpylän tontteihin sekä 22 tapauksessa vuokraoikeuden ensikertaista myöntämistä Käpylän tontteihin.

Jaosto hyväksyi vuoden varrella yhteensä 49 piirustusta.

Sosialilautakunnan yleishyödyllisen rakennustoiminnan edistämislainarahaston hallintojaostolla oli kertomusvuoden kuluessa yhteensä 7 kokousta. Menosääntöön oli varattu määräraha 12 kokousta varten.

Kertomusvuonna myönnettiin lainarahastosta lainoja 34 omakotiyritystä varten yhteensä 801,500 markkaa, joista lainoista suurin oli 90,000 markkaa ja pienin 8,000 markkaa.

Lainarahaston pääoma oli tammikuun 1 p:nä 1925 4,897,250 markkaa[1]),

[1]) Rahatoimikonttorin tilinpäätöksessä on 27,000 markan suuruinen määrä, joka on jäännös 600,000 markan suuruisesta, valtuuston vuonna 1922 ullakkohuoneiden sisustamiseksi Vallilaan myöntämästä määrärahasta, viety yleishyödyllisen rakennustoiminnan edistämislainarahaston tilille. Lainaksi annetusta määrästä oli joulukuun 31 p:nä saamatta 25,890 markkaa.

johon määrään tuli lisäksi vuoden 1925 talousarviossa rahaston kartuttamiseksi myönnetty 1,000,000 markan määrä. Rahastosta myönnettyjen lainojen erääntymätön lainamäärä oli joulukuun 31 p:nä 1925 5,838,845: 10 markkaa, josta määrästä oli nostettu 5,555,595: 10 markkaa[1]) ja nostamatta 283,250 markkaa.

Jotta tulevat rakentajat uusilla Kumtähden ja Taivaskallion omakotialueilla voisivat järjestää luotontarpeensa ja rakennustoiminta pääsisi näillä alueilla elpymään ryhtyi hallintojaosto toimenpiteisiin, että Käpylän ja Toukolan alueiden rakentajien nauttimat[2]) lievemmät lainaehdot ulotettaisiin myöskin ensinmainittujen alueiden rakentajia koskeviksi. Tämä katsottiin tarpeelliseksi sen takia että syyt, joiden nojalla valtuusto vuonna 1923 lievensi lainaehtoja alentamalla varsinaiset 60—90 %:n lainarajat 40—70 %:iin, ovat edelleenkin olemassa. Yleiset luottolaitokset eivät näet vieläkään ole osoittautuneet halukkaiksi myöntämään ensimmäistä kiinnitysluottoa lainarahaston sääntöjen edellyttämään 60 %:iin saakka rakennuskustannuksista. Lainaehtojen helpoittamistoimenpiteisiin tässä tapauksessa kehoitti myöskin se seikka, että Kumtähden ja Taivaskallion alueiden rakentajain on alusta alkaen otettava kustannuslaskelmissaan huomioon ne menot, jotka heille aiheutuvat näille alueille tehdyistä valmiista vesi- ja viemärijohdoista, kun taas Käpylän ja Toukolan rakentajat ovat sikäli olleet edullisemmassa asemassa, että ovat saaneet vasta myöhemmin, sen mukaan kuin johdot heidän alueillaan ovat valmistuneet, suorittaa nämä kustannukset. Koska ne rahalaitokset, jotka myöntävät ensiarvoista kiinnitysluottoa, yleisesti antavat lainoja 40 %:iin saakka todellisista rakennuskustannuksista, ehdotti jaosto sosialilautakunnalle, että tämä tekisi esityksen valtuustolle, jonka mukaan Kumtähden ja Taivaskallion omakotialueiden rakentajille saataisiin antaa lainoja noudattamalla yllämainittuja lievempiä s. o. 40—70 %:n lainausrajoja, jolloin rajat laskettaisiin nykyisten todellisten rakennuskustannusten perusteella, sekä että yleishyödyllisen rakennustoiminnan lainarahaston hallintojaosto oikeutettaisiin määräämään lainoitettavien rakennusten arvo rahaston alkuperäisten sääntöjen mukaan.

Katsoen siihen, että Kumtähden ja Taivaskallion omakotirakentajat, jos heihin sovitettaisiin ylläolevia lainaperusteita, voisivat saada rahastosta lainaa noin 6,000—7,500 markkaa huonetta kohti, jotavastoin rahasto tähän asti on voinut myöntää vain 4,000—4,500 markkaa huonetta kohti, ehdotti jaosto, että valtuuston vuonna 1923 vahvistama[2]) yksityiselle henkilölle myönnetyn lainan maksimimäärä, 35,000 markkaa, korotettaisiin ja koska yksityinen henkilö oli oikeutettu saamaan lainan rakennukseen, johon kuului korkeintaan 2 4 huonetta käsittävää huoneistoa, joista hän voi vuokrata pois toisen, ehdotti jaosto että lainain maksimimäärä korotettaisiin 50,000 markkaan. Hyväksyen jaoston ehdotuksen lähetti sosialilautakunta marraskuun 24 p:nä asiasta esityksen rahatoimikamarin kautta valtuustolle.

Siirtolapuutarhajaosto. Kaupunginvaltuuston syyskuulla 1924 tekemän päätöksen perusteella asetetun siirtolapuutarhajaoston toiminta kohdistui kertomusvuonna Kumtähden uuden siirtolapuutarha-alueen kuntoonsaattamiseen, jaoston johtosääntöjen laatimiseen, puutarhaneuvojan hankkimiseen y. m. valmistaviin toimiin. Mainitun ohjesääntöehdotuksen, jonka valtuusto oli antanut lautakunnan tehtäväksi, tarkasti ja hyväksyi jaosto, jonka jälkeen

[1]) Ks. alav. siv. 88*. — [2]) Ks. vuod. 1923 kert siv. 69.

se toimitettiin lautakunnalle, joka lähetti sen valtuustolle vahvistettavaksi. Lautakunnan maaliskuun 11 p:nä tekemästä ehdotuksesta otti lautakunta Kumtähden siirtolapuutarhan neuvojaksi neiti E. Kochin.

Tutustuttaakseen yleisöä puutarha-aatteeseen ja herättääkseen heidän mielenkiintonsa tähän asiaan, selosti neiti Koch yleisölle sanomalehdissä sekä suullisesti siirtolapuutarhaa koskevia seikkoja.

Marraskuun 11 p:nä tarkasti jaosto Korpas—Ruskeasuon siirtolapuutarhan lopullisen asemakaavan ja puolsi lautakunnalle lähettämässään kirjelmässä sen hyväksymistä.

XV. Ammattioppilaslautakunta.

Ammattioppilaslautakunnan toiminnasta vuonna 1925 on saatu seuraavat tiedot:

Lautakuntaan kuului kertomusvuonna puheenjohtaja kunnallisneuvos V. J. von Wright ja varapuheenjohtaja varatuomari E. V. von Boehm, sekä jäsenet maalarimestari A. Haanoja, kultaseppämestari F. V. Lindroos, kirjansitoja E. Merikoski ja taloudenhoitaja H. Moisio ja varajäseninä tehtailija V. W. Holmberg, johtaja L. Lyytikäinen, toimittaja M. Paasivuori ja metallityömies Y. I. Lehtinen. Sihteerintehtäviä hoiti varapuheenjohtaja; kanslistina toimi ammattien tarkastaja I. Schreck. Kokouksia oli vuoden varrella 22.

Kertomusvuonna luetteloitiin 195 oppisopimusta ja edelliseltä vuodelta oli luettelossa jäljellä 117 sopimusta, joten luetteloituja sopimuksia oli vuoden lopulla 312. Ammatittain jakautuivat vuoden varrella luetteloidut sopimukset seuraavasti:

Ammatti.	Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.	Ammatti.	Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.
Maalareita	9	—	9	Satulaseppiä	1	—	1
Lasinleikkaajia	1	—	1	Verhoilijoita	3	—	3
Seppiä	5	—	5	Räätäleitä	2	1	3
Valajia	1	—	1	Latojia	10	11	21
Viilaajia	39	—	39	Painajia	9	2	11
Rautasorvareita	5	—	5	Kemigrafeja	5	—	5
Jyrsyjä	2	—	2	Kivipainajia	1	—	1
Läkkiseppiä	4	—	4	Kirjansitojia	2	9	11
Veturinkuljettajia	33	—	33	Valokuvaajia	1	—	1
Sähkömonttöörin käämijöitä	6	—	6	Konepainajia	1	—	1
Kulta- ja hopeaseppiä	4	—	4	Puuseppiä ja mallipuuseppiä	6	—	6
Kaivertajia	2	—	2	Kehystäjiä ja kultaajia	1	—	1
Kelloseppiä	1	—	1	Koriseppiä	1	—	1
Hienomekanikkoja	2	—	2	Leipureita	2	—	2
Emaljityöntekijöitä	1	—	1	Sokerileipureita	2	—	2
Konetyömiehiä	1	—	1	Partureita	1	3	4
Metallityömiehiä	2	—	2	Yhteensä	169	26	195
Peltiseppiä	2	—	2				
Pannuseppiä	1	—	1				

Sopimuksia teki 20 oppilasta 3 vuodeksi, 2 oppilasta 2½ vuodeksi ja 173 oppilasta 4 vuodeksi.

XVI. Työnvälitystoimisto.

Helsingin kaupungin työnvälitystoimiston johtokunnan vuodelta 1925 antama kertomus[1]) oli seuraavansisältöinen:

Johtokunta. Työnvälitystoimiston johtokuntaan kuuluivat vuonna 1925 filosofiantohtori S. Ivalo puheenjohtajana, kansanedustaja ent. senaattori M. Paasivuori varapuheenjohtajana sekä uunintekijämestari A. Malmi, kirjelajittelija P. Rahikainen ja kivityömies V. Huuskonen. Sihteerinä toimi toimiston johtaja A. H. Karvonen.

Johtokunta kokoontui vuoden varrella 6 kertaa ja käsitteli 48 asiaa, joista mainittakoon seuraavat:

Työnvälitystoimiston laajentaminen. Sosialiministeriön työnvälitystarkastajan kirjelmässä, työttömäin kokouksissa ja eräässä naistyöntekijäin järjestön kokouksessa esitettyjen erinäisten valitusten johdosta, jotka valitukset koskivat myöskin toimistossa vallitsevaa ahtautta, päätti johtokunta ryhtyä suunnittelemaan myöskin toimiston laajentamista. Tehtyä ehdotusta haaraosastojen perustamisesta eri puolille kaupunkia ei johtokunta toistaiseksi pitänyt tarkoituksenmukaisena, kun m. m. luotettavan työttömyystilaston kokoominen siten kävisi vaikeaksi ja kun erillään toimiviin haaraosastoihin ilmoittautuneita työnhakijoita olisi mahdotonta tasapuolisesti ottaa huomioon heitä tarjottuihin paikkoihin osotettaessa, vaan päätti koettaa saada lisähuoneita samasta talosta, jotta toimistoa voitaisiin kehittää tarkoitustaan paremmin vastaavaksi. Kun kuitenkin huoneiston järjestely tuli koskemaan myöskin toisten samassa talossa toimivain kaupungin laitosten huoneistojen järjestelyä, ei asiaa koskevia neuvotteluja saatu vuoden kuluessa loppuun suoritetuksi.

Työttömyyttä ja työmarkkinain tilaa käsitteli johtokunta monessa kokouksessaan. Kun johtokunnan useat jäsenet kaupunginvaltuuston jäseninä ja toimiston johtaja rahatoimikamarin asettaman työttömyyskomitean jäsenenä olivat tilaisuudessa ottamaan osaa työttömyyden torjumista tarkoittavain toimenpiteiden käsittelyyn, rajoittuivat johtokunnan toimet erinäisiin järjestelytoimenpiteisiin toimistossa ja lausuntojen antamiseen työsuhteista ja työttömyyden laajuudesta kaupungin ja valtion viranomaisille.

Oikeus päästä kaupungin hätäaputöihin. Johtokunta hyväksyi toimiston johtajan rahatoimikamarille tekemän esityksen, että oikeus päästä hätäaputöihin voidaan poikkeustapauksissa ja työnvälitystoimiston erikoisharkinnan mukaan myöntää myöskin sellaisille kaupungin ulkopuolelle asumaan siirtyneille henkilöille, jotka säännöllisesti ovat olleet kaupungissa töissä ja täältä saaneet elatuksensa, vaikka eivät olekaan täällä kotipaikkaoikeutta nauttivia.

[1]) Eräitä kertomusta seuranneita tilastotietoja ei ole tässä julkaistu.

Työnvälitystä koskeva lainsäädäntö, jonka uusimisesta johtokunnan toimesta aikaisemmin oli tehty anomus valtioneuvostolle, päätettiin vuoden lopulla eduskunnassa ja on se nyttemmin vahvistettu voimaan astuvaksi vuoden 1927 alusta lukien. Lain mukaan tulee valtio, joka tähän asti on ottanut osaa työnvälityksen aiheuttamiin kustannuksiin sangen pienellä osalla, suorittamaan kunnille 5 markkaa jokaisesta omalle paikkakunnalle ja 25 markkaa toisille paikkakunnille suoritetusta henkilövälityksestä, mikä Helsingin toimistolle tulee, nykyisen välitystilaston mukaan arvioiden, merkitsemään noin 140,000 markan suuruista valtio-avustusta eli noin 25 % toimiston kustannuksista.

Henkilökunta. Toimiston johtajana oli A. H. Karvonen, miesosastojen johtajina H. E. Blomqvist ja W. O. Ahtio sekä apulaisena U. Vinha. Naisosastojen johtajina toimivat neidit E. Sundström, A. Bruun, T. Melanen ja rouva R. Hänninen, apulaisina rouva E. Bauer, neidit S. Rechardt ja A. Ahovaara. Ylimääräisinä apulaisina ja lomaviransijaisina toimivat rouva A. Salmi sekä neidit H. Heinilä ja A. Vallinheimo. Vahtimestarina oli V. Jyrkänne.

Toimiston liike. Edellisinä vuosina kasvoi toimiston liike vuosi vuodelta. Puheenaolevanakin vuonna osoittaa toimiston liike suurta nousua, mutta vain työnhakemusten määrään nähden, jota vastoin tarjottujen ja täytettyjen paikkain luku pysyi melkein samana kuin edellisenäkin vuonna. Työnhakemusten ja työnhakijain luvun lisääntymiseen vaikutti talvella ja syksyllä verrattain laajaksi käynyt työn puute, joka seurasi osaksi rakennusteollisuuden supistumisesta, osaksi lumettomasta talvesta.

Toimiston liikkeestä esitetään seuraavassa yksityiskohtaisempia tietoja.

Työnhakemukset ja työnhakijat. Ryhmitettyinä sukupuolen mukaan ja verrattuna edelliseen vuoteen oli työnhakemusten luku seuraava:

	1925.		1924.		Lisäännys vuonna 1925 verrattuna vuoteen 1924.	
	Luku.	%	Luku.	%	Luku.	%
Miesten tekemiä	12,227	35.6	8,348	29.0	3,879	46.5
Naisten »	22,119	64.4	20,452	71.0	1,667	8.2
Yhteensä	34,346	100.0	28.800	100.0	5,546	19.3

Talvella vallinneesta, verrattain laajasta työttömyydestä johtui, että miespuolisten työnhakijain tekemäin työnhakemusten luku lisääntyi edelliseen vuoteen verraten 46.5 % ja työtä hakevain eri henkilöiden luku 2,257:llä eli 67.7 %. Naispuolisten tekemäin työnhakemusten luku kasvoi vain 8.2 % ja työtähakevain eri henkilöiden luku 340:llä eli 4.0 %

Työnhakemuksia teki kaikkiaan 14,496 (edell. v. 11,899) eri henkilöä, niistä 5,593 (3,336) miestä ja 8,903 (8,563) naista, joten työtä hakevain eri henkilöiden luku oli 2,597 suurempi kuin edellisenä vuonna. Työnhakijat uudistivat työnhakemuksensa työttömiksi uudelleen jouduttuaan miehet 6,634 (5,012) ja naiset 13,216 (11,889) eli yhteensä 19,850 (16,901) eri tapauksessa.

Henkikirjoituspaikan mukaan jakautuivat työnhakijat seuraavasti:

	Miehiä.		Naisia.		Yhteensä.	
	Luku.	%	Luku.	%	Luku.	%
Helsingissä	4,869	87.1	6,189	69.5	11,058	76.3
Muilla paikkakunnilla	724	12.9	2,714	30.5	3,438	23.7
Yhteensä	5,593	100.0	8,903	100.0	14,496	100.0

Työnhakija on merkitty täällä hengille kirjoitetuksi, jos hän vuoden alussa on täällä vakinaisesti asunut ja siis lain mukaan olisi pitänyt tulla täällä henkikirjoihin. Henkikirjoittajan todistusta ei ole vaadittu kuin erinäisissä tapauksissa kotipaikkaoikeuden toteamista varten hätäaputöihin pyrkiessä ja työttömyysavustuksia anottaessa. Toisilta paikkakunnilta siirtyi tänne puheenaolevana vuonna 168 miestä enemmän ja 428 naista vähemmän kuin edellisenä vuonna.

Perheolojen [1]) mukaan ryhmitettyinä oli työnhakijoista:

	Miehiä.		Naisia.		Molempia sukupuolia.	
	Luku.	%	Luku.	%	Luku.	%
Perheellisiä	2,476	44.3	1,513	17.0	3,989	27.5
Yksinäisiä	3,117	55.7	7,390	83.0	10,507	72.5
Yhteensä	5,593	100.0	8,903	100.0	14,496	100.0

Äidinkielen mukaan ryhmittyivät työnhakijat seuraavasti:

	Miehiä.		Naisia.		Molempia sukupuolia.	
	Luku.	%	Luku.	%	Luku.	%
Suomenkielisiä	4,765	85.2	7,749	87.0	12,514	86.3
Ruotsinkielisiä	806	14.4	1,136	12.8	1,942	13.4
Muunkielisiä	22	0.4	18	0.2	40	0.3
Yhteensä	5,593	100.0	8,903	100.0	14,496	100.0

Edelliseen vuoteen verraten ei suomen- ja ruotsinkielisten työnhakijain suhde ole mainittavasti muuttunut.

Tarjotut paikat [2]). Tarjottuja paikkoja oli kaikkiaan 23,237, joista oli miesten paikkoja 5,658 eli 24.3 % ja naisten paikkoja 17,579 eli 75.7 %. Edelliseen vuoteen verraten aleni miehille tarjottujen paikkojen luku 269:lla eli 4.5 %, ja naisille tarjottujen paikkain luku 471:lla eli 2.6 %.

Työpaikkakunnan mukaan ryhmitettyinä oli tarjotuista paikoista:

	Miesten paikkoja.		Naisten paikkoja.		Yhteensä.	
	Luku.	%	Luku.	%	Luku.	%
Helsingissä	5,466	96.6	15,061	85.7	20,527	88.3
Muualla	192	3.4	2,518	14.3	2,710	11.7
Yhteensä	5,658	100.0	17,579	100.0	23,237	100.0

Työväen kysyntä toisille paikkakunnille oli vähän pienempi kuin edellisenä vuonna. Niinpä ei metsänhakkuutöihin haettu väkeä ollenkaan eikä niitä toimisto tiedustelemallakaan voinut saada, kun lumen puutteen vuoksi ei ollut ajokeliä kuin vähän aikaa, jonka vuoksi metsätöitä oli sangen vähän.

Täytetyt paikat. Kuten ylempänä on jo mainittu, oli toimiston liike kuluneena vuonna vilkas. Toimiston työntulos, välitysten määrä, näkyy seuraavasta:

---

[1]) Perheellisiin on ryhmityksessä viety paitsi naimisissa olevia henkilöitä, myöskin naimattomat henkilöt, joilla on lapsia elätettävänä ja yksityisiin myöskin lesket, joilla ei ole lapsia alle 16 vuoden, joten ryhmitys ei ole tehty siviilisäädyn vaan perheenelättämisvelvollisuuden perusteella.

[2]) Tarjottujen paikkain lukuun on laskettu myöskin ne paikat, jotka toimisto on tiedustamalla hankkinut.

	1925.		1924.		Vähennys vuonna 1925 verrattuna vuoteen 1924.	
	Luku.	%	Luku.	%	Luku.	%
Miesten paikkoja	5,466	26.3	5,504	26.3	38	0.7
Naisten »	15,318	73.7	15,393	73.7	75	0.5
Yhteensä	20,784	100.0	20,897	100.0	113	0.5

Tarjotuista paikoista täytettiin:

	Miesten paikkoja.		Naisten paikkoja.		Yhteensä.	
	Luku.	%	Luku.	%	Luku.	%
Helsingissä	5,325	97.4	13,647	90.6	18,972	92.4
Muualla	141	73.4	1,671	66.4	1,812	66.9
Yhteensä	5,466	96.6	15,318	87.1	20,784	89.4

Miehille Helsingissä tarjotut paikat voi toimisto täyttää varsin tarkoin; maaseudullakin tarjotuista paikoista suuremman prosentin kuin edellisinä vuosina. Myöskin naispuolisen työväen kysynnän voi toimisto tyydyttää paremmin kuin useana edellisenä vuotena, vaikka nytkin jäi verrattain suuri luku paikkoja täyttämättä, kuten yllä olevat luvut osoittavat. Että toimisto voi kysyntää tyydyttää suhteellisesti suuremmassa määrin kuin edellisinä vuosina, riippui siitä, että työnhakijoita oli suurimpana osana vuotta useimmille toimialoille riittävästi saatavana.

Täyttämättä jääneet paikat. Tarjotuista paikoista jäi täyttämättä:

	Miesten paikkoja.		Naisten paikkoja.		Yhteensä.	
	Luku.	%	Luku.	%	Luku.	%
Helsingissä	141	2.6	1,414	9.4	1,555	7.6
Muualla	51	26.6	847	33.6	898	33.1
Yhteensä	192	3.4	2,261	12.9	2,453	10.6

Täyttämättä jääneiden paikkain lukuun on otettu vain sellaiset paikat, joita toimisto ei ole voinut määrätyn ajan kuluessa täyttää. Sitävastoin sellaiset tarjotut paikat, jotka pian peruutetaan, — työnantaja tavallisesti saanut itse täytetyksi — jätetään kokonaan tilaston ulkopuolelle. (Näitä on vuosittain useita tuhansia). Tilastoon otetut, täyttämättä jääneet paikat jossain määrin kuvaavat työvoiman puutetta, vaikka vain osittain, sillä vain pieni osa paikkakunnalla tarvittavasta työväestä haetaan työnvälitystoimiston välityksellä.

Ammattialan mukaan ryhmitettyinä osoittaa seuraava taulukko työnhakemusten sekä tarjottujen ja täytettyjen paikkain luvun kussakin ammattiryhmässä:

Ammatti ja toimiala.	Työnhakemuksia.			Tarjottuja paikkoja.			Täytettyjä paikkoja.		
	Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.	Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.	Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.
Maa- ja metsätalous	79	677	756	98	1 045	1 143	71	729	800
Teollisuus ja käsityö.									
Metalliteollisuus	905	159	1 064	86	29	115	67	29	96
Kivi-, savi- ja lasiteollisuus	180	18	198	17	1	18	17	1	18
Kemiallinen teollisuus	3	37	40	—	8	8	—	8	8
Nahka- ja karvateollisuus	48	49	97	25	1	26	25	1	26
Kehruu- ja kutomateollisuus	—	86	86	—	—	—	—	—	—
Pukutavara- ja puhdistusteoll.	19	602	621	—	617	617	—	617	617
Paperiteollisuus	25	109	134	—	29	29	—	27	27
Puuteollisuus	172	162	334	48	119	167	35	119	154
Rakennusteollisuus	5 648	907	6 555	2 159	143	2 302	2 130	123	2 253
Valaistuslaitokset	85	29	114	2	1	3	2	1	3
Ravinto- ja nautintoaineteoll.	64	325	389	13	83	96	13	76	89
Graafillinen teollisuus	154	52	206	83	2	85	83	2	85
Teollisuus ja käsityö, luokittamattomat	197	—	197	22	—	22	21	—	21
Kauppa ja kulkuneuvot.									
Kauppa-ala	580	844	1 424	104	244	348	98	179	277
Meri- ja satamaliikenne	382	92	474	37	20	57	17	18	35
Maaliikenne	387	—	387	53	—	53	47	—	47
Ravintola- ja hotelliliike	45	3 173	3 218	17	2 323	2 340	15	2 181	2 196
Sekatyöt, luokittamattomat	1 914	1 916	3 830	2 535	1 338	3 873	2 522	1 338	3 860
Taloustoimet	—	12 220	12 220	—	11 257	11 257	—	9 581	9 581
Erinäiset toimet	332	77	409	47	13	60	45	10	55
Käskyläisiä ja oppilaita	1 008	585	1 593	312	306	618	258	278	536
Yhteensä	12 227	22 119	34 346	5 658	17 579	23 237	5 466	15 318	20 784

Työsuhteet paikkakunnalla vuonna 1925. Vuonna 1924 vallinneet erittäin hyvät työsuhteet olivat houkutelleet tänne verrattain paljon työväkeä toisilta paikkakunnilta. Töiden vuoden lopulla vähentyessä ei tämä väki lähtenytkään pois, vaan suuri osa siitä jäi tänne talvikaudeksi. Täten tuli talvinen työttömyys vuonna 1925 tavallista suuremmaksi, vaikkakin rakennustoiminta talvikautenakin, leudon talven takia, voi jatkua vilkkaampana kuin useana muuna talvena ja satamaliikenne oli osittaisessa käynnissä koko talven. Työnhakijain määrä, miesten ja naisten, nousi talvikuukausina varsin suureksi, 1,977 mieheen ja 1,655 naiseen tammikuussa. Naisille oli yksityisten töissä talvikuukausinakin suhteellisesti enemmän töitä tarjolla kuin miehille. Lumitöissä näet saa verrattain suuri määrä työläisiä talvisin, joskaan ei säännöllistä, niin ainakin ajottaista työtä, mutta puheenaolevana talvena ei lumitöitä ollut ollenkaan.

Työn puutteen poistamiseksi täytyi kaupungin järjestää monenlaisia hätäaputöitä. Miehille järjestettiin katu- ja erinäisiä rakennustöitä, naisille ompelu- y. m. käsitöitä naisten työtuvissa ja kaupunkilähetyksen työtuvissa sekä ulkotöitä kaupungin puistojen puhdistus- y. m. töissä. Puutteen lieventämiseksi annettiin kaupungin varoista, paitsi köyhäinhoidon antamaa avustusta, johon lukuisa joukko työttömiä turvaantui, myöskin kaupungin-

valtuuston erikoisesti myöntämistä varoista 175,000 markkaa vuokra- ja 75,000 markkaa ruoka-avustuksina.

Toukokuun loppupuolelle saakka kesti osittaista työn puutetta, mutta kesäkuukausina rakennustoiminta ja työt muillakin aloilla lisääntyivät, joten työn puutetta ei ollut. Sitä ilmestyi kuitenkin jo verrattain aikaisin syksyllä, varhaisen talventulon vuoksi. Loka—joulukuussa oli työttömyys taas jo verrattain laaja, niin että oli pakko jo marraskuussa alottaa hätäaputyöt, joihin syyskautena osoitettiin 353 miestä ja 124 naista. Kaikkiaan osoitti toimisto vuoden kuluessa kaupungin töihin 1,463 miestä ja 445 naista.

Miltei ympäri vuoden, mutta varsinkin talvi- ja syyskautena oli toimistossa verrattain suuret määrät työnhakijoita työttömänä. Tilanteen valaisemiseksi esitettäköön tässä työttöminä olleiden työnhakijain luku kunkin kuukauden puolivälissä vuosina 1925 ja 1924:

	1925.			1924.		
	Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.	Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.
Tammikuu	1,211	726	1,937	350	263	613
Helmikuu	1,038	688	1,726	388	321	709
Maaliskuu	835	567	1,402	359	322	681
Huhtikuu	496	603	1,099	276	227	503
Toukokuu	315	412	727	156	249	405
Kesäkuu	277	378	655	173	316	489
Heinäkuu	242	359	601	107	239	346
Elokuu	359	519	878	104	223	327
Syyskuu	424	563	987	188	386	574
Lokakuu	674	676	1,350	243	433	676
Marraskuu	801	531	1,332	392	508	900
Joulukuu	895	356	1,251	503	444	947

Lukuihin eivät sisälly pitempiaikaisiin töihin osoitetut, mutta kyllä aivan lyhytaikaisiin töihin lähetetyt, koska heitä on pidettävä työttöminä. Osa työnhakijoista on tällaisten töiden varassa, osalla taas on paikkoja saatavina, vaikka eivät ole työsopimuksia päättäneet, joten luvut osoittavat työttömiksi jonkun verran suuremman määrän toimistoon ilmoittautuneista kuin niitä todellisuudessa oli. Mutta toisaalta on huomattava että kaikki työttömät, varsinkaan paremmin palkatuista ammateista, (kuten räätälin, maalarin, muurarin ja rapparin ammateista) eivät tavallisen sesonkityöttömyyden aikana ilmoittaudu toimistoon, vaan pitävät työttömyyttään ammattiin kuuluvana.

Eri työaloilla vallinneista työsuhteista esitettäköön tässä vielä muutamia tietoja:

Maataloudessa, jossa vallitsevat työsuhteet eivät suuresti vaikuta paikkakunnan työoloihin, olivat työsuhteet muutoin säännölliset, mutta halonhakkuutöitä oli, osiksi lumen vähyyden, osiksi alhaisten halkojen hintojen vuoksi, tavallista vähemmän.

Metalliteollisuudessa oli, muutamia tämän teollisuuden haaroja lukuunottamatta, huonot työsuhteet. Eräs paikkakunnan suurimmista tehtaista vähensi vuoden kuluessa useita satoja työmiehiä. Osa näistä sai töitä toisissa paikkakunnan tehtaissa, osa siirtyi toisille työaloille ja toisille paikkakunnille. Rakennusteollisuudesta riippuvissa metallitöissä, kuten putkijohto-, sähkö- ja kattopeltisepän työaloilla vallitsi hyvät työsuhteet kevättalvesta lähtien aina vuoden loppuun.

Kivi- ja saviteollisuudessa oli talvella kivenhakkureilla ja porareilla töitä riittävästi, mutta kalkki- ja laastitehtaan työväkeä oli osa joutilaana. Keväästä vuoden loppuun oli töitä runsaasti.

Nahkateollisuudessa oli jokseenkin säännöllisesti töitä, paitsi muutamissa kenkätehtaissa, joissa ajottain tehtiin töitä rajoitetulla työajalla.

Paperiteollisuudessa oli töitä muuna aikana vuodesta, paitsi vuoden alussa ja keskikesällä, jolloin eräissä työpaikoissa työskenneltiin joko vähennetyin työvoimin tahi rajoitetuin työajoin.

Puuteollisuudessa oli töitä riittävästi rakennustarpeita valmistavissa tehtaissa, mutta puusepänliikkeissä oli työnpuutetta talvella. Paikkakunnan sahalaitos kävi rajoitetulla työvoimalla (1:llä työvuorolla suurimman osan vuotta) ja oli jonkun aikaa seisahduksissakin tukkien puutteen takia, kun niitä, lumen puutteen vuoksi, ei saatu asemille riittävästi vedetyksi. Tukinhakkuutöitä Etelä-Suomessa oli myöskin siitä syystä tavallista vähemmän, mikä lisäsi työttömyyttä täällä.

Rakennusteollisuus oli suhteellisesti laajassa käynnissä talvellakin (noin 30 rakennusta) ja vilkastui kesällä. Vaikka huonerakennusyrityksiä ei ollut yhtä paljon kuin edellisenä kesänä, oli kuitenkin muita tähän alaan luettavia töitä, kuten korjaus-, katu- ja satamarakennustöitä sitävastoin runsaammin. Kesällä heinäkuun 15 p:nä toimeenpannun tutkimuksen mukaan oli kaikkiaan 44 yksityisten yrittäjäin rakennusta tekeillä ja niissä työntekijöitä kaikkiaan 3,145 henkilöä, ja kolmella kaupungin rakennuksella sekä katu- ja satamarakennus- y. m. töissä 1,866 henkilöä, joten yhteensä oli tutkimuksen käsittäneissä rakennustöissä 5,011 henkilöä, niistä 491 naista (muuraajia ja rappaajia 445, kirvesmiehiä 655, kivityömiehiä 281, betonityömiehiä 267, maalareita 227, kipsityömiehiä 75, peltiseppiä 73, uuniseppiä 69, sähkötyömiehiä 56, apurityöläisiä 1,724 j. n. e.). Tutkimus ei käsittänyt pienempiä korjaustöitä (varsinkaan maalaustöitä) eikä erinäisiä valtion töitä eikä kivenhakkaamoita y. m., joten rakennustyöväen luku todellisuudessa oli huomattavasti suurempi, arviolta noin 6,000 henkeä. Syksyllä, jo lokakuussa, alkoi rakennustyöväkeä vapautua varsinaisista rakennustöistä ja muista ulkotöistä ja lumen tultua marraskuussa ja joulukuussa oli työttömyys sangen laaja rakennustyöväen keskuudessa. Uusia rakennusyrityksiä kylläkin alkoi varsin useita — lokakuun lopulla oli 62 rakennusta tekeillä, — mutta useimmissa niissä tehtiin perustustöitä (etupäässä poraustöitä), joten näihin sopi vähän työväkeä.

Ravinto- ja nautintoaineteollisuudessa tapahtui huomattavia muutoksia tupakkateollisuudessa ja makeisteollisuudessa. Pari, aikoinaan varsin suurta, tupakkatehdasta lopetti vuoden kuluessa toimintansa ja parista toisesta vähennettiin työväkeä, joten toistasataa tupakkatehtaalaista, etupäässä naisia, joutui työttömiksi ja täytyi hakeutua muille työaloille. Makeisteollisuudessa lisättiin odotetun veron kohottamisen johdosta, vuoden kuluessa tuotantoa ja työväkeä, mutta ihan vuoden lopussa supistettiin tuotantoa ja työntekijöitä vähennettiin useita satoja. Muissa alaan kuuluvissa ammateissa olivat työsuhteet säännölliset.

Graafillisessa teollisuudessa olivat työsuhteet verrattain hyvät, vaikkakin vuoden alussa ja keskikesällä oli eräissä liikkeissä töiden vähyyden vuoksi työväkeä vähennettävä, muutamissa työaikaa rajoitettava.

Kauppa-alalla oli vuoden kuluessa havaittavissa toiminnan vilkastumista rahaolojen parantumisen mukaan.

Meri- ja satamaliikenne oli vilkkaampi kuin edellisenä vuonna. Kun satama pysyi sulana koko talven, voitiin laivaliikettäkin ylläpitää ympäri

vuoden, vaikkakin keskitalvella pienessä määrässä. Tämä vaikutti liikeelämään vilkastuttavasti ja vähensi talvista työttömyyttä satamatyömiesten keskuudessa.

Taloustoimiin kuuluvilla työaloilla oli työväkeä runsaammin kuin edellisinä vuosina. Talouspalvelijattarista oli kylläkin edelleen puute keväällä ja syyskesällä, mutta vuoden lopulla oli työnhakijoita enemmän kuin paikkoja.

Käskyläisistä ja oppilaista oli puute kevättalvella, mutta koulujen työn päätyttyä oli niitä työttömänä pitkin kesää.

XVII. Naisten työtuvat.

Naisten työtupien johtokunnan toiminnastaan vuonna 1925 laatima kertomus oli seuraavansisältöinen:

Naisten työtupien johtokuntaan kuului rahatoimikamarin tammikuun 2 p:nä 1925 tekemän päätöksen mukaan viisi henkilöä. Puheenjohtajana toimi filosofianmaisteri A. Hällfors ja jäseniä olivat osastonjohtajatar A. Bruun, työnjohtaja P. Kalervo, sähköteknikko V. V. Salovaara ja johtaja K. A. Widenius, joista johtokunta valitsi herra Salovaaran varapuheenjohtajaksi. Hän toimi myöskin sihteerinä sekä toimeenpanevana johtajana maaliskuun 1 p:än. Helmikuun 11 p:nä määräsi johtokunta työtupien johtajattaren J. Allénin oman virkansa ohella hoitamaan toimeenpanevan johtajan tehtäviä. Neiti Allénin syksyllä anottua vapautusta tehtävästään, päätti johtokunta vakinaisesti täyttää toimeenpanevan johtajanviran ja sen oltua julistettuna haettavaksi rahatoimikamari joulukuun 15 p:nä, johtokunnan ehdotuksesta valitsi kysymyksessä olevaan virkaan herra P. T. Steniuksen, joka heti ryhtyi virkaa hoitamaan.

Johtokunta kokoontui kertomusvuonna 18 kertaa käsitellen yhteensä 91 asiaa. Johtokunnan pöytäkirja käsitti 113 pykälää.

Työläisten lukumäärä. Vuoden 1925 alkaessa työskenteli työtuvissa kaikkiaan 66 henkilöä, nimittäin 41 naista työtuvassa n:o 1 ja 25 naista työtuvassa n:o 2. Heinäkuun 1 p:nä, jolloin työtuvat suljettiin kuukaudeksi, oli työntekijäin luku työtuvassa n:o 1 46 ja työtuvassa n:o 2 44, yhteensä 90 henkilöä ja vuoden lopussa olivat vastaavat luvut 79, 74 ja 153 henkilöä. Työtuvassa työskentelevien naisten keski-ikä oli 41 vuotta; vanhin oli 73 ja nuorin 18 vuotias. Paitsi itseään oli työntekijättärien elätettävänä alaikäisiä lapsia, niin että työtupien toiminnan kautta elatuksensa saaneiden varattomain henkilöiden luku nousi n. 250:een.

Tärkeimmät käsitellyistä asioista. Tammikuun 9 p:nä pitämässään kokouksessa päätti johtokunta järjestää ammattikursseja 60 työntekijättärelle. Kurssit alkoivat seuraavan helmikuun 1 p:nä ja päättyivät kesäkuun 15 p:nä. Sosialiministeriö otti osaa 3 kuukauden kustannuksiin puolella ja suoritti kaikki menot puoleltatoista kuukaudelta.

Lokakuun 7 p:nä päätti johtokunta ottaa vielä 1 apulaisopettajattaren työtupaan n:o 1 ja joulukuun 22 p:nä lisätä työtuvan n:o 2 ohjaajavoimia yhdellä opettajattarella.

Joulukuun 22 p:nä tehdyllä päätöksellä hankittiin työtupaan n:o 1 12 ompelukonetta.

Suoritetut työt. Kertomusvuonna suoritettiin työtuvissa seuraavat työt:

Työtupa n:o 1.

Puolustusministeriölle:

Kesäpuseroita	kpl.	1,578
Peitteenpäällisiä	»	6,020
Paitoja	»	3,359
Alushousuja	par.	600
Over-alls pukuja	kpl.	283

Sairaaloille:

Sairastakkeja	kpl.	441
Miesten paitoja	»	300
» alushousuja	par.	300
Naisten paitoja	kpl.	932
» alushameita	»	140
» housuja	par.	583

Muille laitoksille:

Maakauppiaille: housuja	par.	833
» pöytäliinoja	kpl.	55
» huiveja	»	693
Suojelusk.: säärikierteitä	»	1,300
» laukkuja	»	4,500
» housuja	par.	2,000
» Lotta Svärd pukuja	kpl.	31
» Lotta Svärd leninkejä	»	17
Osuustukkukaupalle: työtakkeja	kpl.	14

Hallissa myytäväksi:

Naisten paitoja	kpl.	56
» housuja	par.	29
» esiliinoja	kpl.	78
» paitahousuja	»	3
» aamupukuja	»	3
» yöpaitoja	»	17
Miesten paitoja	»	164
» housuja	par.	260
» alushousuja	»	134
» pukuja	kpl.	1
» työpuseroita, -takkeja, suojuspukuja y. m.	»	99
» yöpaitoja	»	39
Pojan pukuja	»	206
» päällystakkeja	»	15
Pojan takkeja, y. m.	kpl.	52
» housuja	par.	255
» paitoja	kpl.	88
» alushousuja	par.	52
» esiliinoja	kpl.	8
» yöpaitoja	»	1
» puseroita	»	26
Tytön takkeja	»	24
» pukuja	»	14
» paitoja	»	11
» esiliinoja	»	15
» housuja	par.	9
Lasten yöpukuja	kpl.	17
Lääkäritakkeja	»	21
Työesiliinoja	»	3
Leikkipukuja	»	23
Uimalakkeja	»	6
Merimieskauluksia	»	5
Villapaitoja	»	10
Sukkia, aikuisten	par.	53
» lasten	»	7
Lapasia	»	17
Tyynynpäällisiä	kpl.	15
Tohveleita	par.	18
Torikasseja	kpl.	24

Yksityisille henkilöille:

Miesten päällystakkeja	kpl.	17
» pukuja	»	28
» housuja	par.	28
» alushousuja	»	22
» paitoja	kpl.	235
» yöpaitoja	»	30
Pojan päällystakkeja	»	42
» pukuja	»	85
» paitoja	»	85
» housuja	par.	28
Lotta Svärd mantteleita ja -pukuja	kpl.	72
Suojeluskuntapukuja	»	19
Suojustakkeja ja -pukuja	»	40
Naisten paitoja	»	257
» yöpaitoja	»	213
» housuja	par.	236
Tytön paitoja	kpl.	11
Esiliinoja	»	95
Tyynynpäällisiä	»	117

Pyyhinliinoja	kpl.	54
Lakanoita	»	48

Puolustusministeriölle:

Paitoja	kpl.	136
Alushousuja	par.	1,805

Sairaaloille:

Sairastakkeja	kpl.	37
Naisten paitoja	»	356
» housuja	par.	69
Yönuttuja	kpl.	178
Patjoja	»	330
Tyynyjä	»	366

Terveystoimistolle:

Pyyhinliinoja	kpl.	3,468
Patjapusseja	»	110
Tyynypusseja	»	500
Tyynynpäällisiä	»	2,000
Patjoja	»	578
Tyynyjä	»	1,202
Paitoja	»	504
Alushousuja	par.	506
Päähineitä	kpl.	250
Lääkäritakkeja	»	295
Sairastakkeja	»	309
» housuja	par.	409
Esiliinoja	kpl.	301

Kansakouluille:

Tytön päällystakkeja	kpl.	484
» pukuja	»	534
» housuja	par.	467
Pojan takkeja	kpl.	741
» housuja	par.	972
Paitoja	»	100
Kouluhoitaj. takkeja	»	19

Muille laitoksille:

Puseroita suojeluskunnille	kpl.	2,000
Osakeyhtiö Mellalle:		
työtakkeja	»	15
esiliinoja	»	254
päähineitä	»	100

Hallissa myytäväksi:

Naisten paitoja	kpl.	1
» housuja	par.	24
Täkkejä	kpl.	27
Sukkia	par.	9

Työtupa n:o 2.

Naisten esiliinoja	kpl.	8
» paitahousuja	»	2
Miesten paitoja	kpl.	18
» alushousuja	par.	35
Pojan housuja	»	4
» paitoja	kpl.	60
» alushousuja	par.	1
» esiliinoja	kpl.	13
Tytön pukuja	»	2
» paitoja	»	4
» esiliinoja	»	28
» housuja	par.	14
Lasten liivejä	kpl.	6
Sukkia, aikuisten	par.	17
Lapasia	»	13
Tyynynpäällisiä	kpl.	12

Omaan varastoon:

Miesten paitoja	kpl.	384
» alushousuja	par.	144
Naisten paitoja	kpl.	24
» esiliinoja	»	280
» alushousuja	par.	72
Pojan paitoja	kpl.	160
» alushousuja	par.	68
Tytön paitoja	kpl.	16
» esiliinoja	»	48
» housuja	par.	42
» liivejä	kpl.	36

Yksityisille henkilöille:

Naisten paitoja	kpl.	83
» housuja	par.	50
Miesten alushousuja	»	78
» paitoja	kpl.	214
Pojan pukuja	»	3
» paitoja	»	28
Tytön paitoja	»	82
» kolttuja	»	32
Esiliinoja	»	152
Pyyhinliinoja	»	100
Sukkia	par.	39
Patjoja	kpl.	56
Lääkäritakkeja	»	52
Mattoa, kudottu	m.	242
Matonkuteita, leikattu	kg.	110
Kehräyksiä	»	4

Tulot ja menot. Allaolevasta yhdistelmästä käy selville työtupain tulot ja menot kertomusvuonna:

Tuloja.

	Smk.
Säästö tammikuun 1 p:nä	420: —
Vuoden määräraha	450,000: —
Lisämääräraha	20,000: —
Etuantia	25,000: —
Tuloja tehdyistä töistä:	
puolustusministeriölle	40,547: 86
yksityisille henkilöille ja laitoksille	348,560: —
omaan varastoon	168,907: 50
hallissa myydyistä	116,042: —
Yhteensä	1,169,477: 36

Menoja.

	Smk.
Työpalkkoja	444,995: 10
Viranpitäjäin palkkoja	123,250: —
Kesälomapalkkoja	6,347: 10
Vuokria	48,125: —
Lämpö	22,465: —
Konevuokria	7,080: —
Koneiden korjauksia	6,971: 65
Sähkö	8,806: 80
Puhelinmaksuja	2,848: 50
Ajomaksuja	3,566: 25
Painatus- ja ilmoituskustannuksia	3,734: —
Sekalaisia menoja	15,833: 70
Hallin myymäläin menot	11,939: 85
Kansliamenot	60,749: 37
Kaluston osto	2,209: 50
Työtarpeiden osto	388,031: 66
Saldo kassaan tammikuun 1 p:nä	1,414: 48
Saldo jouluk. 31 p:nä	11,109: 40
Yhteensä	169,477: 36

Kuten ylläolevasta selviää tuottivat työtuvat kaupungille melkoisia kustannuksia. Huomattava on kuitenkin että nämä edelliseen vuoteen verraten jonkin verran alenivat. Kun työtupien ylläpitoon myönnettiin vuonna 1922 1,180,000 markan, vuonna 1923 650,000 markan ja vuonna 1924 552,135 markan määräraha tultiin vuonna 1925 toimeen 495,000 markan suuruisella määrärahalla [1]).

[1]) Siitä 20,000 markkaa lisämäärärahoja ja 25,000 markkaa etuantimäärärahoja; työttömäin naisten ammattikurssien järjestämistä varten myönnettyä 36,381: 95 markan määrärahaa ei ole luettu mukaan.

XVIII. Verotusvalmistelukunta.

Verotusvalmistelukunnan vuodelta 1925 antama kertomus oli seuraava:

Toukokuun 30 p:nä 1911 annetun verotusvalmistelukunnan johtosäännön mukaisesti on valmistelukunnan vuosittain annettava kaupunginvaltuustolle kertomus edellisen vuoden toiminnastaan. Esilläoleva vuoden 1925 kertomus käsittää sen ohessa puheenaolevana vuonna 1924 vuoden tulojen perusteella toimitetun verotuksen.

Verotusvalmistelukuntaan kuuluivat vuonna 1925 kamarineuvos E. E. Eneberg puheenjohtajana sekä filosofianmaisteri A. A. Ekström ja johtaja J. E. Jalava. Ensimmäisenä sihteerinä toimi varatuomari K. B. von Fieandt, toisena sihteerinä ylimääräinen sihteeri varatuomari J. E. Blomkvist. Ylimääräisinä sihteereinä toimivat herra P. G. Hj. Svinhufvud ja varatuomari K. E. Östenson.

Verotusvalmistelukunta antoi vuonna 1925 rahatoimikamarille lausuntoja 853 verotusasiasta ja maistraatille 1 asiasta, teki esityksiä rahatoimikamarille ja muille virastoille 19 asiassa sekä lähetti 91 kirjelmää eri virastoille, toiminimille y. m. Tätä työtä suorittaakseen valmistelukunta kokoontui 63 kertaa edellisen vuoden 47 kerran sijasta.

Taksoituslautakunnan kokoukset alkoivat tammikuun 7 p:nä vuonna 1925 ja loppuivat seuraavan toukokuun 26 p:nä. 21 kokouksessa käsiteltiin lautakunnan seitsemän osaston puheenjohtajien tarkoitusta varten otettujen apuvoimien avulla sitä ennen tarkastamat ja tarpeen vaatiessa hankitulla lisäselvityksellä täydentämät verovelvollisten lautakunnalle antamat tulotiedot, joiden luku oli 71,505 (vastaten 67,106 vuonna 1925). Vuonna 1925 lähetettiin yhtä monta kuin edellisenäkin vuonna eli n. 6,000 kehoitusta tuloilmoitusten antamiseen tai aikaisemmin jätettyjen täydentämiseen. Kehoituksia palkkakontrolli-ilmoitusten antamiseen taas toimitettiin n. 900 yhtiölle, virastolle ja yksityiselle työnantajalle, jotka lähettivät verotusvalmistelukunnalle tasaluvuin 60,000 kappaletta kontrolli-ilmoituksia vuoden 1925 aikana palkka-, palkkio-, eläke- tai luontoisetuina y. m. nautituista tuloista. Näistä kontrolli-ilmoituksista lähetettiin n. 2,000, jotka koskivat Helsingin kaupungin läheisyydessä asuvia henkilöitä, asianomaisille verotuslautakunnille ja 6,943 käytettiin verotuksen perusteeksi sellaisille verovelvollisille, jotka olivat laiminlyöneet antaa tuloilmoituksen. Tämän lisäksi taksoituslautakunta pani verovelvollisille, joiden etupäässä henkiluettelon nojalla oli todettu laiminlyöneen verovelvollisuutensa, maksettavaksi veroäyrit laissa säädettyine veronkorotuksineen. Verotettujen lukumäärä [1]) oli 80,063 oltuaan edellisenä vuonna 77,447.

[1]) Verotettujen kokonaismäärä on saatu yhdistämällä eri kaupunginosissa verotettujen loppusummat. Useampaan kertaan laskemista esiintyy, mikäli jollain henkilöllä on ollut tuloja useammassa kaupunginosassa.

Taksoituslautakunnan toimittaman verotuksen tuloksena oli, että veroäyrien luku, joka 1923 vuoden verotuksessa oli 16,198,055, vuodelta 1924 kohosi 18,693,695: een.

1924 vuoden tulojen verotuksen johdosta esitettiin tutkijalautakunnalle 2,963 valitusta edellisen vuoden 2,316 valituksen sijasta. Näitä valituksia tutkijalautakunta käsitteli kokouksissaan heinäkuun 1, 2 ja 3 p:nä, minkä jälkeen verotusluettelot heinäkuun 6 p:nä voitiin antaa kaupungin rahatoimikonttorille. Mainituista valituksista tutkijalautakunta hyväksyi 1,474, jotavastoin 1,489 ei aiheuttanut mitään muutosta taksoitukseen. Tutkijalautakunnan tekemien oikaisujen jälkeen aleni veroäyrien luku 173,922:lla, joten verotuksen perustukseksi jäi jäljelle 18,519,773 äyriä. Veroäyrien lisäys oli siis 2,469,729 eli edelliseen vuoteen verrattuna 15.4 %. Veroäyrien kokonaismäärä jakautui seuraavasti: 10.8 % kiinteistötulosta, 23.4 % elinkeino- ja liiketulosta sekä 65.8 % palkka- ynnä muusta senkaltaisesta tulosta.

Veroäyri vahvistettiin vuodelta 1924 7 markaksi, laskettuna kuten vuonna 1923, 100 markan tuloa kohti.

XIX. Kaupunginmuseo.

Helsingin kaupunginmuseon vuosikertomus vuodelta 1925 oli seuraavansisältöinen:

Kaupunginmuseon johtokunta, johon kuuluivat yliarkkitehti S. M. Schjerfbeck puheenjohtajana, filosofiantohtori J. E. Ailio varapuheenjohtajana sekä filosofiantohtori J. K. Rinne, kokoontui vuoden varrella 6 kertaa käsittelemään museon hallintoa ja hoitoa koskevia asioita. Sihteerinä toimi museonhoitaja A. W. Rancken.

Ohjesääntöjensä mukaisesti on johtokunta erityisesti kiinnittänyt huomiota Helsingin sivistyksellistä ja taloudellista kehitystä valaisevain muistojen talteenottamiseen.

Museokokoelmat karttuivat vuoden varrella 100 museoesineellä, 32 maalauksella ja piirroksella, 250 valokuvalla, osaksi levyineen, 4 mitalilla sekä 80 kirjallisuus- ja painotuotteella.

Ostoista on huomattava vanha, Suomenlinnan pommitusta v. 1855 esittävä kivipainos, Töölön sokeritehdasta esittävä, taiteilija W. v. Hausenin vuonna 1905 maalaama vesivärikuva ja vapaaherratar Rokasowskyn y. m. omistamat posliiniesineet.

Museon valokuvakokoelmaa kartutettiin erityisen runsaasti. Sen avulla on helppo seurata kaupungin nopeata rakennuskehitystä ja saada käsitys entisistä kokonaan hävinneistä tai muuttuneista rakennuksista.

Lahjoituksia museolle tekivät: taideteostenkauppias W. Sjöberg kolme vanhaa karttaa ja pari valokuvaa, opetusministeriö Suomen vapauden ja itsenäisyyden muistoksi lyödyt mitalit, herra G. v. Winther kaksi valokuvaa, tri R. Hausen valokuvia, neidit M. F. & E. Wrede valokuvia sekä erilaisia vaatteita y. m., rakennusmestari H. Kilpinen suuren tykinkuulan, Oopperakellarin johtokunta vanhat kankaalle pingoitetut kattokoristeet, Suomen messujen johtokunta luetteloja, kunniakirjoja y. m. vuoden 1925 messuilta, Svenska odlingens vänner Hertonäsin kartanoa kuvaavan julkaisun, arkkitehti P. E. af Enehjelm valokuvia, asiapapereita, kivääri- ja univormun osia y. m., herrat A. Rönnberg ja O. Broström kirjallisuutta ja valokuvia, toimittaja V. E. Pettersson ja vahtimestari E. Holmberg valokuvia, Nyblinin valokuvaamo 17 kpl. isoja valokuvasuurennuksia Ruotsin kuninkaan käynnistä, herra A. N. Stenholm riemujuhlamerkin, osuuskunta Elanto r. l. Elanto-lehden erikoisnumeroita, ravintoloitsija O. Lindfors pahvimallin Kaisaniemen ravintolasta j. n. e.

Rahatoimikamarin suostumuksella antoi hallitus siirtää museoon n. s. Meilahden tykin, joka tähän asti on ollut maahan pystytettynä Toivolan huvilan kohdalla. Tykki on huomattava lisä museon sotahistoriallisiin kokoelmiin.

Jo useana vuonna on Helsingin kaupunkia 1870-luvulla esittävää pahvimallia valokuvien, piirrosten y. m. mukaan lisätty. Tarkoitusta varten on olemassa erityinen vuotuinen määräraha. Kertomusvuonna on mainittua mallia täydennetty vanhaa Katajanokkaa kuvaavalla, A. B. Modellsnideri yhtiön valmistamalla osalla.

Museolla on ollut käytettävänään alakerta Hakasalmen huvilassa eli 7 huonetta, eteinen ja käytävä. Yläkerta on ollut Taideteollisuusmuseon hallussa. Vuosien kuluessa on tila kummallekin museolle käynyt ahtaaksi, ehkäisten niiden kehitystä. Eritoten on tämä ahtaus haitallinen kaupunginmuseolle, joka nykyisin ei voi enää panna näytteille uusia esineitä, ja jolla tuskin on tilaa niitä säilyttääkään. Näin ollen on etenkin huonekalukokoelmien kartuttaminen ollut miltei mahdotonta ja kuitenkin olisi juuri huonesisustain järjestäminen etenkin suuren yleisön kannalta sangen suotava. Lisäksi on kahden erilaisen museon pitämisestä samassa rakennuksessa käytännöllisiäkin vaikeuksia kokoelmien vartioimiseen y. m. nähden. Yleisö ei myöskään kernaasti maksa kaksia pääsymaksuja ja jättää usein toisen tai toisen museon kokonaan katsomatta. Näistä syistä on museolautakunta jo pari kertaa ennen anonut että kaupunginmuseo saisi haltuunsa myöskin rakennuksen yläkerran. Tämä anomus ei ole kuitenkaan johtanut toivottuun tulokseen, syystä ettei taideteollisuuskokoelmille ole ollut saatavissa huoneistoa muualta. Kun olot nyt ovat kehittyneet tässäkin suhteessa suotuisammiksi ja kun taideteollisuuskokoelmain siirto muualle olisi molemmille museoille eduksi, anoi museolautakunta viime vuoden lopussa rahatoimikamaria ryhtymään asiassa tarpeellisiin toimenpiteisiin. Samalla jätti lautakunta ehdotuksen erinäisiksi muutoksiksi, jotka olisivat tarpeen, jos museo saa käytettäväkseen yläkerran ja joista aiheutuvat kustannukset eivät nouse sanottavan suureen summaan.

Museoon hankittiin lasikaappi Katajanokan pahvimallia varten, karttakaappi isoja karttoja ja pitkä vitriini sekalaisia esineitä varten.

Museota pidettiin avoinna yleisölle joka päivä, paitsi lauantaisin, klo 12—3 ip. Siellä kävi 3,519 henkilöä, niistä oli 2,947 maksavia ja 572 kouluoppilaita y. m. ilmaiseksi pääseviä.

Johtokunta koetti myös, mikäli mahdollista, säilyttää kaupungin kiinteitä historiallisia muistomerkkejä. Niinpä se ryhtyi toimiin viertotiellä olevien vanhojen kaupunginporttien kivipylväiden säilyttämiseksi. Kun viertoteitä levennettiin ei pylväitä voitu pitää aikaisemmilla paikoillaan, vaan asetettiin aivan lähelle niitä, rakennuskonttorin ehdottamalle paikalle, jossa ne ovat muistuttamassa kaupungin alueen aikaisempaa rajaa.

Yleisön mielenkiinto Helsingin historiaan on sangen suuri, ja koska yhtenäistä esitystä kaupungin historiasta ei ole olemassa eikä suomeksi ole julkaistuna muuta kuin jotakin erikoisseikkaa koskevia kirjoituksia on johtokunta ryhtynyt painattamaan tällaista lyhyttä historiikkia. Maisteri K. W. Rauhalalta lunastettiin käsikirjoitus nimeltä »Piirteitä Helsingin kaupungin historiasta vuosina 1550—1812». Teos tulee painettavaksi ensin suomeksi ja niin pian kuin varat sallivat, myös ruotsiksi.

Museota edusti Suomen museoliiton vuosikokouksessa Tampereella toukokuun 10 p:nä sekä V. Vallgrenin veistokuvakokoelman vihkiäisissä Porvoossa toukokuun 17 p:nä varapuheenjohtaja J. Ailio.

XX. Musiikkilautakunta.

Musiikkilautakunnan vuodelta 1925 laatima kertomus toiminnastaan oli seuraavansisältöinen:

Musiikkilautakunnan kokoonpano y. m. Vuonna 1925 kuului musiikkilautakuntaan yliarkkitehti C. H. Lindberg puheenjohtajana, kauppaneuvos K. A. Niklander varapuheenjohtajana, toimittaja E. Lindahl, kirjaltaja J. V. Mikkola ja filosofiantohtori C. H. W. Ramsay. Sihteerinä toimi oikeusneuvosmies K. E. Furuhjelm.

Vuoden varrella kokoontui musiikkilautakunta 12 kertaa, ja oli käsiteltyjen asioiden lukumäärä kaikkiaan 103, joiden lisäksi tulevat ne toimenpiteet, joihin lautakunnan puheenjohtaja lautakunnan valtuuttamana oli ryhtynyt.

Kaupunginorkesterin toiminta oli pääasiassa entisen ohjelman mukainen. Sen jäsenmäärä oli 69 ja johtajana toimi professori R. Kajanus.

Vuoden varrella järjestettiin 16 varsinaista ja 3 ylimääräistä sinfoniakonserttia, 37 kansansinfonia- ja kansankonserttia, jota paitsi orkesteri avusti 90 ooppera- ja 45 teatterinäytännössä sekä 19 muussa konsertissa. Lisäksi annettiin yksi Wagner-ilta ja juhlakonsertti Jean Sibeliuksen 60-vuotispäivän johdosta.

Koska oopperaesityksiä oopperan huonon taloudellisen aseman johdosta ei lainkaan annettu 1925 vuoden syyskautena, josta oli seurauksena, ettei kaupunginorkesterin miltei tärkeintä tulolähdettä voitu ottaa lukuun orkesterin tuloja laskettaessa, järjesti musiikkilautakunta syyskuusta alkaen helppohintaisia ja helppotajuisia konsertteja oopperatalolla, mutta osoittautuivat nämä konsertit, joita annettiin vuoden varrella seitsemän ja joissa alussa kylläkin oli yleisöä runsaasti, pian vähemmän kannattaviksi.

Edellämainituissa konserteissa esiintyivät seuraavat solistit: herrat E. Linko, E. Grape, W. Pastuchoff, E. Linz, N. Orloff, W. Ketter (piano), A. Hannikainen, H. Kansanen, N. Levin, E. Raitio (viulu), K. Schimunek (oboe), A. Öfverlund (sello), M. Orlando (huilu), A. Köhelik (torvi), G. Nieminen, A. af Enehjelm, Th. Björkman, O. Soini, E. Wichmann, T. Louko, B. Jorma ja S. Räikkönen (laulu) sekä allamainitut naiset: E. Rängman-Björlin, Hj. Calais, N. von Theobald, L. Kolessa, L. Holmström, H. Jansson (piano), J. Bokor (sello), A. Hagelstam, O. Gutmann-Ryss, D. Andsten-Gorschelnik, S. Meyen, E. Gräsbeck, S. Starck, S. Nikander-Baer, G. von Haartman, M. Uramo, I. von Pfaler, M. Heikel, M. von Fieandt, S. Schaar ja H. Christiansen (laulu).

Vuoden varrella järjestetyistä konserteista, joista 16 oli varsinaista ja 3

ylimääräistä sinfoniakonserttia, 1 Wagner-ilta ja 1 J. Sibeliuksen juhlakonsertti, professori R. Kajanus johti 15 konserttia, tohtori T. Haapanen, säveltäjä B. Carlson ja herra K. Ekman kukin yhden sekä ulkomaalaiset vierailujohtajat Th. Reiters (Riika), R. Batôn (Pariisi) ja J. Halvorsen (Oslo) kukin myöskin yhden konsertin. Kansansinfonia- ja kansankonserteista johti professori R. Kajanus 7, herra O. Fohström 18, tohtori T. Haapanen 6, herra B. Carlson 2 ja herra K. Hellman, herra K. Ekman ja professori E. Melartin kukin yhden, minkä ohessa herrat Fohström ja Ekman yhdessä konsertissa johtivat kumpikin osan ohjelmaa. Vapunpäivänä annettiin päiväkonsertti, jonka johti herra Fohström.

Sinfoniakonserteissa esitettiin seuraavat sävellykset: Sibelius: Koskenlaskijan morsiamet; Sinfonia II d-dur; Sinfonia VI; Viulukonsertti d-moll; Sinfonia III; Viulukonsertti, Aallottaret, sinf. runo; Sinfonia I e-moll; Svanehvit (sarja musiikista Strindbergin satuun Svanehvit); Ateenalaisten laulu poikakuorolle ja orkesterille; Palmgren: Pastorale; A. Merikanto: Sarja orkesteria varten (ensi kerran), Pan, sinf. runo; Carlson: Sarja jouhiorkesterille; Ikonen: Saarelle selälliselle, sinf. runoelma (ensi kerran); Roger-Ducasse: Suite francaise; Le Joli Jeu de Furet; Scherzo; Tschaikowsky: 2 aariaa oopp. Patarouva; Sinfonia II, Pianokonsertti b-moll; Sinfonia VI h-moll; Lalo: Symphonie espagnole; Attenberg: Sinfonia I h-moll; Albeniz: Catalonia suite populaire; Mozart: Jupiter sinfonia; Konsertti huilulle ja orkesterille d-dur; Sinfonia g-moll; Konstanzen aaria: Marten aller Arten; Sinfonia ess-dur; Beethoven: Pianokonsertti g-dur; Alkusoitto oopp. Fidelio; Sinfonia IV b-dur; Alkusoitto oopp. Coriolan; Konsertti pianolle ja orkesterille n:o 5 ess-dur; Sinfonia V c-moll; Sinfonia VI (Pastorale); Pianokonsertti 5 ess-dur; Debussy: La mer, 3 sinfonista skitsiä; L'après midi d'un faune; Dukas: L'apprenti sorcier; Reger: Variationeja ja fuga Mozartin teemasta; Rossini: Rosinan aaria oopp. Parturi: Una voce po co fa; Alfvén: Juhannusyö, ruotsal. rapsodia orkesterille; Chopin: Pianokonsertti II f-moll; Pianokonsertti e-moll; Smetana: Aus Böhmens Hain und Flur, sinf. runo; Händel: Concerto grosso n:o 1 b-dur; Wagner: Wotans Abschied und Feuerzauber; osia oopp. Mestarilaulajat; Alkusoitto oopp. Lohengrin; osia oopp. Tannhäuser; Ravel: La Valse; Dohnanyi: Sinfonia d-moll; Brahms: Sinfonia n:o 1 c-moll; Pianokonsertti d-moll; d'Indy: Kesäpäivä vuoristossa; Johan Halvorsen: Sinfonia II d-moll; Andante con variationi; Norjalaisia satukuvia; Weber: Alkusoitto oopp. Oberon; Wihtol: Jalokiviä, sarja; Darsin: Valse melancolique; Medin: Sarja; Scriabin: Sinfonia II c-moll; Dvôrak: Konsertti sellolle ja orkesterille; Berlioz: Alkusoitto oopp. Benvenuto Cellini; Franck: Sinfonia d-moll; Le Chasseur maudit, sinf. runo; Svendsen: Sinfonia II b-dur; Grieg: Konsertti pianolle ja orkesterille; Bernhard Crusell: Alkusoitto oopp. Pieni orjatar.

Konserttiyleisön lukuisuudesta mainittakoon, että sen lukumäärä sinfoniakonserteissa keskimäärin on noussut 567 henkilöön konserttia kohti (kaikkiaan 9,073 henkilöä), kansan- ja kansansinfoniakonserteissa keskimäärin 556 henkilöön (kaikkiaan 20,586 henkilöä) sekä ylimääräisissä konserteissa kaikkiaan 2,275 henkilöön ja n. k. oopperakonserteissa kaikkiaan 3,465 henkilöön. Konserteissa kävi siis yleisöä suunnilleen yhtä paljon kuin edellisenä vuonna.

Taloudellinen tulos. Kaupunginorkesterin tulot olivat kalenterivuotena 1925 611,895: 25 markkaa, siitä tuloina omista konserteista 237,755: 25 markkaa sekä 374,140 markkaa avustuksesta muissa tilaisuuksissa. Menot olivat samana vuonna 2,410,296: 95 markkaa, joista palkkoja ja ikäkorotuksia 2,275,136: 60 markkaa, konserttikuluja 120,993: 30 markkaa, nuotteja ja soittovälineitä 9,978: 80 markkaa sekä muita menoja 4,188: 25 markkaa.

Kuukausitilien tarkastus. Musiikkilautakunnan voimassa olevan johtosäännön mukaan on orkesterin taloudenhoitaja velvollinen kuukausittain, viimeistään seuraavan kuukauden 5 päivänä, musiikkilautakunnalle antamaan kaksin kappalein laaditun tilin siihen kuuluvine todisteineen sekä vahvistetun kaavakkeen mukaisen, tuloja ja menoja osoittavan taulukon. Kohta näiden asiakirjain saavuttua toimittivat lautakunnan puheenjohtaja ja sihteeri kunkin kuukauden alussa tilintarkastuksen, ja havaittiin näissä kuukausitarkastuksissa tilien aina olevan kunnossa ja kassan tila kirjain mukaiseksi. Kuukausitilit todisteineen on heti toimitettu rahatoimikonttoriin.

1926 vuoden talousarviolaskema. Elokuun 31:ntenä 1925 päivätyllä kirjelmällä lähetti musiikkilautakunta säädetyssä järjestyksessä rahatoimikamariin 1926 vuotta varten laatimansa talousarviolaskelman. Talousarvioehdotuksessaan alensi kamari kaupunginorkesterin määrärahan 140,000 markalla sillä perusteella, että orkesterin miesluku oli kaupunginvaltuuston joulukuun 29 p:nä 1924 tekemän päätöksen mukaan pysytettävä 69 miehisenä ainoastaan syyskuun 1 p:än 1926, ja ehdotti kamari samalla, että mainittu summa siirrettäisiin kaupunginvaltuuston käyttövaroihin käytettäväksi kaupunginorkesterin ylläpitämiseksi siltä varalta, että orkesteri todellakin pysytettäisiin 69 miehisenä vuoden neljänä viimeisenäkin kuukautena. Kaupunginvaltuusto hyväksyi rahatoimikamarin ehdotuksen ja kysymys orkesterin pysyttämisestä mieslukuunsa nähden entisellään jäi edelleen ratkaisemattomaksi.

Avustettujen sivistysyritysten valvonta, joka osittain on musiikkilautakunnan toimena, järjestettiin samoin kuin aikaisemminkin, jolloin lähempi valvonta jaettiin lautakunnan jäsenten kesken.

Ulkoilmakonsertit. Vuonna 1925 asetti kaupunginvaltuusto 14,400 markan suuruisen määrärahan lautakunnan käytettäväksi ulkoilmakonserttien toimeenpanemista varten. Tämän määrärahan jakoi lautakunta siten, että musiikkimajuri A. Apostolin johtamalle torvisoittokunnalle annettiin 7,200 markkaa ja yhtä suuri määrä Helsingin työväenyhdistyksen soittokunnalle, ehdolla että kumpikin soittokunta kesän kuluessa antaa konsertteja kerran viikossa Kalliossa ja kerran viikossa Hermannissa ja Vallilassa. Lautakunta esitti myös rahatoimikamarille, eikö kamarin toimesta voitaisi soittokunnille järjestää istumapaikkoja Kalliossa ja jonkinlaisia soittolavoja sekä soittajain istumapaikkoja Vallilassa ja Hermannissa.

Orkesterin vuokraaminen maaseudulle. Vuoden varrella sekä kevät- että syyskaudella musiikkilautakunnan ja Tampereen musiikkilautakunnan kesken neuvoteltiin kaupunginorkesterin vuokraamisesta (n. 25 miestä) konsertteja varten Tampereella. Nämä neuvottelut jäivät kuitenkin valitettavasti tuloksettomiksi, riippuen tämä etupäässä siitä, että arvioidut kustannukset havaittiin liian suuriksi.

XXI. Raittiuslautakunta.

Raittiuslautakunnan vuodelta 1925 antama kertomus toiminnastaan sisälsi seuraavaa:

Lautakunnan kokoonpano ja toimihenkilöt. Lautakuntaan kuuluivat vuonna 1925 seuraavat henkilöt: Rouva F. Borgman, teollisuusneuvos F. A. Paloheimo, lehtori U. Suomela, ylioppilas F. Kreander ja muurari O. W. Paananen sekä varajäseninä opettajatar O. Oinola ja sanomalehdentoimittaja A. E. Leino.

Lautakunnan valitsemana puheenjohtajana toimi teollisuusneuvos Paloheimo, joka samalla myöskin hyväksyi lautakunnalle osoitetut laskut. Varapuheenjohtajana oli muurari O. V. Paananen sekä sihteerinä ulkopuolelta lautakunnan sanomalehdentoimittaja K. Loikkanen.

Raittiuslautakunnan raittiudenvalvojina toimivat E. Leivo, F. Nyström ja H. Laine sekä viimemainitun huhtikuun 1 p:nä erottua toimestaan, kesäkuun 15 p:stä R. R. Nyholm.

Lautakunnan toiminta tapahtui valtioneuvoston heinäkuun 7 p:nä 1922 antaman raittiuslautakuntain sekä raittiuspoliisien ja muiden kunnallisten raittiudenvalvojain toimintaa koskevan päätöksen puitteissa. Lautakunnalla oli kaikkiaan 26 kokousta, ja niiden pöytäkirjain pykäläluku oli 222. Kuten aikaisemminkin, on lautakunta kuluneena toimintavuotena kiinnittänyt erikoista huomiota raittiustietoja antavaan sekä raittiustahtoa herättävään ja vahvistavaan valistustyöhön. Tämä on tapahtunut esitelmätoiminnan, raittiuskirjallisuuden ja -lehtien levittämisen, raittiusopetuksen ja -opintojen edistämisen y. m. muodossa. Lautakunta on seurannut raittius- ja kieltolakitilannetta Helsingissä ja sen lähimmässä ympäristössä omakohtaisten havaintojensa ja poliisilaitokselta saamiensa tietojen perusteella.

Lautakunnan päämääränä on ollut raittiusesitelmätilaisuuksien järjestäminen kaikille kansalaispiireille. Tässä työssään on raittiuslautakunta käyttänyt apunaan pääkaupungissa toimivia raittiusjärjestöjä, avustaen näiden toimeenpanemia suurempia raittiusvalistustilaisuuksia sekä lisäksi järjestänyt omia esitelmätilaisuuksia. Kaikkiaan on lautakunnan toimesta tai avustuksella pidetty vuoden kuluessa 41 suomen- ja 4 ruotsinkielistä esitelmää 10,000 kuulijalle (yksi esitelmistä lähetettiin radioteitse, joten sen kuulijamäärää ei ole voitu sisällyttää edellämainittuun lukuun). Esitelmöitsijöinä ovat olleet professorit A. J. Pietilä, V. Voionmaa, T. Laitinen, kunnallisneuvos J. Klockars, toimittaja V. Karpio, kansanedustaja A. Lehtokoski, pastori K. K. Aro y. m.

Raittiusesitelmien ja luentojen havainnollistuttamiseksi on lautakunta hankkinut vuoden lopulla Epidioskop-nimisen varjokuvakoneen, joka yhdessä myöhemmin hankittavien alkoholikysymystä käsittelevien kuvasarjojen kanssa tullaan asettamaan raittiusluennoitsijain käytettäväksi.

Marraskuun ensimmäisellä viikolla vietettyä yleistä raittiusviikkoa valmisti lautakunta edustajansa kautta. Tehdäkseen mainitun viikon vieton pääkaupungissa mahdollisimman tehokkaaksi toimitti lautakunta ohjelmalehtisen kaikista viikon kuluessa kaupungissa pidetyistä raittiustilaisuuksista. Tämä ohjelmalehtinen jaettiin ennen viikon alkua 30,000 kpl. painoksena asuntoihin joka puolella kaupunkia. Tämän toimenpiteen ansioksi voitanee epäilemättä melkoiselta osalta laskea se, että niissä 35 raittiustilaisuudessa, jotka mainitulla viikolla pääkaupungissa pidettiin, oli erittäin runsaasti kuulijoita.

Kuten aikaisempina vuosina tilasi lautakunta toimintavuonnakin kansa- ja oppikouluihin, poliisiasemille, yömajoihin y. m. raittiusasiaa käsitteleviä lehtiä ja aikakauskirjoja.

Edellämainittua raittiusviikkoa varten toimitti lautakunta 60,000 suomen- ja 30,000 ruotsinkielistä raittiusasiaa käsittelevää lentolehtistä, jotka yhdessä ylempänä mainittujen raittiusviikon ohjelmalehtisten kanssa eri raittius- y. m. yhdistysten ystävällisesti suomalla maksuttomalla avustuksella jaettiin ennen raittiusviikon alkua.

Herättääkseen sellaistenkin henkilöiden huomiota raittiusasiaan, jotka eivät missään tapauksessa saapuisi raittiustilaisuuksiin, järjesti lautakunta ylempänä mainitun raittiusviikon alkaessa 30—31 p:nä lokakuuta erikoisen raittiuspropagandakulkueen raittiusasiaa koskevine tauluineen ja julistuksineen.

Raittiusopetuksen edistämiseksi lautakunta, kuten edellä on mainittu, tilasi kansa- ja oppikouluihin raittiusasiaa käsitteleviä lehtiä ja aikakauskirjoja. Oppikoulujen viimeisen luokan oppilaille, vaikuttaakseen heidän raittiusvakaumukseensa, lautakunta tilasi opiskelevan nuorison raittiusliiton äänenkannattajan Pohjantähden. Ruotsinkielisten kansakoulujen oppilaille jaettiin vuoden alussa lautakunnan toimittama lastentajuisesti raittiusasiaa käsittelevä lehtinen (suomenkielinen jaettiin jo v. 1924 jouluksi). Edelleen on lautakunta koettanut vaikuttaa, että opettajakirjastoihin hankittaisiin vuoden lopulla ilmestynyt lähdekirjan arvoa nauttiva professori V. Voionmaan kirja Yhteiskunnallinen alkoholikysymys.

Saadakseen kansakouluissa tehtävän toivonliittotyön entistä tehokkaammaksi, järjesti lautakunta tammikuun 18 p:nä neuvottelukokouksen tätä työtä harrastaville kansakoulunopettajille. Tämän kokouksen lausumien toivomusten mukaisesti kääntyi lautakunta sittemmin raittiusopetusta ja toivonliittotyötä koskevine esityksineen kaupungin molemmankielisten kansakoulujen johtokuntain puoleen sekä lähetti syksyllä lukukauden alkaessa kansakoulunopettajille henkilökohtaisen pyynnön ryhtyä tekemään toivonliittotyötä.

Raittiusopintotyön kannalta on mainittava tärkeänä saavutuksena se, että toimintavuoden aikana saatiin työväenopistoon lautakunnan myötävaikutuksella raittiusasiaa opiskeleva opintokerho, joka elinvoimaisena jatkaa edelleen toimintaansa. Kerhon johtajana on toiminut toimittaja V. Karpio.

Lautakunta on edelleen toimittanut sanomalehtiin raittiusasiaa koskevia kirjoituksia sekä usealla muulla tavalla toiminut raittiusvalistuksen levittämiseksi toiminta-alueellaan.

Kieltolainvalvontatyö. Varsinaiseen kieltolainvalvontaan kuuluvan käytännöllisen työn ovat suorittaneet pääasiassa lautakunnan palveluksessa olevat ylempänä mainitut raittiudenvalvojat. Heidän toimestaan on saatu ilmi 221 rikosta, joista on saatettu syytteeseen 189 henkilöä. Raittiudenvalvojain toimesta tai alotteesta, useimmiten kuitenkin — raittiuspoliisin oikeuksien heiltä edelleenkin puuttuessa — poliisin avustuksella, on takavarikoitu vuoden

kuluessa yhteensä 20,844 litraa ja 771 pulloa väkijuomia. Sitäpaitsi on rikollisilta otettu takavarikkoon 6 autoa, 3 moottorivenettä ja 2 hevosta ajopeleineen. Raittiudenvalvojain syytteeseen saattamat henkilöt on tuomittu maksamaan sakkoja yhteensä 141,640 markkaa.

Kuten ylläolevasta selviää, on kieltolain valvonnassa kohdistettu päähuomio n. s. trokarien toiminnan ahdistamiseen. Lautakunnan toiminta on tässä suhteessa kuluneena vuonna ollut huomattavasti helpompaa senvuoksi, että sillä on ollut käytettävissään kaupunginvaltuuston myöntämällä 40,000 markan määrärahalla hankittu moottorivene ja moottoripyörä.

Raittiudenvalvojat ovat jättäneet toiminnastaan päivittäiset kirjalliset selonteot lautakunnalle sekä pitäneet seikkaperäistä tilastoa ilmisaamistaan rikoksista ja takavarikoiduista juomamääristä. Sitäpaitsi ovat he muullakin tavalla työskennelleet lautakunnan tehtävissä lähinnä sen puheenjohtajan ja sihteerin valvonnan alla.

Kieltolain valvonnan tehostamiseksi on lautakunta tehnyt esityksiä asianomaisiin virastoihin. Kuluneena toimintavuonna lähetti lautakunta sosialiministeriön raittiusosastolle kirjelmän, jossa se kiinnitti asianomaisen viraston huomiota kaupunkimme ja ulkomaisten satamien välillä kulkevien matkustaja-alusten henkilökuntien harjoittamaan väkijuomien salakuljetukseen, pyytäen mainittua osastoa ryhtymään tarpeellisiin toimenpiteisiin tämän rikollisen toiminnan lopettamiseksi.

Vuoden kuluessa on lautakunta antanut Helsingin kaupungin maistraatille lausuntonsa 148 kahvila- ja ruokala-anomuksesta, samoin muutamia muita samanluontoista kieltolainvalvontaa koskevia lausuntoja eri virastoille.

Lautakunnan toimisto sijaitsi Helenankadun talossa n:o 4. Toimistosta on suoritettu vuoden kuluessa 222 kirjelähetystä, 400 kiertokirjettä, toimitettu lentolehtisten jakelu sekä hoidettu muut lautakunnan juoksevat asiat. Toimisto on ollut avoinna yleisölle joka arkipäivä kello 10—12 ap. ja 6—8 ip.

Lautakunnan määrärahan käyttö käy selville seuraavasta:

	Määräraha, Smk.	Menot, Smk.
Puheenjohtajan ja jäsenten palkkiot	8,250: —	7,650: —
Sihteerin ja valvojain palkat.....	66,000: —	61,100: —
Valistustoimintaan ja toimiston menoihin	30,000: —	29,944: 65
Valoon ja lämpöön	12,900: —	12,340: —
Tarverahoiksi	3,000: —	2,999: —
Moottoriveneen ja -pyörän ostoon	40,000: —	39,980: 05
Yhteensä	160,150: —	154,013: 70

XXII. Urheilulautakunta.

Urheilulautakunnan kertomus vuodelta 1925 oli seuraava:

Helsingin kaupungin urheilulautakuntaan kuului vuonna 1925 puheenjohtajana hammaslääkäri R. O. J. Stenberg, varapuheenjohtajana verhoilijamestari K. V. Lähteinen sekä muina jäseninä kansakouluopettaja J. U. Autonen, insinööri E. von Frenckell ja faktori A. Grönroos. Sihteerinä toimi voimistelunopettaja K. Soinio. Lautakunta kokoontui kertomusvuonna kaikkiaan 16 kertaa. Toiminta jatkui pääasiassa samaan tapaan kuin edellisinä vuosina. Lautakunnan käsittelyn alaisina olleista tärkeimmistä asioista mainittakoon seuraavat:

Lautakunta teki ehdotuksen luistinpaikkojen luovuttamisesta eri yhdistyksille samoinkuin 40,000 markan suuruisen menosääntöön otetun avustusmäärärahan jaosta niille. Vuoden 1925 talvi oli luistinradoille erittäin epäedullinen sikäli, että ne eivät voineet olla auki kuin lyhyen ajan. Tästä huolimatta jaettiin koko määräraha siten, että Helsingin luistelijat, Helsingfors Skridskoklubb, Työväen Luistinrata ja Sparta saivat kukin 9,000 ja O. Y. Pallokenttä 4,000 markkaa.

Hiihtourheilun edistämiseksi kouluissa oli kaupunki luovuttanut 15,000 markkaa. Näillä rahoilla on kansakouluihin ostettu 163 paria suksia sauvoineen, kumeineen ja remmeineen, jotka jaettiin suhteellisesti molempien kieliryhmien sekä poikien ja tyttöjen kesken. Hiihtovälineiden hoitoa kouluissa tarkasti lautakunta vanhan tavan mukaan.

Lautakunnan ehdotuksesta teetettiin katselijaparveke Eläintarhan urheilukentälle sekä pukuhuoneet Kallion ja Haapaniemen urheilukentille. Samoin teki lautakunta ehdotuksen Eläintarhan urheilukentän vuokraamisesta eri yhdistyksille 50—150 markan maksusta kilpailulta, jolloin maksun suuruus riippuisi kilpailun laadusta.

Kaupungin uimalaitoksista luovutettiin Ursinin uimalaitos yhdistykselle Helsingfors Simsällskapet, Humallahden uimalaitos Helsingin Uimareille, Mustikkamaan uimalaitos Helsingin Jyrylle ja Jätkäsaaren uimalaitos Työväen Uimareille. Viimemainittu yhdistys ei kuitenkaan ollut tyytyväinen saamaansa uimalaitokseen, vaan luopui siitä, jolloin se vuokrattiin yksityiselle henkilölle. Menosääntöön otettu 40,000 markan suuruinen avustusraha uimakouluille jaettiin tasan kolmen ensimainitun yhdistyksen kesken. Lautakunta tarkasti muutamien asiantuntijain kanssa yhdessä n. s. vapaauintipaikat ja teki niitä koskevan ehdotuksen rahatoimikamarille. Samalla ehdotti lautakunta että Jätkäsaaren, Korkeasaaren ja Seurasaaren uimalaitoksia suurennettaisiin, varsinkin mitä maa-alueeseen tulee.

Kelkkamäkien hoito on nyttemmin siirtynyt rakennuskonttorille, mutta on lautakunta antanut lausuntonsa niiden sijoittamisesta ja käytöstä.

Lautakunta on tavanmukaisesti keväällä yhdessä rakennuskonttorin edustajain kanssa tarkastanut kaikki kaupungin urheilukentät ja teki ehdotuksia tarpeellisiksi korjauksiksi. Kunnan varoilla avustetut uimalaitokset ja luistinradat velvoitettiin antamaan lautakunnalle kertomuksen toiminnastaan ja tiliotteen.

XXIII. Maatalouslautakunta.

Maatalouslautakunnan vuodelta 1925 laatima kertomus oli seuraava:

Lautakunnan kokoonpano y. m. Lautakuntaan kuuluivat kertomusvuonna professori E. H. Ehrnrooth puheenjohtajana, varatuomari V. A. Tanner varapuheenjohtajana sekä jäseninä maatalousneuvos K. J. Ellilä, kaupungingeodeetti W. O. Lille ja luottamusmies V. Viherkoski. Rahatoimikamarin edustajana lautakunnan kokouksissa oli johtaja J. A. M. Björkenheim. Sihteerinä toimi kaupunginagronoomi A. J. Tamminen.

Lautakunnalla oli vuoden kuluessa 8 kokousta, pöytäkirjain pykäläluku oli 109. Jäsenille ja puheenjohtajalle maksettiin palkkioina 5,600 markkaa, josta puheenjohtajan osuus oli 4,500 markkaa. Sihteerille ei maksettu mitään palkkiota, koska sihteerintehtäväin hoitaminen kuuluu kaupunginagronoomin virkatehtäviin.

Lautakunta antoi vuoden varrella 21 lausuntoa, joista suurin osa koski maanvuokra-asioita.

Erinäisiä toimenpiteitä. Vuoden 1925 menoarvioon oli kaupunginvaltuusto ottanut määrärahan kaupungin omistamien metsien arvioimista ja niiden hoitosuunnitelmien laatimista varten, ja annettiin tämä työ sittemmin lautakunnan tehtäväksi. Kun asiaankuuluva määräys saapui lautakunnalle vasta vuoden loppupuolella, ei työtä saatu vielä kertomusvuoden aikana loppuun suoritetuksi.

Vuoden 1924 tilintarkastajat olivat kertomuksessaan maininneet, että olisi mahdollisesti syytä ottaa harkittavaksi, eikö kaupungin maatilojen vuokralle antamista olisi edelleen laajennettava. Lautakunta otti vuoden varrella kysymyksen käsittelyn alaiseksi, ja antoi asiasta lausuntonsa kaupunginvaltuustolle. Valtuusto päätti antaa kysymyksen raueta.

Kaupungin tilojen hoito oli kuten ennenkin maatalouskonttorin suoranaisen valvonnan alaisena. Tilojen tuottama taloudellinen tulos ja maatalouden teknillinen puoli käyvät selville maatalouskonttorin kertomuksesta.

Vuoden aikana herätettiin uudelleen vireille kysymys karjan hankkimisesta Tuomarinkylän tilalle, mutta päätti lautakunta että kysymys jätettäisiin maatalouskonttorin lähemmin valmisteltavaksi.

Maatalouskonttorin toiminnastaan vuonna 1925 laatima kertomus oli seuraavansisältöinen:

Toiminta. Konttori toimi samaan tapaan kuin ennenkin. Se hoiti maatalouslautakunnan alaisena kaupungin Helsingin pitäjässä ja Oulunkylän kunnassa olevat varsinaiset maanviljelystilat sekä valtiolta vuokratun Vikin sotilasvirkatalon ja piti huolta näiden tilojen alueilla tahi läheisyydessä olevista vuokralle annetuista tiloista ja palstoista.

Maatalouskonttorin johtajana toimi agronoomi A. J. Tamminen, kirjanpitäjänä Å. F. B. Ullner ja toimistoapulaisena H. L. Saari. Viimemainittu erosi toimestaan elokuun 31 p:nä, jonka jälkeen toimi lakkautettiin. Kaupungin-agronoomintoimi, joka siihen saakka perustui sopimukseen, järjestettiin toukokuun 1 p:stä lukien uudelleen, ja on toimi nyt vakinainen 16 palkkausluokkaan kuuluva kaupungin virka. Kirjanpitäjän toimi luetaan 8 luokkaan.

Konttori pidettiin auki, sen jälkeen kun toimistoapulaisen toimi lakkautettiin, klo 9—12 ap. ja 1—4 ip., lauantaisiin klo 9—2 ip.

Maatilat. Mitään mainittavia muutoksia ei maatiloihin nähden kertomusvuoden kuluessa tapahtunut. Kaupunki viljeli edelleen Tuomarinkylän, Oulunkylän, Boxbackan ja Vikin tilat. Hertonäsin ja Kårbölen tilat oli kokonaisuudessaan annettu pitkäaikaiselle vuokralle.

Pellot. Kokonaispelto-ala oli 1,338.909 ha ja sen käyttö seuraavanlainen:

	Pitkäaikaisella vuokralla, ha.	Lyhytaikaisella vuokralla[1]), ha.	Omalla väellä, ha.	Itsenautittu peltoala, ha.	Yhteensä, ha.
Tuomarinkylä	14.104	13.620	4.54	324.42	356.684
Oulunkylä	48.230	2.590	0.35	67.25	118.420
Boxbacka	146.936	21.121	4.77	205.49	378.317
Vik	—	5.108	1.00	[2])184.58	190.688
Hertonäs	196.300	—	—	—	196.300
Kårböle	98.500	—	—	—	98.500
Yhteensä	504.070	42.439	10.66	781.74	1,338.909

Itsenautittu pelto-ala jakautui käytön mukaan seuraavasti:

	Kesantona. ha.	Syysviljalla, ha.	Kevätviljalla, ha.	Vihantarehulla, ha.	Nurmena, ha.	Perunapeltoja, ha.	Juuri- ja keittiökasveja, ha.	Yhteensä, ha.
Tuomarinkylä	29.53	33.40	131.76	1.47	134.19	7.69	—	338.04
Oulunkylä	7.40	7.35	24.41	1,94	22.22	5.84	—	69.16
Boxbacka	15.80	13.70	42.97	2.24	115.96	6.98	7.84	205.49
Vik	11.10	14.73	48.70	1.00	88.84	19.21	1.00	184.58
Yhteensä	63.83	69.18	247.84	6.65	[3])361.21	39.72	8.84	[3])797.27

Eri viljelykseen käytetty pinta-ala prosenttina koko itsenautitusta peltoalasta oli seuraava:

	Kesantona, %.	Syysviljalla, %.	Kevätviljalla, %.	Vihantarehulla, %.	Nurmena, %.	Perunapeltoja, %.	Juuri- ja keittiökasveja, %.	Yhteensä, %.
Tuomarinkylä	8.7	9.9	39.0	0.4	39.7	2.3	—	100.0
Oulunkylä	10.7	10.6	35.3	2.8	32.1	8.5	—	100.0
Boxbacka	7.7	6.7	20.9	1.1	56.4	3.4	3.8	100.0
Vik	6.0	8.0	26.4	0.5	48.2	10.4	0.5	100.0
Yhteensä	8.0	8.7	31.1	0.8	45.3	5.0	1.1	100.0

[1]) 15.53 ha lyhyeksi ajaksi vuokratuista pelloista oli nurmena, jonka niitty- tahi laiduntamisoikeus vuokrattiin kesäksi. — [2]) Lukuihin on otettu 14.05 ha Boxbackan peltoja, jotka jo pitemmän aikaa on viljelty Vikistä käsin. — [3]) 15.53 ha lyhytaikaiselle vuokralle luovutettua peltoa ei ole tässä mukaanluettu.

Viljelysjärjestelmät pysyivät entisellään. Puutarhanhoitoa harjoitettiin edelleenkin vain Boxbackassa, jonne myöskin sokerijuurikasviljelys keskitettiin. Suurin perunanviljelys oli Vikissä. Oulunkylän vanhoja nurmia kynnettiin edelleenkin, mutta saadaan tämä työ loppuun suoritetuksi vasta parin vuoden päästä.

Ojitus- ja maanparannustyöt sekä lannoitus. Suurempia ojitus- ja maanparannustöitä ei kertomusvuonna suoritettu. Pienemmistä tämän laatuisista töistä mainittakoon muutamien viemärien perkaukset ja sokerijuurikasmaiden kalkitus.

Lantaa on entiseen tapaan ostettu kaupungin puhtaanapitolaitokselta, ja Oulunkylän tila täytti lannan tarpeensa hoitamalla urakalla Käpylän talojen likaviemäripuhdistuksen. Apulantoja käytettiin suunnilleen yhtä paljon kuin aikaisempina vuosina.

Kylvöt. Tärkeimpien viljelyskasvien kylvömäärät olivat seuraavat:

	Syysviljaa, kg.	Kevätviljaa, kg.	Perunoita, kg.	Heinänsiemeniä, kg.
Tuomarinkylä	4,130	26,080	22,400	835
Oulunkylä	1,200	5,050	10,080	190
Boxbacka	1,680	9,910	15,800	430
Vik	1,615	8,550	48,300	326
Yhteensä	8,625	49,590	96,580	1,781

Hehtaaria kohti olivat kylvömäärät seuraavat: rukiita 130—150 kg., kauroja 180—220 kg., heinänsiemeniä 30—35 kg. ja perunoita 2,100—2,450 kg.

Sato. Vuoden sato arvioitiin seuraavaksi:

	Syysviljaa, kg.	Kevätviljaa, kg.	Perunoita, kg.	Heiniä, kg.
Tuomarinkylä	46,040	235,420	48,300	552,000
Oulunkylä	12,880	32,200	53,200	67,000
Boxbacka	22,130	81,670	117,400	294,000
Vik	18,560	60,120	241,600	241,000
Yhteensä	99,610	409,410	460,500	1,154,000

Hehtaaria kohti oli sato seuraava:

	Syysviljaa, kg.	Kevätviljaa, kg.	Perunoita, kg.	Heiniä, kg.
Tuomarinkylä	1,400	1,770	6,200	4,100
Oulunkylä	1,750	1,320	9,100	3,000
Boxbacka	1,610	1,900	16,700	2,950
Vik	1,260	1,230	12,600	2,700
Yhteensä	1,440	1,650	11,600	3,350

Sitäpaitsi korjattiin 3,000 kg. heinänsiementä, n. 160,000 kg. vihantarehua, n. 650,000 kg. olkia, n. 103,000 kg. sokerijuurikkaita ja n. 50,000 markan arvosta puutarhatuotteita.

Kuten edellä olevasta näkyy, vaihteli sato eri tiloilla tuntuvasti. Syynä tähän oli pääasiallisesti se, että eri tilat ja eri pellot olivat vielä niin erilaisessa kunnossa. Vasta sitten, kun kaikki pellot tulevat edes kertaalleen läpikäydyiksi, voi toivoa satojen tasaantuvan. Kertomusvuonna saatiin perunoista

huono sato Oulunkylässä ja Tuomarinkylässä, muuten olivat sadot sentään jotenkin tyydyttävät. Sadon laatu oli myöskin melko tyydyttävä, paitsi että heinäajan lopulla tehdyt heinät tulivat toisluokkaisia. Oulunkylässä jäi osa perunoita maahan, kun pellot tulivat rankoista sateista aivan liejuisiksi.

Työväki. Vuoden alussa oli tiloilla palveluksessa 4 työnjohtajaa, 2 metsänvartiaa ja muita vuosipalveluksessa olevia 81. Vuoden lopussa olivat vastaavat luvut 4, 1 ja 80. Tilapäistä työväkeä pidettiin entiseen tapaan tarpeen mukaan rinnan vakinaisen kanssa. Työväen puutetta ei ollut; palkat nousivat vuoden kuluessa hiukan.

Työpäivän pituus vuoden eri kuukausina ilmenee seuraavista luvuista: tammi—helmikuussa 8 tuntia; maaliskuussa 8½ tuntia; huhtikuussa 9 tuntia; touko—syyskuussa 10 tuntia; lokakuussa 9 tuntia ja marras—joulukuussa 8 tuntia; siis keskimäärin 9 tuntia. Työt alkoivat klo 7 ap. ja päivällisloma oli klo 12—1 tahi 12—1.30 ip.

Karja ja sikala. Karjaa oli edelleenkin vain Boxbackassa, ja sen määrä oli jotenkin sama kuin edellisenäkin vuonna.

Karjanhoidon tulokset ilmenevät seuraavasta yhdistelmästä:

	Lehmiä keskimäärin.	Rehuyksikköjä vuotta ja lehmää kohti.	Maitoa kg. vuotta ja lehmää kohti.	Maidon rasvapitoisuus.
Säännöllisesti lypsäviä lehmiä	35	2,285	3,373	3.62
Kaikki lehmät	50	2,282	3,215	3.63

Keskilypsy laski kertomusvuonna hiukan siitä syystä, että pari lehmää kuoli juuri parhaana lypsyaikanaan, vähennys oli kuitenkin ainoastaan 27 kg. lehmää ja vuotta kohti. Maidon rasvapitoisuus sen sijaan nousi sangen tuntuvasti, kokonaista 0.15 %. Karjatalouden kannattavaisuus oli tyydyttävä.

Vikin sikojen lukumäärä oli keskimäärin jotenkin sama kuin edellisenä vuonna. Vuoden lopussa lisättiin kuitenkin emakkomäärä 16:sta 24:än, kun päätettiin ruveta laajentamaan sikataloutta lisäämällä porsaitten tuottoa. Pääruokana olivat pienet perunat, lantut ja keittiöjätteet. Kannattavaisuus oli hyvä.

Irtaimisto. Maatalouskaluston ja -koneiden hankintaan käytettiin kertomusvuonna 193,450: 01 markkaa. Tärkeimmät ja kalleimmat uusista koneista olivat kolme n. s. internationaltraktoria, joiden työskentelyyn oltiin varsin tyytyväisiä.

Tilit. Vuoden 1925 kameraalisen tilinpäätöksen mukaan oli määrärahoja 3,206,926: 50 markkaa, menoja 3,255: 641: 10 markkaa, arvioituja tuloja 3,229,987 markkaa sekä todellisia tuloja 3,629,268: 35 markkaa.

Kuten edelläolevasta näkyy eivät arvioitujen tulojen summat osoittautuneet suinkaan paikkansa pitäviksi. Vuotta aikaisemmin on aivan mahdotonta määrätä hintoja tahi arvata seuraavan vuoden sääsuhteita. Taloussuunnitelmiin vaikuttavia seikkoja, kuten eri väkirehujen keskinäisiä hintasuhteita tai onko edullisempaa tulevana vuonna myydä sikalasta porsaita vaiko teurassikoja, ei voi etukäteen laskea. Olisi varmaan käytännöllisempää ja vähemmän harmia tuottavaa, että kaupungin maatalousliikkeessä käytettäisiin ainoastaan liikekirjanpitoa ja nettobudjettia.

Allaolevassa esitetään yhdistelmä tilojen liikekirjanpidosta joulukuun 31 p:nä 1925:

	Debet, Smk.		Kredit, Smk.
Maanviljelystili	179,305: 09	Maanviljelystili	315,498: 09
Kalustotili	68,350: 68	Satotili	850,659: 74
Kaluston kunnossapito	75,490: 23	Navettatili	60,065: 48
Tarverahatili	179,540: 24	Sikalatili	65,882: 15
Rakennusten kunnossapito	130,544: 21	Rakennusten tili	57,539: —
Rasitetili	59,780: 45	Puutarhatili	15,729: 96
Korkotili	89,823: 94	Satulasepäntili	9,084: 47
Vuokratili	75,250: —	Metsätili	26,469: 75
Traktoritili	31,945: 55	Bilanssi ja nettotappio	44,032: 28
Nettovoitto	554,930: 53		
Yhteensä	1,444,960: 92	Yhteensä	1,444,960: 92

Loppusumma 1,444,960: 92 markkaa ja voitto 554,930: 53 markkaa, jakautuivat eri tiloille seuraavasti:

Tuomarinkylä	Smk.	361,868: 72	Smk.	200,333: 58
Oulunkylä	»	237,704: 70	»	50,274: 70
Boxbacka	»	456,155: 73	»	221,831: 46
Vik	»	223,423: 64	»	—
Hertonäs	»	110,263: 13	»	60,644: 65
Kårböle	»	55,545: —	»	21,846: 14
Yhteensä	Smk.	1,444,960: 92	Smk.	554,930: 53

Nettotappio 44,032: 28 markkaa lankesi yksinomaan Vikin osalle.

Siirtotili päättyi 16,602,827: 40 markkaan jaettuna eri tileille, kuten allaolevasta yhdistelmästä lähemmin näkyy:

	Debet, Smk.		Kredit, Smk.
Kassatili	20,220: 79	Pääkonttori	4,684,549: 05
Pääkonttori	323,491: 11	Tilat	471,125: 37
Tilat	471,125: 37	Erinäiset velkojat ..	43,970: 85
Varasto	102,315: —	Rahatoimikonttorin tili	1,795,834: 36
Maanviljelys	536,025: —	Kaupunginkassan tili	2,703,626: 33
Sato	693,037: 40	Pääomavelka	6,025,224: 80
Tallit	253,600: —	Tuomarinkylän tila	323,491: 11
Navetta.....	127,650: —	Vuoden tilierotus ..	75: —
Sikala	72,140: —	Voitto ja tappio ..	554,930: 53
Kalusto	666,200: —		
Erinäiset velalliset ..	441,806: 19		
Rakennukset	2,660,245: 89		
Puutarha	8,948: —		
Ennakko	2,495: 25		
Pääomavelka	758,639: 94		
Kiinteimistöt	4,692,547: 55		
Palstat	4,976: 98		
B. Lindholmin tili ..	38,781: 60		
Boxbackan tila ..	1,862,312: 59		
Hertonäsin » ..	875,919: 55		
Kårbölen » ..	476,622: 04		
Vikin » ..	1,156,368: 65		
Oulunkylän » ..	313,326: 22		
Voitto ja tappio ..	44,032: 28		
Yhteensä	16,602,827: 40	Yhteensä	16,602,827: 40

Eri tilojen siirtotilissä ilmeni seuraavat loppusummat:

Pääkonttori	4,824,617: 30	Vik	1,632,079: 32
Tuomarinkylä	1,941,580: 12	Hertonäs	2,707,425: 08
Oulunkylä	371,277: 79	Kårböle	498,468: 18
Boxbacka	4,627,379: 61	Yhteensä	16,602,827: 40

Kirjanpitovuosi on kaupungin maatiloilla, toisin kuin maataloudessa yleensä, sama kuin kalenterivuosi. Kun tilinpäätös täten tulee tehtäväksi joulukuun lopussa, tullaan varastot arvioimaan silloin kuin ne ovat melkein suurimmillaan. Arvioiminen voi tällöin viedä melko lailla vääriin tuloksiin, koska iso osa eloja silloin on puimatta, heiniä ei tietysti ole latoihin ajettaessa punnittu ja vastaisuudessa saatavista hinnoistakin on sangen epävarmoja tietoja. Koko tilinpäätös voi täten muodostua harhaanjohtavaksi, sillä kunkin kalenterivuoden voitto on vielä joulukuun lopussa kokonaan varastoissa kiinni. Tilinpäätöksen luotettavuuden ja eri vuosien tuloksien arvostelemisen kannalta olisi välttämätöntä muuttaa kirjanpitovuosi päättyväksi kesäkuun 30 p:nä. Tämän yhteydessä olisi kameraalinen kirjanpito muutettava yksinkertaisemmaksi toteuttamalla kaupungin maatiloihin nähden nettobudjettijärjestelmä.

Vuosikertomus on määrätty tehtäväksi toukokuun loppuun mennessä. Tämä aika on vähemmän sopiva, koska kertomuksen valmistajalla, maatalouskonttorin johtajalla, on tällöin kaikkein kiireisin aika. Kertomuksen valmistuminen voi tällöin helposti viipyä yli säädetyn määräpäivän. Myöskin kertomukseen tulevien tietojen tarkkuutta silmälläpitäen on aika sopimaton, koska esimerkiksi satotiedot voidaan tarkistaa vasta heinäkuun alussa. Olisi senvuoksi asianmukaisempaa, että vuosikertomus laadittaisiin vasta elokuussa; tilintarkastajat tarvitsevat kertomusta aikaisimmin vasta syyskuussa.

XXIV. Kansanpuistot.

Kansanpuistojen valvojan vuosikertomus toimintavuodelta 1925 oli seuraavansisältöinen:

Kuluneena vuonna eivät kansanpuistot kävijöittensä lukumäärään nähden ole saavuttaneet samaa tulosta kuin edellisenä vuonna. Tämä ei kuitenkaan johdu siitä, että yleisön harrastus kansanpuistoihin olisi lamaantunut, vaan yksinomaan kesäkauden yleisistä epäsuotuisista sääoloista. Nämä vaikuttavat nimittäin silmäänpistävästi käynteihin puistoissa, eritoten sunnuntaisin ja kesän suurina pyhäpäivinä, helluntaina ja juhannuksena. Kylmällä ja sateisella säällä pyrkivät aniharvat vapaahetkinään kansanpuistoihin, kun taasen aurinkoisina päivinä yleisöä on puistoissa tuhansittain. Korkeasaari ja osaksi myöskin Seurasaari ovat suuresti riippuvat myöskin toukokuun ilmoista, koska kaupunkilaiset yleensä ja erittäinkin koulunuoriso eivät silloin vielä ole muuttaneet maalle ja sen vuoksi mielellään kauniilla säällä käyttävät hyväkseen tilaisuutta retkeilyyn luonnon helmaan kaupungin ympäristöissä. Mustikkamaan ja eritoten Turholman käyntikausi alkaa vasta toukokuun loppupuolella tahi kesäkuun alussa.

Kansanpuistojen pääasiallisesta liikenteestä huolehtii höyryveneyhtiö, jolle kaupunki erinäisin ehdoin on myöntänyt yksinoikeuden tähän ja joka liikenne oli yksityiskohtaisen valvonnan alainen. Alla olevat numerot valaisevat höyrylaivojen kesällä 1925 välittämää henkilöliikennettä puistoihin ja sieltä takaisin, lisäännystä tai vähennystä kertomusvuonna verrattuna vuoteen 1924 sekä kertomusvuonna saatua liikenneveroa:

	Aikuisten lippuja.	Lasten-lippuja.	Yhteensä.	Lisäännys(+) tai vähennys (—) vuonna 1925 vuoteen 1924 verratt.	Liikenneveroa kaupungille vuonna 1925.
Seurasaari	48,772	8,679	57,451	—12,018	13,060: 90
Korkeasaari ..	308,415	61,515	369,930	+ 3,164	83,255: 25
Mustikkamaa	262,147	33,870	296,017	—28,946	68,923: 75
Yhteensä	619,334	104,064	723,398	—37,800	165,239: 90

Suurin piirtein katsottuna nousi kävijöiden luku puoleen näistä numeroista. Huomautettakoon kuitenkin tässä yhteydessä että useimmat Seurasaarella kävijöistä käyttivät mannermaalta johtavaa siltaa, myöskin soutu-, purje- ja pienehköt moottoriveneet, sekä yksityiset että vuokratut välittivät sangen huomattavaa liikennettä kansanpuistoihin. Kauppaneuvos Henrik

Borgströmin (Turholman) puisto ei valitettavasti tähän mennessä ole nauttinut sitä etua, jota höyryveneliikenne tarjoaa yleisölle, minkä vuoksi se on ollut pakoitettu käyttämään erilaisia pienempiä veneitä saapuakseen puistoon, osittain Kulosaaren kautta, osittain suoraan kaupungista. Tapana on ollut että koulujen ja koululuokkain oppilaille, jotka opettajansa opastamina ovat käyneet puistoissa, on myönnetty alennuslippuja, siten että kaupunki on luopunut verosta ja laivan omistajat omasta puolestaan melkoisesti alentaneet lippujen hintoja. Niistä n. 100 oppilaitoksesta ja -koululuokasta, jotka kesällä 1925 ovat käyneet Korkeasaarella, oli ainoastaan puolet kotoisin Helsingistä. Paitsi lähimmän ympäristön kouluja on useita kaukana Helsingistä olevia oppilaitoksia tehnyt lomamatkoja pääkaupunkiin poikkeamalla Korkeasaarelle, joka osoittaa siellä sijaitsevan eläinkokoelman suuren merkityksen elävänä havaintovälineenä eläinoppia opetettaessa. Vielä on huomautettava Korkeasaaren, mutta myöskin Seurasaaren, merkityksestä pääkaupungin matkailijaliikenteelle. Koska Korkeasaaren eläintarha siis on osoittautunut koko maalle hyödylliseksi, olisi myöskin paikallaan, että valtio avustaisi eläintarhan ylläpitämistä ja kehitystä.

Kertomusvuoden aikana on kansanpuistoissa ja eläintarhassa, paitsi tavanomaisia pienempiä vuotuisia korjauksia, suoritettu suurempiakin sellaisia sekä uutisrakennuksia. Seurasaarella on m. m. mannermaalle johtava silta sekä suuri höyryvenelaituri perinpohjin korjattu, samoin muuan virvoitusjuomakioski, jonka ohella puiston sähkövaloverkkoa on laajennettu. Korkeasaarella on melkoisia korjaus- ja maalaustöitä toimitettu silloissa ja erinäisissä rakennuksissa. Puuvajaan on hankittu sähkövoimalla käyvä sirkkelisaha ja ravintolaan Bolinderuuni. Tieverkkoa Mustikkamaalla on kaupungin rakennuskonttorin toimesta laajennettu. Kauppaneuvos Henrik Borgströmin puistoon on rakennettu toinen virvoitusjuomakioski ja Turholman lepokoti on saanut uuden keittiöuunin. Kaupungin otettua haltuunsa ja Korkeasaareen yhdistettyä Palosaari, on sikäläiset rakennukset ja höyryvenelaituri huolellisesti korjattu ja sähkövalaistus johdettu saarelle.

Huolimatta vetovoimasta, joka muilla kansanpuistoilla on, kullakin omaan varsinaiseen yleisöönsä on Korkeasaarta edelleenkin pidettävä pääpuistona ja kaikkien puistona, mikä ei johdu ainoastaan saaren välittömästä läheisyydestä kaupungin keskusosiin sekä oivallisista liikenneyhteyksistä, vaan etupäässä kuten aikaisemmin huomautettiin sen, joskin pienehköstä, eläinkokoelmasta.

Kertomusvuonna rakennettiin suuri, 16 eri osastoa talvisuojuksineen sisältävä vapaailmahäkki petolintuja varten edellisenä vuonna rakennetun, valtavan kotkahäkin lisäksi. Sitäpaitsi hankittiin sähköpumppu, jolla kesäaikana voidaan parissa tunnissa suorittaa välttämätön ja pikainen jääkarhualtaan tyhjentäminen.

Kertomusvuonna ostettiin nuori jääkarhupari. Köpenhaminan eläintarhan lahjoittama bisonilehmä kuoli. Vuoden vaihteessa kuului eläinkantaan:

	Laatujen lukumäärä.	Yksilölukumäärä.	Arvo, Smk.
Nisäkkäitä	27	125	100,230: —
Lintuja	34	129	24,305: —
Kylmäverisiä	3	12	1,460: —
Yhteensä	64	266	125,995: —

Totuus, jota ei voida toistaa kyllin usein on että kansanpuistot ovat ikäänkuin kaupungin keuhkot, kaupunkilaisten suurimman osan ainoat virkistys- ja retkeilypaikat vapaahetkinään. Mutta lukuunottamatta niiden kansanterveydellistä merkitystä on niillä toinenkin yhtä tärkeä sosiali-kasvatusopillinen tehtävä. Luonnossa oleskelusta ei ole ainoana seurauksena terveys, vaan karaisevan ulkoilmaelämän hyväksi merikylpyineen ja urheiluleikkeineen vie se yhteiskunnan syviltä riveiltä halun kotonaistumiseen ja sen mukana seuraaviin ala-arvoisiin ja alentaviin huvituksiin. Yhä enemmän laajenee luonnossaolon merkitys, jos yhtaikaa on tilaisuutta sivistäviin ja kasvattaviin huvituksiin, kuten ulkoilmateatteriin, koulutarhaan ja eläintarhaan. Sen vuoksi on yleisön kiitollisuudella muistettava kaupungin taloudellisia uhrauksia kansanpuistojen edistämiseksi ja tunnetuksi tekemiseksi. Suurkaupungin asukkaille ja eritoten sen työläisväestölle on mahdollisuus luonnossaoleskeluun arvaamattomasta merkityksestä.

XXV. Kaupungin yleisten töiden hallitus.

Kaupungin yleisten töiden hallituksen vuodelta 1925 laatima kertomus oli seuraavansisältöinen:

Kaupungin yleisten töiden hallitukseen kuuluivat vuonna 1925 puheenjohtajana insinööri M. M. Muoniovaara, varapuheenjohtajana insinööri E. Moring sekä jäseninä professori K. A. Ahlfors, kirvesmies A. Mäkinen, sähkötyöntekijä O. W. Oksanen, arkkitehti A. Toivonen ja arkkitehti V. Vähäkallio. Rahatoimikamarin edustajana hallituksessa oli johtaja K. R. Heinonen. Hallitus kokoontui 48 kertaa ja käsitteli silloin 1,077 asiaa sekä lähetti 470 kirjettä. Sihteerinä hallituksessa toimi valtioneuvos G. A. Gröndahl.

Asioista, joita käsiteltiin selontekovuonna ansaitsevat huomiota seuraavat: Antin- ja Vladimirinkatujen jatkaminen Länsisatamaan ja sillan rakentaminen mainitun sataman satamaradan yli kuin myöskin öljysataman järjestäminen Hietaniemelle. Vuoden varrella teetetyistä suuremmista uutis- ja korjaustöistä tehdään selkoa rakennuskonttorin eri osastojen toimintaa koskevan selostuksen yhteydessä.

Hallituksen alaisena oli rakennuskonttori ja sen tilivirasto.

Rakennuskonttori toimi kaupunginisinöörin johdolla 7-osastoisena, nämä olivat: satama- ja rautatieosasto, katu- ja lokaviemäriosasto, geodeettinen osasto, huonerakennusosasto, asemakaavaosasto, puisto-osasto ja varasto-osasto. Konttorin tilejä hoiti sen tilivirasto.

Työväki ja työpalkat. Allaoleva taulukko osoittaa työväen lukumäärän konttorin eri osastoilla kunkin kuukauden lopussa:

Kuukausi.	Satama- ja rautatieosasto.	Katu- ja viemäriosasto.	Geodeettinen osasto.	Huonerakennusosasto.	Puisto-osasto.	Varasto-osasto.	Yhteensä.	Seuraavat olivat hätäaputöissä.			
								Satama- ja rautatieosasto.	Katu- ja viemäriosasto.	Huonerakennusosasto.	Yhteensä.
Tammikuu ..	530	637	—	330	32	55	1,584	—	—	—	—
Helmikuu ..	579	883	—	390	60	58	1,970	72	325	—	397
Maaliskuu ..	609	852	—	341	46	59	1,907	71	339	7	417
Huhtikuu ..	570	904	2	421	190	61	2,148	50	333	—	383
Toukokuu ..	580	879	5	421	182	63	2,130	—	261	—	261
Kesäkuu	533	698	4	344	173	62	1,814	—	—	—	—
Heinäkuu ..	501	657	3	283	134	58	1,636	—	—	—	—
Elokuu	563	542	2	272	106	55	1,540	—	—	—	—
Syyskuu	676	557	2	166	73	58	1,532	—	—	—	—
Lokakuu	656	497	2	128	36	57	1,376	—	—	—	—
Marraskuu ..	719	639	—	99	18	55	1,530	78	183	—	261
Joulukuu ..	701	648	—	211	14	55	1,629	42	36	—	78

Vuoden varrella sovellutettiin seuraavat palkka-asteikot allamainittuina ajanjaksoina: tammikuun 1 p:stä helmikuun 7 p:än VIII asteikko, helmikuun 8 p:stä maaliskuun 7 p:än VII asteikko, maaliskuun 8 p:stä toukokuun 9 p:än VIII asteikko, toukokuun 10 p:stä heinäkuun 11 p:än VII asteikko, heinäkuun 12 p:stä syyskuun 12 p:än VIII asteikko ja syyskuun 13 p:stä vuoden loppuun IX asteikko.

Erilaisten ammattityömiesten tuntipalkat olivat yllämainittujen palkka-asteikkojen mukaan seuraavat:

Ammatti.	Asteikko VII.	Asteikko VIII.	Asteikko IX.
	Vakinaisessa työssä. Smk.		
Sukeltajat	14: 90	15: 60	16: 30
Koneenkäyttäjät	7: 40—8: 10	7: 80—8: 50	8: 20—8: 90
Viilarit	7: 50—8: 10	7: 90—8: 50	8: 30—8: 90
Sepät	7: 30—8: —	7: 70—8: 40	8: 10—8: 70
Peltisepät	7: 30—7: 70	7: 70—8: 10	8: 10—8: 50
Kirvesmiehet ja puusepät	7: 40—8: 10	7: 80—8: 50	8: 20—8: 90
Laturit	7: 40—8: 10	7: 80—8: 50	8: 20—8: 90
Kiviporarit	7: 30—8: —	7: 70—8: 40	8: 10—8: 70
Muurarit (harmaakiven) ja kadunlaskijat	7: 30—8: 10	7: 70—8: 50	8: 10—8: 90
Torvenlaskijat	6: 80—7: 60	7: 20—8: —	7: 50—8: 40
Sementtityömiehet	6: 90—7: 60	7: 30—8: —	7: 60—8: 40
Rusnaajat	6: 30—6: 60	6: 60—6: 90	6: 90—7: 20
Apumiehet	5: 90—6: 40	6: 20—6: 70	6: 40—7: —
Puistotyöläiset:			
miehet	5: 60—6: 30	5: 90—6: 60	6: 20—6: 90
naiset	4: 60—4: 85	4: 80—5: 10	5: 10—5: 30
Yövahdit	4: 85—5: 50	5: 10—5: 80	5: 30—6: 10
Ajurit	12: 60	13: 20	13: 80
	Hätäaputöissä. Smk.		
Kirvesmiehet ja puusepät	6: 30—6: 85	6: 60—7: 20	6: 95—7: 55
Laturit	6: 30—6: 85	6: 60—7: 20	6: 95—7: 55
Kiviporarit	6: 20—6: 75	6: 50—7: 10	6: 90—7: 40
Torvenlaskijat	5: 80—6: 50	6: 10—6: 80	6: 40—7: 15
Sementtityömiehet	5: 90—6: 50	6: 20—6: 80	6: 45—7: 15
Rusnaajat	5: 30—5: 60	5: 60—5: 90	5: 85—6: 10
Apumiehet	5: — —5: 40	5: 30—5: 70	5: 45—5: 95
Yövahdit	4: 15—4: 70	4: 35—4: 90	4: 50—5: 20
Ajurit	10: 60	11: 20	11: 70

Kesälomaa myönnettiin kertomusvuonna 1,190 työläiselle yhteensä 9,839 päivää, kuten seuraavasta yhdistelmästä näkyy:

Osasto.	Työläisiä, jotka ovat nauttineet kesälomaa:			Kesälomaa nauttineita työläisiä yhteensä.	Kesäloma-päiviä yhteensä.
	4 päivää.	7 päivää.	2 viik.		
Satamarakennusosasto	160	82	195	437	3,944
Katu- ja lokaviemäriosasto	236	104	122	462	3,380
Geodeettinen osasto	—	—	—	—	—
Huonerakennusosasto	73	34	70	177	1,510
Puisto-osasto	42	8	10	60	364
Varasto-osasto	1	15	38	54	641
Yhteensä	512	243	435	1,190	9,839

Tapaturman kautta vahingoittui 70 työläistä, joille maksettiin avustusta 25,106 markkaa ja korvauksena sairaanhoidosta 23,513: 04 markkaa, jota paitsi 23 vanhempaa vahingonkorvausta järjesteltiin. Invaliideiksi joutuneille työläisille maksettiin elinkorkorahastoon yhteensä 378,925: 33 markkaa. Sen johdosta että 8:n invaliidin elinkorkoja on alennettu, kun vain 1 elinkorko korotettiin, voitiin elinkorkorahastoa vähentää 27,675: 58 markalla. Yhteensä nousivat tapaturmista koituneet kustannukset vuoden kuluessa 399,868: 79 markkaan. Työläiset olivat vakuutetut Keskinäisessä vakuutusyhtiö Sammossa.

Satama- ja rautatieosastolla toimi vuoden varrella osastopäällikkö ja avustava osastopäällikkö sekä 3 ylimääräistä insinööriä ja 2 piirustajaa. Osastopäällikkö toimi maaliskuun keskivaiheilta vuoden loppuun asti v. t. kaupunginsinöörinä. Yksi insinööri otettiin maaliskuussa ja 1 piirustaja erosi kesäkuussa. Yksityiskohtaisesta kirjanpidosta ja rekisteröimistyöstä huolehti vuoden kuluessa 2 konttoriapulaista. Sitäpaitsi oli vuoden kuluessa yksi vahtimestarinapulainen osaston palveluksessa.

Suoranaisesta työnjohdosta osaston työpaikoilla huolehti vuoden alussa 2 insinööriä, 10 rakennusmestaria, 5 neljännysmiestä, nosturin esimies ja 1 varastokirjuri. Syksyllä otettiin lisää 5 rakennusmestaria ja 5 neljännysmiestä.

Työvoima vakinaisissa töissä, laskettuna joka kuukauden lopulla, vaihteli 501—676 mieheen [1]). Hätäaputöitä teetettiin helmikuun 8 p:stä toukokuun 23 p:än ja marraskuun 8 p:stä joulukuun 31 p:än.

Hallitukselle esiteltiin 154 asiaa, joista 47 koski uutistoimenpiteitä tai rakennustöitä ja 107 järjestely- tai henkilö- ja palkkakysymyksiä. Sitäpaitsi annettiin rahatoimikamarille useita lausuntoja sekä kaupungin kiinteän omaisuuden katselmusmiehille arviointi kaupungin laitureista, rautatieraiteista ja nostureista. Seuraavat työt suoritettiin:

Laiturikorjaukset käsittivät paitsi tavanmukaista ylläpitoa Keisarinkarinlaiturin suojusparrun uudistuksen ja tämän vahvistamisen laakarautavanteella. Pohjoissatamassa korjattiin Halkolaituri ja Sörnäsin niemellä ent. Rautatien laiturin pääkannattajat sekä niskaset Uudessa laiturissa.

Katuja korjattiin Länsisatamassa, missä Jungmaninkatu sorattiin ja osa Neptuninkatua sepelöitiin. Sitäpaitsi korjattiin katukiveys Pohjoisella laiturihaaralla ja sorattiin Makasiinilaiturin eteläosan takana oleva kenttä. Kaupungin osuus Katajanokan pohjoisesta laiturista kivettiin uudelleen ja varustettiin betonireunuksella.

Länsirannan edustalla olevat varppauspoijut varustettiin uusilla kettingeillä.

25-tonnin nosturin kunnossapito Eteläsatamassa maksoi 6,555: 97 markkaa ja 6 juoksunosturin kunnossapito Rahapajanlaiturilla 12,930 markkaa.

56 purkaus- ja höyryvenesiltaa ylläpidettiin osaston toimesta, näistä 8 siltaa erikoisia tarkoituksia varten. Korttelissa n:o 178 oleva purkaussilta otettiin kaupungin haltuun ja korjattiin. Satamaliikennekonttorin silta Eteläsatamassa laajennettiin. Soutu- ja moottoriveneiden kiinnityspaikkojen lukumäärä lisääntyi vuoden kuluessa 68:lla Merisatamassa ja oli vuoden lopussa 1,492 jaettuina 21 siltaan ja laituriin.

Täytettä vastaanotettiin paitsi satamarakennuksilla Länsisatamassa ja Katajanokalla, Merisatamassa (Laivurinkadulla), Kaisaniemen ravintolan

[1]) Ks. tätä kert. siv. 125*.

luona, Sörnäsin rantakadulla sekä Kyläsaaren luona. Kaisaniemen ravintolan luona täytettiin rantaa rautatiepenkereeseen asti.

Alasmenosiltoja jäälle ei tarvittu lauhkeana talvena 1924—25. Sitävastoin olivat kustannukset aitauksista rantoja ja jäärailoja pitkin tavallista korkeammat. Syksyllä 1925 täytyi jo joulukuussa asettaa sillat paikoillensa.

Ainoastaan suurempi ruoppaaja oli käytännössä. Tällöin ruopattiin likaviemärien suut Ruoho- ja Hietalahdessa, Merisatamassa sekä Länsirannan, Linnanlaiturin, Hakaniemen ja Siltavuoren laitureiden ja Sörnäsin rantakadun kohdalla. Sitäpaitsi ruopattiin Halkolaiturin pohjoisella puolella Pohjoissatamassa sekä kaikkien Sörnäsin rantakadun varrella olevien siltojen luona. Uutisrakennuksilla ruopattiin Saukonlaiturin edessä ja Rahapajanlaiturin pidennyksellä, joista kustannukset merkittiin Länsi- ja Katajanokansatamia varten myönnetylle määrärahalle. Yhteensä ruopattiin 21,000 m³ 106 päivässä. Jos vähennetään se aika, 39 päivää, jolloin ruoppaaja työskenteli Rahapajanlaiturin luona erittäin kovassa pohjassa ja jolloin ainoastaan 2,900 m³ nostettiin, ruopattiin 67 päivässä 18,100 m³ eli noin 270 m³ päivässä. Kustannukset ruoppaustyöstä, polttoaineet, öljyt ja työnjohto mukaan luettuina, nousivat 5: 70 markkaan m³:iä kohti tai ruoppauskoneen korjaus- ja kunnossapito mukaan luettuina 13 markkaan m³:iä kohti. Kuljetuskustannukset nousivat 2: 50 markkaan, johon tulee lisäksi 3 markkaa m³:iä kohti hinaajalaivojen ja 2: 60 markkaa ruoppausproomujen kunnossapidosta johtuneita kustannuksia. Ruoppausmudasta laskettiin mereen 10,000 m³ osaksi Itämerenkadun eteläpuolella Lapinniemen luona, osaksi Suomenlinnan ulkopuolella. Loput 11,000 m³ nostettiin elevaattorilla ja käytettiin täytteenä Saukon- ja Mittarinkatujen väliseen Saukonsalmeen 4: 90 markan kustannuksin m³:iä kohti, johon tulee lisäksi kustannus elevaattorin kunnossapidosta 6 markkaa m³:iä kohti. Kustannukset ruoppausmudan nostamisesta elevaattorilla merkittiin Länsisatamaa varten myönnetylle määrärahalle.

Syvyysmittausta ja pohjatutkimusta toimitettiin ehdotetun öljysataman luona Hietaniemellä sekä Saukonlaiturin edustalla. Sitä paitsi tehtiin eräitä hiekkatutkimuksia merestä Kuivan hevosen ja Käärmesaarten välillä.

Eteläisen venesataman eteläiset ja itäiset laiturit, purkaussilta Katajanokan pohjoisella laiturilla ja Humallahden purkaussilta rakennettiin uudestaan ja viimemainittu vahvistettiin autoliikennettä varten. Höyrypursisiltojen uudestirakentamiseen Kanavatorin varrella myönnetty määräraha säästettiin, koska jää ei niitä vahingoittanut, kun taas soutu- ja moottorivenesiltain korjauksiin Pohjoissatamassa myönnetty 107,719: 46 markan suuruinen määräraha, joka samasta syystä jäi käyttämättä, käytettiin Sörnäsissä sijaitsevan kaasulaitoksen sillan kannen uudestaan rakentamiseen.

Liikenneväylä Salmisaareen eli Itämerenkatu rakennettiin suuremmaksi osaksi valmiiksi. Louhimistyö suoritettiin kahdessa vuorossa ja kivien kuljetusta y. m. varten hankittiin 1 veturi. Aikaisen talven takia voitiin sepelöidä ainoastaan pienempi osa katua, jotapaitsi kanavat sekä sähkökaapeleita että viemäri- ja vesijohtoja varten täytyi jättää avonaisiksi. Tämän takia jäivät myöskin rautatieraiteet tarkistamatta. Tämän työn yhteydessä tasoitettiin uusi varastopaikka metsähallitukselle vanhan Itämerenkadulla sijaitsevan halkotarhan sijasta. Rakennukset, aitaukset ja rautatieraiteet siirrettiin uuteen halkotarhaan.

Uutisrakennustöitä Länsisatamassa jatkettiin pääasiallisesti hiililaiturin luona Saukkosaarella. Laivalaiturilla jatkuivat täyttämistyöt aallonmurtajaa kohti. Betonitavaravajan eteläpuolella laskettiin laituri 40 m:n pituudelta

konekivillä kun taas 6 m leveä ajorata laiturilta Hietasaarenkadulle kivettiin I:ma nupukivillä. Hietasaarenkadun eteläisin osa Tarmokadusta etelään päin sepelöitiin, jolloin tämän katuosan länsipuoleinen rautatieraide poistettiin. Hiililaituri ja hiilivarastopaikat Saukkosaarella rakennettiin melkein valmiiksi. Tällöin betonoitiin läntisen 30 m pitkän arkun etukamarit, jota paitsi kaikki takakamarit täytettiin betonilla 1.5 m:n korkeudelle arkun pohjasta. Takakamarit täytettiin sen jälkeen louhekivillä ja laiturimuuri rakennettiin valmiiksi. Arkun ja Saukon rannan välinen vesialue täytettiin louhekivillä, jotka tuotiin osaksi jäljellä olevalta kalliolta Saukon pohjoisella niemellä, osaksi proomulla Rahapajanlaiturilta ja Itämerenkadulta; täytetty alue päätettiin tukimuurilla länteen päin. Rautatieraiteita pidennettiin 500 m ja yksi kaksipuolinen ja kaksi yksinkertaista vaihdetta naulattiin. Hiilitontit tasoitettiin. Laituri laskettiin konekivillä keskimmäisen raiteen ulkopuolella korttelin n:o 751 edustalla. Poikkikadut täytettiin ja sepelöitiin laiturin ja Saukonkadun välillä, niinikään viimemainittu katu ja Lastaajankatu Neptuninkadusta länteen päin. Laiturivesijohto pidennettiin laiturin länsi päähän, jonka työn vesijohtolaitos kustansi. Helsingin makasiiniosakeyhtiön laskuun suoritettiin portaalinostureiden ja siltanosturin kiskoperustus. Kortteliin n:o 751 tehtiin samanlainen perustus siellä olevaa eteläistä siltanosturia varten. Neptuninkatu täytettiin korttelin n:o 264 luona, jotapaitsi puoli katua korttelin n:o 248 luona varustettiin ladotulla kivipohjalla ja sepelöitiin. Jaalarannan länsiosa sepelöitiin. Kiveämistä Ruoholahdenrannassa jatkettiin, mutta sitä ei voitu suorittaa loppuun varhaisen talven takia. Mittarikatua louhittiin osittain korttelin n:o 260 kohdalla, jolloin louhekivet kuljetettiin Saukonsalmen penkereeseen, kun taas katu korttelin n:o 261 luona täytettiin kaupungilta tuoduilla louhekivillä. Kortteli n:o 264 täytettiin suurimmaksi osaksi rakennusjätteillä ja korttelia n:o 755 noin 11,000 m³:llä ruoppausmutaa. Muutamat vuoden 1926 menoarvioon otetuista töistä suoritettiin osittain vuoden kuluessa hätäaputöinä. Marras- ja joulukuussa järjestettyihin hätäaputöihin sijoitettiin ainoastaan osaston omia työmiehiä, joille ei riittänyt vakinaisia töitä.

Hiilivarastopaikkojen ja hiililaiturin järjestämistä Katajanokalla jatkettiin. Laituriarkut Rahapajanlaiturin kaakkoispuolella poistettiin kokonaan ja arkkujen alla ja takana oleva kivitäyte osittain. Kanavakadun pidennyksellä toimitettiin ruoppausta laiturin jatkamista varten. Ulosvetoraiteita varten valtion alueen eteläpuolella täytettiin kivipenger, kun taas Linnankatu varustettiin ladotulla kivipohjalla ja sepelöitiin puolelta leveydeltään. Ajokatua laajennettiin etelään päin Kruunuvuoren- ja Kanavakadun välillä.

Kaivopuiston uimahuoneen luo, entisen pumppuhuoneen paikalle, rakennettiin höyrypursisilta, joka on tarkoitettu käytettäväksi myöskin Särkkää liikennöitäessä. Merisatamassa järjestettiin 68 uutta venepaikkaa.

Menosäännössä edellytettyyn Sörnäsin rantakadun luona olevan rannan suoristamiseen ei voitu vuoden kuluessa ryhtyä, koska siihen tarvittavaa täytettä ei ollut saatavissa. Menosääntöön oli sitäpaitsi otettu määräraha satamatyömiesten oleskeluhuoneen rakentamista varten, joka kuitenkin käytettiin mainittuun tarkoitukseen jo vuonna 1924.

Virutushuoneiden ja pesulauttojen lukumäärä jäi entiselleen.

Osastoa varten ostettiin kaksi tuolia ja yksi Roneo pystylokerokaappi, kaksi piirustushyllyä y. m., jotapaitsi kaksi piirustuspöytää ja kaksi piirustuskaappia valmistettiin varastolla.

Työnpuutteen takia rakennustyömiesten keskuudessa pantiin helmi-

kuun alussa käyntiin hätäaputöitä, jotka jatkuivat toukokuun loppuun asti. Ne käsittivät kortteleiden n:ot 260, 263 ja 755 louhimista. Joulukuussa jatkettiin töitä kortteleissa n:ot 263 ja 755 sekä louhittiin kanaali poikkikatuun n:o I Saukonkadusta etelään päin.

Kaasulaitoksen silta Sörnäsissä varustettiin uudella sillankannella samalla kun sitä vahvistettiin hiilinosturia varten. Kaupunginvaltuuston päätöksen nojalla voitiin tähän käyttää Soutu- ja moottorivenesillan uusimista varten Pohjoisrannassa menoarvioon otettua määrärahaa.

Salmisaaren liikenneväylän töiden jouduttamista varten hankittiin yksi veturi ja kaksi sähkönosturia.

Hertonäsin rautatierakennuksen työpaikat tyhjennettiin kokonaan maaliskuun kuluessa.

Pakaan teollisuusalueelle naulattiin 850 m pitkä rautatieraide Teollisuuskatua pitkin. Soraamistyöt täytyi kuitenkin talven tullessa keskeyttää. Satamaradan leikkaukseen Marian sairaalan eteläpuolella naulattiin 150 m pitkä pistoraide vetoraiteeksi Jätkäsaaren liikennettä varten.

Jo vuoden 1924 menosääntöön otettua määrärahaa makasiinin rakentamiseen rautatietoimistoa ja kappaletavaraa varten kortteliin n:o 150 Katajanokalla ei kertomusvuonnakaan käytetty. Kysymystä talon rakentamisesta valmisteli rahatoimikamarin asettama komitea.

Satamanosturien asettaminen Rahapajanlaiturille suoritettiin loppuun vuoden kuluessa, kun kuudes, Kone- ja Siltarakennusosakeyhtiön hankkima nosturi valmistui tammikuussa. Kahden 2½—5 tonnin portaalinosturin asettamiseen kappaletavaraa varten, varustettuina hiilenpurkaukseen tarvittavalla nostokauhalla sekä 4 2½ tonnin portaalinosturin asettamiseen kappaletavaraa varten oli vuosien 1923 ja 1924 menoarvioon otettu asianom. 900,000 markkaa ja 2,080,000 markkaa. Kustannukset nostureista nousivat yhteensä 2,874,899: 42 markkaan, siitä 1,015,381: 77 markkaa ensinmainitusta nosturista ylöspanoineen, 1,548,995: 05 markkaa neljästä 2½ tonnin nosturista ylöspanoineen, 98,964: 20 markkaa 120 m:stä nosturinraidetta kiskoperustuksineen, 96,522: 80 markkaa sähkökaapeleista muuntajasta kytkinrasioineen, 76,366: 60 markkaa rautatieraiteiden siirtämisestä, kiveämisestä ja viemärikaivoista sekä 38,669 markkaa lisätarpeista ja sekalaisesta.

Katajanokan järjestelyratapiha rakennettiin melkein kokonaan. Yhdysraiteita vaihteineen ei kuitenkaan naulattu, jotapaitsi kaikki raiteet on tarkistettava kesällä 1926.

Täyttämistöitä Kasvitieteellisen puutarhan rannassa sekä Kaisaniemessä jatkettiin rautatiepenkereeseen asti. Katurakennusosasto pidensi ravintolan luona olevaa varaviemärijohtoa kun taas satamaosasto suoritti kaivaustyöt, tukimuurin rakentamisen ja täyttämisen.

Toisten laitosten ja yksityisten laskuun suoritettiin paitsi laitureilla ja silloilla sattuneiden vahinkojen korjauksia eräitä suurempia töitä; näistä mainittakoon louhimis- ja kaivamistyöt vesijohtoja varten Saukonlaiturilla ja Itämerenkadulla, Kaasulaitoksen hiilipurkaussillan vahvistaminen hiilinosturin pystyttämistä varten, kaapelihaudan teettäminen sähkökaapelia varten Itämerenkadussa sekä sekalaiset puhdistustyöt, kuten proomuhylkyjen poistaminen y. m. rahatoimikamarin laskuun. Eteläsatamassa sijaitsevien nostureiden hoito ja käyttö suoritettiin satamaliikennekonttorin laskuun.

Katu- ja viemäriosastoon kuului työpäällikkö, apulaistyöpäällikkö, 3 ylimääräistä insinööriä, 2 vaakitsijaa, piirtäjä ja 2 konttoriapulaista.

Osaston alaisten työpaikkojen suoranainen työnjohto oli 27 rakennusmestarin valvonnan alaisena.

Työvoima vakinaisissa töissä oli suurin kesä- ja heinäkuussa, jolloin sen lukumäärä [1]) nousi 698 ja 657 mieheen ja pienin loka- ja marraskuussa eli 497 ja 456 miestä. Hätäaputyötä suorittavien työmiesten lukumäärä oli suurin maaliskuussa, jolloin osaston töissä oli 339 miestä.

Menoarvioon otetut katujen ja yleisten paikkojen uutistyöt loppuunsuoritettiin kaikki vuoden kuluessa paitsi allamainittuja, jotka tehtiin vain osittain, riippuen seuraavista syistä: Koska Vantaanjoen sillan rakentaminen oli annettu urakalle ja urakoitsija ei vielä vuoden lopussa ollut loppuunsuorittanut sitä, oli tällä tilillä vielä jäljellä sillan kuntoonsaattamiseen lasketut varat.

Kaupungin katuosuuksien kiveämistä Runeberginkadulla, Arkadian- ja Etelä Hesperiankatujen välillä ei ehditty suorittaa loppuun aikaisen talven takia ja tullaan sitä jatkamaan kesällä 1926. Hakaniemenkadun tasoitusta suoritettiin talvityönä, mutta ei se valmistunut vuoden kuluessa. Somerontien varrella olevan asuntoryhmän pihamaan tasoitus suoritettiin loppuun, mutta eräät sen yhteydessä olevat istutustyöt täytyi lykätä kevääseen 1926.

Tien rakentaminen tulevaan tuberkuloosisairaalaan aloitettiin syksyllä, jatkettavaksi hätäaputöinä seuraavana talvena.

Suurempien vuoden aikana suoritettujen tasoitustöiden joukossa voidaan mainita katu Pasilan uuden asemarakennuksen itäpuolella, Pakaankadun koroitus Päijänteen- ja Ätsärinteiden välillä sekä kadun levitys koko pituudeltaan, Lutherkadun tasoitus Temppeli- ja Runeberginkatujen välillä, sekä Etelä-Hesperiankadun tasoitus Runebergin- ja Mechelininkatujen välillä. Edelleen tasoitettiin Käpylässä uusia katuja 25,400 m²:n pinta-alalla; kustannukset näistä nousivat 719,387: 32 markkaan.

Kanavien ja viemäriojien korjaus- ja kunnossapitotöitä suoritettiin vuoden aikana mikäli menoarvioon otetut määrärahat sen myönsivät samoin myös menoarvioon otetut uutistyöt, paitsi allaolevia, jotka suoritettiin vain osittain: Keijontien viemärijohto lopetettiin vasta vuoden 1926 alussa. Viemärijohtoa tulevasta tuberkuloosisairaalasta ei ehditty saada valmiiksi vuoden aikana, minkä takia osa tarkoitukseen varatusta määrärahasta siirrettiin vuoteen 1926.

Suuremmista vuoden kuluessa suoritetuista viemäritöistä mainittakoon viemärijohdot Keuruuntiellä Suvannon- ja Vallilanteiden välillä, johto kunnan työväenasunnoista Pakaan- ja Elimäenkatuihin, johto Hesperiankatuun Runebergin- ja Mechelininkatujen välillä sekä johdot siirtolapuutarha-alueella Kumtähdessä.

Kaikki menoarvioon teiden ja viertoteiden korjaus- ja uutistöitä varten otetut määrärahat kulutettiin. Tehdyistä töistä mainittakoon: Länt. viertotien kiveäminen Museokadulta Etelä Hesperiankadulle, It. viertotien länsipuolen kiveäminen Helsinginkadun ja rautatiesillan välillä, Länt. viertotien levityksen jatkaminen, sekä tiet Mustikkamaalla ravintolasta uimahuoneelle ja ulkoilmateatterille.

Kiveämisessä noudatettiin periaatetta, että kaikki tärkeimmät liikennekadut ja varsinkin molemmat viertotiet on laskettava I:ma nupukivillä.

Urheilu- ja leikkikenttien korjaukset ja kunnossapito suoritettiin menoarvioon otettujen määrärahojen mukaisesti. Myöskin menoarvioon otetut uutistyöt suoritettiin vuoden aikana allamainittuja lukuunottamatta, joita ei loppuunsuoritettu seuraavista syistä: Täyttämis- ja tasoitustöitä Brahen-

[1]) Ks. myös tätä kert. siv. 125*.

katujen välisellä urheilukentällä ei suoritettu loppuun, koska riittävää täyteainetta ei vuoden aikana voitu saada läheisyydestä; työhön myönnetyn määrärahan käyttämätön osa siirrettiin vuoteen 1926; Vallilan leikkikentän tasoitustyö lykättiin siksi kunnes täytettä voitaisiin saada Pakaankadun kunnan asuntojen rakennuspaikalta.

Tämän lisäksi rakennettiin Brahenkatujen ja Haapaniemen urheilukentille pukuhuoneet, sekä Eläintarhan urheilukentälle katsojakorokkeet.

Paitsi yllämainittuja menoarvioon otettuja töitä tehtiin erinäisiä töitä sekä kaupungin muille laitoksille että yksityisille henkilöille, ja nousivat kustannukset niistä 1,939,261: 72 markkaan.

Geodeettisen osaston henkilökuntaan kuului kaupungingeodeetti, apulaisgeodeetti, 3 mittaus- ja kartoittaja-apulaista sekä 2 karttapiirtäjätärtä.

Rakennuskonttorin geodeettinen osasto suoritti vuonna 1925 108 tonttimittausta ja valmisti yhtä monta uutta tonttikarttaa mittakirjoineen, niistä 10 kaupungin omia laitoksia varten, 46 kivijalan tarkastusta, 5 rajankäyntitoimitusta osaksi asuntotonteilla, osaksi muilla vuokra-alueilla, 241 maa-alue- ja 3-vuotiskatselmusta ja 174 n. s. tarkastuskatselmusta; valmisti sitäpaitsi 23 kopiaa vanhemmista tonttikartoista mittakirjoineen, 60 karttapiirrosta asuntotonteista, 56 muuta karttakopiaa, yksityisille ja kaupungin virastoille ja 4 tonttien yhdistys- ja jako-suunnittelua; antoi 192 kirjallista lausuntoa erinäisistä asioista, joista 2 maistraatille, 26 rahatoimikamarille, 140 yleisten töiden hallitukselle ja 24 rakennuskonttorille.

Tämän lisäksi suoritti osa osaston henkilökunnasta kesän kuluessa loppuun kaupungin maiden kartoituksen ja toinen osa jatkoi ennen aloitettua kolmiomittausta. Konttorissa toimivat piirustajattaret piirsivät kaupungin maiden yleiskarttoja y. m. yksityisiä tilauksia.

Kertomusvuonna valmistettiin uusia karttoja korkeuskäyrineen 204.5 ha:n alasta, josta 180.0 ha n. s. Sunnuntaipalstoilla ja Pukinmäen takatiluksilla ja 24.5 ha Turholmassa. Näiden töiden yleiskustannukset nousivat kaikkiaan 35,088: 30 markkaan.

Kolmioverkko-mittaustöistä mainittakoon, että vuoden kuluessa yllämainituilla kartoitusalueilla ja kaupungin muilla tiluksilla määrättiin ja laskettiin kaikkiaan 6 III:n luokan ja 59 alempaa ketjupistettä sekä aloitettiin polygooni mittaukset Hermannin etukaupungissa. Näihin käytetyn työavun kustannukset nousivat vuoden ajalla 21,808: 94 markkaan.

Mittauksissa käytetyistä aineista ja apulaispäiväpalkoista oli kustannuksia yhteensä 36,998: 70 markkaa sekä karttojen painatuksesta ja sidottamisesta 5,603: 70 markkaa.

Huonerakennusosaston henkilökuntaan kuului kaupunginarkkitehti, apulaiskaupunginarkkitehti, 4 ylimääräistä arkkitehtiä, 2 piirustajaa, 1 kirjanpitäjä ja 3 konttoriapulaista. Osaston työpaikkojen suoranainen työnjohto oli 15 rakennusmestarin valvonnan alaisena.

Osaston töissä [1]) oli keskimäärin 286 työmiestä. Työvoima oli suurin huhti- ja toukokuussa ja pienin marraskuussa.

Kaupungin omistamien rakennusten ja tilusten korjaus- ja ylläpitokustannuksia varten oli menosääntöön otettu 4,463,550 markkaa, kustannukset yllämainituista töistä nousivat 4,376,051: 44 markkaan; määrärahasta säästyi näin ollen 87,498: 56 markkaa.

Uutisrakennuksia ja muutosrakennustöitä varten oli menoarvioon varattu

[1]) Ks. myös tätä kert. siv. 125*.

yhteensä 26,776,800 markkaa; tähän sisältyy 12,000,000 markkaa tuberkuloosipaviljonkeja y. m. varten keskussairaala-alueella, mutta käytettiin siitä summasta ainoastaan 14,212: 57 markkaa osaston keskussairaala-alueella suorittamiin louhimistöihin. Vuodelta 1924 oli siirretty 833,194: 13 markkaa aikaisempina vuosina aloitettujen töiden loppuunsuorittamista varten ja 1926 vuoden talousarvioon oli otettu 29,959: 91 markan määräraha vuonna 1925 suoritettuja töitä varten. Osaston määrärahasumma otsakkeella Uutis- ja muutosrakennukset oli siis 15,654,166: 61 markkaa. Kustannukset nousivat 11,517,099: 13 markkaan, säästöstä 4,137,067: 48 markasta siirrettiin 4,069,623: 68 markkaa vuoteen 1926 suorittamatta olevia töitä varten, joten todellinen säästö uutisrakennuksia ja muutosrakennustöitä varten menosääntöön otetusta määrärahasta oli 67,443: 80 markkaa.

Vuodelta 1924 siirrettiin sitäpaitsi 110,000 markkaa Marian sairaalan keittiörakennuksen muutostöitä varten, 138,202: 90 markkaa erinäisiä Suvilahdenkasarmissa suoritettaviksi aiottuja töitä varten sekä 5,500 markkaa portin hankkimiseen Kaisaniemen kansakoululle. Ensinmainittu 110,000 markan suuruinen määräraha oli alkujaan myönnetty uusien leipomauunien rakentamiseen ja varastohuoneiden sisustamiseen. Sairaalain tarkastajan pyynnöstä laadittiin 187,800 markkaan päättyvä kustannusarvio sairaalan keittiöosaston perinpohjaisesta kuntoonsaattamisesta. Kaupunginvaltuusto hyväksyi kustannusarvion ja otti 1926 vuoden talousarvioon tarvittavan määrärahan, 77,800 markkaa; koko määrärahasta käytettiin vuoden kuluessa suoritettuihin töihin 184,493: 07 markkaa. Suvilahden kasarmin muutostöiden kustannukset nousivat 137,140: 70 markkaan sekä Kaisaniemen kansakoulun portti 4,000 markkaan.

Vuoden kuluessa suoritettiin sitäpaitsi erinäisiä töitä yhteensä 262,550: 43 markalla, jotka myönnettiin osaksi etukäteen 1926 vuoden menosäännöstä, osaksi kaupunginvaltuuston eli rahatoimikamarin käyttövaroista.

Paitsi yllämainittuja suoritettiin töitä kunnan eri laitosten ja viranomaisten laskuun 2,498,308: 07 markan arvosta, 2,528,880: 30 markaksi arvioitujen kustannusten sijasta. Näistä mainittakoon seuraavat: lisärakennus sähkölaitoksen taloon Pikku Robertinkadun tontille n:o 8 1,217,259: 82 markan kustannuksin, sekä Runeberginkadun tontille n:o 52, 443,250: 42 markan kustannuksin, joita töitä tullaan jatkamaan vuonna 1926, lastenkodin sisustaminen taloon n:o 14 Kotkankadun varrella, 389,179: 71 markan kustannuksin, katsojaparvekkeen ja 2 käymälän rakentaminen sekä aidan siirtäminen Eläintarhan urheilukentällä, yhteensä 129,959: 32 markan kustannuksin, pukeutumispaviljongin rakentaminen Brahenkatujen varrella olevalle urheilukentälle, 73,566: 82 markan kustannuksin, sekä pukeutumispaviljonki Haapaniemen urheilukentälle, 35,000 markan kustannuksin.

Huonerakennusosaston suorittamien töiden kokonaiskustannukset vuonna 1925 nousivat 18,979,642: 84 markkaan. Säästö näitä töitä varten varatusta määrärahasta oli 193,099: 09 markkaa.

Vuoden varrella suoritettiin loppuun joukko uutisrakennustöitä. Niinpä rakennettiin sairaspaviljonki Koskelan kunnalliskodin alueelle. Määräraha oli 4,751,072: 40 markan suuruinen ja kustannukset nousivat 4,750,384: 77 markkaan. Koska rakennuksen kuutiosisällys on 15,240 m^3 olivat siis kustannukset m^3:iä kohti 311: 71 markkaa. 3 puista työväenasuinrakennusta rakennettiin kortteliin n:o 553 Vallilassa. Määrärahaa oli 1,800,000 markkaa ja kustannukset nousivat 1,552,814: 28 markkaan; säästö siirrettiin vuoteen 1926 pesupöytien y. m. laittamista varten. Kortteliin n:o 584 Valli-

lassa teetettiin kivinen työväenasuinrakennus. Määrärahaa oli 2,282,129: 38 markkaa ja kustannukset nousivat 2,283,000 markkaan. Koska rakennuksen kuutiosisällys on 7,630 m³ ja huoneitten lukumäärä 64, olivat kustannukset m³:iä kohti 299: 10 markkaa sekä huonetta kohti 35,658: 27 markkaa. Tontille n:o 5 Neitsytpolun varrella rakennettiin työpajarakennus. Määrärahaa oli 940,000 markkaa ja kustannukset nousivat 832,665: 32 markkaan, eli koska rakennuksen kuutiosisällys on 4,003 m³, 208: 01 markkaa m³:iä kohti.

Nikkilän sairaspaviljongin maalaus- ja sisustamistöitä ei ennätetty suorittaa loppuun vuoden varrella. Ryttylän kasvatuslaitoksen koulu- ja asuntolarakennusta voitiin ryhtyä rakentamaan vasta joulukuussa sen jälkeen kun yritykseen oli myönnetty valtionapu.

Huonerakennusosastolla käsiteltiin vuoden kuluessa 234 diarioon vietyä asiaa, joista annettiin lausuntoja osaksi Helsingin kaupungin yleisten töiden hallitukselle, osaksi rahatoimikamarille tai muille kaupungin laitoksille. Sitäpaitsi laadittiin piirustuksia ja ehdotuksia uutis- ja muutosrakennuksia varten. Niistä mainittakoon seuraavat: pää- ja työpiirustukset asuntorakennukseen Pakaankadun varrella, Käpylän poliisitaloon, sähkölaitoksen aliasemain lisärakennuksiin Pikku Robertinkadun tontilla n:o 8 ja Runeberginkadun tontilla n:o 52, työpajarakennukseen Neitsytpolun tontilla n:o 5, Ryttylän kasvatuslaitoksen koulu- ja asuntolarakennukseen, työpiirustukset Nikkilän mielisairaalan sairaspaviljonkiin, riisuutumispaviljonkiin Brahenkatujen urheilukentällä ja samanlaiseen paviljonkiin Haapaniemen urheilukentällä, ehdotuspiirustukset asuntorakennukseen tontilla n:o 7 Korkeavuorenkadun varrella, Korkeavuorenkadun pääpaloaseman lisä- ja muutosrakennukseen, tuberkulootisten asuntorakennukseen, joka on aiottu rakennettavaksi tontille n:o 7 Tammisaarenkadun varrella, poliisitaloon 3:nnessa piirissä, keittiörakennukseen Kivelän sairaalassa, kansakoulutaloon Käpylässä, työväenopistoon, makasiinirakennukseen Katajanokalla, lastenkotiin, kahvikioskiin n. k. T-laiturilla Pohjoissatamassa y. m.

Lämpöteknikko. Paitsi kaupungin lämmityslaitosten kunnossapitoa, jota varten menosääntöön oli otettu 285,000 markan suuruinen määräraha, valvoi lämpöteknikko seuraavia uutisrakennustöitä: Uusi vesijohto pumppulaitoksesta Nikkilän mielisairaalan keskussäiliöihin sekä uudet putkikaivot vedenottolaitosta varten; lämmityslaitos raatihuoneen pääsisäänkäytävään ja porrashuoneeseen; lämmityslaitos kulkutautisairaalan uuteen kylpyosastoon; keskuslämmityslaitos Pietarinkadun varrella olevaan ammattikouluun; keskuslämmityslaitos sähkölaitoksen uutisrakennukseen pikku Robertinkadun varrella; uusi vesijohto Bengtsårin kasvatuslaitokseen; sekä keskuslämmitys-vesi- ja viemärijohtolaitos Nikkilän mielisairaalan uuteen paviljonkiin.

Sitäpaitsi valvoi lämpöteknikko erinäisiä täydentämis- ja muutostöitä vanhoissa laitoksissa kuten peltisavupiipun asettamista vanhan Seurahuoneen uutta höyrykattilaa varten sekä 33 tuliputken laittamista vanhaan vesiputkikattilaan samassa paikassa; uuden lämminvesikattilan asettamista Hietaniemenkadun varrella olevaan työväenasuntorakennukseen; ja uuden peltisavupiipun asettamista koleraparakkeihin.

Vielä antoi lämpöteknikko selvityksen poliisilaitoksen huoneistojen lämmittämissuhteista; lausunnon Voima- ja polttoainetaloudellisen yhdistyksen ehdotuksesta vastasuunnitellun keskussairaalan lämmittämiseksi; teki kokeita betoniin upotetuilla höyryputkipattereilla; sekä tarkasti kulkutautisairaalan jäähdytyslaitosta varten laaditun ehdotuksen.

Kaupunginasemakaavaosasto. Henkilökunnan kokoonpanossa ei ole tapahtunut mitään muutosta.

Vuonna 1925 laadittiin m. m. seuraavat asemakaavasuunnitelmat: XV kaupunginosan lopullinen asemakaavapiirustus, jonka sisäasiainministeriö vahvisti lokakuun 21 p:nä; Kumtähden omakotialueen korttelien n:ojen 930—944 jakosuunnitelma; Taivaskallion omakotialueen korttelien n:ojen 891—893 jakosuunnitelma, jotka rahatoimikamari hyväksyi lokakuun 27 p:nä; Lapinniemen eteläosan ja Salmisaaren asemakaavapiirustus; Senaatintorin lopullinen järjestelypiirustus; Vallilan alueella sijaitsevien kivitalotonttien järjestelypiirustus; Tehdaskottelien n:ojen 693, 695 ja 697 jaottelupiirustus, jonka viimemainitun rahatoimikamari hyväksyi joulukuun 9 p:nä, Lisäksi mainittakoon Kumtähden siirtolapuutarhan järjestelypiirustus, ehdotus Sturenkadun levittämiseksi, useita julkisivukaavioita, ehdotus Hertonäsin eteläosan järjestelyä varten, sekä ehdotukset etukaupunkiliikennekysymyksen selvittämiseksi, jotka kaupunginvaltuuston asiaa pohtimaan vuonna 1920 asettama kulkulaitoskomitea oli laatinut.

Allamainitut asemakaavanmuutospiirustukset laadittiin: korttelin n:o 479, tontin n:o 1 Vuorimiehenkadun varrella korttelissa n:o 100 a ja tonttien n:o 5 Laivanvarustajankadulla ja n:o 12 Pietarinkadulla korttelissa n:o 129 uudelleen järjestelyä varten; tontin n:o 4 korttelissa n:o 355 Brahenkadun varrella, tontin n:o 9 korttelissa n:o 425 Temppelikadun varrella, tontin n:o 33 korttelissa n:o 431 Runeberginkadun varrella ja tontin n:o 35 korttelissa n:o 523 Länt. viertotien varrella jakamista varten, tonttien n:ojen 11, 13 ja 15 korttelissa n:o 446 Töölönkadun varrella, tonttien n:ojen 1 ja 2 korttelissa n:o 68 Annankadun varrella ja tonttien n:ojen 8 ja 10 Pikku Robertinkadun varrella ja tontin n:o 11 Kasarminkadun varrella korttelissa n:o 52 yhdistämistä varten sekä tontin n:o 2 Ehrensvärdintien varrella korttelissa n:o 228 rakennusrajojen muutosta varten.

Sisäasiainministeriö vahvisti kaikki yllämainitut muutokset.

Noin 70 kirjallista lausuntoa annettiin, useat niistä oheenliitetyillä karttaluonnoksilla valaistuina. Niistä mainittakoon lausunnot, jotka käsittivät Malmin ratapihan järjestelyä, tonttipaikkojen luovuttamista Töölön seurakuntataloa ja valtion oppikouluja varten sekä lainvalmistelukunnan laatimaa asemakaavalakiehdotusta y. m.

Apulaisasemakaava-arkkitehti B. Aminoff kävi lokakuussa rahatoimikamarin myöntämällä matka-apurahalla opintomatkalla Saksassa, Ranskassa ja Belgiassa.

Puisto-osasto. Henkilökunnan kokoonpanossa ei tapahtunut mitään muutosta.

Puisto-osaston toiminta oli suurin piirtein katsottuna samanlaista kuin vuonna 1924. Kuitenkin huomautettakoon, että puhdistus- ja koristelutöitä on ollut tavallista runsaammin kaupungissa kesän aikaan tapahtuneiden suurten kongressien ja vierailujen tähden. Harvinaisen lauha talvi ja sitä seurannut verrattain suotuisa kesä vaikuttivat, että kasvullisuus kaikkialla puistoissa oli rehevä ja runsas ja että nurmikot säilyivät hyvässä kunnossa syksyyn saakka. Hoidettavia puistoja ja istutuksia oli yhteensä 814,834 m² ja nousivat kustannukset niiden hoidosta 976,685: 54 markkaan eli 1: 20 markkaa m² kohti.

Kukkakasveja istutettiin kesän kuluessa seuraaviin paikkoihin: Kappeliesplanadiin, Aleksanteri II:n ja J. W. Snellmanin patsaalle, Ritarihuoneen-, Katajanokan- ja Eiranpuistikkoon, Engelaukealle, Hankkijan liiketalon

edustalle, Marian sairaalan luo, Vanhan kirkon puistoon, muutamille haudoille hautausmaalla, Tähtitorninmäelle, Koulutorin puistikkoon, Kaupunginpuutarhaan sekä talvipuutarhan edustalla oleville pengermille. Istutettujen kasvien lukumäärä oli 30,538 ja arvo 120,023: 75 markkaa. Verrattuna edellisen vuoden istutettujen kasvien lukumäärään oli lisäys 7,155.

Kaupunginpuutarha tuotti 183,405: 15 markkaa. Kirjanpidon mukaan oli nettovoitto 7,347: 80 markkaa.

Menosääntöön istutusten ja puutaimistojen kunnossapitoa varten otettu määräraha oli 975,000 markkaa. Kustannukset nousivat 976,685: 54 markkaan, jakautuen seuraavasti:

Kasvihuoneet	145,101: 62	Liisanpuistikko	8,192: 90
Esplanadit	101,851: 55	Ateneumi	7,885: 40
Tähtitorninmäki	84,255: 95	Koulutori	6,679: —
Kaivopuisto	83,554: 20	Ritarihuoneen puistikko	6,256: 80
Kaisaniemi	69,443: 75	Istutukset korttelissa n:o 127	6,253: —
Kaupunginpuutarha	46,428: 80	Fredrikintori	6,055: 10
Katajanokan puistikko	25,495: 90	Tokantori	5,967: 20
Vanhan kirkon puistikko	24,461: 20	Erottaja	5,902: 80
Punanotko	23,412: 20	Suomen pankki	5,242: 50
Eläintarha	18,391: 10	Lönnrotin puistikko	4,936: 50
Eiran puistikko	16,581: 50	Puistikko Teknillisen Korkeakoulun luona	4,747: 95
Istutukset kirurgisen sairaalan luona	16,574: 10	Kallion kaupunginkirjasto	4,700: 70
Hakasalmen ja Hesperian puistot	15,338: 60	Istutukset Perämiehenkadun luona	4,182: 40
Lapinlahden puistikko	14,127: 20	Aleksanteri II:n patsas	2,506: 90
Engelaukea	12,947: —	Puistikko Konstantininkadun luona	2,166: —
Kallion kirkko	12,555: 30	Arkadia- ja Simonkadun väliset istutukset	2,146: 10
Säätytalon puistikko	12,355: 10	Istutukset V:n linjan luona	1,560: —
Hakaniemen puistikko	10,426: 80	Sekalaiset	110,735: 52
Tarveainepiha	10,367: 70	Yhteensä	976,685: 54
Runebergin ja Lönnrotin patsaiden koristaminen	9,836: 15		
Simon lehtokuja	9,196: 40		
Haudat	9,121: 80		
Kapteeninkadun puistikko	8,744: 85		

Korjaukset ja kunnossapito nimisen luvun muut menoerät oli laskettu 531,100 markaksi. Todelliset menot nousivat 532,439: 55 markkaan. Uutistöitä varten käytettiin 632,847: 49 markkaa menosääntöön tarkoitusta varten otetusta määrärahasta. Määrärahasta Kaisaniemen puiston kuntoonlaittamista varten siirrettiin vuoteen 1926 90,747: 30 markkaa. Alppilan puiston raivaamista varten myönnettiin osastolle 12,000 markan suuruinen määräraha, josta tarkoitukseen käytettiin 11,999: 90 markkaa.

Varasto-osaston henkilökuntaan kuului varastopäällikkö, kirjanpitäjä ja 2 konttoriapulaista. Päävarastolla toimi varastonhoitaja ja konttoristi sekä konepajoissa konemestari ja tuntikirjuri.

Varasto-osaston toimena on ollut hoitaa kaupungin päävarasto sekä varastot Ruoholahdessa ja Hakaniemessä kuin myöskin konepajat Malminkadun varrella sekä rakennuskonttorin tarveaineitten osto.

Vuoden 1925 kuluessa käyttivät konepajoja rakennuskonttorin eri osastot ja yksityiset, joiden laskuun tehtiin töitä yhteensä 1,619,449: 90 markalla, kuten allaolevasta yhdistelmästä lähemmin ilmenee:

	Työainekustannukset.	Työkustannukset.	Yhteensä.
Satama- ja rautatieosasto....	194,850: 50	366,408: 95	561,259: 45
Katu- ja viemäriosasto	77,383: 35	177,271: 65	254,655: —
Geodeettinen osasto	2,784: 10	6,224: 95	9,009: 05
Huonerakennusosasto.....	113,317: 05	294,154: 60	407,471: 65
Kaupunginasemakaavaosasto .	278: —	504: 70	782: 70
Puisto-osasto	19,309: 20	64,729: —	84,038: 20
Varasto-osasto	85,423: 80	104,122: 90	189,546: 70
Tililaitos	6: —	143: 50	149: 50
Muut kunnan virastot sekä yksityiset henkilöt	45,765: 15	66,772: 50	112,537: 65
Yhteensä	539,117: 15	1,080,332: 75	1,619,449: 90

Varastossa olevien rakennustarpeiden arvo oli tammikuun 1 p:nä 1925 2,287,079: 42 markkaa, vuoden kuluessa ostettiin tarpeita 4,021,340: 85 markalla ja käytettiin 3,678,800: 12 markan arvosta, joten säästö vuoteen 1926 oli 2,629,620: 15 markkaa.

Tarveaineiden kulutus jakaantui eri kuluttajien kesken seuraavasti: satama- ja rautatieosasto 1,110,343: 65 markkaa, katu- ja lokaviemäriosasto 1,681,574: 40 markkaa, geodeettinen osasto 4,350: 55 markkaa, huonerakennusosasto 346,594: 45 markkaa, puisto-osasto 45,641: 50 markkaa, varasto-osaston työpajat 405,975: 42 markkaa sekä muut laitokset ja yksityiset henkilöt 84,320: 15 markkaa.

Tilivirasto. Rakennuskonttorin tilivirastossa työskenteli vuonna 1925 sama henkilökunta kuin aikaisempina vuosina. Yksi tiliviraston apulaisista hoiti rakennuskonttorin käsikassaa ja meni hänen aikansa kokonaan tähän työhön.

Tilitodistuksia oli vuoden varrella 13,929, meneviä kirjelmiä 1,128 ja kirjanpitoeriä yhteensä 30,949 kpl. Tiliviraston määrärahasta säästyi 8,751: 20 markkaa.

Kaupungin metsäin hoito. Meilahden ja Greijuksen metsistä hakattiin ja otettiin talteen tuulenkaatamia, kuivia ja vahingoittuneita puita. Hirret ajettiin kaupungin varastoon ja polttopuiksi kelpaavat puut kuljetettiin lähimpään varastopaikkaan Töölössä ja Eläintarhassa, jossa ne sitten hakattiin polttopuiksi.

Apuharvennusta toimitettiin Pasilan aseman länsipuolella olevassa tiheässä lehtipuumetsässä sekä Oulunkyläntien varrella Koskelassa.

Kesällä 1925 ei sattunut ainoatakaan metsäpaloa kaupungin metsissä.

Metsien ylimääräistä vartiointia ei tarvinnut järjestää.

Koskelan kunnalliskoti sai tänäkin vuonna, kuten edellisinä jouluina kaupungin metsästä joulukuusia.

XXVI. Puhtaanapitolaitos.

Puhtaanapitolaitoksen vuosikertomus toimintavuodelta 1925 [1]) oli seuraavan sisältöinen:

Puhtaanapitohallitukseen kuului vuonna 1925 johtaja J. T. Isotupa, puheenjohtajana, rehtori M. Sergelius varapuheenjohtajana, toimittaja A. A. Aalto ja kauppias E. Paulig sekä itseoikeutettu jäsen puhtaanapitolaitoksen johtaja J. A. Sjöholm. Sihteerin tehtäviä hoiti varatuomari K. E. Furuhjelm. Hallituksella oli vuoden kuluessa 24 kokousta.

Vuoden varrella käsitellyistä tärkeimmistä kysymyksistä mainittakoon kysymys oman tililaitoksen perustamisesta puhtaanapitolaitokseen sekä kysymys miten kaupungin jätteet edullisimmin voitaisiin käyttää.

Konttorihenkilökunta oli sama kuin edellisenä vuonna; tilapäistä konttoriapua käytettiin kuitenkin talojen puhtaanapidosta annettujen ilmoitusten tarkastamiseen. Lähetettyjä kirjelmiä oli 784 ja konttorin kirjoittamia laskuja 8,400.

Puhtaanapitolaitoksen työt ovat kertomusvuonna yleensä kuluneet säännöllisesti. Vähäiset lumisateet vuoden alussa antoivat toiveita suuremmasta säästöstä lumitöitä varten myönnetyssä määrärahassa, minkä tähden laitos, rahatoimikamarin määräyksestä, toimeenpani suurehkon kevätsiivouksen puistoissa ja istutuksissa, joka teetettiin hätäaputöinä ja oli tarkoitettu maksettavaksi mainitusta ylijäämästä, mutta jo lokakuussa, jokapäiväisillä lumisateilla alkanut aikainen talvi aiheutti sen, että arvioitu säästö suurimmaksi osaksi oli käytettävä alkuperäiseen tarkoitukseen.

Menosääntöön otetut määrärahat riittivät pääasiallisesti puhtaanapitotöiden suorittamiseen minkätähden sitä lisämäärärahaa, joka oli myönnetty laitokselle sillä perusteella, että palkat vuoden kuluessa suurimmaksi osaksi maksettiin VIII:nen palkka-asteikon mukaan, eikä VI:nen, kuten oli arvioitu, ei tarvinnut kokonaisuudessaan käyttää. Rautatierahteja varten tarvittiin kuitenkin lisämäärärahaa, osaksi syystä että rautatiehallitus oli korottanut mainittuja maksuja, osaksi syystä että lannanmenekki oli hyvin pieni, joten oli pakko lähettää jätteitä suuremmassa määrässä kuin ennen Malmin kaatopaikalle.

Kaupunginvaltuuston tekemän päätöksen [2]) mukaan otettiin laitoksessa käytäntöön tilastollisiin työilmoituksiin perustuva puhtaanapitotoiminnan kannattavaisuutta osoittava liikekirjanpito. Sittenkun tilinpäätöksestä per kesäkuun 30 p:nä oli ilmennyt että talojen puhtaanapito-osasto oli tuottanut

[1]) Muutamat kertomuksessa esiintyvät tiedot puhtaanapitolaitoksen tileistä on tästä jätetty pois, ks. läh. Helsingin kaupungin tilasto V. 10. 1925. — [2]) Ks. 1924 vuod. kert. siv. 98.

tappiota, teki puhtaanpitolaitos kaupunginvaltuustolle esityksen käytännössä olevien tariffien korottamisesta ja päätti valtuusto, myöntyen esitykseen, vahvistaa uuden taksan makkien puhtaanapitomaksujen kannosta [1]).

Laitoksen kalustotili lisääntyi vuoden varrella 183,201: 25 markalla sekä kiinteistötili 155,528: 30 markalla; kun kalustotilistä oli poistettu 10 % ja kiinteistötilistä 4 % oli jäännös yhteensä 3,049,037: 92 markkaa.

Laitoksen puhdistamien talojen lukumäärä nousi 1,420:stä vuoden alussa 1,561:een vuoden lopussa, näistä 69 Helsingin kaupungin omistamaa, ja talojen, joiden katuosuuksien puhtaanapidosta laitos huolehti, lukumäärä 206:sta 327:ään.

Katujen puhtaanapito-osaston palveluksessa oli vuoden varrella 9 työnjohtajaa sekä keskimäärin 287 työläistä ja 24 hevosta päivää kohti. Koneelliset laitteet käsittivät 24 kasteluvaunua, 2 kasteluautoa, 14 lumensulatuskonetta ja 31 purgatorrattaat. Autoja käytettiin viertoteiden kasteluun ja toimivat ne moitteettomasti.

Katujen puhtaanapitotyöt olivat, kuten edellisenäkin vuonna, jaetut kuuteen piiriin [1]).

Osasto piti puhtaana 2,047,200 m²:n suuruisen pinta-alan. Korvauksena tästä työstä otettiin laitoksen liikekirjanpitoon kaupungin katujen y. m. puhtaanapidosta koituneita kustannuksia yhteensä 5,114,141: 31 markkaa, sekä yksityisten henkilöiden ja liikkeiden heidän omistamainsa talojen katuosuuksien puhtaanapidosta suorittamat maksut, kaikkiaan 1,156,568: 55 markkaa. Alempana annetaan tietoja töiden jakautumisesta eri paikkoihin sekä puhtaanapitolaitoksen tuloista puhtaanapidettyä neliömetriä kohden yllämainittuihin liikekirjoihin vietyjen määrien perusteella laskettuna.

	Puhdistettu pinta-ala m².	Tuloja m²:ltä, penniä.		
		lakaisusta, kastelusta y. m.	lumitöitä, kuljetuksista y. m.	Kaikkiaan.
Kaupungille kuuluva puhtaanapito:				
katujen, torien ja aukeiden paikkain	1,141,358	201	55	256
rantojen ja laitureiden	193,276	389	73	462
Kaivopuiston lehtokäytäväin	8,214	242	80	322
VI kaupungin osan	24,812	214	81	295
It. ja Länt. Viertoteiden	159,039	393	71	464
teiden	276,714	131	34	165
Yhteensä	1,803,413	228	56	284
Yksityisiin taloihin kuuluvain katuosuuksien puhtaanapito	243,787	407	67	474
Kaiken kaikkiaan	2,047,200	249	57	306

Makkien puhtaanapito-osastolla työskenteli 148 miestä ja 63 hevosta päivittäin, jakautuen 5:lle aliosastolle [2]) 6 työnjohtajan valvonnan alla. Sitä paitsi työskenteli Malmin kaatopaikalla 22 miestä ja 1 työnjohtaja.

Taloista kuljetettiin yhteensä 74,498 kuormaa erilaisia jätteitä, joiden jakautuminen jätteiden laadun ja kuormauspaikan mukaan ilmenee allaolevasta yhdistelmästä:

[1]) Ks. Kunnall. asetuskok. 1925 siv. 112. — [2]) Ks. 1924 vuod. kert. siv. 144.

Kuormauspaikka:	Makki-lantaa.	Hevosen-lantaa.	Seka-lantaa.	Keittiö-jätteitä.	Muita-jätteitä.	Yhteen-sä.
Ruoholahti	4,027	5,362	15,644	1,676	2,030	28,739
Katajanokka ..	3,112	535	19,734	2,626	1,756	27,763
Sörnäsi	5,812	290	8,389	1,865	1,640	17,996
Yhteensä	12,951	6,187	43,767	6,167	5,426	74,498

Talli. Hevosia oli vuoden alussa 45, vuoden varrella ostettiin 5 ja tapettiin 6 hevosta, joten niiden luku vuoden lopussa oli 44. Tallissa työskenteli työnjohtaja, satulaseppä, kengittäjä ja 4 hevosenhoitajaa.

Katujen puhtaanapitotöitä tehtiin 30,034 tuntia ja makkien puhtaanapitotöitä 67,365 tuntia.

Poliisiviranomaisten ilmoituksesta poistettiin ja kaivettiin maahan 287 raatoa ja 22 kuormaa pilaantuneita ruokatavaroita.

Hankinnat y. m. Jo mainituista 6 hevosesta maksettiin 29,500 markkaa, työkoneita hankittiin 153,701: 25 markalla ja menosääntöön otetuista uusista makeista rakennettiin muutamia, kun taas toiset oli pakko jättää rakentamatta siksi kunnes niitä varten varatut paikat oli tasoitettu. Maanalaisia makkia varten myönnetyt määrärahat siirrettiin vuoteen 1926. Länt. Viertotien tontille n:o 24 sisustettiin autovaja 58,288: 15 markan kustannuksin.

Työläisille myönnetyt edut. Puhtaanapitolaitoksen työläisille myönnettiin laissa määrätty kesäloma, he olivat tapaturmavakuutetut sekä nauttivat sairas- ja hautausapua, jonka lisäksi laitos, katsoen siihen että heidän työnsä oli epäterveellistä, antoi heille maksutta puseroita, hansikkaita, esiliinoja sekä eräille työmiehille sadetakkejakin.

Menot ja tulot. Puhtaanapitolaitoksen liiketilinpäätös per joulukuun 31 p:nä 1925 osoitti seuraavat loppusummat:

Menoja.

Katujen puhtaanapito.

	Smk.
Työnjohto	261,598: 60
Lakaisu	3,028,114: 95
Lumityöt	969,745: 85
Hiekoitus	196,272: 05
Kastelu	338,709: 62
Tavaralavojen pystyttäminen	29,656: 60
Kaatopaikkojen kunnossapito	74,412: 90
Työkoneiden ja ajoneuvojen kunnossapito	159,501: 14
Työkojujen, hiekkavajojen ja laatikoiden kunnossapito	119,834: 81
Vahtien palkkaamiseen	68,297: 40
Työkalut ja korjaukset	39,640: 55
Sähkövalaistus	4,002: 70
Sekalaiset menot	27,081: 05
Hätäaputyöt	225,113: 10
Vuokrat	10,000: —
Kuluja	200,355: 06
Talli	138,359: 41
Vaja	107,361: 75
Malmin kaatopaikka.....	206,137: 12
Työntekijäin erinäiset edut	217,311: 70
Poisto	76,031: 79
Yhteensä	6,497,538: 15

Tuloja.

Katujen puhtaanapito.

	Smk.
Korvausta välikirjan muk. yksityisten katuosuuksien puhtaanapidosta	1,156,568: 55
Myydystä lannasta	11,450: —
Muita tuloja yksityisten laskuun tehdyistä töistä	6,803: 85
Kaupunkia veloitettu:	
Katujen, torien ja avonaisten paikkain puhtaanapidosta	2,927,850: 62
Satamain ja laiturien puhtaanapidosta	892,362: 15
Kaivopuiston lehtokujan puhtaanapidosta	26,475: 95
VI:n kaup. os. teiden puhtaanapidosta	73,145: 05
Viertoteiden puhtaanapidosta	737,415: 24
Teiden puhtaanapidosta ..	456,892: 30
Tavaravajojen puhtaanapidosta	18,116: 75
Toripöytien ja kanantappolaitoksen kuljetuksesta	22,931: 20
Sekalaisesta	9,751: 05
Hätäaputöistä	225,113: 10
Tavaralavojen pystyttämisestä	32,622: 20
Yhteensä	6,597,498: 01

Menoja.

Makkien puhtaanapito.

	Smk.
Työnjohto	199,965: 25
Yleisiä työmenoja	2,071,070: 90
Puhdistus- ja desinfioimisaineita	26,889: 50
Uusien peltiastioiden valmistus	238,599: 01
Peltiastioiden kunnossapito	130,232: 34
Yleisten makkien ja pisuaarien kunnossapito	81,219: 45
Lastauspaikkain kunnossapito	71,329: 90
Lannankuljetusajoneuvojen kunnossapito	183,973: 15
Työvajain kunnossapito	20,008: 40
Vahtien palkkaus	4,549: 90
Työvälineet ja korjaukset	39,624: 88
Sähkövalo	3,061: 20
Sekalaiset menot	17,004: 95
Kuluja	200,355: 06
Talli	341,032: 75
Vaja	68,284: 20
Malmin kaatopaikka	654,055: 06
Työntekijäin erinäiset edut	94,874: 45
Poisto	102,866: 80
Vuokra	10,000: —
Yhteensä	4,558,997: 15

Kaiken kaikkiaan 11,056,535: 30

Tuloja.

Makkien puhtaanapito.

	Smk.
Korvausta välikirjan mukaan yksityisten omistamien talojen puhtaanapidosta	2,563,064: 05
Tuloja kloseteista	36,696: 20
Ylimääräisistä kuljetuksista yksityisten laskuun	21,987: 85
Myydyistä peltiastioista	184,967: 25
Myydystä lannasta	92,381: —
Kaupunkia veloitettu:	
Yleisten käymäläin puhtaanapidosta	772,829: 45
Satamavahtikojujen siivouksesta	7,521: 60
Ylimääräisistä kuljetuksista	2,718:
Yhteensä	3,682,165: 80

Kaiken kaikkiaan 10,279,663: 81

ASIALUETTELO.

Aaltio, E. A., varatuomari, valittu lastenhuoltotarkastajaksi ja samalla lastenvalvojaksi 141
Aikataulut liikennettä varten kansanpuistoihin, vahvistetut 249
Aitauksen rakentaminen Tähtitorninmäelle 208
Ajomiesten, puhtaanapitolaitoksen palveluksessa olevien, palkat 86
Alkoholipitoisia aineita, oikeus myydä denaturoituja 146
Alkoholipitoisten aineiden liikennemaksut, evätty anomus niiden alentamisesta 217
Alkoholistiparantola Turva, määräraha sitä varten 92
Alppilan kohdalla olevan rautatiepenkereen alainen vesijohtotunneli, määräraha sitä varten 49
Alueita, kaupungin, vuokralle annettaessa noudatettavat säännöt 22
Aluelääkärille, Töölön, myönnetty virkaero 139
Aluelääkärin vaali 141
Ammattien edistämislaitoksen johtokunnan jäsenten vaali 151
» ylitarkastajanviran järjestely 129
Ammattientarkastajain vaali 141
Ammattientarkastuksen johto 139
Ammattiholhoojan, lastensuojelulautakunnan toiminta 39*
Ammattikurssien järjestäminen työttömille naisille 84, 235, 100*
» valtionapu 217
Ammattiopetuslaitosten johtokunnan jäsenten vaali 150
» sääntöjen vahvistaminen 132
Ammattioppilaslautakunnan antama kertomus 91*
» jäsenten vaali 149
» kanslistin luokitus 226
Ampumaradan perustaminen Harakan saarelle 145
Anneberg n:o 3, siellä olevien laitteiden lahjoittaminen kaupungille 25
» » sitä koskevan vuokraoikeuden pitennys 25
Apurahat, niitä varten 1926 vuoden menosääntöön otetut määrärahat 113
» opintomatkoja varten myönnetyt 239
» ks. myös Avustukset.
Arabiaan rakennettava raitiotielinja 28
Arbetets vänner yhdistykselle luovutettava huoneisto 187
Arkaadin rakentaminen kadun poikki 195
Asemakartta, Korpas-Ruskeasuon siirtolapuutarhan, hyväksytty 192, 90*
Asevelvollisuuskutsuntaa varten hankittava huoneisto 192
Aspelund, A., hammaslääkäri, valittu kunnallisen hammaspoliklinikan johtajaksi .. 141
Asuinhuoneistojen luovuttaminen kaupungin taloista 17*
Asuin- ja koulurakennusten, Ryttylän kasvatuslaitoksen, rakentamista varten myönnetty valtionapu 217

Asuinrakennuksen teettäminen tuberkuloottisille henkilöille 33
Asuntojen käyttöoikeus, korttelissa n:o 468, Tykistöpihalla, sijaitsevain 31
Asuntokongressi, kaupungin edustajain vaali siihen 257
Asuntolaivojen sijoittaminen kaupungin satamiin satamatyöläisten käytettäviksi .. 21, 178, 6*
Asunto-osakeyhtiöiden ja -osuuskuntain hallitusten jäsenten vaali 259
Asuntotonttien ja -alueiden vuokraus 156
Asuntotuotanto, kunnallinen 31, 80*
Asutusalueiden, Kumtähden ja Käpylän uusien, jaoituskaavat 8, 194
Ateneumitontin erään osan käyttö kadun leventämiseen 195
Autoasemat, puhelinkaappien pystyttäminen niille 200
Autobussiliikenne, oikeus harjoittaa 178
» sen kieltäminen 179
» » ohjesääntö 143, 178
» » taksan korottaminen 216
» sitä koskeva tilasto 3*
Autobussitien järjestäminen 196
Autoja, oikeus käyttää raskaampia 180
Autokeskuksen, kunnallisen, perustaminen 103
Autoliikenne, ammattimainen, evätty anomus sen harjoittamisesta 145
Automaksuja, kaupungin viranpitäjäin virkamatkoista, koskeva päätös 103
Auton lahjoittaminen palolaitokselle 99
» osto palolaitokselle 240
Autonohjaajakurssin kustantaminen rahatoimikamarin vahtimestarille 246
Autopuhelinkeskuksen perustaminen 201
Autotaksan muutoksista annettu lausunto 144
Autotallin sisustaminen 41
Avustaminen, voimistelusalin rakentamisen 95
» yleishyödyllisen rakennustoiminnan 96, 218, 83*
» yleishyödyllisten yritysten ja laitosten ..... 90—92, 84*
Avustetut, lahjoitettujen varojen koroilla 32*
Avustuksensaajat, köyhäinhoidon 21*
Avustukset asevelvollisten perheille, niiden tilittäminen 103
» Kansalaiskorkeakoululle 94
» kesäsiirtolalle 93
» kongressien y. m. 95
» Konvalescenthem—Toipumakotiyhdistykselle 93
» kunnollisen palvelusväen palkitsemisrahastosta jaetut 239
» köyhäinhoidon jakamia suoranaisia 28*
» Maitopisarayhdistykselle myönnetyt 94
» ruotsinkieliselle pikkukouluseminaarille 94
» teattereille 95
» tehdaslaitokselle 94
» työttömille 94
Avustus Käpylän vapaaehtoiselle palokunnalle 93
Avustusanomus lentosatamaa varten, evätty 238
Avustusrahastot, palokunnan 14*
Avustusten jakamiseksi vahvistetut ohjeet 17*

Bengtsärin kasvatuslaitoksen uutisrakennustyöt 46*
Bensiinin osto raittiuslautakunnan moottorikulkuneuvoja varten 240

Bensiininjakeluasemia koskevia kysymyksiä 183
Brage-yhdistyksen avustaminen 90
Brändö gård aktiebolag yhtiön osakkeiden ostotarjouksen epääminen 153

Caritas-kesäsiirtolan avustaminen 91

Dammen nimisen Oulunkylän huvilan korjaukset 206
Degerön palstain ostotarjouksen epääminen 153
Desinfioimis- ja syöpäläishävityslaitoksen, uudenaikaisen, perustaminen 257
Diaarin pito rahatoimikonttorissa 248
Diakonissalaitokselle rakennettava raitiotielinja 25
Dnjeprkarin räjäyttäminen 44

Ebeneserkodin johtajattaren ja opettajakunnan nimittämistapa 133
Edustusmäärärahoja, myönnettyjä 245
Eknäsin tilan tulo- ja lähtökatselmus 170
» » vuokrakauden pitennys 170
Elatusvelvollisten takaisinmaksuvelvollisuus 19*
Elinkautiseläkkeet, myönnetyt 97
Elinkeino-oikeusanomukset 145
Elinkustannusindeksiluvun laskeminen 65, 2*
Elinkustannustiedustelun järjestäminen 250, 3*
Eläinlääkintäbakteriologin johtosäännöt 129
Eläinlääkärinvirkain, kaupungin, uudestijärjestely 129
Eläintarha, Korkeasaaren 123*
Eläintarhan, itäisen, lammikkojen luona olevan puistoalueen kuntoonpanettaminen .. 199
» kasvihuoneen korjaukset 41
» pallokentän laajentaminen 24
» septiktankkilaitoksen vahvistaminen ja uudestaanrakentaminen 50, 199, 258
Eläkeanomukset, evätyt 98
Eläkemääräin, myönnettyjen, tarkastus 224
Eläkkeet, myönnetyt ..... 97, 235—237
» niitä varten vuoden 1926 menosääntöön otettu määräraha 113
Eläkkeiden, kunnallisten, laskemisperusteet 66
» työntekijäin leskien, myöntämisen periaatteet 224
Elätteelle antamat henkilöt, köyhäinhoidon 27*
Elätteelleanto, mielenvikaisten 131
Erhelaskumäärärahojen jako 246
» poistaminen talousarviosta 102
Eroamisvelvollisuus, kaupungin viranpitäjäin 140
Eteläsatama, määräraha töitä varten siellä 48
» viemärijohtojen korjaaminen siellä 200
Eureka, Asunto-osakeyhtiö, sen huoneistojen vuokraamisoikeus 220

Fabritius, H., Kivelän sairaalan ylilääkäri, hänelle myönnetty virkaero 140
Finlands allmänna svenska folkskollärar- och lärarinneförening-nimisen yhdistyksen Helsingin piirin avustaminen 91
Florantien leventäminen 196
» tasoittaminen 52
Fredriksbergin tila, viemäriverkon ulottaminen sinne 199
Fredriksperin lastenseimen avustaminen 91
Fylgia nuorisoseuran avustaminen 90

Haagan raitiotielinjan maksujen korottaminen 76
Haapalan höyrysahan ja kaupungin välisen riita-asian järjestäminen 221
v. Haartman, J., kunnallispormestari, hänen kuolemansa aiheuttamat toimenpiteet 71, 139, 247
Hagelstam, J., professori, hänelle myönnetty oikeus pysyä virassaan sairaalan ylilääkärinä 140
Halkotarhan, metsähallituksen Lapinniemellä sijaitsevan, siirtäminen 12, 19, 255
Hallintojaosto, kunnan työväenasuntojen 80*, 84*
» yleishyödyllisen rakennustoiminnan edistämislainarahaston .. 80*, 88*
Hallitukset ja lautakunnat, kaupungin, niiden puheenjohtajain palkkioiden korotus 103
» » » » vapautus niiden jäsenyydestä 147
Hammaspoliklinikka, kunnallinen, ks. Kunnallinen hammaspoliklinikka.
Harakan saari, ampumaradan perustaminen sinne 145
Haudan hoitaminen 209
Hautausapu, kuolinpesälle suoritettu 238
Hautausapua kaupungin työntekijöille koskeva päätös 86
Hautausmaan perustaminen 21
Helo, J., rahatoimenjohtaja, hänelle myönnetty virkaero 140
Helsingfors svenska folkhögskola nimisen opiston avustaminen 90
Helsingin anniskeluosakeyhtiön varoja koskeva oikeudenkäynti 214
» kansankonservatorion avustaminen 92
» kasvatusopillisen talouskoulun avustaminen 92
» kaupungin rakennusosakeyhtiö n:o 1:n osakkeiden lunastaminen 219
» » » » 2:n osakkeiden merkitseminen 96
» kaupunkilähetykselle myönnetty avustus 91
» kuuromykkäyhdistykselle myönnetty avustus 90
» käsityökoulun huoneisto 30
» makasiiniosakeyhtiön kanssa tehty sopimus maksujen kannosta Länsisatamassa 62
» Mariayhdistyksen avustaminen 92
» nuorten miesten kristillisen yhdistyksen avustaminen 90, 238
» » naisten » » » 90
» opettajaliiton puutarhatoimikunnan avustaminen 91
» raittiusseuran avustaminen 92
» —Risteen rautatiesuunnitelma 150
» —Satakunnan rautatiesuunnitelma 41
» sokeainyhdistykselle luovutetava tontti 15
» sokeainyhdistyksen avustaminen 92
» sosialidemokraattisen nuorisoyhdistyksen avustaminen 91
» taloustyöntekijäin yhdistyksen avustaminen 91
» työväenyhdistyksen avustaminen 91
Henkikirjoituksen, Helsingin, uudestaanjärjestely ..... 123—126
» suorittaminen kaupungin omistamilla alueilla 225
Henkilökohtaiset palkanlisäykset, myönnetyt 68
Henkilövaa'an pitämiseen myönnetty oikeus 174
Hermanniin rakennettava soittolava 208
Hermannin poliisivartiokonttoria varten vuokrattu huoneisto 190
» tonttien pitennetty vuokra-aika 87*
Hernesaarella olevien rakennusten poistaminen 182
Hernesaari, toimenpiteet spriikaupan ehkäisemiseksi siellä 248
Hertonäs, maihin nousemisesta sinne vahvistettu uhkasakko 204

Hertonäsin alueen käyttöoikeus ... 162
» huvilain osto ... 152
» » poistaminen ... 182
» » valvonta ... 233
» kesähuvilain käyttö ... 188
» käyttö ... 258
» —Oulunkylän rautatien toimiluvan pitentäminen ... 203
» säterin suorittamattomat vuokramaksut ... 169
» torppa, korvaus maanparannustöistä siellä ... 153
» vuokra-alueiden lunastaminen ... 161
» vuokrapalstan jako ... 161
Hertonäsissä suoritettava henkikirjoitus ... 225
Hesperian puistossa olevan asuinrakennuksen poistaminen ... 182
Hiekanottoon myönnetty lupa ... 180
Hietaniemen alueen käyttö ... 17
» öljysataman jaoitussuunnitelma ... 6*
Hiihtomäkien järjestäminen ... 177
Hiilivarastopaikkain vuokraaminen ... 168
Holhouslautakunnan jäsenten vaali ... 149
» laatima vuosikertomus ... 74*
» viranpitäjäin palkankorotus ... 68
Huoneisto, Arbetets vänner yhdistyksen ... 187
» Helsingin käsityökoulun ... 30
» sairaanhoitajatarkoulun ... 29
Huoneistojen hankkiminen asunnottomille perheille ... 258
» kaupungin talojen, vuokrain vahvistaminen ... 189
Huoneiston hankkiminen kahdelle suomenkieliselle kansakoululuokalle Käpylässä 30, 191
» Hyvösen lastenkodin, sisustaminen ... 205
» rahatoimikonttorin, muutosrakennustyöt ... 204
» vuokran, tulo- ja omaisuusverolautakunnan, vahvistaminen ... 189
Huoneistot, Marian sairaalan lääkärien, niiden käyttö ... 40
» poliisilaitoksen, korjaukset niissä ... 205
» rahatoimikamarin vuokraamat ... 190
Hupli, V., johtaja, valittu rahatoimenjohtajaksi ... 140
Huutokaupan, Vallilan vuokratontin, julistaminen ... 153
Huutokauppa, bensiininjakeluasemain ... 183
» katukauppaoikeuksien ... 172, 173
Huutokauppaliikkeen harjoittamiseen myönnetty lupa ... 145
Huvilain, Hertonäsin, osto ... 152
» » poistaminen ... 182
Huvitilaisuuksien järjestäminen eräinä määrättyinä aikoina ... 128
Hylkyjen poistaminen ... 204
Hyvösen lastenkodin huoneiston sisustaminen ... 205
» » johtajattareksi valittu sairaanhoitajatar E. J. Siirala ... 254
» » talousarvio, rahatoimikamarin vahvistama ... 220
Hätäaputyöläisten palkat ... 84, 235
Hätäaputyön saamisen ehdot ... 235, 92*
Hätäaputöiden järjestäminen ... 35, 54, 200, 16*, 129*
» valvonnasta anotun palkkion epääminen ... 233
Häätö, vuokraajan ... 171
Höyrykattilan, uuden, hankkiminen kunnallisille työväenasunnoille ... 206

Ikäkorotukset, kaupungin työntekijäin, evättyjä anomuksia 86, 234
» oikeus virkavuosien laskemiseen niitä varten ..... 72—74, 225
Ikäkorotuksista, kansakoulunopettajille maksetuista, saatu valtionapu 217
Ikäkorotus, viransijaisen oikeuttaminen sen saamiseen 72
Ilmapuristinlaitteen osto 81, 241
Ilmatieteelliselle keskuslaitokselle teetetyn uutisrakennuksen jälkitarkastus 186
Ilmoitustaulut, raatihuoneen, määräraha niiden hankkimiseksi 240
Ilmoitusten, kunnallisten, julkaiseminen 118
Indeksiluvun, elinkustannus-, laskemistapa 65, 3*
Inventtaajain, kaupungin irtaimen omaisuuden, vaali 148
» kaupunginkassan, vaali 148
» kaupunginkirjaston, » 146
» palkkio 75
Irtaimisto ja kalusto, palokunnan 14*
Istuttamista, puiden ja pensaiden, varten myönnetty määräraha 199
Istutusten hoito 136*
» hoitomaksujen korottaminen 194

Jakolaitosta kaupungeissa koskeva lakiehdotus 258
Jalkakäytävän tasoittaminen, Kulneffkadun tontin n:o 4 viereisen 196
Jaoituskaava, Kumtähden omakotialueen 8, 192, 194, 87*
» Taivaskallion huvila-alueen 8, 192, 194. 87*
» Vallilan kivitalotonttien 8
» » sen muuttaminen 9
» ks. myös Kaupunginasemakaava.
Jaoitussuunnitelma, Hietaniemen öljysataman 6*
Johtoja ja raiteita, oikeus teettää 174
Johtojen, sähkö-, korvaaminen 198
» » siirto 198
Johtoloistojen, Lauttasaaren ja Saukonkarin, hoito ja kunnossapito 204
» luovutustarkastus 256
Johtosäännöt, ammattiopetuslaitosten kunnallisten tarkastajain 132
» kaupungineläinlääkärin, lihantarkastusaseman ja eläinlääkintäbakteriologin 129
Johtosääntöehdotus, kaupunginlääkärien uusi 257
Julkaisut, ilmestyneet tilastolliset 2*
Julkisivupiirustusten tarkastustoimikunnan jäsenten vaali 149
» » laatima kertomus 71*
Järjestely, ratapihaan rajoittuvien alueiden 4, 193, 245
Järjestyssäännöt, satamatyömiesten ruokailu ja odotushuoneissa noudatettavat 5*
Jäsenyys komiteoissa ja valiokunnissa, hyvitys siitä 75
» yhdistyksissä, kaupungin 142
Jätteiden kuormauspaikkain osoittaminen 203
» vastaanottomaksujen korottaminen 216
Jääkarhujen osto 242
Jään hankkiminen Korkeasaareen 180
» ottamisen maksujen korotus 180
» ottoon myönnetty lupa 180

Kaasujohdon vetäminen Kaivohuoneelle 198
Kaasulaitoksen uunien uudestaanrakentaminen 49

Kaasulaitoksen vuorotyöntekijäin loma-aika 255
» ylitetyt määrärahat 81
Kaasulaitos, sitä varten vuoden 1926 menosääntöön otettu määräraha 107
» tulot siitä vuoden 1926 tulosäännön mukaan 116
Kadun kiveäminen 195
» poikki rakennettava arkaadi ja tunneli 195
Kadunjärjestelyä varten luovutettavat vuokra-alueet 160
Kadut ja yleiset paikat, niiden alaiset vesijohdot 48
» » » » » korjaukset ja kunnossapito 54
» » » » » laajentaminen 53, 195, 196
» » » » » tasoittaminen 52, 53, 196, 131*
Kahvilain y. m. aukioloaika 127, 145
Kaisaniemi, sen puiston uudestaanjärjestäminen 56
» sitä esittävän mallin vastaanottaminen 209
Kaiteen rakentaminen Pasilasta Käpylään vievän tien varrelle 208
Kaitsijain, makkaratehtaiden, palkkajärjestely 223
Kaivohuone, kaasujohdon vetäminen sinne 198
Kaivopuiston erään tien rakentamisesta anotun korvauksen epääminen 222
Kallion urheilukentän vartiointi 254
Kallioon rakennettava soittolava 108
Kaluston osto kaupungin laitoksille ja lautakunnille 80, 243
Kamiinien osto ruotsinkielisille kansakouluille 241
Kamiiniputkia varten myönnetty määräraha 206
Kannanta, kaupungille tulevien maksujen, Länsisatamassa 62, 78
» kunnallisverojen 65
Kannattavaisuuslaskelma, kaupungin kiinteistöjen 248
Kansainvälisen sairaanhoitajatarliiton kongressi Helsingissä, sen avustaminen 95
Kansainväliset kaupunkipäivät Pariisissa, kaupungin osanotto niihin 95, 151
Kansakouluhuoneiston luovuttaminen yösijaksi opintomatkailijoille 188
Kansakouluhuoneistot, tulenvaaran estäminen niissä 205
Kansakoulujen jatkoluokkain opettajain luokitus 67
» kustannusten supistaminen 257
» määrärahain ylittäminen 80
» ruotsinkielisten, johtokunnan jäsenten vaali 150
» » taloudenhoitajan palkan vahvistaminen 224
» suomenkielisten, johtokunnan jäsenten vaali 149
» tuntiopettajain palkkionkorotus 70
» valtionapu 217
» voimistelusalien luovuttaminen urheiluseurain käytettäväksi 30
Kansakoululasten ruokinnan järjestäminen 94
Kansakoululuokkaa, Käpylän kaksi suomenkielistä, huoneiston hankkiminen niille 30, 191
» » » » niiden tarpeiksi rakennettava käymälä 208
Kansakoulunopettajain ikäkorotukset, valtionapu niitä varten 217
Kansakoulunopettajiston palkkaus 66, 224
Kansakoulut, evätty anomus siivoojattarien luokituksesta niissä 226
» opetuksen kuunteleminen niissä 132
» ruotsinkieliset, huoneiston vuokraaminen niille 191
» » kamiinien osto niille 241
» » niihin otettu lisäksi uusi kouluhoitajatar 132
» suksien osto niihin 114*

Kansalaiskorkeakoulun evätty avustusanomus 94
Kansalaisoikeushakemukset, Suomen 145
Kansanlastentarhain johtokunnan jäsenten vaali 150
» valtionapu 218
Kansanlastentarhan huoneiston laajentaminen 191
Kansanpuistojen liikenne 122*
» valvojalle ostettava kalusto 244
» valvojan antama kertomus 122*
» » kesäloma 252
Kansanpuistot, liikennettä varten niihin vahvistetut aikataulut 249
Kantokustannukset, tulo- ja omaisuusveron, valtion korvaamat 218
Kapinan vuonna 1918 osaaottaneen viranpitäjän takaisin ottaminen toimeensa 141
Kappaletavaraa varten Katajanokalle rakennettava asema 6*
Kassantarkastus, rahatoimikonttorin 214
Kasvatuslaitokseen, Ryttylän, perustettava uusi virka 253
Kasvatuslaitos, Ryttylän, sen asemakaava 186
» » uuden koulurakennuksen työkustannukset 36
» » valtionapu sen koulu- ja asuntolarakennusta varten 208, 217
» Sjötorpin, sitä varten vuokratut rakennukset 190
» Vanjoen, sen rakennusten vuokrasopimuksen pidentäminen 191
Kasvatuslaitosten toimintaa koskeva kertomus 43*
» valtionapu 217
» viranpitäjäin ikäkorotus 226
» vuoden 1926 menosääntöön otettu määräraha 104
Kasvihuone, Eläintarhan, sen lämmityskattilain korjaus 41
Katajanokalle rakennettava asema kappaletavaraa varten 6*
Katsastus, bensiinin varastoimis- ja vähittäismyyntipaikkain 184
» Eknäsin tilan 170
» kaupungin kiinteän omaisuuden, määräraha sitä varten 259
» raitioteiden 201
» uutisrakennuksen 186
Katsojakorokkeen osto 242
Katu, viemärijohdon laskeminen sen alle 50
Katuammatinharjoittajien, alaikäisten, valvonta 53*
Katu- ja laiturivalaistusta varten vuoden 1926 menosääntöön otettu määräraha 112
Katujen koekastelu sulfiittilipeällä 248
» nimien tarkastaminen 257
» puhtaanapito 139*
Katukauppa ..... 45, 172—174
Katuliikenneloiston pystyttäminen Länt. viertotielle 195
Katumuurin siirtäminen 195
Katuvalaistus 58, 197
Kauppa, katu- ja kioski- ..... 45, 172—174
Kauppahallien myyntipaikkojen korotetut vuokrat 172
» lisämäärärahat 242
» puhtaanapito 188
» viranpitäjät 252
Kauppahallit ja kauppatorit, niitä varten vuoden 1926 menosääntöön otettu määräraha 112
» » » tulot niistä vuoden 1926 tulosäännön mukaan 117
Kauppakorkeakoulun johtokunnan jäsenten vaali 151

Kauppaopistoja varten vuoden 1926 menosääntöön otettu määräraha 106
Kaupunginasemakaava, Lapinniemen eteläosan 4
» ratapihaan rajoittuvan alueen 8, 147, 193, 245
» Salmisaaren 4, 193
» Töölön eteläosan..... 4— 8
» XV kaupunginosan, vahvistettu 3
» ks. myös Jaoituskaava.
Kaupunginasemakaavalainsäädännön ehdotuksen tarkastus 258
Kaupunginasemakaavanmuutokset, sisäasiainministeriön vahvistamat 192
Kaupunginasemakaavanmuutos, VII kaup. os. korttelin n:o 100 a tonttia n:o 1 koskeva 9
» XIV kaup. os. korttelia n:o 479 koskeva 9
Kaupungineläinlääkärin johtosääntö 129
» kesäloma 254
» virkaatekevän, palkkionkorotus 69
Kaupungininsinöörille myönnetty virkaero 140
Kaupungininsinöörin viran täyttäminen 141
Kaupunginkassan tilaa valaiseva taulukko 60
Kaupunginkirjasto, kirjastonhoitajanviran pätevyysehdot..... 133
» Käpylään perustettava haaraosasto..... 134, 60*
Kaupunginkirjaston inventtaajain vaali 146
» haaraosastojen huoneistot 191
» hallituksen antama vuosikertomus 60*
» » jäsenten vaali 150
» kirjavarasto 61*, 65*
» laajentaminen 134
» lainausliike 61*
» lisämääräraha 80
» lukusalit 64*
» menot ja tulot..... 66*
» viranpitäjäin palkkaus 224
» » viransijaisuuspalkkiot 231, 232
Kaupunginlääkärien uusi johtosääntöehdotus 257
Kaupunginmuseo, lisämääräraha sille 241
» sen johtokunnan antama kertomus 106*
» » » vaali 150
» siellä säilytettävä vanha tykki 241
» sinne otettu vesivärimaalaus 81
Kaupunginorkesterin menoja koskeva selvitys 106
» saatava Suomalaiselta oopperaosakeyhtiöltä 221
» taloudellinen tulos 109*
» toiminta 108*
» vuokraaminen maaseudulle 110*
Kaupunginosa XV, sen rakennusjärjestys 118
» » » tonttien luovutusehdot 22
Kaupunginportin, n. s. vanhan, paikan osoittaminen 209
Kaupunginpuutarhassa olevien asuntojen käyttö 187
Kaupunginpuutarhurin, avustavan, palkan vahvistaminen 227
» tehtävät 253
Kaupungintalon perustuksen lujittaminen 205
» uuden, rakentaminen 61, 118

Kaupunginvaltuuston esityslistain sisältö ... 118
» kokoonpano ... 1
» kokoukset ... 2
» puheenjohtajan ja jäsenten palkkiot ... 75
» sihteerintoimen siirtäminen rahatoimikamariin ... 122
» vaalilautakunnan jäsenten ja varajäsenten vaali ... 148
» 50-vuotisjuhla ... 117
Kaupunginvaltuutettujen vaali ... 146
Kaupunginvoudinkonttori, tutkimus siellä ilmenneiden epäkohtain johdosta ... 232
Kaupunginvoudinkonttorin henkilökunnan lisääminen ... 136, 225
» kaluston osto ... 243
» uudestaan järjestäminen ... 127
» viranpitäjäin palkankorotus ... 68
Kaupunkikiinteistöjen hoidon keskittäminen ... 257
» määrärahain ylityksiä ... 59
Kelkkamäkien järjestäminen ... 177
Kenraali Mannerheimin lastensuojeluliiton Helsingin osastolle myönnetty avustus ... 91
Kerppola, W., lääketieteen- ja kirurgiantohtori, valittu Kivelän sairaalan ylilääkäriksi 141
Keskuskeittola, sitä varten vuoden 1926 menosääntöön otettu määräraha ... 112
» tulot siitä vuoden 1926 tulosäännön mukaan ... 117
Keskuskeittolan johtokunnan kokoonpano ... 254
» määrärahain ylittäminen ... 82
Keskusleipomon, kunnallisen, tuottama hyöty ... 259
Keskusvankilan, Sörnäsin, aluetta koskeva tilusvaihto ... 13
Kesäkodin hankkiminen varattomille lapsille ... 53*
Kesälomat kaupungin työntekijöille ... 85, 234, 258
» niiden järjestäminen viranpitäjille ... 252, 254
Kesäsiirtolan avustusanomuksen epääminen ... 93
Kesätyöskentely, lasten, sitä varten myönnetty avustus ... 91
Kieltolain noudattamisen valvonta ... 112*
Kiinnitysten myöhemmäksi siirtäminen ... 213
Kiinteistöjen, kaupungin, kannattavaisuuslaskelma ... 248
Kiinteistöjä, oikeus omistaa ... 146
Kiinteistölautakunta, kysymys sellaisen perustamisesta ... 257
Kiinteä omaisuus, kaupungin, määräraha sen katsastusta varten ... 259
» » » sen arviointi ... 209
» » » » katselmusmiesten vaali ... 148
» » » sitä varten vuoden 1926 menosääntöön otettu määräraha ... 113
» » » tulot siitä vuoden 1926 tulosäännön mukaan ... 117
Kioskikauppa ... 45, 173
Kirjanpidon, lastensuojelulautakunnan ja sen alaisten laitosten, muuttaminen ... 214
Kirjansitomon, kunnallisen, perustaminen ... 135, 147, 259
Kirjapainon, kunnallisen, perustaminen ... 135, 147, 259
Kirjasto, ks. Kaupunginkirjasto.
Kivelän sairaala, puutarhalaitteiden järjestäminen siellä ... 55
» sairaalaa varten rakennettava uusi keittiörakennus ... 35, 258
» sairaalan korjaustyöt ... 205
» » ylilääkärille myönnetty virkaero ... 140
» » ylilääkäriksi valittu lääketieteen- ja kirurgiantohtori W. Kerppola 141
Kiveäminen Runebergkadun tontin n:o 25 kohdalla, kaupungin saatava siitä ... 221

Kiveäminen Vuorikadun tontin n:o 10 kohdalla 195
Kivilouhimon osto 15
Kivinokka nimisen niemen ostotarjouksen epääminen 153
Kivirakennus, oikeus sellaisen rakentamiseen vuokratontille 171
Kivitalotonttien, Vallilan, jaoituskaava 8
Knipnäsin kesäsiirtola Tammisaaressa, evätty avustusanomus 93
Koiraveron velottaminen 216
Koksin ostoon myönnetty määräraha 241
Kolmivuotiskatselmukset, toimitetut 171
Komitea, ehdotusta kaupungin sairaalain ohjesäännöksi ja yhteiseksi säännöksi valmisteleva 147
» » kaupunginasemakaavalainsäädännöksi ja laiksi jakolaitoksesta kaupungeissa tarkastava 258
» » käytännöllisiksi toimenpiteiksi Ruskeasuon ja Uudenpellon ottamisesta kaupungin haltuun laativa 258
» » rautatienasemaan rajoittuvan kaupunginalueen asemakaavaksi tarkastava 147
» » uuden odotuspaviljongin rakentamiseksi Suomenlinnaan matkustaville henkilöille laativa 259
» erään lastenkodin sijoituskysymystä pohtiva, sille myönnetty määräraha 233
» esitystä kaupungin kiinteän ja irtaimen omaisuuden palovakuuttamisesta käsittelevä 257
» järjestämään Ruotsin kuninkaan vastaanottoa 259
» katujen nimiä tarkistava 257
» kysymystä Eläintarhan septiktankkilaitoksen uudestaanrakentamista pohtiva 258
» » huoneistojen hankkimisesta asunnottomille perheille valmisteleva 258
» » kaupungin virastojen työtehoa käsittelevä 120
» » kesäloman järjestämisestä kaikille työntekijöille valmisteleva.. 258
» » Kivelän sairaalan keittiörakennuksen rakentamista valmisteleva 147, 258
» » kotiterveyden- ja -taloudenhoidon opetuskurssien järjestämisestä valmisteleva 148, 258
» » kunnallisen kirjapainon ynnä kirjansitomon perustamisesta valmisteleva 147, 259
» » tulevana talvena mahdollisesti ilmenevän työttömyyden torjumista käsittelevä 257
» » uuden kaupungintalon rakentamista käsittelevä 118
» » uudenaikaisen desinfioimis- ja syöpäläishävityslaitoksen perustamista käsittelevä 257
» » varastopaikkain kuntoonpanettamista käsittelevä 17
» köyhäinhoidon viranpitäjien voimassa olevien johtosääntöjen tarkastamista varten 16*
» laatimaan ehdotusta Hertonäsin käytöstä 258
» naisten työlaitoksen rakentamista koskeva kysymystä käsittelevä 18*
» palolaitoksen laajentamista käsittelevä 257
» rakennuskonttorin satama- ja rautatieosaston siirtämistä satamahallitukseen käsittelevä 5*
» tuberkulootisten miesten kodin laajentamista koskevaa kysymystä käsittelevä 18*

Komitea, uutta rakennusjärjestestysehdotusta suunnitteleva 233
» vapaavarastoimis-oikeuden hankkimista korttelille n:o 178 valmisteleva .. 168
Komiteain jäsenten palkkiot 75, 232
Komiteavaltuuksien jatkaminen 150
Kone- ja siltarakennusosakeyhtiölle vuokrattava kortteli n:o 555 ..... 23, 161
» » siltarakennusosakeyhtiön vapauttaminen sakosta hankinnan myöhästymisestä 221
Kongressit, kaupungin edustus niissä 151
» niiden avustaminen 95
Konserttimaksujen, kaupunginorkesterin, korotus 106
Konttokuranttitilien, kaupungin, koron laskeminen 214
Konttoritarvikkeiden osto kaupungin virastoille ja laitoksille 248
Konvalescenthem—Toipumakoti-yhdistyksen avustaminen 91, 93, 104
Konvertoiminen, lainain 210
Korjaukset, katujen ja yleisten paikkain, lisämääräraha niitä varten..... 54
» kaupungin rakennuksissa 37, 40, 41, 205, 206, 132*, 133*
» Korkeasaarella suoritettavat, määräraha niitä varten 199, 206
» laiturin 44
» lastensuojelulautakunnan alaisissa laitoksissa 55*
» talossa n:o 18 Neljännen linjan varrella 207
» y. m. Ruotsin kuninkaan vierailun vuoksi 82
Korkeasaari, jään hankkiminen sinne 180
» korjaukset siellä 199, 206
» liikenne sinne 122*
» sen eläintarha 123*
» » liikenteen ylläpitämiseksi myönnetty määräraha 246
» » ravintolan tarjoiluhinnat 249
Korkeusmääräykset, tontinrajain 119
Korko, lisä-, määräraha sitä varten 210
Korkovarojen jako, Rafael Ahlströmin rahaston 239
Korokkeiden rakentaminen 51
Korot, vuoden 1926 tulosääntöön otetut 114
Korpas-Ruskeasuon siirtolapuutarhan hyväksytty jaoituskaava 192, 90*
Kortteli n:o 127, sen lävitse kulkevan tien kuntoonpanettaminen 196
» » 178, järjestyksen ylläpitäminen sen alueella 233
» » » sen alueiden vuokraaminen 168
» » » siellä olevan veistämöalueen käyttö 20, 192
» » » sinne johtavan rautatieraiteen lunastaminen 43
» » » vapaavarastoimis-oikeuden hankkiminen sen eräälle osalle 168
» » 198, sen siistiminen 194
» » 468, Tykistöpiha, autotallin sisustaminen siellä 41
» » » » siellä sijaitsevain asuntojen käyttö 31
» » 555, sen vuokraus 23, 161
Korttiluettelon laatiminen kaupungin viranpitäjistä 254
Korvaus, tapaturmavahingon-, myönnetty 237
Korvausvaatimus, köyhäinhoidon, sen määrääminen 17*
Koskelan työväenasunnot, määräraha niiden hoidosta 233
Koteja kodittomille lapsille yhdistys, sen avustaminen..... 91
Kotimaisen teollisuuden suosiminen 142
Kotiterveyden- ja -taloudenhoidon opetuskurssien järjestäminen..... 148, 258
Kouluhoitajatartointen ottaminen vakinaiseen menosääntöön 132

Koulukodit, lastensuojelulautakunnan 50*
Koulukongressi Helsingissä, avustus sen toimeenpanemiseksi 95
Koulupuutarhoille myönnetty avustus 91
Kreikkalais-katolisen hautausmaan aluetta koskeva tilusvaihto 196
Kristliga föreningen av unga män i Helsingfors yhdistys, sen avustaminen 90
v. Krusenstjerna, O., riita koskeva kaupungin saatavaa tiilihankinnasta..... 222
Kujan rakentamisesta tehdyn anomuksen epääminen 196
Kullatorpan lastenkoti, kertomus sen toiminnasta 50*, 58*
Kumtähden omakotialue, vesijohdon teettäminen sen katuihin 48
» omakotialueen jaoitus 8, 192, 194, 87*
» » rakennusjärjestys 119
» » tonttien luovutusehdot 23
» siirtolapuutarhaa varten myönnetty määräraha 57, 192
Kumtähdestä valtiolle luovutettavia alueita 12
Kuninkaan, Ruotsin, vierailu, toimenpiteet vastaanottoa varten 82, 197, 206, 259
Kunnallinen asuntotuotanto 31, 80*
Kunnallisen autokeskuksen perustaminen 103
» hammaspoliklinikan johtajaksi valittu hammaslääkäri A. Aspelund 111
» » määrärahan käyttö 79
» keskusleipomon hyöty 259
» kirjapainon ynnä kirjansitomon perustaminen 135, 259
Kunnalliset kuulutukset ja ilmoitukset, niiden julkaiseminen 118
» työväenasunnot, Hietaniemenkadun, höyrykattilan hankkiminen siinne 206
» viranpitäjät, ks. Viranpitäjät, kunnalliset.
Kunnallishallintoa varten vuoden 1926 menosääntöön otettu määräraha 102
Kunnalliskodin lääkärinhoito 138, 229, 26*
» lääkärinviran täyttäminen..... 141, 17*
» maanviljelyksen laajentaminen 18*
» toiminta 23*
» ulkopuolella olevissa laitoksissa hoidetut 31*
» viranpitäjäin luokitus 67
Kunnalliskotia varten vuoden 1926 menosääntöön otetut määrärahat 104
Kunnalliskotiin perustettavat uudet virat..... 139, 253
Kunnallispormestarinviran hoidattaminen 71, 139
Kunnallisten työväenasuntojen hallintojaosto 80*, 84*
» » korotetut vuokrat 85*
» » korttelissa n:o 553, täydennystyöt 205
» » lukumäärä 84*
» » ulkopuolinen maalaus 41
Kunnallisvaalien keskuslautakunnan ja vaalilautakuntain puheenjohtajan jäsenten ja varajäsenten vaali 151
Kunnallisverojen kannanta-ajat 65, 215
» poistamisessa noudattettavat periaatteet 216
Kunnallisveronmaksun laiminlyömisen johdosta suoritettava lisävero 215
» niiden poistaminen 65
Kunnossapito, katujen ja yleisten paikkain, lisämääräraha sitä varten 54
Kuolinpesän oikeus nostaa palkka 69, 237
Kuormauspaikat, jätteiden, vahvistetut 203
Kuponkien ja obligatioiden lunastaminen 211
Kuulutusten, kunnallisten, julkaiseminen 118
Kyläsaaren uimarannan siistiminen 204

Käpylä, huoneiston vuokraaminen sieltä suomenkieliselle kansakoululle 31, 191
» palovarikon rakentaminen sinne 39
» vapaan vesipostin asettaminen sinne..... 49
Käpylän kansakoululuokkain tarpeiksi rakennettava käymälä..... 208
» omakotialue, vesijohdon teettäminen sen katuihin..... 48
» omakotialueen tonttien luovutusehdot 23
» poliisiaseman hyväksytyt rakennuspiirustukset 36
» poliisivartiokonttorin määrärahat 208
» tonttien rakennusjärjestys 119
» uuden asutusalueen jaoituskaava 8, 194
» vapaaehtoisen palokunnan avustaminen 93
Käpylästä Pasilaan vievän tien varrelle rakennettava kaide 208
Käpylään perustettava haarakirjasto 134, 60*
» rakennettava raitiotielinja 26
Käsityökoulun, Helsingin, huoneisto 30
Käymälän rakentaminen Käpylän kansakoululuokkain tarpeiksi 208
Käyttöoikeus, myönnetty vapaampi 171
Köyhäinhoidollisten lasten hoito..... 50*
Köyhäinhoidon avustamia henkilöitä koskeva tilasto 3*
» avustuksensaajat..... 21*
» elätteelleanto 27*
» jakamat suoranaiset avustukset 28*
» järjestelyn muuttaminen 16*
» kassa- ja tiliviraston määrärahain siirto 242
» kokoukset y. m..... 16*
» korvausvaatimuksen määrääminen 17*
» lastenhoito 20*
» määrärahain ylittäminen 79
» päiväkodit 28*
» rekisteritoimisto 20*
» tulot ja menot 33*
» viranpitäjäin johtosäännöt 16*
» » palkankorotus 68
» virkailijat 18*
Köyhäinhoidosta kertyvät tulot vuoden 1926 tulosäännön mukaan 115
Köyhäinhoitoa varten myönnetty lisämääräraha 79
» » vuoden 1926 menosääntöön otettu määräraha 104
Köyhäinhoitoavustuksen määrääminen 17*
Köyhäinhoitolautakunnan jäsenten vaali 149
» kaluston osto 244, 245
» kansliain työ ..... 18*, 36*— 37*
» kokoonpano 15*
» laatima kertomus 15*
» viranpitäjäin luokitus 67, 227
» » viransijaisuuspalkkiot 231
» virkain järjestäminen vakinaiselle kannalle 138, 17*
» virkain uudestaanjärjestäminen 132
Köyhäinhoitolautakuntaa varten vuokrattu huoneisto 190
Köyhäinhoitolautakuntaan perustettava asiamiesosasto..... 16*

Lahjapalkkio, myönnetty 238
Lahjoitettujen varojen koroilla avustetut 32*

Lahjoitettujen varojen käyttö ... 98
Lahjoitus palolaitokselle, sen vastaanottaminen ... 99
Lahjoitusrahastojen, kaupungin, vuoden 1924 kertomus ... 60
Lahjoitusrahastot, lastensuojelulautakunnan ... 46*
Lainaehdot, omakotirakentajien nauttimat ... 89*
Lainain konvertoiminen ... 210
» myöntäminen Suomen ruumiinpolttoyhdistykselle ... 61
» ottaminen ... 61, 210
» valtion-, evätty anomus sen myöntämisestä ... 61
Lainarahasto yleishyödyllisen rakennustoiminnan edistämis- ... 80*, 88*
Lainat, rahatoimikamarin antamat ... 212
» vuoden 1926 tulosääntöön otetut ... 114
Lainavarojen käyttö ... 60, 121, 212
» osoittamisen perusteet ... 101
Laitoksissa, kunnalliskodin ulkopuolella olevissa, hoidetut henkilöt ... 31*
Laitosten ja yritysten, yleishyödyllisten, avustaminen ... 90—93, 84*
Laiturin korjaus ... 44
Laiturivalaistusta varten vuoden 1926 menosääntöön otettu määräraha ... 112
Laivaliikenne, Helsingin ... 7*
Laki 8 tuntisesta työpäivästä, ehdotus muutoksiksi siihen ... 85
Lapinniemellä sijaitsevan metsähallituksen halkotarhan siirtäminen ... 12, 19, 255
Lapinniemen erästä osaa koskeva tilusvaihto ... 11, 256
» eteläosan kaupunginasemakaavaehdotus ... 4
Lapsille, varattomille, järjestetty kesävirkistys ... 53*
Lassila, V., lääketieteen- ja kirurgiantohtori, valittu kunnalliskodin lääkäriksi ... 141
Lasten, köyhäinhoitoavustukseen oikeutettujen, hoito ... 50*
» lastensuojelulautakunnan huostaansa ottamien, hoitomaksujen periminen ... 216
» turvattomain, hoito ... 47*
» työnkotiyhdistykselle myönnetty avustus ... 91
Lastenhoito, köyhäinhoidon ... 20*
Lastenhoito-opiston, Grankullan, avustaminen ... 91
Lastenhoitoyhdistykselle, Suomen, myönnetty avustus ... 91
Lastenhuoltotarkastajaksi valittu varatuomari E. A. Aaltio ... 141
Lastenkodin, Hyvösen, huoneiston sisustaminen ... 205
» » johtajattareksi valittu sairaanhoitajatar E. J. Siirala ... 254
» » talousarvio, rahatoimikamarin vahvistama ... 220
» voimassapitoa varten myönnetty avustus ... 91
» sijoituskysymystä pohtivalle komitealle myönnetty määräraha ... 233
Lastenkodit, lastensuojelulautakunnan ... 50*
» » terveydenhoito niissä ... 58*— 59*
» niitä varten vuoden 1926 menosääntöön otettu määräraha ... 104
Lastenkotia varten varattava tonttipaikka ... 16
Lastenseimien valtionapu ... 218
Lastensuojelulautakunnan ammattiholhoojan toiminta ... 39*
» huostaansa ottamien lasten hoitomaksujen periminen ... 216
» ja sen alaisten laitosten kirjanpidon muuttaminen ... 214
» jäsenten vaali ... 149
» kirjoituskoneen osto ... 244
» kokoonpano ... 38*
» kokoukset y. m. ... 39*
» köyhäinhoidollisten lasten osasto ... 50*

Lastensuojelulautakunnan laatima vuosikertomus 38*
» lahjoitusrahastot 46*
» laitokset ..... 42*—46*, 50*
» lastenkotien vaatteidenpesu 105, 221
» menot ja tulot 54*
» nuorisonhuolto-osasto 52*
» paikallisasiamiehet 51*
» toimihenkilöt 38*
» toiminta kansakoulujohtokuntana 38*
» turvattomain lasten osasto 47*
» vastaanotto-ajan vahvistaminen 251
» viranpitäjäin viransijaisuuspalkkiot 231
» yksityishoitoon antamat lapset 51*
Lastensuojelulautakunta, terveydenhoito sen alaisissa laitoksissa ..... 56*— 59*
Lastensuojelutarkoituksiin myönnetyt apurahat 91
Lastensuojelutoiminnan aiheuttamain kustannusten alentaminen 215
» määrärahain ylittäminen 79
Lastensuojelutoiminnasta kertyvät tulot vuoden 1926 tulosäännön mukaan 115
Lastensuojelutoimintaa varten myönnetty lisämääräraha 79
» » vuoden 1926 menosääntöön otettu määräraha 104
Lastentarhain huoneistojen korjaukset 205
» kesäsiirtolayhdistyksen avustaminen 91
Lastenvalvojaksi valittu varatuomari E. A. Aaltio 141
Lausunto autotaksan muutoksista 144
Lautakunnat, ks. Vaali.
Lauttasaaren johtoloistojen hoito ja kunnossapito 204
Leikin ja urheilun edistämismäärärahan jako 238
» järjestäminen lapsille 53*
Leikkikentän järjestäminen 176
Leipomon, kunnallisen, perustaminen 259
Lentoliikenteen aiheuttamat järjestelyt 200
Lentosataman evätty avustusanomus 238
Leontjeff, V., alueläkäri, oikeus pysyä virassaan 140
Lihan tukkukaupan järjestäminen 172
Lihantarkastusasemaa varten vuokrattu huoneisto 190
Lihantarkastusaseman henkilökunnan lisääminen 138
» johtosäännöt 129
» viranpitäjäin palkankorotus 68
Liikekannallepanovalmius, kaupungin 248
Liikenne kansanpuistoihin, vahvistetut aikataulut sitä varten 204, 249, 122*
» kaupungin satamissa 7*
» Korkeasaarelle, määräraha sen ylläpitämiseksi 246
Liikennejärjestely 51
Liikennemaksujen maksuunpano 8*
» palauttaminen 5*
Liikennemaksut, alkoholipitoisten aineiden, evätty anomus niiden alentamisesta .. 217
» päättämisoikeus niiden palauttamista koskevissa kysymyksissä .. 122
Liikenneoloja, kaupungin ja sen ympäristön, määräraha niitä tutkivalle komitealle 233
Liikenneväylä, Länsisatamaan rakennettava uusi 197
» Salmisaareen » » 51, 196
» » sen katselmus 255

Lindqvist, G., kaupungininsinööri, hänelle myönnetty virkaero 140
Lippujen ja lipputankojen hankkiminen eräille taloille 241
Liuskasaaren tasoitustyöt, lykkäystä niiden suorittamiseen 169
Lomasiirtolain, kansakoulujen, valtionapu 217
Lotjain poistaminen satama-alueelta 204
Luettelo, kaupungin palovakuutusten, määräraha sen laatimisesta 233
Luistinratojen avustaminen 114*
» järjestäminen 177
Lumenkaatopaikkain osoittaminen 203
Lunastaminen, Hertonäsin vuokra-alueiden 161
» obligatioiden ja kuponkien 211
» osakkeiden 153, 219
» rautatieraiteen 43
» Vallilan vuokratontin 152
» vuokra-alueen 153
Luokitus, viranpitäjäin 67, 226
Luontoisetujen korvaukseksi vahvistettu vähennys 228
Luovutus, tonttien 155
Luovutusehdot, Kumtähden ja Käpylän omakotitonttien 23
» Vallilan korttelin n:o 555 23
» XV kaupunginosan tonttien 22
Lupa asettaa tienviitta 174
» harjoittaa ammattimaista autoliikennettä 145
» » autobussiliikennettä 178
» » huutokauppaliikettä 145
» hiekanottoon y. m. 180
» jään ottoon 180
» käyttää kaupungin puistoja y. m. 175
» » rakennuksia määrättyihin tarkoituksiin 182
» myydä alkoholipitoisia aineita 146
» omistaa kiinteistöjä 146
» perustaa ampumarata 145
» pitää henkilövaakoja 174
» » ruokatarjoilua 183
» » varastossa tulenvaarallisia öljyjä 183
» puiden kaatamiseen y. m. 180
» pystyttää puhelinkaappeja autoasemille 200
» » reklaamikilpiä y. m. 174
» siirtää rakennuksia 182
» teettää johtoja ja raiteita y. m. 174
» » rakennuksia 181
» vetää radioantenneja katujen yli 200
Lämmityslaitteiden, kaupungin, valvonta 248
Lämpöteknikon laatima vuosikertomus 134*
Länsisatamaan rakennettava uusi liikenneväylä 197
Länsisataman satamakannanta 78
» valaistusolot 77
Lääkärien, Marian sairaalan, velvollisuus asua sairaalassa 40
Lääkärinhoidon järjestäminen kunnalliskodissa 138, 229, 26*

Maa-alueen luovuttaminen tien rakentamista varten 22
» » valtionrautateille 11

Maa-alueiden, kaupungin laitosten hallussa olevain, vuokramaksut 169
» luovuttaminen perunanviljelykseen 167
Maatalouskonttorin antama kertomus 116*
Maatalouslautakunnan antama kertomus 116*
» jäsenten vaali 150, 255
Maatalouslautakuntaa varten vuoden 1926 menosääntöön otettu määräraha 113
Maataloustuotteiden hankinta kaupungin laitoksiin 242
Maatilain, kaupungin, hallinto 59, 116*
» » määrärahain ylityksiä 59
» » vuokralleantamisen laajentaminen 116*
Maidontarkastuksen lisämäärärahat 243
» viranpitäjäin luokitus 226
Maihin nouseminen Hertonäsissä, vahvistettu uhkasakko siitä 204
Maistraatin jäsenten palvelusehdot 66
» kaluston osto 243
» viranpitäjäin viransijaisuuspalkkiot 229
Maistraattia varten vuoden 1926 menosääntöön otettu määräraha 101
Maitobiologisia tutkimuksia 242
Maitopisara-yhdistykselle myönnetty avustus 91, 94
Majakan, kiinteän, rakentaminen Äransgrundin karille 44
Majoituslautakunnan antama kertomus 73*
» jäsenten ja puheenjohtajan vaali 146, 149
» virkailijain palkkiot 76, 224
Makkarain myynti kaupungin kaduilla 45, 172
» » » » siitä annetut määräykset 172
Makkaratehtaiden kaitsijain palkkajärjestely 223
Makkien puhtaanapidosta suoritettavat maksut 64
» puhtaanapito 139*
Maksuajan pitennys myönnetty Suomalaiselle oopperalle 221
Maksujen, jätteiden vastaanotto-, korottaminen 216
» kaupungille tulevien, kannanta Länsisatamassa 62, 78
» korotus, jään ottamisen 180
» perusteet, makkien puhtaanapidosta suoritettavien 64
Mallipiirustukset Kumtähden omakotialueen rakentamista varten 9
Malmin asemarakennuksen uudelleenrakentaminen 143
Marian sairaalan kaluston osto 80
» » lääkärin asuntojen käyttö 40
» » muutos- y. m. työt 40
» » Röntgen-koneen paikalleen asettaminen 241
» » sisätautisten osaston ylilääkärin virka 140
» sairaalassa sattunut tulipalo, toimenpiteet sen johdosta 205
Markkinat, kaupungissa pidettävät 249
Matka-apurahoja, myönnettyjä 98, 239
Matkakertomusten jättäminen rahatoimikamarille 250
Matkakustannuksia, rahatoimikamarin korvaamia 239
Mattsson-Kivilä, S., lahjoittaja, hänen hautansa hoitaminen 209
Melkön talon yhdistäminen Helsinkiin 14
Meno- ja tulosääntö, vuoden 1926 99
Merimieslähetykselle myönnetty määräraha 238
Merimieslähetyskonferenssi Helsingissä, sen avustaminen 95
Metsähallituksen ja kaupungin välinen sopimus paikasta halkotarhaa varten 12, 19, 255

Metsäin, kaupungin, arviointi 116*
» » hoito 137*
Metsästysoikeuden, Vikin, pitentäminen 181
Mielenvikaisten elätteelleanto 131
Mielisairaala, Nikkilän, ks. Nikkilän mielisairaala.
Moottoripumpun, uuden, hankkiminen palolaitokselle 240
Muistopatsas, runoilija Z. Topeliuksen, paikan luovuttaminen sille 16
Munkkiniemen raitiotielinjan maksujen korottaminen 76
» yhdyskunnan rakennuskaavaehdotus 143
Munkkisaari, määrärahoja töitä varten siellä 198
» sen rakennusten korjaus 41, 189
Museo, ks. Kaupunginmuseo.
Musiikkilautakunnan jäsenten vaali 150
» laatima vuosi kertomus 108*
Mustikkamaa, liikenne sinne 122*
Myrskyvaroitusaseman perustaminen 6*
Myytyjä tontteja 154
Myöhemmäksi siirtäminen, kiinnitysten 213
Mölandstobben nimisen saaren ostotarjouksen hylkääminen 15

Naisille perustettava työlaitos 18*
Naisten työttömyyden ehkäisemisen toimenpiteet 84, 217, 235, 84*
» työtupain johtokunnan antama vuosikertomus 100*
» » » kokoonpano 254
» » opettajain lisääminen 100*
» » tulojen käyttö 215
» » viranpitäjät 252
» työtupia varten vuokrattu huoneisto 192
Neuvosmiehen, ylimääräisen, palkkaamiseksi myönnetty määräraha 69
Nikkilä, työpalkkojen ja rahtimaksujen maksaminen siellä 233
Nikkilän mielisairaalan määräraha kaluston ostoa varten 80
» » uusien virkain perustaminen 138
» » vedenottopaikan laajentaminen 40
» » viranpitäjäin palkankorotukset 68
» » viranpitäjät 253
Nimittämistapa, Ebeneserkodin johtajattaren ja opettajakunnan 133
Normaalikellojen kunnossapidon määrärahain lisämäärärahat 243
Nosturien osto rakennuskonttorin tarpeisiin 241
Nuohousta koskevat määräykset 126
Nuorisonhuolto, lastensuojelulautakunnan 52*
Nybackan torpan vuokramaksun vahvistaminen 169

Obligatioiden arvonta 212
» ja kuponkien lunastaminen 211
» vaihto 211
Obligatiolainaa, vuoden 1924, koskeva päätös 210
Odotuspaviljongin rakentaminen Suomenlinnaan matkustaville henkilöille 37, 182, 259
Ohjesäännöt, kaupungin ammattiopetuslaitosten 132
» » sairaalain, sairaalain tiliviraston sekä sairaanhoitajatarkoulun 130, 147
» rahatoimikamarin ja satamahallinnon, niiden muuttaminen 122

Ohjesääntö, autobussiliikenteen 143, 178
Oikeusaputoimiston johtokunnan jäsenten vaali 149
» kirjoituskoneen osto 244
» toiminta 76*
» viranpitäjäin palkankorotus 68
Omaisuus, ks. Kiinteä omaisuus.
Omakotialueen, Käpylän, rakennusjärjestys 119
» Toukolan, rakennusjärjestestyksen muutosehdotus 88*
Omakotialueiden jaoitus 8, 192, 87*
» muutetut vuokrasopimukset 86*
» rakennustoiminta 82*
» uusien, perustaminen 8, 23, 18, 119
Omakotitonttien luovutusehdot 23
Ompelukurssien järjestäminen työttömille naisille 81, 235
Opetuksen kuunteleminen kansakouluissa 132
Opetus- ja sivistyslaitoksia varten vuoden 1926 menosääntöön otettu määräraha 105
» » sivistyslaitoksista kertyvät tulot vuoden 1926 tulosäännön mukaan .. 115
Opetuskurssien, kotiterveyden- ja -taloudenhoidon, järjestäminen 258
Opintomatkat, oikeus virkavapauteen niiden aikana 239
Oppisopimukset, ammattioppilaslautakunnan luetteloimat 91*
Osakeyhtiö Kotka, toimenpiteet sen purkamiseksi 215
Osakkeiden, Brändö gård aktiebolag yhtiön, ostotarjouksen epääminen 153
» merkitseminen 96
» myynti 212
Osoitenumeroiden muuttaminen 194
Osto, auton poliisilaitokselle 241
» Hertonäsin huvilain 152
» ilmapuristinlaitteen 81, 241
» Inkoon pitäjässä olevan kivilouhimon 15
» jääkarhujen 242
» kahden Ruoholahdessa sijaitsevan varastosuojan 153
» kaluston y. m. kaupungin hallituksille ja lautakunnille 80, 243, 248
» kamiinien 241
» katsojakorokkeen 242
» koksin 241
» lippujen ja lipputankojen 241
» maataloustuotteiden 242
» moottoripumpun palolaitokselle 240
» Pakinkylän palstain 14, 153
» suksien, kansakouluihin 114*
» työkalujen, rakennuskonttorille 81, 241
» varastorakennuksen, Merisatamassa 37
» vesivärimaalausten kaupungin museoon 81
Ostotarjouksen epääminen, eräiden tilusten 153
» » Mölandstobben nimisen saaren 15
Oulunkylän erään palstan vuokraaminen 24
» Hertonäsin välisen rautatien toimiluvan pidentäminen 203
» lastenkoti, terveydenhoito siellä 58*
» raviradan vuokraaminen 167

Paikallisasiamiehet, lastensuojelulautakunnan 51*
Paikallisliikenteen rautatietariffit, niiden vahvistaminen 76

Pakaan rautatieraiteiden laskeminen 201
» tehdaskorttelin uusi tonttijaoitus 10
Pakaankadun leventäminen 196
» poikki johdettujen vesijohtoputkien laskeminen syvemmälle 48
» tasoittaminen 48
» työväenasunnot 31, 206
Pakinkylä, tien rakentamista varten luovutettava maa-alue 22
Pakinkylän palstain osto 14, 153
Pakkolunastus, Ruskeasuon ja Uudenpellon 13, 155, 162
» » » » käytännölliset toimenpiteet sen johdosta 258
Palander, G., lääketieteenlisensiaatti, nimitetty sairaalatarkastajaksi 141
Palauttaminen, maksujen 64, 5*
Palkankorotusanomukset, kunnan viranpitäjäin, evätyt 68
» » » myönnetyt 68
Palkanlisäykset, myönnetyt henkilökohtaiset 68
Palkat, hätäaputyöläisten 84
» kunnan työntekijäin 65, 234, 126*
» rahatoimikamarin vahvistamat 227
Palkka-asteikkojen soveltaminen 65
Palkkain, kunnan viranpitäjäin, laskemisperusteet 65
» maksuajan vahvistaminen 223
Palkkajärjestelmä, päätös sen soveltamisesta 65
Palkkajärjestely, kaupungin viranpitäjäin 222
» makkaratehtaiden kaitsijain 223
Palkkaus, kansakoulunopettajiston 66, 224
Palkkausmomentit talousarviossa, niiden selventäminen 100
Palkkausmäärärahain ylityksiä 75
Palkkionkorotus, kansakoulujen tuntiopettajain 70
Palkkiot, myönnetyt ..... 75, 76, 224, 229—234
Pallokentän, Eläintarhan, laajentaminen 24
Paloasema Töölöön, kysymys sen rakentamisesta ..... 38— 40
Paloaseman laajentaminen, kysymys siitä 38, 257
Palojärjestyksen, kaupungin, määräysten soveltaminen 126
Palokersantin, vuoden 1918 kapinaan osaa ottaneen, anomus saada nauttia viranpitäjäin oikeuksia 141
Palokunnan avustusrahastot 14*
» kalusto ja irtaimisto 14*
» Käpylän, vapaaehtoisen, avustaminen 93
Palolaitokselle hankittava uusi moottoripumppu 240
» tehdyn lahjoituksen vastaanottaminen 99
Palolaitoksen laajentaminen 38, 257
» määrärahain ylittäminen 78
» sairaankuljetusvaunujen käyttö 13*
Palolaitosta varten myönnetty lisämääräraha 78
» » vuoden 1926 menosääntöön otettu määräraha 102
Palomiehistön terveydentila 14*
Palosuojeluyhdistys, Suomen, kaupungin liittyminen sen jäseneksi 142
Palotoimikunnan jäsenten vaali 149
» laatima vuosikertomus 11*
Palovahingot 13*

Palovakuutukset, kaupungin, määräraha niiden luetteloimisesta 233
Palovakuutus, kaupungin omaisuuden 246, 257
Palovakuutussumma, suoritettu 206
Palovarikon rakentaminen Käpylään 39
Palstain osto Pakinkylästä 14, 153
Palvelijatarkodin voimassapitoon myönnetty apuraha 91, 92
Palvelusehdot, maistraatin ja raastuvanoikeuden jäsenten 66
Panttilainakonttorien poliisipäivystyksen lakkauttaminen 128
Pariisissa pidettävät kansainväliset kaupunkipäivät, kaupungin edustus niissä 95, 151
Parturiammattikoulun kunnallistuttaminen 133
Pasilasta Käpylään vievän tien varrelle rakennettava kaide 208
Pelastusarmeijalle myönnetty avustus 92
Perunanviljelystä varten luovutetut maa-alueet 167
Pesunkuivauspaikkojen järjestäminen 176
Petoksen, tilinmaksussa ilmenneen, aiheuttamat toimenpiteet 221
Piirustukset, kaupunginvaltuuston hyväksymät 36
» rahatoimikamarin » 185
» rakennuskonttorin huonerakennusosaston tekemät 134*
» » kaupunginasemakaavaosaston tekemät 135*
Piirustusten hyväksyminen, Ryttylän uutisrakennusten 208
Pikkukouluseminaarin, ruotsinkielisen, avustaminen 94
Pitentäminen, vuokraoikeuden 24, 163, 87*
Pohjoismaiden ampumaunionin kilpailut Helsingissä, evätty avustusanomus 96
» parlamenttiliiton kongressi Helsingissä, sen avustaminen 95
Poikakotisäätiön, Helsingin, avustaminen 91
Poliisiaseman rakentaminen Käpylään, sen piirustusten hyväksyminen 36
Poliisijärjestys, ehdotus uudeksi 127
Poliisilaitokselle ostettava auto 241
Poliisilaitoksen huoneistojen korjaukset 205
» » » laajentaminen 187
» määrärahain ylittäminen 78
Poliisilaitosta varten vuoden 1926 menosääntöön otettu määräraha 102
Poliisimiehistön vaatetusapu 240
Poliisin asepajan vuokra 190
Poliisipäivystys panttilainakonttoreissa, sen lakkauttaminen 128
Poliisivartiokonttori, sitä varten vuokrattu huoneisto 190
Poliisivartiokonttorin, Käpylän, määrärahat 208
Polttoaineen kulutuksessa huomioonotettava säästäväisyys 248
Porauskoneen osto 81, 241
Puhelimien hankkiminen 245
Puhelin- ja lennätinjohtojen, Eteläsataman, uusiminen 48
Puhelinjohdot saaristolaivoihin, kustannukset niistä 198
Puhelinkaappeja autoasemille, oikeus pystyttää 200
Puhelinkeskuksen perustaminen autoja varten 201
Puhtaanapitoa varten vuoden 1926 menosääntöön otettu määräraha 112
Puhtaanapitohallituksen jäsenten vaali 150
Puhtaanapitolaitoksen antama vuosikertomus 138*
» lisämäärärahat 82
» menot ja tulot 140*
» palveluksessa olevien ajomiesten palkat 86
» tilivirasto-kysymys 215

Puhtaanapitolaitoksen tulot vuoden 1926 tulosäännön mukaan 117
» viranpitäjäin luokitus 67
Puiden istuttaminen lt. viertotielle 54
» ja pensaiden istuttamista varten myönnetty määräraha 199
» kaatamiseen myönnetty oikeus 180
Puista ja pensaista myönnetty korvaus 181
Puistoalueen, itäisen Eläintarhan lammikkojen luona oleva, kuntoonpanettaminen 199
Puistoja y. m., oikeus käyttää 175
Puutarhalaitteiden järjestäminen Kivelän sairaalan alueelle 55
Päiväkodit, köyhäinhoidon 28*
Pätevyysehdot, kaupunginkirjaston kirjastonhoitajanviran 133

Raastuvanoikeuden jäsenten palvelusehdot 66
» kaluston osto 243
» lisämääräraha 77
» rikosasiainnotaarien palkankorotus 68
» viranpitäjäin viransijaisuuspalkkiot 229, 230
Raatihuoneen ilmoitustaulut, määräraha niiden hankkimiseksi 240
» korjaukset 37, 243
Radioantennit, oikeus vetää niitä katujen yli 200
Radiolaitteiden valvonta 200
Rahaston, aviopuolisoiden Isak Mattsson-Kivilän avustus-, korkovarojen käyttö 98
» G. Pauligin lahjoitus-, korkovarojen käyttö 98
» kunnollisen palvelusväen palkitsemis-, korkovaroista jaetut avustukset 239
» Pro Helsingfors, pääomavarat 98
» Rafael Ahlströmin, korkovarojen käyttö 239
Rahastot, palokunnan avustus- 14*
Rahatoimenjohtajan viran hoidattaminen 140
Rahatoimikamariin perustettava vahtimestarinapulaisentoimi 136
» siirrettävä sihteerintoimi kaupunginvaltuustosta 122
Rahatoimikamarin edustajain vaali hallituksiin ja lautakuntiin 255
» huoneiston laajentaminen 186
» jäsenten vaali 148
» kaluston osto 243, 244
» kokoonpano y. m. 152
» kokoukset y. m. 247
» lisämäärärahat 242
» ohjesäännön muuttaminen 122
» puheenjohtajain muotokuvien hankkimiseksi myönnetty määräraha 240
» viranpitäjäin palkkain vahvistaminen 227
» viranpitäjät 251
Rahatoimikonttoriin perustettavat uudet virat 136
Rahatoimikonttorin diaarin pito 248
» huoneiston muutosrakennustyöt 204
» kaluston osto 243
» kassantarkastus 214
» työnjako 247
» viranpitäjäin viransijaisuuspalkkiot 230
» viranpitäjät 252
Rahatoimilaitosta varten vuoden 1926 menosääntöön otettu määräraha 102

Raiteiden, katuun laskettujen, poistaminen ... 201
Raiteita ja johtoja, oikeus teettää ... 174
Raitioteiden katselmus ... 201, 256
Raitiotie- ja omnibusosakeyhtiön pylväitä Pakaan y. m. katujen varrella, oikeus käyttää ... 58
Raitiotielinjan rakentaminen Arabiaan ... 28
» » diakonissalaitokselle ... 25
» » Käpylään ... 26
» » Salmisaareen ... 28
» » Vanhaankaupunkiin ... 28
Raitiotiemaksujen, Munkkiniemen ja Haagan linjojen, korottaminen ... 76
Raitiotieraiteiden siirtäminen viertoteillä ... 201
Raitiotievuosikortti, oikeus lunastaa ... 228
Raittiudenvalvojain luokitus ... 226
» palkat ... 69
Raittiudenvalvojan vaali ... 140
Raittiuslautakunnan antama vuosikertomus ... 111*
» jäsenten vaali ... 149
» lisämäärärahat ... 243
» moottorikulkuneuvot, bensiinin y. m. osto niitä varten ... 240
Raittiusvalistustoiminta ... 111*
Rakennuksen poistaminen Neitsytpolun tontilta n:o 5 ... 41
Rakennukset, kaupungin, niiden käyttö ... 186
» Munkkisaaren, korjattavat ... 189
» oikeus käyttää määrättyihin tarkoituksiin ... 182
» » siirtää ... 182
» » teettää ... 181
» poistettavat ... 182
» rahatoimikamarin myymät ... 207
Rakennusaika, pitennetty ... 186
Rakennusasiassa tehty päätös ... 186
Rakennusjärjestyksen muuttaminen ... 69*
» Toukolan omakotialueen, muutosehdotus ... 88*
» uutta ehdotusta suunnittelevalle komitealle myönnetty määräraha ... 233
Rakennusjärjestysehdotus, Kumtähden omakotialueen ... 119
» Käpylän tonttien ... 119
» XV kaupunginosan ... 118
Rakennuskaavaehdotus, Munkkiniemen yhdyskunnan ... 143
Rakennuskonttorin geodeettisen osaston toiminta ... 132*
» huonerakennusosaston » ... 132*
» kaluston ja työvälineiden osto ... 81, 241, 244
» katu- ja viemäriosaston toiminta ... 130*
» kaupunginasemakaavaosaston » ... 134*
» lisämääräraha ... 82
» määrärahain siirto ... 242
» puisto-osaston toiminta ... 135*
» satama- ja rautatieosaston siirtäminen satamahallitukseen ... 5*
» » » » toiminta ... 127*
» tiliviraston toiminta ... 137*
» toiminta vuonna 1925 ... 125*

Rakennuskonttorin töistä tehdyt luettelot 208
» varasto-osaston toiminta 136*
» viranpitäjäin luokitus 227
» » viransijaisuuspalkkiot 232
Rakennusosakeyhtiöt ja -osuuskunnat, niiden avustaminen 96, 219, 83*
» » » » hallituksen jäsenten vaali 259
Rakennuspiirustukset, ks. Piirustukset.
Rakennusrajain muuttaminen 194
Rakennustarkastuskonttorin antama vuosikertomus 68*
» viranpitäjäin palkkausolot 70*
Rakennusteollisuuden kehitys 70*
Rakennustoiminta Helsingissä 68*, 80*, 82*, 83*
» yleishyödyllinen, sen avustaminen 96, 218, 83*
» » » edistämislainarahasto 80*, 88*
Rakennustonttien hinnan korottaminen 117
Rakennusvelvollisuus, laiminlyöty, toimenpiteet sen johdosta 153
Ratiinin hankkimiseksi myönnetty määräraha 246
Ratkaisemattomat asiat, kaupunginvaltuuston diaariin merkityt 118
Rautatielippujen hankkiminen varattomille lapsille 53*
Rautatiepenger Alppilan kohdalla, määräraha sen alaista vesijohtotunnelia varten 49
Rautatierahdit, anomus niiden alentamisesta 217
Rautatieraiteen liikennöiminen 44, 203
» lunastaminen 43
Rautatieraiteet, Pakaan alueeseen laskettavat 201
» Ruoholahden sataman, niiden yli vievän sillan purkaminen 204
Rautatiesuunnitelma, Helsinki—Riste 150
» Helsinki—Satakunta 41
Rautatietariffien, paikallisliikenteen, vahvistaminen 76
Rautatietoimiluvan pitentäminen 203
Ravintolain y. m. aukioloaika 127, 145
Raviradan, Oulunkylän, vuokraaminen 167
Reimarsin erään vuokraajan häätö 171
» tilalla suoritettava henkikirjoitus 225
» vuokrapalstan uudestaanjärjestely 25
Rekisteritoimisto, köyhäinhoidon 20*
Reklaamikilpiä, oikeus pystyttää 174
Revisionikonttori, sen lisämääräraha 240
» sinne perustettava uusi virka 137, 225
Riita, kaupungin ja Haapalan höyrysahan välinen, ehdotus sen järjestämiseksi .. 221
» metsänhakkuusopimuksesta, sen selvittäminen 221
» tiilihankinnasta 222
Rikosasiainnotaarien, raastuvanoikeuden, palkankorotus 68
Rikostuomioiden toimeenpanijan konttorin kaluston osto 243, 244
Risteen—Helsingin rautatiesuunnitelma 150
Rouvasväenyhdistyksen, Helsingin, avustaminen 91
Rukouspäiväjulistuksen selvitys, valtioneuvoston julkaisema 128
Ruoholahden sataman rautatieraiteiden yli vievän sillan purkaminen 204
Ruoholahdessa sijaitsevain kahden varastosuojan osto 153
Ruokatarjoilua, oikeus pitää 183
Ruokinnan, kansakoululasten, järjestäminen 94
Ruotsin kuninkaan vierailun aiheuttamat toimenpiteet 82, 197, 206, 259

Ruplaveron, menetetyn, korvaaminen kaupungille 213
Ruskeasuon alueiden vuokravälikirjain rekisteröiminen 162
» pakkolunastus 155
» » käytännölliset toimenpiteet sen johdosta 258
» yhdistäminen kaupunkiin 13, 162
Ruumiinpolttoyhdistykselle, Suomen, myönnetty laina 61, 114
Ruutikellarin luovuttaminen kaupungille 209
Ryttylän kasvatuslaitokseen perustettava uusi virka 253
» kasvatuslaitoksen asemakaava 186
» » asuntola- ja koulurakennuksen valtionapu 217
» » korjaustyöt 46*
» » koulu- ja asuntolarakennusta varten hyväksytyt piirustukset 37, 208
Ryöstetty rahamäärä, velvollisuus korvata 77
Rabackan torpan lohkominen 155
Röntgenkoneen paikalleen asettamista varten myönnetty määräraha 241
Röntgentutkimukset, tuberkulootisten henkilöiden 76

Saarien, eräiden, siirtäminen kaupungille 255
Sailors homen johtokunnan jäsenten vaali 151
Sairaalain, kaupungin, korjaukset 205
» » ohjesääntö 130, 147
» » viranpitäjäin viransijaisuuspalkkioiden määrääminen 223
» » ks. myös Kivelän sairaala, Marian sairaala ja Nikkilän mielisairaala.
» tiliviraston ohjesääntö 130
Sairaalan rakentaminen tuberkulootisille henkilöille 33
Sairaalatarkastajaksi valittu lääketieteenlisensiaatti G. Palander 141
Sairaanhoidosta kertyvät tulot vuoden 1926 tulosäännön mukaan 115
Sairaanhoitajatarkoulun huoneiston varaaminen 29
» ohjesääntö 130
» opetuskieli 130, 131
Sairaanhoitoa varten myönnetty lisämääräraha 80
» » vuoden 1926 menosääntöön otettu määräraha 103
Sairaankuljetusvaunujen, palolaitoksen, käyttö 13*
Sairasapu kaupungin työntekijöille 86
Sairaspaviljonkia, kunnalliskodin, koskeva päätös 138, 17*
Salmisaareen rakennettava liikenneväylä 51, 196
» rakennettavaa raitiotielinjaa koskeva toimilupa 28
Salmisaaren kaupunginasemakaava 4, 193
» uuden liikenneväylän katselmus 255
» yhdistäminen kaupunkiin 155
Satakunnan—Helsingin rautatiesuunnitelma 41
Satama-alueelta poistettavat lotjat 204
» -alueen aitaaminen 44, 7*
Satamahallinnon ohjesäännön muuttaminen 122
Satamahallintoa varten vuoden 1926 menosääntöön otettu määräraha 102
Satamahallitukselle luovutettavat varastopaikat 167
Satamahallituksen antama vuosikertomus 5*
» jäsenten vaali 148
» kaluston osto 244
Satamahallitus, rakennuskonttorin satama- ja rautatieosaston siirtäminen sinne .. 5*

Satamajärjestys, uuden ehdotuksen hyväksyminen 122
Satamakannanta Länsisatamassa 62, 78
Satamakannantakonttoriin perustettavat uudet virat 137
Satamakannantakonttorin antama vuosikertomus 7*
» kaluston osto 243
» lisämääräraha 78
» viranpitäjäin viransijaisuuspalkkiot 230
» viranpitäjän ikäkorotus 225
» » palkan vahvistaminen 225
» viranpitäjät 7*
» virkain siirtäminen vakinaiseen palkkasääntöön 137
» ylitetyt määrärahat 78
Satamaliikennekonttorin antama vuosikertomus 7*
» viranpitäjäin palkankorotus 68
Satamamaksujen korottaminen 64, 8*
» palauttaminen 64, 122, 5*
Satamarata Sörnäisiin, sen yli rakennettavan sillan kustannukset 203
Satamat, asuntolaivojen sijoittaminen niihin 21, 178, 6*
» liikenne niissä 7*
» lisämäärärahoja niitä varten 77
» työt niissä 48
Satamatyömiesten ruokailu- ja odotushuoneiden järjestyssäännöt 5*
Saukonkarin johtoloistojen hoito ja kunnossapito 204
Sedmigradskyn pientenlastenkoulun ja Marian turvakodin johtokunnalle myönnetty vastuunvapaus 60
» » » » » johtokunnan jäsenten vaali 150
Sekalaisia menoja varten vuoden 1926 menosääntöön otettu määräraha 113
» määrärahoja, myönnettyjä 245
» tuloja vuoden 1926 tulosäännön mukaan 117
Septiktankkilaitoksen, Eläintarhan, korjaaminen 50, 116
» » uudestaanrakentaminen 50, 199, 258
Seurasaaren liikenne 204, 122*
» ravintolan tarjoiluhinnat 249
Sievers, R., professori, hänelle myönnetty oikeus pysyä koululääkärinä 140
Siirala, E. J., sairaanhoitajatar, valittu Hyvösen lastenkodin johtajattareksi 254
Siirto, määrärahain 82, 242
» vuokraoikeuden 165, 88*
Siirtolapuutarha, Korpas—Ruskeasuon, sen jaoituskaava 192, 90*
» Kumtähden, määräraha sitä varten 57, 192
Siirtolapuutarhajaosto, sosialilautakunnan 80*, 89*
Siirtonosturi, vahingonkorvaus sen hankinnan myöhästymisestä 221
Sijaisten määrääminen 142
Sillan rakentaminen Vantaanjoen yli 52
» Ruoholahdensataman rautatieraiteiden yli vievän, purkaminen 204
» Seurasaaren, ajoliikenne 204
» Sörnäsin satamaradan yli, kustannukset 203
» » sivuradan poikki kulkevan, rakentaminen ja kunnossapito 51
Sisustaminen, autotallin 41
Sivistyslaitoksia varten vuoden 1926 menosääntöön otettu määräraha 105
Sivistysyritysten, kaupungin avustamien, valvonta 110*

Sivutoimia, oikeus pitää ... 254
Sivuvirkain palkkausluokkain luvun lisääminen ... 67
Sjötorpin kasvatuslaitosta varten vuokratut rakennukset ... 190
Sofianlehdossa suoritettava henkikirjoitus ... 225
Soittolavain rakentamiseen myönnetyt määrärahat ... 218
Sokeiden hyväksi tehtävää työtä varten myönnetty määräraha ... 92
Sopimus kaupungille tulevien maksujen kannosta Länsisatamassa ... 62
» Lapinniemellä sijaitsevan metsähallituksen halkotarhan siirtämisestä 12, 19, 255
» Lapinniemen ja Kumtähden osien tilusvaihtoa koskeva ... 11, 256
» rautatieraiteiden laskemisesta eräälle Teollisuuskadun viereiselle alueelle .. 201
Sopimussakko vuokrasopimuksen rikkomisesta, Taivaskallion ja Kumtähden tontteja koskeva ... 23
Sosialilautakunnan antama vuosikertomus ... 80*
» jäsenten vaali ... 148
» kanslia, kirjoituskoneen osto sinne ... 244
» vuokrajaosto ... 80*, 86*
Sotaväen majoituksesta johtuneiden menojen korvaaminen ... 73*
» ravinto- ja rehuannokset rauhan aikana ... 143
Spriikauppa Hernesaarella, toimenpiteet sen ehkäisemiseksi ... 248
Suksien osto kansakouluihin ... 114*
Sulfiittilipeä, katujen koekastelu sillä ... 248
Suomalaiselle oopperalle myönnetty maksuajan pitennys ... 221
Suomen merimieslähetysseuran avustaminen ... 91
» messuja varten luovutettavat huoneistot ... 187
Suomenlinna, odotuspaviljongin rakentaminen sinne matkustaville henkilöille 37, 182, 259
Suomenlinnan liikenteen uudestaanjärjestely ... 37
» odotuspaviljongin tilapäinen sähkövalaistus ... 198
Suoranaiset avustukset, köyhäinhoidon jakamat ... 28*
Syöpäläishävitys- ja desinfioimislaitoksen, uudenaikaisen, perustaminen ... 257
Sähköjohtojen korvaaminen ... 198
» siirto ... 198
Sähkölaitokseen käytetyn pääoman koron ja kuoletuksen laskemisen perusteet .. 116
Sähkölaitoksen oikeuttaminen poistamaan turbogeneraattorin arvo ... 81
» tulot vuoden 1926 tulosäännön mukaan ... 116
» uutisrakennusta varten hyväksytyt piirustukset ... 37
» uutistyöt ... 49
» viranpitäjäin luokitus ... 227
» viranpitäjät ... 253
» vuoden 1926 menosääntöön otettu määräraha ... 108
» ylitetyt määrärahat ... 81
Sähkövalaistus Suomenlinnan tilapäisessä paviljongissa ... 198
Sähkövoiman kulutuksessa huomioonotettava säästäväisyys ... 248
Sörnäisten työväennäyttämön avustaminen ... 95, 107
Sörnäsin keskusvankila-alueen järjestely ... 13
» satama-alueen aitaaminen ... 44
» sataman laiturin korjaaminen ... 44
» satamaradan yli vievän sillan kustannukset ... 203
» sivuradan poikki kulkevan sillan leventäminen ... 51

Taidepalatsin rakentaminen ... 15
Taideteollisuuskeskuskoulun johtokunnan jäsenten vaali ... 151

Taideteollisuuskeskuskoulun uudestaanjärjestämisehdotus 249
Taivaskallio Käpylässä, huvila-alueen perustaminen sinne 8, 23, 48, 119, 87*
Taksa, autobussiliikenteen, lausunto sen korottamisesta 216
» vesijohtolaitoksen 116
Talojen, kaupungin, hoito 252
» » viranpitäjäin palkkaus 224
» » viranpitäjät 252
Talousarvio, ehdotus sen uudelleenjärjestämiseksi 3*, 6*
» Hyvösen lastenkodin, rahatoimikamarin vahvistama 220
Talousarvioehdotus, sen laatiminen 121, 212
» vuoden 1926 99
Talousopetuskurssien järjestämistä varten myönnetty apuraha 92
Tapaturman kautta vahingoittuneita kunnan työntekijöitä 127*
Tapaturmavahingonkorvaus, myönnetty 237
Tapaturmavakuutus, kaupungin työntekijäin 88, 237
» lisämääräraha sitä varten 242
Tasoittaminen, katujen, määräraha sitä varten 53, 196
Tasoitustyöt, Liuskasaaren, lykkäystä niiden suorittamiseen 169
Taulukko, kaupunginkassan tilaa osoittava 60
Tavarasuojain, Katajanokan, maalauttaminen 206
Teatterien avustaminen 95, 107
Tehdaskorttelien, Pakaan, uusi tonttijaoitus 10
Tehdaslaitoksen avustaminen, evätty anomus siitä 94
Tehdastontin vuokraaminen 168
Tekniilliset laitokset, kaupungin, niiden hallituksen jäsenten vaali 150, 255
» » » » työntekijäin oikeus ikäkorotuksen saamiseen 86
» » » » työntekijöille anottu palkankorotusta 234
» » » » vuorotyöntekijäin loma-aika 255
» » » niitä varten vuoden 1926 menosääntöön otettu määräraha 107
» » » tulot niistä vuoden 1926 tulosäännön mukaan 116
» » » ylitetyt määrärahat 81
» » » ks. myös Kaasulaitos, Sähkölaitos ja Vesijohtolaitos.
Teollisuuden, kotimaisen, suosiminen 142
Teollisuustonttien kuntoonpanettaminen 193
Terveydenhoito lastensuojelulautakunnan alaisissa laitoksissa ..... 56*—59*
» lisämääräraha sitä varten 79
» sitä varten vuoden 1926 menosääntöön otettu määräraha 103
» tulot siitä vuoden 1926 tulosäännön mukaan 115
Terveydenhoitolautakunnan viranpitäjäin viransijaisuuspalkkiot 230
Terveydentila, palomiehistön 14*
Terveyspoliisi, sinne perustettava uusi virka 137
» thermografin osto sinne 244
Tien, autobusseja varten, teettäminen 196
» Kaivopuistoon rakennetun, kustannusten korvaaminen 222
» korttelin n:o 127 läpi kulkevan, kuntoonpanettaminen 196
» tuberkuloosisairaalaan johtavan, kuntoonpanettaminen 196
» Tähtitorninmäen ja kirurgisen sairaalan välisen, rakentaminen 195
Tienrakentamista varten Pakinkylässä luovutettava maa-alue 22
Tienviittoja, oikeus pystyttää 174

Tiilihankinta, saatava siitä 222
Tilasto, kunnallinen, toimenpiteet sen parantamiseksi 3*
Tilastokonttorille annettu toimeksi virallisen elinkustannusindeksin laskeminen 65, 3*
Tilastokonttorin huoneiston sisustus 186
» julkaisutoiminta 250, 1*, 2*
» kaluston osto 243
» lisämäärärahat 240, 242
» menot 4*
» työajan vahvistaminen 251
» viranpitäjäin luokitus 226
» vuosikertomus 1*
Tilien, kaupungin, vuoden 1924, kertomus 59
» » » 1925, tarkastus, ... 146
Tilinmaksussa ilmenneen petoksen aiheuttamat toimenpiteet 221
Tilintarkastajain vaali 146
Tiliviraston perustaminen puhtaanapitolaitokselle 215
Tiluksien, eräiden, ostotarjouksen epääminen 153
Tilusvaihto, kaupungin ja valtion välinen ..... 11—13, 197, 256
Toimikunta asetettu arvioimaan John Stenbergs maskinfabriks aktiebolag-yhtiön eräs tontti Siltasaarenkadulla 259
» » laatimaan luetteloa myytävänä olevista tonteista 258
» julkisivupiirustusten tarkastus-, ks. Julkisivupiirustusten tarkastustoimikunta.
Toimiluvan myöntäminen uusille raitiotielinjoille 25, 28
» pitentäminen, Oulunkylän—Hertonäsin rautatien 203
Toivolan turvakodin erään opettajanviran vakinaistuttaminen 69
» » uutisrakennustyöt 46*
Tontin n:o 8 Harjutorin, viereisen kuopan täyttäminen 55
» » 4 Kaisaniemenkadun, käyttö kadunleventämiseen 195
» » 4 Kulneffkadun, viereisen käytävän tasoittaminen 196
» » 11 Merimiehenkadun, rakennuspiirustuksia y. m. koskeva päätös 186
» » 11 Pengerkadun, luovuttaminen Helsingin sokeainyhdistykselle 15
» » 1 Siltasaarenkadun, arviointi 259
Tontinhinnan korottaminen 117
Tontinlunastuksesta kertyvät tulot vuoden 1926 tulosäännön mukaan 117
Tontinrajain korkeusmääräykset 119
» muuttaminen 193
Tontit n:ot 1—5 Laivurinkadun, niitä koskeva sopimus 193
» » 33—35 Länt. viertotien, niiden rakennuttaminen 119
» rahatoimikamarin myymät 154
Tonttien, asunto-, vuokraus 156
» jakaminen 10
» Käpylän erään osan, rakennusjärjestys 119
» luovutus 155
» myytäväksi tarjottavien, luettelon laatiminen 258
» Toukolan, vuokraoikeus 161
» Vallilan kivitalojen rakentamista varten tarkoitettujen, jaoituskaavaehdotus 8
» varaaminen 15, 16, 155
» yhdistäminen 10, 194
» XV kaupunginosan, luovutusehdot 22
Tonttihuutokauppa, julistettu 153

Tonttijaoitus, Pakaan tehdaskorttelien uusi 10
Tonttiluettelo, rahatoimikamarin vahvistama 155
Tonttipaikan osoittaminen Töölön paloasemaa varten 39
» varaaminen lastenkotia varten 16
Tonttipaikka, työväenopiston 16
Topelius-patsasta varten luovutettava paikka 16
Toripäivät Helsingissä 249
Torpan lohkominen 155
» vuokramaksun vahvistaminen 169
Toukola, oikeus kivitalon rakentamiseen vuokratontille siellä 171
Toukolan omakotialueen eräiden tonttien vuokraoikeus 161
» » rakennusjärjestyksen muutosehdotus 88*
Tuberkuloosisairaalaan johtavan tien kuntoonpanettaminen 196
Tuberkuloosisairaalan muutetut pääpiirustukset 186
» rakentaminen 33
Tuberkuloottisten henkilöiden asuinrakennuksen teettäminen 33
» » kotia varten vuokrattu huoneisto 190
» » röntgentutkimukset 76
» miesten kodin laajentaminen 18*
Tudeer, O., lääketieteenlisensiaatti, valittu Töölön alueläkäriksi 141
Tukkilauttain sijoituspaikka 178
Tulenvaarallisten öljyjen säilyttäminen 183
Tulipalot 11*
Tullikamarin huoneiston hyllyjen teettäminen 244
» « laajentaminen 38
Tulo- ja menosääntö, vuoden 1926 99
» » omaisuusverolautakunnan huoneiston vuokran vahvistaminen 189
» » omaisuusveron kannantakustannukset, valtion korvaamat 218
Tuloatuottavat oikeudet vuoden 1926 tulosäännön mukaan 115
Tunneli, rautatienpenkereen alainen, Alppilan kohdalla oleva, määräraha sitä varten .. 49
Tunnelin rakentaminen kadun alle 195
Turvakodit, lastensuojelulautakunnan 50*
Tutkijalautakunnan jäsenten vaali 149
Tuulaakimaksujen maksuunpano 8*
Tykistöpiha, autotallin sisustaminen siellä olevaan rakennukseen 41
Tykistöpihan alueella sijaitsevain asuntojen käyttöoikeus 31
Tykki, kaupunginmuseon talteenottama, vanha 241
Työajan vahvistaminen, eräiden kaupungin virastojen 251
Työkalujen osto rakennuskonttorille 81, 241
Työlaitoksen lääkärinhoito 138, 229, 26*
» naisten, rakentaminen 18*
» toiminta 23*, 37*
Työmarkkinain tila 92*
Työnhakemukset, työnvälitystoimiston 93*
Työnjako, rahatoimikonttorin 247
Työntekijäin, kaupungin hätäaputöissä olevien, palkat 84, 235
» » töissä olevien, kesälomain järjestäminen 85, 234 258
» » » » leskille myönnettävien eläkkeiden perusteet 224
» » » » oikeus saada ikäkorotusta 86, 234
» » » » palkat 234, 126*
» » » » palkkain laskemisperusteet 65

Työntekijäin, kaupungin töissä olevien, sairas- ja hautausapu 86
» » » » tapaturmavakuutus 88, 237
Työnvälityksen valtionapu 217
Työnvälitystoimiston apulaisten luvun lisääminen 137
» johtokunnan antama vuosikertomus 92*
» » jäsenten vaali 148
» kaluston osto 244
» laajentaminen 92*
» lisämääräraha 240
» työnhakemukset 93*
» viranpitäjäin viransijaisuuspalkkiot 230
Työnvälitystä koskeva lainsäädäntö 93*
Työpalkat 65, 84, 234, 235
Työpäivän pituus, kaupungin työntekijäin 85
Työsuhteet Helsingissä vuonna 1925 ..... 96*
Työt, kaupungin, niiden aiheuttamien kustannusten vähentäminen 84
» ks. Yleiset työt.
Työtehon, kaupungin virastojen ja laitosten, kohottaminen 120
Työttömyyden aiheuttamat toimenpiteet 83, 94, 235, 257, 16*, 92*
» lieventämiseksi myönnetty valtionapu 217
Työttömäin avustuskomitealle myönnetty vuokra-avustus 238
Työttömät, naiset, heille järjestettävien ammattikurssien valtionapu 217
» » töiden järjestäminen heille 84, 235, 84*
» ks. myös Hätäaputyöt.
Työväenasunnot, Koskelan, määräraha niiden hoidosta 233
» Pakaankadun varrella 31, 206
» ks. myös Kunnalliset työväenasunnot.
Työväenopiston johtokunnan jäsenten vaali 150
» tonttipaikka 16
» valtionapu 218
Tähtitorninmäki, sieltä kirurgiseen sairaalaan johtavan tien rakentaminen 195
» sinne pystytettävä veistokuvateos 58
» » rakennettava aitaus 208
Töölö, kysymys paloaseman rakentamisesta sinne 39
Töölön kaupunginasemakaavan järjestely 4

Uhkasakko maihin nousemisesta Hertonäsissä 204
Uimalaitosten, kaupungin, käyttö 189, 114*
Uimarannan, Kyläsaaren, siistiminen 204
Ulkoilmakonsertteja varten 1926 vuoden menosääntöön otetut määrärahat 107
Ulkoilmakonserttien järjestäminen 110*
Ulosmittaustodistajain palkkioiksi myönnetty määräraha 240
Ulosottoapulaiselle laskettu ikäkorotus 225
Ulosottoapulaisen, ylimääräisen, palkkaaminen 225
Ulosottoapulaisten hallussaan pidättämien varojen korko 214
» vaihtokassa 221
» virkamatkain kulujen maksaminen 240
Ulosottolaitokselle myönnettyjen määrärahain ylittäminen 77
» myönnetyt lisämäärärahat 77
Ulosottolaitosta varten 1926 vuoden menosääntöön otetut määrärahat 101
Urakkajärjestelmä kaupungin töissä 84

Urheilukentillä pidettäviin kilpailuihin vahvistetut pääsymaksut 176
Urheilukentän, Kallion, vartiointi 254
Urheilulautakunnan antama vuosikertomus 114*
» jäsenten vaali 149
Urheilun ja leikin edistämismäärärahan jako 238
Urheiluseurat, kansakoulujen voimistelusalien luovuttaminen niiden käytettäväksi .. 30
Urheilutarkoituksiin vuoden 1926 menosääntöön otetut määrärahat 114
Uudenpellon alueiden vuokravälikirjain rekisteröiminen 162
» pakkolunastus 155
» » käytännölliset toimenpiteet sen johdosta 258
» yhdistäminen kaupunkiin 13, 162
Uudestijärjestely, Kaisaniemen puiston 56
» kaupungin eläinlääkärinvirkain 129
» köyhäinhoitolautakunnan virkain 132
» taideteollisuuskeskuskoulun ehdotettu 249
» toisen kaupunginvoudinkonttorin 127
Uutisrakennustoiminta, kunnallinen 31, 80*
» vuonna 1925 ..... 68*

Vaali, aluelääkärin 141
» ammattientarkastajain 141
» asuntokongressin edustajain 257
» asunto-osakeyhtiöiden ja -osuuskuntain hallitusten jäsenten 259
» johto- ja lautakuntain jäsenten 147
» kaupunginkirjaston inventtaajain 146
» kaupunginvaltuutettujen 146
» Kivelän sairaalan ylilääkärin 141
» kunnallisen hammaspoliklinikan johtajan 141
» kunnalliskodin lääkärin 141
» kunnallisvaalien keskuslautakunnan ja vaalilautakuntain puheenjohtajain, jäsenten ja varajäsenten 151
» lakimääräisten lautakuntain jäsenten 151
» lastenhuoltotarkastajan 141
» majoituslautakunnan jäsenen ja puheenjohtajan 146
» rahatoimikamarin edustajain, hallituksiin, lautakuntiin y. m. 255
» raittiudenvalvojan 140
» sairaalatarkastajan 141
» tilintarkastajain 146
» valiokuntain ja komiteain jäsenten 147, 257, 259
» vanhempainneuvostojen 151
» vuositilintarkastajain 146
» yksityisten laitosten ja hallitusten jäsenten 150
Vaatetusapu poliisimiehistölle 240
Vaihtokassa, ulosottoapulaisten 221
Valaistusolot, Länsisataman 77
Valiokunta asetettu tarkastamaan ehdotusta henkikirjoituksen ja veronkannantalaitoksen uudestaanjärjestämiseksi 126
Valiokuntain jäsenten vaali 147
» jäsenyydestä suoritettava hyvitys 75, 232
Valkonauha-yhdistykselle myönnetty avustus 91
Wallgren, A., aluelääkäri, hänelle myönnetty virkaero 139

Vallilaan rakennettava soittolava 208
Vallilan erään puumakasiinin myyminen 207
» » vuokratontin lunastaminen 152
» jaoituskaavan muuttaminen 9
» kivitalotonttien jaoituskaava 8
» korttelin n:o 555 vuokraaminen 23, 161
» työväenasuntoryhmäin täydennystyöt 205
» vuokratontin huutokaupan julistaminen 153
Vallilassa olevan kaupunginkirjaston haaraosaston huoneisto 191
Valmistava poikain ammattikoulu, pesutuvan ja talonmiehen asunnon järjestäminen sinne 207
» » » rinnakkaisluokkain perustaminen sinne 80
» » » sen työpajarakennuksen hyväksytyt piirustukset 37
» » » sen valtionapu 218
» » » valimomestarin toimen perustaminen sinne 139
Valtionapu, kansakoulujen 217
» kansakoululasten lomasiirtoloiden 217
» kansakoulunopettajille maksetuista ikäkorotuksista 217
» kansanlastentarhain 218
» kasvatuslaitosten 208, 217
» lastenseimien 218
» työnvälityksistä 217
» työttömyyden lieventämiseksi 217
» työväenopiston 218
» valmistavan poikain ammattikoulun 218
Valtionavustukset vuoden 1926 tulosäännössä huomioonotetut 115
Valtionrautateiden kanssa tehty sopimus erään Sörnäsissä olevan sillan laajentamisesta ja hoidosta 51
» » » » Teollisuuskadun varrella olevalle alueelle laskettavista raiteista 201
Valtionrautateille luovutettavat maa-alueet 11
Vanhaankaupunkiin rakennettavaa raitiotielinjaa varten myönnetty toimilupa 28
Vanhempainneuvostojen vaali 150
Vanjoen kasvatuslaitoksen rakennusten vuokrasopimuksen pitentäminen 191
Vankeusyhdistykselle, Suomen, myönnetty avustus 91
Vantaanjoki, sillan rakentaminen sen yli 52
Vapaaehtoisen palokunnan, Käpylän, avustaminen 93
Vapaavarastoimis-oikeuden hankkimista korttelin n:o 178 eräälle osalle valmisteleva komitea 168
Vapautus komiteain, valiokuntain ja lautakuntain jäsenyydestä 147
Varastopaikkain kuntoonpanettaminen 16
» luovuttaminen satamahallitukselle 167
» uudet vuokrat 167
Varastorakennuksen, Merisatamassa sijaitsevan, ostaminen 37
Varastosuojan, kahden Ruoholahdessa sijaitsevan, osto 153
» Vallilassa sijaitsevan, myynti 207
» vuota-, järjestäminen 207
Varasto y. m. alueiden vuokraus 161
Varatut tontit 16, 17, 155
Varoja, kaupungin, koskeva tilasto 3*

Vartiointi, Kallion urheilukentän 254
Wasenius, L., konsuli, hänen lupaamansa lahjoitus kaupungille 25
Vastuunvapauden myöntäminen Sedmigradskyn pientenlastenkoulun ja Marian turvakodin johtokunnalle 60
Vedenottopaikan, Nikkilän mielisairaalan laajentaminen 40
Veistokuvateos, kaupungille ostettavaksi tarjottu 240
» paikan osoittaminen sille 58
» sen pystyttäminen 209
Veistämöalueen, korttelissa n:o 178 olevan, käyttäminen 20
Velat, kaupungin 100
Verojen, kunnallis-, kannanta 65, 215
» » suorittamisesta myönnettävä vapautus 65
Verojäämät, suunnitelma niiden poistamiseksi 101
Veromääräin, kannettujen, suorittaminen 214
Veromäärän, ryöstetyn, korvaamisesta myönnetty vapautus 77
Verenkannantalaitoksen, Helsingin, uudestaanjärjestely ..... 123—126, 232
Verotuksessa tehtävä vähennys verovelvollisen henkilön tuloista 65
Verotuksesta kertyvät tulot vuoden 1926 tulosäännön mukaan 117
Verotuslautakunnan jäsenten vaali 148
» tulo- ja omaisuus-, jäsenten vaali 151
Verotusvalmistelukunnan antama vuosikertomus 104*
» kanslian kaluston korjaaminen 244
Veroäyrien luvun vahvistaminen 215
Veroäyrit, verotusvalmistelukunnan panemat 105*
Vesijohtoja varten myönnetyt määrärahat 48
Vesijohtojen kadunalaisten, vetäminen 199
Vesijohtolaitoksen määrärahain siirto 242
» tulot vuoden 1926 tulosäännön mukaan 116
» vuoden 1926 menosääntöön otettu määräraha 107
» vuorotyöntekijäin loma-aika 255
» ylitetyt määrärahat 81
Vesijohtoputkien laskeminen syvemmälle 48
» uusien, laskeminen 199
Vesijohtoveden hinnan korottaminen 116
Vesipostin, vapaan, järjestäminen Käpylään 49
Vesivärimaalausten osto kaupunginmuseoon 81
Viemärijohto Länt. Heikinkadun alle 50
» Pasilaan 199
Viemärijohtoja varten myönnetyt määrärahat 48, 50
Viemärijohtojen, Eteläsataman, korjaaminen 200
Viertoteiden leventäminen y. m. 131*
Vikin sotilasvirkatalon vuokraaminen 171
Viranpitäjäin, kunnallisten, anomus palkankorotuksesta 68
» » eroamisvelvollisuus 140
» » kesälomain järjestely 252, 254
» » luetteloiminen 254
» » luokitus 67, 226
» » oikeus asua kaupungin ulkopuolella 255
» » » pitää sivuvirkoja 254
» » palkankorotukset 68
» » palkkain laskemisperusteet 65

Viranpitäjäin, kunnallisten, palkkajärjestely 222
» » vuoden 1918 kapinaan osaa ottaneiden, takaisinottaminen toimeensa 141
Viransijaisuuspalkkiot, myönnetyt 71, 229
» sairaalain, niiden määrän vahvistaminen 223
Virastoja, kaupungin, varten vuoden 1926 menosääntöön otetut määrärahat 101
Virastotalon rakennuttaminen 207
Virkavapauden myöntäminen opintomatkoja varten 239
Virkavapaudet, myönnetyt 142
Virkavapaus, oikeus palkan kantamiseen sen aikana 70
Virkavuosien laskeminen 72, 75
Voimistelusalien, kansakoulujen, luovuttaminen urheiluseurain käytettäviksi 30
Voimistelusalin rakennuttamisen avustaminen 95
» vuokraaminen kunnan työväenasuntojen lapsille 188
Vuokra-alueiden lunastaminen 153, 161
» Ruoskeasuon ja Uudenpellon, vuokravälikirjain rekisteröiminen .. 162
Vuokra-avustukset, myönnetyt 238
Vuokraehdot, muutetut 162
Vuokrakauden pitennys, Eknäsin tilan 170
Vuokralleannon, kaupungin maatilojen, laajentaminen 116*
Vuokramaksujen, kaupungin laitosten hallussa olevan maan, korottaminen 169
» korottaminen 161
» maksamattomien, periminen 169
» suorittaminen 169
» suorittamisen laiminlyönnistä määrätty rangaistus 156
Vuokramaksun lykkääminen 168
» Nybackan torpan, vahvistaminen 169
» suorittamisesta myönnetty vapautus 168
Vuokrantarkkailulautakunnan arkiston järjestäminen 233
Vuokraoikeuden pitennys 24, 163, 87*
» siirto 165, 166, 88*
Vuokraoikeus, eräiden Toukolan tonttien 161
Vuokrapalstan, Reimarsin, uudestaanjärjestely 25
Vuokrasopimukset, omakotialueiden muutetut 86*
» peruutetut 161
Vuokrat, kauppahallien myyntipaikkojen korotetut 172
» rahatoimikamarin vahvistamat 220
» varastopaikkain 167
Vuokratiedustelun järjestäminen 250
Vuokratontin, Vallilan, huutokaupan julistaminen 153
» » lunastaminen 152
Vuokratontti, oikeus rakentaa kivirakennus sille 171
Vuokrattaessa kaupungin alueita noudatettavat säännöt 22
Vuokraus, asuntotonttien ja alueiden 156
» erään Oulunkylän palstan 24
» korttelin n:o 178 alueiden 21, 168
» lisäalueen Eläintarhan pallokentälle 24
» Oulunkylän raviradan 167
» Saukon saaren hiilivarastopaikkain 168
» tehdastontin Teollisuuskadun varrella 168
» Vallilan korttelin n:o 555 ..... 23, 161

Vuokraus, varasto- y. m. alueiden ... 161
» Vikin sotilasvirkatalon ... 171
Vuositilintarkastajain vaali ... 146
Vuotavarastoksi järjestettävä makasiini ... 207
Vähennys luontoisetujen nauttimisesta, vahvistettu ... 228
» veroyelvollisen henkilön tuloista, verotuksessa tehtävä ... 65

Yhdistysten avustaminen ... 90, 91
Yhdistäminen kaupunkiin, Ruskeasuon ja Uudenpellon ... 13, 162
» tonttien ... 10, 194
Yksityishoitoon annetut lapset, lastensuojelulautakunnan ... 51*
Yleisen ammattikoulun huoneistoa koskeva vuokrasopimus ... 191
Yleiset paikat, lisämääräraha niiden korjauksia ja kunnossapitoa varten ... 54
» » niitä varten vuoden 1926 menosääntöön otettu määräraha ... 109
» rasitukset, niitä varten vuoden 1926 menosääntöön otettu määräraha ... 103
» työt, kaupungin, sen hallituksen antama vuosikertomus ... 125*
» » » » » jäsenten vaali ... 150, 255
» » » » » määrärahain ylitykset ... 58
» » » tulot niistä vuoden 1926 tulosäännön mukaan ... 116
» » » työntekijäin lukumäärä niissä ... 125*
» » » vuoden 1926 menosääntöön niitä varten otettu määräraha 108
Yleishyödyllisen rakennustoiminnan avustaminen ... 96, 218, 83*
» » edistämislainarahasto ... 80*, 88*
Yleishyödyllisten yritysten ja laitosten avustaminen ... 90, 84*
Ylitetyt määrärahat ... 58, 59, 77, 78, 79, 80, 81
Yritysten ja laitosten, yleishyödyllisten, avustaminen ... 90, 84*

Äitiyseläkkeet ... 93
Äransgrundin karille rakennettava kiinteä majakka ... 44

Öljyjä, tulenvaarallisia, oikeus pitää varastossa ... 183
Öljysataman, Hietaniemen, jaoitussuunnitelma ... 6*
Öljyvarastoa varten luovutettava alue Hietaniemestä ... 17

Julkaisuluettelo.

A. Helsingin kaupungin tilasto.

I. **Terveyden- ja sairaanhoito.** Helsingin kaupungin tilastokonttorin julkaisema.
1—12. 1910—23.

II. **Ulkomaan kauppa.** Helsingin kaupungin tilastokonttorin julkaisema.
1—11. 1916—26.

III. **Merenkulku.** Helsingin kaupungin tilastokonttorin julkaisema.
1—3. 1915—26.

IV. **Helsingin kaupungin teknilliset laitokset.** Helsingin kaupungin teknillisten laitosten hallituksen julkaisema.
1—11. 1916—26.

V. **Kaupungin tilit ja tilinpäätös.** Helsingin kaupungin rahatoimikonttorin julkaisema.
1—11. 1916—26.

VI. **Opetuslaitokset.** Helsingin kaupungin tilastokonttorin julkaisema.
1—5. 1916—24.

B. Helsingin kaupungin tilastollinen vuosikirja. Helsingin kaupungin tilastokonttorin julkaisema.
5—11. 1909—15.
12—20. 1919—27.

C. Kertomus Helsingin kaupungin kunnallishallinnosta. Helsingin kaupungin tilastokonttorin julkaisema.
21—38. 1908—25.

D. Helsingin kaupungin kunnalliskalenteri. Helsingin kaupungin tilastokonttorin julkaisema.
1. 1911.
2. 1914.
3. 1919.
4. 1922.
5. 1924.
6. 1926.

E. Helsingin kaupungin kunnallinen asetuskokoelma. Helsingin kaupungin tilastokonttorin julkaisema.
1—4. 1923—26.

F. Helsingin kaupunkia koskevat asetukset. Kunnallinen käsikirja. Helsingin kaupungin tilastokonttorin julkaisema.
1—3 vihko.